DET TEOLOGISKE
MENIGHETSFAKULTET

EMNEKATALOG

Våren 2016

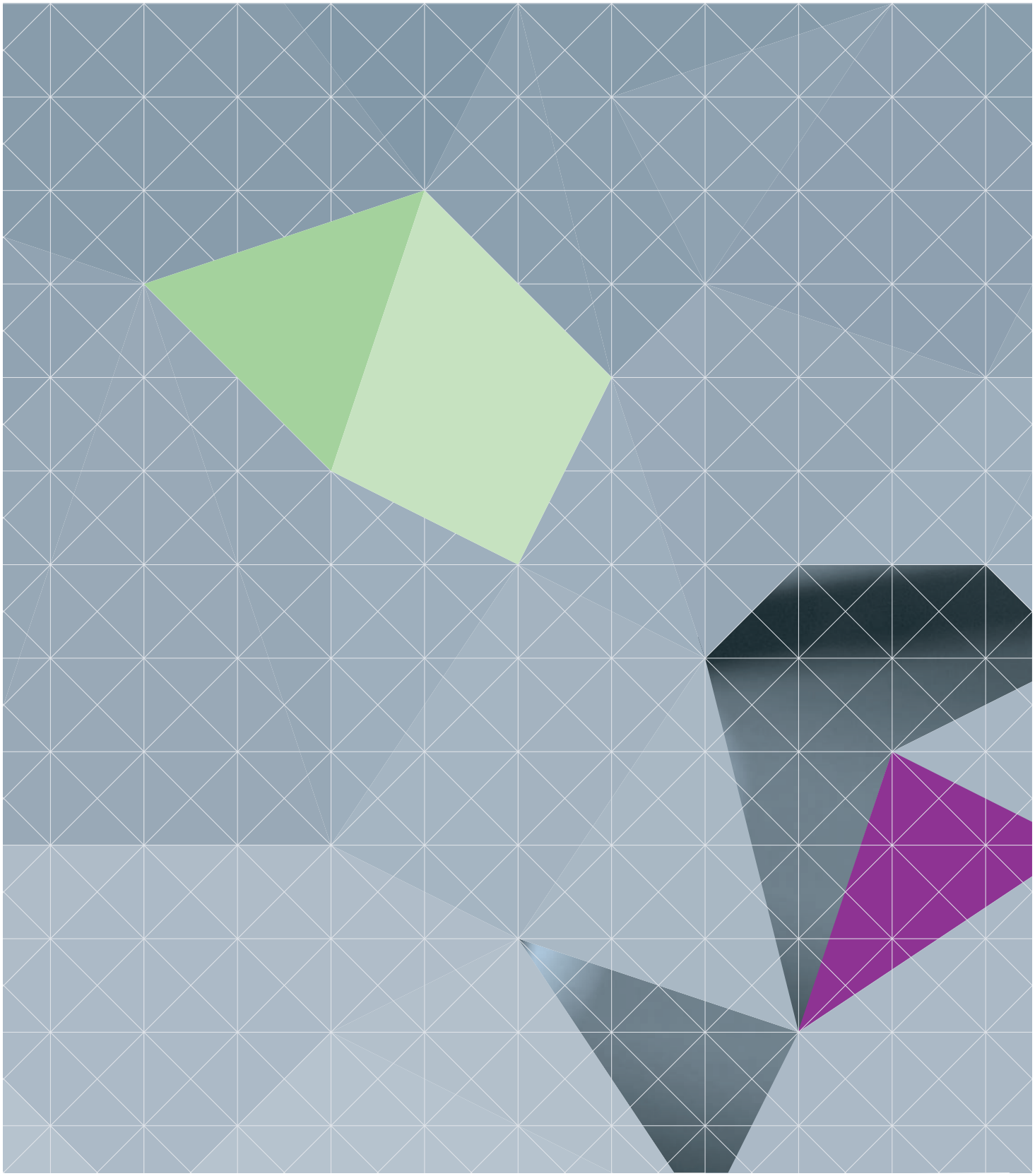

AVH501 - Avhandling Master i diakoni:

Emneansvarlig:	Kjetil Fretheim (Kjetil.Fretheim@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningsstart:	Høst og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

Mastergradsavhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med avhandlingen skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.
En mastergradsavhandling kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet.
Alle studenter som skriver avhandling, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for avhandlingen. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å levere en mastergradsavhandling til endelig vurdering må den enkelte student
- ha gyldig veiledningsavtale
- sørge for at veileder godkjenner emnet for mastergradsavhandlingen
- levere melding om tidspunktet avhandling planlegges levert

Utfyllende bestemmelser
- Emnet for avhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en avhandling på 5000-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved eksamenskontoret.
- Når avhandlingen leveres, skal den leveres både elektronisk og i 3 eksemplarer i studieresepsjonen på MF (se Fronter for prosedyre).
- Egenerklæring om selvstendig arbeid skal leveres elektronisk i Fronter.
- Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (hovedmål og engelsk, evt. sidemål) ved innleveringen.
- Innen 3-6 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering

Emnet AVH501 har avhandling (18000-24000 ord) som eksamensform. Innleveringen skal inneholde et sammendrag (200-300 ord) der oppgavens problemstilling, teori, metode og konklusjoner oppsummeres. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av avhandlingen.

Hvert semester er det to faste innleveringsfrister av masteroppgaven:
Høstsemesteret: 15. oktober og 15. november
Vårsemesteret: 15. mars og 15. mai

I tillegg til disse fristene har du mulighet til å levere oppgaven senest dagen før semesterstart det påfølgende semesteret. Gjør du dette, vil det fortsatt telle med på inneværende semester, men du vil ikke få muligheten til å delta på vitnemålsutdelingen (testemoniumsseremonien) inneværende semester. For å delta på vitnemålsutdelingen inneværende semester må du levere innen de faste fristene ovenfor. Leverer du etter de faste fristene får du tilbud om å delta på vitnemålsutdelingen det påfølgende semesteret.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Dysthe, O., Hertzberg, F. & Hoel, T. L. (2010). *Skrive for å lære: Skriving i høyere utdanning* (2. utg.). Oslo: Abstrakt forl. ISBN/ISSN: 978-82-7935-293-8

AVH5010 - Avhandling Master i teologi:

Emneansvarlig:	Svein Olaf Thorbjørnsen (Svein.O.Thorbjornsen@mf.no)
Studiepoeng:	60
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i programmet master i teologi.
Masteroppgaven skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med oppgaven skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.
En masteroppgave kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for masterprogrammet.
Alle studenter som skriver masteroppgave, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veileder tildeles normalt i forbindelse med metodeemnet, og veilederen skal bl.a. godkjenne tema for oppgaven. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å levere en masteroppgave til endelig vurdering må den enkelte student
- ha en gyldig avtale med veileder, der veileder bl.a. godkjenner emnet for masteroppgaven
- levere melding om tidspunktet oppgaven planlegges levert. Eksamenskontoret sender ut en forespørsel om dette på epost.

Utfyllende bestemmelser
- Tema for masteroppgaven velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av tema innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en oppgave på 5000-nivå. Godkjenningen skjer i veiledningskontrakten som leveres i studieadministrasjonen.
- Masteroppgaven leveres både elektronisk og i 3 eksemplarer i studieresepsjonen på MF (se Fronter for prosedyre).
- Egenerklæring om selvstendig arbeid skal leveres elektronisk i Fronter.
- Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med oppgavens tittel (hovedmål og engelsk, evt. sidemål) ved innleveringen.
- Sensurfristen er 3-6 uker etter innlevering.

Avsluttende vurdering

For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Emnet AVH5010 har masteroppgave (30.000-45.000 ord) som eksamensform. Innleveringen skal inneholde et sammendrag (200-300 ord) der oppgavens problemstilling, teori, metode og konklusjoner oppsummeres. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

Hvert semester er det to faste innleveringsfrister av masteroppgaven:
Høstsemesteret: 15. oktober og 15. november
Vårsemesteret: 15. mars og 15. mai

I tillegg til disse fristene har du mulighet til å levere oppgaven senest dagen før semesterstart det påfølgende semesteret. Gjør du dette, vil det fortsatt telle med på inneværende semester, men du vil ikke få muligheten til å delta på vitnemålsutdelingen (testemoniumsseremonien) inneværende semester. For å delta på vitnemålsutdelingen inneværende semester må du levere innen de faste fristene ovenfor. Leverer du etter de faste fristene får du tilbud om å delta på vitnemålsutdelingen det påfølgende semesteret.

AVH5015 - Avhandling Master i teologi:

Emneansvarlig:	Svein Olaf Thorbjørnsen (Svein.O.Thorbjornsen@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i teologi
Masteroppgaven skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med oppgaven skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.
En masteroppgave kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet.
Alle studenter som skriver masteroppgave, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold). Tildeling av veileder skjer normalt i metodeemnet. Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for avhandlingen. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å levere en masteroppgave til endelig vurdering må den enkelte student
- ha en gyldig avtale med veileder, der veileder bl.a. godkjenner emnet for masteroppgaven
- levere melding om tidspunktet oppgaven planlegges levert. Eksamenskontoret sender ut en forespørsel om dette på epost.

Utfyllende bestemmelser
- Tema for masteroppgaven velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av tema innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en oppgave på 5000-nivå. Godkjenningen gis i veilederkontrakten, som leveres til studieadministrasjonen.
- Eksamenskontoret sender en forespørsel om planlagt innleveringsdato. Alle som er meldt til AVH-emner må gi tilbakemelding på denne innen gitt frist
- Masteroppgaven skal leveres både elektronisk og i 3 eksemplarer i studieresepsjonen på MF (se Fronter for prosedyre).
- Egenerklæring om selvstendig arbeid skal leveres elektronisk i Fronter.
- Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (hovedmål og engelsk, evt sidemål) ved innleveringen.
- Sensurfristen er 3-6 uker etter innlevering.

Avsluttende vurdering

For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.
Emnet AVH5015 har masteroppgave (18.000-24.000 ord) som eksamensform. Innleveringen skal inneholde et sammendrag (200-300 ord) der oppgavens problemstilling, teori, metode og konklusjoner oppsummeres. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

Hvert semester er det to faste innleveringsfrister av masteroppgaven:
Høstsemesteret: 15. oktober og 15. november
Vårsemesteret: 15. mars og 15. mai

I tillegg til disse fristene har du mulighet til å levere oppgaven senest dagen før semesterstart det påfølgende semesteret. Gjør du dette, vil det fortsatt telle med på inneværende semester, men du vil ikke få muligheten til å delta på vitnemålsutdelingen (testemoniumsseremonien) inneværende semester. For å delta på vitnemålsutdelingen inneværende semester må du levere innen de faste fristene ovenfor. Leverer du etter de faste fristene får du tilbud om å delta på vitnemålsutdelingen det påfølgende semesteret.

AVH5020 - Avhandling Master i kristendomskunnskap

Emneansvarlig:	Harald Brummenæs Torgersen (Harald.Torgersen@mf.no)
Studiepoeng:	60
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i kristendomskunnskap
Masteroppgaven skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med oppgaven skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.
En masteroppgave kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet.
Alle studenter som skriver masteroppgave, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veileder tildeles normalt under metodeemnet. Veilederen skal bl.a. godkjenne tema for avhandlingen. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å levere en masteroppgave til endelig vurdering må den enkelte student
- ha en gyldig avtale med veileder, der veileder bl.a. godkjenner emnet for masteroppgaven
- levere melding om tidspunktet oppgaven planlegges levert. Eksamenskontoret sender ut en forespørsel om dette på epost.

Utfyllende bestemmelser
- Tema for masteroppgaven velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av tema innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en masteroppgave på 5000-nivå. Godkjenningen skjer i veiledningskontrakten, som leveres til studieadministrasjonen.
- Masteroppgaven leveres både elektronisk og i 3 eksemplarer i studieresepsjonen på MF (se Fronter for prosedyre).
- Egenerklæring om selvstendig arbeid skal leveres elektronisk i Fronter.
- Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med oppgavens tittel (hovedmål og engelsk, evt. sidemål) ved innleveringen.
- Innen 3-6 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering

For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.
Emnet AVH5020 har masteroppgave (30.000-45.000 ord) som eksamensform. Innleveringen skal inneholde et sammendrag (200-300 ord) der oppgavens problemstilling, teori, metode og konklusjoner oppsummeres. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av masteroppgaven.

Hvert semester er det to faste innleveringsfrister av masteroppgaven:
Høstsemesteret: 15. oktober og 15. november
Vårsemesteret: 15. mars og 15. mai

I tillegg til disse fristene har du mulighet til å levere oppgaven senest dagen før semesterstart det påfølgende semesteret. Gjør du dette, vil det fortsatt telle med på inneværende semester, men du vil ikke få muligheten til å delta på vitnemålsutdelingen (testemoniumsseremonien) inneværende semester. For å delta på vitnemålsutdelingen inneværende semester må du levere innen de faste fristene ovenfor. Leverer du etter de faste fristene får du tilbud om å delta på vitnemålsutdelingen det påfølgende semesteret.

AVH5025 - Avhandling Master i kristendomskunnskap

Emneansvarlig:	Harald Brummenæs Torgersen (Harald.Torgersen@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i teologi
Masteroppgave skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med avhandlingen skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.
En masteroppgave kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet.
Alle studenter som skriver masteroppgave, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veilederen skal bl.a. godkjenne tema for oppgaven. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å levere en masteroppgave til endelig vurdering må den enkelte student
- ha en gyldig avtale med veileder, der veileder bl.a. godkjenner emnet for masteroppgaven
- levere melding om tidspunktet oppgaven planlegges levert. Eksamenskontoret sender ut en forespørsel om dette på epost.

Utfyllende bestemmelser
- Emnet for avhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en avhandling på 5000-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved eksamenskontoret.
- Når avhandlingen leveres, skal den leveres både elektronisk og i 3 eksemplarer i studieresepsjonen på MF (se Fronter for prosedyre).
- Egenerklæring om selvstendig arbeid skal leveres elektronisk i Fronter.
- Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (hovedmål og engelsk, evt. sidemål) ved innleveringen.
- Innen 3-6 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering

Emnet AVH5025 har avhandling (18.000-24.000 ord) som eksamensform. Innleveringen skal inneholde et sammendrag (200-300 ord) der oppgavens problemstilling, teori, metode og konklusjoner oppsummeres. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av avhandlingen.

Hvert semester er det to faste innleveringsfrister av masteroppgaven:
Høstsemesteret: 15. oktober og 15. november
Vårsemesteret: 15. mars og 15. mai

I tillegg til disse fristene har du mulighet til å levere oppgaven senest dagen før semesterstart det påfølgende semesteret. Gjør du dette, vil det fortsatt telle med på inneværende semester, men du vil ikke få muligheten til å delta på vitnemålsutdelingen (testemoniumsseremonien) inneværende semester. For å delta på vitnemålsutdelingen inneværende semester må du levere innen de faste fristene ovenfor. Leverer du etter de faste fristene får du tilbud om å delta på vitnemålsutdelingen det påfølgende semesteret.

AVH5035 - Avhandling Master in Religion, Society and Global Issues:

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	60
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Religion, Society and Global Issues
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon
Dette er et avhandlingsemne for masterprogrammet Religion, Society and Global Issues. Se informasjon om emnet på engelsk.

AVH504 - Spesialavhandling med metode:

Emneansvarlig:	Harald Brummenæs Torgersen (Harald.Torgersen@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Masteroppgave	2016-12-15					2016-11-06

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad.
Spesialavhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med avhandlingen skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring i metode og forskning.
En spesialavhandling kan være en individuell og selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være en frittstående og selvstendig del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for profesjonsstudiet i teologi.
Alle studenter som skriver spesialavhandling, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold). Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for spesialavhandlingen. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder og studieveilederne er behjelpelig med å finne veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.
Avhandlingsemnet er delt inn i delemnene: A. Metode (5 stp) og B. Avhandling (25 stp). Undervisningen i metodedelen er organisert som et eget emne (MET5911 eller MET5921) selv om metodedelen inngår i AVH504. Dette emnet må være påbegynt før studenten kan melde seg opp i AVH504.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet.

Studiekrav

Studenten skal for å levere spesialavhandlingen til avsluttende vurdering skal studenten og i tilknytning til undervisningen:
- underskrive en avtale med og få godkjent spesialavhandlingens emne innen en gitt frist hos veileder,
- levere melding om når avhandlingen planlegges levert og levere avhandlingen i henhold til prosedyre for innlevering (jf. utfyllende bestemmelser for master-/spesialavhandligner under).

Utfyllende bestemmelser
- Emnet for avhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en avhandling på 5000-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved eksamenskontoret.
- Når avhandlingen leveres, skal den leveres både elektronisk og i 3 eksemplarer i studieresepsjonen på MF (se Fronter for prosedyre).
- Egenerklæring om selvstendig arbeid skal leveres elektronisk i Fronter.
- Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (hovedmål og engelsk, evt. sidemål) ved innleveringen.
- Innen 3-6 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering

Emnet AVH504 eksamensformen innlevering av spesialavhandling (16000-24000 ord). Studiekravene må være oppfylt før avhandlingen kan leveres. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av avhandlingen.

For spesialavhandlinger i teologi er det én fast innleveringsfrist hvert semester:
Høstsemesteret: 15. desember
Vårsemesteret: 15. juni

Mål

DELEMNE A: METODE (5 STP)
Studenten kan velge mellom ulike type metodevarianter (MET5911 og MET5921). Undervisningen knyttet til metoden gis før avhandlingssemesteret.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- innsikt i metodiske, faghistoriske og hermeneutiske rammer for arbeid med en avhandling i det valgte disiplin/fagområde.

DELEMNE B: SPESIALAVHANDLING (25 STP)

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- dokumentert evne til å arbeide selvstendig med et større vitenskapelig arbeid,
- utviklet og vist evne til forståelse, refleksjon og modenhet.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Pettersen, T. (2015). *Skriv: Fra idé til fagoppgave* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-47098-9

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Baker, D. W. & Arnold, B. T. (Red.) (1999). *The face of Old Testament studies: A survey of contemporary approaches* (s. 116-265, 421-451). Grand Rapids, Mich.: Baker. ISBN/ISSN: 0-85111-774-0/0-8010-2215-0
- Barton, J. (1996). *Reading the Old Testament: Method in biblical study* (s. 1-60, 77-103, 121-129, 140-246). London: Darton Longman and Todd. ISBN/ISSN: 0-232-52201-4

Eller:/Or:
- Green, J. B. (Red.) (2010). *Hearing the New Testament: Strategies for interpretation* (2. utg., s. 1-14, 34-101, 122-139, 166-325, 350-413). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 978-0-8028-6420-8

Eller:/Or:
- Berge, L. J. (1994). Kirkehistorisk forskning som kirkelig og vitenskapelig intensjonsfellesskap. *Tidsskrift for teologi og kirke,* (2), s. 107-122. ISBN/ISSN: 0040-7194.
- Hovland, T. H. (1997). Kirkehistorie og universalhistorie: Kirkehistoriske grunnlagsproblemer sett i lys av nyere historieteologi. *Tidsskrift for teologi og kirke,* (3), s. 183-203. ISBN/ISSN: 0040-7194.
- Kjeldstadli, K. (1999). *Fortida er ikke hva den en gang var: En innføring i historiefaget* (2. utg., s. 15-269, 303-315). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-00-12924-1
- Schumacher, J. (1985). Å fortelle en historie: Kirkehistoriens formproblem. *Ung teologi: Teologisk tidsskrift,* (2), s. 49-62. ISBN/ISSN: 0333-340x.

- Schumacher, J. (1984). Hjelpevitenskap for systematikken eller praktisk-teologisk teoriarbeid? ; noen refleksjoner om kirkehistoriens plass og rolle
. *Ung teologi: Teologisk tidsskrift,* (2), s. 21-28. ISBN/ISSN: 0333-340x.
- Seip, J. A. (1988). *Om å skrive hovedoppgave: Historie* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-00-02681-7

Eller:/Or:
- Asheim, I. (1994). *Mer enn normer: Grunnlagsetikk* (s. 155-173). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-00-21962-3
- Asheim, I. (1997). *Hva betyr holdninger?: Studier i dydsetikk* (s. 9-39). Oslo: Tano Aschehoug. ISBN/ISSN: 82-518-3650-6
- Gravem, P. (2004). *KRL - et fag for alle?: KRL-faget som svar på utfordringer i en flerkulturell enhetsskole* (s. 1-14, 343-365). Vallset: Oplandske bokforlag. ISBN/ISSN: 82-7518-114-3
- Hegstad, H. (1993). *Transcendens og inkarnasjon: Troserkjennelsens problem i Leiv Aalens teologi* (s. 1-10). Oslo: Solum. ISBN/ISSN: 82-560-0890-3
- McGrath, A. E. (1997). *The Genesis of doctrine: A study in the foundations of doctrinal criticism* (s. 1-102, 172-200). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-4316-6/1-57383-072-0

Eller:/Or:
- Everett, E. L. & Furseth, I. (2012). *Masteroppgaven: Hvordan begynne - og fullføre* (2. utg., s. 15-30, 112-157). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01949-9
- Ringdal, K. (2013). *Enhet og mangfold: Samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* (3. utg.). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-1328-3

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Dysthe, O., Hertzberg, F. & Hoel, T. L. (2010). *Skrive for å lære: Skriving i høyere utdanning* (2. utg.). Oslo: Abstrakt forl. ISBN/ISSN: 978-82-7935-293-8

AVH5040 - Avhandling Master i kirkelig undervisning:

Emneansvarlig:	Heid Leganger-Krogstad (Heid.Leganger-krogstad@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i programmet master i kirkelig undervisning
Masteroppgaven skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med oppgaven skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.
En masteroppgave kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet.
Alle studenter som skriver masteroppgave, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for oppgaven. MF tildeler veiledere, normalt semesteret før masteroppgave (innenfor emnet i metode). Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å levere en masteroppgave til endelig vurdering må den enkelte student
- ha en gyldig avtale med veileder, der veileder bl.a. godkjenner emnet for masteroppgaven
- levere melding om tidspunktet oppgaven planlegges levert

Utfyllende bestemmelser
- Tema for oppgaven velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av tema innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en masteroppgave på 5000-nivå. Godkjenningen skjer i veiledningskontrakten, som leveres til studieadministrasjonen.
- Masteroppgaven skal leveres både elektronisk og i 3 eksemplarer i studieresepsjonen på MF (se Fronter for prosedyre).
- Egenerklæring om selvstendig arbeid skal leveres elektronisk i Fronter.
- Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på masteroppgaven (hovedmål og engelsk, evt. sidemål) ved innleveringen.
- Innen 3-6 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering

Emnet AVH5040 har masteroppgave (18000-24000 ord) som eksamensform, samt muntlig prøving (ca 30 min). Innleveringen skal inneholde et sammendrag (200-300 ord) der oppgavens problemstilling, teori, metode og konklusjoner oppsummeres. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av masteroppgaven og muntlig justering.

Hvert semester er det to faste innleveringsfrister av masteroppgaven:
Høstsemesteret: 15. oktober og 15. november
Vårsemesteret: 15. mars og 15. mai

I tillegg til disse fristene har du mulighet til å levere oppgaven senest dagen før semesterstart det påfølgende semesteret. Gjør du dette, vil det fortsatt telle med på inneværende semester, men du vil ikke få muligheten til å delta på vitnemålsutdelingen (testemoniumsseremonien) inneværende semester. For å delta på vitnemålsutdelingen inneværende semester må du levere innen de faste fristene ovenfor.

Leverer du etter de faste fristene får du tilbud om å delta på vitnemålsutdelingen det påfølgende semesteret.

AVH505 - Avhandling Erfaringsbasert master i RLE/Religion og etikk:

Emneansvarlig:	Sverre Dag Mogstad (Sverre.D.Mogstad@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - KRLE/Religion og etikk
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet erfaringsbasert master i kristendom/RLE
Masteroppgaven skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med masteroppgaven skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.
En masteroppgave kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet.
Alle studenter som skriver masteroppgave, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for masteroppgaven. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å levere en masteroppgave til endelig vurdering må den enkelte student
- Ha en gyldig veilederkontrakt, der veileder bl.a. godkjenner emnet for masteroppgaven. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved eksamenskontoret.
- levere melding om tidspunktet oppgaven planlegges levert

Utfyllende bestemmelser Emnet for masteroppgaven velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en masteroppgave på 5000-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Masteroppgaven leveres elektronisk i Fronter (se Fronter for prosedyre). Egenerklæring om selvstendig arbeid skal leveres elektronisk i Fronter. Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på oppgaven (hovedmål og engelsk, evt. sidemål) ved innleveringen. Innen 3-6 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering

Emnet AVH505 har masteroppgave (18000-24000 ord) som eksamensform. Innleveringen skal inneholde et sammendrag (200-300 ord) der oppgavens problemstilling, teori, metode og konklusjoner oppsummeres. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av masteroppgaven.

Hvert semester er det to faste innleveringsfrister av masteroppgaven:
Høstsemesteret: 15. oktober og 15. november
Vårsemesteret: 15. mars og 15. mai

I tillegg til disse fristene har du mulighet til å levere oppgaven senest dagen før semesterstart det påfølgende semesteret. Gjør du dette, vil det fortsatt telle med på inneværende semester, men du vil ikke få muligheten til å delta på vitnemålsutdelingen (testemoniumsseremonien) inneværende semester. For å delta på vitnemålsutdelingen inneværende semester må du levere innen de faste fristene ovenfor. Leverer du etter de faste fristene får du tilbud om å delta på vitnemålsutdelingen det påfølgende semesteret.

AVH5050 - Avhandling Lektorprogram i RLE/ religion og etikk og samfunnsfag:

Emneansvarlig:	Trine Anker (Trine.Anker@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i lektorprogrammet
Masteroppgaven skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeidet med oppgaven skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.
En masteroppgave kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet.
Alle studenter som skriver masteroppgave, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for oppgaven. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Studiekrav

For å levere en masteroppgave til endelig vurdering må den enkelte student
- ha en gyldig avtale med veileder, der veileder bl.a. godkjenner emnet for masteroppgaven
- levere melding om tidspunktet oppgaven planlegges levert. Eksamenskontoret sender ut en forespørsel om dette på epost.

Utfyllende bestemmelser
- Tema for oppgaven velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av tema innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en masteroppgave på 5000-nivå. Godkjenningen skjer veilederkontrakten, som leveres til studieadministrasjonen.
- Masteroppgaven leveres både elektronisk og i 3 eksemplarer i studieresepsjonen på MF (se Fronter for prosedyre).
- Egenerklæring om selvstendig arbeid skal leveres elektronisk i Fronter.
- Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på masteroppgaven (hovedmål og engelsk, evt. sidemål) ved innleveringen.
- Innen 3-6 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering

Emnet AVH5050 har masteroppgave (18000-24000 ord) som eksamensform. Innleveringen skal inneholde et sammendrag (200-300 ord) der oppgavens problemstilling, teori, metode og konklusjoner oppsummeres. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av masteroppgaven.

Hvert semester er det to faste innleveringsfrister av masteroppgaven:
Høstsemesteret: 15. oktober og 15. november
Vårsemesteret: 15. mars og 15. mai

I tillegg til disse fristene har du mulighet til å levere oppgaven senest dagen før semesterstart det påfølgende semesteret. Gjør du dette, vil det fortsatt telle med på inneværende semester, men du vil ikke få muligheten til å delta på vitnemålsutdelingen (testemoniumsseremonien) inneværende semester. For å delta på vitnemålsutdelingen inneværende semester må du levere innen de faste fristene ovenfor. Leverer du etter de faste fristene får du tilbud om å delta på vitnemålsutdelingen det påfølgende semesteret.

AVH5055 - Avhandling Lektorprogram i RLE/ religion og etikk og samfunnsfag:

Emneansvarlig:	Trine Anker (Trine.Anker@mf.no)
Studiepoeng:	45
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i lektorprogrammet. Masteroppgaven skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Masteroppgaven skal være profesjonsrelevant og knyttet til fagområdet KRLE/religion og etikk. Arbeidet med oppgaven skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning. En masteroppgave kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet. Alle studenter som skriver masteroppgave, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veilederen skal godkjenne emne for oppgaven.

Studiekrav

For å levere en masteroppgave til endelig vurdering må den enkelte student
- underskrive en avtale med veileder
- sørge for at veileder godkjenner emne for masteroppgaven
- levere melding om tidspunktet oppgaven planlegges levert
- levere masteroppgave. Før levering må de øvrige studiekravene være oppfylt

Utfyllende bestemmelser
- Emnet for oppgaven velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en masteroppgave på 5000-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved eksamenskontoret.
- Når oppgaven leveres, skal den leveres både elektronisk og i 3 eksemplarer i studieresepsjonen på MF (se Fronter for prosedyre).
- Egenerklæring om selvstendig arbeid skal leveres elektronisk i Fronter.
- Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på masteroppgaven (hovedmål og engelsk, evt. sidemål) ved innleveringen.
- Innen 3-6 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering

Emnet AVH5055 har masteroppgave som eksamensform. Masteroppgaven bør normalt ikke overstige 30 000 ord. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av masteroppgaven. Hvert semester er det to faste innleveringsfrister av masteroppgaven:

Høstsemesteret: 15. oktober og 15. november
Vårsemesteret: 15. mars og 15. Mai.

I tillegg til disse fristene har du mulighet til å levere oppgaven senest dagen før semesterstart det påfølgende semesteret. Gjør du dette, vil det fortsatt telle med på inneværende semester, men du vil ikke få muligheten til å delta på vitnemålsutdelingen inneværende semester. For å delta på vitnemålsutdelingen inneværende semester må du levere innen de faste fristene ovenfor. Leverer du etter de faste fristene får du tilbud om å delta på vitnemålsutdelingen det påfølgende semesteret.

AVH5060 - Avhandling profesjonsstudiet i teologi:

Emneansvarlig:	Fredrik Saxegaard (Fredrik.Saxegaard@mf.no)
Studiepoeng:	50
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad. Emnet gjennomføres over to semestre. Normalt tas metodekurs samtidig med masteroppgavens første semester. Tilsvarende emnet tilbys også i en 30-poengsvariant (AVH5065).

Masteroppgaven skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid. Arbeidet med masteroppgaven skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring i metode og forskning.

En masteroppgave kan være en individuell og selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være en frittstående og selvstendig del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for profesjonsstudiet i teologi.

Alle studenter som skriver masteroppgave, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold). Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for masteroppgaven. Tildeling av veileder skjer normalt som en del av metodeemnet.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet.

Studiekrav

Studenten skal for å levere masteroppgave til avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- levere melding om når masteroppgaven planlegges levert og levere oppgaven i henhold til prosedyre for innlevering (se utfyllende bestemmelser for masteroppgave under).

Utfyllende bestemmelser
- Emnet for masteroppgaven velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en masteroppgave. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema, og inngår som et studiekrav i metodeemnet. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved eksamenskontoret.
- Når masteroppgaven leveres, skal den leveres både elektronisk og i 3 eksemplarer i studieresepsjonen på MF (se Fronter for prosedyre).
- Egenerklæring om selvstendig arbeid skal leveres elektronisk i Fronter.
- Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på oppgaven (hovedmål og engelsk, evt. sidemål) ved innleveringen.
- Innen 3-6 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering

Emnet AVH5060 har eksamensformen innlevering av masteroppgave (25.000-40.000 ord). Studiekravene må være oppfylt før oppgaven kan leveres. Masteroppgaven skal inneholde et sammendrag (200-300 ord) der oppgavens problemstilling, teori, metode og konklusjoner oppsummeres. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av masteroppgaven.

For AVH5060 er det én fast innleveringsfrist hvert semester:
Høstsemesteret: 15. desember
Vårsemesteret: 15. juni

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- dokumentert evne til å arbeide selvstendig med et større vitenskapelig arbeid,
- utviklet og vist evne til forståelse, refleksjon og faglig modenhet.

AVH5065 - Avhandling profesjonsstudiet i teologi:

Emneansvarlig:	Fredrik Saxegaard (Fredrik.Saxegaard@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningsstart:	Høst og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad. Tilsvarende emne tilbys også i en 50-poengsvariant (AVH5060) som forutsetter oppstart et semester tidligere.

Masteroppgaven skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid. Arbeidet med oppgaven skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring i metode og forskning.

En masteroppgave kan være en individuell og selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være en frittstående og selvstendig del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for profesjonsstudiet i teologi.

Alle studenter som skriver masteroppgave, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold). Veilederen skal bl.a. godkjenne emnet for masteroppgaven. Tildeling av veileder skjer normalt som en del av det metodeemnet studenten gjennomfører semesteret før masteroppgaven påbegynnes.

Studiekrav

Studenten skal for å levere masteroppgave til avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- levere melding om når oppgaven planlegges levert og levere oppgaven i henhold til prosedyre for innlevering (jf. utfyllende bestemmelser for masteroppgave under).

Utfyllende bestemmelser
- Emnet for masteroppgaven velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en masteroppgave. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema, og inngår som et studiekrav i metodeemnet. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved eksamenskontoret.
- Når masteroppgaven leveres, skal den leveres både elektronisk og i 3 eksemplarer i studieresepsjonen på MF (se Fronter for prosedyre).
- Egenerklæring om selvstendig arbeid skal leveres elektronisk i Fronter.
- Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på oppgaven (hovedmål og engelsk, evt. sidemål) ved innleveringen.
- Innen 3-6 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering

Emnet AVH5065 har eksamensformen innlevering av masteroppgave (18.000-24.000). Studiekravene må være oppfylt før masteroppgaven kan leveres. Masteroppgaven skal inneholde et sammendrag (200-300 ord) der oppgavens problemstilling, teori, metode og konklusjoner oppsummeres. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av masteroppgaven.

For AVH5065 er det én fast innleveringsfrist hvert semester:
Høstsemesteret: 15. desember
Vårsemesteret: 15. juni

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- dokumentert evne til å arbeide selvstendig med et større vitenskapelig arbeid,
- utviklet og vist evne til forståelse, refleksjon og faglig modenhet.

AVH5070 - Masteroppgave i diakoni

Emneansvarlig:	Kjetil Fretheim (Kjetil.Fretheim@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Diakoni
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

Masteroppgaven skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid med relevans for fagområdet diakoni. Arbeidet med avhandlingen skal styrke studentens faglige grunnlag for yrkesutøvelse og gi opplæring til forskning.
En masteroppgave kan være en selvstendig undersøkelse bygd på kildemateriale, eller den kan være en vurderende analyse av andres forskning. Den kan være frittstående eller del av et større forskningsprosjekt hvor flere er engasjert. Valg og vinkling av emne skal tilpasses de overordnede målene for mastergradsstudiet. Studenten velger selv tema og spørsmålsstilling.

Forkunnskapskrav: MADIA 405 Metode

På grunnlag av godkjent prosjektbeskrivelse levert i metodeemnet, tildeles studenten veileder. Dette skjer senest i semesteret før arbeidet med avhandlingen påbegynnes. Alle studenter underskriver en avtale med veileder. For dem som har veileder på MF og leverer masteroppgaven på MF, vises det til vises det til Formelle retningslinjer om oppgaveskriving på Det teologiske Menighetsfakultet, tilgjengelig i Fronter. For dem som har veileder på Diakonhjemmet og leverer masteroppgaven på Diakonhjemmet, vises det til Retningslinjer for oppgaveskriving på bachelor- og masternivå. Godkjent av rektor 14. mai 2013, revidert 10. juni 2015, tilgjengelig på bibliotekets hjemmesider.

Undervisningsopplegg
- individuell veiledning (inntil 10 timer á 45 minutter). Noe av veiledningstiden kan organiseres som gruppeveiledning
- masteroppgaveseminarer (Hvert studiested arrangerer ett seminar pr semester)

Studiekrav

For å levere masteroppgaven til endelig vurdering må studenten
- ha gyldig veilederkontrakt
- legge fram deler av arbeidet på minst ett oppgaveseminar
- og gi respons på en medstudents framlegg på et oppgaveseminar

Avsluttende vurdering

Det selvstendige arbeidet skal være mellom 20.000 og 25.000 ord.
Forside, innholdsfortegnelse, referanser/litteraturliste og vedlegg/appendiks kommer i tillegg. Masteroppgaven skal inneholde et sammendrag (200-300 ord) der oppgavens problemstilling, teori, metode og konklusjoner oppsummeres.
Karakterskala: A-F
Studenter med veileder på MF leverer masteroppgaven på MF. Studenter med veileder på Diakonhjemmet leverer på Diakonhjemmet. Masteroppgaven leveres i to eksemplarer. I tillegg skal studenter som leverer på MF, levere oppgaven i masteravhandlingsrommet i Fronter. Studenter som leverer på Diakonhjemmet, skal levere oppgaven i eksamensmodulen på Itslearning.

Mål og innhold

Forventet læringsutbytte
Kandidaten skal gjennom sitt arbeid med masteroppgaven
- ha tilegnet seg ny kunnskap, kritisk tenking og systematisk vurdering relatert til empiriske og teoretiske studier
- ha tilegnet seg forståelse for sentrale forskningsprinsipper og forskningsetikk
- kunne gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- eller utviklingsprosjekt under veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer
- kunne systematisere og kritisk analysere faglige problemstillinger og egne data
- kunne formidle resultatene fra egen undersøkelse i tråd med vitenskapelige krav
- kunne nyttiggjøre seg den innsikt som det samlede fagfelt representerer
- ha fått styrket sitt faglige grunnlag for yrkesutøvelse
- beherske informasjonskompetanse forstått som digital dannelse og kompetanse, kunnskap om faglig formidling, kildehåndtering og litteratursøking

AVH8010 - Avhandling Master i klinisk sjelesorg:

Emneansvarlig:	Harald Brummenæs Torgersen (Harald.Torgersen@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Klinisk sjelesorg
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjernemne i studieprogrammet Master i klinisk sjelesorg.

Mastergradsoppaven skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeide skal styrke studentens faglige grunnlag for egen yrkesutøvelse.

Det selvstendige arbeidet kan anta følgende former:
- Et større skriftlig arbeid (normalt 50-70 sider)
- En samling artikler (normalt 2 - 3 stk). I tillegg skrives en sammenfattende introduksjon som gjør rede for helhet og struktur i arbeidet
- Et praktisk forskningsprosjekt som utarbeides og gjennomføres med krav til skriftlig refleksjon i form av en forskningsrapport (normalt 10-15 sider). Det skriftlige arbeidet må inneholde en presentasjon av prosjektet, vurdering av nytteverdi samt refleksjon over teologiske problemstillinger knyttet til prosjektet.

Forskningsprosjektet kan være frittstående eller del av et større prosjekt hvor flere er engasjert. Ved felles prosjekt er det avgjørende at den enkeltes arbeidsinnsats kan identifiseres. Denne skal ikke være mindre enn ved annet selvstendig arbeid.

Alle studenter som skriver avhandling, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veilederen skal godkjenne emnet for avhandlingen. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner

Enten:/Either:
- Dysthe, O., Hertzberg, F. & Hoel, T. L. (2010). *Skrive for å lære: Skriving i høyere utdanning* (2. utg.). Oslo: Abstrakt forl. ISBN/ISSN: 978-82-7935-293-8

Eller:/Or:
- Everett, E. L. & Furseth, I. (2012). *Masteroppgaven: Hvordan begynne - og fullføre* (2. utg.). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01949-9

Eller:/Or:
- Tiller, T. (Red.) (2004). *Aksjonsforskning i skole og utdanning* . Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 82-7634-538-7

Studiekrav

For å levere en mastergradsavhandling til endelig vurdering må den enkelte student
- underskrive en avtale med veileder
- sørge for at veileder godkjenner emnet for mastergradsavhandling
- levere utkast som redegjør for emne, problemstilling og materiale for avhandlingen innen en gitt frist
- delta på et avhandlingsseminar
- levere melding om tidspunktet for når avhandlingen planlegges levert
- levere avhandling (før levering må de øvrige studiekravene være oppfylt)

Utfyllende bestemmelser
- Emnet for avhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en avhandling på 5000-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved eksamenskontoret.
- Når avhandlingen leveres, skal den leveres både elektronisk og i 3 eksemplarer i studieresepsjonen på MF (se Fronter for prosedyre).Deltidsstudenter som har studieadresse utenfor Oslo kan få innvilget mulighet til å levere de innbundne eksemplarene av avhandlingen per post. Eksamenskontoret må godkjenne innlevering per post. Send e-post om forespørsel til eksamen@mf.no
- Egenerklæring om selvstendig arbeid skal leveres elektronisk i Fronter.

- Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (hovedmål og engelsk, evt. sidemål) ved innleveringen.
- Innen 3-6 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering

Emnet AVH8010 har innlevert avhandling som eksamensform. For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Det selvstendige arbeidet vurderes til bestått/ikke bestått.
Hvert semester er det to faste innleveringsfrister av masteroppgaven:
Høstsemesteret: 15. oktober og 15. november
Vårsemesteret: 15. mars og 15. mai

I tillegg til disse fristene har du mulighet til å levere oppgaven senest dagen før semesterstart det påfølgende semesteret. Gjør du dette, vil det fortsatt telle med på inneværende semester, men du vil ikke få muligheten til å delta på vitnemålsutdelingen (testemoniumsseremonien) inneværende semester. For å delta på vitnemålsutdelingen inneværende semester må du levere innen de faste fristene ovenfor. Leverer du etter de faste fristene får du tilbud om å delta på vitnemålsutdelingen det påfølgende semesteret.

AVH8020 - Avhandling Master i praktisk teologi:

Emneansvarlig:	Harald Brummenæs Torgersen (Harald.Torgersen@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjernemne i studieprogrammet Erfaringsbasert master i praktisk teologi.

Mastergradsoppaven skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid innenfor et avgrenset område. Arbeide skal styrke studentens faglige grunnlag for egen yrkesutøvelse.

Det selvstendige arbeidet kan anta følgende former:
- Et større skriftlig arbeid (normalt 50-70 sider)
- En samling artikler (normalt 2 - 3 stk). I tillegg skrives en sammenfattende introduksjon som gjør rede for helhet og struktur i arbeidet
- Et praktisk forskningsprosjekt som utarbeides og gjennomføres med krav til skriftlig refleksjon i form av en forskningsrapport (normalt 10-15 sider). Det skriftlige arbeidet må inneholde en presentasjon av prosjektet, vurdering av nytteverdi samt refleksjon over teologiske problemstillinger knyttet til prosjektet.

Forskningsprosjektet kan være frittstående eller del av et større prosjekt hvor flere er engasjert. Ved felles prosjekt er det avgjørende at den enkeltes arbeidsinnsats kan identifiseres. Denne skal ikke være mindre enn ved annet selvstendig arbeid.

Alle studenter som skriver avhandling, skal ha avtale med en veileder (jfr. instruks for veiledningsforhold.) Veilederen skal godkjenne emnet for avhandlingen. Studenten tar selv initiativ for å finne en veileder. Veilederen skal normalt ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner

Studiekrav

For å levere en mastergradsavhandling til endelig vurdering må den enkelte student
- underskrive en avtale med veileder
- sørge for at veileder godkjenner emnet for mastergradsavhandling
- levere utkast som redegjør for emne, problemstilling og materiale for avhandlingen innen en gitt frist
- delta på et avhandlingsseminar
- levere melding om tidspunktet for når avhandlingen planlegges levert
- levere avhandling (før levering må de øvrige studiekravene være oppfylt)

Utfyllende bestemmelser Emnet for avhandlingen velges av studenten i samråd med veileder. Veileders godkjenning av emne innebærer at det ligger innenfor studieprogrammets fagfelt og er egnet for en avhandling på 5000-nivå. Godkjenningen skjer på fastsatt skjema. Skjema med veilederens godkjenning av arbeidstittel leveres til studieadministrasjonen ved eksamenskontoret. Når avhandlingen leveres, skal den leveres både elektronisk og i 3 eksemplarer i studieresepsjonen på MF (se Fronter for prosedyre). Deltidsstudenter som har studieadresse utenfor Oslo kan få innvilget mulighet til å levere de innbundne eksemplarene av avhandlingen per post. Eksamenskontoret må godkjenne innlevering per post. Send e-post om forespørsel til eksamen@mf.noEgenerklæring om selvstendig arbeid skal leveres elektronisk i Fronter. Eventuell beskjed om utlånsklausul (dvs. at oppgaven bare kan lånes ut og brukes med forfatterens samtykke) må gis på eget skjema sammen med tittel på avhandlingen (hovedmål og engelsk, evt. sidemål) ved innleveringen. Innen 3-6 uker etter innlevering skal det gis beskjed til studenten om oppgaven er godkjent.

Avsluttende vurdering

Emnet AVH8020 har innlevert avhandling som eksamensform. For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Det selvstendige arbeidet vurderes til bestått/ikke bestått.

Hvert semester er det to faste innleveringsfrister av masteroppgaven:
Høstsemesteret: 15. oktober og 15. november
Vårsemesteret: 15. mars og 15. mai

I tillegg til disse fristene har du mulighet til å levere oppgaven senest dagen før semesterstart det påfølgende semesteret. Gjør du dette, vil det fortsatt telle med på inneværende semester, men du vil ikke få muligheten til å delta på vitnemålsutdelingen (testemoniumsseremonien) inneværende semester. For å delta på vitnemålsutdelingen inneværende semester må du levere innen de faste

fristene ovenfor. Leverer du etter de faste fristene får du tilbud om å delta på vitnemålsutdelingen det påfølgende semesteret.

AVH901 - Doktorgradsavhandling

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	150
Undervisningsstart:	

BAO2700 - Bacheloroppgave

Emneansvarlig:	Emil Sætra (Emil.Satra@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Individuell skriftlig oppgave	2016-05-27	12:00			2016-06-17	2016-05-04

Generell informasjon

BAO2700 er et kjerneemne i Lektorprogrammet, og valgemne i de øvrige bachelorprogrammene ved MF. Emnet er en forberedelse for studier på masternivå, og anbefales særlig for studenter med høyere karaktersnitt enn C.

Emnet skal styrke studentenes evne til å arbeide med faglige problemstillinger og å til skrive en akademisk tekst. I arbeidet med bacheloroppgaven drøfter studenten en nærmere presisert tematikk i lys av faglige teorier og perspektiver. Tematikken skal knytte an til spørsmål som er relevante innenfor studieprogrammet, og bestemmes i samråd med veileder eller emneansvarlig. De kildene studenten skal benytte i arbeidet med oppgaven, bestemmes også i samråd med veileder. Studenten velger litteratur som er relevant for egen problemstilling og metode i samråd med veileder.

Det er ikke anledning til å gjøre en empirisk undersøkelse (spørreskjema/intervju) i rammen av dette emnet.

BAO2700 forutsetter at studenten har avlagt 80 studiepoeng innenfor rammen av det profesjons-/bachelorprogrammet som oppgaven skrives innenfor.

Studiepoengreduksjon

Med bacheloremnene RL2060, TEOL2050 eller SAM2150 reduseres emnet med 10 studiepoeng

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Få godkjent temaet for bacheloravhandlingen av veileder eller emneansvarlig
- Delta på skriveseminar
- Presentere prosjektskisse for veileder. Utkastets omfang avtales med veielder eller emneansvarlig
- Presentere et førsteutkast til bacheloroppgaven for veileder. Omfang og form avtales med veileder
- Ha minst en (1) veiledningssamtale
- Delta i evaluering av studietilbudet, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

For å få avsluttende vurdering må studenten ha oppfylt studiekravene. Emnet har bacheloroppgave (5000-6000 ord) som vurderingsform. Oppgaven leveres elektronisk på Fronter og i papirutgave (2 eksemplarer) i studieresepsjonen i 3. etg. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- God kunnskap om et emne som er relevant innenfor studieprogrammet
- Evne til å drøfte en problemstilling
- Evne til å skrive en akademisk tekst
- Evne til å vurdere forskningsframstillinger i faglitteratur og andre relevante kilder
- Evne til å planlegge, gjennomføre og ferdigstille et selvstendig faglig arbeid

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Rognsaa, A. (2015). *Bacheloroppgaven: Skriveråd og regler for utformingen* . Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-02530-8

BIB511 - Bibelteologi

Emneansvarlig:	Karl Olav Sandnes (Karl.O.Sandnes@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - KRLE/Religion og etikk
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert master i RLE/Religion og etikk.
BIB511 gir en oversikt over sentrale sider ved synoptisk og paulinsk bibelteologi, men har også en liten del gammeltestamentlig bibelteologi.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med KRL202-04V Jesus Kristus i kristen gudstro reduseres emnet med 3 stp
- Med NT503-04V Det nye testamentet¿ reduseres emnet med 7 stp
- Med NT503FDID-04V Det nye testamentet¿ reduseres emnet med 7 stp
- Med NT211-07H Innføring i arbeidet med... reduseres emnet med 3 stp
- Med NT512-07H Det nye testamentet... reduseres emnet med 4 stp
- Med NT513-07H Det nye testamentet... reduseres emnet med 7 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
delta i minst 75% av undervisningen
delta i evalueringen av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Dersom studenten ikke har oppfylt studiekravet om tilstedeværelse kan han/hun få gå opp til skriftlig eksamen. Studenten må selv gi melding til studieadministrasjonen om dette, senest én uke før skriftlig eksamen holdes.

Avsluttende vurdering

Emnet BIB511 har som primært vureringsalternativ hjemmeksamen med kun elektronisk innlevering (1uke) der studentene m å oppfylle alle studiekravene. Hjemmeksamen skal være på inntil 5000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeksamen.
Emnet har også et sekundært vurderingsalternativ som er skriftlig eksamen (6 timer).
Hjelpemidler ved skriftlig eksamen: Ved skriftlig eksamen anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste D.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- innsikt i i hvilken grad Paulus brev er uttrykk for en enhetlig teologi
- innsikt i hvordan Paulus reflekterer om Kristus, frelse, menighet og kristen livsførsel
- grundig kunnskap om hva som er innholdet og rekkevidden av Jesu forkynnelse om Guds rike
- grundig kunnskap om hvilket bilde de synoptiske evangelier gir av Jesu selvforståelse og av å følge etter ham
- god kunnskap om antropologi (menneskesyn) og gudsforståelse i Det gamle testamentet.
- evne til å se teologiske sammenhenger mellom Det gamle og Det nye testamentet.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Kvalbein, H. (2008). *Jesus - hva ville han? Hvem var han?: En innføring i de tre første evangelienes budskap* (s. 75-181, 201-385). Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 978-82-531-4581-5
- Mettinger, T. N. D. (1988). *In search of God: The meaning and message of the everlasting names* (1-49 og 158-174). Philadelphia: Fortress Press. ISBN/ISSN: 0-8006-0892-5
- Sandnes, K. O. (1996). *-I tidens fylde-: En innføring i Paulus' teologi* . Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 82-531-4316-8
- Stordalen, T. (1994). *Støv og livspust: Mennesket i Det gamle testamente* (s. 1-147). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-00-03938-2. Hentet fra http://bibsys-almaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/MF:default_scope:BIBSYS_ILS71486635130002201

DIA5110 - Diakoniens bibelske og teologiske grunnlag

Emneansvarlig:	Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Diakoni
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon
Emnet gir en innføring i sentrale bibelske, historiske og systematisk-teologiske perspektiver på diakonal praksis. Det blir undervist om bibelfaglige, kirkehistoriske og dogmatiske tema med særlig relevans for utøvelsen av diakoni. Emnet skal gi kunnskap om bibelske og teologiske fortolkninger av diakonal praksis i et postsekulært samfunn.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent frammøte i undervisningen (60%),
- få godkjent en drøftingsoppgave (1200-1500 ord) levert innen en fastsatt frist,
- delta i evaluering av studietilbudet dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering
Emnet DIA5110 har hjemmeeksamen (3 dager, 2500-3500 ord) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen. For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om bibelske motiver som er relevante for forståelsen av diakonal praksis (menneskesyn, Gudsbilde, Jesus som frelses og forbilde, gjestfrihet og fellesskap, barmhjertighet og rettferdighet)
- kunnskap om sentrale lærepunkter i kirkens bekjennelse med relevans for forståelsen av diakonal praksis og teori, med vekt på en luthersk kristendomsforståelse (treenighetslæren, kristologien, sakramentforståelsen, rettferdiggjørelseslæren, menneskesyn, kirkeforståelsen, eschatologien, og teodicéspørsmålet/lidelsens problem),
- kunnskap om ulike systematisk-teologiske begrunnelser for diakoni,
- kunnskap om religionsdialog og religionsmøte som grunnlag for diakonal teori og praksis.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aadland, E. (2009). Det godes fiende. I K. I. Johannessen, K. Jordheim & K. K. Korslien (Red.), *Diakoni: En kritisk lesebok* (s. 159-166). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- Agrell, G. (2008). Bibelen och diakoni - motivering och exempel. I E. Blennberger & M. J. Hansson (Red.), *Diakoni: Tolkning, historik, praktik* . Stockholm: Verbum. ISBN/ISSN: 978-91-526-3223-9
- Blennberger, E. (2008). Diakoni, etik och ideologi. I E. Blennberger & M. J. Hansson (Red.), *Diakoni: Tolkning, historik, praktik* (s. 89-117). Stockholm: Verbum. ISBN/ISSN: 978-91-526-3223-9
- Dietrich, S. (2011). Det eneste som er sikkert er at alle skal dit: Synet på døden i luthersk kristendom. Religion og livssyn, 23 (1), s. 26-31. ISBN/ISSN: 0802-8214 (Kompendium).
- Fanuelsen, O. (2009). Kirkens omsorgstjeneste. I K. I. Johannessen, K. Jordheim & K. K. Korslien (Red.), *Diakoni: En kritisk lesebok* (s. 141-156). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- Grindheim, S. (2008). Ignorance is bliss: Attitudinal aspects of the judgement according to works in Matthew 25: 31-46. Novum Testamentum, 50 (4), s. 313-331. ISBN/ISSN: 1568-5365. Hentet 2015-06-05 fra http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0001684703&site=ehost-live
- Hansen, K. M. (2001). Den barmhjertige samaritan - førstehjelp ved veikanten. I H. Nordahl & A.-B. A. Breder (Red.), *Barmhjertighet og rettferdighet* (s. 13-38). [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-0872-1 (Kompendium)
- Hansson, M. J. (2008). Diakoni - teologisk reflexion. I E. Blennberger & M. J. Hansson (Red.), *Diakoni: Tolkning, historik, praktik* (s. 29-64). Stockholm: Verbum. ISBN/ISSN: 978-91-526-3223-9
- Haugen, H. M. (2009). Vern om skaperverket. I K. I. Johannessen, K. Jordheim & K. K. Korslien (Red.), *Diakoni: En kritisk lesebok* (s. 103-118). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- Hegstad, H. (2015). *Gud, verden og håpet: Innføring i kristen dogmatikk* (Kap. 2,3,5,6,7,8,9). Oslo: Luther forlag. ISBN/ISSN: 978-82-531-4810-6
- Jordheim, K. (2009). Plan for diakoni i Den norske kirke: En presentasjon. I K. I. Johannessen, K. Jordheim & K. K. Korslien (Red.), *Diakoni : En kritisk lesebok* (s. 13-28). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9

- Løland, H. (2008). Mitt liv er kommet nær dødsriket: Klage i Det gamle testamentet og i dag. *Halvårsskrift for praktisk teologi: Tilleggshefte til Luthersk kirketidende,* (1), s. 36-47. ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium).
- McGrath, A. E. (2011). *Christian theology: An introduction* (5. utg., s. 424-443). [Hoboken, N.J.]: Wiley-Blackwell. ISBN/ISSN: 1-4051-5360-1/978-1-4051-5360-7 (Kompendium)
- Russell, L. M. (1993). *Church in the round: Feminist interpretation of the church* (s. 17-45). Louisville, Ky.: Westminster/J. Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-25070-x (Kompendium)
- Sandnes, K. O. (1996). *-I tidens fylde-: En innføring i Paulus' teologi* (s. 202-214). Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 82-531-4316-8 (Kompendium)
- Schmidt, U. (2011). Mennesket: Avhengig og fritt: Menneskesyn i en luthersk tradisjon. I S. Dietrich, T. S. Dokka & H. Hegstad (Red.), *Ki rke nå: Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke* (s. 169-189). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2510-5
- Stålsett, S. J. (2000). Den utstøtte. I H. Moxnes (Red.), *Jesus: År 2000 etter Kristus* . Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-00-12949-7 (Kompendium)
- Tønnessen, A. V. (2011). Kirken og samfunnet. I S. Dietrich, T. S. Dokka & H. Hegstad (Red.), *Kirke nå: Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke* (s. 191-208). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2510-5

DIA5115 - Diakoniens teologi med vekt på frigjøringsteologiske perspektiver

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Diakoni
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i sentrale bibelske, historiske og systematisk-teologiske perspektiver på diakonal praksis, med særlig fokus på frigjøringsteologien som en ressurs i møte med diakonale utfordringer.

Emnet har ingen studiepoengreduksjon. Emnet kan (kun) velges av studenter som har Årsstudium i kristendom/RLE eller tilsvarende.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent frammøte i undervisningen (60%),
- få godkjent en drøftingsoppgave (1200-1500 ord) levert innen en fastsatt frist,
- delta i evaluering av studietilbudet dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet DIA5115 har hjemmeeksamen (3 dager, 2500-3500 ord) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen.
For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om bibelske motiver som er relevante for forståelsen av diakonal praksis (Jesus som frelser og forbilde, gjestfrihet og fellesskap, barmhjertighet og rettferdighet)
- kunnskap om sentrale lærepunkter i kirkens bekjennelse med relevans for forståelsen av diakonal praksis og teori, med vekt på en luthersk kristendomsforståelse (menneskesyn, kirkeforståelsen, eschatologien, og teodicéspørsmålet/lidelsens problem),
- kunnskap om ulike systematisk-teologiske begrunnelser for diakoni,
- kunnskap om religionsdialog og religionsmøte som grunnlag for diakonal teori og praksis.
- god kunnskap om frigjøringsteologiske perspektiver som ressurs i tolkningen av diakonal praksis.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aadland, E. (2009). Det godes fiende. I K. I. Johannessen, K. Jordheim & K. K. Korslien (Red.), *Diakoni: En kritisk lesebok* (s. 159-166). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- Agrell, G. (2008). Bibelen och diakoni - motivering och exempel. I E. Blennberger & M. J. Hansson (Red.), *Diakoni: Tolkning, historik, praktik* . Stockholm: Verbum. ISBN/ISSN: 978-91-526-3223-9
- Blennberger, E. (2008). Diakoni, etik och ideologi. I E. Blennberger & M. J. Hansson (Red.), *Diakoni: Tolkning, historik, praktik* (s. 89-117). Stockholm: Verbum. ISBN/ISSN: 978-91-526-3223-9
- Dietrich, S. (2011). Det eneste som er sikkert er at alle skal dit: Synet på døden i luthersk kristendom. Religion og livssyn, 23 (1), s. 26-31. ISBN/ISSN: 0802-8214 (Kompendium).
- Fanuelsen, O. (2009). Kirkens omsorgstjeneste. I K. I. Johannessen, K. Jordheim & K. K. Korslien (Red.), *Diakoni: En kritisk lesebok* (s. 141-156). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- Hansen, K. M. (2001). Den barmhjertige samaritan - førstehjelp ved veikanten. I H. Nordahl & A.-B. A. Breder (Red.), *Barmhjertighet og rettferdighet* (s. 13-38). [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-0872-1 (Kompendium)
- Hansson, M. J. (2008). Diakoni - teologisk reflexion. I E. Blennberger & M. J. Hansson (Red.), *Diakoni: Tolkning, historik, praktik* (s. 29-64). Stockholm: Verbum. ISBN/ISSN: 978-91-526-3223-9
- Haugen, H. M. (2009). Vern om skaperverket. I K. I. Johannessen, K. Jordheim & K. K. Korslien (Red.), *Diakoni: En kritisk lesebok* (s. 103-118). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- Jordheim, K. (2009). Plan for diakoni i Den norske kirke: En presentasjon. I K. I. Johannessen, K. Jordheim & K. K. Korslien (Red.), *Diakoni : En kritisk lesebok* (s. 13-28). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- McGrath, A. E. (2011). *Christian theology: An introduction* (5. utg., s. 424-443). [Hoboken, N.J.]: Wiley-Blackwell. ISBN/ISSN: 1-4051-5360-1/978-1-4051-5360-7 (Kompendium)
- Russell, L. M. (1993). *Church in the round: Feminist interpretation of the church* (s. 17-45). Louisville, Ky.: Westminster/J. Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-25070-x (Kompendium)
- Schmidt, U. (2011). Mennesket: Avhengig og fritt: Menneskesyn i en luthersk tradisjon. I S. Dietrich, T. S. Dokka & H. Hegstad (Red.), *Kirke nå: Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke* (s. 169-189). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2510-5
- Sobrino, J. & Ellacuría, I. (Red.) (1996). *Systematic theology: Perspectives from liberation theology ; readings from Mysterium Liberationis* (s. 1-89, 124-145). Maryknoll, N.Y.: Orbis Books. ISBN/ISSN: 1-57075-068-8

- Stålsett, S. J. (2008). Frigjøringsteologi. I S. J. Kristiansen & S. Rise (Red.), *Moderne teologi: Tradisjon og nytenkning hos det 20. århundrets teologer* (s. 584-598). Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 978-82-7634-585-8
- Stålsett, S. J. (2000). Den utstøtte. I H. Moxnes (Red.), *Jesus: År 2000 etter Kristus* . Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-00-12949-7 (Kompendium)
- Tamez, E. (1993). *The amnesty of grace: Justification by faith from a Latin American perspective* . Nashville: Abingdon Press. ISBN/ISSN: 0-687-00934-0
- Tønnessen, A. V. (2011). Kirken og samfunnet. I S. Dietrich, T. S. Dokka & H. Hegstad (Red.), *Kirke nå: Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke* (s. 191-208). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2510-5

DIA5120 - Sjelesorg

Emneansvarlig:	Einar Eidsaa Edland (Einar.E.Edland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Diakoni
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

Dette emnet gir en innføring i faget sjelesorg, dets egenart, mangfold, målsettinger og metoder. Problemstillinger fra det diakonale praksisfeltet vil bli drøftet i relasjon til den sosiale og kulturelle kontekst de er en del av, og reflektert i lys av teologi og andre fag-disipliner. Det legges vekt på utvikling av den enkelte som samtalepartner og på refleksjon over egen rolle i utfordrende samtalesituasjoner.

Arbeidsform: Forelesninger, samtaler med vekt på egenerfaring, gruppearbeid og praktiske øvelser.

Studiepoengreduksjon

Med DIA571 reduseres dette emnet med 10 studiepoeng.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent frammøte i undervisningen (60%),
- delta i troshistoriegrupper
- få godkjent en øvingsoppgave (2000 - 2500 ord) innen en fastsatt frist,
- delta i evaluering av studietilbudet dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet DIA5120 har faglig oppgave på 2500 - 3500 ord som vurderingsform. Karakteren A-F settes på grunnlag av eksamen. For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Studentene skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om begrunnelser for kirkens sjelesorg, samt sjelesorgens egenart, målsettinger og metoder,
- kunnskap om forholdet mellom sjelesorg og spiritualitet,
- evne til å drøfte og analysere sjelesørgeriske utfordringer i møte med en postmoderne kultur,
- kunnskap om sjelesørgeriske tilnærmingsmåter i møte med skyld, skam, død, tilgivelse, forsoning, sorg, sykdom og seksuelle krenkelser,
- holdninger og ferdigheter som gjør dem i stand til å utøve sjelesorg som en del av sitt profesjonelle arbeid.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Bach, M. (2001). *Undervejs: Konturer af en fænomenologisk og narrativ sjælesorg*. Løgumkloster: Teologisk Pædagogisk Center. ISBN/ISSN: 8790323211/9788790323219 (Kompendium)
- Dalaker, A. (2012). *Tro - en kilde til livsmot?: Håpets mysterium når sykdom preger livet* . Follese: Efrem. ISBN/ISSN: 978-82-92922-28-6
- Danbolt, L. J. & Stifoss-Hansen, H. (2011). Folkhälsa, religiös mångfald och ritualer: Existentiell krishandtering och kyrkans roll vid katastrofer. I V. DeMarinis, O. Wickström & Ö. A. Cetrez (Red.), *Inspiration till religionspsykologin / kultur, hälsa och mening* (s. 33-48). Stockholm: Natur & Kultur. ISBN/ISSN: 978-91-27-13068-5 (Kompendium)
- Eide, Ø. M. (2014). *Forståelse og fordypning: Perspektiv på den sjelesørgeriske samtalen* . [Oslo]: Luther. ISBN/ISSN: 978-82-531-4800-7
- Engedal, L. G. (2008). Jakten på sjelesorgens identitet: Teologiske og kulturanalytiske peilinger i en brytningstid. Dansk tidsskrift for teologi og kirke, 35 (3), s. 19-42. ISBN/ISSN: 1903-6523 (Kompendium).
- Engedal, L. G. (2008). Sjelesorgens teologiske forankring og egenart: Bidrag til refleksjon. Tidsskrift for sjelesorg, 28 (2), s. 76-93. ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium).
- Engedal, L. G. (2004). Utvikling av sjelesørgerisk kompetanse: Refleksjoner og perspektiver. Tidsskrift for sjelesorg, 24 (2), s. 84-95. ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium).
- Engedal, L. G. (2003). Mange fortellinger - ett liv: Momenter til belysning av narrativ teori. Tidsskrift for sjelesorg, 23 (3), s. 165-179. ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium).
- Farstad, M. (2013). Identitetsarbeid i spennet mellom selvaktelse og skam. Tidsskrift for sjelesorg, 33 (3), s. 186-200. ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium).
- Henriksen, J.-O. & Aarflot, H. M. (2013). Tro og identitet - under erfaringens trykk. Tidsskrift for sjelesorg, 33 (3), s. 173-185. ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium).

- Hovland, B. I. (2003). Du er er nåden, jeg er skammen - å, hvor vi dog passer sammen. I T. Anstorp, B. I. Hovland & E. Torp (Red.), *Fra skam til verdighet: Teologisk og psykologisk arbeid med vold og seksuelle overgrep* (s. 44-64). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 9788215002064 (Kompendium)
- Lartey, E. Y. (2003). *In living color: An intercultural approach to pastoral care and counseling* (2. utg., s. 11-78). London: Jessica Kingsley Publishers. ISBN/ISSN: 1-84310-750-3/978-1-84310-750-7. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS051964872&vid=MF
- Stifoss-Hanssen, H. (2007). M. Bunkholt (Red.), *Møtet med den andre* (s. 17-33, 45-69, 99-111, 125-136). Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar. ISBN/ISSN: 978-82-91925-13-4
- Træthaug, M. (2013). Diakoni på Facebook: Hvordan kan bruk av Facebook være med på å gi ungdom plass i sørgeromme. Tidsskrift for sjelesorg, 33 (2), s. 116-128. ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium).

DIA5130 - Etikk og verdier

Emneansvarlig:	Kjetil Fretheim (Kjetil.Fretheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Diakoni
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Individuell skriftlig oppgave	2016-05-23	12:00			2016-06-13	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet består av to delemner som til sammen vil gi hjelp til å reflektere over etiske utfordringer og verdivalg i diakonal praksis. Det første delemnet (Etikk, dømmekraft og diakoni) legger vekt på at etisk teori og personlig dømmekraft er viktig i utøvelsen av diakonal praksis. Det andre delemnet (Verdier og relasjoner i profesjonell praksis) er et felles profilemne for alle studieprogram på masternivå ved Diakonhjemmet Høgskole. Det legger vekt på å utvikle et kritisk analytisk og et konstruktivt perspektiv på egen yrkespraksis.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent frammøte i undervisningen (60%),
- få godkjent en skriftlig individuell oppgave (2000 ord) knyttet til delemne B, levert innen en fastsatt frist,
- delta i evaluering av studietilbudet dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet DIA5130 har individuell skriftlig oppgave (2500 - 3500 ord) som vurderingsform. Oppgaven er knyttet til delemne A. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven. For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål

DELEMNE A: ETIKK, DØMMEKRAFT OG DIAKONI (5 studiepoeng)
Delemnet bygger på erkjennelsen av at diakonal praksis i stor grad handler om evne til å treffe valg basert på personlig skjønn. Det vil fokusere hvordan fagpersoners dømmekraft, i vurdering av situasjoner, kontekst, involverte personer, prinsipper og konsekvenser, påvirker oppfatningen av troverdighet i yrkesutøvelsen.
Studiet av ulike etiske teorier skal gi innsikt i forskjellige innfallsvinkler til forståelse av den gode handling. Kjennskap til personalistiske, konsekvensialistiske og regelorienterte teorier, samt dydsetiske innfallsvinkler skal hjelpe studenten til en dypere innsikt i hvordan verdier og normer kommer til uttrykk i praksis og i organisasjoners beslutningsprosesser.
Studenten vil måtte involvere seg i konkretiseringer av praktiske valgsituasjoner, og hvordan disse kan belyses via etisk teori. Dessuten vil emnet inneholde trening i etisk argumentasjon og refleksjon. Et overordnet perspektiv vil være hvordan etikken kan belyse og bidra til verdibasert diakonal praksis

Mål og innhold:
Studentene skal etter fullført emne ha:

- kunnskap om sentrale etiske teorier og etisk argumentasjon i samtidskontekstuelt lys
- evne til å presisere etiske dilemmaer i ulike diakonale praksissituasjoner, identifisere sentrale verdier, og reflektere over relevante handlingsalternativer
- evne til å anvende selvstendig etisk dømmekraft og moralsk skjønn i møte med etiske problemer og dilemmaer

Arbeidsform: Forelesninger og praktisk trening i anvendelse av etisk refleksjon i refleksjonsgrupper.

DELEMNE B: VERDIER OG RELASJONER I PROFESJONELL PRAKSIS (5 studiepoeng)
Delemnet gir innføring i hvordan verdier og relasjoner spiller en rolle for den enkeltes profesjonelle praksis. Som profesjonsutøver får man del i kulturelt og sosialt utviklede fagteorier, virkelighetsoppfatninger og praksisformer. All profesjonell praksis uttrykker verdibaserte diskurser om makt og avmakt, rett og galt, rettferdig og urettferdig. Profilemnet søker å sette begrepene «verdier», «relasjoner» og «profesjonell praksis» inn i gjeldende kultur- og samfunnsdiskurser, og å oppøve et kritisk analytisk blikk på aktuell profesjonell praksis.

- Med verdier forstås begreper som angir hva som er godt, riktig og rettferdig. Verdier angir mål, ideal og prioriteringer for individet, for faget og i samfunnet, og gir direkte eller indirekte føringer for handlingsvalg og holdninger.
- Det betydningsfulle ved relasjoner i denne sammenheng gis ut fra en forståelse av at faglige idealer, kunnskap, ferdigheter og

erkjennelse, også av verdier, utvikles i relasjonelt samspill innenfor rammene av ulike kontekster. Denne relasjons- og kontekstbestemte fagutviklingen uttrykkes i den profesjonelles relasjon til brukere i hjelperrollen, så vel som innenfor profesjonsfelleskapet.
- Med profesjonell praksis forstås kvaliteter ved profesjonsutdannedes holdninger og handlinger som er i overensstemmelse med yrkesetiske og fagspesifikke etiske normer og verdier utviklet gjennom profesjoners språk og kultur.

All erkjennelse oppstår i en kontekst av ideer, erfaringer og interesser i det sosiale rommet. I vår institusjonelle sammenheng vil vi framheve betydningen av livssyn, etikk og diakoni som vesentlige perspektiver. Emnet er et profilemne for samtlige studieprogram på masternivå ved Høgskolen, der alle har samme emnebeskrivelse. Emnet tar sikte på å gi et grunnlag for kritisk og konstruktiv oppmerksomhet knyttet til profesjonell praksisutøvelse.

Mål og innhold
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- evne til å identifisere og kritisk reflektere over verdier i ulike praksisdiskurser
- evne til å analysere hvordan relasjonelle og kontekstuelle forhold påvirker profesjonell praksisutøvelse
- evne til å identifisere og analysere verdikonflikter, maktforhold og egne forforståelser i relasjonen til brukere og andre samspillspartnere
- unnskap om den diakonale tradisjon som Høgskolen står i
- evne til å lede etiske refleksjonsprosesser knyttet til dilemmaer og problemer i profesjonell praksis

Til litteraturliste delemne B:
Litteratur merket med * fås kjøpt i eget kompendium ved Diakonhjemmet Høgskole.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Almås, G., Heiene, G. & Hovland, K. H. (Red.) (2013). *Sett undertrykte fri!: Den norske kirkes engasjement for menneskerettighetene* . Oslo: Mellomkirkelig råd.. Hentet fra http://www.gammel.kirken.no/?event=doLink&famId=385503
- Aristoteles & Eriksen, T. B. (1999). *Den nikomakiske etikk* (XIII-XXIV). Oslo: Bokklubben dagens bøker. ISBN/ISSN: 82-525-3731-6 (Kompendium)
- Christoffersen, S. A. (2012). *Handling og dømmekraft: Etikk og menneskesyn i lys av en kristen kulturarv* (2. utg., s. 92-97). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01978-9 (Kompendium)
- Community of Protestant Churches in Europe, . (2011). A Time to live, and a time to die. An aid to orientation of the CPCE Council on death ? hastening decisions and caring for the dying. Hentet fra http://leuenberg.eu/sites/default/files/statement/a_time_to_live.pdf
- Eide, S. B. & Skorstad, B. (2013). *Etikk: Til refleksjon og handling i sosialt arbeid* (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-44716-5
- Fretheim, K. (2008). Empiri og diskursanalyse: Relevant for teologisk etikk?. Tidsskrift for teologi og kirke, 79 (3/4), s. 268-284. ISBN/ISSN: 1504-2952. Hentet 2015-01-20 fra http://www.idunn.no/ts/ttk/2008/03/empiri_og_diskursanalyse_relevantfor_teologisk_etikk
- Henriksen, J.-O. & Schmidt, U. (2010). Religion, etikk og moral: Nye sammenhenger. I P. K. Botvar & U. Schmidt (Red.), *Religion i dagens Norge: Mellom sekularisering og sakralisering* (s. 132-148). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01750-1 (Kompendium)
- MacIntyre, A. (1998). Dydene, livets enhet og tradisjon. I A. J. Vetlesen (Red.), *Dydsetikk* (s. 22-46). Oslo: Humanist forl. ISBN/ISSN: 82-90425-29-5 (Kompendium)
- Machiavelli, N. (1998). *Fyrsten* (s. 47-48). Oslo: Grøndahl Dreyer. ISBN/ISSN: 82-504-2565-0 (Kompendium)
- Rawls, J. (1999). *A theory of justice* (Rev. utg., s. 118-123). Oxford: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 0-19-825054-1/0-19-825055-x/0-674-00077-3/0-674-00078-1 (Kompendium)
- Schmidt, U. (2011). Mennesket: Avhengig og fritt: Menneskesyn i en luthersk tradisjon. I S. Dietrich, T. S. Dokka & H. Hegstad (Red.), *Ki rke nå: Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke* (s. 169-189). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2510-5 (Kompendium)
- Syse, H. (2009). Religious ethics, Christianity, and War. Etikk i praksis = Nordic journal of applied ethics, 3 (1), s. 49-58. ISBN/ISSN: 1890-4009 (Kompendium).
- Vetlesen, A. J. (1998). Dydsetikk i individualiseringens og globaliseringens tid. I A. J. Vetlesen (Red.), *Dydsetikk* (s. 151-208). Oslo: Humanist forl. ISBN/ISSN: 82-90425-29-5 (Kompendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Aadland, E. (2009). Diakonale institusjoners identitet. I Einar Aadland (Red.), *Kan institusjoner elske?: Samtidsessayer om diakonale virksomheter* (s. 83-97). Oslo: Akribe. ISBN/ISSN: 978-82-7950-135-0 (Kompendium)
- Aadland, E. (2012). Tro er praksis - diakoni er etikk. I E. Aadland (Red.), *Ledelse i diakonale virksomheter* (s. 39-57). Trondheim: Akademika forl. ISBN/ISSN: 978-82-321-01450 (Kompendium)
- Aadland, E. (2010). Values in professional practice. Toward a critical reflective methodology. Journal of Business Ethics, 97 , s. 461-472. ISBN/ISSN: 0167-4544 (Kompendium).
- Askeland, G. A. (2006). Kritisk reflekterende ? mer enn å reflektere og kritisere. Nordisk Sosialt Arbeid, 26 (2), s. 123-134. ISBN/ISSN: 1504-3037 (Kompendium). Hentet fra http://www.idunn.no/nsa/2006/02/kritisk_reflekterende_mer_enn_a_reflektere_og_kritisere
- Engebretsen, E. & Heggen, K. (Red.) (2012). *Makt på nye måter* (s. 13-47). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-02125-6 (Kompendium)
- Flyvbjerg, B. (2009). *Samfundsvidenskab som virker: Hvorfor samfundsforskningen fejler, og hvordan man får den til at lykkes igen* (s. 11-36, 107-151). København: Akademisk Forlag. ISBN/ISSN: 978-87-500-4027-9

- Fossestøl, B. (1998). Sosialarbeider i velferdsstaten - om betydningen av en praktisk orientert handlingsforståelse. I O. Eikeland & K. Fossestøl (Red.), *Kunnskapsproduksjon i endring: Nye erfarings- og organisasjonsformer* (nr. 4, s. 187-200). Oslo: Arbeidsforskningsinstituttet. ISBN/ISSN: 82-7609-090-7 (Kompendium)
- Grimen, H. (2008). Profesjon og profesjonsmoral. I A. Molander & L. I. Terum (Red.), *Profesjonsstudier* . Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-00859-2 (Kompendium)
- Hacking, I. (1999). *The social construction of what?* (s. 2-34). Cambridge, Mass.: Harvard University Press. ISBN/ISSN: 0-674-81200-x/0-674-00412-4/978-0-674-81200-0/978-0-674-00412-2 (Kompendium)
- Kroken, R. (2006). Dersom moralsk ansvar omformes til teknisk ansvar. Nordisk Sosialt Arbeid, 26 (2), s. 155-166. ISBN/ISSN: 1504-3037 (Kompendium). Hentet fra http://www.idunn.no/nsa/2006/02/dersom_moralsk_ansvar_omformes_til_teknisk_ansvar
- Leirvik, O. (2010). *Religionspluralisme: Mangfald, konflikt og dialog i Norge* (Ny utg., s. 52-95). Oslo: Pax. ISBN/ISSN: 978-82-530-3371-6
- Nafstad, H. E. (2004). Mennesket - egoistisk ja, men også altruistisk. I H. E. Nafstad (Red.), *Det Omsorgsfulle mennesket* (s. 55-82). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 82-05-32941-9 (Kompendium)
- Nordstokke, K. (2011). *Liberating diakonia* (s. 29-62). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2795-6 (Kompendium)
- Nyhan, B. (2006). Collective reflection for excellence in work organizations. I D. Boud, P. Cressey & P. Docherty (Red.), *Productive reflection at work: Learning for changing organizations* (s. 133-145). London: Routledge. ISBN/ISSN: 0-415-35583-4/0-415-35582-6 (Kompendium)
- Strong, T. & Sutherland, O. (2007). Conversational Ethics in Psychological Dialogues: Discursive and Collaborative Considerations. Canadian Psychology, 48 (2), s. 94-105. ISBN/ISSN: 1878-7304 (Kompendium).
- Svendsen, L. F. H. (2008). Hannah Arendt og ondskapens banalitet. Hentet 2015-01-26 fra http://www.minervanett.no/hannah-arendt-og-ondskapens-banalitet/
- Winther Jørgensen, M. & Phillips, L. (1999). *Diskursanalyse som teori og metode* (s. 72-104). Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag : Samfundslitteratur. ISBN/ISSN: 87-7867-075-6/978-8-778-67075-5 (Kompendium)
- Øfsti, A. K. S. (2008). Om å ta den romantiske diskursen for gitt ? Et essay om diskursiv parterapiFokus på familien, 36 (4), s. 362-374. ISBN/ISSN: 0807-7487 (Kompendium). Hentet fra http://www.idunn.no/fokus/2008/04/om_a_ta_den_romantiske_diskursen_for_gitt_-_et_essay_om_diskursiv_parterapi

DIA5581 - Troshistoriegruppe 1

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	0
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

DIA5582 - Troshistoriegruppe 2

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	0
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

DIA5583 - Troshistoriegruppe 3

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	0
Undervisningsstart:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

DIA5584 - Troshistoriegruppe 4

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	0
Undervisningsstart:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

DIA571 - Sjelesorg

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Mastergrad i diakoni. DIA571 gir en innføring i sjelesorg. Emnet behandler problemstillinger hentet fra det diakonale praksisfeltet relatert til livskriser, sorg og ulike livsfaser. Disse problemstillingene blir behandlet i relasjon til den sosiale og kulturelle konteksten de står seg i. Problembasert læring vil bli benyttet som undervisningsmetode (se nedenfor).

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengreduksjon opp mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- få godkjent deltakelse og fremmøte (75 prosent) i PBL-gruppens arbeid i alle emnets PBL-sekvenser (2 sekvenser),
- få godkjent fremmøte, inkl. deltagelse på to øvingsdager dersom disse arrangeres
- få godkjent to innleverte individuelle PBL-notat (1000-1500 ord, ca.3-4 sider), ett til hver PBL-sekvens,
- bestå to kortprøver i emnets pensum,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering
Emnet DIA571 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold

Studenten skal etter fullførte emne ha:
- god kunnskap om sjelesørgeriske tilnærmingsmåter i møte med sorg, skyld, skam og forsoning,
- kunnskap om sjelesørgeriske utfordringer i møte med en postmoderne kultur,
- kjennskap til sjelesorgens teologiske begrunnelse
- god evne til å reflektere over og vurdere egen rolle som sjelesørger og veileder i diakonal sammenheng,
- evne til å analysere og drøfte sjelesørgeriske utfordringer i møte med enkeltmennesker og grupper av mennesker, med vekt på barneperspektivet

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aarflot, H. M. (2001). Bort fra de store teoriene: En presentasjon av trekk i nyere sorgforskning. Tidsskrift for sjelesorg, 21 (3), s. 151-174. ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium).
- Bergem, A. (2008). *"Som epler av gull-": En bok om kristen sjelesorg* (Vol. 1, s. 15-164, 225-336). Oslo: Kolofon. ISBN/ISSN: 978-82-300-0415-9
- Engedal, L. G. (2004). Utvikling av sjelesørgerisk kompetanse: Refleksjoner og perspektiver. Tidsskrift for sjelesorg, 24 (2), s. 84-95. ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium).
- Engedal, L. G. (2004). Kristen sjelesorg i en postmoderne kultur: Utfordringer og muligheter. I B. Wiedel & M. Ekedahl (Red.), *Mötet med den splittrade människan: Om själavård i postmodern tid* (s. 19-72). Stockholm: Verbum. ISBN/ISSN: 91-526-2979-1
- Farstad, M. (2011). *Skammens spor: Avtrykk i identitet og relasjoner* (s. 23-87). Oslo: Conflux. ISBN/ISSN: 978-82-92948-05-7
- Grevbo, T. J. S. (2006). *Sjelesorgens vei: En veiviser i det sjelesørgeriske landskap - historisk og aktuelt* (s. 302-408). Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 82-531-3329-4/978-82-531-3329-4
- Kleiven, T. (2010). *Intimitetsgrenser og tillitsmakt: Kirkesamfunns forståelse av og handlingsstrategier i møte med anklager om seksuelle krenkelser sett i lys av et diakonifaglig perspektiv* (s. 341-468). Oslo: Diakonova. ISBN/ISSN: 978-82-998352-0-6
- Leenderts, T. A. (2011). *Gud og det vonde: Om tillit og tillitstap* . [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1186-8
- Patton, J. (1993). *Pastoral care in context: An introduction to pastoral care* (s. 113-213). Louisville, Ky.: Westminster/John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-22034-7
- Winters, G. S. (2009). *Informasjon eller taushet?: Behandling av personopplysninger og andre saksopplysninger* . Oslo: KA Kirkelig arbeidsgiver-og interesseorganisasjon. ISBN/ISSN: 978-82-7991-151-7

DIA589 - Innpassingsprøve i diakoni

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	0
Undervisningsstart:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

DIA6012 - Ungdom, læring og tro

Emneansvarlig:	Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i kristent ungdomsarbeid både teologisk og metodisk, og skal dyktiggjøre deltakerne til å legge til rette for utviklende prosesser i arbeidet de selv er engasjert i. Spørsmål som emnet blant annet tar opp er: Hvilken rolle spiller de unges livserfaring i kristent ungdomsarbeid? Er ungdomsarbeidet et sted for å øve seg på å være menneske? Hva er det ledere gjør for å fremme gode mønstre i barn og unges liv? Er kristent barne- og ungdomsarbeid et godt sted å lære kristen kunnskap?

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering delta i evaluering av studietilbudet dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har individuell skriftlig oppgave (4000-4500 ord) som vurderingsform. Oppgaven vurderes med karakter (A-F).

Mål og innhold

Etter fullført emne skal studenten:
- Kunne anvende læringsteori i møte med kristent barne- og ungdomsarbeid
- Vise god kunnskap om teologiske tenkning knyttet til hvordan tro former praksis og praksis former tro, og hvordan denne tenkningen kan gi innspill til en systematisk grunntenkning for kristent barne- og ungdomsarbeid i en norsk kontekst.
- Ha evne til å omsette teoretiske og praktisk-teologiske innsikter i refleksjon over egen eller andres praksis.

Merknad til litteraturlisten

Vi forutsetter kjennskap til Plan for trosopplæring i Den norske kirke.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, G. (2013). Kap. 1-8. I *Religion som bevegelse / læring, kunnskap og mediering*. Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 9788215021287
- Norheim, B. E. H. (2008). *Kan tru praktiserast?: Teologi for kristent ungdomsarbeid* (s. 11-100). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5
- Rogers, F. (2011). *Finding God in the graffiti: Empowering teenagers through stories* . Cleveland, Ohio: Pilgrim Press. ISBN/ISSN: 9780829818024
- Root, A. & Dean, K. C. (2011). *The theological turn in youth ministry* (s. 13-36, 119-136, 192-198, 218-236). Downers Grove, Ill.: IVP Books. ISBN/ISSN: 9780830838257

DIA605 - Omsorg og menneskeverd ved livets slutt

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon
DIA605 gir en mulighet til å fordype seg i diakoniens engasjement og utfordringer i møte med døden og menneskets møte med denne.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med DIA606-07H Omsorg reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har eksamensformen hjemmeeksamen (4000-4400 ord). For å få avsluttende vurdering, må studenten innen de fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen.

Når emnet ikke undervises, og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med individuell skriftlig oppgave (4000-4500 ord). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- studenten mulighet til fordype seg i et tema innenfor det diakonale feltet

Studenten skal ha
- god evne til å reflektere kritisk over diakonale utfordringer knyttet til en problemstilling innenfor temavalget

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aakre, M. (2001). Å dø er naturlig. I *Verdier ved livets slutt: En antologi* (s. 11-21). Oslo: Verdikommisjonens styringsgruppe. ISBN/ISSN: 82-995431-3-4
- Bøe, K. G. (2008). *Verdige møter mellom helsepersonale og pasienter i livets sluttfase: En profesjonsetisk tolkning av en kvalitativ empirisk studie* . Oslo: Det teologiske fakultet Unipub.
- Ekvik, S. (2010). *Tårer uten stemme: Når barn er blant dem som sørger* ([Rev.] utg.). Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1162-2
- Foss, Ø. (1996)*Livsuverdig liv?: Medisinsk etikk i historisk og aktuell belysning* . Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 82-7634-037-7
- Henriksen, J.-O. & Vetlesen, A. J. (2006). *Nærhet og distanse: Grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker* (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 82-05-35554-1/978-82-05-35554-5
- Nafstad, H. E. (Red.) (2004). *Det Omsorgsfulle mennesket* . Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 82-05-32941-9
- Svenberg, G. B. & Wirgenes, M. (1994). *Sammen i sorgen: Om sorggrupper og deres plass i sorgarbeidet* . Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 82-531-4272-2
- Sæteren, B. (2006)*Kampen for livet i vemodets slør: Å leve i spenningsfeltet mellom livets mulighet og dødens nødvendighet.* Åbo: Åbo akademis förlag. ISBN/ISSN: 951-765-330-1. Hentet fra https://oa.doria.fi/bitstream/handle/10024/4173/TMP.objres.79.pdf?sequence=1
- Sæteren, B. (2010). Omsorg for døende pasienter, Sorg og sorgarbeid, Åndelig og eksistensiell omsorg. I A. M. Reitan & T. K. Schjølberg (Red.), *Kreftsykepleie: Pasient - utfordring - handling* (3. utg.). Oslo: Akribe. ISBN/ISSN: 978-82-7950-144-2
- Thoresen, L. (2008). *Empati og intersubjektivitet: En studie av hospicesykepleie* . [Oslo]: Det teologiske fakultet Unipub. ISBN/ISSN: Thoresen, Lisbeth

DIA606 - Omsorg og menneskeverd ved livets slutt

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon
DIA606 gir en mulighet til å fordype seg i diakoniens engasjement og utfordringer i møte med døden og menneskets møte med denne.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med DIA605-07H Bibelfag reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har eksamensformen hjemmeeksamen (4000-4400 ord). For å få avsluttende vurdering, må studenten innen de fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen.

Når emnet ikke undervises, og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med individuell skriftlig oppgave (2600-3000 ord). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- studenten mulighet til fordype seg i et tema innenfor det diakonale feltet

Studenten skal ha
- god evne til å reflektere kritisk over diakonale utfordringer knyttet til en problemstilling innenfor temavalget

DIA607 - Seksuelle krenkelser og det kristne fellesskap

Emneansvarlig:	Tormod Kleiven (Tormod.Kleiven@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår (uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

DIA607 gir en fordypning i forståelsen av hva seksuelle krenkelser er, og hva de skaper hos den som blir utsatt og i omgivelsene. Emnet gir videre en fordypning i hvordan slike krenkelser bør håndteres og bearbeides. Forståelsen av makt vil være et sentralt anliggende. Emnet vil ha et særlig fokus på de diakonale utfordringene som kan oppstå når seksuelle krenkelser skjer i tilknytning til et kristent felleskap. Teoretiske perspektiver vil bli hentet fra systematisk teologi, sjelesorgsfaglig teori og det samfunnsvitenskapelige fagfeltet.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon opp mot andre emner

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- få godkjent oppmøte (75 prosent) i undervisningen,
- få godkjent tema for individuell skriftlig oppgave innen en gitt frist
- få godkjent utkast til individuell skriftlig oppgave innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Arbeidsform: Forelesninger og seminarundervisning

Avsluttende vurdering

Emnet har eksamensformen individuell skriftlig oppgave (4000-4400 ord). For å få avsluttende vurdering må studenten innen de fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

Når emnet ikke undervises, og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med individuell skriftlig oppgave (5500-6000 ord). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om ulike forståelser av innholdet i og konsekvensene av seksuelle krenkelser, på et individuelt, relasjonelt og fellesskapsmessig plan,
- god kunnskap om hvordan temaer som makt, tilgivelse og forsoning blir aktualisert når noen blir utsatt for krenkelser,
- god evne til å reflektere kritisk over diakonale utfordringer som reiser seg i kirkens møte med seksuelle krenkelser.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- (2001). *Økumeniske retningslinjer i forbindelse med seksuelle overgrep i kirkelig sammenheng* (2. utg.). Oslo: Norges kristne råd. ISBN/ISSN: 82-7941-014-7
- (2009). Retningslinjer for håndtering av seksuelle krenkelser: Veiledning for ansatte, frivillige medarbeidere og tillitsvalgte. Hentet 2015-04-10 fra http://tyde.normisjon.no/filer/12598Retningslinjerforhaandteringavseksuellekrenkelser,09.pdf
- (2008). Veiledningshefte for kirkelige arbeidsgivere ved mistanke eller anklage mot arbeidstaker om seksuelle overgrep. Hentet 2013-10-31 fra http://www.regjeringen.no/upload/KKD/Kirke/veiledningshefte.pdf
- Anstorp, T., Hovland, B. I. & Torp, E. (Red.) (2003). *Fra skam til verdighet: Teologisk og psykologisk arbeid med vold og seksuelle overgrep* (s. 44-64, 100-134). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-15-00206-4
- Fortune, M. M. (2005). *Sexual violence: The sin revisited* . Cleveland, Ohio: Pilgrim Press. ISBN/ISSN: 0829816682 (pbk. alk. paper)
- Gaede, B. A. (Red.) (2006). *When a congregation is betrayed: Responding to clergy misconduct* . Herndon, Va.: Alban Institute. ISBN/ISSN: 1566992842/9781566992848
- Gonsiorek, J. C. (1995). *Breach of trust: Sexual exploitation by health care professionals and clergy* (s. 29-40, 91-111). Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications. ISBN/ISSN: 0-8039-5556-1/0-8039-5557-x

- Hermstad, G. N. & Heiene, G. (2009). Kirkens frivillige arbeid: Forebygging og håndtering av seksuelle krenkelser. Hentet 2013-10-31 fra http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=8068
- Kirkengen, A. L. (2009). *Hvordan krenkede barn blir syke voksne* (2. utg.). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01408-1
- Kleiven, T. (2010). *Intimitetsgrenser og tillitsmakt: Kirkesamfunns forståelse av og handlingsstrategier i møte med anklager om seksuelle krenkelser sett i lys av et diakonifaglig perspektiv* (s. 308-486). Oslo: Diakonova. ISBN/ISSN: 978-82-998352-0-6
- Müller-Fahrenholz, G. (1997).*The art of forgiveness: Theological reflections on healing and reconciliation* . Geneva: WCC Publications. ISBN/ISSN: 2-8254-1224-4 (Kjøpes på Vivo bokhandel)
- Poling, J. N. (1991). *The abuse of power: A theological problem* . (s. 1-33, 93-191). Nashville, Tenn.: Abingdon Press. ISBN/ISSN: 0-687-00684-8
- Skau, G. M. (2013). *Mellom makt og hjelp: Om det flertydige forholdet mellom klient og hjelper* (4. utg., s. 31-60, 125-141). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-02198-0 361.3 Sk

DIA608 - Seksuelle krenkelser og det kristne fellesskap

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

DIA608 gir en fordypning i forståelsen av hva seksuelle krenkelser er, og hva de skaper hos den som blir utsatt og i omgivelsene. Emnet gir videre en fordypning i hvordan slike krenkelser bør håndteres og bearbeides. Forståelsen av makt vil være et sentralt anliggende. Emnet vil ha et særlig fokus på de diakonale utfordringene som kan oppstå når seksuelle krenkelser skjer i tilknytning til et kristent felleskap. Teoretiske perspektiver vil bli hentet fra systematisk teologi, sjelesorgsfaglig teori og det samfunnsvitenskapelige fagfeltet.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering, og i tilknytning til undervisningen:
- få godkjent oppmøte (50 prosent) i undervisningen,
- få godkjent tema for faglig essay innen en gitt frist,
- få godkjent utkast faglig essay (2600 - 3000 ord) levert innen en fastsatt frist,
- delta i evaluering av studietilbud, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Arbeidsform: Forelesninger og seminarundervisning

Avsluttende vurdering

Emnet har bare en eksamensform, individuell skriftlig oppgave (2600-3000 ord). For å få avsluttende vurdering må studenten innen de fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Emnet vurderes med karakter (A-F).

Når emnet ikke undervises, og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med individuell skriftlig oppgave (4000-4400 ord). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om ulike forståelser av innholdet i og konsekvensene av seksuelle krenkelser, på et individuelt, relasjonelt og fellesskapsmessig plan,
- god kunnskap om hvordan temaer som makt, tilgivelse og forsoning blir aktualisert når noen blir utsatt for krenkelser,
- god evne til å reflektere kritisk over diakonale utfordringer som reiser seg i kirkens møte med seksuelle krenkelser.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- (2001). *Økumeniske retningslinjer i forbindelse med seksuelle overgrep i kirkelig sammenheng* (2. utg.). Oslo: Norges kristne råd. ISBN/ISSN: 82-7941-014-7
- (2008). Veiledningshefte for kirkelige arbeidsgivere ved mistanke eller anklage mot arbeidstaker om seksuelle overgrep. Hentet 2013-10-31 fra http://www.regjeringen.no/upload/KKD/Kirke/veiledningshefte.pdf
- (2009). Retningslinjer for håndtering av seksuelle krenkelser: Veiledning for ansatte, frivillige medarbeidere og tillitsvalgte. Hentet 2015-04-10 fra http://tyde.normisjon.no/filer/12598Retningslinjerforhaandteringavseksuellekrenkelser,09.pdf
- Anstorp, T., Hovland, B. I. & Torp, E. (Red.) (2003). *Fra skam til verdighet: Teologisk og psykologisk arbeid med vold og seksuelle overgrep* (s. 44-64, 100-134). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-15-00206-4
- Fortune, M. M. (2005). *Sexual violence: The sin revisited* . Cleveland, Ohio: Pilgrim Press. ISBN/ISSN: 0829816682 (pbk. alk. paper)
- Gaede, B. A. (Red.) (2006). *When a congregation is betrayed: Responding to clergy misconduct* . Herndon, Va.: Alban Institute. ISBN/ISSN: 1566992842/9781566992848
- Gonsiorek, J. C. (1995). *Breach of trust: Sexual exploitation by health care professionals and clergy* (s. 29-40, 91-111). Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications. ISBN/ISSN: 0-8039-5556-1/0-8039-5557-x
- Hermstad, G. N. & Heiene, G. (2009). Kirkens frivillige arbeid: Forebygging og håndtering av seksuelle krenkelser. Hentet 2013-10-31 fra http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=8068
- Kirkengen, A. L. (2009). *Hvordan krenkede barn blir syke voksne* (2. utg.). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01408-1
- Kleiven, T. (2010). *Intimitetsgrenser og tillitsmakt: Kirkesamfunns forståelse av og handlingsstrategier i møte med anklager om seksuelle krenkelser sett i lys av et diakonifaglig perspektiv* (s. 308-486). Oslo: Diakonova. ISBN/ISSN: 978-82-998352-0-6
- Müller-Fahrenholz, G. (1997).*The art of forgiveness: Theological reflections on healing and reconciliation* . Geneva: WCC Publications. ISBN/ISSN: 2-8254-1224-4 (Kjøpes på Vivo bokhandel)

- Poling, J. N. (1991). *The abuse of power: A theological problem* . (s. 1-33, 93-191). Nashville, Tenn.: Abingdon Press. ISBN/ISSN: 0-687-00684-8
- Skau, G. M. (2013). *Mellom makt og hjelp: Om det flertydige forholdet mellom klient og hjelper* (4. utg., s. 31-60, 125-141). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-02198-0 361.3 Sk

DIA6410 - Vern om skaperverket som diakonal utfordring

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Religion, Society and Global Issues
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

Emnet tar sikte på å gi innsikt i konsekvensene av klimaendringene, og det vil inspirere kirkelig ansatte til å delta aktivt i samfunnsdebatten om klima- og miljøspørsmål, til å knytte tverrfaglige kontakter og til å integrere miljøutfordringene i den kirkelige hverdag.

Studiekrav

Emnet har følgende studiekrav: Studenten skal
- få godkjent oppmøte i undervisningen (75%)
- få godkjent et utkast til faglig essay (problemstilling, metode, materiale og en fyldig disposisjon) innen en gitt frist
- delta i evalueringen av studietilbudet dersom emnet gjøres til gjenstand for evaluering det aktuelle semesteret

For studenter med klausurprøve som avsluttende vurdering må følgende studiekrav oppfylles for at en skal kunne gå opp til den avsluttende prøven:
- delta i evalueringen av studietilbudet dersom emnet gjøres til gjenstand for evaluering det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har vurderingsformen faglig essay (4000-4400 ord). For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Essayet vurderes med karakter (A-F).

Når emnet ikke undervises, og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med klausurprøve (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold

Emnet vil gi en forståelse av hvordan klimaendringene utfordrer til å gjennomtenke og nyformulere kirkens og teologiens tale om natur og skaperverk. Det vil gi impulser til etisk refleksjon og engasjement og fokusere på hvordan diakonalt arbeid kan bidra til å styrke kirkens miljøengasjement, sentralt og lokalt.

Studenten skal etter fullført emne ha:

- kjennskap til nyere bidrag til økoteologi og teologisk forståelse av skaperverket
- kjennskap til arbeidet for vern om skaperverket og en bærekraftig utvikling i kirke og samfunn i vår tid
- kunnskap om og evne til å se vern om skaperverket som diakonal utfordring på lokalplanet, nasjonalt og globalt
- evne til å reflektere over kristen tro og spiritualitet knyttet til engasjement for skaperverk og miljø i menighet og gudstjenestefeiring

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- (2008). *Av jord er du kommet -: Teologiske refleksjoner om skaperverket, klimaendringer og fattigdom* . Oslo: Kirkens nødhjelp.
- Eide, S., Kvalbein, L. O. & Hessellund, E. (Red.) (2007). *Grønn kirkebok: Skaperverk og miljø, forbruk og rettferd i menigheten*. Oslo: IKO-forl. ISBN/ISSN: 978-82-7112-782-4
- Haugen, H. M. (2009). Vern om skaperverket. I K. I. Johannessen, K. Jordheim & K. K. Korslien (Red.), *Diakoni: En kritisk lesebok* (s. 103-118). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2468-9
- Ishøy, M. (2009). *Klimaklar kristendom: Miljøteologiske begrundelser* . København: Anis. ISBN/ISSN: 978-87-7457-509-2
- McFague, S. (2010). *Klimateologi: Gud, verden og global opvarmning* (s. 192). København: Anis. ISBN/ISSN: 9788774575115
- Mæland, B. & Tomren, T. S. (Red.) (2007)*Økoteologi: Kontekstuelle perspektiver på miljø og teolog*(s. 11-104, 125-142, 161-178, 211-264). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2239-5
- Schorre, H.-J. & Tomren, T. S. (Red.) (2001). *Grønn postill: Økoteologi og kirkehverdag*[Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-0904-3

EX1010 - Examen philosophicum

Emneansvarlig:	Maria Ledstam (Maria.Ledstam@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Kristendom/RLE Årsstudier - Samfunnsfag Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Individuell skriftlig oppgave	2016-05-20	12:00			2016-06-15	2016-05-04
Skriftlig eksamen	2016-05-25	09:00	4 timer		2016-06-15	2016-05-04
Skriftlig eksamen	2016-05-25	09:00	2 timer		2016-06-15	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Bachelor i kultur og samfunnsfag, Bachelor i teologi, Profesjonsstudiet i teologi, Master i teologi og Bachelor i Ungdom, kultur og tro.

Emnet består av to delemner: A. Filosofi- og vitenskapshistorie (5 sp), og B. Etikk (5 sp).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

På dette emnet er det valgfri vurderingsform/eksamensform:
- Alternativ 1: Individuell skriftlig oppgave (2000-2500 ord) og skriftlig eksamen (2 timer)
- Alternativ 2: skriftlig eksamen (4 timer).

Studentene må angi hvilken vurderingsform de velger når de melder seg opp i Studweb.

For studenter som velger alternativ 1 (Individuell skriftlig oppgave og skriftlig eksamen), må følgende studiekrav oppfylles for at en skal kunne gå opp til den avsluttende prøven:
- ha godkjent fremmøte (minst 75 %) i seminarsamlingene
- få godkjent liten skriftlig oppgave (900-1200 ord), levert innen en fastsatt frist.
- få godkjent utkast til en oppgave (2000-2500 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Se emneheftet for nærmere informasjon om studiekravene.

For studenter som velger alternativ 2 (skriftlig eksamen), må følgende studiekrav oppfylles for at en skal kunne gå opp til den avsluttende prøven:
- delta i evaluering av studietilbud dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Undervisningen er organisert som forelesninger og seminargrupper. Alle studenter har mulighet til å være med i seminargruppe. For studenter som velger alternativ 1, er det et studiekrav å følge minst 75 % av seminarundervisningen. Studenter som velger alternativ 2, men ønsker å følge seminarundervisning, forventes å være fast til stede i undervisningen (minimum 75 %).

Påmelding til seminargruppe skjer ved oppmelding i studweb. Timeplanen på MFs nettsider viser når de forskjellige gruppene har sin undervisning.

Avsluttende vurdering

Emnet (EX1010) har valgfri eksamensform:
Alternativ 1: Individuell skriftlig oppgave (2000-2500 ord) og skriftlig eksamen (2 timer). For at den individuelle skriftlige oppgaven skal kunne leveres inn og skriftlig eksamen gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den individuelle skriftlige oppgaven og skriftlig eksamen. Oppgaven vektes 2/3 og skriftlig eksamen 1/3.
Begge deler må være bestått for at det samlet sett skal kunne gis ståkarakter. Dersom studenten får karakteren A-E på den avsluttende eksamen, men den individuelle skriftlige oppgaven vurderes til karakteren F, har han/hun mulighet til å levere en bearbeidet oppgave innen en nærmere angitt frist. Dersom studenten får karakteren A-E på oppgaven, men F på den skriftlige eksamen, har han/hun mulighet til å gå opp til ny (2 timers) eksamen.

Alternativ 2: skriftlig eksamen (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen. Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler tillatt.

Mål og innhold

Gjennom arbeidet med exphil skal studentene
- gjøre seg kjent med sentrale problemstillinger fra filosofi- og vitenskapshistorien
- utvikle en viss evne til å forstå filosofiske og vitenskapelige teorier som alternative løsninger på foreliggende problemer
- få erfaring med problemorientert lesing av originaltekster
- gjøre seg kjent med grunnleggende etiske begreper og teorier, og kunne anvende dem i arbeid med etiske spørsmål fra fag, forskning og samfunnsliv
- utvikle sin evne til selvstendig refleksjon og kritisk tenkning
- kvalifisere seg for videre studier

Mål

DELEMNE A. FILOSOFI- OG VITENSKAPSHISTORIE

I delemne A skal studentene arbeide med sentrale tenkere fra filosofihistorien og med noen viktige tradisjoner fra vitenskapshistorien. Lesing av sekundærlitteratur kombineres med studium av et utvalg originaltekster. Studiet skal være problemorientert. Det skal bidra til å identifisere problemer og til å forstå ulike teorier som forskjellige forsøk på å løse problemer. Studiet skal også ha et visst fokus på hvordan problemer og teorier kan ha teologisk relevans. Arbeidet skal gi trening i å begrunne egne tolkninger.

Studenten skal kunne
- gjøre rede for sentrale tenkere og tradisjoner fra filosofi- og vitenskapshistorien
- gjøre rede for ulike teorier som forsøk på å løse problemer
- bruke originaltekster til å belyse problemer og teorier
- begrunne egne tolkninger og reflektere kritisk over problemer og posisjoner fra filosofi- og vitenskapshistorien
- reflektere over hvordan teorier og problemer kan ha teologisk relevans

DELEMNE B. ETIKK

Mens delemne A er historisk orientert, har delemnet i etikk (B) i hovedsak et systematisk preg. Studentene skal legge hovedvekt på sentrale etiske teorier, og få trening i å anvende begreper og teorier i drøfting av konkrete etiske spørsmål knyttet til vitenskap og forskning og til samfunnsliv og yrkesliv forøvrig. Studiet vil ta utgangspunkt i dagliglivets etiske argumentasjon. Studentene skal også arbeide med meta-etiske spørsmål som kan gi perspektiver på forståelsen av etiske teorier og moral. Det legges særlig vekt på å drøfte etiske spørsmål av betydning for fagstudier.

Studenten skal kunne
- gjøre rede for sentrale etiske teorier, for etisk argumentasjon og for meta-etiske spørsmål
- anvende etiske begreper, etiske teorier og etisk argumentasjon i arbeid med spørsmål fra forskningsetikk og yrkesetikk
- reflektere kritisk og begrunne egne standpunkter i etiske spørsmål

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Skarsaune, O. (2002). *Der tro og tanke møtes: Glimt fra den "naturlige" teologis historie* (s. 7-44, 52-84, 93-104). Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet. (Kompendium)
- Svare, H. (1997). *I Sokrates' fotspor: Filosofi- og vitenskapshistorie* (2. utg., s. 19-252, 265-287, 308-396). Oslo: Pax. ISBN/ISSN: 82-530-1955-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Den Nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora, . (2006). Forskningsetiske retningslinjer for

samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi. Hentet 2007-12-20 fra
http://www.etikkom.no/Forskningsetikk/Etiske-retningslinjer/Samfunnsvitenskap-jus-og-humaniora/

- Henriksen, J.-O. & Vetlesen, A. J. (2006). *Nærhet og distanse: Grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker* (3. utg., Kap. 3-5, 7, 9 og 11-19). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 82-05-35554-1/978-82-05-35554-5
- Svare, H. (1997). *I Sokrates' fotspor: Filosofi- og vitenskapshistorie* (2. utg., s. 253-264, 290-307). Oslo: Pax. ISBN/ISSN: 82-530-1955-6
- Thommessen, B. & Wetlesen, J. (1996). *Etisk tenkning: En historisk og systematisk innføring* (s. 213-281). Oslo: Ad notam Gyldendal. ISBN/ISSN: 82-417-0683-9

EX1020 - Examen facultatum

Emneansvarlig:	John Wayne Kaufman (John.W.Kaufman@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i bachelorprogrammene Religion, kultur og samfunn, Ungdom, kultur og tro og teologi samt profesjonsstudiet i teologi.
Emnet består av to delemner: A. Kritisk tenkning (5 stp), og B. Teologi som vitenskapelig fag (5 stp).

Studiepoengreduksjon

Emnet har 1 poengs reduksjon mot VIT501
Emnet har 5 poengs reduksjon mot VIT502.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- ha godkjent frammøte (minst 75 prosent) i seminarsamlingene for hvert delemne
- framføre/levere og få godkjent et fremlegg (500-700 ord) i et seminar
- få godkjent utkast til en individuell skriftlig oppgave (2000-2500 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Enten:
Emnet EX1020 har individuell skriftlig oppgave (2000-2500 ord) og skriftlig eksamen (2 timer) som eksamensform. For at oppgaven skal kunne leveres inn og skriftlig eksamen gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Sammen med oppgaven skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på hjemmesidene). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven, som vektes 2/3, og den skriftlige eksamenen, som vektes 1/3. Tillatte hjelpemidler på den skriftlige eksamenen: Ingen

Eller:
Skriftlig eksamen (4 timer). Det eneste studiekravet vil da være å delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamenen.
Tillatte hjelpemidler: Ingen

Mål

DELEMNE A. KRITISK TENKNING (5 sp)
Dette delemnet tar først og fremst sikte på å øke studentenes kompetanse når det gjelder kommunikasjon og argumentasjon. Slik kompetanse er et sentralt element i all akademisk dannelse. Samlet sett er målet at studentene øker sin kompetanse når det gjelder kritisk tenkning og forståelse av vitenskapelig rasjonalitet og vitenskapelige arbeidsmåter.

Studentene skal kunne:
- gjøre rede for vilkår for klarhet og presisjon ved produksjon av tekster og ved annen kommunikasjon
- drøfte forholdet mellom kommunikasjon og forståelse
- gjøre rede for argumentasjonstyper og begrunnelsesmåter
- drøfte forholdet mellom argumentasjon og saklighet
- gjøre rede for definisjonsmåter og utsagnstyper
- drøfte forholdet mellom språk og sannhet
- drøfte hva vitenskapelig rasjonalitet og vitenskapelige arbeidsmåter innebærer, bl.a. med utgangspunkt i tradisjoner og skoler i moderne

vitenskapsfilosofi

DELEMNE B. TEOLOGI SOM VITENSKAPELIG FAG (5 SP)
Delemne B tar sikte på å presentere teologifaget med tanke både på teologistudiet og studiet av kristendoms-, religions- og livssynskunnskap (K-RLE). Det skjer ved at man studerer særlige viktige eksempler og temaer som vil kunne vise hvordan teologi er blitt forstått og faglig profilert i bestemte historiske situasjoner. Delemne B skal bidra til å binde kunnskapen man får ved exphil-studiet sammen med teologifaget. Visse temaer har spilt en viktig rolle i teologihistorien, for eksempel forholdet mellom fornuft og åpenbaring slik den ytrer seg i møtet mellom naturvitenskap og kristen tro. Spørsmålet var hvordan man skulle forklare og fortolke den ytre naturvirkeligheten. Et annet viktig tema er forholdet mellom teologi og historie. Kristendommen er en historisk religion på to måter: Den ser historien i et frelseshistorisk perspektiv, og åpenbaringen av Gud er knyttet til historiske hendelser. Den kristne teologien fikk en vanskelig utfordring i møte med den historiske vitenskapen og ble konfrontert med et historiesyn som utelukket Gud og den åpenbarte meningen med historien. Delemne B Det gis også en innføring i prinsipper for bibeltolkning og teologi som basis for kirkelig profesjonsutøvelse.

Studentene skal ha:
- god kunnskap om ulike historiske og dagsaktuelle tolkninger av begrepet teologi
- ha evne til å drøfte teologifagets egenart og utfordringer, særlig i møte med naturvitenskap og andre humanvitenskaper.
- kunnskap om hvordan ulike filosofiske forutsetninger former det teologiske arbeidet og gi eksempler på det
- ha evne til å drøfte hvorvidt teologi bør forstås som en vitenskapelig virksomhet og i tilfellet på hvilken måte
- kunnskap om teologiens kontekstuelle karakter, og evne til å drøfte hvilke utfordringer dette stiller teologien overfor
- kunnskap om de ulike teologiske disiplinenes metodiske egenart
- evne til å drøfte på hvilken måte fortiden har normativ status i teologifaget

Organisering og undervisning

Organisering, arbeidsformer og evaluering skal bidra til at studentene fra første stund og gjennom hele studiet får en aktiv læringsprosess.

Organisering
- Studentene organiseres i seminargrupper som omfatter 20-28 studenter og ledes av en eller flere lærere/studentassistenter. Seminargruppene brukes til undervisning, til veiledning i oppgaveskriving og til å presentere og drøfte oppgaver og framlegg fra studentene.

- Studenter som velger klausurprøve som vurderingsform (se avsluttende vurdering nedenfor), har anledning til å være med i en seminargruppe hvis det er plass, med de retter og plikter som det innebærer.

- Hele studentkullet er organisert i en stor gruppe. Der gis det felles undervisning, særlig i form av forelesninger.

Studenter anbefales å danne kollokviegrupper.
Ved studiestart må studentene registrere seg og samtidig melde seg på seminargruppe. Studenter som velger klausurprøve som vurderingsform (se nedenfor), må melde fra til studieadministrasjonen hvis de ønsker plass i en seminargruppe med de rettigheter og plikter det medfører.

Arbeidsformer

Denne organiseringen legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen. Arbeidsmåtene vil veksle mellom selvstudium, gruppearbeid og oppgaveskriving, seminar hvor studentene har framlegg og får undervisning og veiledning, og felles forelesninger i stor gruppe.

Som ressursbok om arbeidsmåter i studiet brukes: Olga Dysthe, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel: Skrive for å lære. Skriving i høyere utdanning. Oslo: Abstrakt forlag as 2000.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Gilje, N. & Grimen, H. (1995). *Samfunnsvitenskapenes forutsetninger: Innføring i samfunnsvitenskapenes vitenskapsfilosofi* (2. utg., s. 11-174, 194-247). Oslo: Universitetsforl.
- Rokstad, K. (2004). *Kommunikasjonslogikk: Med eksempler fra psykologi: Elementære logiske forutsetninger for saklig meningsutveksling* . Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/ISSN: 82-05-33629-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Barton, J. (2011). *People of the Book?: The authority of the Bible in Christianity* (3 utg.). London: SPCK. ISBN/ISSN: 978-0-281-06378-9
- Christie, A. (2007). Who do you say I am?: Answers from the pews. Journal of adult theological education, 4 (2), s. 181-194. ISBN/ISSN: 1743-1654 (Kompendium).

- Harbsmeier, E. & Raun Iversen, H. (1995). *Praktisk teologi* (s. 11-17, 21-28). Frederiksberg: Anis. ISBN/ISSN: 87-7457-170-2 (Kompendium)
- Henriksen, J.-O. (2007). *Teologi i dag: Samvittighet og selvkritikk* . Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-0617-9
- Kjeldstadli, K. (1999). *Fortida er ikke hva den en gang var: En innføring i historiefaget* (2. utg., s. 15-49). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-00-12924-1 (Kompendium)
- McGrath, A. E. (2010). *Science and religion: An new introduction* (2 utg., s. 9-16, 45-50, 110-127). Malden, Mass.: Wiley-Blackwell. ISBN/ISSN: 978-1-4051-8790-9/978-1-4051-8791-6. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS132200457&vid=MF
- Plantinga, R. J., Thompson, T. R. & Lundberg, M. D. (2010). *An introduction to Christian theology* (s. 3-45). Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 978-0-521-69037-9/978-0-521-87026-9 (Kompendium)
- Sandmo, E. (2015). *Tid for historie: En bok om historiske spørsmål* (s. 177-208). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01644-3 (Kompendium)

EX1025 - Examen facultatum, samfunnsfaglig variant

Emneansvarlig:	John Wayne Kaufman (John.W.Kaufman@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i bachelorprogrammet Religion, kultur og samfunn.
Emnet består av to delemner: A. Kritisk tenkning (5 stp), og B. Introduksjon til samfunnsfag (5 stp).

Studiepoengreduksjon

Emnet har 1 poengs reduksjon mot VIT501
Emnet har 5 poengs reduksjon mot VIT502.

Studiekrav

For å kunne gå opp til avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt følgende studiekrav:

- ha godkjent frammøte (minst 75 prosent) i seminarsamlingene for hvert delemne
- framføre/levere og få godkjent et muntlig eller skriftlig (500-700 ord) fremlegg knyttet til seminarsamlingene
- få godkjent utkast til en faglig oppgave (2000-2500 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Organisering og arbeidsformer

Organisering, arbeidsformer og evaluering skal bidra til at studentene fra første stund og gjennom hele studiet får en aktiv læringsprosess.
Organisering
Studentene organiseres i seminargrupper som omfatter 20-28 studenter og ledes av en eller flere lærere/studentassistenter.
Seminargruppene brukes til undervisning, til veiledning i oppgaveskriving og til å presentere og drøfte oppgaver og framlegg fra studentene.

Studenter som har klausurprøve som vurderingsform (se avsluttende vurdering nedenfor), har anledning til å være med i en seminargruppe hvis det er plass, med de retter og plikter som det innebærer.

Hele studentkullet er organisert i en stor gruppe. Der gis det felles undervisning, særlig i form av forelesninger.
Studenter anbefales å danne kollokviegrupper.
Ved studiestart må studentene registrere seg og samtidig melde seg på seminargruppe. Studenter som velger klausurprøve som vurderingsform (se nedenfor), må melde fra til studieadministrasjonen hvis de ønsker plass i en seminargruppe.

Arbeidsformer

Denne organiseringen legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen.
Arbeidsmåtene vil veksle mellom selvstudium, gruppearbeid og oppgaveskriving, seminar hvor studentene har framlegg og får undervisning og veiledning, og felles forelesninger i stor gruppe.

Som ressursbok om arbeidsmåter i studiet brukes: Olga Dysthe, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel: Skrive for å lære. Skriving i høyere utdanning. Oslo: Abstrakt forlag as 2000.

Avsluttende vurdering

Emnet EX1025 har valgfri eksamensform:
Enten:
Individuell skriftlig oppgave (2000-2500 ord) og skriftlig eksamen (2 timer). For at oppgaven skal kunne leveres inn og skriftlig eksamen gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Sammen med oppgaven skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på hjemmesidene). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den individuelle skriftlige oppgaven, som

vektes 2/3, og skriftlig eksamen, som vektes 1/3.

Tillatte hjelpemidler på skriftlig eksamen: Ingen
Eller:
Skriftlig eksamen (4 timer). Det eneste studiekravet vil da være å delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Tillatte hjelpemidler: Ingen

Mål

Delemne A tar først og fremst sikte på å øke studentenes kompetanse når det gjelder kommunikasjon og argumentasjon. Slik kompetanse er et sentralt element i all akademisk dannelse. Samlet sett er målet at studentene øker sin kompetanse når det gjelder kritisk tenkning og forståelse av vitenskapelig rasjonalitet og vitenskapelige arbeidsmåter.

Studentene skal kunne:
- gjøre rede for vilkår for klarhet og presisjon ved produksjon av tekster og ved annen kommunikasjon
- drøfte forholdet mellom kommunikasjon og forståelse
- gjøre rede for argumentasjonstyper og begrunnelsesmåter
- drøfte forholdet mellom argumentasjon og saklighet
- gjøre rede for definisjonsmåter og utsagnstyper
- drøfte forholdet mellom språk og sannhet
- drøfte hva vitenskapelig rasjonalitet og vitenskapelige arbeidsmåter innebærer, bl.a. med utgangspunkt i tradisjoner og skoler i moderne vitenskapsfilosofi

Delemne B tar sikte på å presentere samfunnsfagenes egenart og mangfold. Det skjer ved at man studerer samfunnsfagenes idéhistorie og vitenskapelige grunnlag. Det legges vekt på å plassere samfunnsfagene i en større sosial sammenheng - dets plass og rolle i universitetene, yrkeslivet og samfunnet generelt. I tillegg belyses forholdet mellom deskriptiv og normativ argumentasjon om samfunnet, samt forsknings- og profesjonsetikk for samfunnsvitere.

Studentene skal kunne:
- gjøre rede for samfunnsfagenes egenart og mangfold
- gjøre rede for samfunnsfagenes framvekst i Europa og Norge
- drøfte samfunnsfagenes karakter av å være vitenskap
- drøfte forholdet mellom samfunnsfagene og samfunnet
- gjøre rede for og drøfte ulike typer argumentasjon i og om samfunnet
- drøfte forsknings- og profesjonsetiske utfordringer i samfunnsfagene

Organisering og undervisning

Organisering, arbeidsformer og evaluering skal bidra til at studentene fra første stund og gjennom hele studiet får en aktiv læringsprosess.
Organisering

Studentene organiseres i seminargrupper som omfatter 20-28 studenter og ledes av en eller flere lærere/studentassistenter. Seminargruppene brukes til undervisning, til veiledning i oppgaveskriving og til å presentere og drøfte oppgaver og framlegg fra studentene.

Studenter som har klausurprøve som vurderingsform (se avsluttende vurdering nedenfor), har anledning til å være med i en seminargruppe hvis det er plass, med de retter og plikter som det innebærer.

Hele studentkullet er organisert i en stor gruppe. Der gis det felles undervisning, særlig i form av forelesninger.
Studenter anbefales å danne kollokviegrupper.
Ved studiestart må studentene registrere seg og samtidig melde seg på seminargruppe. Studenter som velger klausurprøve som vurderingsform (se nedenfor), må melde fra til studieadministrasjonen hvis de ønsker plass i en seminargruppe.

Arbeidsformer

Denne organiseringen legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen. Arbeidsmåtene vil veksle mellom selvstudium, gruppearbeid og oppgaveskriving, seminar hvor studentene har framlegg og får undervisning og veiledning, og felles forelesninger i stor gruppe.

Som ressursbok om arbeidsmåter i studiet brukes: Olga Dysthe, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel: Skrive for å lære. Skriving i høyere utdanning. Oslo: Abstrakt forlag as 2000.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Gilje, N. & Grimen, H. (1995). *Samfunnsvitenskapenes forutsetninger: Innføring i samfunnsvitenskapenes vitenskapsfilosofi* (2. utg., s. 11-174, 194-247). Oslo: Universitetsforl.

- Rokstad, K. (2004). *Kommunikasjonslogikk: Med eksempler fra psykologi: Elementære logiske forutsetninger for saklig meningsutveksling* . Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/ISSN: 82-05-33629-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Engelstad, F., Grenness, C. E., Kalleberg, R. & Malnes, R. (2005). *Introduksjon til samfunnsfag: Vitenskapsteori, argumentasjon og faghistorie* (3. utg., s. 15-469). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 82-05-31154-4

FIL1010 - Religionsfilosofi og metafysikk: De store spørsmålene

Emneansvarlig:	Atle Ottesen Søvik (Atle.O.Sovik@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

De store spørsmålene: Dette emnet konsentrerer seg om grunnleggende filosofiske spørsmål om Gud og religion. Undervisningen legges opp rundt spørsmål der ulike svaralternativer i pensum skal diskuteres. En del av spørsmålene som skal diskuteres er de følgende: Hva er de beste argumenter for og mot Guds eksistens? Hva er det beste svar på det ondes problem? Taler vitenskapen mot religion? Er det rasjonelt å tro på mirakler? Kan bare én religion være sann? Er det mulig å beholde sin personlige identitet etter døden? Forelesningsrekken gir god plass til diskusjon.

Merk: Fra høsten 2014 tilbys FIL1010 som nettstudium over ett semester der noen forelesninger bare gis på nett og noen forelesninger bare gis i klasserom.

Emnet tilbys hvert semester.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Innen 1.oktober i høstsemesteret/ 1. april i vårsemesteret skal studenten velge to kapitler i pensumboken Reason and Religious Belief av Michael Peterson og skrive et sammendrag av disse. Sammendraget leveres i fronter. Dersom man ikke overholder fristen kan man innen 15.oktober/15.april levere et sammendrag av to kapitler i Reason and Religious Belief av Peterson og to kapitler i boken "Eksisterer Gud?" av Søvik og Davidsen. Dersom studiekravet ikke oppfylles, får man ikke gå opp til eksamen.
- Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet (FIL1010) har hjemmeeksamen (1 uke) med kun elektronisk innlevering som eksamensform. Omfang er 4000-5000 ord. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven. For å få avsluttende vurdering må studenten oppfylle angitte studiekrav innen angitt frist.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god evne til å drøfte sentrale spørsmål innenfor religionsfilosofi og metafysikk.
- kjennskap til metodiske spørsmål i forbindelse med drøfting av religionsfilosofiske spørsmål.
- kjennskap til ulike posisjoner som kritiserer eller forsvarer tankeinnholdet i (kristen) religion.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Peterson, M. L. e. a. (2013). *Reason & religious belief: An introduction to the philosophy of religion* (5. utg.). New York: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 9780199946570
- Søvik, A. O. & Davidsen, B. A. (2013). *Eksisterer Gud?: En drøfting av argumenter for og mot* . Oslo: Cappelen Damm Akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-02-41793-2

FIL1015 - Thomistisk filosofisk teologi

Emneansvarlig:	Asle Eikrem (Asle.Eikrem@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Hjemmeeksamen	2016-06-08	12:00	1 uker	2016-06-01	2016-06-29	2016-05-04

Generell informasjon

Dette emnet hører inn under disiplinen filosofisk teologi. Den filosofiske teologien tematiserer de filosofiske forutsetningene for teologisk arbeid, samt forsøker å utfolde teologiske forestillinger vha. filosofiske begreper. Fokuset ligger på den svært innflytelsesrike posisjonen utviklet av Thomas Aquinas, men har også nyere varianter av thomisme innenfor horisonten. Emnet konsentrerer seg om grunnleggende filosofiske spørsmål knyttet til forståelsen av Gud og Guds relasjon til verden. Blant spørsmålene som diskuteres er følgende: Hvordan skal man forstå Guds fullkommenhet? Hvordan handler Gud i verden? Hva kan vi vite om Gud? Hvordan har den thomistiske filosofiske teologien utviklet seg frem til i dag? Forelesningsrekken gir god plass til diskusjon, og vil avsluttes 2. juni med et fagseminar om thomistisk metafysikk som involverer tre fremragende internasjonale filosofiske og teologiske forskere.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med FIL5015 reduseres dette emnet med 10

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering i emnet må studenten:
- Innen 1. april skal studenten velge to kapitler i en pensumbok, skrive et sammendrag av disse, og reflektere kort over tema. Teksten skal leveres i fronter.
- Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har hjemmeeksamen (1 uke) med kun elektronisk innlevering som eksamensform. Omfangskravet er 4000-5000 ord. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven. For å få avsluttende vurdering må studenten oppfylle angitte studiekrav innen angitt frist.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- god evne til å drøfte sentrale spørsmål innenfor thomistisk filosofisk teologi
- god kunnskap om ulike nyere varianter av thomistisk filosofisk teologi
- god kunnskap om og evne til å drøfte metodiske spørsmål i religionsfilosofi
- god kunnskap om den filosofihistoriske konteksten for thomistisk tenkning
- kjennskap til begrepet metafysikk, og problemer knyttet til forståelsen av dette
- evne til å bruke klassiske tekster i drøfting av filosofisk teologiske spørsmål

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Davies, B. (1992). *The thought of Thomas Aquinas* . Oxford: Clarendon Press. ISBN/ISSN: 0198264585
- Kerr, F. (2002). *After Aquinas: Versions of Thomism* . Malden, Mass: Blackwell Publishers. ISBN/ISSN: 0631213120
- Koterski, J. W. (2009). *An introduction to medieval philosophy: Basic concepts* . Chichester: Wiley-Blackwell. ISBN/ISSN: 9781405106771
- Puntel, L. (2011). Metaphysics: A traditional mainstay of philosophy in need of radical thinking. The review of metaphysics, 65 , s. 299-319. ISBN/ISSN: 0034-6632 (Kompendium).
- Thomas, A. (1948). *St. Thomas Aquinas Summa Theologica: Complete English edition in five volumes: Vol. 1: 1a QQ. 1-119 ; 1a IIaeQQ.1-4: With synoptical charts* (1-143 (Q 1-26)). Westminster, Md: Christian Classics. ISBN/ISSN: 0870610635. Hentet fra http://www.newadvent.org/summa/1.htm

FIL5010 - Religionsfilosofi og metafysikk: De store spørsmålene

Emneansvarlig:	Asle Eikrem (Asle.Eikrem@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi Videreutdanning masternivå - Klinisk sjelesorg 2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet konsentrerer seg om grunnleggende filosofiske spørsmål om Gud og religion. Undervisningen legges opp rundt spørsmål der ulike svaralternativer i pensum skal diskuteres. En del av spørsmålene som skal diskuteres er de følgende: Hva er de beste argumenter for og mot Guds eksistens? Hva er det beste svar på det ondes problem? Taler vitenskapen mot religion? Er det rasjonelt å tro på mirakler? Kan bare én religion være sann? Forelesningsrekken gir god plass til diskusjon.

Merk: Fra høsten 2014 tilbys FIL5010 som nettstudium over ett semester der noen forelesninger bare gis på nett og noen forelesninger bare gis i klasserom.

Emnet tilbys hvert semester.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med FIL1010 Religionsfilosofi og metafysikk: De store spørsmålene reduseres dette emnet med 10 stp.
- Med K5410 Systematisk teologi reduseres dette emnet med 5 stp.
- Med TEOL5420 Etikk og religionsfilosofi reduseres dette emnet med 2 stp.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Innen 1.oktober i høstsemesteret/ 1. april i vårsemesteret skal studenten velge to kapitler i pensumboken Reason and Religious Belief av Michael Peterson og skrive et sammendrag av disse. Sammendraget leveres i fronter. Dersom man ikke overholder fristen kan man innen 15.oktober/15.april levere et sammendrag av to kapitler i Reason and Religious Belief av Peterson og to kapitler i boken Eksisterer Gud? av Søvik og Davidsen. Dersom studiekravet ikke oppfylles, får man ikke gå opp til eksamen.
- Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet (FIL5010) har hjemmeeksamen (1 uke) med kun elektronisk innlevering som eksamensform. Omfang er 4000-5000 ord. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.For å få avsluttende vurdering må studenten oppfylle angitte studiekrav innen angitt frist.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- god evne til å drøfte sentrale spørsmål innenfor religionsfilosofi og metafysikk
- god kunnskap om og evne til å drøfte metodiske spørsmål i religionsfilosofi
- kjennskap til ulike posisjoner som kritiserer eller forsvarer tankeinnholdet i (kristen) religion
- evne til å bruke klassiske tekster i drøfting av religionsfilosofiske spørsmål

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Gregersen, N. H. (1988). *Teologi og kultur: Protestantismen mellem isolation og assimilation i det 19. og 20. århundrede* (s. 227-239). Århus: Aarhus Universitetsforlag. ISBN/ISSN: 87-7288-196-8
- Peterson, M. L. (Red.) (2014). *Philosophy of religion: Selected readings* (5. utg., s. 21-33, 127-134, 177-179, 283-293, 338-364, 506-522, 614-622, 638-641). New York: Oxford Univeristy Press. ISBN/ISSN: 9780199303441
- Peterson, M. L. e. a. (2013). *Reason & religious belief: An introduction to the philosophy of religion* (5. utg.). New York: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 9780199946570

- Søvik, A. O. & Davidsen, B. A. (2013). *Eksisterer Gud?: En drøfting av argumenter for og mot* . Oslo: Cappelen Damm Akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-02-41793-2

FIL5015 - Thomistisk filosofisk teologi

Emneansvarlig:	Asle Eikrem (Asle.Eikrem@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Hjemmeeksamen	2016-06-08	12:00	1 uker	2016-06-01	2016-06-29	2016-05-04

Generell informasjon

Dette emnet hører inn under disiplinen filosofisk teologi. Den filosofiske teologien tematiserer de filosofiske forutsetningene for teologisk arbeid, samt forsøker å utfolde teologiske forestillinger vha. filosofiske begreper. Fokuset ligger på den svært innflytelsesrike posisjonen utviklet av Thomas Aquinas, men har også nyere varianter av thomisme innenfor horisonten. Emnet konsentrerer seg om grunnleggende filosofiske spørsmål knyttet til forståelsen av Gud og Guds relasjon til verden. Blant spørsmålene som diskuteres er følgende: Hvordan skal man forstå Guds fullkommenhet? Hvordan handler Gud i verden? Hva kan vi vite om Gud? Hvordan har den thomistiske filosofiske teologien utviklet seg frem til i dag? Forelesningsrekken gir god plass til diskusjon, og vil avsluttes 2. juni med et fagseminar om thomistisk metafysikk som involverer tre fremragende internasjonale filosofiske og teologiske forskere.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering i emnet må studenten:
- Innen 1. april skal studenten velge to kapitler i en pensumbok, skrive et sammendrag av disse, og kort drøfte tema. Teksten skal leveres i fronter.
- Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har hjemmeeksamen (1 uke) med kun elektronisk innlevering som eksamensform. Omfangskravet er 4000-5000 ord. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven. For å få avsluttende vurdering må studenten oppfylle angitte studiekrav innen angitt frist.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- god kritisk evne til selvstendig å analysere og drøfte avanserte spørsmål innenfor thomistisk filosofisk teologi
- god kunnskap om ulike nyere varianter av thomistisk filosofisk teologi, og god kritisk evne til selvstendig å drøfte dem opp imot hverandre.
- god kunnskap om, og evne til selvstendig å drøfte, avanserte metodiske spørsmål i religionsfilosofi
- god kunnskap om den filosofihistoriske konteksten for thomistisk tenkning
- kjennskap til begrepet metafysikk, og problemer knyttet til forståelsen av dette
- evne til å bruke avanserte klassiske tekster i selvstendig drøfting av filosofisk teologiske spørsmål

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Davies, B. (1992). *The thought of Thomas Aquinas* . Oxford: Clarendon Press. ISBN/ISSN: 0198264585
- Kerr, F. (2002). *After Aquinas: Versions of Thomism* . Malden, Mass: Blackwell Publishers. ISBN/ISSN: 0631213120
- Koterski, J. W. (2009). *An introduction to medieval philosophy: Basic concepts* . Chichester: Wiley-Blackwell. ISBN/ISSN: 9781405106771
- Przywara, E. (2014). *Analogia Entis: Metaphysics: Original structure and universal rhythm* . Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 9780802868596
- Puntel, L. (2011). Metaphysics: A traditional mainstay of philosophy in need of radical thinking. The review of metaphysics, 65 , s. 299-319. ISBN/ISSN: 0034-6632 (Kompendium).
- Puntel, L. B. (2011). *Being and God: A systematic approach in confrontation with Martin Heidegger, Emmanuel Levinas, and Jean-Luc Marion* (s. 30-47). Evanston, Ill: Northwestern University Press. ISBN/ISSN: 9780810127708 (Kompendium)
- Thomas, A. (1948). *St. Thomas Aquinas Summa Theologica: Complete English edition in five volumes: Vol. 1: 1a QQ. 1-119 ; 1a IIaeQQ.1-4: With synoptical charts* (1-143 (Q 1-26)). Westminster, Md: Christian Classics. ISBN/ISSN: 0870610635. Hentet fra http://www.newadvent.org/summa/1.htm

GT691 - Åpent fordypningsemne i GT

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Avsluttende vurdering

Emnet GT691 har bare én vurderingsform, skriftlig eksamen (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne eksamenen.

Hjelpemidler: Ved skriftlig eksamen anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

GT692 - Åpent fordypningsemne i GT:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Avsluttende vurdering

Emnet GT692 har bare én vurderingsform, skriftlig eksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Hjelpemidler: Ved skriftlig eksamen anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

HIS1040 - Sahidic Coptic 1

Emneansvarlig:	Victor Ghica (Victor.Ghica@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon
Offered as part of several bachelor's programmes, this course is the first of the two introductory courses in Sahidic Coptic. Its aim is to provide an introduction to Sahidic, the main literary dialect of Coptic language.

Studiekrav

In order to receive a final assessment, the student must:
- Pass at least 3 of the 5 written tests done in class. These tests are assessed by "passed" and "failed".
- Participate in the evaluation of the course if such evaluation is stipulated in the relevant term.

Avsluttende vurdering
To gain credit for the course the student must fulfill all the requirements and pass the written exam (2 hrs). The exam is assessed with grades A-F.

Mål og innhold

This course is an introduction to Coptic, the final stage of the Egyptian language. An understanding of Coptic is necessary for advanced study of late antique and Christian Egypt. This course focuses on the Sahidic ("Upper Egyptian") dialect, the first Coptic dialect into which biblical texts were translated from the third century on. Sahidic became a pan-Egyptian written dialect in the fourth and following centuries, and boasts a rich literature, both original and translated.

Upon completion of the course, students will have:
- the ability to recognise and recall Coptic script and phonetic structure;
- knowledge of Coptic grammatical structures at elementary level;
- a foundational Coptic vocabulary;
- the ability to use relevant grammatical and lexical reference tools;
- the ability to use linguistic metalanguage;
- an understanding of why Coptic is significant for the study of relevant ancient cultures.

HIS5010 - The historical study of religion: Multidisciplinary theoretical perspectives

Emneansvarlig:	Karl Olav Sandnes (Karl.O.Sandnes@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
HIS5010 is the first obligatory course in the Master's programme in History of Religions. Its aim is to provide an introduction to the main theoretical and methodological developments in the disciplines subsumed under "religious history" pertinent to the programme: history of religions proper, anthropology of religion, general history, conflict theory, archaeology, art history, etc.

Studiekrav

In order to receive a final assessment, the student must:
- Participate in the evaluation of the course if such evaluation is stipulated in the relevant term.

Avsluttende vurdering
To gain credit for the course the student must fulfill all the requirements and pass a three-day home exam (2500-3500 words). The course is assessed with grades A-F.

Mål og innhold

HIS5020 - Religious change, exchange and counterchange: A long-term historical perspective

Emneansvarlig:	Victor Ghica (Victor.Ghica@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon
HIS5020 is the second obligatory course in the Master's programme in History of Religions. It is a course of both general and religious history with a very large geochronological scope, focusing on religious development and the processes and evolution patterns that underpin it.

Studiekrav

In order to receive a final assessment, the student must:
- Participate in the evaluation of the course if such evaluation is stipulated in the relevant term.

Avsluttende vurdering
To gain credit for the course the student must fulfill all the requirements and pass an oral exam (30 min.). The course is assessed with grades A-F.

Mål og innhold

HIS5030 - Owning and sharing holy matter: texts, artefacts and places

Emneansvarlig:	John Wayne Kaufman (John.W.Kaufman@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
HIS5030 is the third obligatory course in the Master's programme in History of Religions. It aims to provide theoretical perspectives on three key categories of religious matter ¿ owned, shared and contested ¿ across diverse traditions. The course focuses on select case studies of texts, places and artefacts (images, relics, etc.) from the whole geographical and chronological range of the program.

Studiekrav

In order to receive a final assessment, the student must:
- Submit the outline of an essay of 4000-5000 words, which must be approved by the professor.
- Submit and have approved the draft of the essay by the date stipulated in the syllabus.
- Participate in the evaluation of the course if such evaluation is stipulated in the relevant term.

Avsluttende vurdering
To gain credit for the course the student must fulfill all the requirements. The final grade will be based on the essay and a four-hour exam. The course is assessed with grades A-F.

Mål og innhold

HIS5040 - Sahidic Coptic 1

Emneansvarlig:	Victor Ghica (Victor.Ghica@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon
This course is the first of the two introductory courses in Sahidic Coptic. Its aim is to provide an introduction to Sahidic, the main literary dialect of Coptic language.

Studiekrav

In order to receive a final assessment, the student must:
- Pass at least 3 of the 5 written tests done in class. These tests are assessed by "passed" and "failed".
- Participate in the evaluation of the course if such evaluation is stipulated in the relevant term.

Avsluttende vurdering
To gain credit for the course the student must fulfill all the requirements and pass the written exam (2 hrs). The exam is assessed with grades A-F.

Mål og innhold

This course is an introduction to Coptic, the final stage of the Egyptian language. An understanding of Coptic is necessary for advanced study of late antique and Christian Egypt. This course focuses on the Sahidic ("Upper Egyptian") dialect, the first Coptic dialect into which biblical texts were translated from the third century on. Sahidic became a pan-Egyptian written dialect in the fourth and following centuries, and boasts a rich literature, both original and translated.

Upon completion of the course, students will have:
- the ability to recognise and recall Coptic script and phonetic structure;
- knowledge of Coptic grammatical structures at elementary level;
- a foundational Coptic vocabulary;
- the ability to use relevant grammatical and lexical reference tools;
- the ability to use linguistic metalanguage;
- an understanding of why Coptic is significant for the study of relevant ancient cultures.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Crum, W. E. & Robinson, J. M. (2005). *A coptic dictionary* . Eugene, Or.: Wipf & Stock. ISBN/ISSN: 9781597523332. Hentet fra http://www.tyndalearchive.com/TABS/crum
- Lambdin, T. O. (1983). *Introduction to Sahidic Coptic* . Macon, Ga.: Mercer University Press. ISBN/ISSN: 0-86554-048-9

HIS5110 - From gods to God 2: Christianity in context

Emneansvarlig:	Victor Ghica (Victor.Ghica@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Individuell skriftlig oppgave	2016-05-23	12:00			2016-06-13	2016-05-04

Generell informasjon

This course builds up on and continues HIS5010 ¿ From gods to God 1. Both courses are currently delivered as directed readings. HIS5110 is addressed to students enrolled in the MA degree programmes of Religious Education and Theology. The aim of the course is to provide an introduction to and overview over the development of Judaism and Christianity in the context of the ancient world, in particular the religious context. HIS5110 covers the time period stretching from the Edict of Milan (313 CE) to the first Muslim conquests (630s).

Studiekrav

In order to receive a final assessment, the student must:
- Write a draft for an essay. The topic and the submitted essay must be approved by the professor
- Participate in the evaluation of the course if such evaluation is stipulated in the relevant term

Avsluttende vurdering

HIS5110 has an academic essay (4000-4500 words) as final assessment.The final grade (A-F) will be based on the essay.

Mål og innhold

The goal of this course is to gain insight into the history of Christianity between the 2nd century CE and the 7th century CE, in the context of ancient Near Eastern, Roman and Byzantine history.

The students are expected to have:
- knowledge of the political history of the near eastern and Mediterranean worlds in antiquity in the relevant time period
- knowledge of the religious and philosophical developments in the Mediterranean world in the relevant time period
- good knowledge of the history of Christianity in the relevant time period, both within and beyond the borders of the Roman Empire(s)
- good knowledge of Christian beliefs and practices in the relevant time period
- the ability to reflect on the differences between the religious inclusiveness of the ancient Mediterranean world and Christian exclusiveness in the relevant time period

PENSUM

Please see Fronter

HIS5120 - Material Culture 2: Christian Art and Archeology

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

HIS6190 - Åpent fordypningsemne i religionshistorie:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

HIS6191 - Åpent fordypningsemne i religionshistorie:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

HIS6192 - Åpent fordypningsemne i religionshistorie:

Emneansvarlig:	Victor Ghica (Victor.Ghica@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Individuell skriftlig oppgave	2016-06-01	12:00			2016-06-22	2016-05-04

K-RLE1110 - K/RLE grunnstudier høst

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Kristendom/RLE Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

K-RLE1110 (30 studiepoeng) et kjerneemne i Årsstudium i Kristendom/RLE, Bachelor i Ungdom, kultur og trosopplæring, Bachelor i religion, kultur og samfunn, Bachelor i teologi, Profesjonsstudiet i teologi og Master i teologi. Det består av fagstoffet i enkeltemnene K1010, RL1010 og RL1020. Emnet har en kombinasjon av mappevurdering og avsluttende skriftlig eksamen. Lektorstudenter tar i stedet for dette emnet K-RLE1115 Grunnstudier - lektorprogrammet.

Oppbygningen av K-RLE1110 er slik:

K1010 Bibelfag
A. Generell innføring (3 stp)
B. Det gamle testamentet (3,5 stp)
C. Det nye testamentet (3,5 stp)

RL1010 Religionsvitenskap
A. Religion som kulturelt og menneskelig fenomen (3 stp)
B. Religionshistorie (5 stp)
C. Religion i dagens samfunn, (2 stp)

RL1020 Livssynskunnskap og religionspedagogikk
A. Livssynskunnskap (5 stp)
B. Religionspedagogikk (3 stp)
og enten
C. Religionsdidaktikk (skolevariant) (2 stp)
eller
D. Menighetspedagogikk (kirkevariant) (2 stp)

Studenter på kirkelige studieprogram (profesjonsstudiet i teologi, bachelor i ungdom, kultur og trosopplæring, bachelor i teologi, master i teologi og konfesjonelle program) skal legge opp delemne RL1020D Menighetspedagogikk (kirkevariant). De må velge dette når de melder seg opp i K-RLE1110 i Studentweb. Studenter på årsstudiet i kristendom/RLE og bachelor i religion, kultur og samfunn velger fritt om de vil legge opp RL1020C Religionsdidaktikk (skolevariant) eller RL1020D Menighetspedagogikk (kirkevariant). De må angi hva de velger når de melder seg opp i K-RLE1110 i Studentweb.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Kontakt studieveileder.

Studiekrav

For å kunne levere inn mappe og gå opp til avsluttende skriftlig eksamen må studenten underveis i semesteret oppfylle følgende studiekrav:
- bestå en skriftlig prøve i tilknytning til et bibelkunnskapskurs. Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve én gang
- ha godkjent fremmøte i skrivekurs (en må være til stede i begge dobbelttimene, fritak kan gis etter søknad til emneansvarlig)
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i seminarrekkene i Det gamle testamentet, Det nye testamentet og Religionsvitenskap

- få godkjent en ekskursjonsrapport (ca. 600-800 ord) knyttet til en ekskursjon til moske, synagoge eller tilsvarende, levert innen en fastsatt frist
- få godkjent utkast til to faglige oppgaver (hver på 2000-2500 ord), levert innen fastsatte frister.
- delta i evaluering av emnet eller programmet dersom dette skal evalueres i Fronter i det aktuelle semesteret

Oppgaver, ekskursjonsrapport og eventuell evaluering leveres gjennom læringsplattformen Fronter.

Nærmere orientering om studiekravene for K-RLE1110 gis i semesterheftet og i forbindelse med undervisningen. Dersom studiekravene underveis i semesteret ikke oppfylles, har studenten anledning til å melde overgang til enkeltemnene K1010, RL1010 og RL1020 og gå opp til eksamen i hvert av disse. Studenten må selv kontakte studieveileder for å få dette ordnet. Merk at det er studiekrav også på disse emnene. For studenter som allerede har oppfylt noen studiekrav som mappestudenter, kan det gis fritak fra studiekrav på enkeltemner (se semesterheftet for detaljer).

Avsluttende vurdering

Emnet K-RLE1110 har som eksamensform to deleksamener: mappeinnlevering og skriftlig eksamen (4 timer). For at mappen skal kunne leveres inn og eksamen gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mappen skal inneholde de to faglige oppgavene (hver på 2000-2500 ord). Sammen med mappen skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på MFs nettsider).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappen og eksamenen. Mappen vektes 3/5 og eksamen 2/5.

Tillatte hjelpemidler ved skriftlig eksamen: Hjelpemidlene som er listet opp i hjelpemiddellisten, liste i.

Dersom studenten får karakteren F på mappen eller eksamenen, har han/hun anledning til et nytt forsøk på denne eller disse: levere inn bearbeidet mappe innen en nærmere angitt frist og/eller gå opp til ny skriftlig eksamen på det tidspunktet som blir fastsatt. Det gis kun én mulighet til kontinuasjon per deleksamen per semester. Studenter som fortsatt ikke består deleksamenen, må melde seg opp i emnet i et senere høstsemester og gjennomføre den da. Oppfylte studiekrav og eventuell godkjent deleksamen blir da overført.

Mål og innhold

Se Mål og innhold på enkeltemnene K1010, RL1010 og RL1020, som til sammen utgjør K-RLE1110

K-RLE1115 - K/RLE grunnstudier høst - lektorprogrammet

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

K-RLE1115 (30 studiepoeng) er et kjerneemne i lektorprogrammet. Det består av fagstoff i enkeltemnene K1010, RL1010 og PED1020. Emnet har en kombinasjon av mappevurdering og avsluttende skriftlig eksamen.

Oppbyggingen av K-RLE1115 er slik:

K1010 Bibelfag
A. Generell innføring (3 stp)
B. Det gamle testamentet (3,5 stp)
C. Det nye testamentet (3,5 stp)

RL1010 Religionsvitenskap
A. Religion som kulturelt og menneskelig fenomen (3 stp)
B. Religionshistorie (5 stp)
C. Religion i dagens samfunn (2 stp)

PED1020
A. Pedagogiske grunnlagsspørsmål (5 stp)
B. Religionspedagogikk (3 stp)
C. Religionsdidaktikk (2 stp)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner som helt eller delvis overlapper med K-RLE1115, vil få redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Kontakt studieveileder.

Studiekrav

For å kunne levere inn mappe og gå opp til avsluttende skriftlig eksamen må studenten underveis i semesteret oppfylle følgende studiekrav:
- bestå en skriftlig prøve i tilknytning til et bibelkunnskapskurs. Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve én gang
- ha godkjent fremmøte i skrivekurs (en må være til stede i begge dobbelttimene, fritak kan gis etter søknad til emneansvarlig)
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i seminarrekkene i Det gamle testamentet, Det nye testamentet, Religionsvitenskap og Pedagogiske grunnlagsspørsmål
- få godkjent en ekskursjonsrapport (ca. 600-800 ord) knyttet til en ekskursjon til en moske, synagoge eller tilsvarende, levert innen en fastsatt frist
- få godkjent utkast til en faglig oppgave (2000-2500 ord), levert innen en fastsatt frist.
- få godkjent en rapport fra observasjonspraksis i skole (1200-1800 ord), levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av emnet eller programmet dersom dette skal evalueres i Fronter i det aktuelle semesteret

Oppgaver, ekskursjonsrapport og eventuell evaluering leveres gjennom læringsplattformen Fronter.

Nærmere orientering om studiekravene for K-RLE1115 gis i semesterheftet og i forbindelse med undervisningen. Dersom studiekravene underveis i semesteret ikke oppfylles, har studenten anledning til å melde overgang til enkeltemnene K1010, RL1010 og PED1020 og gå opp til eksamen i hvert av disse. Studenten må selv kontakte studieveileder for å få dette ordnet. Merk at det er studiekrav også på disse emnene. For studenter som allerede har oppfylt noen studiekrav som mappestudenter, kan det gis fritak fra studiekrav på enkeltemner (se semesterheftet for detaljer).

Avsluttende vurdering

Emnet K-RLE1115 har som eksamensform to deleksamener: mappeinnlevering og skriftlig eksamen (4 timer). For at mappen skal

kunne leveres inn og eksamen gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mappen skal inneholde den faglige oppgaven (2000-2500 ord). Sammen med oppgaven skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på MFs nettsider). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappen og eksamenen. Oppgaven vektes 2/5 og eksamen 3/5.

Tillatte hjelpemidler ved skriftlig eksamen: Hjelpemidlene som er listet opp i hjelpemiddellisten, liste i.

Dersom studenten får karakteren F på mappen eller eksamenen, har han/hun anledning til et nytt forsøk på denne eller disse: levere inn bearbeidet oppgave innen en nærmere angitt frist og/eller gå opp til ny skriftlig eksamen på det tidspunktet som blir fastsatt. Det gis kun én mulighet til kontinuasjon per deleksamen per semester. Studenter som fortsatt ikke består deleksamenen, må melde seg opp i emnet i et senere høstsemester og gjennomføre den da. Oppfylte studiekrav og eventuell godkjent deleksamen blir da overført.

Mål og innhold

Se Mål og innhold på enkeltemnene K1010, RL1010 og PED1020, som til sammen utgjør K-RLE1115

K-RLE1120 - K/RLE grunnstudier - vår

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Kristendom/RLE Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Mappevurdering (faglige oppgaver)	2016-05-30	12:00			2016-06-27	2016-05-04
Skriftlig eksamen	2016-06-06	09:00	4 timer		2016-06-27	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Årsstudium Kristendom/RLE, Bachelor i Ungdom, kultur og tro, Bachelor i kultur og samfunnsfag, Lektorprogrammet, Bachelor i teologi, Master i teologi og Profesjonsstudiet i teologi.
K-RLE1120 utgjør 20 studiepoeng. Det består av enkeltemnene K1020 og K1030. Oppbygningen av K-RLE1120 er som følger:

K1020 Bibelfag og kristendommens historie
a. Bibelfag, 5 stp
b. Kristendommens historie, 5 stp

K1030 Kristen livstolkning i dag
a. Dogmatikk, 4,5 stp
b. Etikk, 3,5 stp
c. Konfesjonskunnskap, 2 stp

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Kontakt studieveileder.

Studiekrav

Emnet K-RLE1120 har en kombinasjon av mappevurdering og en avsluttende skriftlig prøve. For å kunne levere inn mappe og gå opp til avsluttende prøve må studenten oppfylle følgende studiekrav:
- for nye mappestudenter: ha godkjent fremmøte i skrivekurs (en må være til stede i begge dobbelttimene, fritak kan gis etter søknad til emneansvarlig)
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i hver seminarrekke
- få godkjent en ekskursjonsrapport (ca. 600-800 ord) knyttet til ekskursjon i kirkehistorie/konfesjonskunnskap, levert innen en fastsatt frist
- fa godkjent en liten oppgave (1000-1500 ord) i bibelfag levert innen en fastsatt frist
- få godkjent utkast til to oppgaver (hver på 2000-2500 ord) levert innen fastsatte frister. Det fastsettes hvert semester hvilke delemner disse skal hentes fra
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Oppgaver, ekskursjonsrapport og evt. studieevaluering leveres gjennom læringsplattformen Fronter.

Nærmere orientering om studiekravene for K-RLE1120 gis i emneheftet og i forbindelse med undervisningen. Dersom studiekravene underveis i semesteret ikke oppfylles, eller studenten av andre grunner ønsker å endre eksamensform, er det studentens ansvar å melde overgang til enkeltemnene K1020 og K1030. Studenten må selv kontakte studieveileder for å få dette ordnet. Merk at det er

studiekrav også på disse emnene. For studenter som allerede har oppfylt noen studiekrav som mappestudenter, kan det gis fritak fra studiekrav på enkeltemner (se emneheftet for detaljer).

Avsluttende vurdering

Emnet K-RLE1120 har som eksamensform to deleksamener: mappeinnlevering og skriftlig eksamen (4 timer). For at mappen skal kunne leveres inn og den skriftlige eksamen gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.
Mappen skal inneholde de to oppgavene, hver på 2000-2500 ord. Sammen med mappen skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på MFs nettsider). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappen og den skriftlige prøven. Mappen vektes 3/5 og skriftlig eksamen 2/5.
Tillatte hjelpemidler: Hjelpemidlene beskrevet i hjelpemiddellisten, liste I.

Dersom studenten får karakteren F på én eller begge deleksamenene, har han/hun anledning til et nytt forsøk på denne/disse ved starten av neste semester: å levere inn bearbeidet mappe innen en nærmere angitt frist og/eller å gå opp til ny skriftlig eksamen på det tidspunktet som blir fastsatt. Det gis kun én mulighet til kontinuasjon per deleksamen per semester. Studenter som fortsatt ikke består deleksamenen, må melde seg opp i emnet et senere semester emnet undervises og gjennomføre deleksamenen da. Oppfylte studiekrav og eventuell godkjent deleksamen blir da overført.

Mål og innhold

Se Mål og innhold på enkeltemnene K1020 og K1030, som til sammen utgjør K-RLE1120.

K-RLE1125 - K/RLE grunnstudier - vår lektorprogrammet

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Kristendom/RLE Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Mappeinnlevering	2016-05-30	12:00			2016-06-27	2016-05-04
Skriftlig eksamen	2016-06-06	09:00	4 timer		2016-06-27	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Lektorprogrammet. Det kan inngå i årsstudium i kristendom/RLE og i bachelor i religion, kultur og samfunn K-RLE1125 utgjør 20 studiepoeng. Det består av enkeltemnene RL1030 og K1030. Oppbygningen av K-RLE1125 er som følger:

RL1030 Religion og kristendommens historie
a. Religion i samtidskulturen, 5 stp
b. Kristendommens historie, 5 stp

K1030 Kristen livstolkning i dag
a. Dogmatikk, 4,5 stp
b. Etikk, 3,5 stp
c. Konfesjonskunnskap, 2 stp

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Kontakt studieveileder.

Studiekrav

Emnet K-RLE1125 har en kombinasjon av mappevurdering og en avsluttende skriftlig prøve. For å kunne levere inn mappe og gå opp til avsluttende prøve må studenten oppfylle følgende studiekrav:
Lektorstudenter:
- for nye mappestudenter: ha godkjent fremmøte i skrivekurs (en må være til stede i begge dobbelttimene, fritak kan gis etter søknad til emneansvarlig)
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i seminartimer knyttet til emnet K1030 Kristen livstolkning i dag og delemnet RL1030A Religion i samtidskulturen
- få godkjent en ekskursjonsrapport (ca. 600-800 ord) knyttet til ekskursjon i kirkehistorie/konfesjonskunnskap, levert innen en fastsatt frist
- få godkjent utkast til to oppgaver (hver på 2000-2500 ord) levert innen fastsatte frister. Det fastsettes hvert semester hvilke delemner disse skal hentes fra
- få godkjent et undervisningsopplegg om religion (500-1000 ord), utarbeidet gruppevis. Opplegget skal leveres i Fronter og presenteres i en seminartime
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret
Studenter som ikke er lektorstudenter:
- for nye mappestudenter: ha godkjent fremmøte i skrivekurs (en må være til stede i begge dobbelttimene, fritak kan gis etter søknad til emneansvarlig)
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i seminartimer knyttet til emnet K1030 Kristen livstolkning i dag
- få godkjent en ekskursjonsrapport (ca. 600-800 ord) knyttet til ekskursjon i kirkehistorie/konfesjonskunnskap, levert innen en fastsatt frist
- få godkjent utkast til to oppgaver (hver på 2000-2500 ord) levert innen fastsatte frister. Det fastsettes hvert semester hvilke delemner disse skal hentes fra
- få godkjent enten en liten faglig oppgave (1000-1500 ord) knyttet til delemnet RL1030A Religion i samtidskulturen, eller en oppgave knyttet til et undervisningsopplegg om religion (1000-1500 ord)
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Oppgaver, ekskursjonsrapport og evt. studieevaluering leveres gjennom læringsplattformen Fronter.

Nærmere orientering om studiekravene for K-RLE1125 gis i emneheftet og i forbindelse med undervisningen. Dersom studiekravene underveis i semesteret ikke oppfylles, eller studenten av andre grunner ønsker å endre eksamensform, er det studentens ansvar å melde overgang til enkeltemnene RL1030 og K1030. Studenten må selv kontakte studieveileder for å få dette ordnet. Merk at det er studiekrav også på disse emnene. For studenter som allerede har oppfylt noen studiekrav som mappestudenter, kan det gis fritak fra studiekrav på enkeltemner (se emneheftet for detaljer).

Avsluttende vurdering

Emnet K-RLE1125 har som eksamensform to deleksamener: mappeinnlevering og skriftlig eksamen (4 timer). For at mappen skal kunne leveres inn og den skriftlige eksamen gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.
Mappen skal inneholde de to oppgavene, hver på 2000-2500 ord. Sammen med mappen skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på MFs nettsider). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av mappen og den skriftlige prøven. Mappen vektes 3/5 og skriftlig eksamen 2/5.
Tillatte hjelpemidler: Hjelpemidlene beskrevet i hjelpemiddellisten, liste I.

Dersom studenten får karakteren F på én eller begge deleksamenene, har han/hun anledning til et nytt forsøk på denne/disse ved starten av neste semester: å levere inn bearbeidet mappe innen en nærmere angitt frist og/eller å gå opp til ny skriftlig eksamen på det tidspunktet som blir fastsatt. Det gis kun én mulighet til kontinuasjon per deleksamen per semester. Studenter som fortsatt ikke består deleksamenen, må melde seg opp i emnet et senere semester emnet undervises og gjennomføre deleksamenen da. Oppfylte studiekrav og eventuell godkjent deleksamen blir da overført.

Mål og innhold

Se Mål og innhold på enkeltemnene RL1030 og K1030, som til sammen utgjør K-RLE1125.

K1010 - Bibelfag

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Kristendom/RLE Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Årsstudium Kristendom/RLE, Bachelor i Ungdom, kultur og trosopplæring, Bachelor i religion, kultur og samfunn, Bachelor i teologi, Lektorprogrammet, Profesjonsstudiet i teologi og Master i teologi.
Emnet kan inngå som ett av tre emner i emnekombinasjonen K-RLE1110 eller emnekombnasjonen K-RLE1115 (for lektorstudenter). Disse har mappevurdering og en annen eksamensdato.

K1010 består av tre delemner: A. Generell innføring (3 stp), B. Det gamle testamentet (3,5 stp) og C. Det nye testamentet.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Kontakt studieveileder.

Studiekrav

- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist, se semesterark
- delta i evaluering av emnet eller programmet dersom dette skal evalueres i Fronter i det aktuelle semesteret

Nærmere informasjon om studiekravene gis på semesterarket (se Fronter). For studenter som tar emnet som del av emnekombinasjonen K-RLE1110 eller K-RLE1115, gjelder andre studiekrav.

Avsluttende vurdering

Emnet K1010 har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. For å kunne gå opp til eksamen må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamenen. Tillatte hjelpemidler: Hjelpemiddellisten, Liste i.

Mål og innhold

K1010 er et innføringsemne i bibelfag som inngår i flere ulike studieprogram. Gjennom emnet skal studentene få oversikt over innholdet i Bibelen, kjennskap til hvordan Bibelen er blitt til og til ulike helhetsforståelser av Bibelen. Emnet skal gi innsikt i historisk orientert analyse av bibeltekster og evne til å stille relevante spørsmål til bibeltekster. Kjennskap til bibelteksters virkningshistorie i kirkelig tradisjon og kunst, og evne til å reflektere over anvendelse av bibeltekster i ulike kontekster inngår også.

Mål

DELEMNE A. GENERELL INNFØRING (3 stp)

Studenten skal etter fullført emne ha
- oversikt over Bibelen som en helhet og innholdet i 1. Mosebok, 2. Mosebok 1-34, 5. Mosebok, Josva 1-8 og 23-24, Dommerne 1-8, 1.-2. Samuelsbok, 1. Kongebok, 2. Kongebok 1-5 og 15-25, Esra, Salme 1-8, 22-24; 37-39; 77-78; 110-118; 137-139 og 146-150, Jesaja 1-12; 40-45; 52-55; 65-66, Matteusevangeliet, Lukasevangeliet, Johannesevangeliet, Apostlenes gjerninger, Romerbrevet, 1. Korinterbrev, Hebreerbrevet og Johannes åpenbaring (innledende bibelkunnskapskurs)
- kunnskap om GTs og NTs teksthistorie og kanonhistorie
- kjennskap til bibeltekstens historie i Vest-Europa og Norge og til aktuelle spørsmål knyttet til oversettelse av bibeltekster
- kjennskap til teori om lesing av tekster, med særlig vekt på forholdet mellom tekst og leser
- kjennskap til ulike metoder og tolkningsperspektiver i arbeid med bibeltekster, med særlig vekt på historisk orientert analyse

DELEMNE B. DET GAMLE TESTAMENTET (3,5 stp)

Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om Det gamle testamentets tilblivelse og historiske kontekst
- kjennskap til hovedsjangere i Det gamle testamentet
- god kunnskap om 1. Mosebok og 2. Mosebok og sentral tematikk i disse skriftene.
- evne til analyse av 1 Mos 1,1-2,3; 2 Mos 3,1-15 og 20,1-17
- kjennskap til sentral tematikk i Jesajaboken
- kjennskap til hovedlinjene Israels historie og til spørsmål knyttet til forholdet mellom tekst og historie
- kjennskap til GT-teksters virkningshistorie i senere bibellitteratur og i vestlig teologi og kunst

DELEMNE C. DET NYE TESTAMENTET (3,5 stp)

Studenten skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om de tre første evangelienes tilblivelse og sjanger, og kjennskap til spørsmålet om evangeliene som kilder til den historiske Jesus
- god kunnskap om Matteusevangeliet og sentral tematikk i dette evangeliet
- evne til analyse av Matt 3,13-17; 6,7-15; 8,23-9,8; 16,13-23; 21,1-11; 28,1-10
- kunnskap omApostlenes gjerninger og sentral tematikk i dette skriftet
- kjennskap til Paulus-brevene og hovedtrekk i Paulus teologi
- kjennskap til nytestamentlig tidshistorie
- kjennskap til "den store bibelfortellingen" og NTs bruk av tekster og motiver fra GT
- kjennskap til NT-teksters virkningshistorie i vestlig teologi og kunst

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- (2011). *Bibelen: Den hellige skrift: Det gamle og Det nye testamente* (se emnebeskrivelsen). [Oslo]: Bibelselskapet. ISBN/ISSN: 978-82-541-0765-2
- (1997). *Arbeidsskjema: Til bruk ved historisk orientert analyse av bibeltekster* . Oslo: Menighetsfakultetet. (Se Fronter)
- Bøe, S. & Holmås, G. O. (2011). *Når Ordet blir norsk: Norske bibeloversettelser 1945-2011* (19-33 (minus avsnitt i petit), 37-48, 52-62). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2709-3 (Kompendium)
- Hauge, E. H. & Saxegaard, K. M. (2012). *Fortell dine barn: Bibelkunnskap for trosopplærere* (s. 21-49). [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1192-9 (Kompendium)
- Hvalvik, R. & Stordalen, T. (1999). *Den store fortellingen: Om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* (s. 19-58, 63-64, 460-470). Oslo: Det norske bibelselskap. ISBN/ISSN: 82-541-0545-6
- Tveito, H. B. S. *Om historisk orientert analyse av bibeltekster* . (Se Fronter)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Collins, J. J. (2014). *A short introduction to the Hebrew Bible: And Deutro-Canonical books* (2. utg., s. 1-13, 17-48, 51-83, 97-108, 111-184, 187-189, 203-211, 239-250, 293-304, 365-368). Minneapolis, Minn.: Fortress Press. ISBN/ISSN: 9781451472943
- Hvalvik, R. (2012). *Fra Adam til Kristus: Den store bibelfortellingen og dens betydning for vestlig teologi og kunst* . Oslo:. (Se Fronter)
- Kartveit, M. (Red.) (2003). *Det Gamle testamentet: Analyse av tekstar i utval* (3. utg., s. 36-49, 159-182, 200-225). Oslo: Samlaget. ISBN/ISSN: 82-521-6290-8
- Ringe, S. H. (1998). When women interpret the Bible. I C. A. Newsom & S. H. Ringe (Red.), *Women's Bible commentary* (Expanded utg., s. 1-9). Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-25781-x (Kompendium)
- Setel, D. O. (1998). Exodus. I C. A. Newsom & S. H. Ringe (Red.), *Women's Bible commentary* (Expanded utg., s. 30-39). Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-25781-x (Kompendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Hvalvik, R. (2012). *Fra Adam til Kristus: Den store bibelfortellingen og dens betydning for vestlig teologi og kunst* . Oslo:. (Se Fronter)
- Hvalvik, R. *Hovedtrekk i Matteusevangeliet: Utvalgte tema og tekstavsnitt.* (s. 14-73). (Se Fronter)
- Hvalvik, R. (1992 eller senere oppl.). *Fra Jerusalem til jordens ender: Hovedtrekk i Apostlenes gjerninger* (2. utg., s. 31-39, 45-65, 96-118). Oslo: Credo. ISBN/ISSN: 82-7053-220-7

- Hvalvik, R. & Stordalen, T. (1999). *Den store fortellingen: Om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* (s. 176-200, 211-222, 248-262, 264-281, 428-443). Oslo: Det norske bibelselskap. ISBN/ISSN: 82-541-0545-6
- Sandnes, K. O. & Skarsaune, O. (2011). *Mannen som ble Messias* ([2.] utg., s. 40-50, 70-76). Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet. ISBN/ISSN: 978-82-7611-200-9 (Se Fronter)
- Senior, D. (1998). *Matthew* (s. 26-31, 51-57, 67-69, 82-86, 94-96, 100-104, 188-193, 229-232, 339-343). Nashville, Tenn.: Abingdon Press. ISBN/ISSN: 0-687-05766-3 (Kompendium)

K1020 - Bibelfag og kristendommens historie

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Kristendom/RLE Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-06-01	09:00	4 timer		2016-06-22	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er obligatorisk innenfor de kirkelige utdanningsløpene.

Det er et kjerneemne i Årsstudium Kristendom/RLE, Bachelor i Ungdom, kultur og tro,
Bachelor i teologi, Master i teologi og Profesjonsstudiet i teologi. Emnet kan inngå i Bachelor i religion, kultur og samfunn. Studenter på lektorprogrammet skal i stedet for K1020 velge emnet RL1030 Religion og kristendommens historie. Studenter på årsstudiet i kristendom/RLE velger om de legger opp K1020 eller RL1030.

Emnet kan sammen med K1030 inngå i emnekombinasjonen K-RLE1120, som har mappevurdering som eksamensform. Se emnebeskrivelsen for K-RLE1120 for hvilke stuidekrav som da gjelder.

K1020 består av to delemner: A. Bibelfag (2 studiepoeng Det gamle testamentet og 3 studiepoeng Det nye testamentet) og B. Kristendommens historie (5 studiepoeng). Emnet bygger på innføringsemnet K1010 Bibelfag, og man bør ha tatt dette før man tar K1020.

Studiepoengreduksjon

Det er 5 studiepoengs overlapp mellom K1020 og emnet RL1030 Religion og kristendommens historie.

Studiekrav

- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist. Se emneark
- delta i evaluering av studietilbud og /eller læringsmiljø dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

For studenter som tar emnet som del av emnekombinasjonen K-RLE1120, gjelder andre studiekrav.

Avsluttende vurdering

Emnet K1020 har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen.
Hjelpemidler: Liste I.

Mål og innhold

Mål

DELEMNE A: BIBELFAG (5 stp)

Delemnet består av to deler: Det gamle testamentet (2 stp) og Det nye testamentet (3 stp).
I Det gamle testamentet skal studentene arbeide med Salmenes bok og sentrale salmer, og med profetlitteratur og tekster fra Jesajaboken.
I Det nye testamentet skal studentene arbeide med Lukasevangeliet og utvalgte lignelser i dette evangeliet, og med Johannesevangeliet og tekster og tematikk i dette evangeliet.
Emnet skal også gi kjennskap til bibelteksters virkningshistorie og evne til å reflektere over anvendelse av bibeltekster i kirkelig sammenheng.

Det gamle testamentet (2 stp)

Studenten skal etter fullført emne ha

- god kunnskap om Salmenes bok og teologiske hovedlinjer i dette skriftet
- kjennskap til profeti og profetlitteratur i Den gamle Orienten, i Det gamle testamentet og i Qumran
- god kunnskap om Jesajaboken og sentral tematikk i denne boken
- evne til analyse av Jes 6; 7,1-17; 40,1-11; 52,13-53,12; Sal 8; 22; 46; 110
- kjennskap til GT-teksters virkningshistorie i senere bibellitteratur og i vestlig teologi og fromhetsliv, og evne til å reflektere over relevansen av det gammeltestamentlige materialet for kristne kirker i dag

Det nye testamentet (3 stp)

Studenten skal etter fullført emne ha

- god kunnskap om Lukasevangeliet og sentral tematikk i dette evangeliet
- kjennskap til spørsmål knyttet til tolkning av lignelser
- god kunnskap om Johannesevangeliet og sentral tematikk i dette evangeliet
- evne til analyse av Luk 10,25-42; 12,13-21; 15,1-32; 18,9-14; Joh 1,1-18; 2,1-12; 4,3-26; 13,1-17; 19,17-37
- kjennskap til NT-teksters virkningshistorie i vestlig teologi, fromhetsliv og kunst, og evne til å reflektere over bruk av NT-tekster i kristen forkynnelse og trosopplæring

DELEMNE B: KRISTENDOMMENS HISTORIE (5 STP)

I dette delemnet skal studentene arbeide med den kristne kirkes opprinnelse og første århundrer, kristendommens videre historie i Europa frem til 1700-tallet, og norsk kirkehistorie fram til ca. 1945. Studiet fremstiller og drøfter viktige utviklingslinjer i kristendommens historie, både når det gjelder teologi, kirkens institusjoner og ulike former for trosuttrykk (diakoni, misjon, fromhetsliv, liturgi, salmer, kunst/arkitektur). Kristendommens historie sees ikke isolert fra, men i sammenheng med det samfunnet kirken til enhver tid er en del av.

Studenten skal etter fullført emne ha

- kjennskap til kristendommen som kulturarv og som levende kilde for tro, moral og livstolkning gjennom tidene
- kjennskap til viktige utviklingslinjer i kristendommen i Europa i antikken, middelalderen og tidlig nytid
- kjennskap til kirkens organisering, ledelse og forhold til øvrigheten i disse periodene
- kjennskap til kirkens arkitektur og kunst i disse periodene
- kjennskap til hovedtrekk i kirkens teologi, sakramenter, klosterliv og fromhetsliv i disse periodene
- kjennskap til de ulike perioder av kirkens og kristendommens historie i Norge fram til 1945
- kjennskap til kristningen av Norge og forholdet mellom kirke og konge i middelalderen
- kjennskap til reformasjonen i Norge og forholdet mellom kirke og stat (1500-tallet)
- kjennskap til ortodoksien og pietismen i Norge (1600- og 1700-tallet)
- kjennskap til forholdet mellom kirke, øvrighet og modernisering i Norge (1800-tallet)
- kjennskap til kirken i Norge i møte med ulike ideologier (1900-tallet)
- evne til å redegjøre for og drøfte et historisk forløp

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- (2011). *Bibelen: Den hellige skrift: Det gamle og Det nye testamente* (se emnebeskrivelsen). [Oslo]: Bibelselskapet. ISBN/ISSN: 978-82-541-0765-2
- (1997). *Arbeidsskjema: Til bruk ved historisk orientert analyse av bibeltekster* . Oslo: Menighetsfakultetet. (Se Fronter)
- Anderson, G. (2013). 5. Interpreting the parables. I J. B. Green, J. K. Brown & N. Perrin (Red.), *Dictionary of Jesus and the Gospels* (2 utg., s. 660-662). Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press. ISBN/ISSN: 978-1-84474-876-1/978-0-8308-2456-4 (Kompendium)
- Brooke, G. J. (2006). Prophecy and prophets in the Dead Sea Scrolls: Looking backwards and forwards. I M. H. Floyd & R. D. Haak (Red.), *Prophets, prophecy, and prophetic texts in Second Temple Judaism* (nr. 427, s. 151-165). New York: T&T Clark. ISBN/ISSN: 0-567-02780-5 (Kompendium)
- Donahue, J. R. (1990). *The gospel in parable: Metaphor, narrative, and theology in the Synoptic Gospels* (s. 126-138, 146-162, 174-180, 187-193). [Phialdelphia, Penn.]: Fortress Press. ISBN/ISSN: 0-8006-2480-7/0-8006-0852-6
- Hauge, E. H. & Saxegaard, K. M. (2012). *Fortell dine barn: Bibelkunnskap for trosopplærere* (s. 153-166). [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1192-9 (Kompendium)
- Hvalvik, R. (2012). *Fra Adam til Kristus: Den store bibelfortellingen og dens betydning for vestlig teologi og kunst* . Oslo:. (Se Fronter)
- Hvalvik, R. & Stordalen, T. (1999). *Den store fortellingen: Om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* (s. 107-118, 138-151, 222-245). Oslo: Det norske bibelselskap. ISBN/ISSN: 82-541-0545-6
- Kartveit, M. (Red.) (2003). *Det Gamle testamentet: Analyse av tekstar i utval* (3. utg., s. 229-235, 248-282, 294-341, 359-377). Oslo: Samlaget. ISBN/ISSN: 82-521-6290-8
- Keener, C. S. (2013). 3. Johannine theology. I J. B. Green, J. K. Brown & N. Perrin (Red.), *Dictionary of Jesus and the Gospels* (2 utg., s. 428-434). Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press. ISBN/ISSN: 978-1-84474-876-1/978-0-8308-2456-4 (Kompendium)

- Kysar, R. (1986). *John* (s. 27-34, 44-47, 61-68, 206-212, 286-293). Minneapolis, Minn.: Augsburg. ISBN/ISSN: 0-8066-8860-2 (Kompendium)
- Lindström, F. (2000). De bibelske salmer som bibelsk teologi. I S. Pedersen (Red.), *Bibelsk teologi* (s. 75-96). Århus: Aarhus Universitetsforlag. ISBN/ISSN: 87-7288-779-6 (Kompendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- (2013). Salme nr. 2, 38, 50, 158, 190, 232, 248, 278, 336, 488, 490, 691, 799. I *Norsk salmebok 2013: For kirke og hjem* . [Stavanger]: Eide forl. ISBN/ISSN: 9788251407649 (Kompendium)
- Danbolt, G. & Kjerschow, M. (1996). *Billedspor: Kunst- og kulturhistorie* (Vol. 1, s. 137-144). Vollen: Tell. ISBN/ISSN: 82-7522-064-5 (Kompendium)
- Oftestad, B. T., Schumacher, J. & Rasmussen, T. (2005). *Norsk kirkehistorie* (3. utg., s. 15-269). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-00-21808-2
- Rasmussen, T. & Thomassen, E. (2002). *Kristendommen: En historisk innføring* (2. utg., s. 45-374). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-15-00292-7

K1030 - Kristen livstolkning i dag

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Kristendom/RLE Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-06-07	09:00	4 timer		2016-06-28	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Årsstudium Kristendom/RLE, Bachelor i Ungdom, kultur og tro, Bachelor i religion, kultur og samfunn, Lektorprogrammet, Bachelor i teologi, Master i teologi og Profesjonsstudiet i teologi.

Fagstoffet i emnet inngår også i emnene K-RLE1120 og K-RLE1125 (som har mappevurdering).

Emnet består av tre delemner: A. Kristen troslære (4,5 stp), B. Kristen etikk (3,5 stp) og C. Konfesjonskunnskap (2 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Kontakt studieveileder.

Studiekrav

- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist. Se emneark
- delta i evaluering av emnet eller studieprogrammet dersom det skal evalueres i det aktuelle semesteret

Nærmere informasjon om studiekravene gis på semesterarket (se Fronter). For studenter som tar K-RLE1120 eller K-RLE1125, gjelder andre studiekrav.

Avsluttende vurdering

Emnet K1030 har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. For å kunne få gå opp til eksamen må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen.
Hjelpemidler: Liste I.

Mål

DELEMNE A: KRISTEN TROSLÆRE (4,5 stp)

Dette delemnet omfatter et studium og en drøfting av sentrale tema i kristen troslære/dogmatikk. Delemnet gir oversikt over kristen tro som livstolkning og reiser spørsmål om kristendommens relevans og gyldighet for mennesker i dag og kristendommens relasjon til andre religioner og livssyn. Sentralt i delemnet står studiet av en luthersk kristendomsforståelse, men de dogmatiske temaene behandles også ut fra et bredere økumenisk perspektiv.

I emnet inngår også arbeid med de oldkirkelige trosbekjennelsene, Luthers lille katekisme og den augsburgske bekjennelse.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om bruk av Bibelen i dogmatikken, om kristen forståelse av allmenn og spesiell åpenbaring, om skapelse og frelse, og om forholdet mellom kristen tro og andre religioner og livssyn
- kjennskap til den apostoliske trosbekjennelse, den nikenske trosbekjennelse, Luthers lille katekisme og den augsburgske bekjennelse, og disse bekjennelsenes betydning for kristen dogmatikk
- god kunnskap om sentrale emner fra troslæren knyttet til første, andre og tredje trosartikkel
- kjennskap til kristen tro som livstolkning
- evne til å drøfte og plassere emner fra troslæren både i en allmenn, økumenisk og flerreligiøs sammenheng

DELEMNE B: KRISTEN ETIKK (3,5 stp)

I dette delemnet behandles utvalgte grunnlagsspørsmål i kristen etikk og etisk argumentasjon relatert til konkrete etiske emner. Etikken studeres med utgangspunkt i en luthersk kristendomsforståelse.

Studenten skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om grunnlaget for kristen etikk og om forholdet mellom kristen og annen etikk
- kunnskap om ulike tilnærmingsmåter i etikken og om etisk metode
- god kunnskap om utvalgte emner fra områdeetikken
- evne til å bruke etisk metode i arbeid med emner fra områdeetikken

DELEMNE C: KONFESJONSKUNNSKAP (2 stp)

I dette delemnet fokuseres det på de viktigste kristne kirkesamfunnene: deres historiske bakgrunn, utbredelse, organisering, lære og forskjellige trosuttrykk. De ulike kirkene behandles både ut fra sin egen selvforståelse, med et faglig utenfrablikk og i et sammenlignende perspektiv.

Konfesjonskunnskapen skal bidra til et økumenisk perspektiv på studiet av den kristne tro og lære i dag.

Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til sentrale kristne kirkesamfunn og deres historiske bakgrunn
- kjennskap til kirkesamfunnenes lære som ulike varianter av kristen livstolkning
- kjennskap til de ulike kirkesamfunnenes organisering og trosuttrykk
- evne til å sammenligne ulike kirkesamfunn med vekt på lære, organisering og trosuttrykk
- kjennskap til kristent enhetsarbeid

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Hegstad, H. (2015). *Gud, verden og håpet: Innføring i kristen dogmatikk* . Oslo: Luther forlag. ISBN/ISSN: 978-82-531-4810-6
- Rian, D. (1999). *Verdensreligioner i undervisningen* (s. 71-89, 102-110). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-00-12922-5 (Kompendium). Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/MF:default_scope:BIBSYS_ILS71512618240002201

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Brunvoll, A. (Red.) (1972). De oldkirkelige trosbekjennelsene, Den augsburgske bekjennelse (art.1-20 og art. 28), Luthers lille katekisme. I *Den Norske kirkes bekjennelsesskrifter: Ny oversettelse med innledning og noter* (s. 17-60, 86-96, 98-148). Oslo: Lunde. ISBN/ISSN: 82-520-4026-8. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/MF:default_scope:BIBSYS_ILS71503923310002201

Eller:/Or:

- Mæland, J. O. (Red.) (1985). De oldkirkelige trosbekjennelsene, Den augsburgske bekjennelse (art.1-20 og art. 28), Luthers lille katekisme. I *Konkordieboken: Den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelsesskrift er* (Ny norsk oversettelse utg., s. 15-39, 53-58 , 278-295). Oslo: Lunde. ISBN/ISSN: 82-520-4224-4/82-520-3326-1. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/MF:default_scope:BIBSYS_ILS71511018730002201

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Heiene, G. & Thorbjørnsen, S. O. (2011). *Kristen etikk: En innføring* . Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 978-82-15-01803-4

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Sødal, H. K. (Red.) (2002). *Det kristne Norge: Innføring i konfesjonskunnskap* (s. 9-134, 155-190, 199-210, 219-241, 255-297). Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 978-82-7634-354-0/82-7634-354-6

K1035 - Kirkens tro og tradisjon

Emneansvarlig:	John Wayne Kaufman (John.W.Kaufman@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning bachelornivå - Trosopplæring for Den norske kirke Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

I emnet K1035: Kirkens tro og tradisjon møter studentene kirkens trosoverlevering i historisk og aktuelt perspektiv. Undervisningen er organisert rundt en rekke sentrale spørsmål, som presenteres både historisk og fra dagens perspektiv. Målet med emnet er at studentene skal ha kunnskap om ulike kristne svar på sentrale spørsmål, og at studentene skal ha evne til å drøfte hva som er gode svar på slike spørsmål i dag. Emnet er ett av fire emner som tilbys som nettstudier i trosopplæring i et samarbeid mellom Misjonshøyskolen og Det teologiske Menighetsfakultet. Emnet tilbys som et rent nettstudium med nettforelesninger av John Kaufman og Atle O. Søvik, med stor grad av ansvar for egen læring.

Studiepoengreduksjon

Emnet overlapper med K1030 med 10 stp.
Studenter som har tatt emner med tilsvarende tematikk tidligere, bes ta kontakt med studieveileder

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må den enkelte student:

- Få godkjent to bokrapporter, levert i Fronter innen oppgitt frist (ca 1000 ord hver)
- delta i evaluering av studietilbudet

Avsluttende vurdering

Emnet K1035 har hjemmeeksamen med kun elektronisk innlevering (8 timer) som vurderingsform. Oppgaven skal besvares innenfor rammen av inntil 4000 ord. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven. For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne:
- ha kunnskap om viktige posisjoner i kirkehistoriske debatter knyttet til gudsbegrepet, kristologi, menneskesyn, sakramentslære, etikk m.m.
- ha evne til å drøfte aktuelle kristne svar på sentrale dogmatiske og etiske spørsmål knyttet til gudsbegrepet, kristologi, menneskesyn, sakramentslære, etikk m.m.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Hegstad, H. (2015). *Gud, verden og håpet: Innføring i kristen dogmatikk* . Oslo: Luther forlag. ISBN/ISSN: 978-82-531-4810-6
- Heiene, G. & Thorbjørnsen, S. O. (2011). *Kristen etikk: En innføring* . Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 978-82-15-01803-4
- Rasmussen, T. & Thomassen, E. (2002). *Kristendommen: En historisk innføring* (2. utg.). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-15-00292-7
- Sødal, H. K. (Red.) (2002). *Det kristne Norge: Innføring i konfesjonskunnskap* . Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 978-82-7634-354-0/82-7634-354-6
- Ward, K. (2008). *Christianity: A beginner's guide* . Oxford: Oneworld. ISBN/ISSN: 9781851685394

K2650 - KRIK-prosjekt med bacheloroppgave

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	30
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Teologi

K5035 - Kirkens tro og tradisjon

Emneansvarlig:	John Wayne Kaufman (John.W.Kaufman@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning bachelornivå - Trosopplæring for Den norske kirke Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

I emnet K5035: Kirkens tro og tradisjon møter studentene kirkens trosoverlevering i historisk og aktuelt perspektiv. Undervisningen er organisert rundt en rekke sentrale spørsmål, som presenteres både historisk og fra dagens perspektiv. Målet med emnet er at studentene skal ha god kunnskap om ulike kristne svar på sentrale spørsmål, og at studentene skal ha god evne til å drøfte hva som er gode svar på slike spørsmål i dag. Emnet er ett av fire emner som tilbys som nettstudier i trosopplæring i et samarbeid mellom Misjonshøyskolen og Det teologiske Menighetsfakultet. Emnet tilbys som et rent nettstudium med nettforelesninger av John Kaufman og Atle O. Søvik, med stor grad av ansvar for egen læring.

Studiepoengreduksjon

Studenter som har tatt emner med tilsvarende tematikk tidligere, bes ta kontakt med studieveileder

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må den enkelte student:

- skrive en drøfting av en av problemstillingene i pensum (2000-3000 ord), levert i Fronter innen oppgitt frist
- delta i evaluering av studietilbudet

Avsluttende vurdering

Emnet K5035 har hjemmeeksamen med kun elektronisk innlevering (8 timer) som vurderingsform. Oppgaven skal besvares innenfor rammen av inntil 4000 ord. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven. For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne:
- ha god kunnskap om viktige posisjoner i kirkehistoriske debatter knyttet til gudsbegrepet, kristologi, menneskesyn, sakramentslære, etikk m.m.
- ha god evne til å drøfte aktuelle kristne svar på sentrale dogmatiske og etiske spørsmål knyttet til gudsbegrepet, kristologi, menneskesyn, sakramentslære, etikk m.m.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- MacCulloch, D. (2009). *A history of Christianity: The first three thousand years* . London: Allen Lane. ISBN/ISSN: 978-0-713-99869-6
- McGrath, A. E. (2011). *Christian theology: An introduction* (5. utg.). [Hoboken, N.J.]: Wiley-Blackwell. ISBN/ISSN: 1-4051-5360-1/978-1-4051-5360-7
- Thorbjørnsen, S. O. (Red.) (1994). *Utfordringer og ansvar: Områdeetikk* (nr. 2). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-00-02499-7

K5410 - Systematisk teologi

Emneansvarlig:	Harald Hegstad (Harald.Hegstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Muntlig eksamen	2016-06-01		30 minutter		2016-06-03	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et grunnemne i systematisk teologi i rammen av masterstudiet i kristendomskunnskap.

Systematisk teologi skal formulere hva kristen tro er i dag, og på hvilke vilkår den fremdeles kan fremstå som aktuell og relevant i en videre kulturell ramme. Emnet skal særlig gi innsikt i hvordan man kan arbeide med systematisk teologi i dag, og på hvilken måte systematisk teologisk arbeid står i en faglig sammenheng med både samfunnsvitenskap og andre humanistiske fag. Innholdsmessig vil en i emnet drøfte betingelsene for å formulere hva kristen teologi er i dag, og hvilke krav som stilles til teologi om den ønsker å være relevant og delta i en videre samfunnsmessig og kulturell diskurs. Emnet dekker enkelte prinsipielle grunnlagsteologiske temaer, og gir innsikt i og drøfter aktuelle materiale systematiske spørsmål. Studiet av emnet skal gi gode forutsetninger for å forstå hvordan man kan artikulere en aktuell kristendomstolkning i samfunn, skole og kirke.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- med TEOL5420 Etikk og religionsfilosofi reduseres K5410 med 4 stp
- med TEOL5410 Dogmatikk og grunnlagsspørsmål i systematisk teologi, reduseres K5410 med 3 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- levere og få godkjent utkast til faglig essay (2800-4000 ord) med utgangspunkt i emnets pensum. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal inneholde en fullt utskrevet innledning med problemstilling, omtale av materiale og framgangsmåte, og disposisjon.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet K5410 har individuell skriftlig oppgave og muntlig prøve som eksamensform. For å få avsluttende vurdering må studenten levere oppgave innen angitt frist. Den muntlige prøven er en selvstendig prøve, og det kan gis oppgave fra hele pensum. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgave (50%) og muntlig (50%).

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- God forståelse av teologiske og hermeneutiske forutsetningene for å formulere en aktuell kristendomstolkning
- Kunnskap om viktige intellektuelle ufordringer i kristendommens møte med samtidens forståelse av religion,
- God forståelse av hvordan og hvorfor kristen teologi må arbeide i en faglig sammenheng som også innebærer dialog med andre fag som samfunnsvitenskap, naturvitenskap og humanistiske fag.
- God forståelse av ulike aktuelle formuleringer av kristen teologi som vil møte de intellektuelle utfordringer i samtiden.
- Grundig kunnskap i, og god evne til å drøfte, utvalgte dogmatiske og etiske tema

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Eagleton, T. (2009). *Reason, faith, and revolution: Reflections on the God debate* . New Haven, Conn.: Yale University press. ISBN/ISSN: 978-0-300-15179-4
- Gregersen, N. H. (2008). Dogmatik som samtidsteologi. Dansk teologisk tidsskrift, 71 (4), s. 290-310. ISBN/ISSN: 0105-3191. Hentet fra http://danskteologisktidsskrift.dk/dtt_pdf/DTT-2008-4.pdf
- Peters, T. (2000). *God - the world's future: Systematic theology for a new era* (2. utg.). Minneapolis, Minn.: Fortress Press. ISBN/ISSN: 9780800632656
- Tilghman, B. R. (1994). *An introduction to the philosophy of religion* . Oxford: Blackwell. ISBN/ISSN: 0-631-18937-8/0-631-18938-6

Enten:/Either:
- Austad, T. (2008). *Tolkning av kristen tro: Metodespørsmål i systematisk teologi* . Kristiansand ,: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 978-82-7634-582-7
- Henriksen, J.-O. (2007). *Teologi i dag: Samvittighet og selvkritikk* . Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-0617-9

Eller:/Or:
- Gunton, C. E. (Red.) (1997). *The Cambridge companion to Christian doctrine* (s. 3-118). Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 0-521-47118-4/0-521-47695-x
- McGrath, A. E. (1997). *The Genesis of doctrine: A study in the foundations of doctrinal criticism* (s. 1-102). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-4316-6/1-57383-072-0

K5415 - Dogmatikk og etikk for kirkelig undervisning

Emneansvarlig:	Harald Hegstad (Harald.Hegstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et av grunnemnene i masterstudiet i kirkelig undervisning med vekt på dogmatikk og etikk. Målsettingen er å formulere og drøfte hva kristen tro og kristent liv innebærer i en individualisert og flerreligiøs kultur, og hvordan en kirkelig undervisningssammenheng aktualiserer dogmatiske og etiske tema. Emnet skal kvalifisere kateketen til å reflektere bevisst over planarbeid og tilrettelegging for læring innen dogmatiske og etiske emner.

Emnet skal både gi innsikt i hvordan man arbeider innen faget systematisk teologi og gode kunnskaper i sentrale dogmatiske og etiske problemstillinger. Emnet har en didaktisk innramming. Studiet av emnet skal gi gode forutsetninger for å forstå hvordan man kan uttrykke en aktuell kristendomstolkning i samfunn, skole og kirke.

Emnet betstår av tre deler: Dogmatikk (5 stp), etikk (4 stp) og didaktikk (1 stp)
Undervisningen foregår primært som blokker av forelesninger, men kan også inkludere relevante kurs som ivaretar et masternivå.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- med TEOL5410 Dogmatikk og grunnlagsspørsmål i systematisk teologi, reduseres K5415 med 5 stp
- med TEOL5420 Etikk og religionsfilosofi reduseres K5415 med 4 stp
- med K5410 reduseres K5415 med 3 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Oppfylle kravet om tilstedeværelse i undervisningen (75 % tilstedeværelse)
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet K5415 har individuell hjemmeeksamen (varighet én uke; omfang: 3500-4500 ord) med kun elektronisk innlevering og muntlig prøve som eksamensform. Den muntlige prøven er en selvstendig prøve, og det kan gis oppgave fra hele pensum. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgave (50 %) og muntlig (50 %).

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- god forståelse for de teologiske og hermeneutiske forutsetningene for å formulere en aktuell kristendomstolkning og for de utfordringer som teologien står overfor i dagens samfunn
- innsikt i og god evne til å drøfte, sentrale dogmatiske tema
- innsikt i og god evne til å drøfte hvordan man begrunner kristne etiske standpunkter teologisk - innsikt i og god evne til å drøfte etisk metode og utvalgte områdeetiske emner
- innsikt i og evne til å reflektere didaktisk over dogmatiske og etiske tema

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Gregersen, N. H. (2008). Dogmatik som samtidsteologi. Dansk teologisk tidsskrift, 71 (4), s. 290-310. ISBN/ISSN: 0105-3191. Hentet fra http://danskteologisktidsskrift.dk/dtt_pdf/DTT-2008-4.pdf
- Hegstad, H. (2015). *Gud, verden og håpet: Innføring i kristen dogmatikk* . Oslo: Luther forlag. ISBN/ISSN: 978-82-531-4810-6
- Henriksen, J.-O. (2007). *Teologi i dag: Samvittighet og selvkritikk* . Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-0617-9

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Asheim, I. (1994). *Mer enn normer: Grunnlagsetikk* (s. 155-173). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-00-21962-3 (Kompendium)
- Christoffersen, S. A. (2011). Urørlighetssonen - grenser og overgrep. I S. A. Christoffersen (Red.), *Profesjonsetikk: Om etiske perspektiver i arbeidet med mennesker* (2. utg., s. 89-108). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01940-6
- Gill, R. (Red.) (2012). *The Cambridge companion to Christian ethics* (2. utg.). Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 9780521164832

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Leganger-Krogstad, H., Langkaas, R., Engen, N., Nygård, I. H. & Skeie, S. (2015). *Konfirmantbibelen: Lærerveiledning*(s. 10-95). Oslo: Verbum.

KH635 - Martin Luther som teolog og kirkereformator

Emneansvarlig:	Otfried Czaika (Otfried.Czaika@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KH618-04V Martin Luther..., reduseres dette emnet med 5 sp
Med KH619-04V Martin Luther..., reduseres dette emnet med 5 sp
Med KH634-07H Martin Luther..., reduseres dette emnet med 5 sp
Med KH637-07H Kristologi og ..., reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet inngår som del av TEOL5320, Norsk kirkehistorie med fordypningsemne.
Teol5320 har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. Også fordypningsemnet kan bli gjenstand for prøving ved eksamen.
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av skriftlig eksamen.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- grundig kunnskap om de teologiske hovedpunktene: tros- og kirkesyn, hos Luther
- kunnskap om Luthers reformatoriske gjerning
- kunnskap om reformasjonstolkninger i nyere tid

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Luther, M. (1979). Traktat om den kristne frihet. I I. Lønning & T. Rasmussen (Red.), *Verker i utvalg* (Vol. 2, s. 192-234). Oslo: Gyldendal. ISBN/ISSN: 82-05-11926-0/82-05-11584-2
- Luther, M. (1982). Den tyske messen. I I. Lønning & T. Rasmussen (Red.), *Verker i utvalg* (Vol. 5, s. 9-28). Oslo: Gyldendal. ISBN/ISSN: 82-05-12957-6
- Luther, M. (1980). At en kristen forsamling eller menighet har rett og makt.... I I. Lønning & T. Rasmussen (Red.), *Verker i utvalg* (Vol. 3, s. 205-212). Oslo: Gyldendal. ISBN/ISSN: 82-05-12234-2
- Luther, M. (1982). Luthers store katekisme (forord og forklaring til 1. bud). I I. Lønning & T. Rasmussen (Red.), *Verker i utvalg* (Vol. 5, s. 243-251). Oslo: Gyldendal. ISBN/ISSN: 82-05-12957-6
- Oberman, H. A. (1989). *Luther: Man between God and the Devil* (s. 13-298). New Haven: Yale University Press. ISBN/ISSN: 0-300-03794-5/0-00-686288-8/0-385-42278-4
- Oftestad, B. T. (1994). De troendes prestedømme hos Luther. I H. Sødal (Red.),*Skriften tro - kirken tro: Artikkelsamling: Foreningen for bibel og bekjennelse (FBB): 1919-1994* (s. 128-159). Straume: Sambåndet forlag. ISBN/ISSN: 82-7752-016-6
- Spitz, L. W. (Red.) (1972). *The Reformation: Basic interpretations* (2. utg., s. 1-43, 60-138). Lexington, Mass.: Heath. ISBN/ISSN: 0-669-81620-5

KH692 - Åpent fordypningsemne i Kirkehistorie:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Avsluttende vurdering

Emnet KH692 har bare én vurderingsform, skriftlig eksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne skriftlig eksamenen.

KRLE1010 - Religion, etikk og filosofi

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning bachelornivå - KRLE (Religion, livssyn og etikk)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste j

Generell informasjon
Emnet KRLE1010 er et videreutdanningsemne i KRLE 1 på bachelornivå. Undervisningen finner sted på lørdager. KRLE1010 består av tre delemner: A. Faglig og didaktisk innføring (3 stp), B. Religioner og livssyn (7,5 stp) og C. Etikk og filosofi (4,5 stp). KRLE1010 (15 stp) i kombinasjon med KRLE1020 (15 stp) gir en grunnleggende innføring i sentrale emner i skolens KRLE-fag.

Studiepoengreduksjon

KRLE1010 overlapper med emner på det ordinære årsstudiet i kristendom/RLE ved MF. Studenter som ønsker å melde overgang fra deltid til heltid, bes om å ta kontakt med studieveileder.

Studiekrav

Delta i formell evaluering av studiet og læringsmiljøet i Fronter, dersom studiet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet KRLE1010 har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A. FAGLIG OG DIDAKTISK INNFØRING (3 STP)
Delemnet gir innføring i den offentlige skolens religionsundervisning i relasjon til skolens formål og oppgaver. Emnet skal gi studentene forståelse for didaktiske problemstillinger knyttet til undervisning i KRLE-faget i en flerkulturell skole.

Studenten skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om KRLE-fagets oppgaver og egenart
- kjennskap til skolens formål
- evne til å reflektere over didaktisk spørsmål i sammenheng med lærerens planlegging, tilrettelegging og evaluering av læringsforløp i KRLE

DELEMNE B. RELIGIONER OG LIVSSYN (7,5 STP)

Delemnet skal gi god kunnskap om jødedom, islam, hinduisme og buddhisme som tradisjoner og aktuelle kilder til tro, moral og livstolking. Det legges vekt på religionenes særpreg når det gjelder historisk bakgrunn, tro og praksis, og religionenes stilling i dagens samfunn. Delemnet skal også gi kunnskap om humanisme og naturalisme.

De enkelte religionene og livssynene behandles både ut fra sin egen selvforståelse og med et faglig utenfrablikk. Det blir lagt vekt på sammenlignende perspektiver, med refleksjon over likheter og forskjeller mellom de forskjellige religionene og livssynene.

Delemnet inkluderer en drøfting av forholdet mellom de faglige begrepene religion, livssyn og ideologi.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om jødedom, islam, hinduisme og buddhisme: historie, tekster, lære og etikk
- kjennskap til religiøs praksis, høytider, symboler og arkitektur i jødedom, islam, hinduisme og buddhisme
- oversikt over disse religionenes stilling i Norge i dag
- kjennskap til hva et livssyn er, og til forholdet mellom begrepene religion, livssyn og ideologi
- kjennskap til historisk bakgrunn og rammer for religions- og livssynsmangfoldet i Norge i dag
- god kunnskap om humanisme og naturalisme
- kjennskap til Human-Etisk Forbund: etikk og livsriter

- kjennskap til religionskritikk
- evne til å skille mellom innenfra- og utenfraperspektiv på religion og livssyn
- evne til å reflektere over bruk av tekster fra ulike religioner og livssyn i undervisningen

DELEMNE C. ETIKK OG FILOSOFI (4,5 STP)

Dette delemnet er nært knyttet til delemne B om religioner og livssyn. Delemnet Etikk og filosofi skal gi kjennskap til sentrale etiske begreper og forskjellige tilnærmingsmåter (modeller) i etikken. Studentene skal få kunnskap om ulike måter å begrunne etikk på, og kjennskap til likheter og forskjeller mellom ulike religioner og livssyn når det gjelder måten å begrunne etikk på og i synet på konkrete etiske spørsmål. Gjennom arbeid med stoff fra filosofihistorien skal studentene blant annet bli kjent med sammenhengen mellom virkelighetsforståelse, erkjennelsesteori og etikk.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til ulike tilnærmingsmåter i etikken og til etisk metode
- kjennskap til forholdet mellom person og institusjon i etikken
- kjennskap til forholdet mellom etikk og religion/livssyn: ulike tradisjoner og begrunnelser for etikken
- kjennskap til virkelighetsforståelse, erkjennelsesteori og etikk i eldre og nyere filosofihistorie
- evne til å bruke filosofiske tekster i undervisningen

KRLE1020 - Bibelen og kristen livstolkning

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning bachelornivå - KRLE (Religion, livssyn og etikk)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste j

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-06-03	09:30	4 timer		2016-06-24	2016-05-04

Generell informasjon
KRLE1020: Bibelen og kristen livstolkning er et videreutdanningsemne på bachelornivå. Undervisningen finner sted på lørdager. Emnet består av tre delemner: A. Bibelen (6 stp), B. Kristendommens historie (5 stp) og C. Kristen livstolkning (4 stp). KRLE1020 (15 stp) i kombinasjon med KRLE1010 (15 stp) gir en grunnleggende innføring i sentrale emner KRLE-faget.

Studiepoengreduksjon
KRLE1020 overlapper med emner på det ordinære årsstudiet i kristendom/RLE ved MF. Studenter som ønsker å melde overgang fra deltid til heltid, må ta kontakt med studieveileder

Studiekrav
Delta i formell evaluering av studiet og læringsmiljøet i Fronter, dersom studiet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet KRLE1020 har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen.

Hjelpemidler: Ved skriftlig eksamen anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste J.

Mål

DELEMNE A. BIBELEN (6 STP)

Delemne A. Bibelen skal gi oversikt over innholdet i Bibelen. Det skal gi kjennskap til hvordan Bibelen er blitt til og kunnskap om utvalgte skrifter/tekster og deres innhold og historiske kontekst. Studentene skal få kjennskap til elementær tekstteori og innsikt i spørsmål knyttet til tolkning av bibeltekster. Delemnet skal også gi kjennskap til bibelteksters virkningshistorie i kirkelig tradisjon og kunst, og evne til å reflektere over bruk av bibeltekster i skolens religionsundervisning.

Fellesstoff:

Studenten skal etter fullført emne ha:
- oversikt over Bibelen som en helhet og ulike skriftgrupper i Bibelen
- kjennskap til GTs og NTs teksthistorie og kanonhistorie og nyere norske bibeloversettelser
- kjennskap til spørsmål knyttet til Bibelen som hellig skrift innen kristendommen
- kjennskap til teori om lesing av tekster
- kjennskap til ulike metoder i arbeid med bibeltekster, og evne til historisk orientert analyse av et utvalg tekster
- evne til å reflektere over bruk av bibelstoff i lærebøker og undervisning i skolen

Det gamle testamentet:

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om 1. Mosebok og 2. Mosebok og sentral tematikk i disse skriftene
- evne til analyse av 1 Mos 1,1-2,3; 12,1-9; 2 Mos 3,1-15 og 20,1-17
- kjennskap til Salmenes bok
- kjennskap til profetlitteraturen og Jesajaboken
- kjennskap til hovedlinjene Israels historie og til spørsmål knyttet til forholdet mellom tekst og historie

- kjennskap til GT-teksters virkningshistorie i senere bibellitteratur og i vestlig teologi og kunst
- kjennskap til Abraham-fortellingen i jødisk, kristen og muslimsk tradisjon

Det nye testamentet:
- studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om de synoptiske evangelienes tilblivelse og sjanger
- kjennskap til hovedtrekk i Jesu liv og virke ifølge evangeliene, og til spørsmålet om evangeliene som kilder til den historiske Jesus
- kjennskap til nytestamentlig tidshistorie
- god kunnskap om Matteusevangeliet og viktig fortellingsstoff og sentral teologisk tematikk i dette skriftet
- evne til analyse av Matt 3,13-17; 6,7-15; 9,1-8; 16,13-23
- kjennskap til NTs brevlitteratur, hovedlinjer i paulinsk teologi og brevet til filipperne
- kjennskap til NT-teksters virkningshistorie i vestlig teologi og kunst

DELEMNE B. KRISTENDOMMENS HISTORIE (5 STP)

En kan ikke forstå det historiske grunnlaget for kristendommen bare gjennom arbeid med Bibelen. Kristendommen er formet og formidlet gjennom en lang og mangfoldig tradisjon. Studentene skal arbeide med kristendommens historie med hovedvekt på religiøst liv og religiøse uttrykk i ulike tidsepoker.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til kirkens historie i oldtiden, middelalderen og reformasjonstiden
- kjennskap til hvordan tro og fromhet i disse periodene kommer til uttrykk i kunst, musikk og arkitektur - kjennskap til monastisk kultur og helgentradisjoner

DELEMNE C. KRISTEN LIVSTOLKNING (4 stp)

I dette delemnet blir det lagt vekt på et systematisk studium av kristen tro og etikk i dag. Studiet skal gi oversikt over kristen tro og etikk som livstolkning, og drøfte kristen tro og etikk i forhold til aktuelle livsspørsmål og i forhold til andre former for tro og etikk. Som utgangspunkt skal studentene få kjennskap til luthersk kristendomsforståelse og kjenne innholdet i den apostoliske og den nikenske trosbekjennelsen og i Luthers lille katekisme. Studentene skal også arbeide med nyere salmediktning som uttrykk for kristen livstolkning.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til kristen tro og etikk som livstolkning med utgangspunkt i den apostoliske trosbekjennelse, den nikenske trosbekjennelse og Luthers lille katekisme
- kunnskap om sentrale tema i den kristne troslæren
- god kunnskap om gudsbilde og skapelsesteologi
- evne til å sammenlikne det kristne gudsbildet og menneskesynet med andre religiøse tradisjoner
- kjennskap til sentrale kristne høytider
- god kunnskap om grunnlaget for kristen etikk og dens forhold til andre former for etikk
- god kunnskap om menneskesyn som et grunnlagsspørsmål i kristen etikk
- evne til å gjennomføre etiske resonnement på konkrete etiske tema knyttet til menneskesyn og menneskeverd
- evne til å bruke tekster, bilder, arkitektur og musikk i undervisningen om kristendom

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- (2011). *Bibelen: Den hellige skrift: Det gamle og Det nye testamente* (se emnebeskrivelsen). [Oslo]: Bibelselskapet. ISBN/ISSN: 978-82-541-0765-2
- (1997). *Arbeidsskjema: Til bruk ved historisk orientert analyse av bibeltekster* . Oslo: Menighetsfakultetet. (Se Fronter)
- Afset, B. (2009). Bibelkunnskap og bibelbruk i RLE-faget. I B. Løvlie, R. Meier & A. Redse (Red.), *Danning, identitet og dialog: Festskrift til Jan Ove Ulstein og Per Magne Aadnanes* (nr. nr 9, s. 183-203). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2419-1 (Kompendium)
- Berge, K. & Stordalen, T. (2003). M. Kartveit (Red.), *Det Gamle testamentet: Analyse av tekstar i utval* (3. utg., s. 25-49, 50-68, 73-77, 83-96, 159-182, 200-225). Oslo: Samlaget. ISBN/ISSN: 82-521-5609-6
- Breidlid, H. & Nicolaisen, T. (2011). *I begynnelsen var fortellingen* (2. utg., s. 330-338). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01595-8 (Kompendium)
- Hauge, E. H. & Saxegaard, K. M. (2012). *Fortell dine barn: Bibelkunnskap for trosopplærere* (s. 53-71). [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1192-9 (Kompendium)
- Hvalvik, R. (2012). *Fra Adam til Kristus: Den store bibelfortellingen og dens betydning for vestlig teologi og kunst* . Oslo:. (Se Fronter)
- Hvalvik, R. *Hovedtrekk i Matteusevangeliet: Utvalgte tema og tekstavsnitt.* (s. 3-38). (Se Fronter)
- Hvalvik, R. & Stordalen, T. (1999). *Den store fortellingen: Om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning* (s. 69-92, 107-118, 138-151, 176-200, 211-222, 264-281,315-319, 428-443, 460-470). Oslo: Det norske bibelselskap. ISBN/ISSN: 82-541-0545-6

- Kjørven, O. K. & Lindboe, I. M. (2005). *Det nye testamente: En innføring i utvalgte tekster* (s. 20-44). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 82-7674-985-2/978-82-7674-985-4 (Kompendium)
- Kvalbein, H. (1998 (1989 eller senere opptrykk)). *Fortolkning til Matteusevangeliet* (Vol. 1 og 2, B. 1: 102-108, 164-179, 212-213, 233-236 og B. 2: 63-75). Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 82-531-6068-2/978-82-531-6068-9 (Kompendium)
- Smith-Gahrsen, C. & Vegge, T. (2000). *Innføring i boka om Evas ætt: Bibelkunnskap* (2. utg., s. 31-58). Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 82-7634-305-8 (Kompendium)
- Tveito, H. B. S. *Om historisk orientert analyse av bibeltekster* . (Se Fronter)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Danbolt, G. & Kjerschow, M. (1996). *Billedspor: Kunst- og kulturhistorie* (Vol. 1, s. 90-99, 114-159, 174-183). Vollen: Tell. ISBN/ISSN: 82-7522-064-5
- Rasmussen, T. & Thomassen, E. (2002). *Kristendommen: En historisk innføring* (2. utg., s. 60-287). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-15-00292-7
- Wilson-Dickson, A. (1996). *Musik i kristen tradition: Från tempel och katedraler till kyrkor och torg* (s. 24-63). Stockholm: Verbum. ISBN/ISSN: 91-526-2221-5 (Kompendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Kirkeårets tider. Hentet 2015-11-23 fra http://www.gammel.kirken.no/?event=doLink&famID=2034
- Andersen, H. A. (2000). Alter og alterbilde som kunst og bibeltolkning. I R. B. Eggen & O. Hognestad (Red.), *Tempel og katedral: Kunst og arkitektur som gudstroens speilbilde* (s. 119-162). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 82-519-1572-4 (Kompendium)
- Berentsen, J.-M. (2004). Kristendommen og religionene. I J.-M. Berentsen, T. Engelsviken & K. Jørgensen (Red.), *Missiologi i dag* (2. utg., s. 220-241). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-00-21571-7 (Kompendium)
- Brunvoll, A. (Red.) (1972). Luthers lille katekisme. I *Den Norske kirkes bekjennelsesskrifter: Ny oversettelse med innledning og noter* (17-25, 98-148 (Finnes også i "Konkordieboken")). Oslo: Lunde. ISBN/ISSN: 82-520-4026-8
- Danbolt, G. (2000). Det kristne bildet: Tre faser i utviklingen av den kristne kirkeutsmykning. I R. B. Eggen & O. Hognestad (Red.), *Tempel o g katedral: Kunst og arkitektur som gudstroens speilbilde* (s. 57-88). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 82-519-1572-4 (Kompendium)
- Hegstad, H. (2015). *Gud, verden og håpet: Innføring i kristen dogmatikk* (s. 69-108). Oslo: Luther forlag. ISBN/ISSN: 978-82-531-4810-6 (Kompendium)
- Heiene, G. & Thorbjørnsen, S. O. (2011). *Kristen etikk: En innføring* (s. 21-39, 46-58, 101-132). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 978-82-15-01803-4
- Molland, V. (1969). *Helg og høytid i hjemmet* (s. 43-47, 94-110). Oslo: Land og Kirke. (Kompendium)
- Rian, D. (1999). *Verdensreligioner i undervisningen* (s. 78-89, 102-110, 168-175). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-00-12922-5 (Kompendium)
- Schumacher, J. (1992). Svein Ellingsen og "Det skjulte nærvær". I *Salmespråk - kunst og kommunikasjon: Svein Ellingsen-seminar på Norges Musikkhøgskole* (s. 59-66). Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-0572-2 (Kompendium)
- Sødal, H. K. (Red.) (2009). *Tro og tradisjon* (2. utg., s. 164-272). Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 978-82-7634-782-1

KRLE1030 - Bibelen, religion og religionspedagogikk

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning bachelornivå - KRLE (Religion, livssyn og etikk)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste j

Generell informasjon

Emnet KRLE1030 er et videreutdanningsemne i KRLE 2, som består av emnene KRLE1030 og 1040. Undervisningen finner sted på lørdager. Emnet KRLE1030 består av tre delemner: A. Bibelen (6 stp), B. Religioner og livssyn (4,5 stp) og C. Religionspedagogikk (4,5 stp).

Studiepoengreduksjon

Emnet KRLE1030 overlapper med emner på det ordinære heltidsstudiet i kristendom/KRLE på MF. Studenter som ønsker å melde overgang fra deltid til heltid, kan kontakte studieveileder.

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet KRLE1030 har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Tillatte hjelpemidler: Hjelpemiddellisten, Liste J

Mål

DELEMNE A. BIBELEN (6 STP)

Delemnet bygger på KRLE1020 (delemne A: Bibelen) og skal utvide den kunnskap og innsikt som studentene har tilegnet seg i dette emnet. Det blir lagt vekt på mer grundig arbeid med bibeltekster, utvidet kjennskap til bibelsk tematikk og bibelteksters virkningshistorie. Refleksjon over bruk av bibeltekster i skolens undervisning inngår også.

Studenten skal etter fullført emne ha:

Fellesstoff:
- kjennskap til teori om lesing av tekster, med særlig fokus på forholdet mellom tekst og leser
- kjennskap til ulike metoder i arbeid med bibeltekster, og evne til historisk orientert analyse av et utvalg tekster
- kjennskap til bibelteksters virkningshistorie i senere bibellitteratur, vestlig teologi, fromhetsliv og kunst - evne til å reflektere over bruk av bibelstoff i lærebøker og undervisning i skolen

Det gamle testamentet:
- god kunnskap om Salmenes bok og teologiske hovedlinjer i dette skriftet, og kjennskap til bruk av Salmenes bok i jødisk og kristent fromhetsliv
- kjennskap til Ordspråkene og Jobs bok
- kjennskap til profeti og profetlitteratur i Den gamle Orienten og i Det Gamle testamentet
- god kunnskap om Jesajaboken og sentral tematikk i denne boken
- evne til analyse av Sal 22; 46; 110; Jes 6; 7,1-17 og 40,1-11

Det nye testamentet:
- god kunnskap om Lukasevangeliet og sentral tematikk i dette evangeliet
- kjennskap til spørsmål knyttet til tolkning av lignelser
- god kunnskap om Apostlenes gjerninger og Paulus-fortellingen i Apostlenes gjerninger
- god kunnskap om Johannesevangeliet
- evne til analyse av Luk 10,25-42; 15,1-32; 18,9-14; Joh 1,1-18; 2,1-12; 4,3-26 og 19,17-37

DELEMNE B. RELIGIONER OG LIVSSYN (4,5 STP)

Gjennom dette delemnet skal studentene bli kjent med begrep, metoder og problemstillinger knyttet til studiet av religion som fenomen.

Studentene skal få kunnskap om religiøst mangfold, samisk religion og nyreligiøse strømninger i dagens samfunn. Studentene skal også tilegne seg kjennskap til religions- og livssynsdialog i skole og samfunn.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om religionsvitenskapelige begreper, metoder og problemstillinger knyttet til studiet av religion som fenomen
- god kunnskap om nyreligiøsitet
- kjennskap til samisk religion
- kjennskap til religions- og livssynsdialog i skole og samfunn

DELEMNE C. RELIGIONSPEDAGOGIKK (4,5 STP)

Dette delemnet skal gi kunnskap om og forståelse for overgripende problemstillinger knyttet til opplæring i religion: til religions- og livssynsundervisning i offentlig skole med vekt på KRLE-faget, og kirkelig opplæring i kristen tro.

Studentene skal særlig arbeide med elevers sosialisering i en flerkulturell kontekst, og didaktiske problemstillinger knyttet til religionsundervisning med basis i kulturkunnskap, kontekstuell didaktikk og fortellingsdidaktikk.

Emnet skal gi forståelse for til livstolkningsteori og kjennskap til ulike læringsteorier.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om livstolkningsteori
- kunnskap om læringsteorier
- kunnskap om skoleteoretiske og oppdragelsesteoretiske spørsmål knyttet til religionsundervisning i den offentlige skole
- kjennskap til kirkelig opplæring
- god kunnskap om fortellingsdidaktikk
- kjennskap til kontekstuell didaktikk

KRLE1040 - Etikk, filosofi, og kristen livstolkning

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning bachelornivå - KRLE (Religion, livssyn og etikk)
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste j

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-06-03	09:30	4 timer		2016-06-24	2016-05-04

Generell informasjon

KRLE1040: Etikk, filosofi og kristen livstolkning er et videreutdanningsemne på bachelornivå. Undervisningen finner sted på lørdager. Emnet består av tre delemner: A. Kristendommens historie (4 stp), B. Kristen livstolkning i dag (5 stp) og C. Etikk og filosofi (6 stp). KRLE1040 i kombinasjon med KRLE1030 utgjør deltidsemnet KRLE 2 (30stp).

Studiepoengreduksjon

KRLE1040 overlapper med emner på det ordinære årsstudiet i kristendom/RLE ved MF. Studenter som ønsker å melde overgang fra deltid til heltid, bes om å ta kontakt med studieveileder.

Studiekrav

Delta i formell evaluering av studiet og læringsmiljøet i Fronter, dersom studiet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet KRLE1040 har skriftlig eksamen som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen.

Hjelpemidler: Ved skriftlig eksamen anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, liste J.

Mål

DELEMNE A. KRISTENDOMMENS HISTORIE (4 STP)

Dette delemnet omfatter kristendommens historie i Norge, og skal gi god kunnskap om noen norske kristne tradisjoner. Det legges vekt på studiet av kirkens praksis og trosliv, og hvordan dette uttrykker seg i litteratur, salmer, kunst og arkitektur.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om kirken og den kristne kulturen i Norge gjennom historien: tro, samfunnssyn, etiske idealer, estetiske utrykk, inkludert salmer
- kjennskap til fremveksten av ulike kirkesamfunn og frivillige kristne organisasjoner i Norge
- kjennskap til kirkehistoriens fagdidaktikk

DELEMNE B. KRISTEN LIVSTOLKNING (5 STP)

Dette delemnet skal være en fordypning i sentrale tema i kristen tro og etikk. Kristen tro og etikk blir drøftet i et aktuelt og interkonfesjonelt perspektiv, men med hovedvekt på de teologiske tradisjonene som er knyttet til Den norske kirke. Delemnet skal gi innsikt i sentrale tema knyttet til Den apostoliske trosbekjennelse og sette disse inn i en økumenisk sammenheng. Det skal også gi kunnskap om hovedtrekkene i noen kristne konfesjoner.
Studiet av kristen etikk har nær sammenheng med delemnet «Etikk og filosofi». Studentene skal bli kjent med utvalgte grunnlagsspørsmål i kristen etikk og kunne gjennomføre etiske resonnement i arbeid med konkrete etiske emner.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om sentrale tema fra den kristne troslæren som kristologi, læren om frelsen og læren om kirken
- god kunnskap om ulike kristne konfesjoner, som romersk-katolsk, ortodoks og protestantisk kristendomstradisjon
- kjennskap til arbeid for kristen enhet (økumenikk)

- evne til bruk av etiske resonnement på konkrete etiske tema

DELEMNE C. ETIKK OG FILOSOFI (6 STP)

Dette delemnet skal gi god kunnskap om allmenn etikk og moralfilosofi.
Studentene skal tilegne seg kjennskap til aktuelle normative teorier fra moralfilosofien. De skal bli kjent med hvordan en bygger opp etiske resonnement, og de skal kunne bruke slike resonnement i arbeid med konkrete etiske problemer. Delemnet skal gi bedre kjennskap til forholdet mellom menneskesyn og etikk gjennom arbeid med stoff fra nyere filosofihistorie. Det skal også gi kjennskap til etikk i religionene.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til etiske resonnement og evne til å bruke slike resonnement i arbeid med konkrete etiske emner
- kjennskap til normative teorier og verdilære
- god kunnskap om menneskesynet hos Sartre, Freud, Marx og Darwin
- kjennskap til religionskritikk
- kjennskap til FNs Menneskerettighetserklæring og FNs barnekonvensjon
- kjennskap til et utvalg konkrete etiske emner som er aktuelle i skolefaget.
- kjennskap til etikk i religionene

Merknad til litteraturlisten

Et alternativ til den engelske utgaven av Stevenson, er den norske utgaven: Stevenson, Leslie: Syv teorier om menneskets natur Oslo: Cappelen, 1994, ISBN/ISSN: 82-02-14277-6. Her finnes stoff om tre av de fire filosofene (Marx, Freud og Satre) som er angitt i kompetansemålene. Se s./p. 17-39, 73-130.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- (2002). Didaktiske moment. Hentet 2003-03-10 fra http://www.fagbokforlaget.no/boker/kristendomshistorie.htm
- Elstad, H. J. & Halse, P. (2002). *Illustrert norsk kristendomshistorie* . Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 82-7674-702-7

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- (1997). Kap. 4.1-4.7. I *Felleserklæring om rettferdiggjørelseslæren* (s. 13-19). Oslo: Mellomkirkelig råd.. Hentet fra http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=2022
- Hegstad, H. (2015). *Gud, verden og håpet: Innføring i kristen dogmatikk* (s. 128-235, 253-278). Oslo: Luther forlag. ISBN/ISSN: 978-82-531-4810-6
- Heiene, G. & Thorbjørnsen, S. O. (2011). *Kristen etikk: En innføring* (s. 133-214). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 978-82-15-01803-4
- Sødal, H. K. (Red.) (2002). *Det kristne Norge: Innføring i konfesjonskunnskap* (s. 9-77, 97-134, 177-189, 199-210, 219-240, 255-297). Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 978-82-7634-354-0/82-7634-354-6

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- (2003). FNs konvensjon om barnets rettigheter. Hentet 2014-11-04 fra http://www.regjeringen.no/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf
- (1948). FNs verdenserklæring om menneskerettigheter. Hentet 2014-11-04 fra http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-verdenserklaering-om-menneskerettigheter
- Christoffersen, S. A. & Selvik, T. (1999). *Engasjement og livsytring: Innføring i etikk for pedagoger* (2. utg., s. 112-188). Oslo: Tano Aschehoug. ISBN/ISSN: 82-518-3898-3
- Freud, S. (1992). *Nytt i psykoanalysen: Nye forelesninger til innføring i psykoanalysen* (3. utg., s. 128-132, 134-135, 137-138, 146). Oslo: Gyldendal. ISBN/ISSN: 82-05-20602-3 (Kompendium)
- Heiene, G. (2005). *Prinsipiell etikk* . Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 82-450-0159-7/978-82-450-0159-4
- Jensen, T. & Rothstein, M. (2002). *Etikken og religionerne* (2. rev. utg., s. 21-30, 128-134, 174-177, 216-226). København: Aschehoug. ISBN/ISSN: 87-11-16646-0 (Kompendium)
- Marx, K. (2000). *Det kommunistiske manifest og andre ungdomsskrifter* (s. 223, 236, 241-242, 255). [Oslo]: De norske bokklubbene. ISBN/ISSN: 82-525-3739-1 (Kompendium)
- Neegaard, G. (Red.) (2006). Etikk i religionene - forskjeller og fellesskap. I *Logos og Dharma: Religioner, livssyn og etikk* (s. 323-348). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 82-450-0136-8/978-82-450-0136-5 (Kompendium)
- Næss, A. (1975). Økosofi T. I A. Vinje & P. Hofseth (Red.), *Økologi, økofilosofi* (s. 150-163). Oslo: Gyldendal. ISBN/ISSN: 82-05-07811-4 (Kompendium)
- Sartre, J.-P. (1993). *Eksistensialisme er humanisme* (2. utg., s. 10-17). [Oslo]: Cappelen. ISBN/ISSN: 82-02-13599-0/978-82-02-13599-7 (Kompendium)
- Stevenson, L., Haberman, D. L. & Wright, P. M. (2013). *Twelve theories of human nature* (6. utg., s. 187-278). New York: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 9780199859030

LED2541 - Ledelse og medarbeiderskap

Emneansvarlig:	Vegard Holm (Vegard.Holm@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Bachelor Ungdom, kultur og tro. LED2541 gir en innføring i organisasjon, ledelse, frivillighet og medarbeiderskap, og behandler tema som organisasjonsteori, betydningen av organisasjonskultur, endringsledelse, organisasjonsutvikling og ulike typer lederskap. Det benyttets generell ledelseslitteratur, men modulen fokuserer også på det spesifikke ved lederskap i en kirkelig kontekst. Emnet vil også ta opp betydningen av kjønn når det gjelder rekruttering av ledere og utøvelse av lederskap. Det vil videre bli arbeidet med å utvikle studentenes ferdigheter når det gjelder å lede ulike former for prosjektarbeid, inkl. prosessen med å gå fra en visjon til et oppnådd mål. Frivillighet både i kirkelig og allmenn sammenheng med vekt på vår norske kontekst vektlegges. Herunder kommer tema som forskjell på fulltidsansatte og frivillige, samarbeid mellom det offentlige og frivillige organisasjoner og dugnadsånd. Emnet vil dessuten gi en innføring i teamledelse, teamarbeid og samarbeid i stab, samt gi studentene kjennskap til konfliktløsning i kirkelig kontekst.

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i K1010, K1020, RL1010, RL1020 og TEOL1640, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner: Med PT115 Ledelse og medarbeiderskap i kirken reduseres dette emnet med 5 stp. Med PT114 Ledelse og medarbeiderskap reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

- ha godkjent fremmøte (minst 75 %) i undervisningen
- utforme og presentere et prosjekt i gruppe
- få godkjent en muntlig presentasjon av et oppgitt avsnitt fra pensumlitteraturen
- få godkjent et refleksjonsnotat (ca. 3000 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

LED2541 har klausurprøve (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Hjelpemidler: Ved klausurprøve anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om menighetsledelse
- god kunnskap om leder- og medarbeiderutvikling
- god kunnskap om konfliktløsning i kirkelig sammenheng
- god kunnskap om og ferdigheter i teamledelse og samarbeid i stab
- god kunnskap om og ferdigheter i prosjektarbeid og prosjektledelse
- kunnskap om nytestamentlig perspektiver på ledere og ledelse
- kunnskap om ulike teoretiske perspektiver på organisasjon og ledelse
- kunnskap om betydningen kjønn har for rekruttering av ledere og utøvelse av ledelse
- kunnskap om arbeid med frivillige i kirken og i andre sammenhenger
- kjennskap til religiøs sekterisme

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Askeland, H. *Innføring i kirkelig organisering og ledelse* (nr. ????). (Kompendium)
- Fretheim, K. (Red.) (2014). *Ansatte og frivillige: Endringer i Den norske kirke* (s. 9-55, 91-108, 121-135). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 978-82-8249-147-1

- Hill, L. A. (2004). New manager development for the 21st century. Academy of management executive, 18 (3). ISBN/ISSN: 2167-2725 (Kompendium).
- Jørgensen, K. (2012). *Equipping for service: Christian leadership in church and society* . Oxford: Regnum Books. ISBN/ISSN: 9781908355065
- Karlsen, J. T. (2013). *Prosjektledelse: Fra initiering til gevinstrealisering* (3. utg., s. 17-146, 463-503). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01987-1
- Kaufmann, G. & Kaufmann, A. (2015). *Psykologi i organisasjon og ledelse* (5. utg., s. 25-112, 149-177, 245-449). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-1449-5
- Northouse, P. G. (2013). *Leadership: Theory and practice* (6 utg., s. 1-16, 287-315, 349-375). Los Angeles: Sage. ISBN/ISSN: 978-1-4522-0340-9 (Kompendium)
- Nouwen, H. J. M. (1989). *In the name of Jesus: Reflections on Christian leadership* . London: Darton, Longman and Todd. ISBN/ISSN: 0-8245-0915-3/0-232-51829-7
- Ringnes, H. K. & Ulland, D. (2014). Individet i religiøse sekter: Faglige synspunkter på rekruttering, medlemskap og brudd. I L. J. Danbolt (Red.), *Religionspsykologi* (s. 257-271). Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-41634-5 (Kompendium)
- Sjøvold, E. (2010). Ledelse og utvikling av høytelsesteam - et spørsmål om mestring av kompleksitet og balanseScandinavian journal of organizational psychology, 2 (1), s. 27-36. ISBN/ISSN: 1891-473X. Hentet 2014-05-28 fra http://sjop.no/index.php/sjop/article/view/128/107
- Tidball, D. (2008). *Ministry by the book: New testament patterns for pastoral leadership* (s. 13-17, 54-69, 107-126, 146-174, 234-246). Downers Grove, Ill.: IVP Academic. ISBN/ISSN: 9780830838592

LED5060 - Styring, økonomi og samarbeid

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet vil gi innsikt i Den norske kirkes organisering og styringsstruktur, samt økonomiarbeid og regulering av kirkelig virksomhet. Emnet utvikler innsikt i arbeidsgiveransvaret og relasjonen mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. Videre fokuseres trosopplæringsreformens organisering og finansiering, og hvordan lokale prosesser utformes og ledes innen rammen av helhetskirkelige planer samt lover og forskrifter. Emnet tematiserer også spennet mellom styring, ledelse og administrasjon av samspillet mellom styringsorganer og ulike grupper lønnede og ulønnede medarbeidere.

Emnet undervises vårsemesteret 2014.
Undervisningssted: Diakonhjemmet høgskole

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Delta på 75 % av undervisningen
- Levere et innledende refleksjonsnotat, 500-700 ord
- Levere og få godkjent en bok-/artikkelrapport (selvvalgt eller oppgitt litteratur) 800-1000 ord

Avsluttende vurdering

3-dagers hjemmeeksamen, 3000 - 4000 ord. Det gis karakter på en skala fra A-F.

Mål og innhold

Etter avsluttet emne er målet at studentene skal ha:
- evne til å møte de særlige utfordringer som stilles til arbeidsgiveransvar, ledelse og koordinering i kirke og menighet
- god forståelse av og kunne anvende relevant teori relatert til initiering, ledelse, gjennomføring og rapportering av trosopplæringsprosesser
- forståelse av kirkens budsjettmodell, kunne bidra inn i budsjett- og planarbeid i fellesråd og menighetsråd samt kunne anvende økonomistyring i virksomhetsutvikling
- evne til å håndtere utfordringer knyttet til samarbeid mellom profesjonelle og frivillige

- Kirkelig organisering og styring
- Planverk, økonomi og styringsprosesser i kirken, herunder tilskudds- og finansieringsformer
- Kirkelige organers, lederes og profesjonsgruppers rolle og ansvar med vekt på trosopplæringen
- Økonomistyring i praksis
- Sammenheng mellom kirkelig og annet plan- og lovverk i arbeid med barn og unge

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Busch, T., Johnsen, E. & Vanebo, J. O. (2009). *Økonomistyring i det offentlige*(4. utg.). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01538-5
- Grimstad, F. & Askeland, H. (1999). Den lokale kirkes styrmenn og - kvinner- sitter de ved roret?. I M. H. Hougsnæs (Red.),*Kirken, lekfolket og presteskapet: Kirkeliv og kirkereformer i Den norske kirke ved tusenårsskiftet* . [Oslo]: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon. ISBN/ISSN: 82-7991-001-8 (Kompendium)
- Gro Ladegård & Signy Irene Vabo (2011). Ledelse, styring og verdier. *Magma,* (1). ISBN/ISSN: 1500-0788. Hentet fra http://www.magma.no/ledelse-styring-og-verdier
- Haga, B., Samset, I. & Askeland, H. (2001). Planlegging og budsjettarbeid i den lokale kyrkja. I H. Askeland (Red.), *Planlagt utvikling: En veileder for lokalt kirkelig planarbeid* (nr. nr 01 2001). Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon.
- Magerøy, N. M. (2001). Kva er planlegging?. I H. Askeland (Red.), *Planlagt utvikling: En veileder for lokalt kirkelig planarbeid* (nr. nr 01 2001). Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon.
- Nedland, T. (2005). *Økonomiarbeid i den lokale kirke* Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon.

- Øgård, M. (2005). New public management - markedet som redningsplanke. I H. Baldersheim & L. Rose (Red.), *Det Kommunale laboratorium: Teoretiske perspektiver på lokal politikk og organisering* (2. utg.). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 82-450-0192-9/978-82-450-0192-1 (Kompendium)

MET5010 - Kvalitative og kvantitative metoder

Emneansvarlig:	Marielle Stigum Gleiss (Marielle.S.Gleiss@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Religion, Society and Global Issues 2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste f 2

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-06-10	09:00	6 timer		2016-07-01	2016-05-04

Generell informasjon

Se emnebeskrivelse på engelsk. Klikk på "Show in English" under emnenavnet.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Bryman, A. (2012). *Social research methods* (4. utg.). Oxford: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 978-0-19-958805-3

MET5015 - Feltarbeid/observasjon

Emneansvarlig:	Trine Anker (Trine.Anker@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et fordypningsemne på lektorprogrammet ved MF. Det skal gi studentene kunnskap om studier av religion og ferdigheter i observasjon som metode. Emnet er knyttet til MET 5010 og AVH5050. Forkunnskaper: For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i religions- og livssynskunnskap på bachelor-nivå. Emnet undervises i høstsemesteret.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta som observatør i et religions-/livssynssamfunn (ikke egen konfesjon eller livssyn) i 7 dager
- presentantere og diskutere i seminargrupper observasjonsnotater og begynnende analyser fra det religions- eller livssynssamfunnet studenten har observert
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet MET5015 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om observasjon som metode gjennom tilstedeværelse i et religions- eller livssynssamfunn
- kjennskap til måter å analysere emprisk materiale

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Ammerman, N. T. e. a. (2007). N. T. Ammerman (Red.), *Everyday religion: Observing modern religious lives* (s. 3-18, 21-37, 103-121, 187-201, 219-239,). Oxford: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 0-19-530540-x/0-19-530541-8/978-0-19-530540-1/978-0-19-530541-8
- Dunlop, S. & Ward, P. (2012). From obligation to consumption in two-and-a-half hours: A visual exploration of the sacred with young Polish migrants. Journal of contemporary religion, 27 (3, October), s. 433-451. ISBN/ISSN: 1469-9419 (Kompendium).
- Lippe, M. S. v. d. (2012). Young peoples' talk about religion and diversity: A qualitative study of Norwegian students aged 13-15. I R. Jackson (Red.), *Religion, education, dialogue and conflict: Perspectives on religious education research* (s. 25-39). London: Routledge. ISBN/ISSN: 978-0-415-60431-4 (Kompendium)
- Meyer, B. & Houtman, D. (2012). Introduction. Material religion - how things matter. I D. Houtman & B. Meyer (Red.), *Things: Religion and the question of materiality* (s. 1-23). New York: Fordham University Press. ISBN/ISSN: 978-0-8232-3946-7 (Kompendium)

- Repstad, P. (2003). Hvem kan fange vinden?: Religionsforskernes konstruksjon av religiøs individualisering. I T. Lund-Olsen & P. Repstad (Red.)
, *Forankring eller frikopling?: Kulturperspektiver på religiøst liv i dag* (s. 75-84). Bergen Kristiansand: Program for kulturstudier Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 82-7634-393-7 (Kompendium)

MET5016 - Selvvalgt masteroppgavelitteratur

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer -
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

MET5040 - Metode Kirkelig undervisning

Emneansvarlig:	Sverre Dag Mogstad (Sverre.D.Mogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i kirkelig undervisning.

Emnet skal forberede studenten for arbeid med masteroppgave i kirkelig undervisning. Gjennom deltagelse i undervisningen og selvstendig arbeid skal studentene få oversikt over metodiske framgangsmåter for arbeid med masteroppgave og bli kjent med idealer for akademisk skriving. Emnet gir hjelp til å utarbeide problemstilling og prosjektbeskrivelse til egen masteroppgave.
I forbindelse med emnet vil studenten få tildelt en veileder for masteroppgaven.
I tillegg til litteraturen i emnebeskrivelsen legger studentene opp en del av pensum (500 sider) i samråd med emneansvarlig eller veileder. Denne delen av pensum kan knyttes direkte til oppgaven som skal skrives.
ARBEIDSFORM OG ORGANISERING
- Klasseromsundervisning
- Søke- og skrivekurs
- Individuell veiledningssamtale
- Selvstudium

Studiepoengreduksjon
Studenter som tidligere har tatt emner, eller tar emnet samtidig med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med MET504, MET908 og MET5921 reduseres emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta på undervisningen (min. 75 %)
- gjennomføre søkekurs
- gjennomføre skrivekurs
- ha en individuell veiledningssamtale med emneansvarlig
- registrere tema for oppgave (100-300 ord)
- levere og få godkjent utkast til beskrivelse av oppgavens hovedtema (ca. 500 ord)
- få godkjent et selvvalgt lesepensum
- skrive og levere veilederkontrakt
- delta i evaluering av emnet, dersom emnet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Everett, E. L. & Furseth, I. (2012). *Masteroppgaven: Hvordan begynne - og fullføre* (2. utg.). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01949-9
- Pettersen, T. (2015). *Skriv: Fra idé til fagoppgave* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-47098-9

MET508 - Metodelære: Deltid

Emneansvarlig:	Sverre Dag Mogstad (Sverre.D.Mogstad@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - KRLE/Religion og etikk
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert master i RLE/religion og etikk.

MET508 skal forberede studenten for avhandlingsarbeidet ved å innføring i vitenskapelig skrivemåte og hjelp til å søke etter relevant avhandlingslitteratur. Emnet gir også innføring i relevante metoder for eget avhandlingsarbeid.

Emnet består av to delemner: A: Fellesdel (2 sp) og B: Metodespesifikk del (3 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med MET501 Metodelære: Bibelfaglig variant, GT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET502 Metodelære: Bibelfaglig variant, NT, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET503 Metodelære: Kirkehistorisk variant, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET504 Metodelære: ST/hermeneutisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET505 Metodelære: ST/empirisk, reduseres dette emnet med 4 sp
Med MET506 Methodology, reduseres dette emnet med 4 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- delta i et obligatorisk skrivekurs
- delta i et obligatorisk søkekurs
- levere et notat ved starten av kurset om avhandlingens tema (400-600 ord)
- delta i et obligatorisk seminar om relevante metoder for eget avhandlingsarbeid

Avsluttende vurdering

Emnet MET508 har individuell skriftlig oppgave som avsluttende vurdering. Studentene skal skrive en oppgave over oppgitt emne (inntil 2000 ord) i vitenskapsteori/metodeteori. Oppgaven vurderes med «bestått»/«ikke bestått».
Ved utsatt prøve (etter legeerklæring) settes det ny innleveringsfrist for oppgaven. Det arrangeres ingen ny eksamen ved stryk, individuell skriftlig oppgave må da leveres til neste ordinære prøving.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- utvikle evne til å skrive og arbeide med en avhandlingstekst
- ha evne til å finne relevant litteratur i et vitenskapelig bibliotek
- starte arbeidet med avgrensingen av eget avhandlingsprosjekt
- ha innsikt i relevante metoder for egen avhandling

I tillegg til den oppsatte felleslitteraturen, under, skal det velges ca. 250 sider metodelitteratur i samråd med emneansvarlig eller veileder.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Dysthe, O., Hertzberg, F. & Hoel, T. L. (2010). *Skrive for å lære: Skriving i høyere utdanning* (2. utg.). Oslo: Abstrakt forl. ISBN/ISSN: 978-82-7935-293-8
- Pettersen, T. (2015). *Skriv: Fra idé til fagoppgave* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-47098-9

MET5910 - Metode: tekster og historie (GT, NT, KH)

Emneansvarlig:	Karl Olav Sandnes (Karl.O.Sandnes@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Praktisk-teologisk utdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Dette emnet har som mål å sette studentene i gang med forberedende arbeid frem mot skriving av masteravhandling basert på historiske tekster elle gjenstander i vid mening (GT, NT, KH). For å bli ferdig på normert tid er det avgjørende å komme i gang tidlig. I dette emnet skal studentene lære om relevant metode; finne problemstilling, veileder og lage en fremdriftsplan; lage utkast til innledningskapittel; og delta på skrive- og søkekurs. Studentene får legge opp deler av pensum med selvvalgt litteratur (350 sider), som kan knyttes direkte til avhandlingen som skal skrives.

ARBEIDSFORM OG ORGANISERING
Emnet består av følgende deler:
- Søke og skrivekurs
- Kurs i vitenskapsteori
- Design
- Utkast til avhandlingens innledningskapittel
- Kortprøve
- Selvstudium

Emnet har som studiekrav at studentene skal melde inn et tema de er interessert i å jobbe med, og sette opp ønsket veileder (to navn). Dette gjøres i metodekursets fronterrom, og her kan man også skrive om man har hatt kontakt med eller fått avtale med veileder. Denne registreringen er obligatorisk, men ikke bindende for din avhandling. Registreringen kan redigeres frem til tildeling av veileder er foretatt.

Neste studiekrav er å lage et refleksjonsnotat hvor man skriver noen sider om planlagt/mulig problemstilling, materiale/litteratur og metode (dette er klokt å gjøre i samarbeid med veileder). Litt mer detaljert er dette en anbefalt disposisjon:
1) Problemstilling med begrunnelse
2) Materiale, inkl. avgrensning og begrunnelse
3) Metode
4) Struktur for avhandlingen
5) Oppgavens målsetting.

Siste studiekrav er å skaffe seg en veilederkontrakt med tema og fremdriftsplan signert av student og veileder.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner, eller tar emnet samtidig med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med MET500-503 og MET5921 reduseres emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- registrere tema for avhandling og ønske om veileder (100- 300 ord)
- gjennomføre obligatorisk søkekurs
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- levere og få godkjent utkast til avhandlingens innledningskapittel (minst 1500 ord)
- få godkjent et selvvalgt lesepensum
- skrive veilederkontrakt med fremdriftsplan
- bestå kortprøve
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til grunnleggende vitenskapsteoretiske spørsmål knyttet til arbeid med historiske kilder og hvordan disse har relevans i arbeider med bibeltekster og kirkens historie
- innsikt i disiplinenes metode, faghistorie og hermeneutiske rammer
- evne til å anvende disiplinens metode i gjennomføringen av en oppgave på 500/5000-nivå.

Merknad til litteraturlisten

I tillegg til oppsatt litteratur velger studenten i samråd med veileder/emneansvarlig et pensum med relevans for oppgaven (ca. 350 s.).

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Clark, E. A. (2004). *History, theory, text: Historians and the linguistic turn* . Cambridge, Mass.: Harvard University Press. ISBN/ISSN: 0-674-01516-9/0-674-01584-3
- Pettersen, T. (2015). *Skriv: Fra idé til fagoppgave* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-47098-9

Enten:/Either:
- Barton, J. (2015). The legacy of the literary-critical school and the growing opposition to historico-critical Bible studies. The concept of "history" revisited - Wirkungsgeschichte and reception history. I M. Sæbø, P. Machinist & J. L. Ska (Red.), *Hebrew Bible/Old Testament: The history of its interpretation* (Vol. 3, part 2, nr. 3:2, s. 96-124). Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht. ISBN/ISSN: 978-3-525-54022-0 (Kompendium)
- Barton, J. (1996). *Reading the Old Testament: Method in biblical study* . London: Darton, Longman and Todd. ISBN/ISSN: 0-232-52201-4
- Clines, D. (2015). Contemporary methods in hebrew Bible criticism. I M. Sæbø, P. Machinist & J. L. Ska (Red.), *Hebrew Bible/Old Testament: The history of its interpretation* (Vol. 3, part 2, nr. 3:2, s. 148-169). Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht. ISBN/ISSN: 978-3-525-54022-0 (Kompendium)
- Føllesdal, D. (2015). Basic questions of hermeneutics as part of the cultural and philosophical framework of recent Bible studies. I M. Sæbø, P. Machinist & J. L. Ska (Red.), *Hebrew Bible/Old Testament: The history of its interpretation* (Vol. 3, part 2, nr. 3:2, s. 29-44). Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht. ISBN/ISSN: 978-3-525-54022-0 (Kompendium)
- Smith, J. (2003). Here, there and anywhere. I S. B. Noegel, J. T. Walker & B. M. Wheeler (Red.), *Prayer, magic, and the stars in the ancient and late antique world* (s. 21-36). University Park, Pa.: Pennsylvania State University Press. ISBN/ISSN: 0271022574/0271022582 (Kompendium)

Eller:/Or:
- Green, J. B. (Red.) (2010). *Hearing the New Testament: Strategies for interpretation* (2. utg.). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 978-0-8028-6420-8

Eller:/Or:
- Andresen, A., Rosland, S., Teemu, R. & Skålevåg, S. (2015). *Å gripe fortida: Innføring i historisk forståing og metode* (2. utg.). Oslo: Samlaget. ISBN/ISSN: 978-82-521-8663-5
- Hovland, T. H. (1997). Kirkehistorie og universalhistorie: Kirkehistoriske grunnlagsproblemer sett i lys av nyere historieteologi. *Tidsskrift for teologi og kirke*, (3), s. 183-203. ISBN/ISSN: 0040-7194 (Kompendium).
- McCutcheon, R. T. (Red.) (1999). *The Insider/outsider problem in the study of religion: A reader* (s. 1-22). London: Cassell. ISBN/ISSN: 0-304-70177-7/0-304-70178-5 (Kompendium)

MET5920 - Metode: praktiske og systematiske disipliner

Emneansvarlig:	Harald Hegstad (Harald.Hegstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Dette emnet har som mål å sette studentene i gang med forberedende arbeid frem mot skriving av masteravhandling som er tekstbasert (PT, ST, MV/RV). For å bli ferdig på normert tid er det avgjørende å komme i gang tidlig. I dette emnet skal studentene lære om relevant metode; finne problemstilling, veileder og lage en fremdriftsplan; lage utkast til innledningskapittel; og delta på skrive- og søkekurs. Studentene får legge opp deler av pensum med selvvalgt litteratur (350 sider), som kan knyttes direkte til avhandlingen som skal skrives.

ARBEIDSFORM OG ORGANISERING
Emnet består av følgende deler: Søke og skrivekurs Kurs i vitenskapsteori DesignUtkast til avhandlingens innledningskapittelKortprøveSelvstudium

Emnet har som studiekrav at studentene skal melde inn et tema de er interessert i å jobbe med, og sette opp ønsket veileder (to navn). Dette gjøres i metodekursets fronterrom, og her kan man også skrive om man har hatt kontakt med eller fått avtale med veileder. Denne registreringen er obligatorisk, men ikke bindende for din avhandling. Registreringen kan redigeres frem til tildeling av veileder er foretatt.

Neste studiekrav er å lage et refleksjonsnotat hvor man skriver noen sider om planlagt/mulig problemstilling, materiale/litteratur og metode (dette er klokt å gjøre i samarbeid med veileder). Litt mer detaljert er dette en anbefalt disposisjon:
1) Problemstilling med begrunnelse
2) Materiale, inkl. avgrensning og begrunnelse
3) Metode
4) Struktur for avhandlingen
5) Oppgavens målsetting.

Siste studiekrav er å skaffe seg en veilederkontrakt med tema og fremdriftsplan signert av student og veileder.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner, eller tar emnet samtidig med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med MET504 og MET5921 reduseres emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- registrere tema for avhandling og ønske om veileder (100- 300 ord)
- gjennomføre obligatorisk søkekurs
- gjennomføre obligatorisk skrivekurs
- levere og få godkjent utkast til avhandlingens innledningskapittel (minst 1500 ord)
- få godkjent et selvvalgt lesepensum
- skrive veilederkontrakt med fremdriftsplan
- levere å få godkjent essay (1500-2500 ord)
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering
Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".

Mål og innhold

Studenten skal ha
- god kunnskap om de grunnleggende metodiske perspektiver på og krav som stilles til et vitenskapelig arbeid med et teologisk tema innenfor de aktuelle disipliner,
- god kunnskap om det hermeneutiske og kontekstuelle ved teologisk fagarbeid,
- evne til å anvende systematisk metode i gjennomføringen av en avhandling eller oppgave på 500/5000-nivå.

Merknad til litteraturlisten

I tillegg til oppsatt litteratur velger studenten i samråd med veileder/emneansvarlig et pensum med relevans for masteroppgaven (ca. 350 s.).

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Everett, E. L. & Furseth, I. (2012). *Masteroppgaven: Hvordan begynne - og fullføre* (2. utg.). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01949-9
- Jeanrond, W. G. (1994). *Theological hermeneutics: Development and significance* . London: SCM Press. ISBN/ISSN: 0-334-01624-x
- Kjørup, S. (2008). *Menneskevidenskaberne* (Vol. 2). Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag. ISBN/ISSN: 978-87-7867-354-1
- Pettersen, T. (2015). *Skriv: Fra idé til fagoppgave* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-47098-9
- Wetlesen, J. (1983). Samtale med tekster i lys av Gadamers hermeneutikk. Norsk filosofisk tidsskrift, 18 , s. 219-244. (Kompendium).

MET901 - Tekstanalytiske og litterære teoridannelser og metoder

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	6
Undervisningsstart:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et valgfritt kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.
Emnet er den eksegetiske/litteraturfaglige metodekomponenten i forskerutdanningen. Undervisningen vil behandle litteraturfaglige problemstillinger og arbeidsmåter, med forankring i utvalgte temaer og eksempler, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap. Tekstanalytiske og litterære paradigmer for teoridannelse og metode vil stå sentralt, likeså forholdet mellom tekst og sosial kontekst og nyere metodiske tilnærminger.
Emnet består av 3 delemner: A: Tekstinterne arbeidsmåter (2 stp), B: Tekst og sosial kontekst (2 stp) og C: Nyere tilnærminger (2 stp)

Etter søknad kan tilsvarende emne tatt ved et annet universitet eller vitenskapelig høgskole innpasses som helt eller delvis ekvivalerende.

Studiekrav

Kandidaten skal
- delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- delta i evaluering av studietilbudene/læringsmiljø, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål

DELEMNE A: TEKSTINTERNE ARBEIDSMÅTER
Studiet skal gi kandidaten
- innsikt i samtidig diskusjon innenfor tekstanalyse (eksegese) og litteraturteoretiske tilnærminger, herunder også temaer som retorikk, intertekstualitet, metaforteori, reader response, speech-act
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid.

DELEMNE B: TEKST OG SOSIAL KONTEKST
Studiet skal gi kandidaten
- innsikt i forskning omkring tekst og sosial kontekst, herunder bruk av samfunns-vitenskapelige tilnærminger i tekstanalyse
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid, der dette er relevant.

DELEMNE C: NYERE TILNÆRMINGER
Studie skal gi kandidaten
- innsikt i nyere tilnærminger og pluraliteten i eksegetiske metoder i bibelvitenskapen
- sammenhengen mellom tilnærminger ´i teksten´, ´bak teksten´, ´foran teksten´ (dvs. spørsmål orientert ut fra hhv. teksten selv, forfatter og datidige lesere, nåtidige lesere)
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid, der dette er relevant.

Mål og innhold

Det felles målet med kursene i teori og metode er at doktorgradsstudentene skal bli i stand til å orientere seg i internasjonale artikler og rapporter der det anvendes avanserte metoder - også andre enn dem man selv anvender. Videre skal de være bredt orientert om metodologiske muligheter og deres forutsetninger, så man kan begrunne egen avhandlings metodedesign. Endelig skal emnet gi et grunnlag for egen videre fordypning i metodelitteratur som støtter opp om eget prosjekt. Kandidatene skal dessuten kunne reflektere over vitenskapssosiologiske problemstillinger i tilknytning til fagene.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Baker, D. W. & Arnold, B. T. (Red.) (1999). *The Face of Old Testament studies: A survey of contemporary approaches* . Grand Rapids, Mich.: Baker. ISBN/ISSN: 0-85111-774-0/0-8010-2215-0/1-84474-053-6
- Haynes, S. R. & McKenzie, S. L. (1999). *To each its own meaning: An introduction to biblical criticisms and their applications* (Rev. and expanded utg.). Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-25784-4

- Oeming, M. (2006). *Contemporary biblical hermeneutics: An introduction* . Aldershot: Ashgate. ISBN/ISSN: 0-7546-5659-4/0-7546-5660-8/978-0-7546-5659-3/978-0-7546-5660-9
- Young, F. M. (1997). *Biblical exegesis and the formation of Christian culture* . Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 0-521-58153-2

MET902 - Historiske teoridannelser og metoder

Emneansvarlig:	Kristin Norseth (Kristin.Norseth@mf.no)
Studiepoeng:	6
Undervisningsstart:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et valgfritt kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.
Emnet er den historiefaglige metodekomponenten i forskerutdanningen. Undervisningen vil behandle felles historiefaglige problemstillinger og arbeidsmåter med forankring i utvalgte temaer og eksempler, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap. Emnet sikter på å utvikle forståelse for eget arbeid og evne til å kunne plassere det innenfor historievitenskapelige paradigmer for teoridannelse og metode. Kildebehandling, kildekritikk, mentalitetshistorie og ideologianalyse vil stå sentralt.
Emnet består av 3 delemner: A: Kildebehandling og kildekritikk (2 stp), B: Historieteori og ideologianalyse (2 stp), og C: Mentalitetshistorie og sosialhistorie (2 stp).

Etter søknad kan tilsvarende emne tatt ved et annet universitet eller vitenskapelig høgskole innpasses som helt eller delvis ekvivalerende.

Studiekrav

Kandidaten skal
- delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- delta i evaluering av studietilbudene/læringsmiljøet, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål

DELEMNE A: KILDEBEHANDLING OG KILDEKRITIKK
Studiet skal gi kandidaten
- god innsikt i kildebehandling og kildekritikk
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid.

DELEMNE B: HISTORIETEORI OG IDEOLOGIANALYSE
Studiet skal gi kandidaten
- god kunnskap om historiemetodiske og historieteoretiske tilnærminger og samtidig diskusjon om dem, herunder også ´new historism´, ´the linguistic turn´ etc.
- innsikt i ideologianalyse.
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid der dette er relevant.

DELEMNE C: MENTALITETSHISTORIE OG SOSIALHISTORIE
Studiet skal gi kandidaten
- innsikt i mentalitetshistoriske arbeidsmåter
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid der dette er relevant.

Mål og innhold

Det felles målet med kursene i teori og metode er at doktorgradsstudentene skal bli i stand til å orientere seg i internasjonale artikler og rapporter der det anvendes avanserte metoder - også andre enn dem man selv anvender. Videre skal de være bredt orientert om metodologiske muligheter og deres forutsetninger, så man kan begrunne egen avhandlings metodedesign. Endelig skal emnet gi et grunnlag for egen videre fordypning i metodelitteratur som støtter opp om eget prosjekt. Kandidatene skal dessuten kunne reflektere over vitenskapssosiologiske problemstillinger i tilknytning til fagene.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Burke, P. (Red.) (2001). *New perspectives on historical writing* (2. utg.). Cambridge: Polity. ISBN/ISSN: 0-7456-2428-6/0-7456-2427-8/978-0-7456-2428-0/978-0-7456-2427-3

- Dahl, O. (1973). *Grunntrekk i historieforskningens metodelære* (2. utg.). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-00-03217-5/978-82-00-03217-5
- Knutsen, P. (2002). *Analytisk narrasjon: En innføring i historiefagets vitenskapsfilosofi* . Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 82-7674-554-7/978-82-7674-554-2

MET903 - Empiriske teoridannelser og metoder

Emneansvarlig:	Geir Sigmund Afdal (Geir.Afdal@mf.no)
Studiepoeng:	6
Undervisningsstart:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et valgfritt kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.
Emnet er den empirifaglige metodekomponenten i forskerutdanningen. Undervisningen vil behandle grunnleggende problemstillinger og arbeidsmåter innenfor empirisk forskning, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap.
Emnet består av 3 delemner: A: Empirisk metode (2 stp), B: Kvalitative metoder (2 stp) og C: Kvantitative metoder (2 stp).

Etter søknad kan tilsvarende emne tatt ved et annet universitet eller vitenskapelig høgskole innpasses som helt eller delvis ekvivalerende.

Studiekrav

Kandidaten skal
- delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Undervisnings- og læringsformer:
Undervisningen består av forelesninger og seminarer.

Undervisningstilbud:
Undervisning i emnet tilbys normalt annethvert vårsemester
Metodeemnene på 900-nivået kan gjennomføres som kurs parvis (901/903 og 902/904) annenhver vår. Slik kan de som har tverrfaglige avhandlinger få med seg to kurs. Kursene kan være av inntil 2 dagers varighet, med 4-6 timer per dag. Enten en dag i februar og en dag i april eller begge dagene i tilknytning til avhandlingsseminaret. Deltakerne må gjerne utfordres og være i en prosess/utvikling om emnet. Metodekursene må gjerne gjennomføres i samarbeid med annen institusjon.

Avsluttende vurdering
Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold

Studiet skal gi kandidaten
- grundig kjennskap til empirisk metode med relevans for avhandlingsarbeidet
- god kunnskap om kvantitative og kvalitative metoder for datainnsamling og analyse
god kjennskap til hvordan empiriske metoder kan anvendes i ulike studier
- evne til å relatere metodiske problemstillinger til eget avhandlingsarbeid.

Undervisningen presenterer praktisk avhandlingsarbeid, som disposisjon, koblinger av teori og empiri, formalia, bruk av IKT-basert dataanalyse m.v. Den presenterer både kvantitative og kvalitative metode-designs, og demonstrerer bruk av programmer for kvalitativ og kvantitativ analyse. Kurset skisserer muligheter for designs som kombinerer kvalitative og kvantitative metoder. Det diskuterer også komparative metoder.

Det felles målet med kursene i teori og metode er at doktorgradsstudentene skal bli i stand til å orientere seg i internasjonale artikler og rapporter der det anvendes avanserte metoder - også andre enn dem man selv anvender. Videre skal de være bredt orientert om metodologiske muligheter og deres forutsetninger, så man kan begrunne egen avhandlings metodedesign. Endelig skal emnet gi et grunnlag for egen videre fordypning i metodelitteratur som støtter opp om eget prosjekt. Kandidatene skal dessuten kunne reflektere over vitenskapssosiologiske problemstillinger i tilknytning til fagene.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Botvar, P. K. (2004). En rubrikk for det hellige?: Metodiske problemer knyttet til å måle religion ved hjelp av surveys. I O. G. Winsnes (Red.), *Tallenes tale 2004: Perspektiver på statistikk og kirke* (s. 95-117). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 82-519-2010-8
- Grønmo, S. (1996). Forholdet mellom kvalitative og kvantitive metoder i samfunnsforskningen. I H. Holter & R. Kalleberg (Red.), *Kvalitative metoder i samfunnsforskning* (2. utg., s. 73-108). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-00-22535-6/978-82-00-22535-5
- Layder, D. (1998). Kap. 3,4 og 5. I *Sociological practice: Linking theory and social research* . London: Sage. ISBN/ISSN: 0-7619-5429-5/0-7619-5430-9/978-0-7619-5429-3/978-0-7619-5430-9
- Ragin, C. (1998). The logic of qualitative comparative analysis. I L. J. Griffin & M. v. d. Linden (Red.), *New methods for social history*

(. 105-124). Amsterdam: VanGorcum. ISBN/ISSN: 0-521-65599-4
- Riis, O. (2001). *Metoder på tværs: Om forudsætningerne for sociologisk metodekombination* København: Jurist- og Økonomforbundets Forl. ISBN/ISSN: 87-574-0632-4
- Ringdal, K. (2013). *Enhet og mangfold: Samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* (3. utg.). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-1328-3
- Silverman, D. (2011). *Interpreting qualitative data: A guide to the principles of qualitative research* (4 utg.). Los Angeles: SAGE. ISBN/ISSN: 978-0-85702-420-6/978-0-85702-421-3

MET904 - Systematisk-teologiske teoridannelser og metoder

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	6
Undervisningsstart:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et valgfritt kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.
Emnet er den systematisk-teologiske metodekomponenten i forskerutdanningen. Undervisningen vil behandle felles systematisk-teologiske grunnlagsproblemer knyttet til arbeidsmåter og forskningsdesign, med forankring i utvalgte temaer og eksempler, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap.
Emnet består av 2 delemner: A: Systematisk teologisk metode (3 stp), B: Forholdet mellom empiriske og systematiske teoridannelser (3 stp).

Etter søknad kan tilsvarende emne tatt ved et annet universitet eller vitenskapelig høgskole innpasses som helt eller delvis ekvivalerende.

Studiekrav

Kandidaten skal
- delta i minst 75 % av undervisningen(gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold

Kurset vil diskutere utkast til svar på spørsmål om arbeidsformer og metodestrategier i systematisk teologi. Kurset vil også diskutere forholdet mellom historiske/empiriske vitenskaper og eksplisitt normative vitenskaper. Forholdet mellom beskrivende og normativ-vurderende vitenskapspraksis drøftes, samt forutsetninger for empiriske og normative konklusjoner. Det inngår også diskusjoner av forskningsetikk og refleksjoner over vitenskapens institusjonelle kontekst.

Det felles målet med kursene i teori og metode er at doktorgradsstudentene skal bli i stand til å orientere seg i internasjonale artikler og rapporter der det anvendes avanserte metoder - også andre enn dem man selv anvender. Videre skal de være bredt orientert om metodologiske muligheter og deres forutsetninger, så man kan begrunne egen avhandlings metodedesign. Endelig skal emnet gi et grunnlag for egen videre fordypning i metodelitteratur som støtter opp om eget prosjekt. Kandidatene skal dessuten kunne reflektere over vitenskapssosiologiske problemstillinger i tilknytning til fagene.

Studiet skal gi kandidaten
- ferdighet i å se og analysere systematisk teologiske problemer
- ferdighet i å analysere argumentasjonen i systematisk- teologiske forskningsbidrag
- innsikt i problemstillinger i kontekstuell teologi
- evne til å relatere ulike metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid.
- innsikt i forholdet mellom empiriske og systematisk-teologiske metoder
- evne til å svare på spørsmålene: På hvilke måter er systematisk teologi annerledes enn empirisk, samfunnsvitenskapelig og historisk forskning?

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Heelas, P. & Woodhead, L. (Red.) (2000). Særlig innledningene og konklusjonene. *Religion in modern times: An interpretive anthology* (. 1-168, 476-495). Oxford: Blackwell. ISBN/ISSN: 0-631-21074-1/0-631-21073-3
- Rescher, N. (2001). *Philosophical reasoning: A study in the methodology of philosophizing* . Malden, Mass.: Blackwell Publ. ISBN/ISSN: 0-631-23018-1/978-0-631-23018-2

MET905 - Et eget tilpasset teori- og metodeemne

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	6
Undervisningsstart:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et valgfritt kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.
Emnet er en åpen metodekomponent i forskerutdanningen (etter søknad), som er mulig å tilpasse avhandlingsprosjekter som ikke så godt dekkes av MET901-904, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap.
Emnet kan inndeles i delemner.

Studiekrav

Kandidaten skal
- delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Undervisnings- og læringsformer:
Undervisningen kan bestå av forelesninger og seminarer.

Undervisningstilbud:
Undervisning i emnet tilbys etter kapasitet og behov.

Avsluttende vurdering

For å bestå emnet MET905 må alle studiekrav være oppfylt. Emnet vurderes med "bestått" / "ikke bestått".

Mål og innhold

Emnet er for:
1. Prosjekter med annen fagbakgrunn som trenger mer teologisk eller kristendomsfaglig utdanning.
2. Prosjekter med spesielle metodebehov.

Dette emnet skal ha samme bredde som de foregående metodeemnene (MET901-904).
Det kan også anvende komponenter fra et eller flere av disse.
Det må søkes på forhånd til Fagråd for PhD for å få et slikt opplegg godkjent. Søknaden skal gå gjennom en fagseksjon eller to faglærere. Vedtakene refereres i Fagråd for PhD.

Det felles målet med kursene i teori og metode er at doktorgradsstudentene skal bli i stand til å orientere seg i internasjonale artikler og rapporter der det anvendes avanserte metoder - også andre enn dem man selv anvender. Videre skal de være bredt orientert om metodologiske muligheter og deres forutsetninger, så man kan begrunne egen avhandlings metodedesign. Endelig skal emnet gi et grunnlag for egen videre fordypning i metodelitteratur som støtter opp om eget prosjekt. Kandidatene skal dessuten kunne reflektere over vitenskapssosiologiske problemstillinger i tilknytning til fagene.

MET906 - Disiplinens forskningsfronter, faghistorie og metoder med disiplinspesifikt essay

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet. Emnet kan om ønskelig deles opp i delemner.

Studiekrav

Kandidaten skal
- delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- skrive et eget disiplinspesifikt essay/artikkel på 6000 ord (15 sider). Det skal være knyttet til og integrere både teoridelen for disiplinens forskningsfront og et av de fire metode- og teoriemnene. Essayet skal legges frem til drøfting i seksjonen før det kan godkjennes. (Det er fint om essayet kan bli publisert som artikkel, men dette er ingen forutsetning for godkjenning av arbeidsinnsatsen i første omgang).
- ha deltatt på 2 internasjonale konferanser knyttet til doktorgradsprosjektet i prosjektperioden, eller ha hatt tilsvarende utenlandsopphold av kortere eller lengre varighet.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

For å bestå emnet MET906 må alle studiekrav være oppfylt.
Det innleverte disiplinspesifikke essayet/artikkelen får en innstilling fra veileder til forskningsleder som konkluderer med bestått/ikke bestått for å få det godkjent.

Mål og innhold

Emnet er den disiplinspesifikke metodekomponenten i forskerutdanningen. Undervisningen vil behandle disiplinens problemstillinger, arbeidsmåter og forskningsfront, med forankring i utvalgte temaer og eksempler, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap.
Studiet skal gi kandidaten
- god kunnskap om sentrale vitenskapsteoretiske og metodiske problemstillinger i disiplinen.
- innsikt i disiplinens arbeidsmåter, kilder, aktuelle forskningsfronter, forskningsområder og faghistorie.
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid.

Litteratur

DELEMNE/PART A SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Miller, J. M. & Hayes, J. H. (2006). *A history of ancient Israel and Judah* (2 utg.). Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-22358-3/978-0-664-22358-8
- Perdue, L. G. (2007). *Wisdom literature: A theological history* . Louisville: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-22919-0/978-0-664-22919-1
- Perdue, L. G. (2005). *Reconstructing Old Testament theology: After the collapse of history* (s. 1-75, 183-238). Minneapolis, Minn.: Fortress Press. ISBN/ISSN: 0-8006-3716-x
- Toorn, K. v. d. (2007). *Scribal culture and the making of the Hebrew Bible* . Cambridge, Mass.: Harvard University Press. ISBN/ISSN: 0-674-02437-0/978-0-674-02437-3

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Culpepper, R. A. (1987). *Anatomy of the Fourth Gospel: A study in literary design* . Philadelphia: Fortress Press. ISBN/ISSN: 0-8006-2068-2
- Dunn, J. D. G. (2006). *Unity and diversity in the New Testament: An inquiry into the character of earliest Christianity* (3. utg.). London: SCM Press. ISBN/ISSN: 0-334-02998-8/978-0-334-02998-4
- Elliott, J. H. (1999). Social-scientific criticism of a biblical text: 1 Peter as an example. I D. G. Horrell (Red.), *Social-scientific approaches to New Testament interpretation* (s. 339-358). Edinburgh: T & T Clark. ISBN/ISSN: 0-567-08658-5
- Epp, E. J. & MacRae, G. W. (Red.) (1989). *The New Testament and its modern interpreters* (s. 3-74, 201-585). Philadelphia, Pa.:. ISBN/ISSN: 0-89130-881-4/0-89130-882-2/0-8006-0724-4
- Horrell, D. G. (1999). Leadership patterns and the development of ideology in early Christianity. I D. G. Horrell (Red.), *Social-scientific approaches to New Testament interpretation* (s. 309-338). Edinburgh: T & T Clark. ISBN/ISSN: 0-567-08658-5
- Horrell, D. G. (1999). Social-scientific interpretation of the New Testament: Retrospect and prospect. I D. G. Horrell (Red.), *Social-scientific app roaches to New Testament interpretation* (s. 3-28). Edinburgh: T & T Clark. ISBN/ISSN: 0-567-08658-5

- Hurtado, L. W. (2003). *Lord Jesus Christ: Devotion to Jesus in earliest Christianity* . Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-6070-2
- Kennedy, G. A., Burridge, R. A., Porter, S. E., Thurén, L. & Stamps, D. L. (1997). Kap. 1-2, 17-20. I S. E. Porter (Red.), *Handbook of classical rhetoric in the Hellenistic period: 330 B.C.-A.D. 400* (s. 3-50, 507-632). Leiden: Brill. ISBN/ISSN: 90-04-09965-4/0-391-04117-7
- Meeks, W. A. (1999). The social level of pauline Christians. I D. G. Horrell (Red.), *Social-scientific approaches to New Testament interpretation* (s. 195-232). Edinburgh: T & T Clark. ISBN/ISSN: 0-567-08658-5
- Metzger, B. M. & Ehrman, B. D. (2005). *The text of the New Testament: Its transmission, corruption, and restoration* (4. utg., s. 197-316). New York: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 0-19-516667-1/0-19-516122-x/978-0-19-516122-9
- Morgan, R. & Barton, J. (1988). *Biblical interpretation* (s. 44-132). New York: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 0-19-213256-3/0-19-213257-1
- Schneiders, S. M. (1999). *The revelatory text: Interpreting the New Testament as sacred scripture* (2. utg.). Collegeville, Minn.: Liturgical Press. ISBN/ISSN: 0-8146-5943-8
- Scroggs, R. (1999). The earliest Christian communities as sectarian movement. I D. G. Horrell (Red.), *Social-scientific approaches to New Testament interpretation* (s. 69-92). Edinburgh: T & T Clark. ISBN/ISSN: 0-567-08658-5
- Theissen, G. (1999). The wandering radicals: Light shed by the sociology of literature on the early transmission of Jesus sayings. I D. G. Horrell (Red.), *Social-scientific approaches to New Testament interpretation* (s. 93-122). Edinburgh: T & T Clark. ISBN/ISSN: 0-567-08658-5
- Witherington, B. (1997). *The Jesus quest: The third search for the Jew of Nazareth* (2 utg.). Downers Grove, Ill.: Inter-Vasity Press. ISBN/ISSN: 0-8308-1544-9

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Green, J. B. (Red.) (2010). *Hearing the New Testament: Strategies for interpretation* (2. utg.). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 978-0-8028-6420-8

Eller:/Or:
- Haynes, S. R. & McKenzie, S. L. (1999). *To each its own meaning: An introduction to biblical criticisms and their applications* (Rev. and expanded utg.). Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-25784-4

DELEMNE/PART B SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Engberg-Pedersen, T. (Red.) (2003). *Den Nye Paulus og hans betydning* . København: Gyldendal. ISBN/ISSN: 87-02-01207-3/978-87-02-01207-1

Eller:/Or:
- Witherington, B. (1998). *The Paul quest: The renewed search for the Jew of Tarsus* . Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press. ISBN/ISSN: 0-8308-1503-1

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
- Bagge, S. (1995). Ch. 4: The Middle Ages. I W. H. Hubbard (Red.), *Making a historical culture: Historiography in Norway* (s. 111-131). Oslo: Universtietsforlaget, Pensumtjenesten. ISBN/ISSN: 82-13-01856-7
- Bornkamm, K. (1978). Kirchenbegriff und Kirchengeschichtsverständnis. Zeitschrift für Theologie und Kirche,75 , s. 436-466. ISBN/ISSN: 0044-3549.
- Brox, N. (1979). Fragen zur "Denkform" der Kirchengeschichtswissenschaft. Zeitschrift für Kirchengeschichte,90 , s. 1-21. ISBN/ISSN: 0044-2925.
- Chenu, M. D. (1979). Theology and the new awareness of history. I *Nature, man, and society in the twelfth century essays on new theological perspectives in the Latin West* (s. 162-201). Chicago: University of Chicago Press. ISBN/ISSN: 0-226-10255-6
- Dahl, O. (1990). *Norsk historieforskning i det 19. og 20. århundre* (4. utg.). [Oslo]: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 978-82-13-02601-7
- Dahl, O. (1986). *Problemer i historiens teori* . Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-00-07208-8
- Dahl, O. (1973). *Grunntrekk i historieforskningens metodelære* (2. utg.). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-00-03217-5/978-82-00-03217-5
- Elert, W. (1957). Die Kirche und ihre Dogmengeschichte. I *Der Ausgang der altkirchlichen Christologie: Eine Untersuchung über Theodorvon Pharan und seine Zeit als Einführung in die alte Dogmengeschichte* (s. 313-330). Berlin: Lutherisches Verlagshaus.
- Funkenstein, A. (1986). Divine providence and the course of history. I *Theology and the scientific imagination from the Middle Ages to the seventeenth century* (s. 202-289). Princeton, N.J.: Princeton University Press. ISBN/ISSN: 0-691-08408-4/0-691-02425-1
- Grillmeier, A. (1975). Hellenisierung - Judaisierung des Christentums als Deuteprinzipien der Geschichte des kirchlichen Dogmas. I *Mit ihm und in ihm: Christologische Forschungen und Perspektiven/* (s. 425-488). Freiburg: Herder. ISBN/ISSN: 3-451-17126-0
- Jenkins, K. (1995). *On "What is history?": From Carr and Elton to Rorty and White* . London,: Routledge. ISBN/ISSN: 0-415-09724-x/0-415-09725-8
- Kent, J. (1987). *The unacceptable face: The modern church in the eyes of the historian* . London: SCM Press. ISBN/ISSN: 0-334-01712-2
- Kosellek, R. (1967). Historia Magistra Vitae. I *Natur und Geschichte: Karl Løwith zum 70. Geburtstag* (s. 196-219). Stuttgart: Kohlhammer.
- Lohse, B. (1999). *Martin Luther's theology: Its historical and systematic development* . Edinburgh: T&T Clark. ISBN/ISSN: 0-567-08724-7/978-0-8006-3091-1/0-8006-3091-2

- McGrath, A. E. (2004). *The intellectual origins of the European Reformation* (2. utg.). Oxford: Blackwell. ISBN/ISSN: 0-631-22940-x/0-631-22939-6
- Momigliano, A. (1977). Time in ancient historiography. I *Essays in ancient and modern historiography* (s. 179-204). Oxford: Basil Blackwell. ISBN/ISSN: 0-631-17900-3
- Pelikan, J. (1969). *Development of Christian doctrine: Some historical prolegomena* . New Haven: Yale University Press. ISBN/ISSN: 0-300-10551-7
- Price, B. B. (1992). *Medieval thought: An introduction* . Oxford: Blackwell. ISBN/ISSN: 0-631-17508-3/0-631-17509-1
- Schmitt, J.-C. (1998). Religion, folklore and society in the Medieval West. I L. K. Little & B. H. Rosenwein (Red.), *Debating the Middle Ages: Issues and readings* (s. 376-387). Malden, Mass.: Blackwell. ISBN/ISSN: 1-57718-007-0/1-57718-008-9
- Seip, J. A. (1983). Modellenes tyranni. I *Problemer og metode i historieforskningen: [artikler, innlegg, foredrag 1940-1977]* (s. 199-227). Oslo: Gyldendal. ISBN/ISSN: 82-05-14285-8
- Seip, J. A. (2002). *Utsikt over Norges historie: Tidsrommet 1814-ca 1860, tidsrommet ca 1850-1884* (3. utg., Vol. 1-2). [Oslo]: Gyldendal. ISBN/ISSN: 82-05-30625-7
- Skovgaard-Petersen, I. (1978). Nye synsvinkler og metoder i studiet af den middelalderlige historieskrivning. Historisk tidsskrift, B. 13, Række 5(1), s. 183-219. Hentet 2009-06-19 fra http://tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=78645
- Van Engen, J. (1986). The Christian Middle Ages as a historiographical problem. The American historical review, 91 (3), s. 519-552. ISBN/ISSN: 0002-8762.
- Williams, R. (2005). *Why study the past?: The quest for the historical Church* . London: Darton, Longman and Todd. ISBN/ISSN: 0-232-52549-8

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- Hägglund, B. (1958). Die Bedeutung der "regula fidei" als Grundlage theologischer Aussagen. Studia thelogica, 12 , s. 1-44. ISBN/ISSN: 0039-338x.

Eller:/Or:

- Hägglund, B. (2003). *Sanningens regel - regula veritatis: Trosregeln och den kristna traditionens struktur/* (s. 9-35, 43-66, 83-129). Skellefteå: Artos & Norma bokförlag. ISBN/ISSN: 91-7580-251-1

DELEMNE/PART D SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Asheim, I. (1997). *Hva betyr holdninger?: Studier i dydsetikk* . Oslo: Tano Aschehoug. ISBN/ISSN: 82-518-3650-6
- Cahill, L. S. & Childress, J. F. (Red.) (1996). *Christian ethics: Problems and prospects* . Cleveland, Ohio: Pilgrim Press. ISBN/ISSN: 0-8298-1136-2
- Dalferth, I. U. (1988). *Theology and philosophy* . Eugene, Or.: Wipf and Stock. ISBN/ISSN: 1-57910-788-5
- Ford, D. F. & Muers, R. (2005). *The Modern theologians: An introduction to Christian theology since 1918* . (3. utg., 17-338 og 427-552). Malden, Mass.: Blackwell Publ. ISBN/ISSN: 1-4051-0276-4/1-4051-0277-2/978-1-4051-0276-6/978-1-4051-0277-3
- Gravem, P. (1992). *Gudstro og virkelighetserfaring: Den metafysiske gudstanke som problem i kristen gudslære, belyst ut fra G. Ebeling, EJüngel og W. Pannenberg* (s. 133-353). Oslo: Solum. ISBN/ISSN: 82-560-0770-2
- Gunton, C. E. (2003). *The promise of trinitarian theology* (2. utg.). London: T & T Clark. ISBN/ISSN: 0-567-08100-1/978-0-567-08100-1
- Harrisville, R. A. & Sundberg, W. (2002). *The Bible in modern culture: Baruch Spinoza to Brevard Childs* (2. utg., s. 10-29, 62-82, 217-340). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-3992-4
- Henriksen, J.-O. (1997). *Grobunn for moral: Om å være moralsk subjekt i en postmoderne kultur* . Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 82-7634-094-6
- Hwa, Y. (2014). *Mangoes or bananas?: The quest for an authentic Asian Christian theology* (2 utg., s. 49-97, 109-205). Oxford: Regnum. ISBN/ISSN: 9781908355478
- Lindbeck, G. A. (1984). *The nature of doctrine: Religion and theology in a postliberal age* . Philadelphia, Penn.: Westminster Press. ISBN/ISSN: 0-664-21829-6/0-664-24618-4/0-281-04133-4
- Phillips, D. Z. (1976). *Religion without explanation* . Oxford: Blackwell. ISBN/ISSN: 0-631-17100-2
- Singer, P. (Red.) (1991). *A Companion to ethics* (s. 399-542). Oxford: Blackwell Publ. ISBN/ISSN: 0-631-16211-9/0-631-18785-5
- Swinburne, R. (1993). *The coherence of Theism* (Rev. utg.). Oxford: Clarendon. ISBN/ISSN: 0-19-824069-4/0-19-824070-8
- Tracy, D. (1994). *Plurality and ambiguity: Hermeneutics, religion, hope* . Chicago: University of Chicago Press. ISBN/ISSN: 0-226-81126-3
- Westphal, M. (1998). *Suspicion and faith: The religious uses of modern atheism* . New York: Fordham University Press. ISBN/ISSN: 0-8232-1875-9/0-8232-1876-7

DELEMNE/PART E SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bexell, O. (Red.) (1996). *Kyrkovetenskapliga forskningslinjer: En vetenskapsteoretisk översikt* . Lund: Studentlitteratur. ISBN/ISSN: 91-44-60451-3
- Browning, D. S. (1991). *A fundamental practical theology: Descriptive and strategic proposals* . Minneapolis: Fortress Press. ISBN/ISSN: 0-8006-2518-8/0-8006-2973-6
- Daiber, K.-F. (1977). *Grundriss der Praktischen Theologie als Handlungswissenschaft: Kritik und Erneuerung der Kirche als Aufgabe* . München: Kaiser. ISBN/ISSN: 3-459-01091-6/3-7867-0606-9
- Dulles, A. (2002). *Models of the church* (Utvidet utg.). New York: Image Books/Doubleday. ISBN/ISSN: 0-385-13368-5
- Fagerberg, D. W. (1992). *What is liturgical theology?: A study in methodology* . Collegeville, Minn.: The Liturgical Press. ISBN/ISSN: 0-8146-6122-x

- Farley, E. (2001). *Theologia: The fragmentation and unity of theological education* . Eugene, Or.: Wipf & Stock Publishers. ISBN/ISSN: 1-57910-571-8
- Grevbo, T. J. (1998). Sjelesorgaktuelt: Internasjonale tendenser sett fra et skandinavisk perspektiv. Tidsskrift for sjelesorg, 18 (1), s. 45-68. ISBN/ISSN: 0333-3388.
- Hegstad, H. (1996). *Folkekirke og trosfellesskap: Et kirkesosiologisk og ekklesiologisk grunnproblem belyst gjennom en undersøkelse av tre norske lokalmenigheter* . Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 82-519-1234-2
- Hegstad, H. (1998). Praktisk teologi som empirisk teologi. *Halvårsskrift for praktisk teologi,* (2), s. 16-27. ISBN/ISSN: 0800-6857.
- Josuttis, M. (2004). *Die Einführung in das Leben: Pastoraltheologie zwischen Phäomenologie und Spiritualität* (2. Aufl. in neuer Ausstattung utg.). Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus. ISBN/ISSN: 9783579054223/3-579-05422-8
- Krause, G. (Red.) (1972). *Praktische Theologie: Texte zum Werden und Selbstverständnis der praktischen Disziplin der evangelischen Theologie* . Darmstadt ,: Wissenscahftliche Buchgesellschaft. ISBN/ISSN: 3-534-04913-6
- Myers, J. T. (1996). *Unfinished "Errand into the wilderness": Tendenzen und Schwerpunkte der Homiletik in den USA, 1960-1985* . Frankfurt am Main: Peter Lang. ISBN/ISSN: 3-631-30273-8
- Nipkow, K. E., Rössler, D. & Schweitzer, F. (Red.) (1991). *Praktische Theologie und Kultur der Gegenwart: Ein internationaler Dialog* . Gütersloh: Gütersloher. ISBN/ISSN: 3-579-00228-7
- Pattison, S. (2000). *A critique of pastoral care* (3. utg.). London: SCM Press. ISBN/ISSN: 0-334-02815-9
- Skjevesland, O. (1995). Internasjonale trender i homiletisk forskning. Tidsskrift for teologi og kirke, 66 (4), s. 305-320. ISBN/ISSN: 0040-7194.
- Ven, J. A. v. d. (1998). *Practical theology: An empirical approach* . Leuven: Peeters Press. ISBN/ISSN: 90-429-0567-0

DELEMNE/PART F SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bediako, K. (1992). *Theology and identity: The impact of culture upon Christian thought in the second century and in modern Africa* (s. 1-12, 225-444). Oxford: Regnum Books. ISBN/ISSN: 1-870345-10-x
- Berentsen, J.-M. (1996). Norsk misjonsforskning gjennom 50 år. Norsk tidsskrift for misjon, 50 , s. 103-122. ISBN/ISSN: 0029-2214.
- Bosch, D. J. (2011). *Transforming mission: Paradigm shifts in theology of mission* (20th anniversary utg., nr. no 16). Maryknoll, N.Y.: Orbis Books. ISBN/ISSN: 9781570759482
- Engelsviken, T. (2001). Convergence or divergence: The relationship between recent ecumenical and evangelical mission documents. Swedish missiological themes, 89 (2), s. 197-220. ISBN/ISSN: 0346-217x.
- Engelsviken, T. (2002). Misjonsvitenskapen på Det teologiske Menighetsfakultet. *Norsk tidsskrift for misjon,* (1), s. 51-62. ISBN/ISSN: 0029-2214.
- Engelsviken, T. (2003). Missio Dei: Understanding and misunderstanding of a theological concept in European churches and missiology. I ternational review of mission, 92 (367), s. 481-497. ISBN/ISSN: 0020-8582. Hentet fra http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0001453555&site=ehost-live
- Escobar, S. (2002). *Changing tides: Latin America and world mission today* . Maryknoll, N.Y.: Orbis Books. ISBN/ISSN: 1-57075-414-4
- Hallencreutz, C. F. (1993). Third world church history: An integral part of theological education. Studia thelogica, 47 (1), s. 29-47. ISBN/ISSN: 0039-338x.
- Hallencreutz, C. F. (1993). *Tredje världens kyrkohistoria* (Vol. 1). Uppsala: Teologiska Institutionen och Svenska Institutet för Missionsforskning.
- Hiebert, P. G. (1985). *Anthropological insights for missionaries* (s. 13-283). Grand Rapids, Mich.: Baker Book House. ISBN/ISSN: 0-8010-4291-7
- Hwa, Y. (2014). *Mangoes or bananas?: The quest for an authentic Asian Christian theology* (2 utg.). Oxford: Regnum. ISBN/ISSN: 9781908355478
- Jongeneel, J. (2002). *Philosophy, science, and theology of mission in the 19th and 20th centuries: A missiological encyclopedia* (2. rev. utg., Vol. 1). Frankfurt am Main: Peter Lang. ISBN/ISSN: 3-631-38187-5
- Kirk, J. A. (1999). *What is mission?: Theological explorations* . London: Darton Longman and Todd. ISBN/ISSN: 0-232-52326-6
- Neill, S. (1986). *A history of Christian missions* (Rev. utg.). London: Pelican Books. ISBN/ISSN: 0-14-022736-9/0-14-013763-7/978-0-14-022736-9/978-0-14-013763-7
- Scherer, J. A. & Bevans, S. B. (Red.) (1992-1999). *New directions in mission and evangelization* (Vol. 1-3). Maryknoll, N.Y.: Orbis Books. ISBN/ISSN: 0-88344-792-4
- Schreiter, R. J. (1997). *The new Catholicity: Theology between the global and the local* . Maryknoll, N.Y.: Orbis Books. ISBN/ISSN: 1-57075-120-x
- Sundkler, B. & Steed, C. (2000). *A History of the Church in Africa* (s. 608-1040). Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 0-521-58342-x
- Thomas, N. E. (Red.) (1995). *Classic texts in mission and world Christianity* . Maryknoll, N.Y.: Orbis Books. ISBN/ISSN: 1-57075-006-8

DELEMNE/PART G SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Asheim, I. (1962). Høvet mellom teologisk og filosofisk pedagogikk hjå Schleiermacher. Tidsskrift for teologi og kirke, 33 , s. 208-226. ISBN/ISSN: 0040-7194.
- Asheim, I. (1971). Religionspedagogikk som teologisk disiplin. Svensk teologisk kvartalskrift, 47 , s. 1-12. ISBN/ISSN: 0039-6761.
- Bugge, K. E. (1986). *Religionsundervisning i et pluralistisk samfund: Præsentation og vurdering af nyere engelsk religionsundervisning 1945-1985* . Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 82-519-0736-5
- Dale, A. (1992). *Undervisning i kirken gjennom tidene* . Oslo: MF-Bok. ISBN/ISSN: 82-7611-008-8
- Gravem, P. (2004). *KRL - et fag for alle?: KRL-faget som svar på utfordringer i en flerkulturell enhetsskole* . Vallset: Oplandske bokforl. ISBN/ISSN: 82-7518-114-3
- Grimmitt, M. (2000). *Pedagogies of religious education: Case studies in the research and development of good pedagogic practice in RE* . Great Wakering: McCrimmons. ISBN/ISSN: 0-85597-621-7/9780855976217
- Grimmitt, M. (1998). *Religionskundskab og menneskelig udvikling: Forholdet mellem religion som fag i skolen og personlige, sociale og moralske kundskaber* . Odense: Odense Universitetsforl. ISBN/ISSN: 87-7838-310-2

- Haakedal, E. (1987). Religionspedagogikk som fagfelt: Et innblikk i aktuelle vitenskapsteoretiske posisjoner med særlig tanke på forholdet mellom teologi og pedagogikk. Tidsskrift for teologi og kirke, 58 , s. 1-13. ISBN/ISSN: 0040-7194.
- Haakedal, E. (1995). Religionspedagogikkens tverrfaglighet: Tilbakeblikk, status og muligheter. I E. Haakedal & H. Leganger-Krogstad (Red.), *Religiøse og pedagogiske idealer* (s. 8-52). Oslo: Norges forskningsråd. ISBN/ISSN: 82-12-00603-4
- Henriksen, J.-O. & Krogseth, O. (Red.) (2001). *Pluralisme og identitet: Kulturanalytiske perspektiver på nordiske nasjonalkirker i møte med religiøs og moralsk pluralisme* . Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 82-05-28060-6
- Hull, J. M. (1998). *Utopian whispers: Moral, religious and spiritual values in schools* . Norwich: Religious and Moral Education Press. ISBN/ISSN: 1-85175-157-2
- Jackson, R. (1997). *Religious education: An interpretive approach* . [London]: Hodder & Stoughton. ISBN/ISSN: 0-340-68870-x
- Mogstad, S. D. (2001). Hoveddel III. I *Trostradisjon og livssituasjon: En systematisk-teologisk analyse av hvordan etablere en korrelasjon mellom fortelling og erfaring med utgangspunkt i Hans Stocks og Georg Baudlers bibeldidaktiske teorier* . Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 82-519-1699-2
- Mogstad, S. D. (2001). *Tysk religionspedagogikk fra den kulturprotestantiske til den hermeneutiske fasen: En forskningshistorisk innføring (upublisert)* .
- Nipkow, K. E. & Schweitzer, F. (1994). Et utdrag. I *Religionspädagogik: Texte zur evangelischen Erziehungs- und Bildungsverantwortung seit der Reformation* (Vol. 2:2, s. 19-56, 218-241). München: Kaiser. ISBN/ISSN: 3-579-02065-x
- Nipkow, K. E. & Schweitzer, F. (1994). Et utdrag. I *Religionspädagogik: Texte zur evangelischen Erziehungs- und Bildungsverantwortung seit der Reformation* (Vol. 2:1, s. 17-43). München: Kaiser. ISBN/ISSN: 3-579-02064-1
- Skeie, G. (1998). *En kulturbevisst religionspedagogikk* . Trondheim: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet. ISBN/ISSN: 82-7861-114-9
- Winsnes, O. G. (1983). Kunnskap - forutforståelse - kommunikasjon. I O. Hognestad & O. G. Winsnes (Red.), *Kunnskap og forståelse: Noen fagdidaktiske problemstillinger innenfor faget kristendomskunnskap/religion/* (s. 163-198). [Trondheim]: Tapir. ISBN/ISSN: 82-519-0584-2

DELEMNE/PART H SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Alvesson, M. & Sköldberg, K. (2008). *Tolkning och reflektion: Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod* (2. utg.). [Lund]: Studentlitteratur. ISBN/ISSN: 978-91-44-04615-0
- Berger, P. L. (1993). *Religion, samfund og virkelighed: Elementer til en sociologisk religionsteori* (2. utv. utg.). Oslo: Vidarforl. ISBN/ISSN: 82-90016-52-2
- Berger, P. L. & Luckmann, T. (2000). *Den samfunnsskapte virkelighet* . Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 82-7674-539-3/978-82-7674-539-9
- Casanova, J. (1994). *Public religions in the modern world* . Chicago: University of Chicago Press. ISBN/ISSN: 0-226-09534-7/0-226-09535-5
- Davie, G. (2000). *Religion in modern Europe: A memory mutates* . Oxford: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 0-19-828065-3/0-19-924124-4
- Durkheim, É. (2001).*The elementary forms of religious life* (ikke oppgitt (utvalg ca.100 s.)). Oxford: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 0-19-283255-7
- Fenn, R. K. (Red.) (2001). *The Blackwell companion to sociology of religion* . Oxford: Blackwell. ISBN/ISSN: 0-631-21240-x/0-631-21241-8
- Gill, R. (Red.) (1996). *Theology and sociology: A reader* (New and enl. utg., ikke oppgitt (utvalg, ca. 300 s.)). London: Cassell. ISBN/ISSN: 0-304-33839-7
- Luckmann, T. (2004). *Den usynlige religionen* . Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 82-519-1976-2/978-82-519-1976-0
- Martin, D. (1993). *Tongues of fire: The explosion of Protestantism in Latin America* . Oxford: Blackwell. ISBN/ISSN: 0-631-17186-x
- Niebuhr, H. R. (1957). *The social sources of denominationalism* (ikke oppgitt (utvalg, ca. 100 s.)). New York: World Publ. ISBN/ISSN: 0-529-02075-0
- Roof, W. C. (1999). *Spiritual marketplace: Baby boomers and the remaking of American religion* . Princeton, NJ: Princeton University Press. ISBN/ISSN: 0-691-01659-3
- Weber, M. (2001). *Den protestantiske etikk og kapitalismens ånd* (ikke oppgitt, (utvalg, ca. 100 s.)). [Oslo]: De norske bokklubbene. ISBN/ISSN: 82-525-3730-8

DELEMNE/PART H SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:

Enten:/Either:

- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Det kvalitative forskningsintervju* (2. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-38529-0

Eller:/Or:

- Holme, I. M. & Solvang, B. K. (1996). *Metodevalg og metodebruk* (3. utg.). [Oslo]: TANO. ISBN/ISSN: 82-518-3427-9

DELEMNE/PART I SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Jung, C. (1969). *Psychology and religion* (ikke oppgitt, (utvalg ca. 50 s.)). London: Routledge. ISBN/ISSN: 0-415-06606-9
- Allport, G. W. (1966). *Psykologi og religiøsitet* (ikke oppgitt, (utvalg, ca. 50 s.)). København: Nyt Nordisk Forlag.
- Alvesson, M. & Sköldberg, K. (2008). *Tolkning och reflektion: Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod* (2. utg.). [Lund]: Studentlitteratur. ISBN/ISSN: 978-91-44-04615-0
- Batson, C. D., Schoenrade, P. & Ventis, W. L. (1993). *Religion and the individual: A social-psychological perspective* (ikke oppgitt, (utvalg ca. 200 s.)). New York: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 0-19-506208-6/0-19-506209-4
- Belzen, J. A. (Red.) (2001). *Psychohistory in psychology of religion: Interdisciplinary studies* (ikke oppgitt, (utvalg ca. 100 s.)). Amsterdam: Rodopi. ISBN/ISSN: 90-420-1205-6

- Belzen, J. A. & Wikström, O. (Red.) (1997). *Taking a step back: Assessments of the psychology of religion* . Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis. ISBN/ISSN: 91-554-4018-5
- Belzen, J. v. (Red.) (1997). *Hermeneutical approaches in psychology of religion* (ikke oppgitt, (utvalg, ca. 150 s.)). Amsterdam ,: Rodopi. ISBN/ISSN: 90-420-0041-4/90-420-0033-3
- DeMarinis, V. & Wikström, O. (Red.) (1996). *Clinical psychology of religion: Emerging cultural and multicultural questions from European and North American voices* (ikke oppgitt (utvalg, ca. 100 s.)). Uppsala: Forskningsrådsnämnden.
- Freud, S. (2008). *The future of an illusion* (ikke oppgitt, (utvalg ca. 50 s.)). London: Penguin. ISBN/ISSN: 978-0-141-03676-2
- James, W. (1985). *The varieties of religious experience* (ikke oppgitt (utvalg, ca. 150 s.)). Cambridge: Harvard Univ. Press. ISBN/ISSN: 0-674-93225-0
- Jones, J. W. (1991). *Contemporary psychoanalysis and religion: Transference and transcendence* . New Haven, Conn.: Yale University Press. ISBN/ISSN: 0-300-04916-1
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Interview: Introduktion til et håndværk*(2. utg.). København: Hans Reitzel. ISBN/ISSN: 978-87-412-5198-1
- Pargament, K. I. (1997). *The psychology of religion and coping: Theory, research, practice* (ikke oppgitt, (utvalg ca. 300 s.)). New York: Guilford Press. ISBN/ISSN: 1-57230-214-3
- Rizzuto, A.-M. (1979). *The birth of the living God: A psychoanalytic study* (ikke oppgitt, (utvalg ca. 150 s.)). Chicago: University of Chicago Press. ISBN/ISSN: 0-226-72100-0/0-226-72102-7
- Wulff, D. M. (1997). *Psychology of religion: Classic and contemporary* (2. utg.). New York: Wiley. ISBN/ISSN: 0-471-03706-0

DELEMNE/PART J SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Aadnanes, P. M. (1997). *Det nye tusenårsriket: New Age som livssyn* . Oslo: Det historisk-filosofiske fakultet Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-00-12733-8
- Berger, P. L. (1979). *The heretical imperative: Contemporary possibilities of religious affirmation* . Garden City, N.Y.: Anchor Press. ISBN/ISSN: 0-385-14286-2
- Bråkenhielm, C.-R. (Red.) (1982). *Aktuella livsåskådningar* (Vol. 1-2). [Lund]: Doxa. ISBN/ISSN: 91-88248-28-3/91-88248-20-8
- Dean, T. (Red.) (1995). *Religious pluralism and truth: Essays on cross-cultural philosophy of religion* . Albany: State University of New York Press. ISBN/ISSN: 0-7914-2124-4
- Hampson, D. (2002). *After Christianity* (2. utg.). London: SCM Press. ISBN/ISSN: 0334028868
- Heelas, P., Lash, S. & Morris, P. (Red.) (1996). *Detraditionalization: Critical reflections on authority and identity* . Cambridge, Mass.: Blackwell. ISBN/ISSN: 1-55786-554-x/1-55786-555-8
- Inglehart, R. (1990). *Culture shift in advanced industrial society* . Princeton, N.J.: Princeton University Press. ISBN/ISSN: 0-691-07786-x/0-691-02296-8
- Kurtén, T. (1995). *Tillit, verklighet och värde* . Nora: Nya Doxa. ISBN/ISSN: 91-88248-66-6
- Lindfelt, M. (2003). *Att förstå livsåskådningar: En metateoretisk analys av teologisk livsåskådningsforskning med anknytning till Anders Jeffners ansatser* . Uppsala: Uppsala Universitet. ISBN/ISSN: 91-554-5579-4
- Welsch, W. (1993). *Unsere postmoderne Moderne* (4. Aufl./ utg.). Berlin: Akademie Verlag. ISBN/ISSN: 3-05-002378-3

DELEMNE/PART K SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bell, C. (1992). *Ritual theory, ritual practice* . New York: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 0-19-506923-4/0-19-507613-3
- Berger, P. L. (Red.) (1999). *The Desecularization of the world: Resurgent religion and world politics* . Washington D.C.: Ethics and Public Policy Center. ISBN/ISSN: 0-8028-4691-2
- Boyer, P. (Red.) (1993). *Cognitive aspects of religious symbolism* . Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 978-0-521-43288-7/978-0-521-43870-4
- Connolly, P. (Red.) (1999). *Approaches to the study of religion* . London: Cassell. ISBN/ISSN: 0-304-33709-9/0-304-33710-2
- Eliade, M. (1958). *Patterns in comparative religion* . London: Sheed and Ward. ISBN/ISSN: 0-529-01915-9/0-7220-7945-1
- Flood, G. (1999). *Beyond phenomenology: Rethinking the study of religion* . London: Cassell. ISBN/ISSN: 0-304-70131-9/0-304-70570-5
- Gennep, A. v. (1999). *Overgangsriter* . Oslo: Pax. ISBN/ISSN: 82-530-2094-5
- Gill, S., King, U. & D'Costa, G. (Red.) (1994). *Religion in Europe: Contemporary perspectives* . Kampen: Pharos. ISBN/ISSN: 90-390-0508-7
- Harré, R. & Krausz, M. (1996). *Varieties of relativism* . Oxford: Blackwell. ISBN/ISSN: 0-631-18409-0/0-631-18411-2
- Heelas, P. (Red.) (1998). *Religion, modernity and postmodernity* (ikke oppgitt, (uvalg ca. 200 s.)). Oxford: Blackwell. ISBN/ISSN: 0-631-19847-4/0-631-19848-2
- Herbert, D. (2003). *Religion and civil society: Rethinking public religion in the contemporary world* . Aldershot: Ashgate. ISBN/ISSN: 0-7546-1332-1/0-7546-1339-9
- Hexham, I. & Poewe, K. O. (1997). *New religions as global cultures: Making the human sacred* . Boulder, Colo.: Westview Press. ISBN/ISSN: 0-8133-2508-0
- Hjelde, S. (Red.) (2000). *Man, meaning, and mystery: 100 years of history of religions in Norway: The heritage of W. Brede Kristensen* . eiden: Brill. ISBN/ISSN: 90-04-11497-1
- King, U. (Red.) (1995). *Religion and gender* (ikke oppgitt (utvalg, ca 150 s.)). Oxford: Blackwell. ISBN/ISSN: 0-631-19376-6/0-631-19377-4
- Lawson, E. T. & McCauley, R. N. (1990). *Rethinking religion: Connecting cognition and culture* . Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 0-521-37370-0/0-521-43806-3
- McCutcheon, R. T. (Red.) (1999). *The Insider/outsider problem in the study of religion: A reader* . London: Cassell. ISBN/ISSN: 0-304-70177-7/0-304-70178-5
- Preus, J. S. (1996). *Explaining religion: Criticism and theory from Bodin to Freud* . Atlanta, Ga.: Scholars Press. ISBN/ISSN: 0-7885-0321-9
- Segal, R. A. (1992). *Explaining and interpreting religion: Essays on the issue* . New York: P. Lang. ISBN/ISSN: 0-8204-1914-1
- Smith, J. Z. (1982). *Imagining religion: From Babylon to Jonestown* . Chicago: University of Chicago Press. ISBN/ISSN: 0-226-76360-9

- Turner, V. W. (1995). *The ritual process: Structure and anti-structure* . New York: Aldine de Gruyter. ISBN/ISSN: 0-202-01190-9

MET907 - Fagformidling i disiplinen

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	1
Undervisningsstart:	Høst og vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.

Studiekrav

Kandidaten skal
- ha avholdt minst 4 timer forelesning/undervisning eller ha gjennomført tilsvarende fagformidling.
- delta i evaluering av fagformidlingen, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering
For å bestå emnet MET907 må alle studiekrav være oppfylt.

Mål og innhold

Undervisningen skal gis på universitets- eller høgskolenivå, men kan være på bachelornivå.
Den kan gjerne ha tilknytning til avhandlingens tema og fagfelt. Emnet skal gi erfaring og trening i fagformidling.

MET908 - Avhandlingsseminar med egne responser

Emneansvarlig:	Geir Sigmund Afdal (Geir.Afdal@mf.no)
Studiepoeng:	3
Undervisningsstart:	Høst og vår

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.

Studiekrav

Kandidaten skal
- delta minst 4 ganger i avhandlingsseminar med skriftlig levering og muntlig presentasjon av eget fremlegg.
- være co-respondent minst 3 ganger
- delta med aktivitet i minst 5 avhandlingsseminarer totalt
- delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering
For å bestå emnet MET908 må alle studiekrav være oppfylt.

Mål og innhold

Avhandlingsseminarenes hovedspørsmål er hvordan designe og presentere en doktor-avhandling som en god forskningsrapport.
Avhandlingsseminarene inneholder drøftinger av:
1. problemformuleringen og dens vitenskapsteoretiske forutsetninger
2. forskningsstrategi og metodologisk design,
3. forskningsetiske spørsmål.

MTE571 - Metodistisk spiritualitet med røtter i østkirken

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Hjemmeeksamen	2016-06-10	12:00		2016-06-03	2016-07-01	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert master i teologi, studieretning metodistisk teologi.

MTD571 skal tydeliggjøre sammenhengen mellom den fromhetstradisjon som vokste frem i den østlige del av kirken og den metodistiske. Både østkirken og metodistkirken uttrykker sin fromhetsforståelse gjennom teologien, gudstjenesten og individuell spiritualitet.

Emnet består av tre delemner: A. Østkirkelig fromhetstradisjon, B. Metodistisk fromhetstradisjon og C. Dialog mellom østlig og metodistisk tradisjon.

Studiekrav

Studenten skal
- delta i 75 prosent av undervisningen.
- levere referat og drøfting av et kapittel fra pensum (omfang, maks 1000 ord). Referatet presenteres i gruppen som innledning til samtale
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet MTD571 har som primær vurderingsform hjemmeoppgave (1 uke). Hjemmeoppgaven skal være på inntil 4000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne. Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Studieveileder kan etter begrunnet søknad innvilge sekundær vurderingsform som er skriftlig eksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Når emnet ikke undervises og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med sekundær vurderingsform.

Hjelpemidler: Ved skriftlig eksamen anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste E.

Mål

DELEMNE A. ØSTKIRKELIG FROMHETSTRADISJON (4 SP)

Studiet skal gi
- god kunnskap om østlig fromhetstradisjon slik den kommer til uttrykk innenfor dagens ortodokse kirke.
- god kunnskap om betydningen av ikonet og Jesusbønnen i østlig fromhetstradisjon.
- kjennskap til noen østkirkelige teologer som var kilde til John Wesleys teologi.

DELEMNE B. METODISTISK FROMHETSTRADISJON (2 SP)

Studiet skal gi
- god kunnskap om den teologiske bakgrunnen for en metodistisk fromhetstradisjon
- god kunnskap om hvordan metodistisk fromhet ble og blir praktisert

DELEMNE C. DIALOG MELLOM ORTODOKS OG METODISTISK TRADISJON (4 SP)

Studiet skal gi
- kjennskap til hvordan dialogen mellom ortodoks og metodistisk tradisjon har forløpt.
- kunnskap om hvordan ortodokse teologer tolker sammenhengen mellom ortodoks og metodistisk spiritualitet.
- kunnskap om hvordan metodistiske teologer tolker sammenhengen mellom ortodoks og metodistisk spiritualitet.

MV601 - Teologi og kirke i sør

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Religion, Society and Global Issues 2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e, liste f

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-05-30	09:00	6 timer		2016-06-20	2016-05-04

Generell informasjon

Den største delen av den kristne kirke befinner seg i dag i den ikke-vestlige verden, Asia, Afrika og Latin-Amerika.. Fellesskap og samarbeid mellom kirker over geografiske, kulturelle og konfesjonelle skillelinjer blir stadig vanligere og viktigere. Samtidig blir vårt eget land mer flerreligiøst og flerkulturelt. Dette emnet vil ta opp i et historisk og aktuelt perspektiv hvordan kirkene i sør har forsøkt å kontekstualisere den kristne tro ved å utvikle en egen teologi og praksis både innad i kirken og med sikte på å formidle evangeliet til ikke-kristne. Det vil også bli fokusert på forholdet mellom det globale og det lokale i kirkenes liv. Det vil også bli drøftet hvordan kirkene i vest kan lære og la seg utfordre av kirkene i sør når det gjelder teologi, spiritualitet og misjon.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

- få godkjent en bokrapport (ca.2000 ord) levert innen fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet MV601 har skriftlig eksamen (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av ekamen. Hjelpemidler: Ved skriftlig eksamen anvendes hjelpemidlene beskrevet i Liste E.

Mål og innhold

Studiet skal gi:
- kunnskap om hva som kjennetegner teologien i kirkene i sør i forhold til i vesten,
- kunnskap om hvordan kirkene i sør møter de diakonale og missiologiske oppgavene de står overfor i en flerreligiøs og fattig kontekst,
- evne til å drøfte de teologiske og kirkelige spørsmål som reises av kirkenes ikke-vestlige kontekst,

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Bediako, K. (1992). *Theology and identity: The impact of culture upon Christian thought in the second century and in modern Africa* (s. 1-12, 225-346, 386-444). Oxford: Regnum Books. ISBN/ISSN: 1-870345-10-x
- Engelsviken, T. (2011). *The challenge of the missional Church in the south* . Oslo: MF Norwegian School of Theology. (Se Fronter)
- González, O. E. & González, J. L. (2008). *Christianity in Latin America: A history* (s. 1-63, 131-159, 206-310). Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 0-521-86329-5/0-521-68192-8/978-0-521-86329-2/978-0-521-68192-6
- Hwa, Y. (2014). *Mangoes or bananas?: The quest for an authentic Asian Christian theology* (2 utg., s. 1-97, 109-205). Oxford: Regnum. ISBN/ISSN: 9781908355478
- Schreiter, R. J. (1997). *The new Catholicity: Theology between the global and the local* (s. 1-60). Maryknoll, N.Y.: Orbis Books. ISBN/ISSN: 1-57075-120-x

MV691 - Åpent fordypningsemne i MV

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Avsluttende vurdering

Emnet MV691 har bare én vurderingsform, skriftlig eksamen (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne eksamen.

Hjelpemidler: Ved skriftlig eksamen anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

MV692 - Åpent fordypningsemne i MV

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Avsluttende vurdering

Emnet MV692 har bare én vurderingsform, skriftlig eksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne eksamen.

Hjelpemidler: Ved skriftlig eksamen anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

MV693 - Åpent fordypningsemne i MV

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Avsluttende vurdering

Emnet MV693 har bare én vurderingsform, skriftlig eksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne eksamen.

Hjelpemidler: Ved skriftlig eksamen anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

NT513 - Det nye testamentet - bibelteologi

Emneansvarlig:	Karl Olav Sandnes (Karl.O.Sandnes@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e, liste f

Generell informasjon
NT513 gir et ikke-grunnspråklig studium av Det nye testamente på masternivå.
Emnet gir innsikt i datidens kultur, historie og samfunn, behandler sentrale temaer knyttet til spørsmålet om "den historiske Jesus" og til Jesu forkynnelse i de synoptiske evangelier, og gir en samlet fremstillingav Paulus' teologi. Emnet vil også ta opp metodiske og hermeneutiske problemstillingerknyttet til studiet av historie og teologi.

Emnet består av tre delemner: A. Kulturkunnskap (2 sp), B. Den historiske Jesus og Jesu forkynnelse ifølge de synoptiske evangelier (4 sp) og C. Paulinsk teologi (4 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med BIB501-04V Bibelfag reduseres dette emnet med 3 sp
- Med NT503-04V Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 10 sp
- Med NT503-04V Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 10 sp
- Med PEN513-07H Det nye testamente reduseres dette emnet med 10 sp

Avsluttende vurdering
Emnet NT513 har skriftlig eksamen (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av skriftlig eksamen.

Mål

DELEMNE A: KULTURKUNNSKAP
MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om den jødisk-hellenistiske kultur som Det nye testamente er en del av.

DELEMNE B: DEN HISTORISKE JESUS OG JESU FORKYNNELSE IFØLGE DE SYNOPTISKE EVANGELIENE

MÅL
Studenten skal ha
- kjennskap til aktuell forskning om den historiske Jesus
- evne til å drøfte hva forutsetninger og metoder har å si for forståelsen av den historiske Jesus
- grundig kunnskap om Jesu forkynnelse om Guds rike i de synoptiske evangeliene
- grundig kunnskap om Bergprekenens innhold, teologi og tolkningshistorie

DELEMNE C: PAULINSK TEOLOGI

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om apostelen Paulus' teologi og metodiske spørsmål knyttet til fremstillingen av denne,

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Skarsaune, O. (2002). *In the shadow of the temple: Jewish influences on early Christianity* (s. 23-132). Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press. ISBN/ISSN: 0-8308-2670-x

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- Klauck, H.-J. (2000). *The religious context of early Christianity: A guide to Graeco-Roman religions* (s. 1-11, 94-106, 149-174, 177-192, 250-255, 261-266, 279-288, 325-330, 335-338, 351-358, 385-400, 426-433, 437-438, 462-484). Edinburgh: T&T Clark. ISBN/ISSN: 0-567-08693-3

Eller:/Or:

- Seland, T. (2004). *Paulus i Polis: Paulus' sosiale verden som forståelsesbakgrunn for hans liv og forkynnelse* (s. 1-218). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 82-519-1988-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Evans, C. A. (2006). *Fabricating Jesus: How modern scholars distort the Gospels* (s. 15-77, 180-235). Downers Grove, Ill.: IVP Books. ISBN/ISSN: 978-0-8308-3355-9/978-1-84474-172-4
- Talbert, C. H. (2004). *Reading the Sermon on the mount: Character formation and decision making in Matthew 5-7* . Columbia, S.C.: University of South Carolina Press. ISBN/ISSN: 1-57003-553-9

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- Dunn, J. D. (2003). *Christianity in the making* (Vol. 1, s. 383-487). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-3931-2/978-0-8028-3931-2

Eller:/Or:

- Kvalbein, H. (2008). *Jesus - hva ville han? Hvem var han?: En innføring i de tre første evangelienes budskap* (s. 75-181). Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 978-82-531-4581-5

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- Schnelle, U. (2005). *Apostle Paul: His life and theology* (57?137, 277?301, 317?342, 387-597). Grand Rapids, Mich.: Baker Academic. ISBN/ISSN: 0-8010-2796-9

Eller:/Or:

- Dunn, J. D. G. (2003). *The Cambridge companion to St. Paul* . Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 0-521-78155-8/0-521-78694-0

Eller:/Or:

- Sandnes, K. O. (1996). *I tidens fylde-: En innføring i Paulus' teologi* . Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 82-531-4316-8. Hentet fra http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2010051803009

NT601 - Fordypningsemne i gresk språk og kultur: Skriftolkning og forkynnelse og Kristendom og hellenistisk filosofi

Emneansvarlig:	Glenn Øystein Wehus (Glenn.O.Wehus@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste h

Generell informasjon

Fordypningsemnet i gresk språk og kultur er et tilbud til studenter som ønsker å skaffe seg en bredere basis for arbeidet med bibelske og tidligkristne tekster på gresk. Emnet skal sette studentene bedre i stand til å håndtere ukjente tekster. Fordypningsemnet vil også kunne være nyttig i andre studiesammenhenger, som f.eks. historie, idéhistorie, religionshistorie, patristikk, kunsthistorie og arkeologi (med vekt på hellenistisk og tidlig kristen tid). Fordypningsemnet forutsetter greskkunnskaper lik GR151 og GR152, eller tilsvarende. Fordypningsemnet i gresk språk og kultur omfatter en tekstkomponent på ca. 40 sider gresk teksten kulturkomponent som består av et lesepensum med tekster som er tilpasset de greskspråklige tekstene (ca.300 sider)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med NT602-07H Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp
Med NT603-07H Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp
Med NT609-04V Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har skriftlig eksamen (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av skriftlig eksamen.

Mål

De første kristne leste Det gamle testamente (GT) som et vitnesbyrd om Jesus, og det å avdekke denne sammenhengen mellom GT og Jesus hadde ofte en framtredende plass i deres forkynnelse av evangeliet. Emnet vil undersøke hvordan denne skrifttolkningen og forkynnelsen skjer i tre sentrale nytestamenlige og tidlig-kristne tekster og arbeide med de teologiske og hermeneutiske spørsmålene som en slik skrifttolkning innebærer.
Studenten skal ha
- kunnskap om tidlig kristen skrifttolkning og forkynnelse på grunnlag av et studium av utvalgte bibelske og utenombibelske skrifter: Hebr. 1-3; 8,1-10,18; 2. Klem 1-6; Meliton: Om påsken 1-10; 34-45; 100-105
- grundig kjennskap (utvidet i forhold til GR151 og GR152) til gresk språk og grammatikk, samt god evne til å oversette ovenstående tekster fra gresk til norsk

De første kristne levde i en gresk-romersk kulturkrets hvor forskjellige filosofiske og livssynsmessige retninger arbeidet med mange av de samme teologiske, etiske og eksistensielle spørsmålene som de kristne arbeidet med. Emnet vil særlig fokusere på kristendom og stoisisme, nærmere bestemt på Paulus og den stoiske filosofen Epiktet (ca. 50-135 e. Kr), og undersøke hvordan disse to arbeider med eksistensielle spørsmål om livets mening, og om Guds rolle i det enkelte menneskeliv og i verden for øvrig, og hvordan de forsøker å gi hjelp til mennesker til å manøvrere seg gjennom livet.
Studenten skal ha:
- kunnskap om de første kristnes intellektuelle og livssynsmessige omverden
- god kunnskap om kristen og stoisk tenkning om teologi, eksistens og livsmanøvrering på grunnlag av et studium av følgende greske tekster: utvalg fra Paulus´ brev til filipperne; utvalg fra den stoiske filosofen Epiktet
- grundig kjennskap (utvidet i forhold til GR151 og GR152) til gresk språk og grammatikk, samt god evne til å oversette ovenstående tekster fra gresk til norsk

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Baasland, E. & Hvalvik, R. (Red.) (1984). *De apostoliske fedre* (s. 192-196). Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 82-531-7404-7
- Ehrman, B. D. (2003). *The Apostolic Fathers* (Vol. 1, s. 164-174). Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Engberg-Pedersen, T. (1994). Hellenistisk kultur: Videnskap litteratur, filosofi. I S. Pedersen (Red.), *Den nytestamentlige tids historie* (s. 58-75, 97-116). Århus: Aarhus universitetsforlag. ISBN/ISSN: 87-7288-498-3
- Fee, G. D. (1995). *Paul's Letter to the Philippians* (s. 1-55). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-2511-7
- Hauge, E. H. (2001). Det kristne liv som bekjennelse. *Tidsskrift for teologi og kirke*, (4), s. 273-293. ISBN/ISSN: 0040-7194.
- Larsson, E. (1982). Om Hebreerbrevets syfte. I *Människan inför bibeln* (s. 197-210). Stockholm: SkeabVerbum. ISBN/ISSN: 91-526-0250-8
- Long, A. A. (2002). *Epictetus: A Stoic and Socratic guide to life* (s. 7-36). Oxford: Clarendon Press. ISBN/ISSN: 0-19-924556-8
- Melito & S.G. Hall (1979). *On Pascha and fragments* (s. 1-61). Oxford: Clarendon Press. ISBN/ISSN: 0-19-826811-4
- Melito & Skarsaune, O. (1997). *Om påsken: Den eldste kristne påskepreken* (s. 9-59). Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 82-531-4359-1 (Kjøpes på Vivo bokhandel)
- Pedersen, S. (Red.) (1994). Utvalgte antikke primærtekster. I *Den nytestamentlige tids historie* (s. 413-436). Århus: Aarhus universitetsforlag. ISBN/ISSN: 87-7288-498-3
- Skarsaune, O. (1987). *Da Skriften ble åpnet: Den første kristne tolkning av Det gamle testamente* (s. 11-84). Oslo: Den norske israelsmisjon/Nye Luther. ISBN/ISSN: 82-531-9330-0
- Wehus, G. Ø. (2006). *Teologi og antropologi hos Epiktet: En studie av relasjonen mellom gud og mennesker belyst gjennom litterære bilder og direkte tale* (s. 7-14). Oslo: G.Ø. Wehus.

NT602 - Fordypningsemne i gresk språk og kultur: Skriftolkning og forkynnelse

Emneansvarlig:	Glenn Øystein Wehus (Glenn.O.Wehus@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste h

Generell informasjon

Fordypningsemnene i gresk språk og kultur er et tilbud til studenter som ønsker å skaffe seg en bredere basis for arbeidet med bibelske og tidligkristne tekster på gresk. Emnet skal sette studentene bedre i stand til å håndtere ukjente tekster. Fordypningsemnet vil også kunne være nyttig i andre studiesammenhenger, som f.eks. historie, idéhistorie, religionshistorie, patristikk, kunsthistorie og arkeologi (med vekt på hellenistisk og tidlig kristen tid). Fordypningsemnet forutsetter greskkunnskaper lik GR151 og GR152 eller tilsvarende. Fordypningsemnet i gresk språk og kultur omfatter en tekstkomponent på ca. 20 sider gresk teksten kulturkomponent som består av et lesepensum med tekster som er tilpasset de greskspråklige tekstene (ca.150 sider)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med NT601-07H Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp
Med NT608-04V Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp
Med NT609-04V Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av skriftlig eksamen.
Dersom emnet velges som en del av NT512/NT521/NT522/NT523 vil eksamensformen følge den avsluttende vurdering på NT512/NT521/NT522/NT523.

Mål og innhold

De første kristne leste Det gamle testamente (GT) som et vitnesbyrd om Jesus, og det å avdekke denne sammenhengen mellom GT og Jesus hadde ofte en framtredende plass i deres forkynnelse av evangeliet. Emnet vil undersøke hvordan denne skrifttolkningen og forkynnelsen skjer i tre sentrale nytestamenlige og tidlig-kristne tekster og arbeide med de teologiske og hermeneutiske spørsmålene som en slik skrifttolkning innebærer.
Studenten skal ha
- kunnskap om tidlig kristen skrifttolkning og forkynnelse på grunnlag av et studium av utvalgte bibelske og utenombibelske skrifter: Hebr. 1-3; 8,1-10,18; 2. Klem 1-6; Meliton: Om påsken 1-10; 34-45; 100-105
- grundig kjennskap (utvidet i forhold til GR151 og GR152) til gresk språk og grammatikk, samt god evne til å oversette ovenstående tekster fra gresk til norsk

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Baasland, E. & Hvalvik, R. (Red.) (1984). *De apostoliske fedre* (s. 192-196). Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 82-531-7404-7
- Ehrman, B. D. (2003). *The Apostolic Fathers* (Vol. 1, s. 164-174). Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Hauge, E. H. (2001). Det kristne liv som bekjennelse. *Tidsskrift for teologi og kirke*, (4), s. 273-293. ISBN/ISSN: 0040-7194.
- Larsson, E. (1982). Om Hebreerbrevets syfte. I *Människan inför bibeln* (s. 197-210). Stockholm: SkeabVerbum. ISBN/ISSN: 91-526-0250-8
- Melito & S.G. Hall (1979). *On Pascha and fragments* (s. 1-61). Oxford: Clarendon Press. ISBN/ISSN: 0-19-826811-4
- Melito & Skarsaune, O. (1997). *Om påsken: Den eldste kristne påskepreken* (s. 9-59). Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 82-531-4359-1 (Kjøpes på Vivo bokhandel)
- Skarsaune, O. (1987). *Da Skriften ble åpnet: Den første kristne tolkning av Det gamle testamente* (s. 11-84). Oslo: Den norske israelsmisjon/Nye Luther. ISBN/ISSN: 82-531-9330-0

NT603 - Fordypningsemne i gresk språk og kultur: Kristendom og hellenistisk filosofi

Emneansvarlig:	Glenn Øystein Wehus (Glenn.O.Wehus@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste h

Generell informasjon

Fordypningsemnene i gresk språk og kultur er et tilbud til studenter som ønsker å skaffe seg en bredere basis for arbeidet med bibelske og tidligkristne tekster på gresk. Emnet skal sette studentene bedre i stand til å håndtere ukjente tekster. Fordypningsemnet vil også kunne være nyttig i andre studie¬sammenhenger, som f.eks. historie, idéhistorie, religionshistorie, patristikk, kunsthistorie og arkeologi (med vekt på hellenistisk og tidlig kristen tid). Fordypningsemnet forutsetter greskkunnskaper lik TEOL1210 og TEOL1220 eller tilsvarende.
Fordypningsemnet i gresk språk og kultur omfatter en tekstkomponent på ca. 20 sider gresk teksten kulturkomponent som består av et lesepensum med tekster som er tilpasset de greskspråklige tekstene (ca.150 sider)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med NT601-07H Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp
Med NT608-04V Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp
Med NT609-04V Fordypningsemne i... reduseres dette emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av skriftlig eksamen.
Dersom emnet velges som en del av TEOL5220 vil eksamensformen følge den avsluttende vurdering på TEOL5220.

Mål og innhold

De første kristne levde i en gresk-romersk kulturkrets hvor forskjellige filosofiske og livssynsmessige retninger arbeidet med mange av de samme teologiske, etiske og eksistensielle spørsmålene som de kristne arbeidet med. Emnet vil særlig fokusere på kristendom og stoisisme, nærmere bestemt på Paulus og den stoiske filosofen Epiktet (ca. 50-135 e. Kr), og undersøke hvordan disse to arbeider med eksistensielle spørsmål om livets mening, og om Guds rolle i det enkelte menneskeliv og i verden for øvrig, og hvordan de forsøker å gi hjelp til mennesker til å manøvrere seg gjennom livet.
Studenten skal ha:
- kunnskap om de første kristnes intellektuelle og livssynsmessige omverden
- god kunnskap om kristen og stoisk tenkning om teologi, eksistens og livsmanøvrering på grunnlag av et studium av følgende greske tekster: utvalg fra Paulus' brev til filipperne; utvalg fra den stoiske filosofen Epiktet
- grundig kjennskap (utvidet i forhold til TEOL1210 og TEOL1220) til gresk språk og grammatikk, samt god evne til å oversette ovenstående tekster fra gresk til norsk

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Arrianus, F. (2010). *Epiktets Håndbok* . Bergen: Vigmostad Bjørke. ISBN/ISSN: 978-82-419-0625-1
- Engberg-Pedersen, T. (1994). Hellenistisk kultur: Videnskap litteratur, filosofi. I S. Pedersen (Red.), *Den nytestamentlige tids historie* (s. 58-75, 97-116). Århus: Aarhus universitetsforlag. ISBN/ISSN: 87-7288-498-3
- Fee, G. D. (1995). *Paul's Letter to the Philippians* (s. 1-55). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-2511-7
- Long, A. A. (2002). *Epictetus: A Stoic and Socratic guide to life* (s. 7-36). Oxford: Clarendon Press. ISBN/ISSN: 0-19-924556-8
- Pedersen, S. (Red.) (1994). Utvalgte antikke primærtekster. I *Den nytestamentlige tids historie* (s. 413-436). Århus: Aarhus universitetsforlag. ISBN/ISSN: 87-7288-498-3

- Wehus, G. Ø. (2006)*Teologi og antropologi hos Epiktet: En studie av relasjonen mellom gud og mennesker belyst gjennom litterære bilder og direkte tale* (s. 7-14). Oslo: G.Ø. Wehus.

NT605 - Jødedommen på nytestamentlig tid

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

Jødedommen i det 1. århundre var ingen enhetlig størrelse, men omfattet ulike retninger og grupperinger. De hadde likevel en felles arv i Tanak (GT). Emnet vil gi god kunnskap om den jødiske kultur som Jesus og de første kristne levde i.

Studiepoengreduksjon

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har ordinært eksamensformen skriftlig eksamen (6 timer). For høsten 2015 er eksamensform hjemmeeksam (én uke). Omfang er 4000-5000 ord. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamenen.

Mål og innhold

Studenten skal
- ha grundig kunnskap om jødisk religion, kultur og identitet på nytestamentlig tid
- ha grundig kunnskap om de viktigste skillelinjer mellom ulike religiøse retninger i jødedommen på Jesu tid
- ha evne til hermeneutisk og teologisk refleksjon omkring det at Jesus var jøde

Tekster i oversettelse
200 sider fra GT-apokryfene, pseudepigrafene, Qumran, Filon, Josefus eller rabbinsk litteratur valgt i samråd med faglærer, og meldes til studieveileder innen en frist.

Og i tillegg til den oppsatte litteraturen, under, skal det velges 100 sider sekundærlitteratur i tilknytning til kildetekstene. Det velges i samråd med faglærer og meldes innen oppmeldingsfrist for eksamen.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Hegstad, H. (1993). Hedningenes frelser eller Israels Messias?: Til spørsmålet om den teologiske og kristologiske betydningen av at Jesus var jøde. Tidsskrift for teologi og kirke, 64 (2), s. 81-94. ISBN/ISSN: 0040-7194.
- Kvalbein, H. (1984). *Blant skriftlærde og fariseere: Jødedommen i oldtiden*. Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-0248-0 (Kjøpes på Vivo bokhandel)
- Moxnes, H. (2000). Jøden. I H. Moxnes (Red.), *Jesus: År 2000 etter Kristus* (s. 52-83). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-00-12949-7
- Skarsaune, O. (2002). *In the shadow of the temple: Jewish influences on early Christianity* (s. 23-145). Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press. ISBN/ISSN: 0-8308-2670-x

NT626 - Apostlenes gjerninger

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon
Apostlenes gjerninger er et enestående verk blant NTs skrifter. Det er det eneste eksempel på et antikt historieverk i den nytestamentlige skriftsamling og representerer en sammenhengende fremstilling av de første kristnes historie. Emnet tar opp spørsmål knyttet til forståelsen av Apostlenes gjerninger som et antikt historieverk. Videre vil emnet belyse noen sider ved skriftets teologi knyttet til temaene Guds folk, misjon, pneumatologien, kristologien og soteriologien.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med TE608 04V The Work of the Holy Spirit... reduseres dette emnet med 7 sp
- Med NT627 07H Apostlenes gjerninger reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering
Emnets eksamensform er en skriftlig eksamen (6 timer). Eksamen vurderes med karakter (A-F).

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kjennskap til fortellingsgangen i Apostlenes gjerninger
- kjennskap til Apostlenes gjerninger som antikt historieverk
- grundig kunnskap om fremstillingen av den urkristne misjon, Guds folk, pneumatologien, kristologien og soteriologien i Apostlenes gjerninger.
- grundig evne til å fortolke utvalgte tekster (Apg 1-3; 8,4-40; 10,1-11,18; 15,1-35) på grunnlag av den greske tekst

I tillegg til litteraturen under skal det avtales ca. 250 sider litteratur i samråd med faglærer. Litteraturen meldes til studieadministrativ avdeling (studieveileder) innen 1. sept. / 1. febr.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Jervell, J. (1996). The future of the past: Luke's vision of salvation history and its bearing on his writing of history. I B. Witherington (Red.), *History, literature, and society in the Book of Acts* (s. 104-126). Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 0-521-49520-2
- Marshall, I. H. & Peterson, D. (Red.) (1998). *Witness to the Gospel: The theology of Acts* (s. 3-16, 17-144, 169-214, 295-372, 437-457). Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans Publishing. ISBN/ISSN: 0-8028-4435-9
- Sterling, G. E. (2000). Opening the scriptures: The legitimation of the jewish diaspora and the early christian mission. I D. P. Moessner (Red.), *Jesus and the heritage of Israel: Luke´s narrative claim upon Ísraels legacy* (s. 199-217). Trinity press. ISBN/ISSN: 1-56338-293-8
- Witherington, B. (1997). Et utvalg. I *The Acts of the Apostles: A socio-rhetorical commentary* (s. 2-76, 105-188, 279-301, 339-365, 439-470). Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-2443-9/0-8028-4501-0

NT627 - Apostlenes gjerninger

Emneansvarlig:	Geir Otto Holmås (Geir.O.Holmas@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

Apostlenes gjerninger er et enestående verk blant NTs skrifter. Det er det eneste eksempel på et antikt historieverk i den nytestamentlige skriftsamling og representerer en sammenhengende fremstilling av de første kristnes historie. Emnet tar opp spørsmål knyttet til forståelsen av Apostlenes gjerninger som et antikt historieverk. Videre vil emnet belyse noen utvalgte sider ved skriftets teologi knyttet til temaene Guds folk, misjon og Den Hellige Ånd.

Fordypningsemnet NT627 kan inngå som valgbart delemne i TEOL5220 1. Korinterbrev, Johannes' åpenbaring og valgfri fordypning.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med TE608 04V The Work of the Holy Spirit... reduseres dette emnet med 3 sp
- Med NT626 07H Apostlenes gjerninger reduseres dette emnet med 5 sp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av skriftlig eksamen.
Dersom emnet velges som en del av emnet TEOL5220 følges vurderingsordningen for dette emnet.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- kjennskap til fortellingsgangen i Apostlenes gjerninger
- kjennskap til Apostlenes gjerninger som antikt historieverk
- grundig kunnskap om Apostlenes gjerningers fremstilling av den urkristne misjon, Guds folk og Den Hellige Ånds gjerning
- grundig evne til å fortolke utvalgte tekster (Apg 1-2; 10,1-11,18; 15,1-35) på grunnlag av den greske tekst

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Jervell, J. (1996). The future of the past: Luke's vision of salvation history and its bearing on his writing of history. I B. Witherington (Red.), *History, literature, and society in the Book of Acts* (s. 104-126). Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 0-521-49520-2
- Marshall, I. H. & Peterson, D. (Red.) (1998). *Witness to the Gospel: The theology of Acts* (s. 3-16, 41-62, 83-106, 169-214, 295-372, 437-457). Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans Publishing. ISBN/ISSN: 0-8028-4435-9
- Sterling, G. E. (2000). Opening the scriptures: The legitimation of the jewish diaspora and the early christian mission. I D. P. Moessner (Red.), *Jesus and the heritage of Israel: Luke´s narrative claim upon Ísraels legacy* (s. 199-217). Trinity press. ISBN/ISSN: 1-56338-293-8
- Witherington, B. (1997). Et utvalg. I *The Acts of the Apostles: A socio-rhetorical commentary* (s. 2-76, 105-163, 339-365, 439-470). Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-2443-9/0-8028-4501-0

NT691 - Åpent fordypningsemne i NT:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

Emnet NT691 har bare én vurderingsform, skriftlig eksamen (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne eksamenen.

Hjelpemidler: Ved skriftlig eksamen anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

Mål og innhold

Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

NT692 - Åpent fordypningsemne i NT:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

NT694 - Åpent fordypningsemne i NT:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

PED1001 - Praksis - lektorprogrammet - første semester

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	0
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i lektorprogrammet og er obligatorisk for studenter på dette programmet. Det tas sammen med enten mappeemnet K-RLE1110 eller enkeltemnet RL1020 i første semester av lektorprogrammet. Studenter på lektorprogrammets første semester blir automatisk oppmeldt i praksisemnet.

I emnet inngår fem dagers observasjonspraksis i skole, med obligatoriske samlinger før og etter praksisen og 1¿2 andre obligatoriske profesjonssamlinger.
Rapporten som skal skrives etter praksis, inngår som studiekrav på K-RLE1110 eller RL1020, som erstatning for et annet studiekrav på disse emnene (se disse emnebeskrivelsene).

Studiekrav

For å få emnet godkjent må studenten ha

- godkjent deltakelse i observasjonspraksis i skole og samtale
- godkjent fremmøte på obligatoriske samlinger før og etter praksis
- godkjent fremmøte på 1-2 andre obligatoriske profesjonssamlinger.

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til bestått eller ikke bestått.

PED1020 - Innføring i pedagogikk

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

PED1020 er et kjerneemne i lektorprogrammet. Emnet består av tre delemner: A. Pedagogiske grunnlagsspørsmål (5 stp), B. Religionspedagogikk (3 stp) og C. Religionsdidaktikk (2 stp). De to siste delemnene er identiske med delemnene B og C på emnet RL1020 Livssynskunnskap og religionspedagogikk.
Emnet kan inngå som ett av tre emner i emnekombinasjonen K-RLE1115, som har mappevurdering. Se emnebeskrivelsen for dette emnet for hvilke studiekrav som da gjelder.

Studiepoengreduksjon

PED1020 har studiepoengsreduksjon mot RL1020 delemne A, B, C med 5 stp.
PED1020 har studiepoengsreduksjon mot RL1020 delemne A, B, D med 3 tp.

Studiekrav

- få godkjent en rapport fra observasjonspraksis (fem dager) i skole (1200-1800 ord)
- ha godkjent oppmøte (minst 75 %) i seminartimer knyttet til delemne A
- delta i evaluering av emnet, dersom det skal evalueres elektronisk i det aktuelle semesteret.

Nærmere informasjon om studiekravene gis på semesterarket (se Fronter). For studenter som tar emnet som del av emnekombinasjonen K-RLE1115, gjelder andre studiekrav.

Avsluttende vurdering

Emnet PED1020 har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. For å kunne gå opp til eksamen må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamenen. Eksamenen gjennomføres uten hjelpemidler.

Mål

DELEMNE A. PEDAGOGISKE GRUNNLAGSSPØRSMÅL

Dette delemnet gir en introduksjon til pedagogikk som vitenskap og grunnleggende sider ved pedagogikkfaget. Det skal gi kunnskap om sentrale spørsmål knyttet til undervisning, opplæring og danning, og tematisere samspillet mellom disse. Forholdet mellom skole og samfunn blir vektlagt.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om grunnleggende pedagogiske begreper
- kunnskap om pedagogiske grunnlagsproblemer
- kunnskap om forholdet mellom danning og utdanning

DELEMNE B. RELIGIONSPEDAGOGIKK (3 STP)

Faget religionspedagogikk arbeider med undervisnings- og læringsspørsmål i skole og kirke i spenningen mellom teori og praksis. Dette delemnet tar for seg didaktiske grunnlagsspørsmål og ulike læringsteorier. Det gir også en innføring i den offentlige skolens religionsundervisning, sett i sammenheng med skolens formål og oppgaver.

Studenten skal etter fullført delemne ha
- kjennskap til didaktiske grunnlagsspørsmål
- god kunnskap om ulike læringsteorier
- kjennskap til skolens formål
- kunnskap om RLE-fagets oppgaver og egenart

DELEMNE C. RELIGIONSDIDAKTIKK (SKOLEVARIANT) (2 STP)

Dette delemnet skal gi kjennskap til didaktiske spørsmål knyttet til RLE-undervisning i skolen.

Studenten skal etter fullført emne ha
- evne til å reflektere over didaktiske problemstillinger knyttet til planlegging av, tilrettelegging for og evaluering av læringsforløp i RLE

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Dale, E. L. (Red.) (2001). *Om utdanning: Klassiske tekster* . [Oslo]: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 82-05-29911-0/978-82-05-29911-5
- Imsen, G. (2011). *Hva er pedagogikk* (nr. 39). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01490-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- (2008). Den generelle delen av læreplanen (for grunnskolen). Hentet 2012-05-16 fra http://www.udir.no/Lareplaner/Kunnskapsloftet/Generell-del-av-lareplanen/
- Den norske kirke, . (2010). *Gud gir - vi deler: Plan for trosopplæring i Den norske kirke.* Oslo: Kirkerådet. ISBN/ISSN: 978-82-7545-092-8 (Kjøpes på Vivo bokhandel). Hentet fra http://kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/plandokumenter/plan-for-trosopplaring/?id=1352501
- Leganger-Krogstad, H. (2008). Religions- og livssynsdidaktikk. I E. M. Halvorsen (Red.), *Didaktikk for grunnskolen: Fellestrekk og særdrag i et fagdidaktisk mangfold*(s. 175-205). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-0635-3 (Kompendium)
- Stubø, I. (2012). Den norske grunnskolens formålsparagraf: Verdietikk i moralfilosofisk lys. I S. Lied & C. Osbeck (Red.), *Religionsdidaktisk arbeid pågår!: Religionsdidaktikk i Hamar og Karlstad* (s. 79-108). Vallset: Oplanske bokforl. ISBN/ISSN: 978-82-7518-197-6 (Kompendium)
- Utdanningsdirektoratet (1996). Læreplan for videregående opplæring: Religion og etikk. Hentet 2012-05-16 fra http://www.utdanningsdirektoratet.no/Lareplaner/Grep/Modul/?gmid=0&gmi=19954
- Utdanningsdirektoratet (2008). Læreplan i religion, livssyn og etikk (for grunnskolen). Hentet 2014-05-13 fra http://www.udir.no/kl06/RLE1-01/
- Wittek, L. (2012). *Læring i og mellom mennesker: En innføring i sosiokulturelle perspektiver*(2. utg., s. 15-192). [Oslo]: Cappelen Damm akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-02-36471-7
- Wittek, L. & Stray, J. H. (Red.) (2014). *Pedagogikk: En grunnbok* (s. 113-132, 149-178, 619-635). [Oslo]: Cappelen Damm akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-02-41424-5 (Kompendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Opsal, R. R. (2015). Påskevandring som samarbeidsprosjekt: Læring uten troUng teologi, 48 (1), s. 6-18. ISBN/ISSN: 0333-340X (Kompendium).
- Sødal, H. K. (Red.) (2009). *Religions- og livssynsdidaktikk: En innføring* (4. utg.). Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 978-82-7634-781-4

PED1030 - Ungdomskultur og trosopplæring

Emneansvarlig:	Morten Holmqvist (Morten.Holmqvist@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet gir ulike samfunnsfaglige og pedagogiske perspektiver på ungdoms utvikling og sosialisering. Emnet vil peke på hvilke muligheter og utfordringer dette gir trosopplæringsfeltet. Perspektivene er samlet fra fagdisipliner som pedagogikk, utviklingspsykologi, sosiologi, religionssosiologi, teologi, samt medievitenskap. Emnet skal bidra til en forståelse av ungdommers sosialisering på deres ulike arenaer. Emnet skal gi en forståelse av hvordan religiøs læring og sosialisering kan skje på disse arenaene. Det vil også være et fokus på temaer som identitet, religion, seksualitet og rus.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet.
Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med RP115 reduseres dette emnet med 5 stp.
Med SAM1030 reduseres dette emnet med 10 stp.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent en drøftingsoppgave (1200-1500 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet PED1030 har skriftlig eksamen (4 timer) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
For å få avsluttende eksamen, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om ulike perspektiver på sosialisering, identitet og utvikling
- god kunnskap om utviklingen av ungdomskultur og begrepet ungdom
- kunnskap om religiøs læringsprosesser
- kjennskap til sentrale problemstillinger knyttet til forholdet mellom media og sosialisering
- kjennskap til noen av dagens subkulturer og til noen ungdomskulturelle utrykk.
- evne til å reflektere over religionspedagogiske muligheter og utfordringer for trosopplæring og ungdom

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aagre, W. (2014). *Ungdomskunnskap: Hverdagslivets kulturelle former* (2. utg., s. 31-157). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-1625-3
- Collins-Mayo, S., Mayo, B., Nash, S. & Cocksworth, C. (2010). *The faith of generation Y* . London: Church House Publ. ISBN/ISSN: 9780715142066
- Dysthe, O. & Igland, M. A. (2001). Vygotskij og sosiokulturell teori. I O. Dysthe (Red.), *Dialog, samspel og læring* (s. 73-91). Oslo: Abstrakt forl. ISBN/ISSN: 82-7935-028-4/978-82-7935-028-6 (Kompendium)
- Ekeland, T.-J., Iversen, O., Nordhelle, G. & Ohnstad, A. (2010). *Psykologi for sosial- og helsefag* (2. utg., s. 51-97). [Oslo]: Cappelen akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-02-33438-3
- Fenwick, T. J., Edwards, R. & Sawchuk, P. H. (2011). *Emerging approaches to educational research: Tracing the sociomaterial* (s. 110-128). London: Routledge. ISBN/ISSN: 978-0-415-57092-3 (Kompendium)
- Frønes, I. (2006). *De likeverdige: Om sosialisering og de jevnaldrendes betydning* (3. utg., s. 23-71). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 82-05-36105-3/978-82-05-36105-8
- Gripsrud, J. (2011). *Mediekultur, mediesamfunn* (4. utg., s. 15-111). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 978-82-15-01792-1
- Holmqvist, M. (2014). The material logics of confirmation. International journal of actor-network theory and Technological Innovation, 6 (4), s. 26-37. ISBN/ISSN: 1942-535x (Kompendium).
- Jarvis, P. (2008). Religious experience and experiential learning. Religious education, 103 (5), s. 553-566. ISBN/ISSN: 1547-3201. Hentet fra http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0001692528&site=ehost-live

- La Cour, P. (2014). Den religiøse tros udvikling. I L. J. Danbolt (Red.), *Religionspsykologi* (s. 173-187). Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-41634-5 (Kompendium)
- Pedersen, W. (2015). *Bittersøtt: Nye perspektiver på rus og rusmidler* (3. utg., s. 11-33, 55-117, 151-168). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-02475-2
- Pedersen, W. (2005). *Nye seksualiteter* (s. 16-69). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-15-00452-0/978-82-15-00452-5 (Kompendium)
- Ridderstrøm, H. (2005). Ungdommers kombinasjonskunst - bricolage for en ny tid. Tidsskrift for ungdomsforskning, 5 (1), s. 71-87. Hentet 2014-05-25 fra http://www.ungdomsforskning.no/
- Sheperd, N. (2010). Religious socialisation and a reflexsive habitus: Christian youth groups as sites for identity work. I S. Collins-Mayo & P. Dandelion (Red.), *Religion and youth* (s. 149-155). Farnham: Ashgate. ISBN/ISSN: 978-0-7546-6764-3/978-0-7546-6768-1 (Kompendium)
- Thornton, S. (2005). The social logic of subcultural capital. I K. Gelder (Red.), *The Subcultures reader* (2. utg., s. 184-192). London: Routledge. ISBN/ISSN: 0-415-34415-8/0-415-34416-6 (Kompendium)

PED1080 - Profesjonssamling 1 lektorprogrammet

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	0
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Avsluttende vurdering
Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

PED1640 - Innføring i ledelse i kristent ungdomsarbeid

Emneansvarlig:	Astrid Sandsmark (Astrid.Sandsmark@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet PED1640: Innføring i ledelse i kristent ungdomsarbeid er et kjerneemne i studieprogrammet Ungdom, kultur og tro i det andre semesteret. Emnet har to delemner: A. Praksis i menighet (3 stp), og B. Innføring i ledelse av kristent ungdomsarbeid (7 stp).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering og skal studenten:
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisningen
- levere og få godkjent et refleksjonsnotat over arbeid med et konkret pedagogisk tiltak for barn/unge (600 - 800 ord)
- bestå en kortprøve (1 1/2 time) relatert til studielitteratur. Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent.
- delta på en studietur av ca. en ukes varighet. Studentene kan etter søknad bytte ut studieturen med et likeverdig opplegg
- få godkjent en studietursrapport (ca. 2000 ord) levert innen en fastsatt frist. Studenter som etter søknad bytter ut studieturen med et likeverdig opplegg, skal skrive en tilsvarende rapport fra det alternative opplegget
- delta i PT-grupper
- få godkjent læringskontrakt relatert til praksis, levert innen en fastsatt frist
- bestå praksis
- få godkjent evalueringsrapport fra praksis levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbudet, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1640 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".

Mål

DELEMNE A. PRAKSIS I MENIGHET (3 STP)

Praksis i UKT inngår og har sin forankring i emnene TEOL1640, TEOL1540, TEOL2540 og TEOL2542. Studentene skal være i veiledet praksis 6 timer i uka over fire semestre. Praksis skal foregå i et ungdomsarbeid i en menighet i Den norske kirke, eller i et annet kirkesamfunn eller organisasjon etter søknad fra studenten. Studenten får veiledning én gang per måned av en av dem som er ansvarlige for barne- og ungdomsarbeidet i praksismenigheten. Studenten skal i praksisstudiet observere, reflektere over og delta i ungdomsarbeidet, med spesielt fokus på egen rolle som ungdomsleder, samt menighetens profil og kontekst. I løpet av praksisperioden er deltagelse i PT-gruppe på MF obligatorisk. Se for øvrig «Informasjonshefte i UKT praksis».

DELEMNE B. INNFØRING I LEDELSE AV KRISTENT UNGDOMSARBEID (7 STP)
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om det kristne ungdomsarbeidets historie i Norge
- kunnskap om kristne praksiser i ungdomsarbeid
- god kunnskap om ledelse, med et særskilt fokus på operativ ledelse og selvledelse
- evne til å reflektere over egen rolle som ungdomsleder i et kristent ungdomsarbeid
- evne til å utvikle et pedagogisk opplegg for et avgrenset læringstiltak i en menighet og kunne reflektere over dette opplegget i lys av relevant teori

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Aadnanes, P. M. (2004). Konfirmasjonen - frå katekumenat til ungdomsarbeid. I J. O. Ulstein (Red.), *Ungdom i rørsle* (Vol. 2, s. 21-38). Oslo: Tapir. ISBN/ISSN: 978-82-519-2029-2 (Kompendium)
- Berg, M. E. (2008). *Ledelse: Verktøy og virkemidler* (3. utg., s. 9-88, 159-244). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01423-4

- Dean, K. C. & Foster, R. (1998). *The godbearing life: The art of soul tending for youth ministry* (Kap. 1-7). Nashville, Tenn.: Upper Room Books. ISBN/ISSN: 0-8358-0858-0
- Den norske kirke, . (2010). *Gud gir - vi deler: Plan for trosopplæring i Den norske kirke.* Oslo: Kirkerådet. ISBN/ISSN: 978-82-7545-092-8 (Kjøpes på Vivo bokhandel). Hentet fra http://kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/plandokumenter/plan-for-trosopplaring/?id=1352501
- Jansvik, E. M. (2006). Den vanskelige balansekunsten: - ungdomsarbeiderens utfordring med å leve i balanse mellom jobb og hvile. Ung teologi, 39 (3), s. 5-16. ISBN/ISSN: 0333-340x (Kompendium).
- Ulstein, J. O. (2004). Ungdom i rørsle: Nokre trekk frå det kristelege ungdomsarbeidet si historie i Noreg. I J. O. Ulstein (Red.), *Ungdom i rørsle* (Vol. 1, s. 11-42). ISBN/ISSN: 82-519-2020-5/978-82-519-2020-9 (Kompendium)
- Ward, P. (1999). *God at the mall: Youth ministry that meets kids where they're at* (s. 7-32). Peabody, Mass.: Hendrickson. ISBN/ISSN: 1-56563-411-x (Kompendium)

PED2010 - Barn og unge i trosopplæringen

Emneansvarlig:	Heid Leganger-Krogstad (Heid.Leganger-krogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning bachelornivå - Trosopplæring for Den norske kirke Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Barn og unge i trosopplæringen gir grunnleggende kunnskap om trosopplæringen i Den norske kirke, dens grunnlag, utvikling og planer. Emnet belyser problemstillinger knyttet til den kristne oppdragelsen i hjemmet og familiens nettverk, og knyttet til samvirket mellom hjem, kirke og lokalsamfunn i trosopplæringen. Emnet gir innføring i sosiokulturell læringsteori. Emnet gir hjelp til å reflektere over bruk av kirkebygget i læringsarbeidet. Fortellingsdidaktikk er vektlagt i emnet, særlig knyttet til bruk av bibelfortellinger i trosopplæringen.

Emnet består av tre delemner:

A. Trosopplæringens kontekster: familie, kirke og lokalsamfunn (5 stp)
B. Trosopplæringens grunnlag og planer (2 stp)
C. Didaktikk og fortelling (3 stp)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med RP112 Kreativ men.. reduseres dette emnet med 10 sp
Med RP201 Trosopplæring... reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må den enkelte student:
- delta i minst 75 % av undervisningen
- levere en arbeidsoppgave om konfirmantlæremidler (100 - 200 ord)
- delta i evaluering av studietilbudene

Avsluttende vurdering

Mappevurdering er emnets avsluttende vurderingsform:
Mappen består av tre arbeider:Utvikling av trosopplæring i alderen 0-6 år. Kartlegg eksisterende arbeid med trosopplæring i aldersgruppa 0-6 år i en lokal menighet (velg mellom menigheten der du arbeider, er i praksis, er oppvokst eller bor). Beskriv menighetskonteksten denne opplæringen skjer innenfor, og analyser denne med sikte på å utvikle arbeidet med denne gruppa i trosopplæringen. Gjør bruk av noen av verktøyene i menighetsanalyse og/eller menighetsbeskrivelsene gitt i delemne A. Omfang ca 2000 ord. Konfirmantundervisning i kirkebygget. Velg en gjenstand eller et symbol i din lokale kirke som du a) analyserer teologisk og b) begrunner didaktisk for bruk som artefakt i konfirmantundervisningen. Gjør aktivt bruk av studielitteraturen. Omfang ca 2000 ord.Et avsluttende refleksjonsnotat der litteraturen i hele emnet tas i bruk for å vise faglig læring og utvikling. Refleksjonsnotatet kan også kommentere arbeid 1 og 2 som ligger i mappen. Omfang 2000-2500 ord.

I den avsluttende vurdering vektes arbeidene slik: Hvert av arbeidene vektes 1/3 av samlet karakter. Det gis én samlet karakter i studieemnet.
Det brukes en karakterskala fra A (best) til F (dårligst). Studenter som får F, har ikke bestått.

Mål

DELEMNE A: TROSOPPLÆRINGENS KONTEKSTER: FAMILIE, KIRKE og LOKALSAMFUNN (5 stp)

Delemne A fokuserer på læring Den norske kirke i lys av lokalsamfunnet. Emnet gir innføring i kirkerommets arkitektur og symboler og viser eksempler på bruk i trosopplæring. Delemnet setter kirkens trosopplæring i relasjon til oppdragelsen i hjemmet: foreldre/foresatte, faddere, øvrige familie og nettverk.

Studenten skal:
- kunne anvende noen verktøy i menighetsanalyse på en lokalmenighet
- ha grunnleggende evne til å analysere ulike symboler i kirkerommet teologisk
- ha forståelse for sammenhenger mellom kirkerommet, menighetsforståelsen og trosopplæringen
- vise god kunnskap om hjemmets rolle i trosopplæringen begrunnet i en familiepedagogisk forståelse og i en forståelse av kirke og hjem som lærende fellesskap
- vise forståelse av sosiokulturell læringsteori
- ha kjennskap til resultater av evalueringen av Den norske kirkes trosopplæring i forsøksfasen
- vise evne til å vurdere og velge læremidler for konfirmantundervisningen

DELEMNE B. TROSOPPLÆRINGENS GRUNNLAG OG PLANER (2 stp)

Delemnet gir innføring i den historiske og aktuelle bakgrunnen for Den norske kirkes trosopplæring med særlig vekt på reformens teologiske forankring.

Studenten skal:
- ha kjennskap til historisk og aktuell bakgrunn for kirkens trosopplæring og planarbeid
- forstå trosopplæringsreformen i Den norske kirke i historisk og teologisk perspektiv

DELEMNE C. DIDAKTIKK OG FORTELLING (3 studiepoeng)
Delemnet setter bibeldidaktikk inn i et generelt didaktisk perspektiv, og det drøfter ulike problemstillinger knyttet til forkynnelse for barn og til arbeid med bibeltekster i trosopplæringen.

Studenten skal:
- vise god kunnskap om fortellingsdidaktikk
- vise kunnskap om og kritisk blikk på forkynnelse for barn
- ha evne til å anvende didaktisk teori i arbeidet med bibeltekster i trosopplæringen

Mål og innhold

Studenten skal:
- kunne anvende noen verktøy i menighetsanalyse i planleggingen av trosopplæring
- forstå trosopplæringsreformen i Den norske kirke i historisk, teologisk og familiepedagogisk perspektiv
- kunne lese trosopplæringsplanen i læringsteoretisk og didaktisk perspektiv og anvende denne i en lokal menighet
- kunne anvende kirkebygget i læringsarbeidet
- vise evne til å reflektere over bruken av bibelfortellinger i trosopplæringen

Organisering og undervisning
Emnet legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen særlig gjennom skriving. Arbeidsmåtene vil veksle mellom forelesninger, gruppearbeid, fortellingsverksted og en dag om læremidler i konfirmantundervisningen, didaktiske refleksjoner og selvstudium.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Aadnanes, P. M. (2004). Konfirmasjonen - frå katekumenat til ungdomsarbeid. I J. O. Ulstein (Red.), *Ungdom i rørsle* (Vol. 2, s. 21-38). Oslo: Tapir. ISBN/ISSN: 978-82-519-2029-2 (Kompendium)
- Aasgaard, R. (2009). Til barnets beste?: Samspillet mellom hjem, kirke og skole i tidligkristen trosopplæring. I K. O. Sandnes, O. Skarsaune & R. Aasgaard (Red.), *Når jeg så skal ut i verden: Barn og tro i tidlig kristendom* (s. 143-166). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2448-1 (Kompendium)
- Birkedal, E. (2012). Verktøy for menighetsanalyse. I E. Birkedal, H. Hegstad & T. S. Lannem (Red.), *Menighetsutvikling i folkekirken: Erfaringer og muligheter* (s. 51-66). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Dean, K. C. (2010). *Almost Christian: What the faith of our teenagers is telling the American Church* (s. 123-130). New York: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 9780195314847 (Kompendium)
- Evenshaug, O. (2002). Besteforeldreskapet i forandring. Prismet, 53 (6), s. 239-246. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Fylling, H. (2005). *Valg av konfirmantbok - valg av konfirmasjonsprofil: En vurdering av aktuelle konfirmantbøker: Upublisert* (13 s.). (Se Fronter)
- Hallen, D. (2006). Trosopplæring i familiepedagogisk perspektiv: Hva kan kirken gjøre for å støtte foreldrene i oppdragelsesoppgaven?. I T. S. Lannem & H. Stifoss-Hanssen (Red.), *Metode, mål og mening i den Norske kirkes trosopplæringsreform*(s. 43-55). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 82-519-2182-1/978-82-519-2182-4 (Kompendium)
- Hegstad, H. (2011). Hva er vi kalt til å være og kalt til å gjøre?: Fem dimensjoner ved å være menighet. I E. Birkedal, H. Hegstad & T. S. Lannem (Red.), *Sammen i forandring: Refleksjoner om menighetsutvikling i folkekirken* (s. 9-27). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 978-82-8249-061-0 (Kompendium)
- Hegstad, H., Selbekk, A. S. & Aagedal, O. (2008 (kan kjøpes som e-bok fra ebok.no)). *Når tro skal læres: Sju fortellinger om lokal trosopplæring*(s. 51-65, 103-141). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2377-4

- Kvalbein, H. (1983). Fra melk til fast føde. I I. Asheim (Red.), *For kirke og skole: Festskrift til Ole Modalsli på 70-årsdagen 1. april 1983* (s. 74-86). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-00-06598-7/82-00-06648-7 (Kompendium)
- Leganger-Krogstad, H. (2007). Babysangen i pedagogisk lys. I E. T. Johnsen (Red.), *Barneteologi og kirkens ritualer: Perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* (s. 129-141). Oslo: Det praktisk-teologiske seminar. ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium)
- Leganger-Krogstad, H. (2012). Trosopplæringen som drivhjul i menighetsutvikling?: Fellesskapslæring i kirken. I E. Birkedal, H. Hegstad & T. S. Lannem (Red.), *Menighetsutvikling i folkekirken: Erfaringer og muligheter* (s. 67-86). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Taylor, R. (2007). *How to read a church: Pocket guide* . [London]: Rider. ISBN/ISSN: 978-1-846-04073-3
- Wittek, L. (2012). *Læring i og mellom mennesker: En innføring i sosiokulturelle perspektiver* (2. utg., s. 15-105, 126-143). [Oslo]: Cappelen Damm akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-02-36471-7

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Asheim, I. (1978). Kristen kunnskap og undervisende virksomhet i kirken. *Prismet: Pedagogisk tidsskrift,* s. 180-187. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Den norske kirke, . (1998). *Plan for konfirmasjonstiden i Den norske kirke* (Bokmål[utg.] utg.). Oslo: Kirkerådet. (Kildelitteratur) (Se Fronter)
- Den norske kirke, . (2010). *Gud gir - vi deler: Plan for trosopplæring i Den norske kirke.* Oslo: Kirkerådet. ISBN/ISSN: 978-82-7545-092-8 (Kildelitteratur) (Kjøpes på Vivo bokhandel). Hentet fra http://kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/plandokumenter/plan-for-trosopplaring/?id=1352501
- Dokka, T. S. (199?). *Teologisk og prinsipielt grunnlag for kirkas dåpsopplæring: Notat til Kirkerådets kirke/stat-utvalg (1998-2002).* Oslo: Kirkerådet.. Hentet fra http://www.kirken.no/index.cfm?event=doLink&famId=2204
- Hauglin, O., Lorentzen, H. & Mogstad, S. D. (2008). O. Hauglin, H. Lorentzen & S. D. Mogstad (Red.), *Kunnskap, opplevelse og tilhørighet: Evaluering av forsøksfasen i Den norske kirkes trosopplæringsreform* (s. 13-17, 27-45). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-0748-0 (Kompendium)
- Holmqvist, M. (2012). Trosopplæring som livsstil?: En analyse av læringssyn i Trosopplæringsplanen. *Prismet: Pedagogisk tidsskrift,* 63 (1), s. 17-33. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Jensen, R. (2007). Kirkens trosopplæring: Historiske og systematisk-teologiske perspektiver. I E. T. Johnsen (Red.), *Barneteologi og kirkens ritualer: Perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* (s. 113-128). Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar. ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1
- Kirkerådet . Kirke/stat-utvalget, . (2001). *Dåpsopplæring i Den norske kirke: Delrapport, september 2001.* Oslo: Kirkerådet. (Kildelitteratur). Hentet fra http://kirken.no/globalassets/kirken.no/om-kirken/slik-styres-kirken/kirkeordningen/2002-2012/kirke_stat_utvalg_98_02_delrapport_dapsopplaering.pd
- Leganger-Krogstad, H. & Mogstad, S. D. (2006). Trosopplæringsreformen under lupen: Evalueringsperspektiv på forsøksfasen. *Prismet: Pedagogisk tidsskrift,* 57 (2-3), s. 115-130. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Mogstad, S. D. (2008). Trosopplæringsreformen etter forsøksfasen. *Prismet: Pedagogisk tidsskrift,* 59 (4), s. 257-265. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- NOU 2000:26., . (2000). *"- til et åpent liv i tro og tillit": Dåpsopplæring i Den norske kirke: Fra et utvalg oppnevntved kongelig resolusjon av 16. juli 1999: Avgitt til Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet 10. oktober 2000* . Oslo: Statens forvaltningstjeneste, Informasjonsforvaltning. (Kildelitteratur). Hentet fra http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/andre_dok/utredninger/014041-020002/dok-bn.html
- Sandnes, K. O. (2010). Den første nattverd: Et oldkirkelig apropos til dåpen. Ung teologi, 42-43 (2), s. 5-12. ISBN/ISSN: 0333-340X (Kompendium).
- Utdanningsdirektoratet (2008). Læreplan i religion, livssyn og etikk (for grunnskolen). (Kildelitteratur) Hentet 2013-04-25 fra http://www.udir.no/kl06/RLE1-01/

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, G., Haakedal, E. & Leganger-Krogstad, H. (2001). *Tro, livstolkning og tradisjon: Innføring i kontekstuell religionsdidaktikk* (2. oppl. eller senere opptrykk utg., s. 15-39, 218-257). [Oslo]: Tano Aschehoug. ISBN/ISSN: 82-518-3274-8
- Hauge, E. H. & Saxegaard, K. M. (2012). *Fortell dine barn: Bibelkunnskap for trosopplærere* (s. 72-206). [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1192-9
- Johnsen, E. T. (2010). Jesu lidelse, død og oppstandelse: En barneteologisk analyse av trosopplæring om påsken. *Prismet: Pedagogisk tidsskrift,* 61 , s. 19-39. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Leganger-Krogstad, H. (2000). Forkynnelse i møte med en ny tid. I R. Halle & G. Hegerstrøm (Red.), *Himmel over livet: Forkynnelse for barn i en ny tid* (s. 19-32). Oslo: IKO-forl. ISBN/ISSN: 82-7112-498-6 (Kompendium)
- Ramsfjell, A. (2011). *Barnet i teksten: Leserrolle og barndomskonstruksjon i forkynnende fortellinger for barn* (s. 7-51, 91-131, 246-260). Oslo: IKO-forl. ISBN/ISSN: 978-82-8249-002-3
- Samset, H. (2000). Forteljarmetodikk. Prismet: Pedagogisk tidsskrift, 51 (6), s. 265-267. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).

PED2016 - Pedagogisk psykologi

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig – Emnet går som selvstudium.)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

PED2020 - Studieopphold USA/MF

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	6
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet kan kun tas av studenter som er på et studieopphold ved CYM i Cambridge, England, eller Bethel College i Indiana, USA, og som en del av studieprogrammet Ungdom, kultur og tro (UKT) i 5. eller 6. semester. Semesteret i USA eller England varer fra januar til slutten av april/begynnelsen av mai. Dette emnet kombineres med at studenten tar 24 studiepoeng i USA ved Bethel College, eller 15 studiepoeng ved CYM i Cambridge og TEOL2544 ved MF. Emnet har som formål å hjelpe UKT studenter som tar et semester i utlandet til å reflektere over læringsutbyttet under utenlandsoppholdet.

Studiepoeng:
- 5stp. (studieopphold ved Center for Youth Ministry (CYM) i Cambridge, England)
- 6stp. (studieopphold ved Bethel College i Indiana, USA)

Studiepoengreduksjon

Det er ingen studiepoengreduksjon

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten ha:
- Godkjent oppmøte på de tre samlingene. Det er krav om 100% oppmøte, men emneansvarlig kan innvilge inntil 25% fravær etter søknad.
- Levert og fått godkjent et refleksjonsnotat på 2000 ord
- Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet PED2020 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- God kunnskap om aktivitetsteori som et analytisk redskap i møte med praksis
- Evne til å bruke aktivitetsteori i analyse av egen og evntuel en gruppes læring i møte med et studieopphold i utlandet

Organisering og undervisning

Det blir en samling for studentene ved MF før de reiser, en samling under utenlandsoppholdet og en oppsummerende samling når studentene er tilbake ved MF. Studentene skal ha forberedt seg til 2. og 3.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, G. (2013). *Religion som bevegelse / læring, kunnskap og mediering* (s. 109-231). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 9788215021287
- Kaptelinin, V. & Nardi, B. A. (2006). Kap. 3. I *Acting with technology: Activity theory and interaction design* (s. 29-72). Cambridge, Mass.: MIT Press. ISBN/ISSN: 0-262-11298-1/978-0-262-11298-7

PED2520 - Kirken som lærende fellesskap

Emneansvarlig:	Morten Holmqvist (Morten.Holmqvist@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring 2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Ungdom, kultur og tro med studieretning ungdomsledelse. Emnet skal gi evne til å forstå menighetspedagogisk arbeid i lys av teorien om menigheten som et livslangt, lærende fellesskap. Både aldersdelt arbeid og familiepedagogisk arbeid belyses. Emnet skal gi trening i oppgaveskriving innenfor et selvvalgt fagområde. Emnet består av to delemner: A. Kirken som lærende fellesskap (5 stp) og B. Valgemne innen ledelse, menighetsutvikling eller menighetspedagogikk (5 stp).

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Ungdom, kultur og tro med studieretning ungdomsledelse.

Forkunnskaper: Kristendom/RLE på 1000 nivå

Emnet undervises: Vårsemesteret
I undervisningen inngår forelesninger, seminar med studentdeltakelse, blant annet gjennom framlegg av avgrensede deler av studielitteraturen

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- delta på minimum 15 timers undervisning
- få godkjent en litteraturliste innenfor valgemnet (delemne B) med omfang ca. 350 sider på bachelornivå. Den faglige oppgaven skal bygges på denne litteraturen. Litteraturlisten skal leveres samtidige med utkastet til faglig oppgave.
- få godkjent et utkast til faglig oppgave, levert innen en angitt frist. Utkast betyr en fullt utskrevet tekst til innledning (problemstilling, materiale, framgangsmåte og disposisjon)
. delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semestret

Avsluttende vurdering

Emnet har faglig oppgave (2500-3000 ord) med justerende muntlig prøve som vurderingsform. Den faglige oppgaven er knyttet til delemne B. Den muntlige prøven omfatter hele emnet. Mappevurdering med justerende muntlig prøve.

Mål

A. KIRKEN SOM LÆRENDE FELLESSKAP (5 STUDIEPOENG)
MÅL
Studentene skal ha innsikt i ulike sider ved menigheten som læringsfellesskapkunnskap om ulike aldersfaser i kirkelig undervisning og livslang læringgod kunnskap om familiens rolle i trosopplæringenevne til å reflektere over ungdomslederens rolle i menighetens læringsfellesskapinnsikt i strategier som kan videreutvikle kirkelig undervisning

B. VALGEMNE INNEN LEDELSE, MENIGHETSUTVIKLING ELLER MENIGHETSPEDAGOGIKK (5 STUDIEPOENG)
Tema skal velges i samråd med faglærer.
MÅL
Studentene skal ha
- grundig kunnskap om et selvvalgt emne innenfor området ledelse, menighetsutvikling eller menighetspedagogikk
- evne til å redegjøre muntlig for arbeidet med den faglige oppgaven

Merknad til litteraturlisten

Under delemne B er det ikke oppført felles pensumlitteratur. Studenten velger selv studielitteratur med omfang ca. 350 sider i tilknytning til skriving av den faglige oppgaven. Litteratur til oppgaven kan velges fra listen over supplerende litteratur.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, G. (2008). Menigheten som lærende fellesskap: Sosiokulturell læringsteoris muligheter og begrensninger som perspektiv på kirkelig læring.Prismet: Pedagogisk tidsskrift, 59 (4), s. 227-245. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Evenshaug, O. (2002). Besteforeldreskapet i forandring. Prismet, 53 (6), s. 239-246. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Evenshaug, O. & Hjardemaal, F. (2002). Bør besteforeldrene ha noe å si?. Prismet, 53 (6), s. 263-269. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Everist, N. C. (2002). *The church as learning community: A comprehensive guide to Christian education* (s. 9-253). Nashville, Tenn.: Abingdon Press. ISBN/ISSN: 0-687-04500-2
- Fylling, H. (2005). *Valg av konfirmantbok - valg av konfirmasjonsprofil: En vurdering av aktuelle konfirmantbøker: Upublisert* . (Kompendium)
- Grandal, K. (2007). Gir konfirmantbøkene hjelp til å mestre livet?: En undersøkelse av tre konfirmantbøkers teologi. I E. T. Johnsen (Red.), *Barneteologi og kirkens ritualer: Perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* (s. 209-222). Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar. ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium)
- Hallen, D. (2006). Trosopplæring i familiepedagogisk perspektiv: Hva kan kirken gjøre for å støtte foreldrene i oppdragelsesoppgaven?. I T. S. Lannem & H. Stifoss-Hanssen (Red.), *Metode, mål og mening i den Norske kirkes trosopplæringsreform* (s. 43-55). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 82-519-2182-1/978-82-519-2182-4 (Kompendium)
- Hallen, D. (2002). Besteforeldrenes rolle og betydning. Prismet, 53 (6), s. 247-254. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Leganger-Krogstad, H. (2007). Babysangen i pedagogisk lys. I E. T. Johnsen (Red.), *Barneteologi og kirkens ritualer: Perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* (s. 129-141). Oslo: Det praktisk-teologiske seminar. ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium)
- Leganger-Krogstad, H. & Mogstad, S. D. (2006). Trosopplæringsreformen under lupen: Evalueringsperspektiv på forsøksfasen.Prismet: Pedagogisk tidsskrift, 57 (2-3), s. 115-130. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).

- Skarsaune, O., Sandnes, K. O. & Aasgaard, R. (2009). Ut i verden: Refleksjoner rundt trosopplæring i antikken og i dag. I K. O. Sandnes, O. Skarsaune & R. Aasgaard (Red.)
, *Når jeg så skal ut i verden: Barn og tro i tidlig kristendom* (s. 237-253). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2448-1 (Kompendium)

PED5015 - Barn og unge i trosopplæringen

Emneansvarlig:	Heid Leganger-Krogstad (Heid.Leganger-krogstad@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring 2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet PED5015: Barn og unge i trosopplæringen gir god kunnskap om trosopplæringens grunnlag og Den norske kirkes planer for trosopplæring. Det gir fordypet forståelse for barne- og ungdomsteologi og de ulike kontekstene trosopplæringen inngår i. Emnet gir kjennskap til begrepet livsmestring i relasjon til trosopplæringens ulike kontekster. Gjennom studiet skal studentene oppøve evnen til å utforme begrunnede undervisnings- og læringsopplegg for ulike målgrupper.
Emnet er ett av fire emner som tilbys som nettstudier i trosopplæring i et samarbeid mellom Misjonshøyskolen og Det teologiske Menighetsfakultet.
Emnet består av tre delemner:
A. Trosopplæringens grunnlag og planer med didaktisk refleksjon (5 stp)
B. Trosopplæringens kontekster: familie, kirke og lokalsamfunn (7 stp)
C. Teologiske og psykologiske perspektiver på barn og unge i trosopplæringen (3 stp)

Studiet er nettbasert. Nettleksjonene legges ut i løpet av semesteret. Til disse hører det ulike former for materiell og lenker. Emnet forutsetter en betydelig grad av selvstudium, kombinert med studentaktivitet gjennom emnets faglige forum pa¿ Fronter.

Studiepoengreduksjon

Studenter som har tatt emner med tilsvarende tematikk tidligere, bes ta kontakt med studieveileder.Emnet kan ikke tas av studenter som har avlagt eksamen i PED2015.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må den enkelte student:
- levere en selvpresentasjon der en redegjør kort for motivasjon for emnet. Selvpresentasjonen skal leveres på Fronter innen en uke etter studiestart
- bidra med minst to innlegg i emnets faglige forum på Fronter
- delta på studiesamling på Menighetsfakultetet. Fritak kan gis etter begrunnet søknad til emneansvarlig
- levere og få godkjent en arbeidsoppgave om konfirmantlæremidler (100-200 ord)
- delta i evaluering av studietilbudet

Avsluttende vurdering

Emnet har mappevurdering som vurderingsform.
Mappen skal inneholde tre arbeider: Et kontekstuelt og didaktisk begrunnet læringsopplegg innen aldersgruppen 0-6 år. Omfang: ca. 2000 ord.Et didaktisk begrunnet læringsopplegg for konfirmantundervisning om kirkebygget i en lokalmenighet. Omfang: ca. 2500 ord.Et refleksjonsnotat der en gjør bruk av studielitteraturen til å redegjøre for egen læring i emnet relatert til egen praksis. Omfang: 2500-3000 ord

Det gis én samlet karakter i emnet. Hvert av arbeidene teller 1/3 av samlet karakter. Det brukes en karakterskala fra A (best) til F. Studenter som får F, har ikke bestått.

Mål

DELEMNE A. TROSOPPLÆRINGENS GRUNNLAG OG PLANER MED DIDAKTISK REFLEKSJON (5 stp)

Delemnet gir innføring i den historiske og aktuelle bakgrunnen for Den norske kirkes trosopplæring, med særlig vekt på reformens teologiske forankring. Det setter bibeldidaktikk inn i et generelt didaktisk perspektiv, og drøfter ulike problemstillinger knyttet til forkynnelse for barn og arbeid med bibeltekster i trosopplæringen.

Studenten skal etter fullført emne:
- ha kjennskap til historisk og aktuell bakgrunn for kirkens trosopplæring og planarbeid
- forstå trosopplæringsreformen i Den norske kirke i historisk og teologisk perspektiv
- ha kunnskap om fortellingsdidaktikk

- ha evne til kritisk refleksjon over forkynnelse for barn

DELEMNE B: TROSOPPLÆRINGENS KONTEKSTER: FAMILIE, KIRKE og LOKALSAMFUNN (7 stp)

Delemne B fokuserer på læring i Den norske kirke med lokalsamfunn som kontekst. Det vektlegger trosopplæring som en sentral del av menighetens arbeid og utvikling. Delemnet gir også en innføring i kirkerommets arkitektur og symboler og viser eksempler på bruk av dette i trosopplæring. Delemnet setter kirkens trosopplæring i relasjon til oppdragelsen i hjemmet: foreldre/foresatte, faddere, øvrig familie og nettverk.

Studenten skal etter fullført emne:
- kunne anvende noen verktøy i menighetsanalyse på en lokalmenighet
- ha evne til å analysere ulike symboler i kirkerommet teologisk
- ha god forståelse for sammenhenger mellom kirkerom, menighetsforståelse og trosopplæring
- vise god kunnskap om hjemmets rolle i trosopplæringen begrunnet i en familiepedagogisk forståelse og en forståelse av kirke og hjem som lærende fellesskap
- kunne anvende sosiokulturell læringsteori
- ha god kunnskap om viktige funn i evaluering av Den norske kirkes trosopplæring
- ha evne til å vurdere og velge læremidler for konfirmantundervisning
- ha god kunnskap om læringsteoretiske perspektiver på religion

DELEMNE C: TEOLOGISKE PERSPEKTIVER PÅ BARN OG UNGE I TROSOPPLÆRINGEN (3 stp)

Delemnet gir en innføring i barne- og ungdomsteologi. Det gir også innføring i livstolkningsteori og tematiserer spørsmål knyttet til kristen livstolkning og livsmestring.
Studenten skal etter fullført delemne:
- ha god kunnskap om teologiske perspektiver på barn og ungdom i trosopplæringen
- ha kunnskap om livstolkningsteori
- ha kunnskap om utvalgte områder for barns og unges livsmestring
- ha kjennskap til sentrale spørsmål knyttet til trosopplæring og livsmestring

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Aagedal, O., Haakedal, E. & Kinserdal, F. (2014). *Profesjonalisering og frivillighet: Trosopplæringsreformen og samarbeid mellom Den norske kirke og de kristne organisasjonene* (nr. 2014:1). Oslo: Stiftelsen Kirkeforskning. ISBN/ISSN: 978-82-92972-35-9. Hentet 2014:1 fra http://www.google.no/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCEQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.kifo.no%2Fdoc%2FRAPPOR gsAL&usg=AFQjCNH2b400y8TXanyNaVw4JN1ZirulBA&bvm=bv.79189006,d.d2s
- Afdal, G., Haakedal, E. & Leganger-Krogstad, H. (2001). *Tro, livstolkning og tradisjon: Innføring i kontekstuell religionsdidaktikk* (2. oppl. eller senere opptrykk utg., s. 15-39, 218-257). [Oslo]: Tano Aschehoug. ISBN/ISSN: 82-518-3274-8 (Kompendium)
- Asheim, I. (1978). Kristen kunnskap og undervisende virksomhet i kirken. *Prismet: Pedagogisk tidsskrift*, s. 180-187. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Botvar, P. K., Haakedal, E. & Kinserdal, F. (2013). *Når porten gjøres vid: Evaluering av trosopplæringens breddetiltak* (nr. 2013:2). Oslo: KIFO Stiftelsen kirkeforskning. ISBN/ISSN: 978-82-92972-32-8
- Den norske kirke, . (2010). *Gud gir - vi deler: Plan for trosopplæring i Den norske kirke*. Oslo: Kirkerådet. ISBN/ISSN: 978-82-7545-092-8 (Kildelitteratur) (Kjøpes på Vivo bokhandel). Hentet fra http://kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/plandokumenter/plan-for-trosopplaring/?id=1352501
- Den norske kirke, . (1998). *Plan for konfirmasjonstiden i Den norske kirke* (Bokmål[utg.] utg.). Oslo: Kirkerådet. (Kildelitteratur) (Se Fronter)
- Dokka, T. S. (199?). *Teologisk og prinsipielt grunnlag for kirkas dåpsopplæring: Notat til Kirkerådets kirke/stat-utvalg (1998-2002)*. Oslo: Kirkerådet.. Hentet fra http://www.kirken.no/index.cfm?event=doLink&famId=2204
- Holmqvist, M. (2012). Trosopplæring som livsstil?: En analyse av læringssyn i Trosopplæringsplanen. *Prismet: Pedagogisk tidsskrift*, 63 (1), s. 17-33. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Jensen, R. (2007). Kirkens trosopplæring: Historiske og systematisk-teologiske perspektiver. I E. T. Johnsen (Red.), *Barneteologi og kirkens ritualer: Perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* (s. 113-128). Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar. ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium)
- Johnsen, E. T. (2010). Jesu lidelse, død og oppstandelse: En barneteologisk analyse av trosopplæring om påsken. *Prismet: Pedagogisk tidsskrift*, 61 , s. 19-39. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Leganger-Krogstad, H. (2000). Forkynnelse i møte med en ny tid. I R. Halle & G. Hegerstrøm (Red.), *Himmel over livet: Forkynnelse for barn i en ny tid* (s. 19-32). Oslo: IKO-forl. ISBN/ISSN: 82-7112-498-6 (Kompendium)
- Leganger-Krogstad, H. & Mogstad, S. D. (2006). Trosopplæringsreformen under lupen: Evalueringsperspektiv på forsøksfasen. *Prismet: Pedagogisk tidsskrift*, 57 (2-3), s. 115-130. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- NOU 2000:26., . (2000). *"- til et åpent liv i tro og tillit": Dåpsopplæring i Den norske kirke: Fra et utvalg oppnevntved kongelig resolusjon av 16. juli 1999: Avgitt til Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet 10. oktober 2000* . Oslo: Statens forvaltningstjeneste, Informasjonsforvaltning. (Kildelitteratur). Hentet fra http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/andre_dok/utredninger/014041-020002/dok-bn.html
- Ramsfjell, A. (2011). *Barnet i teksten: Leserrolle og barndomskonstruksjon i forkynnende fortellinger for barn* (s. 7-51, 91-131, 246-260). Oslo: IKO-forl. ISBN/ISSN: 978-82-8249-002-3

- Samset, H. (2010). *Bibelfortellerboka: Kino i hodet til barn og unge* . [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1161-5
- Sandnes, K. O. (2010). Den første nattverd: Et oldkirkelig apropos til dåpen. Ung teologi, 42-43 (2), s. 5-12. ISBN/ISSN: 0333-340X (Kompendium).
- Utdanningsdirektoratet (2008). Læreplan i religion, livssyn og etikk (for grunnskolen). Hentet 2014-05-13 fra http://www.udir.no/kl06/RLE1-01/

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Aadnanes, P. M. (2004). Konfirmasjonen - frå katekumenat til ungdomsarbeid. I J. O. Ulstein (Red.), *Ungdom i rørsle* (Vol. 2, s. 21-38). Oslo: Tapir. ISBN/ISSN: 978-82-519-2029-2 (Kompendium)
- Aasgaard, R. (2009). Til barnets beste?: Samspillet mellom hjem, kirke og skole i tidligkristen trosopplæring. I K. O. Sandnes, O. Skarsaune & R. Aasgaard (Red.), *Når jeg så skal ut i verden: Barn og tro i tidlig kristendom* (s. 143-166). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2448-1 (Kompendium)
- Afdal, G. (2013). *Religion som bevegelse: Læring, kunnskap og mediering*. Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 9788215021287
- Birkedal, E. (2012). Verktøy for menighetsanalyse. I E. Birkedal, H. Hegstad & T. S. Lannem (Red.), *Menighetsutvikling i folkekirken: Erfaringer og muligheter* (s. 51-66). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9 (Kompendium)
- Bråten, I. (2002). Ulike perspektiver på læring. I I. Bråten (Red.), *Læring: I sosialt, kognitivt og sosialt-kognitivt perspektiv* (s. 11-30). Oslo: Cappelen akademisk forl. ISBN/ISSN: 82-02-21817-9/978-82-02-21817-1 (Kompendium)
- Dean, K. C. (2010). *Almost Christian: What the faith of our teenagers is telling the American Church* (s. 123-130). New York: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 9780195314847 (Kompendium)
- Evenshaug, O. (2002). Besteforeldreskapet i forandring. Prismet, 53 (6), s. 239-246. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Fylling, H. (2005). *Valg av konfirmantbok - valg av konfirmasjonsprofil: En vurdering av aktuelle konfirmantbøker: Upublisert* (13 s.). (Se Fronter)
- Hallen, D. (2006). Trosopplæring i familiepedagogisk perspektiv: Hva kan kirken gjøre for å støtte foreldrene i oppdragelsesoppgaven?. I T. S. Lannem & H. Stifoss-Hanssen (Red.), *Metode, mål og mening i den Norske kirkes trosopplæringsreform* (s. 43-55). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 82-519-2182-1/978-82-519-2182-4 (Kompendium)
- Hegstad, H. (2011). Hva er vi kalt til å være og kalt til å gjøre?: Fem dimensjoner ved å være menighet. I E. Birkedal, H. Hegstad & T. S. Lannem (Red.), *Sammen i forandring: Refleksjoner om menighetsutvikling i folkekirken* (s. 9-27). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 978-82-8249-061-0 (Kompendium)
- Hegstad, H., Selbekk, A. S. & Aagedal, O. (2008 (kan kjøpes som e-bok fra ebok.no)). Kap. 5 og 9-16. I *Når tro skal læres: Sju fortellinger om lokal trosopplæring* (s. 51-65, 103-141). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2377-4 (Kompendium)
- Johnsen, E. T. (2008). Barn og unges deltagelse i gudstjenesten som ekklesiologisk utfordring: En diskuranalytisk refleksjon med utgangspunkt i to praksisfortellinger. Prismet: Pedagogisk tidsskrift, 59 (4), s. 247-256. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Kvalbein, H. (1983). Fra melk til fast føde. I I. Asheim (Red.), *For kirke og skole: Festskrift til Ole Modalsli på 70-årsdagen 1. april 1983* (s. 74-86). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-00-06598-7/82-00-06648-7 (Kompendium)
- Leganger-Krogstad, H. (2007). Babysangen i pedagogisk lys. I E. T. Johnsen (Red.), *Barneteologi og kirkens ritualer: Perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* (s. 129-141). Oslo: Det praktisk-teologiske seminar. ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium)
- Leganger-Krogstad, H. (2012). Trosopplæringen som drivhjul i menighetsutvikling?: Fellesskapslæring i kirken. I E. Birkedal, H. Hegstad & T. S. Lannem (Red.), *Menighetsutvikling i folkekirken: Erfaringer og muligheter* (s. 67-86). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Taylor, R. (2007). *How to read a church: Pocket guide* . [London]: Rider. ISBN/ISSN: 978-1-846-04073-3
- Wittek, L. (2012). *Læring i og mellom mennesker: En innføring i sosiokulturelle perspektiver* (2. utg., s. 15-83, 126-143, 219-225). [Oslo]: Cappelen Damm akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-02-36471-7

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Asheim, I. (1970). *Orientering i religionspedagogikken* (s. 118-131, 177-234). Oslo: Institutt for kristen oppseding. (Kompendium)
- Birkedal, E. (2001). Kunnskapsformidler eller medvandrer?. I J. O. Ulstein & P. M. Aadnanes (Red.), *"Jeg gikk meg over sjø og land-": Festskrift til Ottar Berge på 65-årsdagen* (s. 65-80). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 82-519-1673-9 (Kompendium)
- Gravem, P. (1996). Kristen livstolkning. Prismet: Pedagogisk tidsskrift, 47 (6), s. 262-273. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Johnsen, E. T. (2008). Barneteologi møter trosopplæring til gjensidig kritisk dialog. I S. Sagberg (Red.), *Barnet i trosopplæringen: Pedagogiske og teologiske refleksjoner over barneteologi, spiritualitet og livssyn* (s. 10-33). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 978-82-7112-865-4 (Kompendium)
- Lerheim, B. (2012). Ungdom, tradisjonar og relasjonar: Ei drøfting av interaksjonsflater mellom unge menneske og Den norske kyrkja. I E. Birkedal, H. Hegstad & T. S. Lannem (Red.), *Menighetsutvikling i folkekirken: Erfaringer og muligheter* (s. 87-98). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Mogstad, S. D. (1985). Synet på barnet i Luthers lille katekisme og i Pontoppidans forklaring. I O. Hognestad & D. Rian (Red.), *Barnet i teologi og kirke* (s. 59-74). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 82-519-0690-3 (Kompendium)
- Stålsett, S. J. (2007). "Barna roper i helligdommen": For en urovekkende barneteologi. I E. T. Johnsen (Red.), *Barneteologi og kirkens ritualer: Perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* (s. 31-42). Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar. ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium)

PED5511 - Kirkens undervisning - oppdrag, historikk og planer

Emneansvarlig:	Kristin Norseth (Kristin.Norseth@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring 2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-06-02	09:00	6 timer		2016-06-23	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master kirkelig undervisning.
Emnet gir en grunnleggende innføring i menighetspedagogisk arbeid og skal gi hjelp til å utvikle kunnskaper, holdninger og ferdigheter som er viktige for å arbeide som kateket i Den norske kirke.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studentene skal
- få godkjent en bokrapport på inntil 1000 ord fra angitte deler av studielitteraturen
- skrive et feltnotat på inntil 1000 ord om universell utforming innenfor trosopplæringen i en lokal menighet
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet PED5511 har skriftlig eksamen (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen.

Tillatte hjelpemidler er:
LISTE I
Gud gir vi deler. Plan for trosopplæring i Den norske kirke (2010)

Mål og innhold

Studentene skal ha
- kjennskap til kirkens undervisningsoppdrag i Bibelen, kirkens historie og dagens flerkulturelle samfunn
- kjennskap til trosopplæring for barn i tidlig kristendom
- kjennskap til kateketikkens historie
- kjennskap til kirkelige undervisningsplaner fra 1990-tallet og framover
- god kunnskap om trosopplæringsreformens basis og utvikling
- evne til å reflektere over og ta i bruk gjeldende plan for trosopplæring
- god forståelse for sammenhengen mellom dåp og opplæring
- kjennskap til universell utforming av læringsmiljø og læremidler og om inkluderende trosopplæring

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Aadnanes, P. M. (2004). Konfirmasjonen - frå katekumenat til ungdomsarbeid. I J. O. Ulstein (Red.), *Ungdom i rørsle* (Vol. 2, s. 21-38). Oslo: Tapir. ISBN/ISSN: 978-82-519-2029-2 (Kompendium)
- Asheim, I. (1978). Kristen kunnskap og undervisende virksomhet i kirken. *Prismet: Pedagogisk tidsskrift,* s. 180-187. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).

- Birkedal, E. (2015). Verdigrunnlaget forblir vår kristne og humanistiske arv: Utfordringer i spenningsfeltet mellom forankring og forandring. I S. Helgesen (Red.), *Røtter og vinger: Et "matpakkeseminar" i Jon Lilletuns ånd* (s. 114-125). Kristiansand: Portal. ISBN/ISSN: 978-82-83140-50-7 (Kompendium)
- Borch, E. (2010). Hellighetssonens kraft: Utviklingshemmedes møte med kirken. Kirke og kultur, 115 (3), s. 290-298. ISBN/ISSN: 1504-3002. Hentet fra https://www.idunn.no/kok/2010/03/art01
- Den norske kirke, . (1998). *Plan for konfirmasjonstiden i Den norske kirke* (Bokmål[utg.] utg.). Oslo: Kirkerådet. (Kildelitteratur)
- Den norske kirke, . (2010). *Gud gir - vi deler: Plan for trosopplæring i Den norske kirke* (s. 3-47). Oslo: Kirkerådet. ISBN/ISSN: 978-82-7545-092-8 (Kildelitteratur). Hentet fra http://kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/plandokumenter/plan-for-trosopplaring/?id=1352501
- Den norske kirke, . (1992). *Plan for dåpsopplæring i Den norske kirke*. [Oslo]: Kirkerådet. ISBN/ISSN: 82-7545-002-0/978-82-7545-002-7 (Kildelitteratur)
- Dokka, T. S. (2007). Trosopplæringens sakramentale forankring. I E. T. Johnsen (Red.), *Barneteologi og kirkens ritualer: Perspektiver på trosopplæring, barn og konfirmanter* (s. 43-54). Oslo: Det praktisk-teologiske seminar. ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium)
- Elstad, H. (2007). Den individualiserte religionen: Eit historisk blikk på konfirmasjonen. I E. T. Johnsen (Red.), *Barneteologi og kirkens ritualer: Perspektiver på trosopplæring, barn og konfirmanter* (s. 145-156). Oslo: Det praktisk-teologiske seminar. ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium)
- Hauglin, O., Lorentzen, H. & Mogstad, S. D. (Red.) (2008). *Kunnskap, opplevelse og tilhørighet: Evaluering av forsøksfasen i Den norske kirkes trosopplæringsreform* (s. 13-17, 27-45, 71-226). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-0748-0
- Johnsen, E. T. (2008). Barneteologi møter trosopplæring til gjensidig kritisk dialog. I S. Sagberg (Red.), *Barnet i trosopplæringen: Pedagogiske og teologiske refleksjoner over barneteologi, spiritualitet og livssyn* (s. 10-33). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 978-82-7112-865-4 (Kompendium)
- Johnsen, E. T. (2012). Hvordan medierer undervisningspreget trosopplæring kristen tro og tradisjon?: En Vygotskij-inspirert analyse av læringssituasjonen i Den norske kirkes trosopplæring. *Teologisk tidsskrift*, 1 (2), s. 138-166. ISBN/ISSN: 1504-2979. Hentet fra http://www.idunn.no/ts/tt/2012/02/hvordan_medierer_undervisningspreget_trosopplaering_kristen_?highlight=#highlight
- Kultur- og kirkedepartementet, . (2002). *Trusopplæring i ei ny tid: Om reform av dåpsopplæringa i Den norske kyrkja* (nr. nr 7 (2002-2003), s. 3-37). [Oslo]: Departementet. (Kildelitteratur). Hentet nr 7 (2002-2003) fra https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/stmeld-nr-7-2002-2003-/id196490/?docId=STM200220030007000DDDEPIS&ch=1&q=trusoppl%C3%A6
- Leganger-Krogstad, H. (2007). Babysangen i pedagogisk lys. I E. T. Johnsen (Red.), *Barneteologi og kirkens ritualer: Perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* (s. 129-141). Oslo: Det praktisk-teologiske seminar. ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium)
- Leganger-Krogstad, H. (2012). Trosopplæringen som drivhjul i menighetsutvikling?: Fellesskapslæring i kirken. I E. Birkedal, H. Hegstad & T. S. Lannem (Red.), *Menighetsutvikling i folkekirken: Erfaringer og muligheter* (s. 67-86). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Lerheim, B. (2012). Ungdom, tradisjonar og relasjonar: Ei drøfting av interaksjonsflater mellom unge menneske og Den norske kyrkja. I E. Birkedal, H. Hegstad & T. S. Lannem (Red.), *Menighetsutvikling i folkekirken: Erfaringer og muligheter* (s. 87-98). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Lindboe, I. M. (2009). Barn i evangeliene. I K. O. Sandnes, O. Skarsaune & R. Aasgaard (Red.), *Når jeg så skal ut i verden: Barn og tro i tidlig kristendom* (s. 75-111). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2448-1 (Kompendium)
- Morvik, E. & Høeg, I. M. (2012). Ung og aktiv?: Ungdom 15-18 år i Den norske kirke. I E. Birkedal, H. Hegstad & T. S. Lannem (Red.), *M enighetsutvikling i folkekirken: Erfaringer og muligheter* (s. 153-168). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Norheim, B. E. H. (2012). Det som skjer i dåpen og det som skjer etter dåpen: Menneskesynet i dåpsliturgien (2011) og Plan for trusopplæring (2010) for Den norske kyrkja. *Teologisk tidsskrift*, 1 (4), 358?376. Hentet fra https://www.idunn.no/tt/2012/04/det_som_skjer_i_dpen_og_det_som_skjer_etter_dpen_-_mennes
- Redse, A. (2001). Kyrkjeleg undervisning i ei ny tid. I J. O. Ulstein & P. M. Aadnanes (Red.), *"Jeg gikk meg over sjø og land-": Festskrift til Ottar Berge på 65-årsdagen* (s. 31-51). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 82-519-1673-9 (Kompendium)
- Seland, T. (Red.) (2009). *"Lær meg din vei-": Kristen trosopplæring i går og i dag: En historisk oversikt* (nr. nr 10). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 978-82-519-2447-4
- Sjaastad, E. (2014). Barnet som subjekt i teologien: Et møte med barneteologien. I T. E. Hamre, E. Lundeby & A. Redse (Red.), *Barnetro og trosopplæring: Festskrift til Egil Sjaastad på 65-årsdagen* (nr. nr 22, s. 35-53). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-321-0448-2 (Kompendium)
- Skrunes, N. (2014). Trosopplæring og skolekontekst: Samspill - motsetning. I T. E. Hamre, E. Lundeby & A. Redse (Red.), *Barnetro og trosopplæring: Festskrift til Egil Sjaastad på 65-årsdagen* (nr. nr 22, s. 185-205). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-321-0448-2 (Kompendium)
- Winsnes, O. G. (2003). Sosialisering og livshjelp: Kirkens pedagogiske virksomhet sett i et sosialiseringsperspektiv. I S. Heggem & E. Dahl (Red.), *Dåp, konfirmasjon, kateketisk praksis: Et riteperspektiv på sosialisering* (nr. nr 8, s. 95-107). Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar. ISBN/ISSN: 82-91925-08-9 (Kompendium)
- Øystese, R. (2014). Å lære det kristne språket. I T. E. Hamre, E. Lundeby & A. Redse (Red.), *Barnetro og trosopplæring: Festskrift til Egil Sjaastad på 65-årsdagen* (nr. nr 22, s. 247-261). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-321-0448-2 (Kompendium)

PED5520 - Kirken som lærende fellesskap

Emneansvarlig:	Morten Holmqvist (Morten.Holmqvist@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring 2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Mappevurdering	2016-05-23	12:00			2016-06-13	2016-05-04
Muntlig eksamen	2016-06-10				2016-06-13	2016-05-04
Muntlig dag 1	2016-06-10					2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master kirkelig undervisning. PED5520 tar sikte på å gi studentene kunnskap om og forståelse av kateketens oppgave i å lede menighetens undervisningsarbeid. Emnet skal gi evne til å forstå ulike perspektiver ved menighetspedagogisk arbeid. Perspektivene vil omfatte menigheten som en lærende organisasjon, et praksisfelleskap, og hvordan menighetspedagogikk kan forstås som livslang læring. Emnet vil også vektlegge hvordan kateketen er en menighetspedagogisk leder.

Emnet består av to delemner: A. Kirken som lærende fellesskap (5stp) og B. Kateketisk valgemne (5 stp).
Emnet undervises: Vårsemesteret

Studieprogramtilhørlighet
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i kirkelig undervisning.
Emnet kan inngå i følgende studieprogram: Master i teologi og Master i diakoni.

Forkunnskapskrav:
For studier på 5000-nivå må man ha fullført relevante studier i Kristendom/RLE på 1000- og 2000-nivå tilsvarende 80 studiepoeng (Kristendom/RLE grunnstudier og fordypningsstudier).

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- ha godkjent oppmøte (minst 75 %)
- få godkjent en litteraturliste innenfor valgemnet (delemne B) med omfang ca. 350 sider på masternivå. Den faglige oppgaven skal bygges på denne litteraturen. Litteraturlisten skal leveres samtidige med utkastet til faglig oppgave.
- få godkjent et utkast til faglig oppgave, levert innen en angitt frist. Utkast betyr en fullt utskrevet tekst til innledning (problemstilling, materiale, framgangsmåte og disposisjon)
- planlegge, gjennomføre og evaluere et læringsprosjekt blant voksne i tilknytning til delemne B
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semestret

Avsluttende vurdering

Emnet har mappevurdering med justerende muntlig prøve som vurderingsform.

I mappen inngår: faglig oppgave (2500-3000 ord) over et selvvalgt tema knyttet til delemne B, en rapport (1000-1500 ord) fra læringsprosjektet der faglige begrunnelser og evaluering inngår. Det settes en foreløpig karakter på grunnlag av mappen. Den faglige oppgaven teller 2/3 og rapporten 1/3. Den justerende muntlige prøven omfatter hele emnet.

Mål

A. KIRKEN SOM LÆRENDE FELLESSKAP (5 STUDIEPOENG)

MÅL

Studentene skal ha:
- innsikt i ulike sider ved menigheten som læringsfellesskap

- kunnskap om ulike aldersfaser i kirkelig undervisning og livslang læring
- god kunnskap om menigheten som et aktivitetssystem
- god kunnskap om menigheten som et praksisfellesskap
- evne til å reflektere over kateketen som leder i menighetens læringsfellesskap
- innsikt i strategier som kan videreutvikle kirkelig undervisning

B. VALGEMNE INNEN MENIGHETSPEDAGOGIKK (5 STUDIEPOENG)

Tema skal velges i samråd med faglærer.

MÅL

Studentene skal ha:
- grundig kunnskap om et selvvalgt emne med relevans for menighetspedagogisk arbeid
- evne til å tilrettelegge et læringsprosjekt for voksne
- evne til å redegjøre muntlig for arbeidet med den faglige oppgaven

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, G. (2008). Menigheten som lærende fellesskap: Sosiokulturell læringsteoris muligheter og begrensninger som perspektiv på kirkelig læring. Prismet: Pedagogisk tidsskrift, 59 (4), s. 227-245. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Cormode, S. (2006). *Making spiritual sense: Christian leaders as spiritual interpreters* (s. 1-107). Nashville: Abingdon Press. ISBN/ISSN: 0-687-49223-8/978-0-687-49223-7
- Edwards, A. (2007). Relational Agency in Professional Practice: A CHAT Analysis. *Actio: An International Journal of Human Activity Theory,* (1), s. 1-17. ISBN/ISSN: 1882-1065. Hentet fra http://kuir.jm.kansai-u.ac.jp/dspace/handle/10112/7572
- Fretheim, K., Mogstad, S. D. & Lorentzen, H. (2016). *Fellesskap og frivillige: Om trosopplæringen i Den norske kyrkje* (ca. 100 s.). Oslo: IKO-forlaget.
- Illeris, K. (2009). *Contemporary theories of learning: Learning theorists, in their own words* (s. 21-33, 53-71, 200-218). London: Routledge. ISBN/ISSN: 0-415-47344-6/0-415-47343-8/978-0-415-47344-6/978-0-415-47343-9
- Leganger-Krogstad, H. & Mogstad, S. D. (2006). Trosopplæringsreformen under lupen: Evalueringsperspektiv på forsøksfasen. Prismet: Pedagogisk tidsskrift, 57 (2-3), s. 115-130. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Wenger, E. (1998). *Communities of practice: Learning, meaning, and identity* (s. 86-121). Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 0-521-43017-8/0-521-66363-6/978-0-521-66363-2/978-0-521-43017-3 (Kompendium)

PED5530 - Kirkebyggets teologi og læring

Emneansvarlig:	Sverre Dag Mogstad (Sverre.D.Mogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring 2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Mappevurdering	2016-05-26	12:00			2016-06-16	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet tilrettelegges for deltid med blokkundervisning.
Kirkebyggets og teologi og læring gir god kunnskap om kirkebyggets utforming og teologi gjennom historien. Evne til å lese og tolke ulike tiders utforming av kirkebygg, kirkens arkitektur, inventar, kunst og symboler står sentralt i emnet. Kunnskap om og forståelse av kirkebyggets ulike kulturelle redskaper (artefakter) og deres funksjon i barn og unges læring inngår i emnet. Utviklingen av et lokalt læringsprosjekt der kirkebygget er i bruk i samarbeid med barnehage/skole eller i trosopplæringen i Den norske kirke, utgjør et selvstendig skrivearbeid i emnet.

Emnet består av tre delemner:
Kirkebyggets teologi (4 studiepoeng)Læringsteori om kulturelle redskaper (2 studiepoeng)Lokalt læringsprosjekt (4 studiepoeng)

Studenten skal etter fullført studieemne kunne:
- redegjøre for kirkebyggets teologi i historisk perspektiv
- lese og beskrive kirkebyggets arkitektur, dets eksteriør og interiør, gjenstander og symboler som kulturelle redskaper
- vise forståelse av kirkebyggets potensial for læring i trosopplæring og i samarbeid med barnehage/skole
- utvikle og begrunne læringsprosjekter knyttet til kirkebygg

Arbeidsformer
Emnet legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen. Oppgaveskriving står sentralt i emnet. Arbeidsmåtene vil veksle mellom forelesninger, gruppearbeid, didaktiske refleksjoner og selvstudium.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må den enkelte student:
- delta i minst 75 % av undervisningen
- delta i evaluering av studietilbudene

Avsluttende vurdering

Mappevurdering er emnets avsluttende vurderingsform:
Vurderingsmappen består av to arbeider:Beskriv et konkret kirkebygg (velg mellom kirken fra oppvekst, praksis eller bostedskirke i Oslo). Gi en oversiktspresentasjon av beliggenhet, arkitektur, både eksteriør og interiør, inventar, symboler og kunst. Anvend relevant litteratur i emnet i beskrivelsen. Omfang ca. 1000 ord. Utarbeid et lokalt læringsprosjekt knyttet til det samme kirkebygget. Velg et eller noen aspekter ved arkitekturen eller et eller noen kulturelle redskaper i bygget som tas i bruk med/overfor barn og unge. Velg kontekst for læringsprosjektet (trosopplæring eller barnehage/skole-samarbeid) og målgruppe. Redegjør for og begrunn prosjektet teologisk, læringsteoretisk og didaktisk. La en skjematisk utskriving av læringsprosjektet følge oppgaven som vedlegg (inngår ikke i ordtellingen). Omfang ca. 3500 ord.

I den avsluttende vurdering vektes arbeidene slik: Arbeid 1 (1/3-del hver) og arbeid 2 (2/3-del). Det gis én samlet karakter i studieemnet.
Det brukes en karakterskala fra A (best) til F (dårligst). Studenter som får F, har ikke bestått.

Mål

Delemne A gir fordypet kunnskap om kirkebyggets teologi i historisk sammenheng. Emnet viser hvordan kirkearkitektur uttrykker kristendom farget av sin tid og kultur. Kirkebygget er teologi ved at det uttrykker hellighet og gir rom for hellige handlinger og høytid. Emnet gir innblikk i ulike lesemåter av kirkebygget og dets interiør som rom for hellige handlinger og refleksjon. Teori om symboler og kristendommens bilder inngår i emnet.

Studenten skal etter fullført delemne kunne:
- redegjøre for kirkebyggets teologi i historisk perspektiv
- lese og beskrive kirkebyggets arkitektur, dets eksteriør og interiør, gjenstander og symboler

Delemne B gir god kunnskap om sosiokulturelle læringsteorier. Emnet vektlegger å gi forståelse for kirkerommet som læringsarena for barn og unge. Vekten ligger på å gi forståelse for kirkens kulturelle redskaper og bruk av disse i læringsarbeid.

Studenten skal etter fullført delemne kunne:
- redegjøre for god kunnskap i sosiokulturelle læringsteorier
- vise forståelse av kirkebyggets potensial for læring i trosopplæring og i samarbeid med barnehage/skole
- begrunne bruk av kirkerommets arkitektur, eksteriør og interiør og dets kulturelle redskaper ut fra teorier om læring

Delemne C utgjøres av et skriftlig arbeid, et lokalt læringsprosjekt knyttet til et kirkebygg i trosopplæring eller i samarbeidet med barnehage/skole (jf.. mappeoppgave 2 ovenfor).

Studenten skal etter fullført delemne kunne
demonstrere evne til å anvende teori fra delemne A og B inn mot et konkret prosjekt
- vise forståelse av kirkebyggets potensial for læring i trosopplæring og i samarbeid med barnehage/skole
- utvikle og begrunne læringsprosjekter knyttet til kirkebygg

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Danbolt, G. (2000). Det kristne bildet: Tre faser i utviklingen av den kristne kirkeutsmykning. I R. B. Eggen & O. Hognestad (Red.), *Tempel o g katedral: Kunst og arkitektur som gudstroens speilbilde* (s. 57-88). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 82-519-1572-4 (Kompendium)
- Kilde, J. H. (2008). *Sacred power, sacred space: An introduction to Christian architecture and worship* . Oxford: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 978-0-19-531469-4/978-0-19-533606-1
- Leganger-Krogstad, H. (2011). Teologi i snø og is: En studie av estetiske universer i snøhotell.Kirke og kultur, 116 (2), s. 183-201. ISBN/ISSN: 1504-3002. Hentet fra http://www.idunn.no/ts/kok/2011/02/art04
- Sandal, M. (2014). *Overskridande arkitektur: Ei undersøking av det sakrale i nyare kyrkjebygg* (s. 247-292). [Oslo]: Det teologiske fakultet, Universitetet i Oslo. (Kompendium)
- Skottene, R. (2002). *Kristne symboler: En elementær innføring* [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-0918-3/978-82-543-0918-6
- Soja, E. W. (2000). Thirdspace: Expanding the scope of geographical imagination. I A. Read (Red.), *Architecturally speaking: Practices of art, architecture and the everyday* (s. 13-30). London: Routledge. ISBN/ISSN: 0-415-23543-x/0-415-23544-8 (Kompendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Bråten, I. (2002). Ulike perspektiver på læring. I I. Bråten (Red.)*Læring: I sosialt, kognitivt og sosialt-kognitivt perspektiv* (s. 11-30). Oslo: Cappelen akademisk forl. ISBN/ISSN: 82-02-21817-9/978-82-02-21817-1 (Kompendium)
- Strandberg, L. (2008). *Vygotsky i praksis: Blant pugghester og fuskelapper* . Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-38335-7
- Säljö, R. (2001). *Læring i praksis: Et sosiokulturelt perspektiv*(s. 30-106). Oslo: Cappelen akademisk. ISBN/ISSN: 82-02-19917-4

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Dalevi, S. & Osbeck, C. (2012). *Kyrkopedagogik i Munkfors: En utvärdering av ett samarbedsprojekt skola-kyrka* . Karlstad: Karlstad University Press.. Hentet fra http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:kau:diva-14885

PED5610 - Utdanning og etikk: Filosofiske og samfunnsvitenskapelige perspektiver

Emneansvarlig:	Janicke Heldal Stray (Janicke.H.Stray@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Hjemmeeksamen	2016-06-02	12:00	3 dager	2016-05-30	2016-06-23	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Lektorprogrammet.
Det forutsettes at studentene har kunnskaper om etiske teorier på bachelor-nivå.

Studiepoengreduksjon

Studiekrav

- levere, fremføre og få godkjent en drøfting av et mulig etisk dilemma fra skolehverdagen
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har en hjemmeeksamen (3 dager) som eksamensform. Innlevert hjemmeeksamen skal være på 2500-3500 ord.
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamenen.

Mål og innhold

Emnet har tre hoveddeler:
1) Skolens verdier. Ulike verdibegreper som er sentrale for skolens virksomhet behandles.
2) Pedagogikk som moralsk virksomhet. Ulike moralske perspektiv på pedagogisk virksomhet, pedagogisk praksis, yrkesutøvelse og pedagogisk forskning utforskes.
3) Etikk. Det gis innblikk i forskning om etiske og moralske utfordringer i skolen og hvordan det kan jobbes didaktisk.

Studentene skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om forholdet mellom utdanning og etikk
- kunnskap om ulike aktuelle verdibegreper
- evne til å drøfte ulike moralske perspektiver på pedagogisk virksomhet
- kjennskap til ulike tilnærminger til etikk i skolen

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, G. (2004). Facts and values and moral education. Nordisk pedagogik, 24 , s. 195-210. ISBN/ISSN: 0901-8050. Hentet fra http://www.idunn.no/ts/np/2004/03/facts_values_and_moral_education
- Afdal, G. (2014). Kap. 2: Etiske og pedagogiske logikker. I G. Afdal, Å. Røthing & E. Schjetne (Red.), *Empirisk etikk i pedagogiske praksiser: Artikluasjon, forstyrrelse, ekspansjon* (s. 30-51). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-02-45738-9
- Afdal, H. W. (2014). Kap. 5: Det gode og det rette i profesjonsutøvelsen. Et diskursanalytisk blikk på utviklingen av Lærerprofesjonens etiske plattform. I G. Afdal, Å. Røthing & E. Schjetne (Red.), *Empirisk etikk i pedagogiske praksiser: Artikluasjon, forstyrrelse, ekspansjon* (s. 89-108). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. ISBN/ISSN: 9788202457389
- Anker, T. (2014). Obedience and resistance: School rules, participation and pupils' practices. I A.-L. Arnesen (Red.), *Fair and competitive?: Critical perspectives on contemporary Nordic schooling* (Ikke oppgitt). London: Tufnell Press. ISBN/ISSN: 9781872767147
- Anker, T. (2014). Kap. 7: Det handlende mennesket og fortellingers etiske potensial. I G. Afdal, Å. Røthing & E. Schjetne (Red.), *Empirisk etik k i pedagogiske praksiser: Artikluasjon, forstyrrelse, ekspansjon* (s. 125-140). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. ISBN/ISSN: 9788202457389

- Biesta, G. (2004). Against leaning: Reclaiming a language for education in an age of learning. Nordisk pedagogik, 24 (1), s. 70-82. ISBN/ISSN: 0901-8050. Hentet fra http://www.idunn.no/ts/np/2004/01/against_learning_reclaiming_a_language_for_education_in_an_age_of_learning
- Bricker, D. (1993). Character and moral reasoning: An aristotelian perspective. I K. A. Strike & P. L. Ternasky (Red.), *Ethics for professionals in education: Perspectives for preparation and practice* (s. 13-26). New York: Teachers College Press. ISBN/ISSN: 0-8077-3216-8/0-8077-3215-x (Kompendium)
- Carr, D. (2007). Character in teaching. British journal of educational studies, 55 , s. 369-389. ISBN/ISSN: 0007-1005 (Kompendium).
- Carr, W. (2007). Educational research as a practical science. International journal of research & method in education, 30 , s. 271-286. ISBN/ISSN: 1743-7288 (Kompendium).
- Hansen, D. T. (2001). Teaching as a moral activity. I V. Richardson (Red.), *Handbook of research on teaching* (4 utg., s. 826-857). Washington, DC: American Educational Research Association. ISBN/ISSN: 0-935302-26-3 (Kompendium)
- Hauge, T. E., Lund, A. & Vestøl, J. M. (Red.) (2007). *Undervisning i endring: IKT, aktivitet, design* (s. 1-103, 159-172,204-219). Oslo: Abstrakt forl. ISBN/ISSN: 978-82-7935-226-6
- Howe, K. R. (1993). The liberal democratic tradition and educational ethics. I K. A. Strike & P. L. Ternasky (Red.), *Ethics for professionals in education: Perspectives for preparation and practice* (s. 27-42). New York: Teachers College Press. ISBN/ISSN: 0-8077-3216-8/0-8077-3215-x (Kompendium)
- Kohlberg, L. (2008). The development of children's orientations toward a moral order. Human development, 51 , s. 8-20. ISBN/ISSN: 0018-716x (Kompendium).
- Noddings, N. (1999). Care, justice and equity. I M. S. Katz, N. Noddings & K. A. Strike (Red.), *Justice and caring: The search for common ground in education* . New York: Teachers College Press. ISBN/ISSN: 0-8077-3819-0/0-8077-3818-2 (Kompendium)
- Olsson, M. (2004). Neoliberalism, globalisation, democracy: Challenges for education. Globalisation, societies and education, 2 , s. 231-275. ISBN/ISSN: 1476-7732 (Kompendium).
- Røthing, Å. (2014). Kap. 4: "Er de sinte eller vil de høre på det jeg har å si?": Utsatthet, majoritetsprivilegier og etiske utfordringer i klasserommet. I G. Afdal, Å. Røthing & E. Schjetne (Red.), *Empirisk etikk i pedagogiske praksiser: Artikluasjon, forstyrrelse, ekspansjon* (s. 70-88). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. ISBN/ISSN: 9788202457389
- Schjetne, E. (2014). "Vag" karakter- og holdningsdannelse i den offentlige skolen. Forsvar for en legitim og meningsfull moraloppdragelse. I G. Afdal, Å. Røthing & E. Schjetne (Red.), *Empirisk etikk i pedagogiske praksiser: Artikluasjon, forstyrrelse, ekspansjon* (s. 109-124). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. ISBN/ISSN: 9788202457389
- Staksrud, E. (2013). *Digital mobbing: Hvem, hvor, hvordan, hvorfor - og hva kan voksne gjøre?* . Oslo: Kommuneforl. ISBN/ISSN: 978-82-446-2176-2
- Stray, J. H. (2011). *Demokrati på timeplanen* (s. 73-149). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-1065-7
- Stray, J. H. (2012). Demokratipedagogikk. I K. L. Berge & J. H. Stray (Red.), *Demokratisk medborgerskap i skolen* (s. 17-33). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-1272-9
- Ven, J. A. v. d. (1998). *Formation of the moral self* (s. 339-387). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-4439-1 (Kompendium)
- Wittek, L. (2012). Demokratilæring i praksis. I K. L. Berge & J. H. Stray (Red.),*Demokratisk medborgerskap i skolen* (s. 162-183). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-1272-9 (Kompendium)

PKU501 - Pastoralklinisk utdanning, 1. kurs

Emneansvarlig:	Lars Johan Danbolt (Lars.Danbolt@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi Videreutdanning masternivå - Klinisk sjelesorg
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i den disiplinbaserte mastergraden Master i klinisk sjelesorg.
Emnet kan også inngå i den erfaringsbaserte Master i praktisk teologi.
PKU501 er sjelesorgfaglig prosesslæring via praksis, refleksjon, teoretisk studium og veiledning. Læringsprosessen skjer individuelt og i gruppe. Programmet er en videreutdanning og fokuserer på følgende læringsområder:

- Personlig kompetanse: Læringsprosesser som fremmer personlig modenhet og selvinnsikt

- Teoretisk kompetanse: Læringsprosesser som fremmer sjelesorgfaglig kunnskap og innsikt

Integrasjonskompetanse: Læringsprosesser som fremmer sjelesorgfaglige ferdigheter, faglig modenhet og personlig integritet

PKU501 er et klinisk og praksisbasert emne hvor det kreves motivasjon til å arbeide med egne læringsbehov og villighet til å utforske egen praksis i prosess og åpen dialog med læringsgruppen og veileder.
Omfang (400 timer veiledet læring), struktur og innhold svarer til den høyeste internasjonale standard innen Clinical Pastoral Education (CPE), også når det gjelder krav til veiledernes kompetanse/godkjenning og kvalitetskrav som stilles til kursstedene.
Før opptak til dette emnet må man ha fullført enten cand.theol.-graden (inkludert praktikum), master i teologi / kristendomsksunnskap, mastergrad i diakoni eller tilsvarende der sjelesorg inngår i grunnutdanningen. Det kreves to års praksis fra kirkelig tjeneste.
Videre kreves det at man har forutsetninger for å nyttiggjøre seg en prosessorientert / klinisk læringsmodell og har grunnleggende forutsetninger for å ta hånd om praksisinstitusjonenes konfidenter på en forsvarlig måte.
Opptak skjer etter søknad på eget skjema vedlagt egenberetning m.m., gjennom opptaks-intervju og ved godkjenning av opptak ved de respektive kurssteder. Det overordnede ansvar for opptak har MF v/ Programutvalg for Master i klinisk sjelesorg supplert med en representant oppnevnt av Presteforeningen.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Følgende studiekrav gjelder:
- Obligatorisk deltakelse (max 10 % sykefravær) i all undervisning, veiledning, gruppedeltakelse og klinisk tjeneste i samsvar med kursstedets emnehefte
- Obligatorisk innlevering av skriftlige arbeider i følge emneheftet
- Delta i evaluering av studietilbudet

For å bestå emnet må studenten oppfylle alle studiekrav.

Avsluttende vurdering

Studiekravene oppfylles fortløpende og dokumenteres i en samlemappe. Vurderingen er basert på studentens egne læringsmål, evnen til å ta ansvar for egne læringsbehov, deltakelse i programelementene og innlevering av alle obligatoriske notater og oppgaver til samle-mappen. Alle skriftlige oppgaver / notater gjennomgås fortløpende i kurstiden og gjøres til gjenstand for videre læring, enten i gruppe eller i individualveiledning.
Ved kursslutt avgir både studenten og PKU-veileder en skriftlig evaluering etter godkjent mal. Emnet vurderes til "bestått" eller "ikke bestått". Vurderingen vil også angi hvor vidt studenten anbefales å fortsette studiet til PKU502 nivået.

Mål og innhold

PKU forutsetter et læringsmiljø som fremmer faglig og personlig vekst og dannelse. Et slikt miljø kjennetegnes av gjensidig tillit, respekt, åpenhet, utfordring, konflikt, konfrontasjon, mangfold og kompleksitet.
Programelementer og virkemidler i PKU501:

- En praksisarena som gir adekvate muligheter for klinisk læring/samtalepraksis

- En skriftlig læringskontrakt basert på PKUs rammebetingelser, samt skriftlige målsetninger som avspeiler de generelle målsetningene

for PKU501 anvendt på / tilpasset personlige læringsbehov

- En veiledningsgruppe med 5-7 studenter der læringen tar utgangspunkt i studentenes kliniske materiale

- Individuell veiledning

- Undervisning / seminarer av både didaktisk og klinisk karakter

- Gudstjenesteseminar med vekt på forkynnelsens kommunikative element

- Litteraturstudium på min. 500 sider, valgt etter samråd med veileder

- Samtalegruppe som integrerende element, med fokus på de personlige tema som aktualiseres i rollen som sjelesørger og i møte med gruppen og utdanningen for øvrig

Læringsområdene i PKU501
Læringsområdene er knyttet til følgende 3 grunnleggende læringsområder: Personlig kompetanse, teoretisk kompetanse og integrasjonskompetanse. Siden PKU er prosesslæring / klinisk læring over tid, defineres disse tre læringsområder likt for PKU501, 2 og 3, men konkrete læringsmål og vektleggingen av hvert læringsområde vil være forskjellig for de tre trinnene. Læringsområdene vil naturlig gripe inn i hverandre. Mål fra PKU502/3 vil derfor for noen studenter aktualiseres på PKU501.
For læringsområdet "personlig kompetanse" - er læringsmålene følgende:

- økt bevissthet om seg selv og sin identitet / funksjon som sjelesørger i lys av egen historie, kulturell kontekst, relasjoner og gudsbilde

- fordypet bevissthet om hvordan egen være- og arbeidsmåte virker på andre

- identifisert og artikulert viktige teologiske tema, verdier og erfaringer som påvirker funksjon og selvforståelse som sjelesørger

For læringsområdet "teoretisk kompetanse" - er læringsmålene følgende:

- innsikt i og kunnskap om egen trostradisjon og teologi

- kunnskap om samfunnsvitenskapelige fortolkninger av menneskelig atferd som er relevant for sjelesørgerisk arbeid

- kunnskap om viktige faktorer som former samspillet mellom konfident og sjelesørger

- kunnskap om hovedretninger innen sjelesorgfaget, historisk og aktuelt

For læringsområdet "integrasjonskompetanse" - er læringsmålene følgende:

- evne til å holde kliniske erfaringer og teologiske kunnskaper sammen på en integrert måte

- evne til å anvende den kliniske læringsmodellen som middel til faglig og personlig vekst

- evne til å formulere konkrete mål for faglig videreutvikling basert på personlig styrke så vel som svakhet, sårbarhet og grenser

- utvikle en aksepterende grunnholdning, evne til aktiv lytting og empatisk / respektfull respons som sjelesørger

- grunnleggende ferdigheter til å initiere, administrere, fordype og avslutte sjelesorgrelasjoner

Litteratur

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bergstrand, G. (1998). *Med livet som redskap: Sex själavårdare berättar* . Örebro: Libris. ISBN/ISSN: 9171951954
- Bergstrand, G. & Lidbeck, M. (1997-1998). *Själavård* (Vol. 1-2). Stockholm: Verbum.
- Doehring, C. (2006). *The practice of pastoral care: A postmodern approach* . Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-22684-1/978-0-664-22684-8
- Dykstra, R. C. (Red.) (2005). *Images of pastoral care: Classic readings* . St. Louis, Mo.: Chalice Press. ISBN/ISSN: 9780827216242
- Engedal, L. G. (2004). Kristen sjelesorg i en postmoderne kultur: Utfordringer og muligheter. I B. Wiedel & M. Ekedahl (Red.), *Mötet med den splittrade människan: Om själavård i postmodern tid* (s. 19-72). Stockholm: Verbum. ISBN/ISSN: 91-526-2979-1
- Gerkin, C. V. (1984). *The Living human document: Re-visioning pastoral counseling in a hermeneutical mode* . Nashville: Abingdon Press. ISBN/ISSN: 0-687-22372-5
- Lyall, D. (2001). *Integrity of pastoral care* . London: SPCK. ISBN/ISSN: 9780281050260

PKU502 - Pastoralklinisk utdanning, 2. kurs

Emneansvarlig:	Lars Johan Danbolt (Lars.Danbolt@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi Videreutdanning masternivå - Klinisk sjelesorg
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i den disiplinbaserte mastergraden Master i klinisk sjelesorg. Emnet kan også inngå i den erfaringsbaserte Master i praktisk teologi.
PKU502 er et klinisk og praksisbasert emne. Det kreves evne til å definere egne læringsbehov og villighet til videre utforsking og bearbeiding av egen praksis. Dette skjer i åpen dialog og prosess med læringsgruppen og veileder.
Omfang (400 timer veiledet læring), struktur og innhold svarer til den høyeste internasjonale standard innen Clinical Pastoral Education (CPE), også når det gjelder krav til veiledernes kompetanse/godkjenning samt de kvalitetskrav som stilles til kursstedene.
Før opptak til dette emnet må man ha fullført PKU501 med anbefaling til videre PKU fra veileder på PKU501.
Opptak skjer etter søknad på eget skjema vedlagt egenberetning m.m., gjennom opptaks-intervju og ved godkjenning av opptak ved den institusjon der studenten skal ha sin kliniske praksis. Det overordnede ansvar for opptak har MF v/ Programutvalg for Master i klinisk sjelesorg supplert med en representant oppnevnt av Presteforeningen.
Undervisning i emnet tilbys normalt hvert høst-/vårsemester ved godkjente kurssteder som MF har samarbeider med. Fra tid til annen gis PKU502 også med utvidet tidsramme (deltid over 9 måneder). Undervisningsgruppene kan bestå av studenter på alle 3 PKU-nivå.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Følgende studiekrav gjelder:

- Obligatorisk deltakelse (max 10 % sykefravær) i all undervisning, veiledning, gruppedeltakelse og klinisk tjeneste i samsvar med kursstedets emnehefte

- Obligatorisk innlevering av skriftlige arbeider i følge emneheftet

- Delta i evaluering av studietilbudet

For å bestå emnet må studenten oppfylle alle studiekrav

Avsluttende vurdering

Studiekravene oppfylles fortløpende og dokumenteres i en samlemappe. Vurderingen er basert på studentens egne læringsmål, evne til å ta ansvar for egne læringsbehov, deltakelse i programelementene og innlevering av alle obligatoriske notater og oppgaver til samlemappen. Alle oppgaver / notater gjennomgås fortløpende i kurstiden og gjøres til gjenstand for videre læring, enten i gruppe eller i individualveiledning.
Ved kursslutt avgir både studenten og PKU - veileder en skriftlig evaluering etter godkjent mal. Emnet vurderes til "bestått" eller "ikke bestått". Vurderingen vil også angi hvor vidt studenten anbefales å fortsette studiet til PKU503- nivået.

Mål og innhold

PKU forutsetter et læringsmiljø som fremmer faglig og personlig vekst og dannelse. Et slikt miljø kjennetegnes av gjensidig tillit, respekt, åpenhet, utfordring, konflikt, konfrontasjon, mangfold og kompleksitet.
Programelementer og virkemidler i PKU502:
- En praksisarena som gir adekvate muligheter for klinisk læring/samtalepraksis
- En skriftlig læringskontrakt basert på PKUs rammebetingelser, samt skriftlige målsetninger som avspeiler de generelle målsetningene for PKU502 anvendt på / tilpasset personlige læringsbehov
- Veiledningsgruppe med 5-7 studenter der læringen tar utgangspunkt i studentenes kliniske materiale
- Individuell veiledning
- Undervisning / seminarer av både didaktisk og klinisk karakter
- Gudstjenesteseminar med vekt på forkynnelsens kommunikative element
- Litteraturstudium på til sammen min. 500 sider, valgt etter samråd med veileder
- Samtalegruppe som integrerende element, med fokus på de personlige tema som aktualiseres i rollen som sjelesørger og i møte med gruppen og utdanningen for øvrig

For læringsområdet "teoretisk kompetanse" - er læringsmålene følgende:
- Kunnskap om en større bredde av sjelesørgeriske virkemidler, inklusive adekvat bruk av Bibel, bønn, ritualer samt konfliktbearbeiding, konfrontasjon og kriseintervensjoner
- Kunnskap om kontekstuelle forhold som former menneskers liv for å kunne gi omfattende sjelesorg til mennesker av ulik bakgrunn, i ulike livssituasjoner, faser og kriser
- Kjennskap til ulike perspektiver på samtalemetodikk og relasjonsdynamikk,

For læringsområdet "personlig kompetanse" - er læringsmålene følgende:
- økt bevissthet i forhold til egne følelser for å bli bedre rustet til å møte konfidentens emosjonelle reaksjoner, også når disse forplantes til egen emosjonalitet
- økt bevissthet om egen religiøs bakgrunn, spiritualitet og gudserfaring og evne til kritisk refleksjon over dette

For læringsområdet "integrasjonskompetanse"- er læringsmålene følgende:
- dokumentert evne til å artikulere en pastoral selvforståelse som er i samsvar med personlige forutsetninger, pastoralteologisk ståsted, erfaring med sjelesorgfaglig prosesslæring og erfaring som sjelesørger.
- dokumentert evne til å initiere gode samarbeidsrelasjoner og dialog med kollegaer, veileder og andre profesjonsgrupper, preget av gjensidighet, åpenhet og myndighet
- dokumentert evne til egenveiledning og realistisk selvvurdering i forhold til funksjon som sjelesorger, herunder evne til praktisk anvendelse av samtale metodikk

Litteratur

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Bergstrand, G. (2002). *En själasörjares dilemma* . Stockholm: Natur och kultur. ISBN/ISSN: 91-27-09255-0/91-27-09927-x (Kompendium)
- Dykstra, R. C. (Red.) (2005). *Images of pastoral care: Classic readings* . St. Louis, Mo.: Chalice Press. ISBN/ISSN: 9780827216242
- Eide, Ø. M. (2008). Det bærekraftige bibelord: Fra debatten om Bibelens rolle i den sjelesørgeriske samtalen. *Tidsskrift for sjelesorg,* (2), s. 94-109. ISBN/ISSN: 0333-3388.
- Engedal, L. G. (2008). Sjelesorgens teologiske forankring og egenart: Bidrag til refleksjon. Tidsskrift for sjelesorg, 28 (2), s. 76-93. ISBN/ISSN: 0333-3388.
- Grevbo, T. J. S. (2013). *Guds masker i sjelesorgen: Hvordan forholde seg til den guddommelige maskebruken, teoretisk og praktisk?* (Rev. utg.). [Oslo]: Luther : Høyskolen Diakonova. ISBN/ISSN: 978-82-531-4696-6
- Patton, J. (1993). *Pastoral care in context: An introduction to pastoral care* . Louisville, Ky.: Westminster/John Knox. ISBN/ISSN: 0-664-22034-7
- Schipani, D. S. (2003). *The way of wisdom in pastoral counseling* . Elkhart, Ind.: Institute of Mennonite Studies. ISBN/ISSN: 0-936273-34-8
- Stifoss-Hanssen, H. (2007). Ritualenes psykologiske og helbredende funksjon. I M. Bunkholt (Red.), *Møtet med den andre* (s. 45-58). Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar. ISBN/ISSN: 978-82-91925-13-4

PKU503 - Pastoralklinisk utdanning, 3. kurs

Emneansvarlig:	Lars Johan Danbolt (Lars.Danbolt@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi Videreutdanning masternivå - Klinisk sjelesorg
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i den disiplinbaserte mastergraden Master i klinisk sjelesorg. Emnet kan også inngå i den erfaringsbaserte Master i praktisk teologi.
PKU503 er sjelesorgfaglig prosesslæring via praksis, refleksjon, teoretisk studium og veiledning. Læringsprosessen skjer individuelt og i gruppe. Programmet er en videre- utdanning og fokuserer på fordypning i følgende læringsområder:

- Personlig kompetanse: Læringsprosesser som fremmer personlig modenhet og selvinnsikt

- Teoretisk kompetanse: Læringsprosesser som fremmer sjelesorgfaglig kunnskap og innsikt

Integrasjonskompetanse: Læringsprosesser som fremmer sjelesorgfaglige ferdigheter, faglig modenhet og personlig integritet

PKU503 er et klinisk og praksisbasert emne. Det kreves derfor evne til å definere egne læringsbehov og villighet til videre utforsking og bearbeiding av egen praksis. Dette skjer i åpen dialog og prosess med læringsgruppen og veileder.
Omfang (400 timer veiledet læring), struktur og innhold svarer til den høyeste internasjonale standard innen Clinical Pastoral Education (CPE), også når det gjelder krav til veiledernes kompetanse/godkjenning samt de kvalitetskrav som stilles til kursstedene.
Før opptak til dette emnet må man ha fullført PKU502 etter gjeldende opptakskrav, og med anbefaling fra godkjent veileder på PKU502 til videre pastoral-klinisk utdanning.
Opptak skjer etter søknad på eget skjema med vedlagt egenberetning m.m., gjennom eventuelt opptaksintervju, og ved godkjenning av opptak ved de respektive kurssteder. Det overordnede ansvar for opptak har MF v/ Programutvalg for Master i klinisk sjelesorg, supplert med en representant oppnevnt av Presteforeningen.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Følgende studiekrav gjelder:
- Obligatorisk deltakelse (max 10 % sykefravær) i all undervisning, veiledning, gruppedeltakelse og klinisk tjeneste i samsvar med studiestedets emnehefte

- Obligatorisk innlevering av skriftlige arbeider i følge emneheftet

Delta i evaluering av studietilbudet

Avsluttende vurdering

Studiekravene oppfylles fortløpende og dokumenteres i en samlemappe. Vurderingen er basert på studentens egne læringsmål, evne til å ta ansvar for egne læringsbehov, deltakelse i programelementene og innlevering av alle obligatoriske notater og oppgaver til samlemappen. Alle oppgavene / notatene gjennomgås fortløpende i kurstiden og gjøres til gjenstand for videre læring, enten i gruppe eller i individualveiledning.

Ved kursslutt avgir både studenten og PKU-veileder en skriftlig evaluering etter godkjent mal. Emnet vurderes til "bestått" eller "ikke bestått". Dersom studenten ønsker det, kan veileders sluttevaluering angi hvorvidt studenten anbefales å søke opptak på veilederutdanningen i PKU.

Mål og innhold

PKU forutsetter et læringsmiljø som fremmer faglig og personlig vekst og dannelse. Et slikt miljø kjennetegnes av gjensidig tillit, respekt, åpenhet, utfordring, konflikt, konfrontasjon, mangfold og kompleksitet.
Programelementer og virkemidler i PKU503:
- En praksisarena som gir adekvate muligheter for klinisk læring/samtalepraksis

- En skriftlig læringskontrakt basert på PKUs rammebetingelser, samt skriftlige målsetninger som avspeiler de generelle målsetningene

for PKU503 anvendt på / tilpasset personlige læringsbehov

- En veiledningsgruppe med 5-7 studenter der læringen tar utgangspunkt i studentenes kliniske materiale

- Individuell veiledning

- Undervisning / seminarer av både didaktisk og klinisk / PBL karakter

- Gudstjenesteseminar med vekt på forkynnelsens kommunikative element

- Litteraturstudium på til sammen min. 500 sider, valgt etter samråd med veileder

- Samtalegruppe som integrerende element, med fokus på de personlige tema som aktualiseres i rollen som sjelesørger og i møte med gruppen og utdanningen for øvrig

Læringsområdene i PKU503
er knyttet til videre fordypning innenfor følgende 3 områder: Integrasjonskompetanse, teoretisk kompetanse og personlig kompetanse.
Siden PKU er prosesslæring / klinisk læring over tid, defineres disse tre læringsområdene likt for PKU501/502/503, men konkrete læringsmål og vektleggingen av hvert tema vil være forskjellig for de tre trinnene.
Læringsområdene vil naturlig gripe inn i hverandre. Læringsmål fra PKU501/502 vil som regel vil videreføres på PKU503-nivået.
For læringsområdet "integrasjonskompetanse" - er læringsmålene følgende:
- innsiktsfull utøvelse av egen praksis som sjelesørger med ansvarlighet, selvstendighet, effektivitet, oversikt og tydelig profesjonell kommunikasjon som kjennetegn

- grundig teologisk refleksjon omkring klinisk kasuistikk - med referanse til aktuell kunnskap fra de tilgrensende fagområder - og på en slik måte at teori og praksis, liv og lære kan sammenholdes og gjensidig utfordre hverandre

- trygghet, tydelighet og bevissthet om egen pastoral rolle i et tverrfaglig fagmiljø, samt bidra aktivt til tverrfaglig samhandling

- videreutviklet empati og lytteevne for bedre å kunne møte konfidentens følelser, ord og handlinger
For læringsområdet "teoretisk kompetanse"- er læringsmålene følgende:

- videreutviklet evner til å lytte og fortolke konfidentens følelser, ord og handlinger i lys av sosio-kulturell kontekst og relevante innsikter fra tilgrensende fagområder

- god kunnskap om hovedretninger innen sjelesorgfaget, samt evne til å kunne artikulere eget ståsted i forhold til trekk og tendenser i vår egen tid

- kjennskap til relevant teori innenfor samfunnsvitenskapelig forskning og evne til å anvende slik kunnskap som ressurs i klinisk arbeid

For læringsområdet "personlig kompetanse"- er læringsmålene følgende:

- økt bevissthet om holdninger som er avgjørende for kompetent bruk av seg selv som sjelesørger, herunder utfordringer knyttet til emosjonell tilgjengelighet og adekvat bruk av personlige erfaringer

- økt bevissthet om egne holdninger knyttet til spørsmål om nærhet/avstand, respekt for egne og andres grenser/integritet

- økt bevissthet om positive og problematiske sider ved bruk av pastoral omsorg, myndighet og autoritet

Litteratur

SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE

- Dykstra, R. C. (Red.) (2005). *Images of pastoral care: Classic readings* . St. Louis, Mo.: Chalice Press. ISBN/ISSN: 9780827216242
- Grevbo, T. J. S. (2006). *Sjelesorgens vei: En veiviser i det sjelesørgeriske landskap - historisk og aktuelt* (s. 302-408). Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 82-531-3329-4/978-82-531-3329-4
- Hunsinger, D. v. D. (1995). *Theology and pastoral counseling: A new interdisciplinary approach* . Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-0842-5
- Lartey, E. Y. (2006). *Pastoral theology in an intercultural world* . Peterborough: Epworth. ISBN/ISSN: 0-7162-0583-1/978-0-7162-0583-8
- Pattison, S., Woodward, J. B. & Patton, J. (Red.) (2000). Approaches and methods in pastoral and practical theology. I *The Blackwell reader in pastoral and practical theology* (s. 73-145). Oxford: Blackwell. ISBN/ISSN: 0-631-20744-9/0-631-20745-7
- Schipani, D. S. & Bueckert, L. D. (Red.) (2006). *Spritual caregiving in the hospital* . Kitchener, Ont.: Pandora Press.
- Stairs, J. (2000). *Listening for the soul: Pastoral care and spiritual direction* . Minneapolis, Minn.: Fortress Press. ISBN/ISSN: 0-8006-3239-7

PPU1001 - Pedagogikk 1 Pedagogiske grunnlagsspørsmål

Emneansvarlig:	Janicke Heldal Stray (Janicke.H.Stray@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Praktisk pedagogisk utdanning - Praktisk pedagogisk utdanning 2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet inngår som en del av profesjonsfaget for lektorutdanningen og som ett av to pedagogikkemner på praktisk-pedagogisk utdanning (PPU). Emnet gir pedagogisk grunnkompetanse.

Emnet undervises i høstsemesteret. Det veksles mellom forelesninger og seminargrupper.

Forkunnskaper: Godkjent opptak på PPU.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- ha bestått praksis
- få godkjent praksisjournal gjennom en formativ vurderingssamtale med faglærer
- delta i formell evaluering av emnet og læringsmiljø i Fronter, når emnet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav.
Emnet vurderes til bestått / ikke bestått.

Mål og innhold

Dette er et introduksjonsemne i pedagogikk. I emnet legges det særlig vekt på sentrale begreper i pedagogikkfaget, samt læringsteorier og lærerrollen. Sentrale pedagogiske prosesser som undervisning, opplæring og danning samt forholdet mellom disse prosessene, vil bli tematisert.

Studenten skal etter fullført emne:
- ha god kunnskap om grunnleggende pedagogiske begreper
- ha god kunnskap om pedagogiske grunnlagsproblemer
- kjenne til forholdet mellom danning og utdanning
- ha kjennskap til sentrale styringsdokumenter som lover, forskrifter og planer for opplæring
- ha kunnskap om klasseledelse og klassemiljø
- kjenne til barn og unges rettigheter
- kunne bruke informasjonskilder og databaser kritisk, og kunne evaluere og kvalitetssikre informasjon
- kunne reflektere pedagogisk over egen faglig utøvelse

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Engelsen, B. U. (2015). *Kan læring planlegges?: Arbeid med læreplaner - hva, hvordan, hvorfor: Skrevet mot LK06: Læreplan for kunnskapsløftet* (7. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-48086-5
- Haug, P. (Red.) (2010). *Kvalifisering til læraryrket*(s. 9-168). Oslo: Abstrakt. ISBN/ISSN: 978-82-7935-291-4
- Hovdenak, S. S. & Stray, J. H. (2015). *Hva skjer med skolen?: En kunnskapssosiologisk analyse av norsk utdanningspolitikk fra 1990-tallet og frem til i dag* . Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-321-0299-0/2161
- Imsen, G. (2011). *Hva er pedagogikk* (nr. 39). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01490-6
- Kvam, V. (2014). Pedagogen, pedagogikken og vitenskapen - et historisk perspektiv. I L. Wittek & J. H. Stray (Red.), *Pedagogikk: En grunnbok* (s. 35-51). [Oslo]: Cappelen Damm akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-02-41424-5
- Kvam, V. (2014). På vei mot fellesskolen?. I L. Wittek & J. H. Stray (Red.), *Pedagogikk: En grunnbok* (s. 69-92). [Oslo]: Cappelen Damm akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-02-41424-5

- Phillips, D. C. & Soltis, J. F. (2000). *Læring: Teorier og prinsipper for læring*. Oslo: Abstrakt forl. ISBN/ISSN: 82-7935-014-4/978-82-7935-014-9
- Solbrekke, T. D. (2014). Profesjonelt ansvar. I L. Wittek & J. H. Stray (Red.), *Pedagogikk: En grunnbok* (s. 555-567). [Oslo]: Cappelen Damm akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-02-41424-5
- Wittek, L. & Stray, J. H. (Red.) (2014). *Pedagogikk: En grunnbok* (s. 113-132, 149-178, 619-635). [Oslo]: Cappelen Damm akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-02-41424-5 (Kompendium)

PPU1002 - Religionsdidaktikk

Emneansvarlig:	Trine Anker (Trine.Anker@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Praktisk pedagogisk utdanning - Praktisk pedagogisk utdanning 2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i PPU og i lektorprogrammet.
Emnet inngår som en del av profesjonsfaget for lektorutdanningen og som ett av to didaktikkemner på praktisk-pedagogisk utdanning (PPU). Emnet gir kunnskap om grunnskolens RLE-fag og religion og etikk for VG3 (videregående skole), og religionsdidaktisk kunnskap og ferdigheter om undervisningsplanlegging og vurdering i fagene. Emnet består av to delemner: A. Fagforståelse (7,5 stp.), B. RLE og religion og etikk i skolen (7,5stp.).
Forkunnskaper: Godkjent opptak PPU.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- være til stede i undervisning og på seminargrupper (minimum 75%)
- få godkjent tre pedagogisk/-didaktiske arbeidskrav
- delta i formell evaluering av emne og læringsmiljø i Fronter, når emnet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav.
Emnet vurderes til bestått / ikke bestått.

Mål

DELEMNE A: FAGFORSTÅELSE (7,5 stp.)
Mål og innhold

Delemnet bidrar til å gi studentene innsikt i skolefagenes historie. Det belyser politiske og faglige diskusjoner om hva fagene i skolen skal være. Det gis innføring i fagdidaktisk teori, og i drøftingen av hvordan religion og livssyns fremstilles (representasjonsproblematikk).
MÅL
Studenten skal etter fullført emne:
- kjenne til den historiske bakgrunnnen for skolefagene RLE / religion og etikk
- kjenne til relevante diskusjoner i vitenskapsfagene, og om studie- og skolefagene
- ha god kjennskap til fagdidaktisk teori
- kunne reflektere kritisk over ulike måter å fremstille religion og livssyn på (representasjonsproblematikk)
- vise evne til å reflektere etisk over lærerrollen, spesielt i relasjonen til elever og til lærere/kolleger

DELEMNE B: RLE OG RELIGION OG ETIKK I SKOLEN (7,5 stp.)

Mål og innhold
Delemnet gir didaktisk kompetanse i skolefagene RLE og religion og etikk. Emnet bidrar til å gi studentene innsikt i aktuelle læreplaner og styringsdokumenter, samt i å utvikle deres evne til kritisk å reflektere over og vurdere egen og andres undervisningsplanlegging.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne:

- ha god kunnskap om de aktuelle lærerplanene og andre styringsdokumenter
- ha god kjennskap til fritaksordningen og hva denne betyr i praksis
- kunne reflektere over didaktiske og etiske utfordringer ved RLE/religion og etikk
- kunne bruke fagdidaktisk teori til å reflektere kritisk over undervisningsopplegg

- kunne planlegge undervisning på en variert og motiverende måte samt evaluere denne
- ha evne til å diskutere og vurdere ulike læremidler
- kunne diskutere fordeler og ulemper med ulike vurderingsformer
- kunne reflektere over spørsmål knyttet til religion i skolen og samarbeid skole-hjem

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, G. (2015). Modes of learning in religious education. *British journal of religious education*, s. 1-17. ISBN/ISSN: 1740-7931. Hentet fra http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/01416200.2014.944095
- Andersson, M. & Vassenden, A. (2011). Whiteness, non-whiteness and "faith information control": Religion among young people in Grønland, Oslo. Ethnic and racial studies, 34 (4), s. 574-593. ISBN/ISSN: 0141-9870 (Kompendium).
- Andreassen, B.-O. (2014). Introduction: Theoretical perspectives on textbooks/textbooks in religious studies research. I B.-O. Andreassen & J. R. Lewis (Red.), *Textbook gods: Genre, text and teaching religious studies* (s. 1-15). Sheffield: Equinox. ISBN/ISSN: 9781781790557/9781781790540 (Kompendium)
- Andreassen, B.-O. (2012). *Religionsdidaktikk: En innføring* (56/81-133). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-02018-1
- Bråten, O. M. (2014). Fortolkende tilnærming til religions- og livssynsundervisningReligion og livssyn, 26 (3), s. 18-22. ISBN/ISSN: 0802-8214 (Kompendium).
- Døving, C. A. & Kraft, S.-E. (2013). *Religion i pressen* (s. 166-192). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-02169-0 (Kompendium)
- Eidhamar, L. G., Leer-Salvesen, P. & Hølen, V. (2007). *Den andre: Etikk og filosofi i skolen* (2. utg. utg., s. 40-64). Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 978-82-7634-716-6 (Kompendium)
- Eriksen, L. L. (2008). Verdifellesskap eller uenighetsfellesskap?: Håndtering av uenighet i klasserommet. I O. Leirvik & Å. Røthing (Red.), *Verdi er* (s. 120-138). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01367-1 (Kompendium)
- Härenstam, K. (2000). *Kan du höra vindhästen?: Religionsdidaktik - om konsten att välja kunskap* (s. 123-164). [Lund]: Studentlitteratur. ISBN/ISSN: 91-44-00809-0/978-91-44-00809-7
- Leer-Salvesen, K. (2013). Filmundervisning og fiendebilder. Religion og livssyn, 25 (1), s. 7-11. ISBN/ISSN: 0802-8214 (Kompendium).
- Leganger-Krogstad, H. (2013). An analysis of different approaches to religious education. I G. Skeie, J. Everington, I. T. Avest & S. Miedema (Red.), *Exploring context in religious education research: Empirical, methodological and theoretical perspectives* (nr. 25, s. 171-192). Münster: Waxmann. ISBN/ISSN: 978-3-8309-2902-4 (Kompendium)
- Lied, S. & Osbeck, C. (2011). Hegemoniske talesjangre og deres betydning for elevers potensielle læring i religions- og livssynsfaget. I P. Dyndahl, T. O. Engen & L. I. Kulbrandstad (Red.), *Lærerutdanningsfag, forskning og forskerutdanning: Bidrag til kunnskapsområder i endring* (s. 129-160). Vallset: Oplandske bokforl. ISBN/ISSN: 978-82-7518-195-2 (Kompendium)
- Lippe, M. S. v. d. (2009). Scenes from a classroom - video analysis of classroom interaction in religious education in Norway. I I. t. Avest, D.-P. Jozsa, T. Knauth, J. Róson & G. Skeie (Red.),*Dialogue and conflict on religion: Studies of classroom interaction in European countries* (nr. Vol 16, s. 174-193). Münster: Waxmann. ISBN/ISSN: 978-3-8309-2272-8 (Kompendium)
- Lippe, M. S. v. d. (2014). Hva med et forskningsbasert fag i skolen?. Religion og livssyn, 26 (3), s. 6-11. ISBN/ISSN: 0802-8214 (Kompendium).
- Nicolaisen, T. (2012). Corresponding values and colonising discourses: Situating "Hindu children" and their values in relation to hegemonic Norwegian discourses about religious education. British journal of religious education, 34 (3), s. 231-246. ISBN/ISSN: 1740-7931. Hentet fra http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01416200.2011.628193
- Repstad, K. (2014). Glimt fra religion og etikkfagets historie. Religion og livssyn, 26 (3), s. 23-27. ISBN/ISSN: 0802-8214 (Kompendium).
- Repstad, P. (1999). Human-etisk forbund i religionssosiologisk perspektiv. Religion og livssyn, 11 (2), s. 20-26. ISBN/ISSN: 0802-8214 (Kompendium).
- Roald, A. S. (2011). Religionskritiske stemmer i den moderne islamske tradisjonen. Religion og livssyn, 23 (3), s. 22-26. ISBN/ISSN: 0802-8214 (Kompendium).
- Røthing, Å. (2007). Homonegativisme og homofobi i klasserommet: Marginaliserte maskuliniteter, disiplinerende jenter og rådville lærere*Ungdomsforskning*, (1), s. 27-51. ISBN/ISSN: 1894-1036. Hentet 2015-06-01 fra http://www.hioa.no/asset/6662/1/6662_1.pdf
- Skeie, G. (2014). RLE som dannelsesfag. Religion og livssyn, 26 (3), s. 11-17. ISBN/ISSN: 0802-8214 (Kompendium).
- Skeie, G. (2015). What does conceptualisation of religion have to do with religion. I L. G. Beaman & L. Van Arragon (Red.), *Issues in religion and education: Whose religion?* (nr. Vol 25, s. 126-156). Leiden: Brill. ISBN/ISSN: 9789004289802 (Kompendium)
- Thobro, S. (2009). Endringer i representasjoner av buddhisme: En analyse av norske lærebøker i perioden 1948-2006*Din: Tidsskrift for religion og kultur*, (4), s. 4-29. ISBN/ISSN: 1501-9934 (Kompendium).
- Vestøl, J. M. (2012). The role of movies in Norwegian textbooks: A study of film as artefact in religious education. Nordidactica, 12 (2), s. 84-105. ISBN/ISSN: 2000-9879. Hentet 2015-06-01 fra http://kau.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A601712&dswid=-587

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Læringsplakaten: Prinsipper for opplæring. Hentet 2015-06-04 fra http://www.udir.no/upload/larerplaner/Fastsatte_lareplaner_for_Kunnskapsloeftet/prinsipper_lk06.pdf
- Lærerprofesjonens etiske plattform. Hentet 2015-06-03 fra http://www.utdanningsforbundet.no/upload/L%C3%A6rerprof_etiske_plattform_A3_bm.pdf

- Opplæringsloven: Den nye formålsparagrafen § 1-2, fritaksparagrafen § 2-3a, og RLE-paragrafen §2-4. Hentet 2011-06-28 fra https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61
- Alberts, W. (2011). Religious education in Norway. I L. Franken & P. Loobuyck (Red.), *Religious education in a plural, secularised society: A paradigm shift* (s. 99-114). Münster: Waxmann. ISBN/ISSN: 978-3-8309-2543-9 (Kompendium)
- Andreassen, B.-O. (2012). *Religionsdidaktikk: En innføring* (s. 15-80, 133-210). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-02018-1
- Anker, T. & Lippe, M. S. v. d. (2015). *Når terror ties i hjel: En diskusjon om 22. juli og demokratisk medborgerskap i skolen* . (Kompendium)
- Anker, T. & Lippe, M. S. v. d. (2014). Religiøst mangfold i skolen. I L. Wittek & J. H. Stray (Red.), *Pedagogikk: En grunnbok* (s. 619-635). [Oslo]: Cappelen Damm akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-02-41424-5 (Kompendium)
- Chidester, D. (2003). Global citizenship, cultural citizenship and world religions in education. I R. Jackson (Red.), *International perspectives on citizenship, education and religious diversity* (s. 31-50). London: RoutledgeFalmer. ISBN/ISSN: 0-415-27440-0 (Kompendium)
- Enger, T. (1996). Læreren i grunnskolens nye religionsfag: Åpent sinn og tomt hjerte?*Kirke og kultur,* s. 313-322. ISBN/ISSN: 0023-186X (Kompendium).
- Gilhus, I. S. (2009). Hva er religion i dag?: Religionsbegrep og religionsvitenskap. I A. Brunvoll, H. Bringeland, N. Gilje & G. Skirbekk (Red.), *Religion og kultur: Ein fleirfagleg samtale* (s. 19-31). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01494-4 (Kompendium)
- Gravem, P. (1997). Religion og sannhet: En oppsplittet kultur. Religion og livssyn, 9 (3), s. 6-10. ISBN/ISSN: 0802-8214 (Kompendium).
- Jackson, R. (2014). Veiviseren: En presentasjon av Europarådets retningslinjer for religions- og livssynsundervisning (Signposts: Dissemination of Council of Europe policy on education about religions non-religious convictions). *Norsk pedagogisk tidsskrift,* (5), s. 376-384. ISBN/ISSN: 1504-2987. Hentet fra http://www.idunn.no/npt/2014/05/veiviseren_en_presentasjon_av_europaraadets_retningslinj
- Klafki, W. (1997). Kritisk-konstruktiv didaktik. I M. Uljens (Red.), *Didaktik: Teori, reflektion och praktik* (s. 215-228). Lund: Studentlitteratur. ISBN/ISSN: 91-44-47941-7 (Kompendium)
- Krogstad, K. (2012). En undersøkelse av RLE-faget med blikk for det lokale. Prismet: Pedagogisk tidsskrift, 63 (2-3), s. 143-155. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Lied, L. I. & Lied, S. (2010). Vurdering i RLE. I S. Dobson & K. R. Engh (Red.), *Vurdering for læring i fag* (s. 125-135). Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 978-82-7634-897-2 (Kompendium)
- Lied, S. (2009). Lærer- og elevmangfold i det livstolkingsplurale norske klasserommet ? utfordringer og muligheter for lærerutdanningen. Acta didactica Norge, 3 (1), s. 1-23. ISBN/ISSN: 1504-9922. Hentet fra https://www.journals.uio.no/index.php/adno/article/view/1034
- Lied, S. (2005). Forholdet mellom elev og lærer i KRL-faget: Et asymmetrisk eller dialogisk forhold. Prismet: Pedagogisk tidsskrift, 56 (1), s. 5-21. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Midttun, A. (2014). Biter og deler av islam. *Norsk pedagogisk tidsskrift,* s. 329-340. ISBN/ISSN: 1504-2987. Hentet fra http://www.idunn.no/npt/2014/05/biter_og_deler_av_islam
- Skirbekk, G. (2011). Religionskritikk - kvifor og korleis?. Religion og livssyn, 23 (3), s. 12-16. ISBN/ISSN: 0802-8214 (Kompendium).
- Smith, J. Z. (1991). The introductory course: Less is better. I M. Juergensmeyer (Red.), *Teaching the introductory course in religious studies: A sourcebook* (s. 185-192). Atlanta, Ga.: Scholars Press. ISBN/ISSN: 1-55540-598-3/1-55540-599-1 (Kompendium)
- Stausberg, M. (2006). Sammenligning. I S.-E. Kraft & R. J. Natvig (Red.), *Metode i religionsvitenskap* (s. 29-50). Oslo: Pax. ISBN/ISSN: 82-530-2839-3 (Kompendium)
- Utdanningsdirektoratet (2006). Læreplan i religion og etikk. Hentet 2013-05-07 fra http://www.udir.no/kl06/REL1-01/
- Utdanningsdirektoratet (2008). Læreplan i religion, livssyn og etikk (for grunnskolen). Hentet 2014-05-13 fra http://www.udir.no/kl06/RLE1-01/
- Vestøl, J. M. Etikkundervisning. Hentet 2014-08-18 fra http://folk.uio.no/jonv/reldid/etikk/index.html

PPU1003 - Praksis 30 dager

Emneansvarlig:	Emil Sætra (Emil.Satra@mf.no)
Studiepoeng:	0
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Praktisk pedagogisk utdanning - Praktisk pedagogisk utdanning 2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet inngår som en del av profesjonsfaget for lektorutdanningen og som en del av PPU. Emnet er et praksisemne og opplæringen foregår i skolen. I emnet inngår veiledning av studenten.
Emnet er et kjerneemne i PPU og i lektorprogrammet. Emnet undervises i høstsemesteret.
Arbeidsform og organisering
Emnet er et praksisemne og består av observasjon og undervisning i skolen samt deltakelse i andre aktiviteter ved skolen (personalmøter etc.).

Forkunnskaper: Godkjent opptak PPU.

Studiepoengreduksjon

Emnet gir ingen studiepoeng. Det gis derfor heller ingen studiepoengsreduksjon.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- ha bestått praksis (jf. Retningslinjer for praksisopplæring)
- få godkjent praksisjournal gjennom en formativ vurderingssamtale med faglærer
- delta i formell evaluering av emnet og læringsmiljø i Fronter, når emnet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav.
Emnet vurderes til bestått / ikke bestått.

Mål og innhold

Emnet består av 30 dager praksis i skolen. Emnet gir kunnskap om skole, elever og aktuelle planer for undervisning. Studenten får en innføring i hva det vil si å være lærer og får ferdigheter i undervisningsplanlegging og evaluering. Refleksjoner over egen og andres praksis inngår i emnet.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne:
- ha gode kunnskaper om planlegging og gjennomføring av undervisning, samt evne til å reflektere kritisk over dette
- vise ferdigheter i klasseledelse
- kjenne til lærerens plikter og rettigheter
- kjenne til forsknings- og utviklingsarbeid ved praksisskolen
- kunne planlegge og gjennomføre praktisk og variert undervisning som inkluderer bruk av ulike læringsarenaer, læremidler og uttrykksformer
- kunne tilpasse undervisning etter gjeldende læreplaner og lovverk
- kunne legge til rette for gode relasjoner mellom elever og elever og lærere
- kjenne til skolens formål og regelverk, samt lærerutdanningens profesjonsetiske plattform
- kunne reflektere over egen og andres praksis ved hjelp av relevant teori og forskning
- kunne reflektere etisk over lærerens rolle

Merknad til litteraturlisten

LITTERATUR
Det er ikke knyttet spesifikk litteratur til emnet. Emnet er en del av profesjonsfaget og det gis undervisning i aktuell teori i delemnene

Religionsdidaktikk og Pedagogikk som begge undervises i høstsemesteret.

PPU1004 - Pedagogikk 2

Emneansvarlig:	Janicke Heldal Stray (Janicke.H.Stray@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Praktisk pedagogisk utdanning - Praktisk pedagogisk utdanning 2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Individuell skriftlig oppgave	2016-06-01	12:00			2016-06-22	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i PPU og i Lektorprogrammet. Emnet inngår som en del av profesjonsfaget for Lektorprogrammet praktisk-pedagogisk utdanning (PPU). Emnet gir kunnskap om pedagogisk teori og bidrar til å bygge opp studentenes didaktiske forståelse og kompetanse. Emnet tas sammen med enten PPU1005 Samfunnsfagsdidaktikk eller PPU1007 Kirkedidaktikk.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- være til stede i undervisning og på seminargrupper (minimum 75 %)
- ha fått godkjent studiekrav fra PPU1005 og PPU1006 eller PPU1007 og PPU1008
- delta i en formell evaluering av emnet og læringsmiljø i Fronter, dersom studiet blir gjort gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Arbeidsform og organisering:
Det veksles mellom forelesninger, diskusjoner, seminargrupper og pedagogiske øvelser

Avsluttende vurdering

Emnet har semesteroppgave (8.000 til 10.000 ord) som vurderingsform. For at oppgaven skal kunne innleveres, må studiekravene være godkjent. Problemstillingen skal være relatert til praksis. Semesteroppgaven er den samme for emnet PPU1004 og PPU1005/PPU1007. Semesteroppgaven blir vurdert til karakter A-F.

Mål og innhold

Emnet skal gi studentene en bred innføring i pedagogikk. Det betyr at studentene skal gjøres kjent med pedagogiske grunnlagsspørsmål, pedagogiske begreper og pedagogikkens relevans og betydning for undervisningsplanlegging og gjennomføring. I tillegg er pedagogikkfaget viktig for studentenes profesjonsforståelse og profesjonsutøvelse.

Emnet har en tematisk oppbygning. Det betyr at de overordnende målsetningene for faget, som beskrevet over, reflekteres gjennom bestemte temaer. Disse temaene er klasseledelse, tilpasset opplæring, grunnleggende ferdigheter, vurdering, samt forholdet mellom demokrati og utdanning.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne:
- ha god kunnskap om pedagogiske grunnlagsspørsmål
- ha god kunnskap om pedagogiske begreper
- kunne vurdere pedagogikkens relevans og betydning for planlegging og gjennomføring av undervisning
- ha god profesjonsforståelse og kunne anvende denne i praksis
- kunne anvende pedagogisk teori om klasseledelse i praksis
- ha god kunnskap om de grunnleggende ferdighetene og inkludere dem i undervisningsopplegg
- kunne anvende pedagogisk teori om tilpasset opplæring i praksis
- kunne anvende pedagogisk teori om vurdering i praksis
- ha god kunnskap om forholdet mellom demokrati og skole

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Brinkmann, S. (2006). *John Dewey: En introduktion* (s. 173-209). København: Hans Reitzel. ISBN/ISSN: 8741202392 (Kompendium)

- Durkheim, É. (1956). *Education and sociology* (s. 61-90). New York: Free Press. ISBN/ISSN: 0029079209 (Kompendium)
- Greene, R. W. (2011). *Utenfor: Elever med atferdsutfordringer* . Oslo: Cappelen Damm akademisk. ISBN/ISSN: 9788202367879
- Illeris, K. (2013). *Transformativ læring og identitet*. Frederiksberg: Samfundslitteratur. ISBN/ISSN: 9788759317532
- Kant, I. (1993). *Oplysning, historie, fremskridt: Historiefilosofiske skrifter* (s. 71-80). Århus: Slagmark. ISBN/ISSN: 8798308297 (Kompendium)
- Nyeng, F. (1999). *Etiske teorier: En systematisk fremstilling av syv etiske teoriretninger* . Bergen-Sandviken: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 8276745024
- Westheimer, J. & Kahne, J. (2004). What kind of citizen?: The politics of educating for democracy. American educational research journal, 41 (2), s. 237-269. ISBN/ISSN: 0002-8312 (Kompendium).
- Wittek, L. & Stray, J. H. (Red.) (2014). Kap. 12, 18, 19, 21-24, 26-31, 33, 35, 38. I *Pedagogikk: En grunnbok* . [Oslo]: Cappelen Damm akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-02-41424-5
- Wood, B. (2009). Comparing the New Zealand curriculum and youth conceptions of the "ideal" citizen: Re-examining trust, participation and responsibility. Youth Studies Ireland, 4 (2), s. 3-21. ISBN/ISSN: 1649-8747 (Kompendium). Hentet fra http://youthworkireland.ie/images/uploads/general/YOUTH_STUDIES_IRELAND_Volume_4_No_2_Article_-_Bronwyn_Elisabeth_Wood.pdf

PPU1005 - Samfunnsfagsdidaktikk

Emneansvarlig:	Emil Sætra (Emil.Satra@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Praktisk pedagogisk utdanning - Praktisk pedagogisk utdanning 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne på praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) og på Lektorprogrammet. Det inngår som en del av profesjonsfaget for Lektorprogrammet, og som ett av to didaktikkemner på PPU. Emnet gir god kunnskap om fagdidaktikk og ferdigheter i undervisningsplanlegging og vurdering i fagene. Det gir også kunnskap som er nyttig for undervisning i samfunnsfag i grunnskolen og i videregående skole.
Forkunnskaper: Godkjent opptak på PPU.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- være til stede i undervisning og på seminargrupper (minimum 75 %)
- gjennomføre og respondere på mikroundervisning
- levere og få bestått en integrert semesteroppgave i PPU1004/1005
- delta i en formell evaluering av emnet i Fronter, dersom det blir gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Arbeidsform og organisering:
Det veksles mellom forelesninger, diskusjoner, seminargrupper og didaktiske øvelser.

Avsluttende vurdering

Emnet PPU1005 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått"/"ikke bestått".

Mål og innhold

Emnet skal gi studentene bred innføring i samfunnsfagdidaktikkens hva, hvordan og hvorfor. Det betyr at studentene skal få innsikt i hva som er samfunnsfaglig kunnskap og kunnskap om samfunnsfagenes begrunnelse som skolefag. De skal videre kunne vurdere samfunnsfagenes målsetninger og idealer og få god kunnskap om hvordan ulike måter å organisere, fremstille og arbeide med samfunnskunnskap kan bidra til å fremme faglige målsetninger og idealer. Emnet har en tematisk oppbygning. Det betyr at de overordnende målsetningene for faget, som beskrevet over, reflekteres gjennom bestemte temaer. Disse temaene er: klasseledelse, grunnleggende ferdigheter, tilpasset opplæring, vurdering og forholdet mellom demokrati og utdanning.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne:
- kjenne til samfunnsfagenes begrunnelser som skolefag, og kunne vurdere samfunnsfagets målsetninger og idealer
- ha innsikt i hva som er viktig samfunnsfaglig kunnskap
- kjenne til og kunne kritisk vurdere hvordan ulike måter å organisere, fremstille og arbeide med samfunnskunnskap kan bidra til å fremme faglige målsetninger og idealer
- ha god kunnskap om og kunne anvende didaktisk teori om klasseledelse
- ha god kunnskap om grunnleggende ferdigheter og hvordan disse kan oppøves innnenfor samfunnsfagene
- ha god kunnskap om og kunne anvende didaktisk teori om tilpasset opplæring
- ha god kunnskap om og kunne anvende didaktisk teori om vurdering
- ha god kunnskap om og kunne anvende didaktisk teori om forholdet mellom demokrati og utdanning

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Biesta, G. J. J. (2014). *Utdanningens vidunderlige risiko* . Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 9788245016017
- Camperell, K. & Knight, R. (1991). Reading research and social studies. I J. P. Shaver (Red.), *Handbook of research on social studies, teaching and learning* (s. 567-577). New York: Macmillan. ISBN/ISSN: 0028957903 (Kompendium)

- Evans, R. W. & Saxe, D. W. (1996). Defining issues-centered education. I R. W. Evans & D. W. Saxe (Red.), *Handbook on teaching social issues* (s. 2-5). Washington, DC: National Council for the Social Studies. ISBN/ISSN: 0879860715 (Kompendium)
- Fjørtoft, H. (2016). *Effektiv planlegging og vurdering: Læring med mål og kriterier i skolen* (2. utg. utg.). Bergen: Fagbokfolaget. ISBN/ISSN: 978-82-450-1836-3
- Gereluk, D. (2012). *Education, extremism and terrorism: What should be taught in citizenship education and why* . London: Continuum. ISBN/ISSN: 9781441105158
- Gilstrap, R. (1991). Writing for the social studies. I J. P. Shaver (Red.), *Handbook of research on social studies, teaching and learning* (s. 578-586). New York: Macmillan. ISBN/ISSN: 0028957903 (Kompendium)
- Gutierres, K. & Rhymes, B. (1995). Script, counterscript and underlife in the classroom: James Brown v Board of Education. Harvard educational review, 65 (3), s. 445-471. ISBN/ISSN: 0017-8055 (Kompendium).
- Hahn, C. (2010). Comparative civic education research: What we know and what we need to know. Citizenship teaching and learning., 6 (1). ISBN/ISSN: 1751-1917 (Kompendium).
- Hahn, C. (1996). Research on issue-centered social studies. I R. W. Evans & D. W. Saxe (Red.), *Handbook on teaching social issues* (s. 25-41). Washington, DC: National Council for the Social Studies. ISBN/ISSN: 0879860715 (Kompendium)
- Hellesnes, J. (1992). Ein utdana mann og eit dana menneske. I E. L. Dale (Red.), *Pedagogisk filosofi* . Oslo: Ad Notam Gyldendal. ISBN/ISSN: 8205207372 (Kompendium)
- Hess, D. (2005). How do teacher's political views influence teaching about controversial issues. Social education: The official journal of the National Council for the Social Studies, 69 (1), s. 47-48. ISBN/ISSN: 0037-7724 (Kompendium).
- Hess, D. (2002). Teaching controversial public issues in secondary social studies classrooms: Learning from skilled teachers. Theory & research in social education, 30 (1), s. 10-41. ISBN/ISSN: 0093-3104 (Kompendium).
- Krejsler, J. (2001). At undervise gennem selvbestemelse: Om lærerens praksis i spændingsfeltet mellem social ingeniørkunst og sand dialog. I T. Kvernbekk (Red.), *Pedagogikk og lærerprofesjonalitet* (s. 49-65). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 8241711786 (Kompendium)
- NOU 2015:8, . (2015). *Fremtidens skole: Fornyelse av fag og kompetanser* . Oslo: Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon, Informasjonsforvaltning.. Hentet fra https://nettsteder.regjeringen.no/fremtidensskole/nou-2015-8/
- Ochoa-Becker, A. (1996). Building a rationale for issues-centered education. I R. W. Evans & D. W. Saxe (Red.), *Handbook on teaching social issues* (s. 6-13). Washington, DC: National Council for the Social Studies. ISBN/ISSN: 0879860715 (Kompendium)
- Shor, I. & Freire, P. (1987). What is the dialogical method of teaching?. Journal of Education, 169 (3). ISBN/ISSN: 0022-0574 (Kompendium).
- Skjervheim, H. (1992). Eit grunnproblem i pedagogisk filosofi. I E. L. Dale (Red.), *Pedagogisk filosofi* . Oslo: Ad Notam Gyldendal. ISBN/ISSN: 8205207372 (Kompendium)
- Sætra, E. (2015) *Demokratisk medborgerskap i samfunnsfag: Lærerperspektiver på demokratiopplæring* . Oslo: Universitetet i Oslo.. Hentet fra http://urn.nb.no/URN:NBN:no-50040

PPU1006 - Praksis 30 dager

Emneansvarlig:	Emil Sætra (Emil.Satra@mf.no)
Studiepoeng:	0
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Praktisk pedagogisk utdanning - Praktisk pedagogisk utdanning 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet inngår som en del av profesjonsfaget for Lektorprogrammet og som en del av praktisk-pedagogisk utdanning (PPU). Emnet er et praksisemne og opplæringen foregår i skolen. I emnet inngår veiledning av studenten.

Forkunnskaper: Godkjent opptak på PPU.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- ha bestått praksis (jf. Retningslinjer for praksisopplæring)
- levere og få godkjent praksisjournal
- delta i en formativ vurderingssamtale med faglærer
- delta i formell evaluering av emnet og læringsmiljø i Fronter, når emnet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav.
Emnet vurderes til bestått / ikke bestått.

Mål og innhold

Emnet består av 30 dagers praksis i skolen. Emnet gir kunnskap om skolen som institusjon, aktuelle planer for undervisning og relasjoner mellom elever og elever/lærere. Studenten får en innføring i hva det vil si å være lærer og får ferdigheter i undervisningsplanlegging og evaluering. Refleksjoner over egen og andres praksis inngår i emnet.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne:
- kjenne til skolens formål og regelverk, samt Lærerprofesjonens etiske plattform
- ha god kunnskap om lærerens plikter og rettigheter
- kjenne til forsknings- og utviklingsarbeid ved praksisskolen
- kunne tilpasse undervisning etter gjeldende læreplaner og lovverk
- vise gode ferdigheter i klasseledelse
- kunne legge til rette for gode relasjoner mellom elever og mellom elever og lærere
- kunne reflektere over egen og andres praksis ved hjelp av relevant teori og forskning
- kunne reflektere etisk over lærerens rolle
- ha god kunnskap om hva tilpasset opplæring er
- kunne planlegge og gjennomføre undervisning som er tilpasset den enkelte elev
- ha god kunnskap om ulike vurderingsformer og kunne reflektere over sammenhengen mellom vurdering og læringsutbytte

Merknad til litteraturlisten

Det er ikke knyttet spesifikk litteratur til emnet. Emnet er en del av profesjonsfaget, og det gis undervisning i aktuell teori i emnene Samfunnsfagsdidaktikk (PPU1005) og Pedagogikk (PPU1004) som begge undervises i vårsemesteret.

PPU1007 - Kirkedidaktikk

Emneansvarlig:	Heid Leganger-Krogstad (Heid.Leganger-krogstad@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Praktisk pedagogisk utdanning - Praktisk pedagogisk utdanning 2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet inngår som et kjerneemne i profesjonsutdanningen til kateket og tas samtidig med PPU1004: Pedagogikk og PPU1008: Praksis i kirke, i vårsemesteret. PPU1007 inngår som ett av to didaktikkemner på PPU. Emnet består av tre delemner: A. Kateketprofesjon i folkekirken og pedagogisk ledelse (8 stp), B. Kirkelig undervisning i en flerreligiøs virkelighet (4 stp) og C. Universell pedagogisk utforming (3 stp).

Forkunnskaper: For å melde seg opp i emnet, må studenten ha 60 stp. i kristendomsfaglige emner eller godkjent opptak på PPU og deltatt i PPU1001, Pedagogikk 1.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- være til stede i undervisning og på seminargrupper (minimum 75 %)
- gjennomføre og respondere på mikroundervisning der fortellingsdidaktikk inngår
- levere og få bestått en semesteroppgave i PPU1001/1004/1007
- delta i en formell evaluering av emne og læringsmiljø i Fronter, dersom studiet blir gjort gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet PPU1007 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått"/"ikke bestått".

Arbeidsform og organisering
Det veksles mellom forelesninger, diskusjoner og didaktiske øvelser.

Mål og innhold

Emnet gir fordypet kunnskap om kirkedidaktiske temaområder og bidrar til å bygge opp studentenes kompetanse til å lede menighetspedagogisk arbeid i Den norske kirke. Det gir også studentene inngående kunnskap og ferdighet i å gjennomtenke og begrunne kirkedidaktikkens hva, hvordan, hvorfor, hvor og når i planlegging, iverksetting og evaluering av trosopplæringsaktiviteter.

Studenten skal utvikle konstruktiv og kritisk refleksjon ut fra pedagogisk og teologisk teori og evne til å gjøre selvstendige valg. Emnet omfatter kunnskaper i kateketens ledelse av undervisningsarbeidet i menigheten på mandat fra foreldre og i samvirke med stab og frivillige ledere. Det innebærer forståelse for å videreutvikle lokal trosopplæringsplan ut fra stedegne forutsetninger som kirkebygg, lokalsamfunn, demografi, bosetting, religiøs sammensetning, organisasjonskultur og samarbeidsrelasjoner.

Studiet består av tre delemner:

Mål

A. KATEKETPROFESJON I FOLKEKIRKEN OG PEDAGOGISK LEDELSE (8 stp)

Delemnet skal bidra til å forstå kateketprofesjonen på basis av tjenesteordning og grunnlagsdokumenter i lys av profesjonsetikk og kunnskap om ansatte i det kirkelige undervisningsfeltet, deres motivasjon, samarbeidsrelasjoner og arbeidsoppgaver. Det skal gi fordypet forståelse av folkekirkens ordninger, reformer og kirkens læreplaner inngår i emnet. Emnet gir fordypet kunnskap om gudstjenestens ordning og den intergenerasjonelle utfordring. Kunnskap om ledelse og skolering av frivillige medarbeidere inngår i emnet.

B. KIRKELIG UNDERVISNING I EN FLERRELIGIØS VIRKELIGHET (4 stp)

Studiet gir kunnskap om og kompetanse til å presentere kristendom inn i den flerreligiøse virkelighet barn og unge preges av i bibelundervisning generelt og i konfirmantundervisningen spesielt. Kunnskapen om fortellingsdidaktikkens begrunnelse og ferdighetene i å bruke levende fortelling utvikles videre. Barns og unges læring er avhengig av det tilrettelegges for læringsbaner mellom hjem, skole og

kirke. Samarbeid mellom skole og kirke i rammen av KRLE-faget og i tverrfaglige prosjekt inngår i emnet.

C. UNIVERSELL PEDAGOGISK UTFORMING (3 stp)

Delemne gir kunnskap og forståelse for at kirken som et lærende fellesskap med universell pedagogisk utforming, er vesentlig for at kirkens undervisning kan omfatte alle barn og unge uavhengig av funksjonsevne.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne:
- ha inngående kunnskap om kateketprofesjonens ledelse av undervisningsarbeidet i menigheten basert i tjenesteordning, mandat, profesjonsetikk og kunnskap om ansatte i undervisningstjenesten og vise evne til å videreutvikle denne
- ha inngående kunnskap om Gud gir ¿ vi deler. Plan for trosopplæring i Den norske kirke og evne til å utvikle det kirkelige undervisningsfeltet gjennom lokale planer
- ha god evne til å begrunne bibelundervisningen teologisk og pedagogisk i en flerreligiøs virkelighet og vise gode ferdigheter i muntlig presentasjon og fortelling
- ha god kunnskap om rekruttering og ledelse av frivillige medarbeidere
- ha innsikt og ferdigheter i ulike undervisnings- og læringsstrategier og utvikle forståelse for barns og unges læringsbaner mellom hjem, skole og kirke.
- ha avansert kunnskap om likheter og forskjeller på skole- og kirkedidaktikk og god kunnskap om skole- og kirkesamarbeid
- vise evne til å tilrettelegge undervisning og læring for alle barn og unge i samarbeid med foreldre/foresatte og ha fordypet kunnskap om gudstjenestens liturgi og målet om intergenerasjonelle gudstjenester
- vise evne til å reflektere over egen forbildefunksjon i samvær med individer og grupper

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Botvar, P. K. (2015). *Avsluttet reform eller fortsatt læring og utvikling?: Trosopplæring som arbeidsform i menigheten* (nr. 2015:1, 92, XIX s.). Oslo: KIFO, Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning. ISBN/ISSN: 978-82-92972-38-0. Hentet 2015:1 fra http://www.kifo.no/doc//RAPPORTER/KIFO%20rapport%202015_1%20til%20web.pdf
- Christoffersen, S. A. (Red.) (2011). *Profesjonsetikk: Om etiske perspektiver i arbeidet med mennesker* . Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 9788215019406
- Dietrich, S. (Red.) (2015). *Folkekirke nå* (s. 12-33, 155-165, 205-213). Verbum Akademisk. ISBN/ISSN: 9788254313121
- Fretheim, K. (ikke oppgitt). *Fellesskap og frivillige: Om trosopplæringen i Den norske kirke [upublisert manus]* (125 s.). (Se Fronter)
- Hellemo, G. (2014). Liturgi for Den norske kirke. I G. Hellemo (Red.), *Gudstjeneste på ny* (s. 13-31). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-02307-6
- Horsfjord, H., Sørensen, T., Heiene, G., Leganger-Krogstad, H. & Holmqvist, M. (2015). *Kompetanse, utdanning og motivasjon: En kartlegging av undervisningstjenesten i Den norske kirke* (nr. MF-rapport 1:2015, 126 s.). Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet.. Hentet MF-rapport 1:2015 fra http://www.mf.no/sites/mf/files/users/Dokumenter/Forskning/Trosopplaring/kompetanse_utdanning_og_motivasjon-_en_kartlegging_av_undervisnings

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Birkedal, E. (2008). *Erfaringsbasert didaktikk: Plattform for planutvikling i trosopplæring for ungdom - et refleksjonsnotat* (Vol. 2015).. Hentet fra http://www.iko.no/iko/vedlegg/58Plattform%20-%20ErlingB%20juni08.pdf
- Eriksen, M. S. (2012). *Konfirmantleirboka* (s. 26-41, 50-58). Oslo: IKO-forl. ISBN/ISSN: 978-82-8249-072-6 (Kompendium)
- Gunleiksrud, K. (Red.) (2011). *Bibelfortellinger* (Et utvalg på 150 s.). Oslo: IKO-forl. ISBN/ISSN: 978-82-8249-020-7
- Håkonseth, A., Leganger-Krogstad, H., Granerud, F., Heitmann, H. & Ågedal, J. M. (Red.) (2015). *Tidslinjen. Lærerveiledning* (s. 4-49). Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 9788254312797
- Leganger-Krogstad, H., Langkaas, R., Engen, N., Nygård, I. H. & Skeie, S. (2015). *Konfirmantbibelen: Lærerveiledning* (s. 29-95). Oslo: Verbum.
- Opsal, R. R. (2013). *Påskevandring: Påskevandring som arbeidsmåte i RLE-faget og grenseobjekt i samarbeidet mellom skole og kirke* (1 27 s.).. Hentet fra http://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/161353
- Raaum, K. G. (Red.) (2012). *Tap, håp, dialog* (s. 8-20). Oslo: IKO-forl. ISBN/ISSN: 978-82-8249-058-0 (Kompendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Bredesen, R. (2014). *Bare barn er barn: En analyse av perspektiver på barn og barndom i Den norske kirkes Trosopplæringsplan* .. Hentet fra http://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/223457
- Dahle, S. & Torgauten, T. I. (Red.) (2015). *Helt med!: I samme fellesskap uavhengig av funksjonsevne* (s. 55-65, 104-135). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-48687-4 (Kompendium)
- Munthe, E. (2013). Planlegging av undervisning. I R. J. Krumsvik & R. Säljö (Red.), *Praktisk-pedagogisk utdanning: En antologi* (s. 203-227). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-1280-4 (Kompendium)
- Østrem, S. (2007). Barns subjektskaping og det betydningsfulle tredje leddet. Prismet: Pedagogisk tidsskrift, 58 (3), s. 143-160. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).

PPU1008 - Praksis 30 dager

Emneansvarlig:	Heid Leganger-Krogstad (Heid.Leganger-krogstad@mf.no)
Studiepoeng:	0
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Praktisk pedagogisk utdanning - Praktisk pedagogisk utdanning 2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet inngår som en del av profesjonsfaget i masterprogrammet Kirkelig undervisning (kateketutdanningen) og som en del av praktisk-pedagogisk utdanning (PPU). Emnet er et praksisemne, og opplæringen foregår i menighet. I emnet inngår veiledning av studenten. Det er nær sammenheng mellom praksisemnet og studieemnet kirkedidaktikk (PPU1007) som undervises parallelt. Forkunnskaper: Godkjent opptak PPU.

Studentene er i praksis individuelt eller i par i menighet, primært i Den norske kirke i 6 uker og veiledes av en kateket i alle kateketens arbeidsoppgaver. Det vil si at perioden kan omfatte både kvelds- og helgearbeid og deltakelse på leir. Stabs-, utvalgs- og rådsmøter inngår som naturlig del av praksis. Når det gjelder omfang av oppgaver, skal det tas hensyn til at studentene trenger tid til å skriftliggjøre praksis i form av rapporter.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- ha bestått praksis (jf. Retningslinjer for praksisopplæring)
- levere og få godkjent praksisjournal
- delta i en formativ vurderingssamtale med lærer i kirkedidaktikk
- delta i formell evaluering av emnet i Fronter, når emnet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav.
Emnet vurderes til bestått / ikke bestått.

Mål og innhold

Emnet består av 6 ukers praksis i kirken. Praksis skal gi erfaring med og forståelse av et så bredt felt i kateketens arbeid som mulig innenfor:
Kateketens oppgave og ansvar
- Kateketens arbeid med ledelse av undervisningsarbeidet, videreutvikling av lokal trosopplæringsplan og tiltak innenfor denne i samspill med stab og med forståelse for stedegne forutsetninger som kirkebygg, lokalsamfunn, demografi, bosetting, religiøs sammensetning, organisasjonskultur og samarbeidsrelasjoner
- Kateketens arbeid med planlegging av og iverksetting av trosopplæringsaktiviteter og gudstjenester og leirer.

Barns og unges oppvekstmiljø og forutsetninger
- Kateketens samarbeid med foreldre og faddere i forhold til trosopplæring i hjemmet
- Kateketens arbeid i forhold til barnehage og skole
- Kateketens arbeid med å tilrettelegge for læringsbaner mellom hjem, barnehage/skole og kirke
- Kateketens tilrettelegging for læring for alle, og arbeid med universell pedagogisk utforming og tilpasset opplæring

Planlegging av trosopplæringstiltak
- Kateketens arbeid med å bekjentgjøre, forberede og iverksette undervisnings- og læringsaktiviteter i samsvar med menighetens periodeplaner og årsplaner
- Selvstendig arbeid med trosopplæringsaktiviteter i samarbeid med stab, foreldre og frivillige i planlegging og gjennomføring

Evaluering
- Evaluering av aktiviteter og systemer med sikte på å vurdere utbytte og forbedre
- Arbeid med tilbakemeldingsrutiner overfor unge i lederopplæring og frivillige medarbeidere
- Refleksjon over egen profesjonsutøvelse

Studenten skal etter fullført emne:
- ha gode kunnskaper om kateketens arbeidsoppgaver og profesjonsutøvelse i relasjon til tjenesteordning, læreplaner, kirkens ordninger og lokale forhold/kontekst
- ha trening i undervisningsplanlegging og iverksetting i samarbeid med frivillige medarbeidere og foreldre og evne til kritisk vurdering av denne
- vise ferdigheter i ledelse av aktiviteter
- kunne planlegge og gjennomføre undervisning for ulike aldersgrupper og vise evne til å tilpasse denne til barn og unge med ulike forutsetninger

- kunne begrunne undervisnings- og læringsaktiviteter i relasjon til læreplan og kunne reflektere teologisk og pedagogisk i denne sammenheng
- vise evne til å legge til rette for gode relasjoner i stab og frivillige medarbeidere, og videre i forhold til barn og unge og deres foreldre/foresatt
- kunne reflektere over egen og andres praksis ved hjelp av relevant teori
- kjenne til kateketens plikter og rettigheter
- kunne reflektere etisk over kateketens profesjonsrolle

Merknad til litteraturlisten

Det er ikke knyttet spesifikk litteratur til emnet. Emnet er en del av profesjonsfaget, og det gis undervisning i aktuell teori i studieemnene kirkedidaktikk (PPU1007) og i pedagogikk (PPU1004) som begge undervises i vårsemesteret.

PRA1001 - Praksis - lektorprogrammet

Emneansvarlig:	Emil Sætra (Emil.Satra@mf.no)
Studiepoeng:	0
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i PPU og i lektorprogrammet og inngår som en del av profesjonsfaget. Emnet er obligatorisk for studenter på dette programmet og tas sammen med enten mappeemnet K-RLE1115 eller enkeltemnet PED1020. Emnet undervises på høsten.

Arbeidsform og organisering
Emnet består av observasjon i skolen samt deltakelse i andre aktiviteter ved skolen (personalmøter etc.).

Forkunnskaper:
Godkjent opptak på PPU

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få bestått praksis (jfr. Retningslinjer for praksisopplæring)
- være til stede på praksisforberedelse og oppsummering
- delta i formell evaluering av studium og læringsmiljø i Fronter, dersom studiet blir gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til bestått eller ikke bestått.

Mål og innhold

Emnet består av 5 dagers observasjonspraksis i skolen. Studenten skal være tilstede i ulike undervisningssituasjoner og vil få ferdigheter i å observere og analysere undervisningspraksis.
Emnet legger spesielt vekt på skolemiljø, lærerrollen og samhandling med elevene.
MÅL

Studenten skal etter fullført emne:
- ha kunnskap om skolemiljø og lærerrollen
- kunne kommunisere med elevene på deres nivå
- vise evne til å gjøre observasjoner og diskutere disse med medstudenter og prak
- kunne reflektere over sin rolle som lærer i omgang med elever
- ha vist evne til å møte i god tid til undervisning og holde avtaler
- kunne ta i mot veiledning

PRA1002 - Praksis - lektorprogrammet

Emneansvarlig:	Emil Sætra (Emil.Satra@mf.no)
Studiepoeng:	0
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Lektorprogrammet og er obligatorisk for studenter på dette programmet. Det tas sammen med enten mappeemnet K-RLE1125 eller enkeltemnet RL1030 i det andre semesteret på Lektorprogrammet. Studenter på Lektorprogrammets andre semester, blir automatisk oppmeldt i praksisemnet. PRA1002 består av en gruppepraksis på 10 dager i skolen. Praksisperioden er veiledet av praksislærer.

Studiekrav

For å få emnet godkjent, må studenten:

- ha bestått praksis (jfr. Retningslinjer for praksisopplæring)
- være til stede på praksisforberedelse og oppsummering
- levere og få godkjent praksisjournal
- delta i formell evaluering av studium og læringsmiljø i Fronter, dersom studiet blir gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til bestått eller ikke bestått.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne:

Kunnskap
- ha kunnskap om rammeverket for undervisning (Opplæringslov, Kunnskapsløftet mm. med vekt på formål og fritak)
- ha god kunnskap om læreplanene i KRLE og religion og etikk
- ha erfaringsbasert kunnskap om planlegging og gjennomføring av undervisning
- ha god kunnskap om undervisning av religioner

Ferdigheter
- kunne planlegge og gjennomføre et undervisningsopplegg i RLE/religion og etikk i samarbeid med andre
- kunne begrunne valg av arbeidsmåter og aktiviteter
- kunne legge vekt på de grunnleggende ferdighetene i undervisningsplanlegging
- kunne kommunisere og samarbeide med enkeltelever og grupper av elever
- kunne gjøre systematiske observasjoner og gi tilbakemeldinger på undervisningsøkter

Generell kompetanse
- ha vist evne til å møte i god tid til undervisningen og holde avtaler
- ha evne til å etterspørre konkret veiledning og være mottakelig for veiledning
- kunne reflektere over etiske og verdimessige utfordringer ved det å drive undervisning og være lærer

PRA1003 - Praksis - lektorprogrammet

Emneansvarlig:	Emil Sætra (Emil.Satra@mf.no)
Studiepoeng:	0
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i PPU og i lektorprogrammet. Emnet inngår som en del av profesjonsfaget for lektorutdanningen. Emnet er et praksisemne og opplæringen foregår i skolen. I emnet inngår veiledning av studenten. Emnet inngår som ett av flere praksiemner på lektorprogrammet. Disse emnene følger en sammenhengende progresjon. Emnet tas i sammenheng med SAM1030.

Forkunnskaper: PRA 1001, PRA1002.

Arbeidsform og organisering
Emnet er et praksisemne og består av observasjon og undervisning i skolen samt deltakelse i andre aktiviteter ved skolen (teammøter, personalmøter etc.).

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få bestått praksis (jfr. Retningslinjer for praksisopplæring)
- delta i formell evaluering av studium og læringsmiljø i Fronter, dersom studiet blir gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til bestått eller ikke bestått.

Mål og innhold

Emnet består av 15 dager praksis i skolen. Studenten får en innføring i hva det vil si å være lærer og får ferdigheter i undervisningsplanlegging og evaluering. Refleksjoner over egen og andres praksis inngår i emnet. Emnet er knyttet til emnet ungdomskultur og gir kunnskap om ungdomskultur, ungdoms læring og utvikling.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne:
- ha gode kunnskaper om planlegging og gjennomføring av undervisning i samfunnsfag (fag 2)
- ha god kunnskap om klasseledelse
- kjenne til lærerens plikter og rettigheter
- kunne tilpasse undervisning etter gjeldende læreplaner og lovverk
- kunne legge til rette for gode relasjoner mellom elever og mellom elever og lærere
- kunne reflektere etisk over lærerens rolle

PRA1005 - Praksis - lektorprogrammet

Emneansvarlig:	Emil Sætra (Emil.Satra@mf.no)
Studiepoeng:	0
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

PT508 - Menighetspraksis

Emneansvarlig:	Idun Strøm Sefland (Idun.S.Sefland@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Praktisk-teologisk utdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

PT509 - Institusjonspraksis

Emneansvarlig:	Idun Strøm Sefland (Idun.S.Sefland@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Praktisk-teologisk utdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen, øvelser og praksis:
- delta på praksisforberedelse, Strand-seminar og praksismottak
- bestå praksis og levere evalueringsrapport fra praksis,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform og organisering:
Undervisning i seminarform, øvelser og praksis.
Praksisperioden er veiledet. Dersom man ikke består praksis, vil man normalt få tilbud om ny praksis (se nærmere regler). Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i informasjonshefte for praksisperioden.
Studenter som i lære og livsførsel setter seg utover de rammer som gjelder for vigslet tjeneste, kan nektes å gjennomføre praksis (se vedlegg til studieprogramkatalogen).

Mål og innhold

Veiledet institusjonspraksis varer i 4 uker og finner sted på sykehus eller annen institusjon. Det legges vekt på studentens møte med mennesker i sykdom og krise, møte med prestetjenesten i et tverrfaglig team på en institusjon og studentens egen vekst og modningsprosess mot prestetjeneste. Institusjonspraksis inneholder både observasjon og deltakelse.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:

- kjennskap til prestetjeneste i rammen av en institusjon
- evne til å møte mennesker i en sjelesørgerisk samtale
- evne til å forkynne og være liturg i en institusjonskontekst
- evne til observasjon og refleksjon over teologiske og kirkelige utfordringer i møte med pasienter og ansatte
- evne til å reflektere omkring egen pastoral praksis, identitet og tro
- evne til å bruke egen erfaring som basis for videre læring

PT510 - Sjelesorg

Emneansvarlig:	Sjur E. Isaksen (Sjur.Isaksen@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
PT510 gir en grunnleggende innføring i det sentrale praktisk-teologiske emneområdet sjelesorg.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med PT503 Sjelesorg ,reduseres dette emnet med 5 sp
Med TEOL2542 Ungdomsdiakoni, reduseres dette emnet med 5 sp.

Studiekrav

Studenten skal
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte),
- levere samtalereferat eller kasusdrøfting (1500-1800 ord) som anvender teori fra pensum i møte med en konkret sjelesørgerisk problematikk,
- levere litteraturbaserrt oppgave på 2500 ord. Tema og litteratur (ca 200 sider selvvalgt) må godkjennes av emneansvarlig,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering
Emnet PT510 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold
Dette delemnet sikter mot å gi en grunnleggende innføring i den kristne sjelesorgs egenart. Det fokuseres på sjelesorgens bibelske forankring og teologiske begrunnelse i rammen av kirkens diakonale egenart. Med bakgrunn i momenter fra sjelesorgens faghistorie gis det en innføring i aktuell sjelesorgfaglig debatt med vekt på drøfting av sentrale posisjoner til forståelse av sjelesorgens dynamiske egenart og kontekstuelle forankring. To forhold har særlig betydning i denne sammenhengen: For det første forståelsen av den sjelesørgeriske samtalens egenart, og dernest sjelesorgens fortolkning og bruk av innsikter fra andre fagområder så som religionspsykologi, psykoterapi, religionssosiologi.

Studentene skal ha
- kunnskap om sjelesorgens teologiske begrunnelse og kirkelige forankring,
- kunnskap om den sjelesørgeriske samtalens forutsetninger og rammer,
- kunnskap om sjelesørgeriske utfordringer knyttet til møte med sykdom og lidelse,
- oversikt over sentrale posisjoner og problemstillinger i aktuell sjelesorgfaglig debatt,
- evne til refleksjon over egne forutsetninger med tanke på sjelesørgerisk arbeid,
- ferdighet i å føre en sjelesørgerisk samtale.

I tillegg til den oppsatte litteraturen, under, skal studenten i samråd med faglærer velge ut ca. 200 sider fra supplementslitteraturen.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Engedal, L. G. (2004). Utvikling av sjelesørgerisk kompetanse: Refleksjoner og perspektiver. Tidsskrift for sjelesorg, 24 (2), s. 84-95. ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium).
- Okkenhaug, B. (2002). *Når jeg ser ditt ansikt: Innføring i kristen sjelesorg* (s. 15-149). Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-0926-4

PT692 - Åpent fordypningsemne i Praktisk teologi:

Emneansvarlig:	Jan Terje Christoffersen (Jan.T.Christoffersen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Muntlig eksamen	2016-06-13					2016-05-04

Generell informasjon

Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Avsluttende vurdering

Vurderingsform varierer. Hjelpemidler: Ved skriftlig eksamen anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste D

RL1010 - Religionsvitenskap

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Kristendom/RLE Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Årsstudium Kristendom/RLE, Bachelor i Ungdom, kultur og trosopplæring, Bachelor i religion, kultur og samfunn, Bachelor i teologi, Lektorprogrammet, Profesjonsstudiet i teologi og Master i teologi.
Emnet kan inngå som ett av tre emner i emnekombinasjonen K-RLE1110 eller K-RLE1115 (for lektorstudenter). Disse har mappevurdering og en annen eksamensdato. Emnet består av tre delemner: A. Religion som kulturelt og menneskelig fenomen (3 stp), B. Religionshistorie (5 stp) og C. Religion i dagens samfunn (2 stp)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Kontakt studieveileder.

Studiekrav

- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist, se semesterark
- delta i evaluering av studietilbud dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Nærmere informasjon om studiekravene gis på semesterarket (Fronter). For studenter som tar emnet som del av emnekombinasjonen K-RLE1110 eller K-RLE1115, gjelder andre studiekrav.

Avsluttende vurdering

Emnet RL1010 har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. For å kunne få gå opp til eksamen må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen.
Eksamen gjennomføres uten hjelpemidler.

Mål og innhold

Gjennom dette emnet i religionsvitenskap skal studentene bli kjent med begrep, metoder og problemstillinger knyttet til studiet av religion som fenomen. Studiets hovedfokus er en beskrivelse av de fire verdensreligionene jødedom, islam, hinduisme og buddhisme med vekt på deres særpreg når det gjelder historisk bakgrunn, tro og kultus, og deres plass i dagens flerkulturelle samfunn, både nasjonalt og internasjonalt.
De enkelte religionene behandles både ut fra sin egen selvforståelse og med et faglig utenfrablikk. På bakgrunn av innføringen i verdensreligionene skal studentene også tilegne seg kunnskap om religiøst mangfold og nyreligiøse strømninger i dagens samfunn.

Mål

DELEMNE A: RELIGION SOM KULTURELT OG MENNESKELIG FENOMEN (3 STP)

Studenten skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om religionsvitenskapelige begreper, metoder og problemstillinger knyttet til studiet av religion som fenomen

DELEMNE B: RELIGIONSHISTORIE (5 STP):

Studenten skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om hinduisme, buddhisme, jødedom og islam med vekt på historisk bakgrunn, tekster, lære og etikk
- kjennskap til høytider, symboler, arkitektur og religiøst liv i disse religionene
- evne til å bruke kildetekster for å belyse religioner

DELEMNE C: RELIGION I DAGENS SAMFUNN (2 STP):

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til verdensreligionenes stilling i Norge
- kjennskap til nyreligiøse strøminger
- kjennskap til religions- og livssynsdialog i skole og samfunn

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Eliade, M. (2002/2008). *Det hellige og det profane* (3. utg.). Oslo: Gyldendal. ISBN/ISSN: 82-05-31171-4
- Eliade, M. & Thomassen, E. (2003). *Det hellige og det profane og andre skrifter* (Rev. utg., IX-XXXVI). Oslo: De norske bokklubbene. ISBN/ISSN: 82-525-3733-2/978-82-525-3733-8 (Kompendium)
- Gilhus, I. S. & Mikaelsson, L. (2012). *Nytt blikk på religion* (s. 7-57, 79-139). Oslo: Pax. ISBN/ISSN: 978-82-530-3478-2
- Martin, L. H. (2010). Religion and cognition. I J. R. Hinnells (Red.), *The Routledge companion to the study of religion* (2. utg., s. 526-542). London: Routledge. ISBN/ISSN: 0-415-47327-6/0-415-47328-4/978-0-415-47327-9/978-0-415-47328-6 (Kompendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- (2011). Tanak: 2. Mos. 10-15; 19-20; 34. 3. Mos. 19-20. 5. Mos. 6,4-9. I *Bibelen: Den hellige skrift: Det gamle og Det nye testamentet* . Oslo: Bibelselskapet. ISBN/ISSN: 978-82-541-0765-2
- Berg, E. (Red.) (1980). Sure 1; Sure 2, 29-39; Sure 4, 1-38, 136, 154-176; Sure 5, 1-19; Sure 19, 16-36; Sure 24, 23-38; Sure 93, Sure 96, Sure 98, Sure 99, Sure 112-114. I *Koranen* . Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-00-05371-7
- Brekke, T. (Red.) (2001). Oppvåkningen; Lærens hjul settes i gang; Alt brenner; Lignelsen om den forgiftede pil. I *Buddhas fortellinger* (s. 65-66, 72-75, 76-78, 133-136). [Oslo]: De norske bokklubbene. ISBN/ISSN: 82-525-4103-8 (Kompendium)
- Goldschmidt, E. (1979). Forsider og plansje i begynnelsen og et utvalg sider. I N. M. Glatzer (Red.), *The Passover Haggadah* (3. rev. utg., vii-ix, 16-29). New York: Schocken Books. ISBN/ISSN: 0-8052-0624-8 (Kompendium)
- Jacobsen, K. A. (Red.) (2001). Utdrag. I *Bhagavadgita og andre hinduistiske skrifter* (s. 36-42, 62-71). [Oslo]: De norske bokklubbene. ISBN/ISSN: 82-525-4101-1 (Kompendium)
- Jacobsen, K. A. & Thelle, N. R. (1999). *Hinduismen og buddhismen* (s. 37-131, 177-266, 305-316). Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 82-7634-148-9
- Opsal, J. (2005). *Islam: Lydighetens vei* (2. utg., s. 289-305). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-15-00607-8/978-82-15-00607-9 (Kompendium)
- Opsal, J. (2013). Muslimske monumentalbygg i norske gater. I P. Repstad & E. S. Tønnessen (Red.), *Hellige hus: Arkitektur og utsmykning i religiøst liv* (s. 172-194). [Oslo]: Cappelen Damm akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-7634-984-9 (Kompendium)
- Rian, D. & Eidhamar, L. G. (1999). *Jødedommen og islam* (2. utg., s. 11-103, 123-221). Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 82-7634-164-0

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Aadnanes, P. M. (2012). *Livssyn* (4. utg., s. 216-291). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 9788215020402
- Alver, B. G., Gilhus, I. S., Mikaelsson, L. & Selberg, T. (1999). *Myte, magi og mirakel: I møte med det moderne* (s. 8-21). Oslo: Pax. ISBN/ISSN: 82-530-2037-6/978-82-530-2037-2 (Kompendium)
- Jacobsen, K. A. (Red.) (2011). *Verdensreligioner i Norge* (3. utg., s. 13-73, 88-114, 136-163, 185-207). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 978-82-15-01830-0
- Leirvik, O. (2010). *Religionspluralisme: Mangfald, konflikt og dialog i Norge* (s. 54-72). Oslo: Pax. ISBN/ISSN: 978-82-530-3371-6 (Kompendium)

RL1020 - Livssynskunnskap og religionspedagogikk

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Kristendom/RLE Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Årsstudium i kristendom/RLE, Bachelor i ungdom, kultur og trosopplæring, Bachelor i religion, kultur og samfunn, Bachelor i teologi, Profesjonsstudiet i teologi og Master i teologi. Studenter på lektorprogrammet tar i stedet for dette emnet PED1020 Innføring i pedagogikk.

Emnet består av tre delemner: A. Livssynskunnskap (5 stp), B. Religionspedagogikk (3 stp) og enten C. Religionsdidaktikk (skolevariant) (2 stp) eller D. Menighetspedagogikk (kirkevariant) (2 stp). Skolevarianten av emnet består av delemnene A, B og C, mens kirkevarianten består av delemnene A, B og D. Alle studenter på kirkelige studieprogram skal legge opp delemne D. Menighetspedagogikk (kirkevariant). De må velge dette når de melder seg opp i RL1020 i Studentweb. Studenter på årsstudiet i kristendom/RLE og bachelor i religion, kultur og samfunn velger fritt om de vil legge opp delemne C. Religionsdidaktikk (skolevariant) eller delemne D Menighetspedagogikk (kirkevariant). De må angi hva de velger når de melder seg opp i RL1020 i Studentweb.

RL1020 kan inngå som ett av tre emner i emnekombinasjonen K-RLE1110, som har mappevurdering. Se emnebeskrivelsen for dette emnet for hvilke studiekrav som da gjelder.

Studiepoengreduksjon

RL1020 med delemne A, B, C har studiepoengsreduksjon mot PED1020 Innføring i pedagogikk med 5 stp.
RL1020 med delemne A, B, D har studiepoengsreduksjon mot PED1020 Innføring i pedagogikk med 3 stp.

Studiekrav

- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist, se semesterark.
- delta i evaluering av emnet, dersom det skal evalueres elektronisk i det aktuelle semesteret.

Nærmere informasjon om studiekravene gis på semesterarket (se Fronter).
For studenter som tar emnet som en del av mappeemnet K-RLE1110 (30 stp), gjelder andre studiekrav, se emnebeskrivelsen for K-RLE1110.

Avsluttende vurdering

Emnet RL1020 har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. For å kunne gå opp til eksamen må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamenen. Eksamenen gjennomføres uten hjelpemidler.

Mål

DELEMNE A. LIVSSYNSKUNNSKAP (5 STP)

Dette delemnet arbeider med ulike livssyn og deres historiske bakgrunn. De enkelte livssyn behandles både ut fra egen selvforståelse og med et faglig utenfrablikk. Studiet inkluderer en drøfting av forholdet mellom de faglige begrepene livssyn, religion og ideologi. Det tar også opp spørsmål knyttet til religions- og livssynsmangfoldet i dagens norske samfunn.

Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til hva et livssyn er og til forholdet mellom begrepene religion, livssyn og ideologi

- kjennskap til historisk bakgrunn og sosiokulturelle rammer for religions- og livssynsmangfoldet i dagens norske samfunn
- evne til å reflektere over religioners og livssyns rolle i samfunnet og over aktuelle utfordringer knyttet til religions- og livssynsmangfoldet
- kjennskap til ulike former for religionskritikk
- god kunnskap om humanisme, humanetikk og Human-Etisk Forbund
- kunnskap om naturalisme, marxisme, nazisme, feminisme og økosofi som livssyn
- kunnskap om kristendommen som livssyn
- evne til å bruke kildetekster for å belyse livssyn

DELEMNE B. RELIGIONSPEDAGOGIKK (3 STP)

Faget religionspedagogikk arbeider med undervisnings- og læringsspørsmål i skole og kirke i spenningen mellom teori og praksis. Dette delemnet tar for seg didaktiske grunnlagsspørsmål og ulike læringsteorier. Det gir også en innføring i den offentlige skolens religionsundervisning, sett i sammenheng med skolens formål og oppgaver.

Studenten skal etter fullført delemne ha
- kjennskap til didaktiske grunnlagsspørsmål
- god kunnskap om ulike læringsteorier
- kjennskap til skolens formål
- kunnskap om RLE-fagets oppgaver og egenart

DELEMNE C. RELIGIONSDIDAKTIKK (SKOLEVARIANT) (2 STP)

Dette delemnet skal gi kjennskap til didaktiske spørsmål knyttet til RLE-undervisning i skolen.

Studenten skal etter fullført emne ha
- evne til å reflektere over didaktiske problemstillinger knyttet til planlegging av, tilrettelegging for og evaluering av læringsforløp i RLE

DELEMNE D. MENIGHETSPEDAGOGIKK (KIRKEVARIANT) (2 STP)

Dette delemnet skal gi kunnskap om problemstillinger knyttet til opplæring i kristen tro.

Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til spørsmål knyttet til pedagogisk mandat
- kjennskap til historisk og aktuell bakgrunn for kirkens trosopplæring og planarbeid
- evne til å forstå trosopplæringsreformen i Den norske kirke i historisk og teologisk perspektiv
- god kunnskap om fortellingsdidaktikk

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- "Hva er humanisme?", Grunnspørsmål i humanismen", En innføring". Hentet 2015-05-15 fra http://www.human.no/Humanisme/
- Aadnanes, P. M. (2012). *Livssyn* (4. utg., s. 11-79, 104-215). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 9788215020402
- Ariansen, P. (1992). *Miljøfilosofi: En innføring* (s. 189-202). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-00-21659-4 (Kompendium)
- Beauvoir, S. d. (1996). *Det annet kjønn* (s. 9-22). [Oslo]: Den norske bokklubben. ISBN/ISSN: 82-525-3455-4 (Kompendium)
- Freud, S. (1992). *Nytt i psykoanalysen: Nye forelesninger til innføring i psykoanalysen* (3. utg., s. 128-132, 134-135, 137-138, 146). Oslo: Gyldendal. ISBN/ISSN: 82-05-20602-3 (Kompendium)
- Hagen, J. Z. (1999). *Eksistens og ansvar: Praktisk filosofi* (2. utg., s. 103-113). København: Gyldendal Uddannelse. ISBN/ISSN: 87-00-45356-0 (Kompendium)
- Hauge, A. (1997). Feminisme: Livssyn eller politisk ideologi?. *Ung teologi,* (3), s. 27-43. ISBN/ISSN: 0333-340x (Kompendium).
- Hegstad, H. (2004). Religion som sosialt fenomen. Ung teologi, 37 (4), s. 75-86. ISBN/ISSN: 0333-340X (Kompendium).
- Hitler, A. (1941). *Min kamp* (Fullstendig utg., Vol. 1, s. 56-57, 69-70, 129-131, 132-133, 240-241, 266, 269-271, 273-275, 309-311). Oslo: Stenersen. (Kompendium)
- Marx, K. (2000). *Det kommunistiske manifest og andre ungdomsskrifter* (s. 223, 236, 241-242, 255). [Oslo]: De norske bokklubbene. ISBN/ISSN: 82-525-3739-1 (Kompendium)
- Marx, K. (1970). *Verker i utvalg* (Vol. 1, 2, 7, B. 1 s. 87-88, 106-107, 123, 154, B. 2 s. 56-57, 216-217, B.7 s. 217). Oslo: Pax. ISBN/ISSN: B. 1: 8253002580 /B. 2: 8253002599 /B. 7: 8253004265 (Kompendium)
- Næss, A. (1999). *Økologi, samfunn og livsstil: Utkast til en økosofi* (5. omarb. [i.e. Ny] utg., s. 5-6, 318-330, 334-340). Oslo: Bokklubben dagens bøker. ISBN/ISSN: 82-525-3734-0 (Kompendium)
- Ofstad, H. (1991). *Vår forakt for svakhet: En analyse av nazismens normer og vurderinger* (Ny utg., s. 11-17, 200-203). Oslo: Pax. ISBN/ISSN: 82-530-1542-9 (Kompendium). Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS100551203&vid=MF
- Sartre, J.-P. (1993). *Eksistensialisme er humanisme* (2. utg., s. 10-17). [Oslo]: Cappelen. ISBN/ISSN: 978-82-02-13599-7 (Kompendium)
- Tveito, H. B. S. *Innledninger til kildetekstene av Sartre, Freud, Marx, Hitler, Næss og de Beauvoir.* (Se Fronter)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Leganger-Krogstad, H. (2008). Religions- og livssynsdidaktikk. I E. M. Halvorsen (Red.), *Didaktikk for grunnskolen: Fellestrekk og særdrag i et fagdidaktisk mangfold*(s. 175-205). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-0635-3 (Kompendium)
- Stubø, I. (2012). Den norske grunnskolens formålsparagraf: Verdietikk i moralfilosofisk lys. I S. Lied & C. Osbeck (Red.), *Religionsdidaktisk arbeid pågår!: Religionsdidaktikk i Hamar og Karlstad* (s. 79-108). Vallset: Oplanske bokforl. ISBN/ISSN: 978-82-7518-197-6 (Kompendium)
- Wittek, L. (2012). *Læring i og mellom mennesker: En innføring i sosiokulturelle perspektiver*(2. utg., s. 15-192). [Oslo]: Cappelen Damm akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-02-36471-7
- Wittek, L. & Stray, J. H. (Red.) (2014). *Pedagogikk: En grunnbok* (s. 113-132, 149-178, 619-635). [Oslo]: Cappelen Damm akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-02-41424-5 (Kompendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Opsal, R. R. (2015). Påskevandring som samarbeidsprosjekt: Læring uten troUng teologi, 48 (1), s. 6-18. ISBN/ISSN: 0333-340X (Kompendium).
- Sødal, H. K. (Red.) (2009). *Religions- og livssynsdidaktikk: En innføring* (4. utg.). Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 978-82-7634-781-4

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, G., Haakedal, E. & Leganger-Krogstad, H. (2001). *Tro, livstolkning og tradisjon: Innføring i kontekstuell religionsdidaktikk* (2. oppl. eller senere opptrykk utg., s. 218-257). [Oslo]: Tano Aschehoug. ISBN/ISSN: 82-518-3274-8 (Kompendium)
- Asheim, I. & Mogstad, S. D. (1987). *Religionspedagogikk: Tolkning, undervisning, oppdragelse* (Rev. utg., s. 23-38). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-00-02541-1 (Kompendium)
- Den norske kirke, . (2010). *Gud gir - vi deler: Plan for trosopplæring i Den norske kirke*. Oslo: Kirkerådet. ISBN/ISSN: 978-82-7545-092-8. Hentet fra http://kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/plandokumenter/plan-for-trosopplaring/?id=1352501
- Dokka, T. S. (2007). Trosopplæringens sakramentale forankring. I E. T. Johnsen (Red.), *Barneteologi og kirkens ritualer: Perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter*(s. 43-54). Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar. ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1
- Elstad, H. (2007). Den individualiserte religionen: Eit historisk blikk på konfirmasjonen. I E. T. Johnsen (Red.), *Barneteologi og kirkens ritualer: Perspektiver på trosopplæring, barn og konfirmanter*(s. 145-156). Oslo: Det praktisk-teologiske seminar. ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1
- Heggen, K. (2007). Den individualiserte ungdommen: Myte eller realitet?. I E. T. Johnsen (Red.), *Barneteologi og kirkens ritualer: Perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter*(s. 171-182). Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar. ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1
- Holmqvist, M. (2012). Trosopplæring som livsstil?: En analyse av læringssyn i Trosopplæringsplanen. Prismet: Pedagogisk tidsskrift, 63 (1), s. 17-33. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Jensen, R. (2007). Kirkens trosopplæring: Historiske og systematisk-teologiske perspektiver. I E. T. Johnsen (Red.), *Barneteologi og kirkens ritualer: Perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter*(s. 113-128). Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar. ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1
- Mogstad, S. D. (2013). Fra matavfall til nåde: Medierende handlinger i søndagsskolen. Prismet: Pedagogisk tidsskrift, 64 (2), s. 79-94. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Salomonsen, J. (2007). Mellom Baal og Jesus?: Konfirmasjonen som sosial og religiøs overgangsrite. I E. T. Johnsen (Red.), *Barneteologi og kirkens ritualer: Perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter*(s. 17-30). Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar. ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1

RL1030 - Religion og kristendommens historie

Emneansvarlig:	Hanne Birgitte Sødal Tveito (Hanne.S.Tveito@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Kristendom/RLE Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-06-01	09:00	4 timer		2016-06-22	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Lektorprogrammet. Fagstoffet i emnet inngår også i emnet K-RLE1125 (20 stp), som har mappevurdering. Studentene velger om de vil legge opp mappeemnet eller enkeltemnet.
RL1030/K-RLE1125 kan inngå også i årsstudiet i kristendom/RLE og i bachelor i religion, kultur og samfunn. Studenter på disse programmene melder seg opp i enten RL1030 Religion og kristendommens historie eller K1020 Bibelfag og kristendommens historie, alternativt i et av mappevurderingsemnene disse inngår i.
RL1030 Religion og kristendommens historie består av to delemner: A. Religion i samtidskulturen (5 studiepoeng) og B. Kristendommens historie (5 studiepoeng).

Studiepoengreduksjon

Det er 3 studiepoengs overlapp mellom RL1030 og TEOL2740 Teologi og populærkultur.

Det er 5 studiepoengs overlapp mellom RL1030 og K1020 Bibelfag og kristendommens historie.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

Lektorstudenter:
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i seminartimer knyttet til delemne A: Religion i samtidskulturen
- få godkjent et undervisningsopplegg om religion (500-800 ord), utarbeidet gruppevis. Opplegget skal leveres i Fronter og presenteres i en seminartime
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Studenter som ikke er lektorstudenter:
- få godkjent bokreferat (900-1200 ord), levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Nærmere informasjon om studiekravene gis på semesterarket (se Fronter). For studenter som tar K-RLE1125, gjelder andre studiekrav.

Avsluttende vurdering

Emnet RL1030 har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. For å kunne gå opp til eksamen må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen.

Hjelpemidler: Liste i.

Mål

DELEMNE A. RELIGION I SAMTIDSKULTUREN (5 STP)

Delemnet tar utgangspunkt i religion som en integrert del av samtidige sosiale og kulturelle praksiser. Det setter søkelys på religion i populærkulturen og i offentlige debatter. Forholdet mellom religion og media vektlegges. Delemnet gir også innblikk i samisk religion.

Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kjennskap til ulike perspektiver på religion med særlig vekt på religion som kulturelt fenomen
- kunnskap om religioners plass i populærkultur og debattoffentlighet
- kjennskap til samisk religion
- evne til å reflektere over utfordringer ved å undervise om religion og livssyn i dag

DELEMNE B. KRISTENDOMMENS HISTORIE (5 STP)

I dette delemnet skal studentene arbeide med den kristne kirkes opprinnelse og første århundrer, kristendommens videre historie i Europa frem til 1700-tallet, og norsk kirkehistorie fram til ca. 1945. Studiet fremstiller og drøfter viktige utviklingslinjer i kristendommens historie, både når det gjelder teologi, kirkens institusjoner og ulike former for trosuttrykk (diakoni, misjon, fromhetsliv, liturgi, salmer, kunst/arkitektur). Kristendommens historie sees ikke isolert fra, men i sammenheng med det samfunnet kirken til enhver tid er en del av.

Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til kristendommen som kulturarv og som levende kilde for tro, moral og livstolkning gjennom tidene
- kjennskap til viktige utviklingslinjer i kristendommen i Europa i antikken, middelalderen og tidlig nytid
- kjennskap til kirkens organisering, ledelse og forhold til øvrigheten i disse periodene
- kjennskap til kirkens arkitektur og kunst i disse periodene
- kjennskap til hovedtrekk i kirkens teologi, sakramenter, klosterliv og fromhetsliv i disse periodene
- kjennskap til de ulike perioder av kirkens og kristendommens historie i Norge fram til 1945
- kjennskap til kristningen av Norge og forholdet mellom kirke og konge i middelalderen
- kjennskap til reformasjonen i Norge og forholdet mellom kirke og stat (1500-tallet)
- kjennskap til ortodoksien og pietismen i Norge (1600- og 1700-tallet)
- kjennskap til forholdet mellom kirke, øvrighet og modernisering i Norge (1800-tallet)
- kjennskap til kirken i Norge i møte med ulike ideologier (1900-tallet)
- evne til å redegjøre for og drøfte et historisk forløp

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Christensen, C. & Kraft, S. (2011). Religion i Kautokeino-opprøret: En analyse av samisk urfolksspiritualitet. *Nytt norsk tidsskrift*, (1), s. 19-27. ISBN/ISSN: 1504-3053. Hentet fra http://www.idunn.no/ts/nnt/2011/01/art06
- Dokka, I. (2013). Religion og etikk i kortfilm og dokumentarfilm. Religion og livssyn, 25 (1), s. 21-24. ISBN/ISSN: 0802-8214 (Kompendium).
- Døving, C. A. & Kraft, S.-E. (2013). *Religion i pressen* (Innledning, Kap. 1, 2, 3, 7, 8). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-02169-0
- Endsjø, D. Ø. & Lied, L. I. (2011). *Det folk vil ha: Religion og populærkultur.* Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 978-82-150-1748-8
- Kristiansen, R. E. (2005). *Samisk religion og læstadianisme* (s. 5-48). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 82-450-0155-4/978-8-245-00155-6
- Leer-Salvesen, K. (2013). Filmundervisning og fiendebilder. Religion og livssyn, 25 (1), s. 7-11. ISBN/ISSN: 0802-8214 (Kompendium).
- Lövheim, M. (2013). New media, religion and gender: Young female bloggers. I K. Lundby (Red.), *Religion across media: From early antiquity to late modernity* (s. 153-168). New York: Peter Lang. ISBN/ISSN: 978-1-4331-2077-0/978-1-4331-2078-7 (Kompendium)
- Repstad, P. (2013). Religiøst liv er knyttet til det materielle, det sanselige og det stedlige. I P. Repstad & E. S. Tønnessen (Red.), *Hellige hus: Arkitektur og utsmykning i religiøst liv* (s. 9-29). [Oslo]: Cappelen Damm akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-7634-984-9 (Kompendium)
- Repstad, P. (2013). Fra ordet alene til sanselig populærkultur?. I P. Repstad & I. Trysnes (Red.), *Fra forsakelse til feelgood: Musikk, sang og dans i religiøst liv* (s. 11-41). [Oslo]: Cappelen Damm akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-7634-985-6 (Kompendium)
- Selberg, T. (2011). *Folkelig religiøsitet: Et kulturvitenskapelig perspektiv* (Innledning). Oslo: Scandinavian Academic Press : Spartacus. ISBN/ISSN: 978-82-304-0065-4 (Kompendium)
- Utdanningsdirektoratet (2006). Læreplan i religion og etikk. Hentet 2013-05-07 fra http://www.udir.no/kl06/REL1-01/
- Utdanningsdirektoratet (2015). Læreplan KRLE. Hentet 2015-11-20 fra http://www.udir.no/Lareplaner/Finn-lareplan/endringer/revidert-lareplan-i-krle/

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- (2013). Salme nr. 2, 38, 50, 158, 190, 232, 248, 278, 336, 488, 490, 691, 799. I *Norsk salmebok 2013: For kirke og hjem* . [Stavanger]: Eide forl. ISBN/ISSN: 9788251407649 (Kompendium)
- Danbolt, G. & Kjerschow, M. (1996). *Billedspor: Kunst- og kulturhistorie* (Vol. 1, s. 137-144). Vollen: Tell. ISBN/ISSN: 82-7522-064-5 (Kompendium)
- Oftestad, B. T., Schumacher, J. & Rasmussen, T. (2005). *Norsk kirkehistorie* (3. utg., s. 15-269). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-00-21808-2
- Rasmussen, T. & Thomassen, E. (2002). *Kristendommen: En historisk innføring* (2. utg., s. 45-374). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-15-00292-7

RL2030 - Islam

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

Islam er en av de største religionene i verden. Emnet RL2030 omfatter både det som er felles for et flertall av muslimer og noen av de variasjonene som finnes innen religionen. Sentrale aspekter ved islams historie, lære og praksis inngår i emnet. Emnet settes også fokus på ulike retninger, fromhetstyper og politiske oppfatninger av islam. Emnet legger vekt på hvordan islam fortolkes og praktiseres av muslimer i nyere tid, med særlig vekt på norske forhold.
RL2030 er et kjerneemne i Lektorprogrammet.
For å melde seg opp i emnet, må studenten ha avlagt eksamen i RL1010 eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Emnet har studiepoengreduksjon (5 stp) mot RV502.

Studiekrav

For å kunne gå opp til avsluttende prøve må studenten oppfylle følgende studiekrav:
For studenter på Lektorprogrammet:
- ha godkjent fremmøte (minst 75 %) i seminargruppene
- levere og få godkjent en presentasjon av et undervisningsopplegg på 500-800 ord

For alle studenter på emnet:
- delta i evalueringen av emnet, dersom det skal evalueres i Fronter i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet RL2030 har skriftlig eksamen (6 timer) som vurderingsalternativ.
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne prøven.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om islams bakgrunn og historie
- kjennskap til hvordan denne historien har preget religionens uttrykksformer
- god kunnskap om ulike former for islam
- god kunnskap om sentrale aspekt ved lære og praksis med vekt på sunni-islam
- kunnskap om islam i dagens verden
- kunnskap om hvordan muslimer i Norge utvikler sine fellesskap, sin praksis og sine fortolkninger av islam under norske forhold
- god kunnskap om religion og hverdagsliv blant unge norske muslimer
- kjennskap til aktuelle læreplaner i grunnskole og videregående skole, og evne til å reflektere over didaktiske utfordringer med tanke på undervisning i islam i norsk skole (Lektorprogrammet)

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Bangstad, S. (2013). IslamNet - puritansk salafisme i Norge. Kirke og kultur, 118 (3), s. 254-272. ISBN/ISSN: 1504-3002. Hentet fra http://www.idunn.no/kok/2013/03/islamnet_-_puritansk_salafisme_i_norge

- Berg, E. (Red.) (1980). Sure 1; 2,172-181; 3,109-123; 4,12-16.156-169; 5,104-120; 12; 43,1-16; 93; 96; 101; 104; 112-114. I *Koranen* . Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-00-05371-7 (Kildelitteratur)
- Døving, C. A. & Kraft, S.-E. (2013). *Religion i pressen* (s. 123- 148). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-02169-0 (Kompendium)
- Jacobsen, C. M. (2011). *Islamic traditions and Muslim youth in Norway* (nr. 10, s. 225-282). Leiden: Brill. ISBN/ISSN: 978-90-04-17890-8 (Kompendium). Hentet 10 fra http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nlebk&AN=351142&site=ehost-live
- Opsal, J. (2005). *Islam: Lydighetens vei* (2. utg., s. 11-326). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-15-00607-8/978-82-15-00607-9
- Ramadan, T. (2009). *Europeisk islam: Å være muslim i Vesten*(s. 176-213). [Oslo]: Cappelen Damm. ISBN/ISSN: 978-82-02-28915-7 (Kompendium)
- Utdanningsdirektoratet (2006). Læreplan i religion og etikk. Hentet 2015-06-23 fra http://www.udir.no/kl06/REL1-01/kompetansemaal/?arst=1858830314&kmsn=-1579775102
- Utdanningsdirektoratet (2008). Læreplan i religion, livssyn og etikk (for grunnskolen). Hentet 2014-05-13 fra http://www.udir.no/kl06/RLE1-01/
- Vogt, K. (2005). Å være som en kledning for hverandre: Ekteskap og rettspraksis i islamsk tradisjon. I B. Thorbjørnsrud (Red.), *Evig din?: Ekteskaps- og samlivstradisjoner i det flerreligiøse Norge* (s. 152-174). Oslo: Abstrakt. ISBN/ISSN: 82-7935-188-4/978-82-7935-188-7 (Kompendium)
- Vogt, K. (1993). *Islams hus: Verdensreligion på fremmarsj* (s. 15-54). Oslo: Cappelen. ISBN/ISSN: 82-02-13826-4 (Kompendium)
- Vogt, K. (2008). *Islam på norsk: Moskeer og islamske organisasjoner i Norge* (2. utg., s. 174-213). [Oslo]: Cappelen Damm. ISBN/ISSN: 978-82-02-29346-8 (Kompendium)
- Østberg, S. (2003). *Muslim i Norge: Religion og hverdagsliv blant unge norsk-pakistanere* (s. 9-201). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-15-00307-9

RL2040 - Østlig religiøsitet

Emneansvarlig:	Trine Anker (Trine.Anker@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Kristendom/RLE Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-05-23	09:00	6 timer		2016-06-13	2016-05-04

Generell informasjon

Hovedvekten i Østlig religiøsitet ligger på de to store østlige religionene hinduisme og buddhisme som historiske og aktuelle religioner. Det vil bli lagt vekt på studium av hellige tekster. Emnet tar også opp hvordan østlige religioner praktiseres i Asia og i Vesten, og hvordan musikk og andre estetiske uttrykk forstås og brukes i religionene. Emnet har som mål at studentene skal bli i stand til å formidle kunnskap om østlige religioner i en norsk skolesammenheng.

For å melde seg opp i emnet, må studenten ha avlagt eksamen i RL1010 eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

RL2040 har skriftlig eksamen (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ingen

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til hinduismen og buddhismen som historiske og aktuelle religioner
- kjennskap til hinduismens og buddhismens hellige skrifter
- god kunnskap om skriftet Bhagavadgita
- kjennskap til estetiske uttrykk i hinduismen og buddhismen, med vekt på bruk av musikk
- evne til å formidle kunnskap om hinduisme og buddhisme

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Braarvig, J. (Red.) (2003). *Lotussutraen: Og andre skrifter fra mahayana-buddhismen* (VII-XXXII, 2-31). [Oslo]: De norske bokklubbene. ISBN/ISSN: 82-525-5188-2 (Kompendium)
- Brekke, T. (Red.) (2001). *Buddhas fortellinger* (XI-XLI, 56-78, 127-144). [Oslo]: De norske bokklubbene. ISBN/ISSN: 82-525-4103-8 (Kompendium)
- Buddhistforbundet, . (1999). *Buddhismen i Norge* . Oslo: Buddhistforbundet.. Hentet fra http://buddhistforbundet.no/resource/downloadresource/167/buddhnor.pdf
- Dalai, L. (1988). *Med mennesket for fred* . Oslo: Lanser forlag. ISBN/ISSN: 82-7328-043-8
- Jacobsen, K. A. (Red.) (2001). *Bhagavadgita og andre hinduistiske skrifter* . [Oslo]: De norske bokklubbene. ISBN/ISSN: 82-525-4101-1
- Jacobsen, K. A. (Red.) (2004). *Yoga* (s. 93-119). [Oslo]: De norske bokklubbene. ISBN/ISSN: 82-525-5195-5 (Kompendium)
- Jacobsen, K. A. (2010). *Hinduismen* (2. utg., s. 13-56, 153-167, 184-193, 234-255). Oslo: Pax. ISBN/ISSN: 978-82-530-3327-3
- Jacobsen, K. A. (2012). *Buddhismen* (2. utg., s. 19-20, 59-88). Oslo: Pax. ISBN/ISSN: 978-82-530-3474-4 (Kompendium)
- Partridge, C. (Red.) (2004). *Nya religioner: En uppslagsbok om andliga rörelser, sekter och alternativ andlighet* (s. 169-203, 248-249, 254-255, 257-266). [Örebro]: Libris. ISBN/ISSN: 91-7195-648-4 (Kompendium)

- Skarpeid, J. (2006). Musikk i hinduismen. Hentet 2012-09-03 fra http://rlnett-test.hio.no/index.php/religioner/religionsestetikk
- Skarpeid, J. (2007). Musikk i buddhismen. Hentet 2012-09-03 fra http://www.krlnett.no/art/menyadm/stat1/0056_Musikk
- Winje, G. (2004). Kunst og estetikk i hinduismen. Hentet 2012-09-03 fra http://www.krlnett.no/art/menyadm/stat1/0005_Kunst
- Winje, G. (2007). Kunst og estetikk i buddhismen. Hentet 2012-09-03 fra http://www.krlnett.no/art/menyadm/stat1/0058_Kunst

RL2050 - Kristendommens kulturhistorie

Emneansvarlig:	Kristin Bliksrud Aavitsland (Kristin.B.Aavitsland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

Emnet legger vekt på å se kristendommen i et historisk perspektiv i forhold til samfunn og kulturhistorie. Emnet vil særlig ta for seg felt der kristendommen gjennom historien har satt et avgjørende preg på vår vestlige kultur.
Emnet gir en oversikt over kristendommens kulturhistorie i Vest-Europa fra det romerske imperiet til moderne tid. Det legges vekt på utvalgte temaer, som den kristne kalenderen, latinen som kulturbærende språk og det kristne symbolspråket i kunst og litteratur.
Gjennom disse temaene belyser og problematiserer undervisningen hvordan «den kristne arven» er blitt etablert og har fått betydning på forskjellige områder, og hvordan kristendommens utvikling henger nøye sammen med den generelle samfunns- og kulturhistorien, både i Norge og ellers i den vestlige verden. Emnet behandler ulike kilder, som litterære og politiske tekster, billedkunst og arkitektur, og undersøker ideer og praksisers tradisjon og påvirkning, resepsjon og omforming.
Emnet er et kjerneemne i Lektor- og adjunktprogrammet (LAP-programmet)
Emnet kan inngå i følgende studieprogram: Bachelor i kultur, religion og samfunnsfag.

Studenten må ha avlagt eksamen i årsenhet i K-RLE eller tilsvarende, inkludert Examen philosophicum.

Studiepoengreduksjon

Med TE607 reduserers dette emnet med 10 stp.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studentene
- legge fram og få godkjent et refleksjonsnotat på inntil 2000 ord i tilknytning til et undervisningsopplegg i fagområdet kristendom (kun for studenter på lektorprogrammet).
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø hvis dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har skriftlig eksamen (6 timer) som vurderingsform. For å kunne gå opp til eksamen må studentene ha oppfylt studiekravene innen fastsatte frister. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen. Skriftlig eksamen gjennomføres uten hjelpemidler.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om hovedtrekk i utviklingen av vesteuropeisk kristendom i en bredere kulturhistorisk kontekst, belyst gjennom utvalgte eksempler
- kunnskap om religiøse bilder og estetiske uttrykk som kilde til å forstå kristendommens utvikling og dens betydning for den vestlige kulturarv
- evne til å reflektere over hva det innebærer at kristendommen utvikles i en konkret sosial, kulturell og idémessig kontekst
- kjennskap til aktuelle læreplaner i grunnskole og videregående skole og evne til å reflektere over didaktiske utfordringer med tanke på undervisning om kristendom i skolen i dagens pluralistiske kultursituasjon

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Bø, O. (1980). *Årshøgtidene i norsk tradisjon* (nr. 13, s. 11-128). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-00-05334-2. Hentet 13 fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS102629137&vid=MF
- Danbolt, G. (1991). Bibelmotiver i moderne billedkunst. I M. Sæbø, J. Schumacher & O. C. M. Kvarme (Red.), *Bibelen i Norge* (s. 251-282). Oslo: Det Norske Bibelselskap. ISBN/ISSN: 82-541-0314-3. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS100650775&vid=MF
- Eriksen, T. B. (1999). *Tidens historie* (s. 14-174). Oslo: Stenersens forl. ISBN/ISSN: 82-7350-514-6/82-7201-285-5/82-7201-259-6. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS093746369&vid=MF

- Hodne, Ø. (1991). Bibelen i norsk eventyrtradisjon. I M. Sæbø, J. Schumacher & O. C. M. Kvarme (Red.), *Bibelen i Norge* (s. 231-250). Oslo: Det Norske Bibelselskap. ISBN/ISSN: 82-541-0314-3. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS100650775&vid=MF
- Janson, T. (2006). *Latin: Kulturen, historien, språket*. Oslo: Pax. ISBN/ISSN: 82-530-2891-1
- McGowan, A. B. (2014). *Ancient Christian worship: Early church practices in social, historical and theological perspective* (s. 217-262). Grand Rapids, Mich.: Baker Academic. ISBN/ISSN: 978-0-8010-3152-6 (Kompendium)
- Skottene, R. (2002). *Kristne symboler: En elementær innføring* [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-0918-3/978-82-543-0918-6
- Tobiassen, T., Elstad, H. & Norderval, K. M. (2006). *Kristendommen og kunst i vesteuropeisk kultur: Bilder og arkitektur*. Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 82-450-0150-3/978-82-450-0150-1
- Utdanningsdirektoratet (2008). Læreplan i religion, livssyn og etikk (for grunnskolen). Hentet 2014-05-13 fra http://www.udir.no/kl06/RLE1-01/

RL2060 - Bacheloroppgave lektorprogrammet

Emneansvarlig:	Emil Sætra (Emil.Satra@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et fordypningsemne på lektorprogrammet ved MF. Det skal gi studentene god kunnskap om et spesifikt religions-/samfunnsfaglig tema, og evne til å skrive en akademisk tekst på fordypningsnivå. I bacheloroppgaven skal studentene belyse en spesifikk problemstilling ved hjelp av religionsfaglige og/eller samfunnsfaglige teorier og perspektiver. Tematikken bestemmes i samråd med veileder eller emneansvarlig. Hver student har krav på tre timer individuell veiledning i løpet av semesteret. Deltakelse i skriveseminar er obligatorisk for studenter som legger opp emnet.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent tema/problemstilling for bacheloroppgaven av veileder eller emneansvarlig
- ha godkjent oppmøte i obligatorisk undervisning og skriveseminar
- presentere et første utkast til oppgaven i skriveseminar, samt gi respons på andres
- møte til veiledningssamtaler underveis i arbeidet med oppgaven
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har bacheloroppgave (5.000 til 6.000 ord) som vurderingsform. Før oppgaven leveres inn, må studenten ha oppfylt studiekravene. Oppgaven vurderes til bestått / ikke bestått.
Bestått betyr tilsvarende minimumkarakteren C.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om et religions-/samfunnsfaglig tema
- evne til å drøfte en religions-/samfunnsfaglig problemstilling
- evne til å vurdere religions-/samfunnsfaglige forskningsrapporter og tekster
- evne til å skrive en akademisk tekst
- evne til å planlegge, gjennomføre og ferdigstille et selvstendig faglig arbeid

Merknad til litteraturlisten

Pensum består av metode og vitenskapsteori. I tillegg velges det litteratur som støtte til oppgaven.

RL2070 - Filosofi i skolen

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

RL2613 - Hellige rom og estetikk i religionene

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Kristendom/RLE Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-05-20	09:00	4 timer		2016-06-10	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet RL2613 kan inngå i årsstudiet i kristendom/RLE og bachelorprogram i religion, kultur og samfunn.
Emnet skal gi kunnskap om hellige rom i verdensreligionene, med hovedvekt på det kristne kirkebyggets utforming og teologi. Det skal også gi mer overordnet kunnskap om estetikk i verdensreligionene, og kjennskap til konkrete kunstneriske uttrykk, med vekt på ikonografi.
Emnet består av tre delemner: delemne A: Kirkebyggets teologi (5 stp), delemne B: Hellige rom i islam, jødedom, hinduisme og buddhisme (1 stp) og delemne C: Kunst i religionene (4 stp).
Det blir gitt undervisning i delemne A, men ikke i delemnene B og C. Disse delemnene må studeres på egenhånd. Undervisningen i delemne A er felles for studenter på RL2613 og studenter på videreutdanningsemnet PED5530 Kirkebyggets teologi og læring.

Studiepoengreduksjon

Emnet overlapper delvis med emner som tilbys i rammen av MFs videreutdanningsprogram for menighetspedagoger eller lærere:
Ovelapp med PED5530 Kirkebyggets teologi og læring: 5 stp
Ovelapp med RLE2612 Religion og estetikk: 4 stp
Overlapp med RLE2611 Kirkehus og kirkerom: 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må den enkelte student:
- delta i evaluering i studietilbud og/eller læringsmiljø dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet RL2613 har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. Karakteren settes på grunnlag av eksamenen. Det brukes en karakterskala fra A (best) til F (dårligst). Studenter som får F, har ikke bestått.
Tillatte hjelpemidler: Hjelpemiddellisten, liste i

Mål

DELEMNE A: KIRKEBYGGETS TEOLOGI (5 STP)
Delemne A gir kunnskap om kirkebyggets teologi i historisk sammenheng. Emnet viser hvordan kirkearkitektur uttrykker kristendom farget av sin tid og kultur. Kirkebygget er teologi ved at det uttrykker hellighet og gir rom for hellige handlinger og høytid. Emnet gir innblikk i ulike lesemåter av kirkebygget og dets interiør som rom for hellige handlinger og refleksjon. Teori om symboler og kristendommens bilder inngår også i emnet.
Studenten skal etter fullført delemne kunne
- redegjøre for kirkebyggets teologi i historisk perspektiv
- lese og beskrive kirkebyggets arkitektur, dets eksteriør og interiør, gjenstander og symboler.

DELEMNE B: HELLIGE ROM I JØDEDOM, ISLAM, HINDUISME OG BUDDHISME (1 STP)
Delemne B gir kjennskap til hellige rom i jødedom, islam, hinduisme og buddhisme, og til sammenhengen mellom rommenes form og deres funksjon.

Studenten skal etter fullført delemne ha
- kjennskap til typiske trekk ved synagoger, moskeer, hinduiske templer og buddhistiske templer
- kjennskap til den funksjonen disse hellige rommene har i den enkelte religion, og for sammenhengen mellom rommenes form og deres funksjon.

DELEMNE C: KUNST I RELIGIONENE (4 STP)
Delemnet skal gi overordnet kunnskap om estetikk i verdensreligionene og kjennskap til konkrete estetiske uttrykk innen hver religion.
Studenten skal etter fullført delemne kunne
- redegjøre for estetikkens plass i hinduisme, buddhisme, jødedom, kristendom og islam
- redegjøre for symboler og bildende kunst knyttet til disse religionene
- reflektere over bruk av religioners estetiske uttrykk i religionsundervisning.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Danbolt, G. (2000). Det kristne bildet: Tre faser i utviklingen av den kristne kirkeutsmykning. I R. B. Eggen & O. Hognestad (Red.), *Tempel og katedral: Kunst og arkitektur som gudstroens speilbilde* (s. 57-88). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 82-519-1572-4 (Kompendium)
- Hvalvik, R. *Studiemateriell til kirkebyggets historie og teologi* . (Se Fronter)
- Kilde, J. H. (2008). *Sacred power, sacred space: An introduction to Christian architecture and worship* . Oxford: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 978-0-19-531469-4/978-0-19-533606-1
- Leganger-Krogstad, H. (2011). Teologi i snø og is: En studie av estetiske universer i snøhotell.Kirke og kultur, 116 (2), s. 183-201. ISBN/ISSN: 1504-3002. Hentet fra http://www.idunn.no/ts/kok/2011/02/art04
- Skottene, R. (2002). *Kristne symboler: En elementær innføring* [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-0918-3/978-82-543-0918-6
- Soja, E. W. (2000). Thirdspace: Expanding the scope of geographical imagination. I A. Read (Red.), *Architecturally speaking: Practices of art, architecture and the everyday* (s. 13-30). London: Routledge. ISBN/ISSN: 0-415-23543-x/0-415-23544-8 (Kompendium)
- Taylor, R. (2007). *How to read a church: Pocket guide* . [London]: Rider. ISBN/ISSN: 978-1-846-04073-3

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- (1999). Hellige rom. Prismet: Pedagogisk tidsskrift, 50 (4), s. 143-166. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Jacobsen, K. A. & Thelle, N. R. (1999). *Hinduismen og buddhismen* (s. 123-129, 262-266). Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 82-7634-148-9 (Kompendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Winje, G. (2012). *Guddommelig skjønnhet: Kunst i religionene* (2. utg., s. 11-238, 275-301). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-02012-9

RL5040 - Østlig religiøsitet

Emneansvarlig:	Trine Anker (Trine.Anker@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-05-23	09:00	6 timer		2016-06-13	2016-05-04

Generell informasjon

Hovedvekten i RL5040: Østlig religiøsitet ligger på de to store østlige religionene hinduisme og buddhisme som historiske og aktuelle religioner. Det vil bli lagt vekt på studium av hellige tekster. Emnet tar også opp hvordan østlige religioner praktiseres i Asia og i Vesten, og hvordan musikk og andre estetiske uttrykk forstås og brukes i religionene. Emnet har som mål at studentene skal bli i stand til å formidle kunnskap om østlige religioner i en norsk skolesammenheng.
For å melde seg opp i emnet, må studenten ha avlagt eksamen i RL1010, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon
Emnet kan ikke tas av dem som har avlagt eksamen i RL2040.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering
RL5040 har skriftlig eksamen (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen.
Hjelpemidler: Ingen.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til hinduismen og buddhismen som historiske og aktuelle religioner
- kjennskap til hinduismens og buddhismens hellige skrifter
- god kunnskap om skriftet Bhagavadgita
- kjennskap til estetiske uttrykk i hinduismen og buddhismen med vekt på bruk musikk
- evne til å formidle kunnskap om hinduisme og buddhisme

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Arnold, A. (Red.) (2000). *The Garland encyclopedia of world music* (Vol. 5, s. 237-311). New York: Garland. ISBN/ISSN: 0-8240-4946-2 (Kompendium)
- Bhattacharya, D. (1969). *Indien: Musik, dikt, konst* . Göteborg: [s.n.]. (Kompendium)
- Braarvig, J. (Red.) (2003). *Lotussutraen: Og andre skrifter fra mahayana-buddhismen* (VII-XXXII, 2-31). [Oslo]: De norske bokklubbene. ISBN/ISSN: 82-525-5188-2 (Kompendium)
- Brekke, T. (Red.) (2001). *Buddhas fortellinger* (XI-XLI, 56-78, 127-144). [Oslo]: De norske bokklubbene. ISBN/ISSN: 82-525-4103-8 (Kompendium)
- Buddhistforbundet, . (1999). *Buddhismen i Norge* . Oslo: Buddhistforbundet.. Hentet fra http://buddhistforbundet.no/resource/downloadresource/167/buddhnor.pdf
- Dalai, L. (1988). *Med mennesket for fred* . Oslo: Lanser forlag. ISBN/ISSN: 82-7328-043-8
- Jacobsen, K. A. (2012). *Buddhismen* (2. utg., s. 19-20, 59-88). Oslo: Pax. ISBN/ISSN: 978-82-530-3474-4 (Kompendium)
- Jacobsen, K. A. (Red.) (2001). *Bhagavadgita og andre hinduistiske skrifter* . [Oslo]: De norske bokklubbene. ISBN/ISSN: 82-525-4101-1
- Jacobsen, K. A. (Red.) (2004). *Yoga* (s. 93-119). [Oslo]: De norske bokklubbene. ISBN/ISSN: 82-525-5195-5 (Kompendium)
- Jacobsen, K. A. (2010). *Hinduismen* (2. utg., s. 13-56, 153-167, 184-193, 234-255). Oslo: Pax. ISBN/ISSN: 978-82-530-3327-3

- Partridge, C. (Red.) (2004). *Nya religioner: En uppslagsbok om andliga rörelser, sekter och alternativ andlighet* (s. 169-203, 248-249, 254-255, 257-266). [Örebro]: Libris. ISBN/ISSN: 91-7195-648-4 (Kompendium)

RL5065 - Samtidsreligion

Emneansvarlig:	Asle Eikrem (Asle.Eikrem@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-06-09	09:00	6 timer		2016-06-30	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i Lektorprogrammet (6. semester, 5000-nivå)
Emnet kan også inngå i følgende studieprogram: Master i kristendomskunnskap, Master i kirkelig undervisning.
Emnet tar utgangspunkt i samtidsreligion som praksis og som forskningsfelt. Studentene vil gjennom emnet få et godt innblikk i ulike empiriske forskningsarbeid, samtidig som de skal gjøre sitt eget feltarbeid. Emnet legger i tillegg vekt på debattene om religion og mediers gjensidige påvirkning. Emnet vil gi nye og friske innspill til diskusjonen om va et religions- og livssynsfag skal være i skolen og hvordan nye forskningsperspektiver kan brukes didaktisk.
Undervisning i emnet gis i form av forelesninger og seminarer.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent selvvalgt litteraturliste til feltarbeidet
- ha gjennomført et feltarbeid i et religions- eller livssynssamfunn eller gjennom online etnografi av religiøse nettverk og ytringer. Feltarbeidet skal presenteres gjennom en blogg/wiki.
- gi kommentarer til en medstudents blogg/wiki
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø¸ dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har skriftlig eksamen (6 timer) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Ingen tillatte hjelpemidler:

Mål og innhold

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om perspektiver på religion som samtidig kulturfenomen
- kunnskap om debatten om religion og medier
- kjennskap til ett spesifikt religions- eller livssynssamfunn, eller religiøse nettverk og ytringer på internett
- evne til å reflektere over didaktiske perspektiver og utfordringer ved å bruke samtidsreligiøse fenomener og materiale fra media i undervisning

Merknad til litteraturlisten

200 sider selvvalgt litteratur til feltarbeidet

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, G. (2013). *Religion som bevegelse: Læring, kunnskap og mediering*. Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 9788215021287
- Ammerman, N. T. e. a. (2007). N. T. Ammerman (Red.), *Everyday religion: Observing modern religious lives* (s. 3-18, 21-37, 103-121, 187-201, 219-239,). Oxford: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 0-19-530540-x/0-19-530541-8/978-0-19-530540-1/978-0-19-530541-8
- Bangstad, S. (2013). Inclusion and exclusion in the mediated public sphere: The case of Norway and its Muslims. Social anthropology, 21 (3), s. 356-370. Hentet fra http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1469-8676.12034/pdf
- Barker, E. (2001). A comparative Exploration of Dress and the Presentation of Self as Implicit Religion. I W. Keenan (Red.), *Dressed to impress: Looking the part* (s. 51-67). Oxford: Berg. ISBN/ISSN: 1-85973-455-3/1-85973-460-x
- Campbell, H. (2012). Understanding the Relationship between Religion Online and Offline in a Networked Society. Journal of the American Academy of Religion, 80 (1), s. 64-93. ISBN/ISSN: 1477-4585. Hentet 2014-11-14 fra http://jaar.oxfordjournals.org/content/80/1/64.full.pdf+html
- Christensen, D. R. (2014?). Online memorial culture. (Kompendium).
- Couldry, N. (2003). *Media rituals: A critical approach* (s. 1-20). London: Routledge. ISBN/ISSN: 0-415-27014-6/0-415-27015-4/978-0-415-27014-4/978-0-415-27015-1 (Kompendium)
- Davidsen, M. A. (2013). Fiction-based religion: Conceptualising a new category against history-based religion and fandom. Culture and religion: An international, interdisciplinary journal, 14 (4), s. 378-395. ISBN/ISSN: 1475-5610 (Kompendium).
- Hjarvard, S. (2008). The mediatization of religion: A theory of the media as agents of religious change. Northern lights: Film & media studies yearbook, 6 (1), s. 9-26. ISBN/ISSN: 1601-829x (Kompendium).
- Jenkins, H. (2008). *Convergence culture: Where old and new media collide* (Updated utg., s. 1-24). New York: New York University Press. ISBN/ISSN: 0-8147-4281-5/0-8147-4295-5/978-0-8147-4281-5/978-0-8147-4295-2 (Kompendium)
- Lövheim, M. (2011). Mediatisation of religion: A critical appraisal. Culture and religion: An international, interdisciplinary journal, 12 (2) , s. 153-166. ISBN/ISSN: 1475-5610 (Kompendium).
- Lövheim, M. & Lynch, G. (2011). The mediatisation of religion debate: An introduction. Culture and religion: An international, interdisciplinary journal, 12 (2), s. 111-117. ISBN/ISSN: 1475-5610 (Kompendium).
- Meyer, B. (2009). Introduction: From imagined communities to aesthetic formations: Religious mediations, sensational forms, and styles of binding. I B. Meyer (Red.), *Aesthetic formations: Media, religion, and the senses* (s. 1-30). New York: Palgrave Macmillan. ISBN/ISSN: 0-230-60555-9/978-0-230-60555-8/978-0-230-62229-6 (Kompendium)
- Pennington, N. (2014). Grieving for a (Facebook) Friend: Understanding the Impact of Social Network Sites and the Remediation of the Grieving Process. I D. Refslund Christensen & K. Sandvik (Red.), *Mediating and remediating death* (s. 233-250). Farnham: Ashgate. ISBN/ISSN: 978-1-4724-1303-1 (Kompendium)
- Reckwitz, A. (2002). The status of the "Material" in Theories of Culture: From "Social Structure" to "Artefacts". Journal for the Theory of Social Behaviour, 32 (2), s. 195-217. ISBN/ISSN: 0021-8308 (Kompendium).
- Refslund Christensen, D. & Sandvik, K. (2014). Death Ends a Life, Not a Relationship: Objects as Media on Children's Graves. I D. Refslund Christensen & K. Sandvik (Red.), *Mediating and remediating death* (s. 251-271). Farnham: Ashgate. ISBN/ISSN: 978-1-4724-1303-1 (Kompendium)
- Ringnes, H. K. & Ulland, D. (2014). Individet i religiøse sekter: Faglige synspunkter på rekruttering, medlemskap og brudd. I L. J. Danbolt (Red.), *Religionspsykologi* (s. 257-271). Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-41634-5 (Kompendium)

RL5075 - Filosofi i skolen

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

RP501 - Didaktikk

Emneansvarlig:	Sverre Dag Mogstad (Sverre.D.Mogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - KRLE/Religion og etikk 2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

Emnet RP501 Didaktikk er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert master i RLE/religion og etikk.
Emnet legger vekt på didaktiske grunnlagsspørsmål i hovedsak knyttet til undervisningen i den offentlige skolen. Emnet gir også grundig innføring i sosiokulturell læringsteori og i verdidebatten knyttet til skole og samfunn

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med RP501 04V Fagdidaktikk... reduseres emnet med 5 stp
Med RP503 04V Didaktikk... reduseres emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i minst 75 % av undervisningen (gjelder kun ved hjemmeeksamen).
- skrive en individuell skriftlig oppgave/bokrapport på inntil 1000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med godkjent/ikke godkjent.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Dersom studenten ikke har oppfylt studiekravet om tilstedeværelse, kan han/hun få gå opp til skriftlig eksamen. Studenten må selv gi melding til studieadministrasjonen om dette, senest én uke før skriftlig eksamen avholdes.

Avsluttende vurdering

Emnet RP501 har som primært vurderingsalternativ hjemmeksamen med kun elektronisk innlevering (1 uke) der studentene må ha oppfylt alle studiekravene. Hjemmeksamen skal være på inntil 5000 ord over oppgitt emne.
Emnet har også et sekundært vurderingsalternativ som er skriftlig eksamen (6 timer).
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen evt. skriftlig eksamen.

Mål og innhold

Studenten skal:
- ha grundig kunnskap om grunnleggende didaktiske problemstillinger
- ha evne til didaktisk refleksjon
- ha grundig kunnskap om sosiokulturell læringsteori
- ha kunnskap om hovedspørsmål knyttet til en kontekstuell religionspedagogisk tenkning
- ha grundig kunnskap om verdibegrepet i skolens formålsparagraf og til verdidebatten i samfunnet.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, G. (2013). *Religion som bevegelse: Læring, kunnskap og mediering*. Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 9788215021287
- Afdal, G. (1998). Fra vitenskap til skolefag eller skolefag til vitenskap?. Religion og livssyn, 10 (1), s. 8-17. ISBN/ISSN: 0802-8214 (Kompendium).
- Afdal, G., Haakedal, E. & Leganger-Krogstad, H. (2001). *Tro, livstolkning og tradisjon: Innføring i kontekstuell religionsdidaktikk* (2. oppl. eller senere opptrykk utg., s. 40-73, 167-191, 218-351). [Oslo]: Tano Aschehoug. ISBN/ISSN: 82-518-3274-8
- Leirvik, O. & Røthing, Å. (Red.) (2008). *Verdier* (s. 13-197). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01367-1
- Säljö, R. (2002). Læring, kunnskap og sosiokulturell utvikling: Mennesket og dets redskaper. I I. Bråten (Red.), *Læring: I sosialt, kognitivt og sosialt-kognitivt perspektiv* (s. 31-57). Oslo: Cappelen akademisk forl. ISBN/ISSN: 82-02-21817-9/978-82-02-21817-1 (Kompendium)

RP502 - Identitet, kultur og pluralisme

Emneansvarlig:	Sverre Dag Mogstad (Sverre.D.Mogstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - KRLE/Religion og etikk
	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert master i RLE/religion og etikk.
RP502 legger vekten på identitetsutvikling i lys av postmoderne kultur.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i minst 75% av undervisningen (gjelder kun ved hjemmeeksamen)
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Dersom studenten ikke har oppfylt studiekravet om tilstedeværelse, kan han/hun få gå opp til skriftlig eksamen. Studenten må selv gi melding til studieadministrasjonen om dette, senest én uke før skriftlig eksamen avholdes.

Avsluttende vurdering

Emnet RP502 har som primært vureringsalternativ hjemmeksamen med kun elektronisk innlevering (1 uke) der studentene må ha oppfylt alle studiekravene. Hjemmeksamen skal være på inntil 5000 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeksamen.

Emnet har også et sekundært vurderingsalternativ som er skriftlig eksamen (6 timer).

Mål og innhold

Studenten skal
- ha grundig kunnskap om religion i populærkulturen
- ha grundig kunnskap om pluralisme- og identitetsproblematikk
- ha grundig kunnskap om holdningers betydning for identitet og relasjoner

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Asheim, I. (1997). *Hva betyr holdninger?: Studier i dydsetikk* . Oslo: Tano Aschehoug. ISBN/ISSN: 82-518-3650-6
- Endsjø, D. Ø. & Lied, L. I. (2011). *Det folk vil ha: Religion og populærkultur.* Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 978-82-150-1748-8
- Henriksen, J.-O. & Krogseth, O. (Red.) (2001). *Pluralisme og identitet: Kulturanalytiske perspektiver på nordiske nasjonalkirker i møte med religiøs og moralsk pluralisme* (s. 15-184). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 82-05-28060-6 (Kjøpes på pensum.no)

RPSY501 - Religionspsykologisk grunnlagsteori: fagforståelse og fagtradisjoner

Emneansvarlig:	Gry Stålsett (Gry.Stalsett@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi Videreutdanning masternivå - Klinisk sjelesorg 2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretningen Religionspsykologi. Emnet kan også inngå som valgfritt emne i studieprogrammene Mastergrad i klinisk sjelesorg og Mastergrad i praktisk teologi. RPSY 501 har som mål å gi innsikt i psykologiske perspektiver på religion og religiøs erfaring slik vi møter det i rammen av vår egen kultur. Emnet vil presentere ulike psykologiske teoriers fortolkning av individers og gruppers religiøsitet med vekt på de funksjoner som religiøsiteten kan ha i enkeltmenneskers og fellesskapets liv.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal
- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer og vurderes med bestått/ikke bestått.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RPSY501 har vurderingsformen skriftlig eksamen (6 timer).
Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å kunne gå opp til eksamen.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- god kunnskap om ulike psykologiske teoritradisjoners fortolkning av religiøs adferd og opplevelse
- kjennskap til hovedtrekk i religionspsykologiens faghistorie, herunder ulike forskningsmetoder og vitenskapsteoretiske problemstillinger
- god kunnskap om faser i den personlige religiøsitetens psykologiske utvikling og den religiøse erfaringens betydning i utforming av personlig identitet
- god kunnskap om religionspsykologiske fortolkninger av omvendelseserfaringer
- kjennskap til hovedtrekk i forskningen om sammenhenger mellom religion, helse og livskvalitet
- god kunnskap om religiøsitetens funksjon som mestringsstrategi i møte med sykdom og kriser

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Freud, S. (2008). *The future of an illusion* (New utg.). London: Penguin. ISBN/ISSN: 978-0-141-03676-2
- Geels, A. & Wickström, O. (2012). *Den religiösa människan: En introduktion till religionspsykologin* (3. utg., s. 57-190, 237-297, 323-379). Stockholm: Natur och Kultur. ISBN/ISSN: 978-91-27-13268-9
- James, W. (1985). *The varieties of religious experience* (s. 11-156). Cambridge: Harvard Univ. Press. ISBN/ISSN: 0-674-93225-0

- Schjelderup, H. & Schjelderup, K. (1972). *Religion og psykologi: En studie over tre religiøse opplevelsestyper* . Oslo: Cappelen. ISBN/ISSN: 82-02-02519-2 (Kjøpes på Vivo bokhandel)
- Sørensen, T. (2008). Livssyn og helse: Forskningsfronten 2008. I I. Kjølsvik & J. Holmen (Red.),*Helse - frelse: Samfunnsmedisin og livssyn - et møte* (s. 76-94). Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 978-82-7634-199-7
- Teigen, K. H. (2015). *En psykologihistorie* (2. utg., s. 21-67, 175-227, 325-384, 419-432). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-1704-5

RPSY502 - Religionspsykologi 2: Klinisk religionspsykologi

Emneansvarlig:	Gry Stålsett (Gry.Stalsett@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi Videreutdanning masternivå - Klinisk sjelesorg 2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-05-25	09:00	6 timer		2016-06-15	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i kristedomskunnskap, studieretning religionspsykologi.

RPSY502 har som mål å gi innsikt i psykologiske fortolkninger av religion og religiøs erfaring slik disse fremtrer i rammen av klinisk (psykoterapeutisk og sjelesørgerisk) virksomhet. Dette innebærer en fokusering på de religiøse erfaringers funksjon i møte med kriser og psykiske lidelser, og den rolle religionen kan spille i bearbeiding av slike erfaringer. Emnets faglige hovedperspektiv er den psykodynamiske teoritradisjon. Det blir lagt vekt på å belyse erkjennelsesmessige forutsetninger i psykoterapeutisk teoridannelse, og samspillet mellom teoretiske perspektiver og kliniske erfaringer.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen:
- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis av faglærer i samråd med studenten,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RPSY502 har skriftlig eksamen (6 timer) som eksamensform. For å kunne gå opp til eksamen
må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av skriftlig eksamen.

Mål og innhold

Studenten skal ha
- god kunnskap om psykodynamiske fortolkninger av individets religiøsitet
- god kunnskap om psykologiske prosesser som bidrar til dannelse og utvikling av gudsrelasjon og gudsbilde
- god kunnskap om religiøsitetens funksjon som mestringsstrategi i møte med sykdom kriser
- kjennskap til dynamiske prosesser som oppstår i samspillet mellom behandler og konfident når religiøs erfaring bearbeides
- innsikt i forholdet mellom tro og følelser,
- evne til å drøfte skam og skyld i psykologisk og teologisk fortolkning med relevans for klinisk praksis
- innsikt i forholdet mellom terapiens og sjelesorgens mandat i møte med eksistensielle og religiøse tema.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Aldao, A., Nolen-Hoeksema, S. & Schweizer, S. (2010). Emotion-regulation strategies across psychopathology: A meta-analytic review. Cl inical psychology review, 30 (2), s. 217-237. ISBN/ISSN: 0272-7358 (Kompendium).

- Aldwin, C., Park, C., Jeong, Y. & Nath, R. (2014). Differing pathways between religiousness, spirituality and health. Psychology of religion and spirituality, 6 (1), s. 9-21. ISBN/ISSN: 1943-1562 (Kompendium).
- Austad, A. (2014). Eksistensiell psykologi. I L. J. Danbolt (Red.), *Religionspsykologi* (s. 143-154). Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-41634-5
- Austad, A. & Stålsett, G. (2007). Klinisk religionspsykologi og psykoterapi. Psyke & logos, 28 (2), s. 805-821. ISBN/ISSN: 0107-1211 (Kompendium).
- Bergstrand, G. (2004). *En illusion och dess utveckling: Om synen på religion i psykoanalytisk teori* (2. omarb. utg., Kap. 2,3 og 6 (s. 113-126)). Stockholm: Verbum. ISBN/ISSN: 91-526-2967-8
- Engedal, L. G. (2003). *Gudsrelasjon, primærrelasjoner og den intrapsykiske scene: Psykoanalytiske tolkninger av religiøs erfaring* [Vikersund]: L.G. Engedal. (Kjøpes på Vivo bokhandel)
- Engedal, L. G. (2000). Metapsykologiske problemers betydning for religionspsykologisk forskning og sjelesørgerisk praksis. *Halvårsskrift for praktisk teologi: Tilleggshefte til Luthersk kirketidende*, (1), s. 21-33. ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium).
- Follesø, G. (2003). Skam og skyld. I T. Anstorp, B. I. Hovland & E. Torp (Red.), *Fra skam til verdighet: Teologisk og psykologisk arbeid med vold og seksuelle overgrep* (s. 100-134). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-15-00206-4 (Kompendium)
- Halstensen, K. (2014). Når mennesker knytter bånd til Gud -tilknytningsteoriens bidrag til kunnskap om gudsrelasjonens egenart og funksjon. I L. J. Danbolt (Red.), *Religionspsykologi* (s. 113-123). Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-41634-5
- Haug, S. (2014). "Handle with care" - om det terapeutiske møtet med pasienters religiøsitet. I L. J. Danbolt (Red.), *Religionspsykologi* . Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-41634-5
- Jones, J. W. (1991). *Contemporary psychoanalysis and religion: Transference and transcendence* (s. 68-110). New Haven, Conn.: Yale University Press. ISBN/ISSN: 0-300-04916-1
- Pargament, K. I. (1996). Religious methods of coping: Resources for the conservation and transformation of significance. I E. P. Shafranske (Red.), *Religion and the clinical practice of psychology* (s. 215-239). Washington, D.C.: American Psychological Association. ISBN/ISSN: 1-55798-321-6 (Kompendium)
- Rizzuto, A.-M. (1996). Psychoanalytic treatment and the religious person. I E. P. Shafranske (Red.), *Religion and the clinical practice of psychology* (s. 409-431). Washington, D.C.: American Psychological Association. ISBN/ISSN: 1-55798-321-6 (Kompendium)
- Stålsett, G. (2006). Når tro kan være helbredende eller ødeleggende. I J.-O. Henriksen (Red.), *Tro: 13 essays om tro* (s. 113-134). [Oslo]: Kom forl. ISBN/ISSN: 82-92496-39-4/978-82-92496-39-8 (Kompendium)
- Stålsett, G., Engedal, L. G. & Austad, A. (2010). The persecuting God and the crucified self: The case of Olav and the transformation of his pathological self-image. Pragmatic case studies in psychotherapy, 6 (2), s. 49-100. ISBN/ISSN: 1553-0124 (Kompendium). Hentet fra http://pcsp.libraries.rutgers.edu/index.php/pcsp/issue/view/88
- Tsai, J., Koopmann-Holm, B., Miyazaki, M. & Ochs, C. (2013). The religious shaping of felling: Implications of affect validation theory. I R. F. Paloutzian & C. L. Park (Red.), *Handbook of the psychology of religion and spirituality* (2. utg., s. 274-291). New York: The Guildford Press. ISBN/ISSN: 146251006x/978-1-4625-1006-1
- Wikström, O. (1990). Gud som Gud eller Gud som gud. Tidsskrift for sjelesorg, 10 (3), s. 29-35. ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium).
- Wulff, D. M. (1996). The psychology of religion: An overview. I E. P. Shafranske (Red.), *Religion and the clinical practice of psychology* (s. 43-70). Washington, D.C.: American Psychological Association. ISBN/ISSN: 1-55798-321-6

RPSY503 - Religionspsykologi 3: Kultur, sosial identitet, meningsdanning og emosjoner

Emneansvarlig:	Gry Stålsett (Gry.Stalsett@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi Videreutdanning masternivå - Klinisk sjelesorg 2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-05-30	09:00	6 timer		2016-06-20	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master kristendomskunnskap, studieretning religionspsykologi.

RPSY503 legger vekt på å belyse sammenhengen mellom ulike former for religiøsitet og prosesser i kultur- og samfunnsliv. Emnet vil stimulere til refleksjon over hvordan samtidskulturen bidrar til å forme religiøs erfaring og eksistensiell selvfortolkning. Emnet drøfter denne tematikken i lys av et kristent menneskesyn slik det utformes i rammen av teologisk antropologi.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST504 Kultur og m, reduseres dette emnet med 8 stp
Med ST511 Gudsbilde og msk... reduseres dette emnet med 3 stp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen
- skrive en bokrapport på inntil 2000 ord fra en avgrenset del av pensumlitteraturen. Oppgaven gis i samråd med faglærer, og vurderes med bestått/ikke bestått.
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet RPSY503 har skriftlig eksamen (6 timer) som eksamensform. For å kunne gå opp til eksamen
må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av skriftlig eksamen.

Mål og innhold

Studenten skal
- ha grundig kunnskap om hvordan individets behov for tilhørighet og hvordan prosesser i kulturen influerer på religiøs erfaring, emosjoner og sosial identitetsdannelse
- ha grundig kunnskap om religionspsykologiens fortolkning av ritualenes psykologiske funksjon,
- ha grundig kunnskap om ulike former meningsdannelse
- ha kunnskap om religionspsykologiske perspektiver på terror,
- evne til å reflektere i dialog med teologiske og filosofiske tolkninger av fenomenet ondskap
- ha kunnskap om religionspsykologi som grunnlag for kultur og religionskritikk som forståelseshorisont i møte med samtidens religiøse og spirituelle ytringer,
- ha grundig kunnskap om religionspsykologisk fortolkning av å være med i religiøse sekter

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Baumeister, R. & Leary, M. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. Psychological bulletin, 117 (3), s. 497-529. ISBN/ISSN: 0033-2909 (Kompendium).
- Danbolt, L. J. & Stifoss-Hansen, H. (2014). Ritualisering: Å skape mening gjennom symbolske handlinger. I L. J. Danbolt (Red.), *Religionspsykologi* (s. 203-215). Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-41634-5
- Duckitt, J. (1992). *The social psychology of prejudice* (s. 84-90). New York: Praeger. ISBN/ISSN: 0-275-94241-4 (Kompendium)
- Emmons, R. (2005). Emotion and religion. I C. L. Park & R. F. Paloutzian (Red.), *Handbook of the psychology of religion and spirituality* (s. 235-252). New York: Guilford Press. ISBN/ISSN: 1-57230-922-9/978-1-57230-922-7 (Kompendium)
- Geels, A. (2014). Terror i Guds navn?. I L. J. Danbolt (Red.), *Religionspsykologi* (s. 273-293). Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-41634-5
- Greenberg, J. (2012). Terror management theory: From genesis to revelations. I M. Mikulincer & P. R. Shaver (Red.), *Meaning, mortality, and choice: The social psychology of existential concerns* (s. 17-35). Washington, D.C.: American Psychological Association. ISBN/ISSN: 1-4338-1155-3/978-1-4338-1155-5 (Kompendium)
- Heelas, P. & Woodhead, L. (2005). *The spiritual revolution: Why religion is giving way to spirituality* (s. 1-32). Malden, Mass.: Blackwell Pub. ISBN/ISSN: 1-4051-1958-6/1-4051-1959-4
- Henriksen, J.-O. (2003). *Imago Dei: Den teologiske konstruksjonen av menneskets identitet* (Kap. 3-5). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 82-05-31393-8
- Henriksen, J.-O. (2005). Spirituality and religion - worlds apart?: Heelas' and Woodhead's The spiritual revolution read as a resource for cultural and theological criticism. Tidsskrift for kirke - religion - samfunn, 18 (1). ISBN/ISSN: 0802-0167.
- Jacobsen, M. H. & Olsen, J. B. (2014). Dødens socialpsykologi ? perspektiver på døden i samspillet mellem individ og samfund.Sosiologi i dag, 44 (3), s. 33-53. ISBN/ISSN: 0332-6330 (Kompendium).
- Jones, J. (2011). Religion, kultur och psykologin bakom religiös terrorism. I V. DeMarinis, O. Wickström & Ö. A. Cetrez (Red.), *Inspiration till religionspsykologin / kultur, hälsa och mening* (s. 111-132). Stockholm: Natur & Kultur. ISBN/ISSN: 978-91-27-13068-5 (Kompendium)
- Krogseth, O. (2000). Nyreligiøsiteten - i spenningsfeltet mellom avsakralisering og resakralisering: Et kulturanalytisk perspektiv. I A. T. Sveinall & L. G. Engedal (Red.), *Troen er løs: Bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro* (s. 29-40). Oslo: Egede institutt. ISBN/ISSN: 82-519-1623-2 (Kompendium)
- Meissner, W. (1996). The pathology of beliefs and the beliefs of pathology. I E. P. Shafranske (Red.), *Religion and the clinical practice of psychology* (s. 241-267). Washington, D.C.: American Psychological Association. ISBN/ISSN: 1-55798-321-6 (Kompendium)
- Nielsen, M., Hatton, A. & Donahue, M. (2013). Religiousness, social psychology and behavior. I R. F. Paloutzian & C. L. Park (Red.), *Handbook of the psychology of religion and spirituality* (2. utg., s. 312-329). New York: The Guildford Press. ISBN/ISSN: 146251006x/978-1-4625-1006-1 (Kompendium)
- Paloutzian, R. F. & Park, C. (2013). Religion and the staircase to terrorism. I R. F. Paloutzian & C. L. Park (Red.), *Handbook of the psychology of religion and spirituality* (2. utg., s. 23-47). New York: The Guildford Press. ISBN/ISSN: 146251006x/978-1-4625-1006-1
- Paloutzian, R. F. & Park, C. (2013). Defining religion and spirituality. I R. F. Paloutzian & C. L. Park (Red.), *Handbook of the psychology of religion and spirituality* (2. utg., s. 651-666). New York: The Guildford Press. ISBN/ISSN: 146251006x/978-1-4625-1006-1
- Ringnes, H. K. & Ulland, D. (2014). Individet i religiøse sekter: Faglige synspunkter på rekruttering, medlemskap og brudd. I L. J. Danbolt (Red.), *Religionspsykologi* (s. 257-271). Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-41634-5
- Schnell, T. (2010). Existential indifference: Another quality of meaning in life. Journal of humanistic psychology, 50 (3), s. 351-373. ISBN/ISSN: 0022-1678 (Kompendium).
- Schnell, T. (2011). Experiential validity: Psychological approaches to the sacred. Implicit religion, 14 (4), s. 387-404. ISBN/ISSN: 1463-9955. Hentet fra http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0001879290&site=ehost-live
- Schnell, T. & Keenan, W. (2013). The construction of atheist spirituality: A survey-based study. I H. Westerink (Red.), *Constructs of meaning and religious transformation: Current issues in the psychology of religion* (s. 101-118). Göttingen: V&R unipress. ISBN/ISSN: 978-3-8471-0099-7 (Kompendium)
- Schnell, T. & Keenan, W. (2011). Meaning making in an atheist world. Archiv für Religionspsychologie = Archive for the psychology of religion, 33 , s. 55-78. ISBN/ISSN: 1573-6121. Hentet fra http://booksandjournals.brillonline.com/content/journals/10.1163/157361211x564611
- Schnell, T. & Pali, S. (2015). Pilgrimage today: The meaning-making potential of ritual. *Mental health, religion & culture*, . ISBN/ISSN: 1469-9737 (Kompendium).
- Stifoss-Hansen, H. (2014). Norge: Det religiøse kartet og religionspsykologiens bidrag. I L. J. Danbolt (Red.), *Religionspsykologi* (s. 22-41). Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-41634-5
- Svendsen, L. F. H. (2013). *Ondskapens filosofi* (2. utg., s. 17-187). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-02137-9
- Triandis, H. & Trafimow, D. (2001). Cross-national prevalence of collectivism. I C. Sedikides & M. B. Brewer (Red.), *Individual self, relational self, collective self* (s. 259-276). Philadelphia: Psychology Press. ISBN/ISSN: 0-86377-687-6/1-84169-043-0 (Kompendium)
- Triandis, H. & Trafimow, D. (2003). Culture and its implications for intergroup behaviour. I R. Brown & S. L. Gaertner (Red.), *Blackwell handbook of social psychology: Intergroup processes* (s. 367-385). Malden, MA: Blackwell. ISBN/ISSN: 9781405106542 (Kompendium)
- Turner, J. & Reynolds, K. (2010). The story of social identity. I T. Postmes & N. R. Branscombe (Red.), *Rediscovering social identity: Key readings* (s. 142). New York: Psychology Press. ISBN/ISSN: 978-1-84169-491-7/978-1-84169-492-4 (Kompendium)
- Watts, F. (2007). Emotion regulation and religion. I J. J. Gross (Red.), *Handbook of emotion regulation* (s. 504-520). New York: Guilford Press. ISBN/ISSN: 1-59385-148-0/978-1-59385-148-4/978-1-60623-354-2 (Kompendium)
- Zinnbauer, B. & Pargament, K. I. (2005). Religiousness and spirituality. I C. L. Park & R. F. Paloutzian (Red.), *Handbook of the psychology of religion and spirituality* (s. 21-43). New York: Guilford Press. ISBN/ISSN: 1-57230-922-9/978-1-57230-922-7 (Kompendium)

RPSY6911 - Åpent fordypningsemne i Religionspsykologi:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

RV502 - Islam: Tro, tradisjon og fornyelse

Emneansvarlig:	Ann Midttun (Ann.Midttun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - KRLE/Religion og etikk 2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Hjemmeeksamen	2016-08-05	12:00		2016-06-01	2016-08-26	2016-05-04
Skriftlig eksamen	2016-08-12	09:00	6 timer		2016-09-02	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet RV502 er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert master i KRLE/religion og etikk. Sentrale aspekter ved islams historie, lære og praksis inngår i emnet. RV502 omfatter både det som er felles for et flertall av muslimer og noen av de variasjonene som finnes innen religionen. Emnet settes fokus på ulike retninger og former av islam. Emnet tematiserer hvordan islam fortolkes og praktiseres av muslimer i nyere tid, med særlig vekt på norske forhold.

Studiepoengreduksjon

Emnet har studiepoengreduksjon (5 stp) mot RL2030.

Studiekrav

For å få hjemmeeksamen som avsluttende vurdering må studenten:
delta i minst 75 % av undervisningen delta i evalueringen av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Dersom studenten ikke har oppfylt studiekravene (inkl. tilstedeværelseskravet), kan han/hun få gå opp til skriftlig eksamen. Studenten må selv gi melding til studieadministrasjonen om dette, senest én uke før skriftlig eksamen holdes.

Avsluttende vurdering

Studentene som har oppfylt alle studiekravene, kan få hjemmeeksamen med kun elektronisk innlevering. Hjemmeeksamen skal være på inntil 5000 ord over et oppgitt emne. Sammen med eksamensbesvarelsen skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema i Fronter).

Emnet har også skriftlig eksamen (6 timer) som vurderingsalternativ. Studenten må senest én uke før skriftlig eksamen holdes, gi melding til studieadministrasjonen dersom man ønsker denne vurderingsformen.

Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen, evt. skriftlig eksamen.

Mål og innhold

Studenten skal ha:

- god kunnskap om islams bakgrunn og historie
- kjennskap til hvordan denne historien har preget religionens uttrykksformer
- god kunnskap om sentrale aspekt ved hellige tekster, lære, praksis og tolkningstradisjoner med vekt på sunni-islam
- god kunnskap om ulike retninger og ulike former for islam
- kunnskap om politisk islam
- evne til å reflektere over hvordan muslimer i Norge utvikler sine fellesskap, sin praksis og sine fortolkninger av islam under norske forhold
- god kunnskap om kvinnesyn og familierett
- god kunnskap om religion og hverdagsliv blant unge norske muslimer

Merknad til litteraturlisten

Kari Vogts bok Islam- tradisjon, fundamentalisme og reform
kan kjøpes på nettstedet www.pensum.no.ISBN-nr 9788213029681

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Dahl, T. S. (2003). *Den muslimske familie: En undersøkelse av kvinners rett i islam* (s. 49-62, 85-96). Oslo: Pensumtjeneste. ISBN/ISSN: 82-13-02041-3 (Kompendium)
- Døving, C. A. & Kraft, S.-E. (2013). *Religion i pressen* (s. 123- 148). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-02169-0 (Kompendium)
- Jacobsen, C. M. (2011). *Islamic traditions and Muslim youth in Norway* (nr. 10, s. 225-282). Leiden: Brill. ISBN/ISSN: 978-90-04-17890-8 (Kompendium). Hentet 10 fra http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nlebk&AN=351142&site=ehost-live
- Ramadan, T. (2009). *Europeisk islam: Å være muslim i Vesten*(s. 176-213). [Oslo]: Cappelen Damm. ISBN/ISSN: 978-82-02-28915-7 (Kompendium)
- Roald, A. S. (2005/2010). *Er muslimske kvinner undertrykt?* (s. 45-74, 94-238). Oslo: Pax. ISBN/ISSN: 82-530-2747-8/978-82-530-2747-0
- Utvik, B. O. (2011/2013). *Islamismen* (s. 319-330). [Oslo]: Unipub. ISBN/ISSN: 978-82-7477-472-8 (Kompendium)
- Vogt, K. (2005). *Islam: Tradisjon, fundamentalisme og reform* (s. 11-284, 299-322). Oslo: Cappelen. ISBN/ISSN: 82-02-22089-0/978-82-02-22089-1 (Kjøpes på pensum.no)
- Vogt, K. (2005). Å være som en kledning for hverandre: Ekteskap og rettspraksis i islamsk tradisjon. I B. Thorbjørnsrud (Red.), *Evig din?: Ekteskaps- og samlivstradisjoner i det flerreligiøse Norge* (s. 152-174). Oslo: Abstrakt. ISBN/ISSN: 82-7935-188-4/978-82-7935-188-7 (Kompendium)
- Østberg, S. (2003). *Muslim i Norge: Religion og hverdagsliv blant unge norsk-pakistanere* (9-210 (eller alternativ bok)). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-15-00307-9

SAM1010 - Samfunnsfaglige perspektiver

Emneansvarlig:	Lars Åsmund Laird Iversen (Lars.L.Iversen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Samfunnsfag Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

Emnet gir en fordypning i samfunnsvitenskapelige tenkemåter og teorier. Det blir undervist i både klassisk og nyere sosiologiske teori, samt sosiologiske perspektiver på religion.
Emnet skal gi en dypere forståelse av samfunnsfagenes egenart, sentrale begreper og perspektiver.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent en drøftingsoppgave (1200-1500 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbudet, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet SAM1010 har skriftlig eksamen (4 timer) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av skriftlig eksamen. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om sentrale samfunnsfaglige begreper
- god kunnskap om sosiologisk teori
- kunnskap om sosiologiske perspektiver på religion
- kjennskap til et utvalg klassiske samfunnsvitenskapelige tekster

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aakvaag, G. (2011). Fremveksten av sosiologisk tenkemåte: Karl Marx, Max Weber og Émile Durkheim. I E. Balsvik & S. M. Solli (Red.), *Introduksjon til samfunnsvitenskapene: En antologi* (Vol. 1, s. 60-83). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01842-3 (Kompendium)
- Aakvaag, G. C. (2008). *Moderne sosiologisk teori* . Oslo: Abstrakt forl. ISBN/ISSN: 82-7935-219-8/978-82-7935-219-8
- Grimen, H. (2004). *Samfunnsvitenskapelige tenkemåter* (3. utg., s. 69-97, 206-236). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-15-00689-2/978-82-15-00689-5 (Kompendium)
- Holst, C. (2009). *Hva er feminisme* (nr. 34). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-00763-2
- Mills, C. W. (2000). *The sociological imagination* (s. 3-18). Oxford: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 978-0-19-513373-8 (Kompendium)
- Ruud, A. E. (2009). *Langtvekkistan: Grunnlagsproblemer for studiet av asiatiske og afrikanske samfunn* (s. 7-24, 59-144). [Oslo]: Unipub. ISBN/ISSN: 978-82-7477-315-8
- Østerberg, D. (2012)*Sosiologiens nøkkelbegreper og deres opprinnelse* (7. utg. utg.). [Oslo]: Cappelen Damm akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-02-37853-0

SAM1021 - Samfunnsfaglige metoder

Emneansvarlig:	Solvor Mjøberg Lauritzen (Solvor.M.Lauritzen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Samfunnsfag Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i samfunnsfaglige arbeidsmåter. Det blir undervist i både kvantitative og kvalitative forskningsopplegg, med vekt på sistnevnte. Emnet skal gi en forståelse av de ulike elementer i samfunnsvitenskapelige forskningsopplegg, og problemer knyttet til disse.
Anbefalte forkunnskaper
Ingen

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent en drøftingsoppgave (1200-1500 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbudet dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM1021 har skriftlig eksamen (4 timer) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om samfunnsfaglige arbeidsmåter og forskningsopplegg
- god kunnskap om kvalitative metoder
- kunnskap om kvantitativ metode og religionssosiologiske metodespørsmål
- kunnskap om eksempler fra samfunnsvitenskapelig forskning

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Engebrigtsen, A. (2012). *Tiggerbander og kriminelle bakmenn eller fattige EU-borgere?: Myter og realiteter om utenlandske tiggere i Oslo* (nr. nr 2/2012). Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring. ISBN/ISSN: 978-82-7894-420-2. Hentet nr 2/2012 fra http://www.nova.no/asset/5541/1/5541_1.pdf
- Fangen, K. (1998). Fangens dilemma. Nytt norsk tidsskrift, 15 (3), s. 257-269. ISBN/ISSN: 0800-336x (Kompendium).
- Fangen, K. & Sellerberg, A.-M. (Red.) (2011). *Mange ulike metoder* . Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-41391-7
- Furseth, I. & Repstad, P. (2003). *Innføring i religionssosiologi* (s. 237-251). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-15-00417-2 (Kompendium)
- Grønningsæter, A. B. (2012). *Usynlig og selvlysende: Å være lesbisk, homofil, bifil eller transperson med nedsatt funksjonsevne* (nr. 2012:53). Oslo: Fafo. ISBN/ISSN: 978-82-7422-947-1. Hentet 2012:53 fra http://www.fafo.no/media/com_netsukii/20280.pdf
- Hagelund, A. (2007). Byråkratiskemøter med sårbarhet: Snillhetskontroll i arbeid med flyktninger. Sosiologi i dag, 37 (3-4), s. 143-165. ISBN/ISSN: 0332-6330 (Kompendium).
- Hansen, M. N. (2012). Om konsentrasjonen av formue i Norge over tid. Søkelys på arbridslivet, 29 (3), s. 213-222. ISBN/ISSN: 1504-7989. Hentet fra http://www.idunn.no/ts/spa/2012/03/om_konsentrasjonen_av_formue_i_norge_over_tid
- Karlsen, R. & Waage, S. M. (2012). Et usedvanlig sterkt medium?: En eksperimentstudie av politiske TV- og radioreklamer. Tidsskrift for samfunnsforskning, 53 (4), s. 430-454. ISBN/ISSN: 1504-291X. Hentet fra http://www.idunn.no/ts/tfs/2012/04/et_usedvanlig_sterkt_medium_-_en_eksperimentstudie_av_poli
- Larsen, A. K. (2007). *En enklere metode: Veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode* . Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-0366-6

- Larsen, G. & Ellingsæter, A. L. (2012). Samværsmødre. Sosiologisk tidsskrift, 20 (2), s. 117-136. ISBN/ISSN: 1504-2928. Hentet fra http://www.idunn.no/ts/st/2012/02/samvaersmoedre
- Løvland, A. & Repstad, P. (2008). *Julekonserter* (s. 13-32). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01378-7 (Kompendium)
- Magnussen, M.-L., Repstad, P. & Urstad, S. (2012). Skepsis til likestilling på Sørlandet - et resultat av religion?. Tidsskrift for kjønnsforskning, 36 (3-4), s. 204-220. ISBN/ISSN: 1891-1781. Hentet fra http://www.idunn.no/ts/tfk/2012/03-04/skepsis_til_likestilling_p_srlandet_-_et_resultat_av_rel
- Pedersen, W. (2012). Guds grep - kristendom, sex og samliv. Tidsskrift for samfunnsforskning, 53 (3), s. 295-315. ISBN/ISSN: 1504-291X. Hentet fra http://www.idunn.no/ts/tfs/2012/03/guds_grep_-_kristendom_sex_og_samliv
- Rogstad, J. & Solbrække, K. N. (2012). Velmenende likegyldighet: Konflikt og integrasjon i et flerkulturelt sykehusSosiologisk tidsskrift, 20 (4), s. 315-337. ISBN/ISSN: 1504-2928. Hentet fra http://www.idunn.no/ts/st/2012/04/velmenende_likegyldighet_konflikt_og_integrasjon_i_et_fler
- Røthing, Å. (2004). *Parforhold: Idealer, forhandlinger, strategier* (s. 16-38). Oslo: Gyldendal. ISBN/ISSN: 82-05-33539-7 (Kompendium)
- Tangen, R. (2010). «Beretninger om beskyttelse» - Etiske dilemmaer i forskning med sårbare grupper - barn og ungdom. Norsk pedagogisk tidsskrift, 94 (4), s. 318-327. ISBN/ISSN: 1504-2987. Hentet fra http://www.idunn.no/ts/npt/2010/04/art09
- Øye, C. & Bjelland, A. K. (2012). Deltagende observasjon i fare?: En vurdering av noen forskningsetiske retningslinjer og godkjenningsprosedyrer. Norsk antropologisk tidsskrift, 23 (2), s. 143-157. ISBN/ISSN: 1504-2898. Hentet fra http://www.idunn.no/ts/nat/2012/02/deltagende_observasjon_i_fare_-_en_vurdering_av_noen_forsk

SAM1030 - Ungdomskultur

Emneansvarlig:	Morten Holmqvist (Morten.Holmqvist@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Samfunnsfag Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

Emnet gir ulike samfunnsfaglige perspektiver på ungdoms utvikling og sosialisering. Perspektivene er samlet fra fagdisipliner som utviklingspsykologi, sosiologi, kulturanalyse samt medievitenskap. Emnet skal bidra til en forståelse av ungdommers sosialisering på deres ulike arenaer som familie, fritid og jevnaldrende. Samtidig skal emnet gi en forståelse av samspillet ungdom og sosialisering i forhold til media og subkulturelle utrykk. Det vil også være et fokus på temaer som identitet, religion, seksualitet og rus.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet.
Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med RP115 reduseres dette emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent en drøftingsoppgave (1200-1500 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM1030 har skriftlig eksamen (4 timer) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om ulike perspektiver på sosialisering, identitet og utvikling
- god kunnskap om utviklingen av ungdomskultur og begrepet ungdom
- kjennskap til sentrale problemstillinger knyttet til forholdet mellom media og sosialisering
- kjennskap til noen av dagens subkulturer og til noen ungdomskulturelle utrykk.
- ha kunnskap om ungdoms utvikling og læring i ulike sosiale og flerkulturelle kontekster
- kan benytte digitale verktøy i undervisning, planlegging og kommunikasjon samt veilede unge i deres digitale hverdag

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aagre, W. (2014). *Ungdomskunnskap: Hverdagslivets kulturelle former* (2. utg., s. 31-157). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-1625-3
- Collins-Mayo, S., Mayo, B., Nash, S. & Cocksworth, C. (2010). *The faith of generation Y* (s. 3-89). London: Church House Publ. ISBN/ISSN: 9780715142066
- Ekeland, T.-J., Iversen, O., Nordhelle, G. & Ohnstad, A. (2010). *Psykologi for sosial- og helsefag* (2. utg., s. 51-97). [Oslo]: Cappelen akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-02-33438-3
- Frønes, I. (2006). *De likeverdige: Om sosialisering og de jevnaldrendes betydning* (3. utg., s. 23-71). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 82-05-36105-3/978-82-05-36105-8
- Gripsrud, J. (2011). *Mediekultur, mediesamfunn* (4. utg., s. 15-111). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 978-82-15-01792-1
- La Cour, P. (2014). Den religiøse tros udvikling. I L. J. Danbolt (Red.), *Religionspsykologi* (s. 173-187). Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-41634-5 (Kompendium)

- Pedersen, W. (2015). *Bittersøtt: Nye perspektiver på rus og rusmidler* (3. utg., s. 11-33, 55-117, 151-168). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-02475-2
- Pedersen, W. (2005). *Nye seksualiteter* (s. 16-69). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-15-00452-0/978-82-15-00452-5 (Kompendium)
- Ridderstrøm, H. (2005). Ungdommers kombinasjonskunst - bricolage for en ny tid. Tidsskrift for ungdomsforskning, 5 (1), s. 71-87. Hentet 2014-05-25 fra http://www.ungdomsforskning.no/
- Thornton, S. (2005). The social logic of subcultural capital. I K. Gelder (Red.), *The Subcultures reader* (2. utg., s. 184-192). London: Routledge. ISBN/ISSN: 0-415-34415-8/0-415-34416-6 (Kompendium)
- Ward, P. (2011). *Gods behaving badly: Media, religion, and celebrity culture* . Waco, Tex.: Baylor University Press. ISBN/ISSN: 978-1-60258-150-0

SAM1040 - Demokrati og velferdsstat

Emneansvarlig:	Janicke Heldal Stray (Janicke.H.Stray@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Samfunnsfag Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Hjemmeeksamen	2016-06-07	17:00	8 timer	2016-06-07	2016-06-28	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i demokratiteori, ideologi, betingelser og utfordringer for Norge som demokratisk samfunn og velferdsstat, og vilkårene for deltakelse og medbestemmelse i det norske samfunnet.

Emnet skal:

- diskutere sentrale samfunnsfaglige tema i lys av demokrati, velferdsstat og demokratisk medborgerskap. Disse inkluderer utdanning, likestilling, familien, fattigdom, religion og innvandring.
- presentere den norske velferdsstatens ideologi og betingelser, samt muligheter og begrensninger.
- presentere ulike demokratimodeller og demokratiteorer
- presentere arenaer for deltakelse og medbestemmelse.
- gi samfunnsfaglige verktøy til å forklare og forstå den norske velferdsstaten og det norske demokratiet.
- gi perspektiver på demokratisk medborgerskap og deltakelse.

Anbefalt forkunnskap:
Emnene SAM1010, SAM1021 og SAM1070 bør være fullført før oppmelding.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- få godkjent en drøftingsoppgave (1200-1500 ord) levert innen en fastsatt frist.
- delta i evaluering av studietilbudet, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM1040 har hjemmeeksamen med kun elektronisk innlevering (8 timer) som vurderingsform.Oppgaven skal besvares innenfor rammen av 1000 - 4000 ord. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven. For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Mål og innhold
Studenten skal etter fullført emne ha:

- God kunnskap om demokratiet som politisk styreform
- God kunnskap om velferdsstatens ideologi, betingelser og utfordringer i Norge.
- God kunnskap om teorier om demokratisk medborgerskap og deltakelse
- Kunnskap om velferdsstat og demokratisk deltagelse innen samfunnsfaglige tema som utdanning, likestilling, familien, fattigdom, religion og innvandring i Norge.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Frønes, I. & Kjølsrød, L. (Red.) (2010)*Det Norske samfunn* (6. utg., Kap. 5-13, 16, 19 og 21). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-39086-7
- Hatland, A., Kuhnle, S. & Romøren, T. I. (Red.) (2011). *Den norske velferdsstaten* (4. utg., s. 15-101, 271-308). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-39084-3

- Iversen, L. L. (2014). *Uenighetsfellesskap: Blikk på demokratisk samhandling* . Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-02337-3
- Scott, J. C. (2012). *Two cheers for anarchism: Six easy pieces on autonomy, dignity, and meaningful work and play* . Princeton: Princeton University Press. ISBN/ISSN: 978-0-691-15529-6
- Stray, J. H. (2011). *Demokrati på timeplanen* (s. 1-70). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-1065-7
- Ødegård, G. (2012). Ungdomspolitisk deltagelse og innflytelse - perspektiver og endringer. I K. L. Berge & J. H. Stray (Red.), *Demokratisk medborgerskap i skolen* (s. 34-58). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-1272-9

SAM1050 - Internasjonal politikk

Emneansvarlig:	Sturla Johan Stålsett (Sturla.Stalsett@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Samfunnsfag Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Hjemmeeksamen	2016-06-02	12:00	3 dager	2016-05-30	2016-06-23	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i deskriptive og normative perspektiver på internasjonal politikk. Det blir undervist om internasjonal konflikt og samarbeid og internasjonale normer, samt religionens plass og rolle i internasjonale relasjoner. Emnet skal bidra til en forståelse av politiske, økonomiske og kulturelle prosesser i globaliseringens tidsalder.
Emnene SAM1010, SAM1021 og SAM1070 eller tilsvarende bør være fullført før oppmelding.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent en drøftingsoppgave (1200-1500 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbudet dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM1050 har hjemmeeksamen (3 dager, 2500-3500 ord) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen.
For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:

- god kunnskap om teoretiske perspektiver på internasjonal politikk

- god kunnskap om religionens plass og rolle i internasjonale relasjoner

- kunnskap om det internasjonale systemet og de statlige aktørene

- kunnskap om internasjonal konflikt og samarbeid

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Haynes, J. (2013). *An introduction to international relations and religion* (2. utg., s. 1-253). Harlow: Pearson. ISBN/ISSN: 978-1-4082-7736-2
- Hovi, J. & Malnes, R. (Red.) (2011). *Anarki, makt og normer: Innføring i internasjonal politikk* (2. utg., 15-245 og 300-403). Oslo: Abstrakt forl. ISBN/ISSN: 978-82-7935-317-1
- Kalnes, Ø., Austvik, O. G. & Røhr, H. S. (2010). *Internasjonale relasjoner: En akkurat passe lang introduksjon* . [Oslo]: Cappelen akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-02-30230-6

SAM1060 - Det flerkulturelle Norge

Emneansvarlig:	Marielle Stigum Gleiss (Marielle.S.Gleiss@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Interkulturell kommunikasjon Årsstudier - Samfunnsfag Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn 5-årige masterprogrammer - Lektorutdanning i KRLE/Religion og etikk og samfunnsfag
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Hjemmeeksamen	2016-05-23	17:00	8 timer	2016-05-23	2016-06-13	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i ulike teorier om migrasjon og inkludering, med vekt på ulike perspektiver på det flerkulturelle Norge. Det blir undervist i teorier om kultur, religion, etnisitet og kjønn, samt i historiske og kritiske perspektiver på norsk innvandring og innvandringsdebatt. Emnet skal gi en forståelse av sentrale prosesser knyttet til det flerkulturelle samfunnet.

Anbefalte forkunnskaper:
Emnene SAM1010, SAM1021og SAM1070 (del av Årsstudium i samfunnsfag), emnet SAM1515 (del av Årsstudium i interkulturell kommunikasjon) eller tilsvarende bør være fullført før oppmelding.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent en drøftingsoppgave (1200-1500 ord) levert innen en fastsatt frist.
- delta i evaluering av studietilbudet dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM1060 har hjemmeeksamen med kun elektronisk innlevering (8 timer) som vurderingsform. Oppgaven skal besvares innenfor rammen av 1000-4000 ord. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av skriftlig eksamen. For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om teorier om rasisme, stereotypier og diskriminering
- god kunnskap om nyere norsk innvandringshistorie
- god kunnskap om diskusjoner rundt kulturbegrepet
- kunnskap om diskriminering i Norge
- kunnskap om utvalgte case som belyser ulike aspekter ved det flerkulturelle Norge

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- (2015). SSBs ressursside om innvandring. Hentet 2015-01-06 fra http://ssb.no/innvandring-og-innvandrere/nokkeltall
- Bangstad, S. & Døving, C. A. (2015). *Hva er rasisme?* . Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 9788215023861
- Brochmann, G. & Kjeldstadli, K. (2014). *Innvandringen til Norge: 900-2010* . Oslo: Pax. ISBN/ISSN: 978-82-530-3593-2
- Eriksen, T. H. & Sajjad, T. A. (2015). *Kulturforskjeller i praksis: Perspektiver på det flerkulturelle Norge* (6. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-48177-0
- Midtbøen, A. & Rogstad, J. (2012). *Diskrimineringens omfang og årsaker: Etniske minoriteters tilgang til norsk arbeidsliv* (s. 23-31, 77-131). Oslo: Institutt for samfunnsforskning. ISBN/ISSN: 978-82-7763-377-0. Hentet fra http://samfunnsforskning.no/Publikasjoner/Rapporter/2012/2012-001

SAM1070 - Religion og samfunn: Norge i dag

Emneansvarlig:	Sturla Johan Stålsett (Sturla.Stalsett@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Samfunnsfag
	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

Kurset gir en innføring i sentrale aspekter av religion i dagens Norge. Det legges vekt på sentrale religionssosiologiske problemstillinger og empiriske undersøkelser av religion i Norge i dag.
Emnet inngår i Årsstudium i samfunnsfag.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Få godkjent en drøftingsoppgave (1200 - 1500 ord) levert innen en fastsatt frist.
- Delta i evaluering av studietilbudet dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM1070 har hjemmeeksamen med kun elektronisk innlevering (8 timer) som vurderingsform. Oppgaven skal besvares innenfor rammen av 1000-4000 ord. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven. For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om studier av religiøsitet i Norge.
- god kunnskap om forholdet mellom religion, stat og offentlighet.
- kunnskap om verdensreligionenes nedslag i Norge.
- kunnskap om sentrale religionssosiologiske definisjons- og teoridebatter.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Bangstad, S. (2009). *Sekularismens ansikter* (s. 11-138). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01412-8
- Botvar, P. K. & Schmidt, U. (Red.) (2010). *Religion i dagens Norge: Mellom sekularisering og sakralisering* (s. 9-110, 149-165, 196-204). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01750-1
- Døving, C. A. & Thorbjørnsrud, B. (Red.) (2012).*Religiøse ledere: Makt og avmakt i norske trossamfunn* (s. 7-46, 67-89, 110-128, 146-168). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01971-0
- Furseth, I. & Repstad, P. (2003). *Innføring i religionssosiologi* (s. 11-42, 94-137, 163-251). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-15-00417-2
- Gilhus, I. S. (2009). Hva er religion i dag?: Religionsbegrep og religionsvitenskap. I A. Brunvoll, H. Bringeland, N. Gilje & G. Skirbekk (Red.), *Religion og kultur: Ein fleirfagleg samtale* (s. 19-31). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01494-4 (Kompendium)
- Jacobsen, K. A. (Red.) (2011). *Verdensreligioner i Norge* (3. utg., s. 9-30, 46-75, 88-127, 136-165, 185-208, 227-262). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01830-0
- NOU 2013:1., . (2013). *Det livssynsåpne samfunn: En helhetlig tros- og livssynspolitikk* (s. 17-25, 37-56, 63-72, 85-112, 147-158, 167-187, 227-302). Oslo: Departementenes servicesenter, Informasjonsforvaltning.. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS130280674&vid=MF
- Repstad, P. (2010). Fra lov til lønnkammer: Religion og livssyn i dagens Norge. I I. Frønes & L. Kjølsrød (Red.), *Det Norske samfunn* (6. utg., s. 371-392). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-39086-7 (Kompendium)
- Statistisk sentralbyrå, . (2015). Den norske kirke, 2014. Hentet 2015-06-22 fra http://ssb.no/kultur-og-fritid/statistikker/kirke_kostra
- Statistisk sentralbyrå, . (2014). Trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, 1. januar 2014. Hentet 2015-06-22 fra https://www.ssb.no/trosamf/

SAM1515 - Interkulturell kommunikasjon

Emneansvarlig:	Solvor Mjøberg Lauritzen (Solvor.M.Lauritzen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Interkulturell kommunikasjon
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Årsstudium i Interkulturell kommunikasjon.

SAM1515 omfatter grunnleggende teori om kulturkonstruksjon, kommunikasjon, livssyn og identitet sett fra faglige perspektiv som kulturteori, kommunikasjonsteori, religionsvitenskap, sosiologi, sosialantropologi og teologi.
Emnet er organisert i tre delemner: a) Kulturkonstruksjon, b) Livssynsdimensjonen og c)Kultur og kommunikasjon. Delemnene er ikke vektet med studiepoeng, men gir til sammen 10 poeng.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisningen
- delta i et innføringskurs ved semesterstart
- levere og få godkjent en oppgave på 1350 -1650 ord
- delta i evaluering av studietilbudet dersom dette skal evalueres det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet SAM1515 har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering må studentene innen oppsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A. KULTURKONSTRUKSJON
Studiet skal gi studenten:
- kjennskap til faktorer som påvirker skapingen av menneskelige levemåter (kulturer)
- kunnskap om teoretiske perspektiver på kultur og samfunn
- kunnskap om forutsetningene for å forstå og håndtere møter mellom ulike kulturer

DELEMNE B. LIVSSYNSDIMENSJONEN
Studiet skal gi studenten:
- kjennskap til begrepet livssyn
- kjennskap til ulike livssyn
- kunnskap om forholdet mellom livssyn og kultur
- kunnskap om hvilke konsekvenser ulike livssyn får for menneskers verdivalg, holdninger og handlinger

DELEMNE C. KULTUR OG KOMMUNIKASJON
Studiet skal gi studenten:
- kjennskap til grunnbegreper i interkulturell kommunikasjon
- kunnskap om kommunikasjonsteorier
- kunnskap om problemstillinger knyttet til kommunikasjon mellom mennesker med ulik kulturell bakgrunn

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Aadnanes, P. M. (2012). *Livssyn* (4. utg., s. 11-215). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 9788215020402
- Berger, P. L. & Luckmann, T. (2000). *Den samfunnsskapte virkelighet* (s. 64-179). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 82-7674-539-3/978-82-7674-539-9

- Dahl, Ø. (2013)*Møter mellom mennesker: Interkulturell kommunikasjon* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-44684-7
- Eidhamar, L. G. (Red.) (2004). *Religioner og livssyn* (s. 119-147). Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 82-7634-517-4/978-82-7634-517-9 (Kompendium)
- Sire, J. W. (2009). *The universe next door: A basic worldview catalogue* (5 utg., s. 144-165). Downers Grove, Ill.: IVP Academic. ISBN/ISSN: 0-8308-3850-3/1-84474-420-5/978-0-8308-3850-9/978-1-84474-420-6 (Kompendium)
- Thorbjørnsen, S. O. (2006). Etiske utfordringer i tverrkulturell kommunikasjon. *Innsyn: Tidsskrift for misjonsstrategisk informasjon og debatt,* (2), s. 10-15. ISBN/ISSN: 1504-2219 (Kompendium).
- Wadel, C. & Wadel, C. C. (2007). *Den samfunnsvitenskapelige konstruksjon av virkeligheten* (3. utg.). Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 978-82-7634-764-7

SAM1525 - Interkulturell kommunikasjon - Studieopphold

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Interkulturell kommunikasjon
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i og en obligatorisk del av studieprogrammet Årsstudium i interkulturell kommunikasjon, og kan bare tas som en del av årsstudiet.

SAM1525 gir et konkret møte med en kulturkontekst i det globale sør eller i øst i form av et studieopphold med en varighet på 4-5 uker. I forberedelsen til og under studieoppholdet får studentene kunnskap om andre kulturer i historisk og aktuelt perspektiv, og i det aktuelle kulturmøtet gjør de erfaringer med å kommunisere i møtet med personer fra en annen kultur. Samtidig utfordres de til refleksjon over egen kulturbakgrunn.
SAM1525 forutsetter og viderefører det teoretiske studiet fra SAM1515. Studentene går fra de sentrale grunnlagsspørsmål til konkrete møter med lokale/regionale sosiale, kulturelle og religiøse kontekster.

Emnet er organisert i tre deler: A. Forberedelse til studieopphold, B. Studieopphold og C. Innføring i sosialantropologi. Emnene gir til sammen 20 studiepoeng.
Menighetsfakultetets tilbud om studieopphold er for tiden lagt til Kina.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten:
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisningen både i Norge og under studieoppholdet
- delta i introduksjonskurs om feltnotater
- bestå en kortprøve (1 ½ time). Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent.
- delta i et motivasjonsseminar der en gjennomgår praktiske, metodiske og teoretiske sider ved det å gjennomføre et slikt studieopphold som dette
- under studieturen delta i forelesninger og orienteringer, besøk til historiske, kulturelle og religiøse steder og i øvrige samlinger og aktiviteter slik det framgår av programmet for oppholdet
- presentere gruppeoppgaver knyttet til studieturen
- levere og få godkjent feltnotater relatert til det kulturelle eller sosiale på grunnlag av observasjon
- delta i evaluering av studietilbudet dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet SAM1525 har skriftlig eksamen (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av skriftlig eksamen.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om studieoppholdslandets kultur, religion og samfunnsforhold
- kunnskap om anerkjente vitenskapelige metoder ved studiet av samfunn, kultur og religion
- evne til ved hjelp av disse metoder å gjennomføre en undersøkelse i en annen kultur enn ens egen
- kunnskap i sosialantropologi
- evne til å reflektere over interkulturell kommunikasjon og de utfordringer møtet med en annen kultur reiser

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- *Hong Kongs historie* . (Se Fronter)
- Eberhard, W. (1986). *A dictionary of Chinese symbols: Hidden symbols in Chinese life and thought* (28-30, 83-86, 106-110, 126-128, 159-160, 183-185, 194-197, 205-207, 234-236, 248-249, 322 [Bamboo; Dragon; Fish; Five; Gestures; Lantern; Medicine; Mountain; New Year; Phoenix; Red; Yellow]). London: Routledge. ISBN/ISSN: 0-415-00228-1 (Kompendium)
- Eriksen, T. H. (2010). *Små steder - store spørsmål* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 9788215013961
- Hansen, M. H. & Thøgersen, S. (2013). *Kina: Stat, samfunn og individ* (2. utg., 259 s.). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-02234-5
- Harbakk, E. (2004). Misjon og kirke i Kina i 1400 år. I J.-M. Berentsen, T. Engelsviken & K. Jørgensen (Red.), *Missiologi i dag* (2. utg., s. 413-433). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-15-00621-3 (Kompendium)
- Kristoffersen, H. (2010). *Det nye Kina: Kinesisk handel, kultur og politikk* (2. utg. utg., s. 121-150). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01712-9 (Kompendium)
- Redse, A. (2010). *Kinesisk religion og religiøsitet* (nr. 12). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 978-82-519-2595-2
- Vig, P. J. (2014). *Kinas historie* . Kristiansand: Portal. ISBN/ISSN: 978-82-8314-016-3
- Wu, R. (2007). *One country, two systems: A ten-year experiment and beyond* (s. 3-52). Hong Kong: Hong Kong Christian Institute. ISBN/ISSN: 9789627471684/9627471682 (Kompendium)
- Zhishang, C. (1997). Philosophical foundations of human rights in China: A Marxist perspective. I E. P. Mendes & A.-M. Træholt (Red.), *Human rights: Chinese & Canadian perspectives* (s. 161-182). Ottawa: The Human Rights Research & Education Centre. ISBN/ISSN: 0-9695848-7-3 (Kompendium)

SAM2020 - Folkemord

Emneansvarlig:	Kjetil Fretheim (Kjetil.Fretheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

Fra høsten 2014 tilbys SAM2020 som rent nettstudium. Det vil si at alle forelesninger ligger på nett (i Fronter), mens det ikke blir noen undervisning i klasserom.

Emnet gir en innføring i nyere politisk historie, med vekt på masseovergrep og folkemord. Det blir undervist i samfunnsvitenskapelige og moralfilosofiske perspektiver på folkemord, samt den rolle og betydning religion kan ha i denne sammenhengen. Emnet skal bidra til dypere forståelse av fenomenet folkemord generelt, og god kunnskap om eksempler på dette i det tjuende århundre.
Anbefalte forkunnskaper
Studenten bør ha avlagt eksamen i SAM1050 i forkant av dette emnet, men det er ikke et krav.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evaluering av studietilbudet dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM2020 har hjemmeeksamen (3 dager, 2500 - 3500 ord) med kun elektronisk innlevering som vurderingsform. Sammen med eksamensbesvarelsen skal det leveres en erklæring om selvstendig arbeid (se skjema i Fronter). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeeksamen.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om eksempler på masseovergrep og folkemord i det tjuende århundre
- god kunnskap om teoretiske perspektiver på masseovergrep og folkemord
- kunnskap om religionens rolle i forbindelse med folkemord
- kunnskap om politiske tiltak for å forhindre folkemord

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Bartov, O. & Mack, P. (Red.) (2001). *In God's name: Genocide and religion in the twentieth century* (s. 23-205). New York: Berghahn Books. ISBN/ISSN: 1-57181-214-8/1-57181-302-0
- Glover, J. (2012). *Humanity: A moral history of the twentieth century* (2. utg., s. 11-154, 237-410). New Haven: Yale University Press. ISBN/ISSN: 9780300186406 (pbk.)
- Hagtvet, B., Brandal, N. & Thorsen, D. E. (Red.) (2014). *Folkemordenes svarte bok* (2. utg., s. 11-121, 206-341, 359-375, 427-499). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 978-82-15-02088-4

SAM2030 - Religion og samfunn II: Globale perspektiver

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i samfunnsvitenskapelige studier av religion med globale perspektiv. Det legges vekt på religionsosiologiske problemstillinger, og empiriske undersøkelser av religion i enten transnasjonale eller komparative perspektiver. Det undervises blant annet om fundamentalisme, postkoloniale perspektiver, kvantitative undersøkelser om forholdet mellom religion og politikk i forskjellige regioner, forholdet mellom offentlige religiøse utrykk og liberale rettstater, samt noen introduksjonstema.
Emnet er et fordypningsemne i samfunnsfag. Det er rettet mot bachelorstudier i religion, kultur og samfunn, men er åpent for studenter fra andre studieprogram også.
Forkunnskaper: Kurset bygger videre på SAM1070 Religion og Samfunn: Norge i dag, og dette kurset anbefales spesielt. Det anbefales videre å ha fullført Årsstudium i samfunnsfag, Årsstudium i interkulturell kommunikasjon eller tilsvarende.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Delta i evaluering av studietilbudet dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM2030 har hjemmeeksamen med kun elektronisk innlevering (8 timer) som vurderingsform. Oppgaven skal besvares innenfor rammen av 1000-4000 ord. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Kurset har som mål å gi kunnskap om samtidsreligion med et globalt perspektiv.
Studenten skal etter fullført emne ha:
- God kunnskap om samfunnsfaglige perspektiver på fundamentalisme
- God kunnskap om samfunnsfaglige debatter om forholdet mellom religionsfrihet andre liberale prinsipper.
- God kunnskap om postkoloniale perspektiver på religion.
- Kunnskap om studier av forholdet mellom religion og politiske overbevisninger
- Kunnskap om sentrale metodiske og teoretiske utfordringer for det globale samtidsstudiet av religion.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Aldridge, A. (2013). Religions and the challenge of diversity. I *Religion in the contemporary world: A sociological introduction* (3. utg.). Cambridge: Polity Press. ISBN/ISSN: 978-0-7456-5347-1/978-0-7456-5346-4 (Kompendium)
- Brekke, T. (2012). *Hva er fundamentalisme* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 9788215020396
- Gullestad, M. (2007). *Misjonsbilder: Bidrag til norsk selvforståelse: Om bruk av foto og film i tverrkulturell kommunikasjon/* . Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01105-9
- Joppke, C. (2009). *Veil: Mirror of identity* . Cambridge: Polity. ISBN/ISSN: 978-0-7456-4352-6/978-0-7456-4351-9
- Norris, P. & Inglehart, R. (2011). *Sacred and secular: Religion and politics worldwide* (2. utg.). Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 978-1-107-64837-1/978-1-107-01128-1
- Ruud, A. E. (2009). *Langtvekkistan: Grunnlagsproblemer for studiet av asiatiske og afrikanske samfunn* . [Oslo]: Unipub. ISBN/ISSN: 978-82-7477-315-8
- Woodhead, L., Kawanami, H. & Partridge, C. (Red.) (2009). Chapter 1: How to study religions in the modern world. I *Religions in the modern world: Traditions and transformations* . London: Routledge. ISBN/ISSN: 978-0-415-45891-7 /978-0-415-45890-0
- Woodhead, L., Kawanami, H. & Partridge, C. (Red.) (2009). Introduction. I *Religions in the modern world: Traditions and transformations* (s. 1-15). London: Routledge. ISBN/ISSN: 978-0-415-45891-7 /978-0-415-45890-0 (Kompendium)

SAM2035 - Religion og samfunn III: Ideer og perspektiver

Emneansvarlig:	Lars Åsmund Laird Iversen (Lars.L.Iversen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i samfunnsvitenskapelige teorier og perspektiver på religion. Tyngdepunktet ligger på religionssosiologiske teorier, både historiske og den nåværende forskningsfronten. Det undervises blant annet om klassikernes teorier om religion, sekularisering, spiritualiseringstesen, teorier om rasjonelle valg og religion, kjønn og religion, samt forholdet mellom religion, identitet og politikk.
Emnet er et fordypningsemne i samfunnsfag. Det er rettet mot bachelorstudenter i religion, kultur og samfunn, men er åpent for studenter fra andre studieprogram også.

Alle som er kvalifisert til å ta fordypningsemner i samfunnsfag, kan ta dette kurset. Merk allikevel følgende: kurset bygger på SAM1070 Religion og samfunn: Norge i dag, og SAM2030 Religion og samfunn II: Globale perspektiver. Studenter som har disse emnene fra før, vil dra enda større nytte av dette emnet. Allikevel står SAM2035 på egne ben, og det er fullt mulig å ta det uten å ha tatt SAM1070 og SAM2030.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbudet dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM2035 har hjemmeeksamen (3 dager) som vurderingsform. Oppgaven skal besvares innenfor rammen av 2500-3500 ord. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Kurset har som mål å gi kunnskap om samfunnsvitenskapelige teorier og perspektiver om religion.
Studenten skal etter fullført emne ha:
- God kunnskap om samfunnsvitenskapelige teorier om religiøs endring i det 20 og 21 århundret.
- God kunnskap om samfunnsvitenskapelige teorier om forholdet mellom religion, identitet og mangfoldige samfunn.
- Kunnskap om grunnlagsteoretiske og metodologiske problemstillinger i samfunnsvitenskapelige studier av religion.
- Kunnskap om religionssosiologiens faghistorie.
- Kunnskap om aktuelle spørsmål som preger forskningsfronten innen samfunnsvitenskapelige studier av religion.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Berger, P. L. (1993). *Religion, samfund og virkelighed: Elementer til en sociologisk religionsteori* (2. utvidet utg., VII-92). Oslo: Vidarforl. ISBN/ISSN: 82-90016-52-2
- Davie, G. (2013). *The sociology of religion: A critical agenda* (2. utg.). London: Sage. ISBN/ISSN: 978-1-84920-586-3/978-1-84920-587-0
- Gilhus, I. S. (2009). Hva er religion i dag?: Religionsbegrep og religionsvitenskap. I A. Brunvoll, H. Bringeland, N. Gilje & G. Skirbekk (Red.), *Religion og kultur: Ein fleirfagleg samtale* (s. 19-31). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01494-4
- Jackson, R. (2008). Contextual religious education and the interpretive approach. British journal of religious education, 30 (1), s. 13-24. ISBN/ISSN: 0141-6200. Hentet fra http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/01416200701711675#.VNiq0y5FaH4
- Joas, H. (2014). *Faith as an option: Possible futures for Christianity* . Stanford, Calif.: Stanford University Press. ISBN/ISSN: 9780804792776/9780804788731
- Pals, D. L. (2006). *Eight theories of religion* (2. utg.). New York: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 0-19-530458-6/0-19-516570-5/978-0-19-530458-9/978-0-19-516570-8
- Riesebrot, M. (2008). Thesis on a theory of religion. International political anthropology, 1 (1), s. 25-41.
- Wright, A. (2008). Contextual religious education and the actuality of religions. British journal of religious education, 30 (1), s. 3-12. ISBN/ISSN: 0141-6200. Hentet fra http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/01416200701711667#.VNiqdC5FaH4

SAM2040 - Demokrati, menneskerettigheter og religion

Emneansvarlig:	Janicke Heldal Stray (Janicke.H.Stray@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

I emnet Menneskerettigheter og livssynsminoriteter får studentene en innføring i sentrale menneskerettslige begreper og livssynspolitiske utfordringer, og egen opplevelse av å tilhøre en livssynsminoritet. Studentene får kunnskap om historiske og nåtidige utfordringer i det norske og internasjonale samfunnet.
Det anbefales at studenten har avlagt eksamen i Årsstudium i samfunnsfag eller lignende.
Arbeidsform og organisering:
- Forelesninger
- Seminargrupper
- Ekskursjoner

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Ha godkjent fremmøte i minst 75 % av undervisningen
- Delta i evalueringen av studietilbudet dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet SAM2040 har hjemmeeksamen (3 dager, 2500-3500 ord) som eksamensform. For å kunne gå opp til hjemmeeksamen må studentene innen fastlagte frister ha oppfylt studiekravene. Sammen med eksamensbesvarelsen skal det leveres en skriftlig erklæring om selvstendig arbeid (se skjema på hjemmesidene). Karakteren A-F settes på grunnlag av hjemmeeksamen.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- God kunnskap om FNs menneskerettighetskonvensjoner
- God kunnskap om livssynspolitiske utfordringer
- God kunnskap om særlig sårbare gruppers utfordringer og livsbetingelser
- God kjennskap til begreper som antisemittisme, islamofobi og antisiganisme
- Utviklet teoretiske forutsetninger for å identifisere diskriminering av livssynsminoriteter
- Utviklet bevissthet om egen rolle og hvilke endringsmuligheter som finnes i et samfunn med økende rasisme, antisemittisme og diskriminering

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aas, S. & Vestgården, T. (2014). *Skammens historie: Den norske stats mørke sider 1814-2014* . [Oslo]: Cappelen Damm. ISBN/ISSN: 978-82-02-38839-3
- Døving, C. A. & Plesner, I. T. (Red.) (2009). *Livsfaseriter: Religions- og livsynspolitiske utfordringer i Norge* . [Oslo]: STL, Samarbeidsrådet for tros- og livssynsamfunn.. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS10118865x&vid=MF
- Ekeløve-Slydal, G. M. (Red.) (2014). *Menneskerettigheter: En innføring* ([5.] rev. utg. utg.). Oslo: Humanist forl. ISBN/ISSN: 978-82-82821-06-3
- Rosvoll, M. & Bielenberg, N. (2012). *Antisiganisme, stereotypier og diskriminering av rom* (nr. nr 14). [Oslo]: HL-senteret. ISBN/ISSN: 978-82-92988-13-8. Hentet nr 14 fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS122563980&vid=MF
- Stormark, K. & Øyvind Strømmen Hating muslims: Anti-muslim hate crimes and terrorism , 2010-2014. Hentet 2015-06-22 fra https://www.hate-speech.org/hating-muslims-a-report-from-hsi/
- Søbye, E. (2005). *Kathe, alltid vært i Norge: Biografi.* [Oslo]: Oktober. ISBN/ISSN: 82-495-0327-9

SAM2060 - Bacheloroppgave lektorprogrammet

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

SAM2070 - Religion og samfunn II: Religionssosiologisk fordypning

Emneansvarlig:	Lars Åsmund Laird Iversen (Lars.L.Iversen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

Emnet gir en grundig innføring i klassiske og nåtidige religionssosiologiske perspektiver. Emnet tar opp spennende emner som forholdet mellom religion og konflikt, religiøs endring og religion i flerkulturelle samfunn. I løpet av kurset skal vi bli presentert for historiske og moderne tankeverktøy som hjelper oss å tenke samfunnsfaglig om religioners plass i samfunnet.
Anbefalte forkunnskaper: SAM1070 Religion og samfunn: Norge i dag

Studiepoengreduksjon

For studenter med SAM2035 reduseres emnet med 10 studiepoeng.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- ha godkjent fremmøte i minst 75 % av undervisningen
- delta i evaluering av studietilbudet dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet SAM2070 har 3 dagers hjemmeeksamen som vurderingsform. Oppgaven skal besvares innenfor rammen av 2500-3500 ord. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven. For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om religionssosiologiske teorier om religiøs endring i det 20 og 21 århundret.
- god kunnskap om religionssosiologiens faghistorie.
- kunnskap om religionssosiologiske teorier om forholdet mellom religion, identitet og mangfoldige samfunn.
- kunnskap om noen grunnleggende teoretiske og metodologiske problemstillinger i samfunnsvitenskapelige studier av religion.
- kunnskap om aktuelle spørsmål som preger forskningsfronten innen religionssosiologi.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Aldridge, A. (2013). *Religion in the contemporary world: A sociological introduction* (3. utg.). Cambridge: Polity Press. ISBN/ISSN: 978-0-7456-5347-1/978-0-7456-5346-4
- Berger, P. L. (1993). *Religion, samfund og virkelighed: Elementer til en sociologisk religionsteori* (2. utvidet utg., VII-92). Oslo: Vidarforl. ISBN/ISSN: 82-90016-52-2
- Davie, G. (2013). *The sociology of religion: A critical agenda* (2. utg.). London: Sage. ISBN/ISSN: 978-1-84920-586-3/978-1-84920-587-0
- Joas, H. (2014). *Faith as an option: Possible futures for Christianity* (s. 1-49, 63-144). Stanford, Calif.: Stanford University Press. ISBN/ISSN: 9780804792776/9780804788731
- Pals, D. L. (2006). *Eight theories of religion* (2. utg., s. 3-18, 85-192, 260-324). New York: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 0-19-530458-6/0-19-516570-5/978-0-19-530458-9/978-0-19-516570-8

SAM2075 - Religion og samfunn III: Globale perspektiver

Emneansvarlig:	Sturla Johan Stålsett (Sturla.Stalsett@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Hjemmeeksamen	2016-06-09	12:00	3 dager	2016-06-06	2016-06-30	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i samfunnsvitenskapelige studier av samtidsreligion i globalt perspektiv. Dette innebærer både å bli kjent med religion slik det arter seg i ulike verdensdeler, men også hvordan de siste tiårenes globaliseringsprosesser påvirker forskeres forståelse av religion.

Studentene introduseres for noen sentrale teoretiske perspektiver og begreper som er relevante for å forstå religion i globaliseringens tid. Studentene introduseres deretter til ulike case fra ulike verdensdeler som viser noe av det globale mangfoldet av religiøst liv.

Emnet ønsker både å gi kunnskap som kan bidra til forståelse av sentrale og politiserte problemstillinger knyttet til religion i dag, samt å åpne dører til verdens mangfold.

Emnet er et fordypningsemne i samfunnsfag og religion. Det er rettet mot bachelorstudier i religion, kultur og samfunn, men er åpent for studenter fra andre studieprogram også.

Forkunnskaper: Emnet bygger videre på SAM1050, SAM1070 og SAM2070, og disse emnene anbefales spesielt. Det anbefales videre å ha fullført årsstudium i samfunnsfag, interkulturelle studier, KRLE eller tilsvarende.

Studiepoengreduksjon
Emnet erstatter SAM2030, og har derfor full studiepoengsreduksjon (10 stp) mot dette emnet.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten
- få godkjent drøftingsoppgave (1200-1500 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbudet dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har 3 dagers hjemmeeksamen som vurderingsform. Oppgaven skal besvares innenfor rammen av 2500-3500 ord. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Kurset har som mål å gi kunnskap om samtidsreligion med et globalt perspektiv.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om samfunnsvitenskapelige perspektiver om religion og globalisering,
- kunnskap om det globale mangfoldet av religiøst liv,
- kunnskap om hvordan globale prosesser får ulikt nedslag i ulike kontekster. Det legges vekt på den gjensidige påvirkningen mellom disse prosessene og religion og livssyn.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Brekke, T. (2012). *Hva er fundamentalisme* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 9788215020396
- Butler, J. (2004). *Precarious life: The powers of mourning and violence* (i-xxi, 1-49). London: Verso. ISBN/ISSN: 1-84467-005-8/978-1-84467-005-5/978-1-84467-544-9
- Norris, P. & Inglehart, R. (2011). *Sacred and secular: Religion and politics worldwide* (2. utg., s. 1-158, 215-282). Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 978-1-107-64837-1/978-1-107-01128-1
- Stålsett, S. *Klode søker sjel: Religiøsitet i globaliseringsalderen mellom sårbarhet og sikkerhet.* Oslo: MF. (Se Fronter)
- Woodhead, L., Kawanami, H. & Partridge, C. (Red.) (2009). *Religions in the modern world: Traditions and transformations* (2. utg., s. 1-102, 205-296, 407-447, 471-488, 523-534). London: Routledge. ISBN/ISSN: 978-0-415-45891-7 /978-0-415-45890-0

SAM2150 - Bacheloroppgave i samfunnsfag

Emneansvarlig:	Janicke Heldal Stray (Janicke.H.Stray@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Individuell skriftlig oppgave	2016-05-27	12:00			2016-06-17	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er en videreføring av årsstudiet i samfunnsfag. Gjennom arbeidet med en nærmere presisert tematikk som drøftes i lys av samfunnsfaglige teorier og perspektiver, skal studenten styrke evnen til å arbeide med samfunnsfaglig problemstillinger og å skrive en akademisk tekst. Tematikken skal knytte an til aktuelle spørsmål i norsk eller internasjonalt samfunnsliv, og bestemmes i samråd med veileder eller emneansvarlig. De kildene studenten skal benytte i arbeidet med oppgaven, avtales også i samråd med veileder. Hver student skal ha opp til 2 timer individuell veiledning i løpet av semesteret. I tillegg arrangeres et eget skriveseminar for dette kurset. Forkunnskapskrav: Årsenhet i samfunnsfag, interkulturell kommunikasjon eller tilsvarende. Studenten må også ha gjennomført et metodekurs (SAM1021 eller tilsvarende).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten:
- Få godkjent emnet for bacheloravhandlingen av veileder eller emneansvarlig.
- Presentere først en prosjektskisse og så et første utkast til bacheloroppgaven for veileder.
- Ha veiledningssamtaler underveis i arbeidet med bacheloroppgaven
- Delta i evaluering av studietilbudet, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har bacheloroppgave (10.000 til 12.000 ord) som vurderingsform. Før oppgaven leveres inn, må studenten ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- God kunnskap om et samfunnsfaglig emne
- Evne til å drøfte en samfunnsfaglig problemstilling
- Evne til å skrive en akademisk tekst
- Evne til å vurdere samfunnsfaglige forskningsrapporter og tekster
- Evne til å planlegge, gjennomføre og ferdigstille et selvstendig faglig arbeid

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Becker, H. S. & Richards, P. (2007). *Writing for social scientists: How to start and finish your thesis, book, or article* (2. utg.). Chicago: University of Chicago Press.
- Dysthe, O., Hertzberg, F. & Hoel, T. L. (2010). *Skrive for å lære: Skriving i høyere utdanning* (2. utg.). Oslo: Abstrakt forl. ISBN/ISSN: 978-82-7935-293-8

SAM2510 - Interkulturell kommunikasjon II

Emneansvarlig:	Jeppe Bach Nikolajsen (Jeppe.B.Nikolajsen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Interkulturell kommunikasjon Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Hjemmeeksamen	2016-06-02	12:00	3 dager	2016-05-30	2016-06-23	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Årsstudium i Interkulturell kommunikasjon. SAM2510 representerer en fordypning i sentrale temaer i forhold til erkjennelsesformer, sosiale relasjoner, kommunikasjon, kultur og livssyn. Emnet består av tre delemner: A. Globalisering, B. Kultur og kommunikasjonsteori, C. Livssyn i sosiokulturell kontekst. Delemnene er ikke vektet med studiepoeng, men gir til sammen 10 poeng.

Anbefalte forkunnskaper:
SAM1515 (fram til våren 2011: SAM1510) og SAM1525 (fram til våren 2011: SAM1520) eller tilsvarende bør være fullført før oppmelding.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal
- delta i evaluering av studietilbudet, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet (SAM2510) har hjemmeeksamen (3 dager, 2500-3500 ord) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen.

Mål

A. GLOBALISERING
Mål:
Studenten skal etter fullførte delemne ha:
- kjennskap til samspillet mellom sosiokulturelle og materielle forhold og hva mennesker forholder seg til som kunnskap og sannhet
- kunnskap om hvordan man kan sammenligne kunnskap og utvikle felles forståelse
- kunnskap om hvordan relasjonell tenkning kan forklare menneskelig atferd og samhandling
- kunnskap om betydningen av dette for kommunikasjon

B. KULTUR OG KOMMUNIKASJONSTEORI
Mål:
Studenten skal etter fullførte delemne ha:
- kunnskap om de viktigste kommunikasjonsteoriene
- kunnskap om teoretiske hjelpemidler til å skape forståelse mellom mennesker med ulik virkelighetsforståelse
- kunnskap om hvordan sosial kontekst påvirker tolkning av tegn og symboler
- evne til å forstå mennesker med annen virkelighetsforståelse

C. LIVSSYN I SOSIOKULTURELL KONTEKST
Mål:
Studenten skal etter fullførte delemne ha:
- kunnskap om religionen rolle i samfunnet

- kunnskap om forholdet mellom lokale sosiokulturelle kontekster og livssyn
- evne til å undersøke hvorledes livssyn bør være en del av en interkulturell tilnærming

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Eriksen, T. H. (2008). *Globalisering: Åtte nøkkelbegreper* . Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01381-7
- Jørgensen, S. I. (2010). *Globale utfordringer* . Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 978-82-7634-860-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Berkaak, O. A. & Frønes, I. (2005). *Tegn, tekst og samfunn* . Oslo: Abstrakt forl. ISBN/ISSN: 82-7935-148-5/978-82-7935-148-1
- Eide, E. & Simonsen, A. H. (2004). *Å se verden fra et annet sted: Medier, norskhet og fremmedhet* (s. 192-214). Oslo: Cappelen. ISBN/ISSN: 82-02-23732-7/0-903055-56-2 (Kompendium)
- Eide, E. & Simonsen, A. H. (2004). *Å se verden fra et annet sted: Medier, norskhet og fremmedhet* (s. 168-191). Oslo: Cappelen. ISBN/ISSN: 82-02-23732-7/0-903055-56-2 (Kompendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Leirvik, O. (2010). *Religionspluralisme: Mangfald, konflikt og dialog i Norge* . Oslo: Pax. ISBN/ISSN: 978-82-530-3371-6

SAM2515 - Interkulturell kommunikasjon II

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Interkulturell kommunikasjon
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

SAM2530 - Misjon, internasjonal diakoni og bistand

Emneansvarlig:	Jeppe Bach Nikolajsen (Jeppe.B.Nikolajsen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

Dette emnet er et valgemne i studieprogrammet Årsstudium i interkulturell kommunikasjon og representerer en spesialisering knyttet til anvendt kunnskap. Faget vil gi en fordypning i interkulturell kommunikasjon i skjæringspunktet mellom kristen tro og ulike samfunnsvitenskapelige metoder.

Kirken har i alle år vært en internasjonal aktør og derfor opptatt av interkulturell kommunikasjon. Særlig gjennom det engasjement som er knyttet opp mot misjon har kirken arbeidet med refleksjon omkring hvordan være i dialog med andre kulturer, og hvordan arbeide i andre kulturer. Dette enten det primære mål er formidling av et budskap eller det er utøvelse av et diakonalt engasjement for å bedre enkeltmenneskers kår eller bidra til utviklingen av samfunnet. Til hjelp for sin refleksjon har misjonen tatt i bruk ulike samfunnsvitenskapelige metoder som antropologi, kommunikasjonsteori og utviklingsteori.

Følgende tema blir behandlet i emnet:
- Hva er kirkens rolle i internasjonal bistand
- Hva er internasjonal diakoni og hvordan utøve diakoni i en flerkulturell sammenheng
- Hva er kristen misjon og hvordan utøve misjon i en flerkulturell sammenheng
- Hva er forholdet mellom misjon, diakoni og bistand
- Hvordan leve i en annen kultur enn ens egen
- Betydningen av egne verdier i møte med en annen politisk og sosio-økonimisk kontekst.
- Hvordan kan antropologi, kommunikasjonsteorier og bistandsteorier hjelpe oss til å tenke faglig i møtet med andre kulturer

Anbefalte forkunnskaper: SAM1515 (fram til våren 2011: SAM1510) og SAM1525 (fram til våren 2011: SAM1520), eller tilsvarende.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

- delta i evaluering av studietilbudet, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet SAM2530 har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av skriftlig eksamen.

Mål og innhold

Studiet skal gi studentene
- kunnskap om det teoretiske grunnlaget for misjon, internasjonal diakoni og bistand
- kunnskap om ulike målsettinger og metoder i misjon, internasjonal diakoni og bistand
- kunnskap om hva fattigdom er, dens årsaker og virkninger
- innsikt i sentrale problemstillinger i forholdet mellom kristendom, kultur og samfunn
- evne til faglig refleksjon over en yrkesrolle innen misjon, internasjonal diakoni og bistand

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Berentsen, J.-M., Engelsviken, T. & Jørgensen, K. (Red.) (2004). *Missiologi i dag* (2. utg., s. 15-19, 37-73). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-15-00621-3 (Se Fronter)
- Havea, J. (2011). The cons of contextuality...kontextuality. I S. B. Bevans & K. Tahaafe-Williams (Red.), *Contextual theology for the twenty-first century* (nr. 1, s. 38-52). Eugene, Or.: Pickwick Publications. ISBN/ISSN: 9780227900956
- Hiebert, P. G. (1985). *Anthropological insights for missionaries* (s. 29-192). Grand Rapids, Mich.: Baker Book House. ISBN/ISSN: 0-8010-4291-7
- Myers, B. L. (2011). Et utvalg/an excerpt. I *Walking with the poor: Principles and practices of transformational development* (Rev. and exp. utg., s. 1-238, 309-351). Maryknoll, N.Y.: Orbis Books. ISBN/ISSN: 978-1-57075-939-0

- Robert, D. L. (Red.) (2002). *Gospel bearers, gender barriers: Missionary women in the twentieth century* (nr. no 32, s. 1-28, 171-221). Maryknoll, N.Y.: Orbis Books. ISBN/ISSN: 1-57075-425-x
- Tolo, A. & Ytrehus, L. A. (Red.) (2011). *Interkulturell forståelse i bistand* . Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2697-3
- Wright, D. W. (1994). The pitfalls of the international aid rationale: Comparisons between missionary aid and the international aid network. Missiology: An international review, 22 (2), s. 187-201. (Se Fronter). Hentet fra http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0000878555&site=ehost-live

SAM2540 - Development and International Aid

Emneansvarlig:	Sturla Johan Stålsett (Sturla.Stalsett@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-05-31	09:00	4 timer		2016-06-21	2016-05-04

Generell informasjon

Se informasjon om emnet på engelsk.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Haynes, J. (2007). *Religion and development: Conflict or cooperation?* . New York: Palgrave Macmillan. ISBN/ISSN: 1-4039-9790-x/0-230-54246-8/978-1-4039-9790-6/978-0-230-54246-4. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/MF:default_scope:TN_dawson9780230589568
- Hopper, P. (2012). *Understanding development: Issues and debates* . Cambridge: Polity. ISBN/ISSN: 978-0-7456-3894-2/978-0-7456-3895-9
- Payne, A. & Phillips, N. (2010). *Development* . Cambridge: Polity. ISBN/ISSN: 978-0-7456-3068-7

SAM2550 - Verden sett hjemmefra: Fremstillinger av "de andre" i media, bistand og humanitært arbeid

Emneansvarlig:	Marielle Stigum Gleiss (Marielle.S.Gleiss@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Interkulturell kommunikasjon Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-06-13	09:00	4 timer		2016-07-04	2016-05-04

Generell informasjon

Dette emnet gir en innføring i teoretiske og analytiske tilnærminger til hvordan kunnskap om mennesker og samfunnsforhold i andre kulturer formidles gjennom media, bistandskommunikasjon og innsamlingskampanjer til humanitære formål. Emnet bygger på en kritisk, samfunnsfaglig tilnærming til hvordan andre mennesker og kulturer fremstilles og tar opp sentrale temaer som representasjon, makt og motstand, forholdet mellom «vi» og «de andre» og hvordan fremstillinger av «de andre» kan analyseres. De teoretiske og analytiske tilnærmingene vil bli illustrert med en rekke casestudier fra media, bistandskommunikasjon og innsamlingskampanjer til humanitære formål. Emnet bygger på tilnærminger til kommunikasjon og representasjon fra sosialantropologi, sosiologi, kulturstudier og medievitenskap. Anbefalte forkunnskaper: Kurset anbefales som en påbygning etter Årsstudium i samfunnsfag eller som en del av Årsstudium i interkulturell kommunikasjon.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent en drøftingsoppgave (1200-1500 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbudet dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet SAM2550 har skriftlig eksamen (4 timer) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen. For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Kunnskaper
Studenten skal etter fullført emne:
- Ha kunnskap om hvordan mennesker og samfunnsforhold i andre kulturer fremstilles i media, bistand- og humanitært arbeid
- Ha kunnskap om sentrale teoretiske tilnærminger til representasjon, språk og makt i interkulturell kommunikasjon
- Ha kunnskap om ulike analytiske tilnærminger til å studere fremstillinger av «de andre»
- Kunne reflektere kritisk over representasjon, språk, makt og mediepåvirkning i interkulturell kommunikasjon

Ferdigheter
Studenten skal etter fullført emne:
- Kunne bruke ulike teoretiske og analytiske tilnærminger til å studere fremstillinger av «de andre»
- Ha oppøvd grunnleggende skrivetekniske og analytiske ferdigheter gjennom å skrive en drøftingsoppgave over et oppgitt tema
- Kunne trekke på teoretisk og empirisk kunnskap i muntlige diskusjoner på en reflektert og kritisk måte
- Kunne knytte faglige innsikter til dagsaktuelle samfunnsfaglige temaer

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- (2010). *Medieskapt islamfrykt og usynlig hverdagsliv: Innvandrere i norske medier: Årsrapport 2009* (nr. 1-2010). Oslo: Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. ISBN/ISSN: 978-82-8246-005-7. Hentet 1-2010 fra http://www.imdi.no/Documents/Rapporter/IMDi_Aarsrapport_2009.pdf
- Abdel-Fadil, M. (2005). Truede identiteter - identitetsarbeid blant unge muslimer i Norge. I K. Nes, T. Skoug & M. Strømstad (Red.), *Somalier i Norge / perspektiver på integrering, språk og religion* (s. 91-113). Vallset: Oplandske bokforl. ISBN/ISSN: 82-7518-120-8/978-82-7518-120-4 (Kompendium)
- Chouliaraki, L. (2006). *The spectatorship of suffering* . London: Sage. ISBN/ISSN: 0-7619-7039-8/0-7619-7040-1/978-0-7619-7039-2/978-0-7619-7040-8

- Eide, E. & Orgeret, K. (2009). Godhetsregimet på tur: Bistandsjournalistikkens begrensninger. I E. Eide & A. H. Simonsen (Red.), *Dekke verden!: Lærebok i utenriksjournalistikk*(s. 125-136). Kristiansand: IJ-forl. ISBN/ISSN: 978-82-7147-309-9 (Kompendium)
- Eide, E. & Simonsen, A. H. (2008). *Verden skapes hjemmefra: Pressedekningen av den ikke-vestlige verden 1902-2002* . [Oslo]: Unipub. ISBN/ISSN: 978-82-7477-288-5 (Kompendium)
- Fürsich, E. (2002). How can global journalists represent the "Other"?: A critical assessment of the cultural studies concept for media practice. Journalism, 3 (1), s. 57-84. ISBN/ISSN: 1741-3001. Hentet fra http://dx.doi.org/10.1177/146488490200300102
- Gullestad, M. (2007). *Misjonsbilder: Bidrag til norsk selvforståelse: Om bruk av foto og film i tverrkulturell kommunikasjon/* . Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01105-9 (Kompendium)
- Hall, S. (2013). The spectacle of the "other". I S. Hall, J. Evans & S. Nixon (Red.), *Representation* (2. utg., s. 215-287). London: SAGE. ISBN/ISSN: 978-1-84920-547-4/978-1-84920-563-4 (Kompendium)
- Hall, S. (1980). Encoding/decoding. I S. Hall (Red.), *Culture, media, language: Working papers in cultural studies, 1972-79* (s. 128-138). London: Hutchinson. ISBN/ISSN: 0-09-142070-9/0-09-142071-7/0-415-07906-3 (Kompendium)
- Hall, S. (2013). The work of representation. I S. Hall, J. Evans & S. Nixon (Red.), *Representation* (2. utg., s. 1-47). London: SAGE. ISBN/ISSN: 978-1-84920-547-4/978-1-84920-563-4. Hentet fra https://uk.sagepub.com/sites/default/files/upm-binaries/66880_The_Work_of_Representation.pdf
- Hesmondhalgh, D. (2006). Discourse analysis and content analysis. I M. Gillespie & J. Toynbee (Red.), *Analysing media texts* (nr. 4, s. 119-156). Maidenhead: Open University Press : In association with The Open University. ISBN/ISSN: 0-335-21887-3/0-335-21886-5/978-0-335-21887-5 (Kompendium)
- Jacobsen, C. M. (2002). *Tilhørighetens mange former: Unge muslimer i Norge* . Oslo: Unipax. ISBN/ISSN: 82-530-2406-1 (Kompendium)
- Krumer-Nevo, M. & Sidi, M. (2012). Writing Against Othering. Qualitiative Inquiry, 18 (4), s. 299-309. ISBN/ISSN: 1552-7565. Hentet fra http://dx.doi.org/10.1177/1077800411433546
- Krøvel, R. (2013). Kjendisaktivisme ? er det til gagn?. Internasjonal politikk, 71 (4), s. 570-580. ISBN/ISSN: 1891-5580. Hentet fra https://www.idunn.no/ip/2013/04/kjendisaktivisme_-_erdettilgagn
- Lamers, M. (2005). Representing Poverty, Impoverishing Representation? A Discursive Analysis of a NGOs Fundraising Posters. Graduate Jour nal of Social Science, 2 (1), s. 37-71. ISBN/ISSN: 1572-3763. Hentet fra www.gjss.org/sites/default/files/issues/chapters/papers/Journal-02-01--02-Lamers.pdf
- Lindstad, M. & Fjeldstad, Ø. (2005)*Av utenlandsk opprinnelse: Nye nordmenn i avisspaltene* . Kristiansand: IJ-forl. ISBN/ISSN: 82-7147-284-4 (Kompendium)
- Lindøe, S. (2010). En verdig fremstilling?: Bruken av stemme og dokumentariske bilder i tv-fortellinger om menneskers lidelse. I M. Engebretsen (Red.), *Skrift/bilde/lyd: Analyse av sammensatte tekster* (s. 185-204). Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 978-82-7634-858-3 (Kompendium)
- Rose, G. (2012). *Visual methodologies: An introduction to researching with visual materials* (3rd utg.). Los Angeles: Sage. ISBN/ISSN: 978-0-85702-888-4/978-0-85702-887-7 (Kompendium)
- Said, E. W. (2001). *Innledende essay* . [Oslo]: De norske bokklubbene. ISBN/ISSN: 82-525-4318-9 (Kompendium)
- Siem, E. (2012). *"Hvorfor kan vi ikke heller snakke om noe vi har til felles?: Norske muslimske ungdommar sitt identitetsarbeid i ei mediedriven samtid* . Oslo ,: E. Siem. (Se Fronter)
- Thompson, B. & Weaver, C. (2014). The challenges of visually representing poverty for international non-government organisation communication managers in New Zealand. Public Relations Inquiry, 3 (3), s. 377-393. ISBN/ISSN: 2046-1488. Hentet fra http://dx.doi.org/10.1177/2046147X14555253
- Yrjölä, R. (2009). The Invisible Violence of Celebrity Humanitarianism: Soft Images and Hard Words in the Making and Unmaking of Africa. World Political Science, 5 (1), s. 1-23. ISBN/ISSN: 2363-4782 (Kompendium).

SAM2650 - Studieopphold med bacheloroppgave

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

Emnet er en videreføring av årsstudiene i interkulturell kommunikasjon og samfunnsfag, og sikter på å gi studentene internasjonal erfaring og kompetanse gjennom fordypning i en kultur eller sider ved en kultur som er forskjellig fra studentens egen. Studiet vil ha karakter av en kombinasjon av interkulturell praksis og teoretisk refleksjon.
SAM2650 består av tre elementer. Det første er en innføringsdel med litteraturstudium av samfunn, kultur og religion i landet/regionen en skal reise til. Denne innføringsdelen gjennomføres i Norge, og avsluttes senest 15. februar. Det andre elementet er en bacheloroppgave hvor tema og metode skal være godkjent av emneansvarlig før utreise. Det tredje er et studieopphold av 8-10 ukers varighet ved et ikke-vestlig universitet/seminar som Menighetsfakultetet har samarbeidsavtale med, og som i den aktuelle perioden er i stand til å legge til rette for studieoppholdet. Ved den samarbeidende institusjon skal studenten følge relevant undervisning i minst ett emne og skrive en bacheloroppgave under veiledning.
Nærmere informasjon om hvilken institusjon studieoppholdet kan gjennomføres ved, fås hos emneansvarlig.
Forkunnskapskrav: SAM1021, SAM1515 og SAM2510
Studenter som ønsker å skrive bacheloroppgave i vårsemesteret, må melde fra om dette til studieveileder innen 15. november semesteret før.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten:
- ha godkjent fremmøte (minst 75 %) ved undervisningen om landet der studieoppholdet skal være
- bestå en kortprøve i kunnskap om det landet der studieoppholdet skal være
- få godkjent emnet for bacheloravhandlingen av emneansvarlig ved Menighetsfakultetet
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) ved relevant undervisning i utlandet
- delta i veiledningssamtaler i Norge og studieoppholdslandet etter nærmere avtale
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet SAM2650 har bacheloroppgave (faglig oppgave) på 10.000 til 12.000 ord som vurderingsform. Før oppgaven leveres inn, må studenten ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om studieoppholdslandets kultur, religion og samfunnsforhold
- evne til å arbeid med samfunnsvitenskapelig metode
- evne til å utføre et akademisk studie i en annen kultur enn ens egen
- evne til å praktisere interkulturell kommunikasjon og til å reflektere over de utfordringer møtet med en annen kultur reiser
- god kunnskap om emnet for bacheloroppgaven

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- *500 s. litteratur om landet /regionen der studieoppholdet skal være. Legges opp etter avtale med emneansvarlig*
- Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving for studenter* (5. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-42398-5
- Engelsviken, T. *Etiopia, kirke- og misjonshistorie* . (Se Fronter)
- Marcus, H. G. (2002). *A history of Ethiopia* (Updated utg.). Berkeley: University of California Press. ISBN/ISSN: 978-0-520-22479-7

SAM5110 - Religion in the Public Sphere

Emneansvarlig:	Kjetil Fretheim (Kjetil.Fretheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Religion, Society and Global Issues
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste f 2

Generell informasjon

SAM5110 will provide an understanding the role of religion in the public sphere and its ability to create social cohesion and conflict. Religion appears at different levels of the public sphere, the nation, the state, politics, and civil society. Some religions are or have been closely connected to nation states. Various forms of religion challenge the secular state and these challenges are voiced peacefully as well as through the use of violence. The relationship between religion and politics also differs greatly around the world. Whereas some religious movements are described as "fundamentalists" other movements are more moderate. All of these topics will be discussed in light of examples from around the globe.

Studiekrav

The student will
- Write an essay 1,200 - 2,000 words on a topic given by the professor. The essay must be approved by the professor
- Participate in the evaluation of the course

Avsluttende vurdering

To gain credit for the course SAM5110 the student must fulfill all the requirements and pass the written exam (6 hrs). The exam is assessed with grades A-F.

Mål og innhold

The goal of this course is to understand the varied role of religion in relation to the nation, the state, politics, and civil society.
The students will demonstrate the following skills:
- To discuss different theories on the role of religion in the public sphere
- To demonstrate an understanding of the relationship between religion and politics around the globe
- To discern various forms of public religion in the modern world
- To discuss theories on religion as a source of social conflict and social cohesion
- To understand and debate the usefulness of concepts of religious fundamentalism
- To demonstrate knowledge of various forms of religious challenges to the secular state around the world

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Beckford, J. A. (2012). SSSR presidential address public religions and the postsecular: Critical reflections. Journal for the scientific study of religion, 51 (1), s. 1-19. ISBN/ISSN: 0021-8294. Hentet fra http://www.academia.edu/1785171/Public_religions_and_the_post-secular_critical_reflections
- Habermas, J. (2006). Religion in the public sphere. European journal of philosophy, 14 (1), s. 1-25. ISBN/ISSN: 1468-0378. Hentet fra http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1468-0378.2006.00241.x/pdf
- Hurd, E. S. (2008). *The politics of secularism in international relations* . Princeton: Princeton University Press. ISBN/ISSN: 9780691130071/978-0-691-13466-6
- Juergensmeyer, M. (2008). *Global rebellion: Religious challenges to the secular state, from Christian militias to al Qaeda* . Berkeley, Calif.: University of California Press. ISBN/ISSN: 0-520-25554-2/978-0-520-25554-8
- Nussbaum, M. C. (2012). *The new religious intolerance: Overcoming the politics of fear in an anxious age* . Cambridge, Mass.: Belknap. ISBN/ISSN: 978-0-674-06590-1

SAM5120 - Religion, Culture and Global Issues

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Religion, Society and Global Issues
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste f 2

Generell informasjon

This is a required core course in the degree programme Master of Religion, Society and Global Issues. It deals with some of the basic aspects of global society both in a historical and contemporary perspective. It will especially describe and discuss the role of major religions in todays world in relation to globalization, cultural identities and global issues with particular emphasis on religious and cultural conflicts and change. It will include aspects from anthropology, sociology, science of religion and theology.

Studiekrav

- Write an essay of approximately 2,000 words. The topic and the essay must be approved by the professor
- Participate in a course in academic writing
- Participate in the evaluation of the course

Avsluttende vurdering

To gain credit for the course the student must fulfill all the requirements and pass the written exam (6 hrs). The exam is assessed with grades A-F.

Mål og innhold

The students are expected to have:
- knowledge of the processes of globalization
- knowledge of the role of worldviews in culture and religion
- knowledge of the status and roles of major religions in the multicultural, global society
- knowledge of the various ways religion, culture and society interact, and how religions are shaped both by history and by the contemporary global, regional and local cultural and social contexts.
- knowledge of the most important global issues that are raised or addressed by encounters between various religions and cultures.
- ability to discuss how religions impact and are impacted by their cultural and social contexts

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Beyer, P. (2006). *Religions in global society* . London: Routledge. ISBN/ISSN: 0-415-39318-3/0-415-39319-1/978-0-415-39318-8/978-0-415-39319-5. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS092736955&vid=MF
- Hiebert, P. G. (2008). *Transforming worldviews: An anthropological understanding of how people change* (s. 13-264). Grand Rapids, Mich.: Baker Academic. ISBN/ISSN: 978-0-8010-2705-5
- Kim, S. C. H. & Kim, K. (2008). *Christianity as a world religion* (s. 1-22, 63-229). London: Continuum. ISBN/ISSN: 978-0-8264-9840-3/978-0-8264-9841-0
- Ramachandra, V. (2006). Globalization, nationalism, and religious resurgence. I C. Ott & H. A. Netland (Red.), *Globalizing theology: Belief and practice in an era of world Christianity* (s. 213-230). Grand Rapids, Mich.: Baker Academic. ISBN/ISSN: 0-8010-3112-5/978-0-8010-3112-0 (Kompendium)
- Robertson, R. (2007). Global millennialism: A postmortem on secularization. I P. Beyer & L. G. Beaman (Red.), *Religion, globalization and culture* (s. 9-34). Leiden: Brill. ISBN/ISSN: 978-90-04-15407-0 (Kompendium). Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS092737269&vid=MF
- Scholte, J. A. (2005). *Globalization: A critical introduction* (2. utg., s. 1-275). Basingstoke: Palgrave Macmillian. ISBN/ISSN: 1-4039-0448-0/0-333-97702-5/978-1-4039-0448-5/978-0-333-97702-6. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS121575608&vid=MF
- Waardenburg, J. (2003). *Muslims and others: Relations in context* (s. 1-36, 241-272). Berlin: Walter de Gruyter. ISBN/ISSN: 3-11-017627-0. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS08059090x&vid=MF
- Waardenburg, J. (2006). Christians, Muslims, Jews and their religions. I I. A. Omar (Red.), *Islam and other religions / pathways to dialogue: Essays in honour of Mahmoud Mustafa Ayoub* (s. 1-21). London: Routledge. ISBN/ISSN: 0415368693/9780415368698

SAM5130 - Religion, Conflict and Reconciliation

Emneansvarlig:	Sturla Johan Stålsett (Sturla.Stalsett@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Religion, Society and Global Issues
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

SAM5130 will provide an understanding of the role of religions in today´s world as a source of conflict and as a resource for reconciliation. It will focus on the use of the sacred scriptures in different religious traditions in situations of conflict, and on relevant ethical and theological perspectives. It will further give an introduction into perspectives from the social sciences, and present attempts at creating a common global ethics. The subject will be discussed in light of contemporary examples of conflicts and reconciliations processes.

Studiekrav

The student will
- Write a book report up to 2,000 words from a limited part of the course syllabus. The topic of the report is selected in cooperation with the professor and is graded pass/fail.
- Participate in the evaluation of the course

Avsluttende vurdering

To gain credit for the course SAM5130 the student must fulfill all the requirements and take a home examination (1 week, 4000-4400 words). The exam is assessed with grades A-F.

Mål og innhold

The goal of this course is to understand the role of religion as a source of conflict and as a resource for reconciliation
The students will demonstrate the following skills:
- To demonstrate knowledge of conflict and violence as subject in the sacred scriptures of Judaism, Christianity and Islam, and of the use of sacred scriptureand religious traditions in contemporary conflicts
- To discuss the possibilities of different religious traditions to create tolerance and reconciliation
- To understand and debate contemporary attempts at dialogue on global ethics across the borders of different religions and world views
- To demonstrate knowledge of theories within peace and conflict research, in particular social psychology and sociology

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Appleby, R. S. (1997). *The ambivalence of the sacred: Religion, violence, and reconciliation* (s. 207-307). Lanham, Md.: Rowman & Littlefield. ISBN/ISSN: 0-8476-8555-1/0-8476-8554-3. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS141510110&vid=MF
- Eynikel, E. & Ziaka, A. (Red.) (2011). *Religion and conflict: Essays on the origins of religious conflicts and resolution approaches* (17-187 og 200-306). London: Harptree Publishing. ISBN/ISSN: 9780956678508
- Fox, J. & Sandler, S. (2004). *Bringing religion into international relations* (s. 1-179). New York, N.Y.: Palgrave Macmillan. ISBN/ISSN: 1-4039-6551-x. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS070619379&vid=MF
- Juergensmeyer, M. (2003). *Terror in the mind of God: The global rise of religious violence* (3., rev. and updated utg., s. 1-249). Berkeley: University of California Press. ISBN/ISSN: 0-520-24011-1. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS142984876&vid=MF
- Kim, S. C. H., Kollontai, P. & Hoyland, G. (Red.) (2008). *Peace and reconciliation: In search of shared identity* (s. 7-108). Aldershot, England ; Burlington, VT: Ashgate. ISBN/ISSN: 9780754664611 (hbk. alk. paper)/0754664619 (hbk. alk. paper). Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS100319092&vid=MF

SAM5143 - Intercultural Communication, Religion and Power

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Religion, Society and Global Issues
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Individuell skriftlig oppgave	2016-06-08	12:00			2016-06-29	2016-05-04

Generell informasjon

This course is an elective in the Master Programme Religion, Society and Global Issues. It will introduce the students to key concepts and perspectives within the field of intercultural communication, with an emphasis on communication and postcolonial theory. It will also describe and discuss in issues related to religion and power in intercultural communication. The course will enable the students to better understand and participate in intercultural communication.
Required knowledge: Students who are not enrolled in the Master Programme Religion, Society and Global Issues, should have equivalent academic background.

Studiekrav

To complete the course, the student have to:
- Write a book report 1200-2000 words from a limited part of the course syllabus. The topic of the report is selected in cooperation with the professor and is graded pass/fail.
- Participate in the evaluation of the curriculum, if such evaluation is stipulated in the relevant term

In semesters when the course is not taught, the students are not expected to write a book report.

Avsluttende vurdering

To gain credit for the course the student must fulfill all the requirements and a take-home examination (5 days, 4000-5000 words). The exam is assessed with grades A-F.
In semesters when the course is not taught, the students must write an essay (5500-6000 words) on a topic given by the professor. The essay is assessed with grades (A-F).

Mål og innhold

The students are expected to have:
- good knowledge of the characteristic features of the academic discipline intercultural communication
- good knowledge about various theories of communication
- good knowledge of postcolonial theory
- knowledge of power in intercultural communication
- knowledge of intercultural communication and interreligious encounters

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Blasco, M. & Gustafsson, J. (Red.) (2004). Chapter 1,3,5-7. I *Intercultural alternatives: Critical perspectives on intercultural encounters in theory and practice* (s. 19-48, 79-102, 133-215). [Copenhagen]: Copenhagen Business School Press. ISBN/ISSN: 87-630-0124-1
- Blommaert, J. (1995). Ideologies in intercultural communication. I Ø. Dahl (Red.),*Intercultural communication and contact: Selected papers presented at the Nordic symposium at the Centre for Intercultural Communication, School of Mission and Theology, Stavanger, Norway 24 -26 November 1994* (s. 9-27). Stavanger: Misjonshøgskolens forl. ISBN/ISSN: 82-7721-014-0 (Kompendium)
- Drønen, T. S. (2009). Intercultural communication and religious change: The Dii, Norwegian missionaries and Ferdinand de Saussure. Studia thelogica, 63 (1), s. 3-18. ISBN/ISSN: 1502-7791 (Kompendium). Hentet fra http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00393380802490590#abstract

- Eide, E. (2008). The loop of labelling: Orientalism, occidentalism and the cartoon crisis. I E. Eide, R. Kunelius & A. Phillips (Red.), *Transnati onal media events: The Mohammed cartoons and the imagined clash of civilizations* (s. 151-172). Göteborg: NORDICOM. ISBN/ISSN: 978-91-89471-64-1 (Kompendium)
- Gandhi, L. (1998). *Postcolonial theory: A critical introduction* . New York: Columbia University Press. ISBN/ISSN: 0-231-11272-6/0-231-11273-4/978-0-231-11273-4
- Griffin, E. (2009). An excerpt. I *A first look at communication theory* (7. utg., s. 41-54). New York: McGraw-Hill. ISBN/ISSN: 978-007-127053-3 (Kompendium)
- Grillo, E. (2005). Two dogmas of discourse analysis. I E. Grillo (Red.), *Power without domination: Dialogism and the empowering property of communication* (s. 3-41). Amsterdam: John Benjamins. ISBN/ISSN: 90-272-2702-0/1-58811-608-5
- Gullestad, M. (2007). Chapter 1. I *Picturing pity: Pitfalls and pleasures in cross-cultural communication: Image and word in a North Cameroon mission* (s. 1-33). New York: Berghahn. ISBN/ISSN: 1-84545-343-3/978-1-84545-343-5 (Kompendium)
- Hall, E. T. (1998). The power of hidden differences. I M. J. Bennett (Red.), *Basic concepts of intercultural communication: Selected readings* (s. 53-67). Yarmouth, Me.: Intercultural Press. ISBN/ISSN: 1-877864-62-5
- Holliday, A. (2011). *Intercultural communication and ideology* . Sage. ISBN/ISSN: 978-1-84787-387-3/978-1-84787-386-6
- Jandt, F. & Tanno, D. (2001). Decoding domination, encoding self-determination: Intercultural communication research processes. Howard jour nal of communications, 12 (3), s. 119-135. ISBN/ISSN: 1096-4649 (Kompendium).
- Jensen, I. (2006). The aspect of power in intercultural communication practice. I Ø. Dahl, I. Jensen & P. Nynäs (Red.), *Bridges of understanding: Perspectives on intercultural communication* (s. 85-100). Oslo: Unipub forl./Oslo Academic Press. ISBN/ISSN: 82-7477-269-5/978-82-7477-269-4 (Kompendium)
- Said, E. W. (2003). Introduction. I *Orientalism* (s. 1-28). London: Penguin Books. ISBN/ISSN: 978-0-141-18742-6 (Kompendium)
- Shome, R. (2002). Postcolonial approaches to communication: Charting the terrain, engaging the intersections. Communication theory, 12 (3), s. 249-270. ISBN/ISSN: 1468-2885 (Kompendium).

SAM5144 - Religion and Human Rights

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Religion, Society and Global Issues
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Hjemmeeksamen	2016-05-25	12:00	1 uker	2016-05-18	2016-06-15	2016-05-04

Generell informasjon

In the modern world, Human Rights are part of the international normative regime that regulates the relationship between individuals and the State. Moreover, this regime also functions as a background for assessing how different states relate to, evaluate, and intervene in relation to, other states on different levels of interaction. Human Rights have emerged out of a Western context, and presuppose an understanding of human beings rooted in the Enlightenment. Moreover, they have partly developed as a response to conflicts between different groups and / or religious denominations, and they represent an attempt to regulate the relationship between people without taking their religious commitments into consideration, while at the same time underscoring the basic equality of all humans.
Required knowledge: Students who are not enrolled in the Master Programme Religion, Society and Global Issues, should have equivalent background.

Studiekrav

To complete the course, the student have to:
- Write a book report 1200-2000 words from a limited part of the course syllabus. The topic of the report is selected in cooperation with the professor and is graded pass/fail.
- Participate in the evaluation of the curriculum, if such evaluation is stipulated in the relevant term

In semesters when the course is not taught, the students are not expected to write a book report.

Avsluttende vurdering

To gain credit for the course the student must fulfill all the requirements and a take-home examination (5 days, 4000-5000 words). The exam is assessed with grades A-F.
In semesters when the course is not taught, the students write an essay (5500-6000 words) instead of the take-home examination. The essay is assessed with grades (A-F).

Mål og innhold

The study of religion and human rights discusses various aspects of the relationship between modern Human Rights thinking and different religious traditions.
The students will demonstrate the following skills:
- To understand conditions and problems in the relationship between religious traditions and human rights
- To discuss to what extent it is possible to give a theological/religious warrant for human rights
- To understand and discuss the social and cultural conditions necessary to discuss possibilities for mediating between religion and human rights
- To discuss how human rights are culturally relative, and how they can contribute to make religious traditions appear as problematic or challenge such traditions in different ways

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Bucar, E. M. & Barnett, B. (Red.) (2005). *Does human rights need God?* . Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans Publ. ISBN/ISSN: 0-8028-2905-8
- Haas, M. (2014). *International human rights: A comprehensive introduction* (2 utg.). London: Routledge. ISBN/ISSN: 978-0-415-53818-3/978-0-415-53820-6
- Vogt, K., Larsen, L. & Moe, C. (Red.) (2009). *New directions in Islamic thought: Exploring reform and Muslim tradition* (s. 47-73, 101-112, 145-161). London: Tauris. ISBN/ISSN: 978-1-84511-739-9
- Witte, J. & Alexander, F. S. (Red.) (2010). An excerpt. I *Christianity and human rights: An introduction* (s. 1-43, 81-190, 216-366). Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 978-0-521-19441-9/978-0-521-14374-5

SAM5145 - Religions Facing the Global Ecological Challenges

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Religion, Society and Global Issues
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Individuell skriftlig oppgave	2016-06-08	12:00			2016-06-29	2016-05-04

Generell informasjon

Religious traditions have become increasingly engaged in addressing the serious ecological challenges that humanity presently is facing. The active reflection within and among different churches and traditions worldwide is accompanied by practices and political activism, and mirror a wide variety of approaches and patterns of understanding. The present elective aims at deepening the understanding of how different religious traditions, especially Christianity, presently relates to and interpret these challenges. Moreover, it addresses the different problems and difficulties these religious traditions face when they address problems which have hitherto not been dealt with, or previously identified as important.
Required knowledge: Students who are not enrolled in the Master Programme Religion, Society and Global Issues, should have equivalent background.

Studiekrav

To complete the course, the student have to:
- Write a book report 1200-2000 words from a limited part of the course syllabus. The topic of the report is selected in cooperation with the professor and is graded pass/fail.
- Participate in the evaluation of the curriculum, if such evaluation is stipulated in the relevant term

In semesters when the course is not taught, the students are not expected to write a book report.

Avsluttende vurdering

To gain credit for the course SAM5145 the student must fulfill all the requirements and pass the written exam (6 hours). The exam is assessed with grades A-F.
In semesters when the course is not taught, the students must write an essay (5500-6000 words) on a topic given by the professor. The essay is assessed with grades (A-F).

Mål og innhold

The study of how religious traditions respond to ecological challenges addresses both moral topics and topics related to the understanding of humanity and world-views that are of relevance when dealing with these issues.
The students will demonstrate the following skills:
- To understand the conditions and the problems related to how religious traditions engage with and respond to ecological challenges, by studying contextual samples
- To discuss critically how it is possible to offer a theological warrant for addressing ecological issues
- To demonstrate knowledge of different theories of environmental ethics
- To understand and debate how religious traditions and churches in the present relate to ecological issues in theory and practice.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Berry, R. J. (Red.) (2006). *Environmental stewardship: Critical perspectives, past and present* . London: T&T Clark Int. ISBN/ISSN: 0-567-03018-0/0-567-03017-2
- Gottlieb, R. S. (2006). *A greener faith: Religious environmentalism and our planet's future* . New York: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 0-19-517648-0/978-0-19-517648-3
- Hessel, D. T. & Ruether, R. R. (Red.) (2000). An excerpt. I *Christianity and ecology: Seeking the well-being of earth and humans* (s. 515-614). Cambridge, Mass.: distributed by Harvard University Press for the Harvard University Center for the Study of World Religions. ISBN/ISSN: 0-945454-19-8/0-945454-20-1
- Santmire, H. P. (1985). *The travail of nature: The ambiguous ecological promise of Christian theology* . Philadelphia: Fortress Press. ISBN/ISSN: 0-8006-2333-9/0-8006-1806-8

SAM5146 - Religion and Development

Emneansvarlig:	Sturla Johan Stålsett (Sturla.Stalsett@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Religion, Society and Global Issues
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Individuell skriftlig oppgave	2016-06-08	12:00			2016-06-29	2016-05-04

Generell informasjon

This course will introduce the students to development theory and on-going debates regarding the relationship between religion and development. Perspectives will be drawn from religious studies, development studies, international relations and the study of civil society and faith-based organisations. Both the role of religion in development and more specifically the role of religion in development aid will be addressed. The course will enable the students to better understand the role of religion in so-called developing countries and in international development cooperation.
Students who are not enrolled in the Master Programme Religion, Society and Global Issues, should have equivalent academic background.

Studiepoengreduksjon

This course is (in an adjusted form) also an elective bachelor course, SAM2540. Students who have completed SAM2540 as part of their bachelor degree, may not include SAM5146 as part of their master degree.

Studiekrav

To complete the course, the student has to:
- Write an essay 1,200 - 2,000 words on a topic given by the professor. The essay must be approved by the professor. In semesters when the course is not taught, the students are not expected to write the essay.

- Participate in the evaluation of the curriculum, if such evaluation is stipulated in the relevant term.

Avsluttende vurdering

In order to pass SAM5146 the student must fulfil all the requirements and write an essay (4000-4400 words) on a topic given by the professor. The essay is assessed with grades (A-F).
In semesters when the course is not taught, the students must write an essay (5500-6000 words) on a topic given by the professor. The essay is assessed with grades (A-F).

Mål og innhold

The students are expected to have:
- Good knowledge of development theories
- Good knowledge of the role of religion in development thought and development practice
- Knowledge of selected types of development aid and development aid actors
- Knowledge of political and normative issues related to international cooperation
- Knowledge of key topics within contemporary development research

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Deneulin, S. & Bano, M. (2009). *Religion in development: Rewriting the secular script* . London: Zed Books. ISBN/ISSN: 978-1-84813-001-2/978-1-84813-000-5
- Haynes, J. (2007). *Religion and development: Conflict or cooperation?* . New York: Palgrave Macmillan. ISBN/ISSN: 1-4039-9790-x/0-230-54246-8/978-1-4039-9790-6/978-0-230-54246-4. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/MF:default_scope:TN_dawson9780230589568
- Hopper, P. (2012). *Understanding development: Issues and debates* . Cambridge: Polity. ISBN/ISSN: 978-0-7456-3894-2/978-0-7456-3895-9
- Payne, A. & Phillips, N. (2010). *Development* . Cambridge: Polity. ISBN/ISSN: 978-0-7456-3068-7

SAM5147 - Religion, Migration and Gender

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Religion, Society and Global Issues
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Individuell skriftlig oppgave	2016-06-08	12:00			2016-06-29	2016-05-04

Generell informasjon

SAM5147 will provide an understanding of religion and difference, such as ethnicity and gender. During the past three to four decades, the migration from non-Western countries has changed the religious landscapes of the West. Immigrant religious communities are, in turn, shaped by the existing churches and religious organizations in the host societies. As many migrants and their descendants have demanded equal opportunities, fundamental arrangements between religion and state are challenged in Europe. The gendered nature of religion affects the different roles that women and men, migrants as well as natives, have in religious communities. Gender also affects their religious faith and experiences. The relationship between migration, gender and religion will be discussed in light of studies from Europe and the United States.
Required knowledge: Students who are not enrolled in the Master Programme Religion, Society and Global Issues, should have equivalent academic background.

Studiekrav

The student will
Write an essay 1,200 - 2,000 words on a topic given by the professor. The essay must be approved by the professor. In semesters when the course is not taught, the students are not expected to write the essay.
Participate in the evaluation of the course

Avsluttende vurdering

In order to pass SAM5147 the student must fulfill all the requirements and pass a written exam (6 hrs). The exam is assessed with grades (A-F).
In semesters when the course is not taught, the students must write an essay (5500-6000 words) on a topic given by the professor. The essay is assessed with grades (A-F).

Mål og innhold

The goal of this course is to understand the relation between religion, migration and gender.
The students will demonstrate the following skills:
To discuss theories of gender and multiculturalism
To demonstrate knowledge of the different ways in which gender affects world religions (beliefs, practices, experiences)
To demonstrate knowledge of immigrant religions in the West
To demonstrate knowledge of the implications that ethnicity, gender, and religious diversity has in Europe and the United States
To understand the political challenges that diversity offers contemporary Western societies

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aune, K., Sharma, S. & Vincett, G. (Red.) (2008). *Women and religion in the West: Challenging secularization* . Aldershot: Ashgate. ISBN/ISSN: 0-7546-5870-8/978-0-7546-5870-2/9780754690238 (e-bok). Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS093759894&vid=MF
- Bartkowski, J. P. (2004). *The Promise Keepers: Servants, soldiers, and godly men* . New Brunswick, N.J.: Rutgers University Press. ISBN/ISSN: 0-8135-3335-x/0-8135-3336-8
- Foley, M. W. & Hoge, D. R. (2007). *Religion and the new immigrants: How faith communities form our newest citizens* . Oxford: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 0-19-518870-5/978-0-19-518870-7

- Furseth, I. (2006). An excerpt. I *From quest for truth to being oneself: Religious change in life stories* (s. 19-180). Frankfurt am Main: Peter Lang. ISBN/ISSN: 3-631-55341-2
- Furseth, I. (2008). Social capital and immigrant religion. Nordic journal of religion and society, 21 (2), s. 147-164. ISBN/ISSN: 1890-7008. Hentet 2012-04-17 fra http://tapir.pdc.no/pdf/NJRS/2008/2008-02-2.pdf
- Modood, T., Triandafyllidou, A. & Zapata-Barrero, R. (2006). *Multiculturalism, Muslims and citizenship: A European approach* . London: Routledge. ISBN/ISSN: 0-415-35514-1/0-415-35515-x/978-0-415-35514-8/978-0-415-35515-5

SAM5148 - Ethics and Global Issues

Emneansvarlig:	Kjetil Fretheim (Kjetil.Fretheim@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Religion, Society and Global Issues 2-årige masterprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste f 2

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-06-02	09:00	6 timer		2016-06-23	2016-05-04

Generell informasjon

Se informasjon om emnet på engelsk.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Amstutz, M. R. (2013). *International ethics: Concepts, theories, and cases in global politics* (4. utg.). Lanham, Md.: Rowman & Littlefield. ISBN/ISSN: 9781442220959/9781442220966
- Coicaud, J.-M. & Warner, D. (Red.) (2013). *Ethics and international affairs: Extent and limits* (2. utg.). Tokyo: United Nations University Press. ISBN/ISSN: 9789280812251
- Graham, G. (2008). *Ethics and international relations* (2. utg.). Malden, Mass.: Blackwell. ISBN/ISSN: 9781405159388/9781405159371
- Pogge, T. W. (2008). *World poverty and human rights: Cosmopolitan responsibilities and reforms* (2 utg.). Cambridge: Polity. ISBN/ISSN: 978-0-7456-4143-0/978-0-7456-4144-7

SAM5149 - Religion and Multiculturalism

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Religion, Society and Global Issues
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Individuell skriftlig oppgave	2016-06-08	12:00			2016-06-29	2016-05-04

Generell informasjon

Se informasjon om emnet på engelsk.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Barry, B. (2001). *Culture and equality: An egalitarian critique of multiculturalism* (s. 112-193, 252-328). Cambridge: Polity. ISBN/ISSN: 0-7456-2227-5/0-7456-2228-3/9780745622286/9780745622279
- Iversen, L. Å. L. (2012). Multiculturalism. I *Learning to be Norwegian: A case study of identity management in religious education in Norway* (s. 19-31). Münster: Waxmann. ISBN/ISSN: 978-3-8309-2647-4 (Kompendium)
- Joppke, C. (2004). The retreat of multiculturalism in the liberal state: Theory and policy. The British journal of sociology, 55 (2), s. 237-257. ISBN/ISSN: 1468-4446 (Kompendium).
- Malik, K. (2013). *Multiculturalism and its discontents: Rethinking diversity after 9/11* . London: Seagull Books. ISBN/ISSN: 9780857421142
- Modood, T. (2007). *Multiculturalism: A civic idea* . Cambridge: Polity. ISBN/ISSN: 0-7456-3288-2/0-7456-3289-0/978-0-7456-3288-9/978-0-7456-3289-6
- Okin, S. M. (1999). Is multiculturalism bad for women?. I J. Cohen, M. Howard & M. C. Nussbaum (Red.), *Is multiculturalism bad for women?* (s. 7-27). Princeton, N.J.: Princeton University Press. ISBN/ISSN: 0-691-00431-5 /0-691-00432-3 (Kompendium)
- Parekh, B. (2006). *Rethinking multiculturalism: Cultural diversity and political theory* (2. utg.). Basingstoke: Palgrave Macmillan. ISBN/ISSN: 1-4039-4452-0/1-4039-4453-9/978-1-4039-4452-8/978-1-4039-4453-5
- Phillips, A. (2007). *Multiculturalism without culture* . Princeton: Princeton University Press. ISBN/ISSN: 9781400827732
- Vertovec, S. & Wessendorf, S. (2010). Introduction: Assessing the backlash against multiculturalism in Europe. I S. Vertovec & S. Wessendorf (Red.), *The multiculturalism backlash: European discourses, policies and practices* (s. 1-31). London: Routledge. ISBN/ISSN: 978-0-415-55648-4 /978-0-415-55649-1 (Kompendium)

SAM5155 - Valgfritt fordypningsemne

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Religion, Society and Global Issues
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

Generell informasjon

This subject allows students to study electives (20 ECTS) at other universities and still take their exams at MF. The idea is that students should take part in the lectures given at the university they visit and submit papers during the courses. The papers should then be handed over to MF for an evaluation.

Studiekrav

The student will

- present a course description containing a list of literature to be accepted by the person with course responsibility,
- take part in relevant courses at a university in another country and
- write papers and essays (12000-15000 words) which are submitted to MF for an evaluation

Avsluttende vurdering

To gain credit for the course SAM5155 the student must fulfill all the requirements. The papers submitted to MF are assessed with pass or fail.

Mål og innhold

The content of the electives should be relevant for the Master´s degree in Religion, Society and Global Issues.

SAM5510 - Samfunnsteori

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - 2-årige masterprogrammer - Religion, Society and Global Issues
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

SAM5520 - Samfunnsfaglig forskningsdesign og skriving

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer -
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

SAM5530 - Vitenskapsteori

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer -
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og samfunn

ST525 - Filosofi og hermeneutikk

Emneansvarlig:	Sverre Dag Mogstad (Sverre.D.Mogstad@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - KRLE/Religion og etikk
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Hjemmeeksamen	2016-04-22	12:00	1 uker	2016-04-15	2016-05-13	2016-04-01
Skriftlig eksamen	2016-05-20	09:00	4 timer		2016-06-10	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Erfaringsbasert master i RLE/religion og etikk. ST525 gir en innføring i filosofiske emner og i hovedtrekk i hermeneutikkens historie.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i minst 75% av undervisningen
- delta i evalueringen av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Dersom studenten ikke har oppfylt studiekravene (inkl. tilstedeværelseskravet), kan han/hun få gå opp til skriftlig eksamen. Studenten må selv gi melding til studieadministrasjonen om dette, senest én uke før skriftlig eksamen holdes.

Avsluttende vurdering

Emnet ST525 har som primært vureringsalternativ hjemmeksamen med kun elektronisk innlevering (1 uke) der studentene m å oppfylle alle studiekravene. Hjemmeksamen skal være på inntil 2500 ord over oppgitt emne. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av hjemmeksamen.
Emnet har også et sekundært vurderingsalternativ som er skriftlig eksamen (4 timer).

Hjelpemidler ved skriftlig eksamen: Ved skriftlig eksamen anvendes hjelpemidlene beskrevet i liste D .

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om utvalgte filosofiske tema
- kunnskap om hovedlinjer i hermeneutikkens historie

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Henriksen, J.-O. (Red.) (1994). *Tegn, tekst og tolk: Teologisk hermeneutikk i fortid og nåtid* (s. 13-33, 80-92, 95-228). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-00-21805-8
- Svendsen, L. F. H. & Säätelä, S. (2007). Kap. 1-8. I *Det sanne, det gode og det skjønne: En innføring i filosofi* (2. utg., s. 13-196). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01171-4

ST692 - Åpent fordypningsemne i systematisk teologi:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Avsluttende vurdering

Emnet ST692 har bare én vurderingsform, skriftlig eksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denneekamenen.

TE2650 - Prosjektarbeid i interkulturell kontekst med bacheloroppgave

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet TE2650 er et tverrfaglig emne på fordypningsnivå. Det tilbys av Menighetsfakultetet (MF) i samarbeid med Makimura University (MU) i Tanzania og Kristen Idrettskontakt (KRIK) / Christian Sports Contact (CHRISC). Emnet kan tas av studenter som har årsstudium i kristendom/RLE, årsstudium i samfunnsfag eller årsstudium i interkulturell kommunikasjon fra MF, eller annen relevant utdanning.

I emnet inngår et studieopphold på 10-12 uker i Øst-Afrika (fra ca. 1. februar), inkludert prosjektarbeid i et misjons-/bistandsprosjekt i regi av CHRISC, og bacheloroppgave.

Emnet skal gi studentene økt forståelse for kirkens globale identitet, og innsikt i og forståelse for et konkret internasjonalt bistands-/misjonalt engasjement. Studentene vil få teoretisk kunnskap om og praktisk erfaring med å jobbe i en flerkulturell prosjektgruppe med et konkret prosjekt. Bacheloroppgaven skal knyttes til det aktuelle prosjektarbeidet.

Studentene betaler selv alle utgifter, men det er knyttet særlig støtte fra Statens lånekasse til studiet (bl.a. reisestøtte). Gjennomføringen av emnet forutsetter minst to egnede deltakere.

Emnet har tre sammenvevde komponenter:

- Bacheloroppgave: Dette er emnets hovedkomponent. Forberedelse til skrivingen skjer fra semesterstart ved MF. Hovedveileder er knyttet til MU.

- Innføringsdel: Kunnskap om samfunn, kultur og kirke/misjonshistorie i landet/regionen der prosjektet finner sted. Innføringsdelen gjennomføres på MU.

- Deltakelse i prosjektarbeid: Prosjektet vil være et reelt misjons-/bistandsprosjekt. Praksis skjer under veiledning av KRIK/CHRISC.

Studenter som ønsker å ta emnet TE2650, må melde fra om dette til studieveileder innen 1. oktober semesteret før.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- få godkjent tema for bacheloroppgaven av veileder eller emneansvarlig ved MF før utreise
- presentere prosjektskisse og et første utkast til bacheloroppgave i veiledningsseminar ved MF før utreise
- ha godkjent fremmøte (minst 75 %) i undervisning ved MU om landet/regionen
- bestå en kortprøve ved MU om samfunn, kultur og kirke-/misjonshistorie i landet/regionen der prosjektet finner sted
- delta i et flerkulturelt prosjektarbeid knyttet til et misjons-/bistandsprosjekt
- ha veiledningssamtaler ved MF og MU etter nærmere avtale
- delta i evaluering av studietilbud dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet TE2650 har bacheloroppgave (10.000-12.000 ord) som vurderingsform. Før oppgaven leveres inn, må studenten ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om temaet for bacheloroppgaven
- evne til å reflektere over kirkens globale identitet og oppdrag
- kunnskap om studieoppholdslandets kultur, religion og samfunnsforhold.
- kunnskap om Afrikas og studieoppholdslandets kirke- og misjonshistorie
- evne til å arbeide faglig metodisk

- evne til å utføre et akademisk studium i en annen kultur enn ens egen
- evne til å arbeide interkulturelt og prosjektbasert med et misjons-/bistandsprosjekt
- evne til å kommunisere på tvers av kulturer og til å reflektere over de utfordringer møtet med en annen kultur reiser

Merknad til litteraturlisten

- Ca. 200 s. litteratur om Afrikas og samarbeidslandets kirke- og misjonshistorie
- Ca. 200 s. litteratur om landet /regionens kultur og samfunnsforhold

Disse delene av pensum legges opp etter avtale med Makimura University.

Selvvalgt pensum knyttet til bacheloroppgaven.
Se forøvrig litteraturliste.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Karlsen, J. T. (2013). *Prosjektledelse: Fra initiering til gevinstrealisering* (3. utg., s. 17-146, 463-503). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01987-1

TE293 - «Brant ikke våre hjerter?». Teologi for kristent ungdomsarbeid

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Dean, K. C. & Foster, R. (1998). *The godbearing life: The art of soul tending for youth ministry* . Nashville, Tenn.: Upper Room Books. ISBN/ISSN: 0-8358-0858-0
- Martinson, R. (2007). The spirit and culture of youth ministry: A study of congregations with Exemplary Ministries with Youth. Hentet 2008-10-17 fra http://www.mf.no/doc/Forskning/Roland%20Martinson%20artikkel%20EYM%20Article.pdf
- Norheim, B. E. H. e. a. (2008). *Kan tru praktiserast?: Teologi for kristent ungdomsarbeid* . Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5

TE607 - Kristendommens kulturhistorie

Emneansvarlig:	Kristin Bliksrud Aavitsland (Kristin.B.Aavitsland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - KRLE/Religion og etikk
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

Emnet legger vekt på å se kristendommen i et historisk perspektiv i forhold til samfunn og kulturhistorie. Emnet vil særlig ta for seg felt der kristendommen gjennom historien har satt et avgjørende preg på vår vestlige kultur.
Emnet gir en oversikt over kristendommens kulturhistorie i Vest-Europa fra det romerske imperiet til moderne tid. Det legges vekt på utvalgte temaer, som den kristne kalenderen, latinen som kulturbærende språk og det kristne symbolspråket i kunst og litteratur.
Gjennom disse temaene belyser og problematiserer undervisningen hvordan «den kristne arven» er blitt etablert og har fått betydning på forskjellige områder, og hvordan kristendommens utvikling henger nøye sammen med den generelle samfunns- og kulturhistorien, både i Norge og ellers i den vestlige verden. Emnet behandler ulike kilder, som litterære og politiske tekster, billedkunst og arkitektur, og undersøker ideer og praksisers tradisjon og påvirkning, resepsjon og omforming.
Valgemne TE607 har frivillig studietur til Roma. Egenandel ca 7500. pr. 2015 høst.

Studiepoengreduksjon

Med RL2050 reduserers dette emnet med 10 stp

Studiekrav

Studenten skal
Enten A:
- Delta på en studietur.
- Delta i 75% av undervisningen.
- Delta i evaluering av studietilbudet.

eller B:
- Delta i 75% av undervisningen.
- Delta i evaluering av studietilbudet.

Avsluttende vurdering

Emnet TE607 har som primær vurderingsform mappevurdering der studenten må oppfylle alle studiekravene. Dersom alle studiekravene er oppfylte, gis studenten mulighet til å gå opp til en hjemmeoppgave med kun elektronisk innlevering avhengig av hvilke variant av studiekravene som det bestemmes det aktuelle semesteret, enten A (2000-3000 ord) eller B (inntil 5000 ord). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av det som blir gjort til vurderingsgrunnlag.
Emnet har også en valgfri sekundær vurderingsform som er skriftlig eksamen(6 timer).
Vurderingsform ved ikke bestått eksamen (karakteren F) på hjemmeeksamen eller skriftlig eksamen, gir rett til ny 6 timers skriftlig eksamen.
Ved utsatt prøve på grunnlag av legeerklæring, beholdes eksamensformen (hjemmeeksamen eller skriftlig eksamen). Ny innleveringsfrist for hjemmeeksamen vil bli satt.
Når emnet ikke undervises benyttes sekundær vurderingsform som er skriftlig eksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om hovedtrekk i utviklingen av vesteuropeisk kristendom i en bredere kulturhistorisk kontekst, belyst gjennom utvalgte eksempler
- kunnskap om religiøse bilder og estetiske uttrykk som kilde til å forstå kristendommens utvikling og dens betydning for den vestlige kulturarv
- evne til å reflektere over hva det innebærer at kristendommen utvikles i en konkret sosial, kulturell og idémessig kontekst
- kjennskap til aktuelle læreplaner i grunnskole og videregående skole og evne til å reflektere over didaktiske utfordringer med tanke på undervisning om kristendom i skolen i dagens pluralistiske kultursituasjon

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Assmann, A. (2010). Canon and archive. I A. Erll, A. Nünning & S. B. Young (Red.), *A companion to cultural memory studies* (s. 97-108). Berlin: de Gruyter. ISBN/ISSN: 978-3-11-022998-1 (Kompendium)
- Assmann, J. (2010). Communicative and cultural memory. I A. Erll, A. Nünning & S. B. Young (Red.), *A companion to cultural memory studies* (s. 109-118). Berlin: de Gruyter. ISBN/ISSN: 978-3-11-022998-1 (Kompendium)
- Bø, O. (1980). *Årshøgtidene i norsk tradisjon* (nr. 13, s. 11-128). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-00-05334-2. Hentet 13 fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS102629137&vid=MF
- Danbolt, G. (1991). Bibelmotiver i moderne billedkunst. I M. Sæbø, J. Schumacher & O. C. M. Kvarme (Red.), *Bibelen i Norge* (s. 251-282). Oslo: Det Norske Bibelselskap. ISBN/ISSN: 82-541-0314-3. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS100650775&vid=MF
- Eriksen, T. B. (1999). *Tidens historie* (s. 14-174). Oslo: Stenersens forl. ISBN/ISSN: 82-7350-514-6/82-7201-285-5/82-7201-259-6. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS093746369&vid=MF
- Frye, N. (1992). *Den store kode: Bibelen & litteraturen* (s. 212-249). [Århus]: Aros. ISBN/ISSN: 87-7003-528-8
- Hodne, Ø. (1991). Bibelen i norsk eventyrtradisjon. I M. Sæbø, J. Schumacher & O. C. M. Kvarme (Red.), *Bibelen i Norge* (s. 231-250). Oslo: Det Norske Bibelselskap. ISBN/ISSN: 82-541-0314-3. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS100650775&vid=MF
- Janson, T. (2006). *Latin: Kulturen, historien, språket* . Oslo: Pax. ISBN/ISSN: 82-530-2891-1
- McGowan, A. B. (2014). *Ancient Christian worship: Early church practices in social, historical and theological perspective* (s. 217-262). Grand Rapids, Mich.: Baker Academic. ISBN/ISSN: 978-0-8010-3152-6 (Kompendium)
- Skottene, R. (2002). *Kristne symboler: En elementær innføring* [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-0918-3/978-82-543-0918-6
- Tobiassen, T., Elstad, H. & Norderval, K. M. (2006). *Kristendommen og kunst i vesteuropeisk kultur: Bilder og arkitektur* . Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 82-450-0150-3/978-82-450-0150-1
- Warring, A. (1996). Kollektiv erindring - et brugbart begreb. I B. E. Jensen, C. T. Nielsen & T. Weinreich (Red.), *Erindringens og glemslens politik* (s. 205-234). Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag. ISBN/ISSN: 87-7867-013-6 (Kompendium)

TE612 - «Brant ikke våre hjerter?». Teologi for kristent ungdomsarbeid (Perspektiver på Ungdom, kultur og tro)

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning

TE613 - «Brant ikke våre hjerter?». Kristent ungdomsarbeid (Perspektiver på Ungdom, kultur og tro)

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning

TE615 - «Brant ikke våre hjerter?». Kristent ungdomsarbeid (Menighetspedagogiske perspektiver på Ungdom, kultur og tro)

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Dean, K. C. (2004). *Practicing passion: Youth and the quest for a passionate church* . Grand Rapids, Mich.: Eerdmans Pub. ISBN/ISSN: 0-8028-4712-9
- Dykstra, C. R. (2005). *Growing in the life of faith: Education and Christian practices* (2. utg., IX-128). Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-22758-9/978-0-664-22758-6
- Martinson, R. (2007). The spirit and culture of youth ministry: A study of congregations with Exemplary Ministries with Youth. Hentet 2008-10-17 fra http://www.mf.no/doc/Forskning/Roland%20Martinson%20artikkel%20EYM%20Article.pdf
- Muthiah, R. (2003). Christian practices, congregational leadership, and the priesthood of all believers. Journal of religious leadership, 2 (2), s. 167-203. ISBN/ISSN: 1935-6943. Hentet fra http://arl-jrl.org/Volumes/MuthiahFA03.pdf
- Norheim, B. E. H. e. a. (2008). *Kan tru praktiserast?: Teologi for kristent ungdomsarbeid* . Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5
- Volf, M. & Bass, D. C. (Red.) (2002). *Practicing theology: Beliefs and practices in Christian life* (s. 13-50, 206-227, 245-263). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-4931-8/978-0-8028-4931-1

TEOL1110 - Bibelhebraiske grunnelementer

Emneansvarlig:	Andrew Donald Wergeland (Andrew.Wergeland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste a

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-06-13	09:00	2 timer		2016-07-04	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er eit kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.

For å studere Det gamle testamente må ein gjere bruk av hebraisk språk. Gjennom arbeid med språket blir ein meir fortruleg med den livsverda og dei tenkjemåtane tekstane sprang ut av og talte inn i. Arbeidet gjev også innsikt i problem og utfordringar knytte til det å omsetje og tolke bibeltekstar. Gjennom kjennskap til ei vitskapeleg utgåve av Det gamle testamente får ein vidare innsikt i den historiske overleveringa bak tekstane og den karakteren desse har. Tekstane i hebraiskpensumet er valde ut blant anna med sikte på bibel- og GT-studiet. Hebraisk blir studert med omfattande bruk av nyare informasjonsteknologi. Læringsmåla i faget tek utgangspunkt i at denne teknologien er tilgjengeleg både under språkstudiet og i seinare arbeid med bibeltekstar.

I dette emnet opparbeider studenten eit grunnlag for hebraiskspråkleg tekstarbeid.

Studiepoengreduksjon

Studentar som tek emnet saman med emne som heilt eller delvis overlappar, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjonar:
Med HE159 04V Bibelhebraisk reduserast dette emnet med 10 sp
Med TEOL1121 1 Bibelhebraisk reduserast dette emnet med 10 sp

Studiekrav
- bestå 75 % av vekeprøvene, som kan omfatte gloser og/eller grammatikkstoff som vurderes med godkjent/ikke godkjent

Avsluttende vurdering

Når emnet undervisast, er primært vurderingsalternativ avsluttande godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderast til «bestått» / «ikkje bestått».
Studierettleiar kan etter grunngjeven søknad innvilge sekundært vurderingsalternativ, som er skriftleg eksamen (2 timar). Prøven vurderast til «bestått» / «ikkje bestått». Dersom studenten ikkje får bestått avsluttande godkjenning av oppfylte studiekrav kan han/ho etter søknad (seinast 1 veke før den skriftlege eksamenen) gjevast høve til å skifte til sekundært vurderingsalternativ.

Hjelpemiddel: Ved skriftleg eksamen brukast hjelpemidla oppført i Vedlegg 1, Liste A. Lenke:

Mål og innhold
Studenten skal ha
- evne til å lese hebraisk tekst, samt kjennskap til hebraisk skrift og transkripsjon,
- kjennskap til dei viktigaste elementa i hebraisk grammatikk,
- evne til å arbeide med ei vitskapeleg tekstutgåve av Det gamle testamente,
- kjennskap til bruk av leksikon og eksegetisk programvare og
- eit grunnleggjande ordtilfang på 103 gloser.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Brown, F., Driver, S. R. & Briggs, C. A. (1996). *The Brown-Driver-Briggs Hebrew and English lexicon* . Peabody, Mass.: Hendrickson. ISBN/ISSN: 1-56563-206-0
- Elliger, K., Rudolph, W. & Kittel, R. (Red.) (1967). *Biblia Hebraica Stuttgartensia quae antea ... ediderat R. Kittel* (Ed. funditus renovata utg.). Stuttgart: Deutsche Bibelstiftung. ISBN/ISSN: 3-438-05218-0
- Wergeland, A. (2013). *Hebraisk grammatikk* (Foreløpig utg.). Oslo: Litteraturtjenesten MF. (Kjøpes på Vivo bokhandel)

TEOL1120 - Hebraiske tekstar

Emneansvarlig:	Andrew Donald Wergeland (Andrew.Wergeland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste a

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig prøve	2016-06-02	09:00	6 timer		2016-06-23	2016-05-04
Mappevurdering	2016-06-06	12:00			2016-06-27	2016-05-04
Muntlig dag 1	2016-06-09		15 minutter		2016-06-27	2016-05-04
Muntlig dag 2	2016-06-10		15 minutter		2016-06-27	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er eit kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.
Emnet takast normalt saman med TEOL2110 Innføring i arbeidet med Det gamle Testamente og er språkstudiedelen i eit samla gammaltestamentleg studium. Emnet byggjer på TEOL1110 Bibelhebraiske grunnelement (10 stp) som må være gjennomført før ein kan melde seg opp til eksamen i TEOL1120. I TEOL1120 held studenten fram med sitt studium av bibelhebraisk språk ved m.a. å arbeide språkleg med ca. 20 sider bibeltekst henta frå tekststudiedelane i TEOL2110 og TEOL5110/5120. Tekstane står på emnearket.

Studiepoengreduksjon

Studentar som tek emnet saman med emne som heilt eller delvis overlappar, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjonar:
Med GT511 04V Det gamle testamente med hebraisk reduserast dette emnet med 10 stp
Med HE159 04V Bibelhebraisk reduserast dette emnet med 10 sp
Med TEOL1121 Bibelhebraisk reduserast dette emnet med 10 sp

Studiekrav

Studenten skal i samband med seminarundervisninga:
- få godkjent 75% av dei utleverte tekstoppgåvene,
- delta i evaluering av studietilboda, dersom tilbodet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1120 har munnleg prøve (inntil 15 minutter) og mappeinnlevering som avsluttande vurdering. For å få avsluttande vurdering, må studenten innan fastsette fristar ha oppfylt studiekrava. Mappa skal inneholde 75% av utleverte tekstoppgåver (jf. studiekrava). Karakteren (A-F) setjast på grunnlag av den munnlege prøven (75%) og mappa (25%).

Studierettleiar kan etter skriftleg melding frå studenten innvilge sekundært vurderingsalternativ, som er skriftlig eksamen (6 timar). Dersom studenten ikkje får oppfylt studiekrava kan han (seinast 2 veke før skriftlig eksamen) gjevast høve til å skifte til sekundært vurderingsalternativ.

Karakteren (A-F) setjast på grunnlag av skriftlig eksamen eller på grunnlag av den munnlege prøven (75%) og mappa (25%).

Mål og innhold

Studenten skal ha
- grundig kunnskap om dei viktigaste elementa i hebraisk grammatikk,
- evne til å arbeide med ei vitskapeleg tekstutgåve av Det gamle testamentet,
- evne til å bruke leksikon og eksegetisk programvare,

- evne til å lese og omsetje hebraiske tekstar som inngår i den bibelfaglege undervisninga ved fakultetet og
- eit gammaltestamentleg basis-ordtilfang som svarer til alle ord som finst 50 eller fleire gonger i BHS (752 ord),

Kjeldetekstar
Sjå Emnearket.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Brown, F., Driver, S. R. & Briggs, C. A. (1996). *The Brown-Driver-Briggs Hebrew and English lexicon* . Peabody, Mass.: Hendrickson. ISBN/ISSN: 1-56563-206-0
- Elliger, K., Rudolph, W. & Kittel, R. (Red.) (1967). *Biblia Hebraica Stuttgartensia quae antea ... ediderat R. Kittel* (Ed. funditus renovata utg.). Stuttgart: Deutsche Bibelstiftung. ISBN/ISSN: 3-438-05218-0
- Wergeland, A. (2013). *Hebraisk grammatikk* (Foreløpig utg.). Oslo: Litteraturtjenesten MF. (Kjøpes på Vivo bokhandel)

TEOL1210 - Innføring i nytestamentlig gresk

Emneansvarlig:	Glenn Øystein Wehus (Glenn.O.Wehus@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste c

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-05-31	09:00	2 timer		2016-06-21	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - lavere grad.

Gresk studeres primært som et redskapsfag for det vitenskapelig baserte arbeid med Det nye testamente. Emnet gir en innføring i de grunnleggende elementene i nytestamentlig gresk grammatikk og gir et første møte med nytestamentlig tekst, dvs. Johannesevangeliet. Emnet legger grunnlaget for det videregående arbeid med gresk tekst og grammatikk i TEOL1220.

Emnet gir kompetanse til å arbeide med nytestamentlige og andre tidlig-kristne tekster på originalspråket i annen sammenheng, for eksempel historie, idéhistorie, religionshistorie, patristikk, kunsthistorie og arkeologi fra hellenistisk og tidlig-kristen tid.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KSEMGR-1 Semesteremne i koinégresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med NT511-04V Det nye testamente med gresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med GR151-04V Gresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med GR159-04V Gresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med TEOL1221 Gresk... reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- bestå 75 % av ukeprøvene i løpet av semesteret. Ukeprøvene er knyttet til læringsmålene for den enkelte uke, og kan omfatte både grammatikk og gloser. De vurderes med godkjent/ikke godkjent
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har to vurderingsalternativ:

Alternativ 1: Emnet TEOL1210 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».
Hvis studenten ikke består en avsluttende godkjenning av studiekrav, kan han/hun etter søknad (senest 1 uke før skriftlig eksamen) gis anledning til å skifte til sekundær eksamensform, dvs. en 2 timers skriftlig eksamen. Den skriftlige eksamenen vurderes med «A-F»

Altnernativ 2: Når emnet ikke undervises og det samtidig er gitt anledning til å avlegge eksamen, vurderes emnet med skriftlig eksamen (2 timer). Den skriftlige eksamenen vurderes med «A-F»
Hjelpemidler: Ved skriftlig eksamen anvendes hjelpemidlene beskrevet i Vedlegg 1, Liste C.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om skriftsystemet og god kjennskap til grunnelementene i den greske grammatikk
- kjennskap til et nytestamentlig basisordforråd tilsvarende alle ord i Johannesevangeliet kap. 1-4 som forekommer 10 ganger eller mer i NT (329 ord)
- evne til å lese og oversette nytestamentlig tekster med enklere vanskelighetsgrad, dvs. tekster fra Johannesevangeliet, primært representert ved de tekster som inngår i det eksegetiske pensum i emnene TEOL2210 og TEOL5210/5220

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Leivestad, R. & Sandvei, B. H. (1996). *Nytestamentlig gresk grammatikk* (Ny utg., 3. utg.). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-00-22566-6
- Newman, B. M. (1993). *A concise Greek-English dictionary of the New Testament* . Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft. ISBN/ISSN: 3-438-6008-6
- Sandvei, B. H. (2004). *Gloseguide til det greske nytestamente* (4. utg.). Oslo: Litteraturtjenesten MF. (Kjøpes på Vivo bokhandel)
- Sandvei, B. H. (2003). *Glosekort til det greske nytestamente* . Oslo: MF's litteraturtjeneste. (Kjøpes på Vivo bokhandel)
- Sandvei, B. H. (1998). *Øvingshefte for begynnere i koine-gresk*(6. utg.). Oslo: Litteraturtjenesten ved Det teologiske Menighetsfakultet. (Kjøpes på Vivo bokhandel)
- Sandvei, B. H. (2006). *Greske tekster: Hjelpebok til studiet av NT-tekster* (Korrigert opptrykk utg.). Oslo: Litteraturtjenesten, Det teologiske Menighetsfakultet.

Enten:/Either:

- Aland, B. (Red.) (1993). *The Greek New Testament* (4. utg.). Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft. ISBN/ISSN: 3-438-05110-9/3-438-05111-7

Eller:/Or:

- Nestle, E. & Nestle, E. (2012). *Novum Testamentum Graece* (28. rev. utg.). Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft. ISBN/ISSN: 9783438051561/978-3-438-05140-0

TEOL1220 - Nytestamentlig tekstarbeid

Emneansvarlig:	Glenn Øystein Wehus (Glenn.O.Wehus@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste c

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - lavere grad, og forutsetter innføringsemnet i gresk, TEOL1210. Emnet arbeider videre med nytestamentlig gresk grammatikk og med opparbeidelsen av et sentralt ordforråd. Dette skjer i rammen av lesning av tekster fra forskjelllige nytestamentlige litteraturturtyper: evangelielitteratur (Johannes- og Lukasevangeliet), apokalyptisk litteratur (Johannes´ åpenbaring), og paulinsk brevlitteratur (1. Korinterbrev).
Gresk studeres primært som et redskapsfag for det vitenskapelig baserte arbeid med Det nye testamente. Tekstutvalget i TEOL1220 (sammen med tekstene fra TEOL1210) er derfor identisk med de tekstene som inngår i de nytestamentlige emnene TEOL5210 og TEOL5220, og TEOL1220 (samt TEOL1210) representerer språkstudiedelen til dette nytestamentlige tekstemnet.

Emnet gir kompetanse til å arbeide med nytestamentlige og andre tidlig-kristne tekster på originalspråket også i annen sammenheng, for eksempel historie, idehistorie, religionshistorie, patristikk, kunsthistorie og arkeologi fra hellenistisk og tidlig-kristen tid.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KSEMGR-1 Semesteremne i koinégresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med NT511-04V Det nye testamente med gresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med GR151-04V Gresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med GR159-04V Gresk... reduseres dette emnet med 10 stp
Med TEOL1221 Gresk... reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

- gjennomføre og bestå minst 4 av 5 oppgaver i løpet av semesteret. Disse vurderes med godkjent/ikke godkjent
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet (TEOL1220) har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. For å kunne gå opp til skriftlig eksamen, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen.
Dersom studenten ikke har bestått studiekravene, kan han/hun etter søknad (senest 2 uker før skriftlig eksamenn) gis anledning til å skifte til sekundært vurderingsalternativ, dvs. en 6 timers skriftlig eksamen.

Skriftlig eksamen vurderes med karakter (A-F).
Tillatte hjelpemidler: Liste C

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om skriftsystemet og god kjennskap til elementene i den greske grammatikk,
- kjennskap til et nytestamentlig basisordforråd tilsvarende alle ord som forekommer 10 ganger eller mer i NT (ca. 1000 ord),
- evne til å lese og oversette nytestamentlige tekster med gjennomsnittlig vanskelighetsgrad, representert ved de fleste av de tekster som inngår i det eksegetiske pensum i emnet TEOL5210/TEOL5220. Det vil si Luk 1,1-4; 1,26-56; 2,1-21; 3,1-22; 4,1-44; 6,20-7,23; 7,36-8,25; 22,1-24,53; 1 Kor 8-15; Joh.åp. kap. 12-13; 20,1-21,8; 22,1-7

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Leivestad, R. & Sandvei, B. H. (1996). *Nytestamentlig gresk grammatikk* (Ny utg., 3. utg.). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-00-22566-6
- Newman, B. M. (1993). *A concise Greek-English dictionary of the New Testament* . Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft. ISBN/ISSN: 3-438-6008-6
- Sandvei, B. H. (2004). *Gloseguide til det greske nytestamente* (4. utg.). Oslo: Litteraturtjenesten MF. (Kjøpes på Vivo bokhandel)
- Sandvei, B. H. (2006). *Greske tekster: Hjelpebok til studiet av NT-tekster* (Korrigert opptrykk utg.). Oslo: Litteraturtjenesten, Det teologiske Menighetsfakultet.
- Sandvei, B. H. (2003). *Glosekort til det greske nytestamente* . Oslo: MF's litteraturtjeneste. (Kjøpes på Vivo bokhandel)
- Sandvei, B. H. (1998). *Øvingshefte for begynnere i koine-gresk*(6. utg.). Oslo: Litteraturtjenesten ved Det teologiske Menighetsfakultet. (Kjøpes på Vivo bokhandel)

Enten:/Either:

- Aland, B. (Red.) (1993). *The Greek New Testament* (4. utg.). Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft. ISBN/ISSN: 3-438-05110-9/3-438-05111-7

Eller:/Or:

- Nestle, E. & Nestle, E. (2012). *Novum Testamentum Graece* (28. rev. utg.). Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft. ISBN/ISSN: 9783438051561/978-3-438-05140-0

TEOL1320 - Katolsk kirkeliv i Norge og Skandinavia gjennom 1000 år

Emneansvarlig:	Else-Britt Nilsen (E.B.Nilsen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet TEOL1320 gir en oversikt i norsk og skandinavisk kirkehistorie med den katolske kirke som et sentralt perspektiv. Sentrale temaer vil være innføringen av kristendommen; kirkeorganisasjonen, klostrene og fromhetslivet i middelalderen; bakgrunnen for og forløpet av reformasjonen på 1500-tallet; samt gjenetableringen av den katolske kirke og utviklingstrekk framover fra 1800-tallets begynnende konfesjonelle mangfold, det moderne gjennombrudd fram til det 20. århundres økende religiøse pluralisme; Det annet vatikankonsils reformer og den store medlemsvekst i slutten av århundret.

Arbeidsform og organisering
Undervisningen på emnet vil bestå av forlesninger. I tillegg oppfordres studentene til å danne kollokviegrupper.

Studiekrav

For å kunne gå opp til avsluttende vurdering må studenten underveis i semesteret oppfylle følgende studiekrav:
- Levere emnerapport over oppgitt emne (800-1000 ord). Vurderes som godkjent / ikke godkjent.
- Levere og få godkjent utkast til faglig/skriftlig oppgave (1500-2500 ord) med utgangspunkt i emnets litteratur.
- Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1320 har faglig oppgave (2000 - 2500 ord) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

Mål og innhold

Mål
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om hovedtrekk i kristendommen historie i Norge;
- god kunnskap om innføringen av kristendommen i Norge og Skandinavia;
- kjennskap til kirkeorganisasjon, fromhetsliv og klosterliv i middelalderen;
- kunnskap om bakgrunnen for og gjennomføringen av reformasjonen i Norge og de religiøse, politiske og kulturelle endringer den medførte;
- kunnskap om utviklingstrekk i kirke- og kulturliv under 1800- og 1900-tallet;
- god kunnskap om den katolske kirkes historie i Norge med linjer til Sverige og Danmark under 1800- og 1900-tallet;
- evne til å reflektere over katolsk kirkeliv i Norge og Skandinavia i lys av historisk kunnskap

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aavitsland, K. B. (2014). Defending Jerusalem: Visualizations of a Chrisitian identity in medieval Scandinavia. I B. Kühnel, G. Noga-Banai & H. Vorholt (Red.)
  , *Visual constructs of Jerusalem* (s. 121-132). Turnhout: Brepols Publ. ISBN/ISSN: 978-2-503-55104-3 (Kompendium)
- Amundsen, A. B. & Laugerud, H. (2001). *Norsk fritenkerhistorie 1500-1850*
  (s. 23-74). Oslo: Humanist forl. ISBN/ISSN: 82-90425-47-3 (Kompendium)
- Bagge, S. (2000). *Mennesket i middelalderens Norge: Tanker, tro og holdninger 1000-1300* . Oslo: Aschehoug. ISBN/ISSN: 82-03-22509-8/978-82-03-23282-4
- Eidsvig, B. I. (1993). Den katolske kirke vender tilbake. I J. W. Gran, E. Gunnes & L. R. Langslet (Red.), *Den Katolske kirke i Norge: Fra kristningen til idag* (s. 143-426). Oslo: Aschehoug. ISBN/ISSN: 82-03-22012-6
- Laugerud, H. (2014). Gjerpen-rettssaken i 1613: Dens bakgrunn og konsekvenser. *Segl: Katolsk årsskrift for religion og samfunn,* s. 311-322. ISBN/ISSN: 1893-8728 (Kompendium).
- Malchau, S. (2005). Romersk-katolsk sygeplejeordner i Danmark efter reformationen. *Kvinder, køn & forskning,* (1-2), s. 88-105. ISBN/ISSN: 0907-6182.

- Nilsen, E.-B. (2009). Moderne kvinner under slør og flagrende gevanter: Ordenssøstre i Norge gjennom 150 år.St. Olav, 121 (5-6), s. 30-38. ISBN/ISSN: 0802-6726 (Kompendium).
- Nilsen, E.-B. (2007). Religious identity and national loyalty: Sisters in war. Journal of the European Society of Women in Theological Research = Jahrbuch der Europäischen Gesellschaft für theologische Forschung von Frauen,15 , s. 177-187. ISBN/ISSN: 1783-2446/978-90-429-1974-7 (Kompendium).

- Nilsen, E.-B. (2012). Ordenssøstre i Norge under dobbel ild?: Mellom postkonsiliær fornyelse og byggingen av velferdsstaten. I B. Løvlie, K. Norseth & J. Schumacher (Red.) , *Kirke, kultur, politikk: Festskrift til professor dr. theol. Bernt T. Oftestad på 70-årsdagen* (s. 111-119). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2851-9 (Kompendium)
- Nyberg, T. (1990). Introduction. I M. T. Harris (Red.), *Life and selected revelations* (s. 13-52). New York: Paulist Press. ISBN/ISSN: 0-8091-0434-2/0-8091-3139-0 (Kompendium)
- Oftestad, B. T. (2012). Norge og jesuittordenen - et stykke av antikatolisismens historie. *Segl: Katolsk årsskrift for religion og samfunn,* s . 231-241. ISBN/ISSN: 1893-8728. Hentet fra http://www.katolsk.no/tro/tema/historie/artikler/norge-og-jesuittordenen-2013-et-stykke-av-antikatolisismens-historie
- Oftestad, B. T., Rasmussen, T. & Schumacher, J. (2005). *Norsk kirkehistorie* (3. utg., s. 85-113). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-00-21808-2
- Oftestad, B. T., Rasmussen, T. & Schumacher, J. (2005). *Norsk kirkehistorie* (3. utg., s. 15-82). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-00-21808-2
- Werner, Y. M. (2013). The Catholic danger: The changing patterns of Swedish anti-Catholicism 1850-1965. I Y. M. Werner & J. Harvard (Red.), *European anti-Catholicism in a comparative and transnational perspective* (s. 135-148). Amsterdam: Rodopi. ISBN/ISSN: 9789042037076. Hentet fra http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOId=2273114&fileOId=4017325
- Werner, Y. M. (2007). Drottning Josefina - en katolsk furstinna i det protestantiska Norden. *St. Olav,* (5), s. 11-15. ISBN/ISSN: 0802-6726 (Kompendium).
- Werner, Y. M. (2009). Catholic mission and conversion in Scandinavia: Some reflections on religion, modernization, and identity construction. Scandinavian journal of history, 35 (1), s. 65-85. ISBN/ISSN: 1502-7716. Hentet fra http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOId=1459186&fileOId=3163706

TEOL1410 - Introduction to Church History and Christian Denominations

Emneansvarlig:	John Wayne Kaufman (John.W.Kaufman@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste f 2

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-06-08	09:00	4 timer		2016-06-29	2016-05-04
Godkjente studiekrav	2016-06-08	09:00			2016-06-29	2016-05-04

Generell informasjon

The Christian church was born in the Middle East but has become thoroughly global. The course Introduction to Church History and Christian Denominations will introduce students to the growth and diversification of Christianity through the centuries. In addition to giving an overview over the history of Christianity from the early church until the reformation, the course will focus on the main dominations in world Christianity today. The aim is to give an introduction to a selected group of churches and denominations, their historical background, growth, identity, distinctive features and beliefs. We want to present the churches with a focus on their own selfunderstanding but also from an external point of view. The course also includes some ecumenical reflections: what do the churches in general have in common and what are the main differences between them?

Studiekrav

- Submit on Fronter and receive approval for two essays (900-1200 words each) by the due date (see the syllabus for details on the topic of the essays and the due date).
- Participate in the evaluation of the curriculum and/or of the learning environment, if such evaluation is stipulated in the relevant term.

Avsluttende vurdering

The final assessment for this course is based on one written exam (4 hours). In order to receive a final assessment, the student must fulfill the course requirements within the fixed deadline. The course and final exam will be graded A-F.

Mål og innhold

After having completed the course the student shall have acquired:
- Understanding of the historical background for the most influential churches and denominations in the world today
- Understanding of the important doctrinal beliefs and the distinctive elements of their teaching and worship
- Insight in the most relevant ecumenical topics, challenges and possibilities the churches are facing today

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Hamilton, A. (2007). *Christianity's family tree: What other Christians believe and why* . Nashville, TN: Abingdon Press. ISBN/ISSN: 9780687491162
- Kay, W. K. (2011). *Pentecostalism: A very short introduction* (nr. 255). Oxford: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 978-0-19-957515-2
- Noll, M. A. (2011). *Protestantism: A very short introduction* . Oxford: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 978-0-19-956097-4
- O'Collins, G. (2008). *Catholicism: A very short introduction* (nr. 198). Oxford: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 0-19-954591-x/978-0-19-954591-9
- Tanner, N. P. (2011). *New short history of the Catholic Church* . London: Burns & Oates. ISBN/ISSN: 978-0-86012-455-9

TEOL1415 - Introduction to Systematic Theology

Emneansvarlig:	Terje Hegertun (Terje.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Høgskolekandidat - Menighetsledelse, misjon og media
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

TEOL1415 focuses on the distinctive character, function and task of academic theology within church and society. The course also presents and discusses selected issues within Christian dogmatics, with an emphasis on fundamental questions such as the view of revelation and what appear to be the most important sources for theological reflection.
Seen as Christian interpretation of life, dogmatics gives rise to other questions about the relevance and application of Christianity. That is why it is relevant to discuss the understanding of contemporary theology in light of tradition, reason and experience. The course focuses on issues such as the understanding of God, the trinity, the theology of creation, christology, salvation, ecclesiology and the sacraments.
As part of the course the students will acquaint themselves with methods and skills for written presentation at university level, and attend an obligatory computer and media course.

Studiekrav

In order to receive a final assessment, the student must:
- participate in the evaluation of the curriculum and/or of the learning environment, if such evaluation is stipulated in the relevant term.

Avsluttende vurdering

The final assessment for this course is based on one written exam (4 hours). The course and final exam will be graded A-F.

Mål og innhold

After having completed the course the student shall have acquired
- knowledge about the distinctive character and function of Christian theology
- knowledge about fundamental questions within Christian dogmatics
- knowledge about selected dogmatic issues, such as the trinity, christology, salvation, ecclesiology and different understandings of the sacraments
- ability to include insights from systematic theology in a contemporary Christian interpretation of life
- ability to apply technical insights for writing in the formulation of an essay

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Ford, D. F. (2013). *Theology: A very short introduction* . Oxford: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 9780199679973
- McGlasson, P. C. (2006). *Invitation to dogmatic theology: A canonical approach* (s. 39-143). Grand Rapids, Mich.: Brazos Press. ISBN/ISSN: 1-58743-174-2/978-1-58743-174-6
- McGrath, A. E. (2012). *Theology: The basics* (3. utg.). Malden, Mass.: Wiley-Blackwell. ISBN/ISSN: 0-470-65675-1/978-0-470-65675-4. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS122127803&vid=MF
- McGrath, A. E. (2011). *Christian theology: An introduction* (5. utg., s. 101-170). [Hoboken, N.J.]: Wiley-Blackwell. ISBN/ISSN: 1-4051-5360-1/978-1-4051-5360-7

TEOL1450 - Pentekostal tro i historisk og aktuelt perspektiv

Emneansvarlig:	Terje Hegertun (Terje.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

Pentekostal tro i historisk og aktuelt perspektiv tar for seg en viktig strømning innenfor kristendommen i det 20. århundre. Den regnes gjerne som «den fjerde store gren» av den globale kirke, ved siden av den ortodokse, katolske og reformatoriske. Som trosfellesskap finnes pinsekristendommen over hele verden, men den vokser særlig sterkt i den ikke-vestlige del av verden. Dette emnet gir oversikt over framveksten av bevegelsenes historie fram til i dag og gir et overgripende bilde av hva som særpreger pentekostal tro som teologisk tradisjon.

Det stilles ikke krav til forkunnskaper for å begynne på emnet, men institusjonen anbefaler at studentene knyttes til et bachelorløp i enten teologi eller kultur- og samfunnsfag - fordypning kristendom/RLE

Undervisning gis i form av forelesninger i emnet, eget studium av faglig litteratur og eventuell annen ressurslitteratur. Relevant studiemateriell legges ut Fronter.

Studiepoengreduksjon

Med KRL 110 reduseres dette emnet med 5 studiepoeng.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

MÅL
Studentene skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om de sosiale, kulturelle og religiøse faktorer for pinsebevegelsens historiske framvekst og utvikling de siste 100 årene, både i nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- kjennskap til pentekostal tro som globalt vekstfenomen og hvilke spesielle utfordringer denne trostradisjonen står overfor av teologisk, etisk og økumenisk art
- kjennskap til den karismatiske bevegelses historiske fremvekst og dens forhold til pinsebevegelsen
- evne til å reflektere over likheter og forskjeller mellom denne trostradisjonen og andre kirkers profil og særpreg

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Anderson, A. (2014). *An introduction to pentecostalism: Global charismatic Christianity* (2 utg.). Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 9781107033993/978-1107660946
- Bloch-Hoell, N. E. (1956). *Pinsebevegelsen: En undersøkelse av pinsebevegelsens tilblivelse, utvikling og særpreg med særlig henblikk på bevegelsens utforming i Norge* (s. 10-35, 110-138). Oslo: Universitetsforlaget. (Kompendium)
- Cox, H. (1996). *Fire from heaven: The rise of pentecostal spirituality and the reshaping of religion in the twenty-first century* (s. 81-122, 299-321). London: Cassell. ISBN/ISSN: 0-304-33698-x (Kompendium)
- Hegertun, T. (2008). Pinsebevegelsen og økumenikk. I K. O. Sannes & E. Grandhagen (Red.), *Med Kristus til jordens ender: Festskrift til Tormod Engelsviken* (s. 155-164). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2334-7 (Kompendium)
- Jonson, J. (2008). *Ekumenik på världens villkor: Kyrkornas världsråd i den ekumeniska rörelsen efter Uppsala 68* (s. 127-144). Stockholm: Verbum. ISBN/ISSN: 978-91-526-3158-4 (Kompendium)

- Lie, G. (2002). Helbredelse ved tro: Fra Möttlingen til Tulsa - et historisk overblikk. Refleks: Med karismatisk kristendom i fokus, 1 (2), s. 3-19. ISBN/ISSN: 1502-9700 (Kompendium).
- Lie, G. (2008). Norsk karismatisk fornyelse - en kortfattet historikk. Refleks: Med karismatisk kristendom i fokus, 7 (1), s. 63-77. ISBN/ISSN: 1502-9700 (Kompendium).
- Miller, D. E. & Yamamori, T. (2007). *Global Pentecostalism: The new face of Christian social engagement* (s. 15-38). Berkeley: University of California Press. ISBN/ISSN: 0520251938/0520251946/9780520251939/9780520251946 (Kompendium)
- Synan, V. (1997). *The Holiness-Pentecostal tradition: Charismatic movements in the twentieth century* (2. utg., s. 22-106, 129-166, 187-298). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-4103-1

TEOL1451 - Pentekostal teologi og spiritualitet

Emneansvarlig:	Terje Hegertun (Terje.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Kristendom/RLE Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-05-20	09:00	4 timer		2016-06-10	2016-05-04

Generell informasjon

TEOL 1451 Pentekostal teologi og spiritualitet tar for seg en sentral gren av den verdensvide kirke i det 21. århundre. Det gir innføring i en pentekostal tilnærming til teologisk tenkning. Emnet er opptatt av hva som særpreger pinsekristendommens spiritualitet og dogmatiske hovedposisjoner og det legger vekt på forståelsen av pneumatologi og tolkningen av Åndens gaver og frukter.

Det stilles ikke krav til forkunnskaper for å begynne på emnet, men institusjonen anbefaler at studentene knyttes til et bachelorløp i enten teologi eller kultur- og samfunnsfag - fordypning kristendom/RLE. Emnet bør tas i for- eller etterkant av TEOL1450 Pentekostal tro i historisk og aktuelt perspektiv. Disse to emnene bør sees i sammenheng.

Undervisning gis i form av forelesninger i emnet, eget studium av faglig litteratur, kildetekster og eventuell annen ressurslitteratur. Relevant studiemateriell legges ut i Fronter.

Studiepoengreduksjon

Med KRL110 reduseres dette emnet med 5 studiepoeng.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- levere og få godkjent essay (1500-2000 ord). Tema avtales med faglærer.
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen.

Mål og innhold

Studentene skal etter fullført emne ha
- kjennskap til sentrale elementer i pentekostal teologi: bibelsyn, soteriologi, pneumatologi, dåp, ekklesiologi, missiologi og eskatologi
- god kunnskap om pentekostal spiritualitet med særlig vekt på ulike tilnærminger til helbredelse og åndsfylde
- evne til å reflektere over pinsebevegelsens/den karismatiske bevegelsens forhold til andre kirkers teologi og spiritualitet

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- (1939). *Europeiska pingstkonferensen i Stockholm den 5-12 juni 1939: Tal, samtal och predikningar* (s. 50-72). Stockholm: Filadelfia. (Kompendium)
- Andersen, Ø. G. & Årdal, Ø. (1993). Pinsebevegelsen. I P. Borgen & B. Haraldsø (Red.), *Kristne kirker og trossamfunn* (s. 243-257). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 82-519-1137-0 (Kompendium)
- Cho, Y.-g. (1987). *Bønn: Nøkkelen til vekkelse* (s. 49-61). Bergen: Rhema Media. ISBN/ISSN: 82-7400-007-2 (Kildelitteratur) (Kompendium)
- Deere, J. (1997). *Overrasket av Guds stemme: Hvordan Gud taler idag gjennom profetier, drømmer og syner* (s. 190-204). [Skjetten]: Hermon forl. ISBN/ISSN: 82-7341-540-6 (Kildelitteratur) (Kompendium)

- Engelsviken, T., Hanssen, O. C. & Sannes, K. O. (1981). *Den Hellige Ånd i kirkens liv* (s. 18-32, 91-113). Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 82-531-7353-9 (Kompendium)
- Hayford, J. W. (1986). *Menighet i vekst: Historien om "The Church on the Way"* (s. 59-71). Stathelle: Kilden Media. ISBN/ISSN: 82-7408-000-9 (Kildelitteratur) (Kompendium)
- Hegertun, T. (2010). Vi tror på Bibelen og vedkjenner oss den apostoliske trosbekjennelsen: Pinsebevegelsen i forholdet til skrift og bekjennelse. I T. Austad, T. Engelsviken & L. Østnor (Red.), *Kirkens bekjennelse i historisk og aktuelt perspektiv* (s. 237-249). Trondheim: Tapir akademisk. (Kompendium)
- Hinn, B. (1991). *God morgen, Hellige Ånd* (s. 7-22). Torp: Agape. ISBN/ISSN: 82-90055-90-0/978-82-90055-90-0 (Kildelitteratur) (Kompendium)
- Jacobsen, L. & Tveit, K. (1993). Kristensentrene/trosmenighetene. I P. Borgen & B. Haraldsø (Red.), *Kristne kirker og trossamfunn* (s. 217-228). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 82-519-1137-0 (Kompendium)
- Kärkkäinen, V.-M. (2002). *An introduction to ecclesiology: Ecumenical, historical & global perspectives* (s. 68-78). Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press. ISBN/ISSN: 0-8308-2688-2 (Kompendium)
- MacNutt, F. (1982). *Helbredelse av hele mennesket* (s. 70-82, 92-97). Oslo: Ansgar. ISBN/ISSN: 82-503-0581-7 (Kildelitteratur) (Kompendium)
- Macchia, F. D. (1999). The struggle for global witness: Shifting paradigms in pentecostal theology. I M. W. Dempster, B. D. Klaus & D. Petersen (Red.), *The Globalization of pentecostalism: A religion made to travel* (s. 8-29). Oxford: Regnum. ISBN/ISSN: 1-870345-29-0 (Kompendium)
- Macchia, F. D. (2009). Baptized in the Spirit: Towards a global theology of Spirit baptism. I V.-M. Kärkkäinen (Red.), *The Spirit in the world: Emerging pentecostal theologies in global contexts* (s. 3-20). Grand Rapids: Eerdmans. ISBN/ISSN: 9780802862815 (Kompendium)
- Pethrus, L. (1931). *Gud med oss: Predikosamling* (s. 500-509). Stockholm: Filadelfia. (Kildelitteratur) (Kompendium)
- Rudmoen, R. (1982). Den kristne dåp. I T. e. a. Hegertun (Red.), *Pinsebevegelsen i Norge 75 år, 1907-1982 [jubileumskonferansen i tekst og bilder]* (s. 109-116). [Oslo]: Filadelfiaforl. ISBN/ISSN: 82-534-0581-2 (Kildelitteratur) (Kompendium)
- Somdal, A. (1990). *Tro og lære: Et forsøk på en samlet presentasjon av pinsevennenes tro og lære* (s. 13-44, 97-226, 335-371). [Oslo]: Filadelfiaforlaget. ISBN/ISSN: 82-534-0752-1
- Tangen, K. I. (1993). *Guds rike og kirkens helbredende tjeneste: En presentasjon og vurdering av John Wimbers forståelse av kirkens helbredende tjeneste med vekt på fysisk helbredelse* (s. 8-59). Oslo: [Forfatteren]. (Kompendium)
- Wigglesworth, S. (1996). *Alltid voksende tro* (Forord, Kap. 1, 6 og 15). [Nesbyen]: Logos. ISBN/ISSN: 82-7067-047-2 (Kildelitteratur) (Kompendium)
- Wimber, J. & Springer, K. (1991). *Prinsipper for åndelig vekst* (s. 137-165). Hovet: Hermon forlag. ISBN/ISSN: 82-7341-169-9 (Kildelitteratur) (Kompendium)
- Åleskjær, Å. (1986). *Gode nyheter til de syke* (s. 71-116). Torp: Livets ord. ISBN/ISSN: 82-90055-52-8 (Kildelitteratur) (Kompendium)

TEOL1461 - Innføring i systematisk teologi - katolsk variant

Emneansvarlig:	Helene Lund (Helene.Lund@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i den katolske presteutdannelsen. Emnet kan også inngå som et emne i programmet bachelor i teologi, bachelor i kristendom eller tas som enkeltemne. Emnet består av tre delemner: A. Innføring i fundamentalteologi (4 stp) og B. katolsk moralteologi (4 stp), konfesjonskunnskap (2 stp).

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet/-programmene Katolsk presteutdannelse, bachelor i teologi. Emnet kan inngå i følgende studieprogram: Bachelor i teologi, Bachelor i religion, kultur og samfunn.

Emnet undervises i vårsemesteret i partallsår.

Arbeidsmåtene vil veksle mellom selvstudium, oppgaveskriving og forelesninger.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner, eller tar emnet samtidig med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
.
Med TEOL1460 Innføring i systematisk teologi - katolsk variant reduseres emnet med 10 stp
Med KAT137-07H Katolsk moralteologi reduseres emnet med 5 stp.
Med KRL135-07H Katolsk moralteologi, religionsvitenskap og livssynskunnskap reduseres emnet med 4 stp.
Med KAT131-07H Innføring i katolsk fundamentalteologi og dogmatikk reduseres emnet med 5 stp.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- få godkjent et bokreferat (900-1200 ord) levert innen en fastsatt frist. Se emneark
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1461 har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. For å kunne få gå opp til eksamen må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen.

Mål

DELEMNE A: INNFØRING I FUNDAMENTALTEOLOGI (4 STP)
Studiet av fundamentalteologi ser på de grunnleggende forutsetninger for teologien. Det tar for seg troens egen rasjonalitet, dens grunnleggende kilder og postulater/utgangspunkt. Fundamentalteologien ser også på spørsmål knyttet til troens troverdighet og rasjonalitet slik den fremstår i møte med andre tankesystemer og religioner. Dette delemnet er en introduksjon til videre studier av fundamentalteologi, og det tar for seg de grunnleggende begrepene åpenbaring, tro, skrift og tradisjon.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om fundamentalteolgien som disiplin, både historisk og systematisk,
- god kunnskap om hva som menes med begrepet åpenbaring, samt gjengi ulike modeller for åpenbaring,
- kjennskap om hva som menes med begrepet ´Den hellige Skrift´, samt hva som menes med Skriftens inspirasjon,
- kunnskap om hva som ligger i begrepet ´tradisjon´,
- kunnskap om hvordan Den katolske kirke betrakter forholdet mellom Skrift og tradisjon,

- kjennskap til hva som menes med det teologiske begrepet ´tro´,
- evne til kritisk refleksjon over kristendommens ulike forsøk på å "gjøre rede for sitt håp" (jfr. 1 Pet 3, 15).

DELEMNE B: INNFØRING I KATOLSK MORALTEOLOGI (4 STP)
I dette delemnet ser man på grunnlagsetikk og utvalgte områdeetiske problemstillinger. De utvalgte områdeetiske problemstillingene er relevante for personer som tjenestegjør i Kirken.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- oversikt over de ulike formene for lov; naturrett, evig lov og guddommelig lov,
- kunnskap om den kristne etikkens særegne karakter,
- kunnskap om de kristne begrepene ´synd´ og ´omvendelse´
- kunnskap om og evne til å drøfte viktige etiske problemstillinger: menneskeverd, liv og død; familie og samliv; rettferdighet og fred; etiske perspektiver på kirkelig tjeneste; bioetikk

DELEMNE C: KONFESJONSKUNNSKAP (2 STP)
I dette delemnet fokuseres det på de viktigste kristne kirkesamfunnene: deres historiske bakgrunn, utbredelse, organisering, lære og forskjellige trosuttrykk. De ulike kirkene behandles både ut fra sin egen selvforståelse og med et faglig utenfrablikk.
Konfesjonskunnskapen skal bidra til et økumenisk perspektiv på studiet av den kristne tro og lære i dag.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til sentrale kristne kirkesamfunn og deres historiske bakgrunn,
- kjennskap til kirkesamfunnenes lære som ulike varianter av kristen livstolkning,
- kjennskap til de ulike kirkesamfunnenes trosuttrykk,
- kjennskap til kristent enhetsarbeid,

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Benedikt 16, p. (1993). *Innføring i kristendommen: Betraktninger over den Apostoliske trosbekjennelse* (s. 13-70, 105-117). Oslo: St. Olav forlag. ISBN/ISSN: 82-7024-070-2
- O'Collins, G. (2011). *Rethinking fundamental theology: Toward a new fundamental theology* (s. 1-17, 56-135, 166-264). Oxford: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 978-0-19-960556-9

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Bischofberger, E. (1995). *Människovärdet vid livets gränser: Etiska riktmärken för livsvetenskaperna och sjukvården* (2. utg.). Uppsala: Katolska bokförlaget. ISBN/ISSN: 91-85530-23-9
- Pinckaers, S. (2001). *Morality: The Catholic view* . South Bend, Ind.: St. Augustine's Press. ISBN/ISSN: 1-890318-56-6

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Austad, T. (2002). Økumenikk. *Det kristne Norge: Innføring i konfesjonskunnskap* (s. 287-297). Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 978-82-7634-354-0/82-7634-354-6 (Kompendium)
- Borgen, P. & Haraldsø, B. (Red.) (1993). *Kristne kirker og trossamfunn* (s. 11-18, 41-55, 77-93, 113-126, 129-141, 145-156, 159-169, 181-191, 195-205, 219-228, 231-242, 245-257, 261-271, 275-285). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 82-519-1137-0

TEOL1510 - Innføring i prestetjeneste og praktisk teologi

Emneansvarlig:	Linn Sæbø Rystad (Linn.S.Rystad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

TEOL1510 er det første av flere integrerte praktikumsemner innen profesjonsstudiet i teologi. Emnet er delt inn i to delemner:
Delemne A gir innføring i prestetjeneste og innførende øvelse i et utvalg av prestetjenestens kompetanser/gjøremål. Det legges vekt på utvikling av pastoral identitet og spiritualitet.
Delemne B gir innføring i praktisk teologi og i praktisk-teologisk metode, med vekt på fagforståelse, kirkekunnskap og øvelse i å reflektere teologisk i spennet mellom praksis og teori.
Emnet er et kjerneemne i profesjonsstudiet i teologi.

Arbeidsform og organisering
Emnet består av varierte arbeidsformer:
- Forelesninger
- Praktisk-teologiske verksteder
- Ekskursjon
- Seminarundervisning
- Studentens egenaktivitet i forarbeidet til oppgaven i delemne B.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med TEOL1540 Kirkekunnskap reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

For å kunne gå opp til avsluttende mappesamtale må studenten underveis i semesteret oppfylle følgende studiekrav:
- Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.
- Bestått kortprøve i delemne B.
- Godkjent oppmøte i undervisningen i delemne A, samt undervisningen i oppgavemetodikk og veiledningsseminaret i delemne B. Det er krav om 100 % oppmøte, men emneansvarlig kan innvilge inntil 25% fravær etter begrunnet søknad.
- Levere og få godkjent mappeinnlevering. Mappen skal inneholde følgende arbeider beskrevet nedenfor:
- Levere og få godkjent litteraturbasert refleksjonsnotat relatert til retreaterfaring og en av bøkene under tilleggslitteratur delemne A (1000-1500 ord).
- Levere og få godkjent utkast til preken (etter mal), med refleksjoner over prosessen (til sammen 1000-1500 ord).
- Levere og få godkjent kortfattet refleksjonsnotat over arbeid med pedagogisk tiltak for barn/unge (600-800 ord).
- Levere og få godkjent kortfattet refleksjonsnotat over sjelesørgerisk problemstilling (600-800 ord).
- Levere oppgave (etter mal) med beskrivelse/refleksjon over gudstjenester i to utvalgte menigheter (2000-2400 ord).

Avsluttende vurdering
Emnet TEOL1510 har mappesamtale som eksamensform. Mappen inneholder innleveringene beskrevet under "Studiekrav". For å kunne gå opp til mappesamtalen må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål

DELEMNE A: INNFØRING I PRESTETJENESTE (5 STP)
Delemne A gir innføring i prestetjeneste og innførende øvelse i et utvalg av prestetjenestens kompetanser/gjøremål. Det legges vekt på utvikling av pastoral identitet og spiritualitet.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- Kjennskap til prestetjenestens teologi og til prestetjenesten som profesjon.
- Evne til å reflektere over forholdet mellom egen identitet/spiritualitet og pastoral identitet/spiritualitet.
- Evne til å arbeide beskrivende og utviklende med muntlighet og personlig uttrykk.
- Kjennskap til sjelesorgfaget; evne til å reflektere over ulike sider ved et knippe sjelesorgcase
- Kjennskap til homiletikkfaget; evne til å utvikle en preken, og reflektere over dette arbeidet i lys av relevant teori.
- Kjennskap til menighetspedagogikkfaget; evne til å utvikle pedagogisk opplegg for et avgrenset læringstiltak i en menighet, og reflektere over dette arbeidet i lys av relevant teori.

DELEMNE B: INNFØRING I PRAKTISK TEOLOGI OG PRAKTISK-TEOLOGISK METODE (5 STP)
Delemne B gir innføring i kirkekunnskap, i praktisk teologi og i praktisk-teologisk metode. Delemnet vektlegger ekklesiologiske, liturgiske og diakonale perspektiver. Delemnet gir øvelse i å reflektere teologisk i spennet mellom praksis og teori.

Det er en fordel om studentene har gjennomført gjennomfører EX1020 delemne B i samme semester, fordi dette emnet gir innføring i ulike modeller for praktisk teologi.

MÅL DELEMNE B
Studenten skal etter fullført emne ha
- Kjennskap til Den norske kirkes ordning og rettslige status, og til andre kirkesamfunn/livssynsorganisasjoner i Norge
- Kjennskap til kirkebyggets arkitektur og bruk, og kirkeårets oppbygging.
- Kjennskap til ordning for gudstjeneste og kirkelige handlinger i Den norske kirke.
- Kunnskap om sosiologiske og teologiske perspektiver på Den norske kirke som folkekirke.
- Kunnskap om sosiologiske og teologiske perspektiver på gudstjenesteliv og diakoni i Den norske kirke.
- Evne til å observere gudstjenestepraksis og/eller diakonal praksis i en lokalmenighet, og reflektere over disse i lys av relevant teori.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Afdal, G., Haakedal, E. & Leganger-Krogstad, H. (1997). *Tro, livstolkning og tradisjon: Innføring i kontekstuell religionsdidaktikk* (s. 15-39). [Oslo]: Tano Aschehoug. ISBN/ISSN: 82-518-3274-8 (Kompendium)
- Engedal, L. G. (2004). Utvikling av sjelesørgerisk kompetanse: Refleksjoner og perspektiver. Tidsskrift for sjelesorg, 24 (2), s. 84-95. ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium).
- Isaksen, S. & Saxegaard, F. (2012). *Innføring i pastoralteologi* . Oslo: MF. (Se Fronter)
- Saxegaard, F. (2013). *Homiletikk til å begynne med* . Oslo: MF. (Se Fronter)
- Søbstad, F. (2006). Læring i kirken sett i et utvidet perspektiv. I T. S. Lannem & H. Stifoss-Hanssen (Red.) *Metode, mål og mening i den Norske kirkes trosopplæringsreform* (s. 147-154). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 82-519-2182-1/978-82-519-2182-4 (Kompendium)

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Nouwen, H. J. M. (2006). *Å søke en helhet: De tre trinnene i utviklingen av et åndelig liv* (et utvalg på 100 sider). Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-1057-2/978-82-543-1057-1

Eller:/Or:
- Malm, M. (1991). *Veivisere: En bok om kristent lederskap* (et utvalg på ca 100 sider). Oslo: Nye Luther forl. ISBN/ISSN: 82-531-7536-1

Eller:/Or:
- Benner, D. (2004). *The gift of being yourself: The sacred call to self-discovery* (et utvalg på ca 100 sider). Trowbridge: Eagle Publishing. ISBN/ISSN: 9780863476112

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- (2015). *Norsk kirkekunnskap* . (Se Fronter)
- Botvar, P. K. & Schmidt, U. (Red.) (2010). *Religion i dagens Norge: Mellom sekularisering og sakralisering* (s. 11-24, 44-59, 60-80, 181-195). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01750-1
- Den Norske kirke, . (2011). *Gudstjeneste for Den norske kirke* (Bokmål utg., 6.1-6.24). Stavanger: Eide forlag. ISBN/ISSN: 978-82-514-0754-0. Hentet fra www.kirken.no/?event=downloadFile&FamID=241700
- Hegstad, H. (2009). *Den virkelige kirke: Bidrag til ekklesiologien* (s. 87-107, 149-175). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2500-6
- Modéus, M. (2007). *Menneskelig gudstjeneste: Om gudstjenesten som relation og ritual* (s. 161-177). København: Alfa. ISBN/ISSN: 978-87-91191-28-2 (Kompendium)
- Nissen, J. (2008). *Diakoni og menneskesyn* (s. 41-77, 98-161). Frederiksberg: Aros. ISBN/ISSN: 978-87-7003-643-6
- Postholm, M. B. (2010). *Kvalitativ metode: En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier* (2. utg., s. 50-67). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01694-8 (Kompendium)

I tillegg:/Additionally:

Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Hellemo, G. (Red.) (2014). *Gudstjeneste på ny* (s. 13-31, 73-88, 127-147, 151-177). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-02307-6

Eller:/Or:
- White, J. F. (2000). *Introduction to Christian worship* (3rd utg., s. 47-80, 81-110). Nashville, Tenn.: Abingdon Press. ISBN/ISSN: 9780687091096

Eller:/Or:
- Den Norske kirke, . (2011). *Gudstjeneste for Den norske kirke* ([Bokmål utg.] utg., 7.1-7.51). Stavanger: Eide forlag. ISBN/ISSN: 978-82-514-0754-0 (Se Fronter). Hentet fra www.kirken.no

Eller:/Or:
- Modéus, M. (2007). *Menneskelig gudstjeneste: Om gudstjenesten som relation og ritual* (s. 205-245). København: Alfa. ISBN/ISSN: 978-87-91191-28-2

Eller:/Or:
- Modéus, M. (2013). *Gudstjänstens kärnvärden: Om relationer, världen och form i gudstjänsten* (s. 83-131). Stockholm: Verbum. ISBN/ISSN: 9789152633144 (Kompendium)

Eller:/Or:
- Nissen, J. (2008). *Diakoni og menneskesyn* (s. 78-96). Frederiksberg: Aros. ISBN/ISSN: 978-87-7003-643-6

Eller:/Or:
- Senn, F. C. (2012). *Introduction to Christian liturgy* (s. 189-210). Minneapolis, Minn.: Fortress. ISBN/ISSN: 978-0-8006-9885-0 (Kompendium)

TEOL1516 - Grunnutdanning i sjelesorg

Emneansvarlig:	Leif Gunnar Engedal (Leif.G.Engedal@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet inngår som en del av et modul-basert kursopplegg ved Institutt for Sjelesorg (IFS), og kan kun tas av personer som er tilknyttet dette kursopplegget. Emnet har som hovedmål å bidra til sjelesørgerisk kunnskap og kompetanse blant medlemmer i Den norske kirke og frikirkene. En ønsker å bidra til en helhetsforståelse av sjelesorgens plass og innhold i menighetenes liv og virke. Opptak på studiet forutsetter generell studiekompetanse eller dokumentert realkompetanse.

Arbeidsform og organisering:
Det veksles mellom: Undervisning i plenum, rollespill og øvelser i grupper, case-studier, framlegg av refleksjoner og bokrapporter i grupper, egen refleksjon og gudstjenester med påfølgende refleksjoner over sjelesørgeriske komponenter. Alle samlingene er på Modum i IFS sine lokaler.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

- Få godkjent frammøte på undervisning (minimum 75%)
- Levere og få godkjent en bokrapport på 800-1000 ord
- Levere og få godkjent en avsluttende individuell skriftlig oppgave på 4000 ord
- Delta i evaluering av studietilbudet, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med fortløpende godkjenning av studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått»

Mål og innhold

Emnet vil hjelpe den enkelte til så se sin funksjon som sjelesørger i lys av egen livs- og troshistorie. Gjennom formidling av sjelesørgerisk kunnskap, erfaringsdeling og praktiske øvelser vil emnet gi innsikt i sjelesørgeriske problemstillinger, øke den enkeltes ferdigheter og bidra til personlig bearbeiding og relasjonskompetanse.

Gjennom egenrefleksjon og gruppearbeid vil det arbeides med spørsmål og eksempel som kan bidra til personlig integrering av kunnskapen. Gjennom øvelser og rollespill vil den enkelte deltaker utvikle sine ferdigheter som sjelesørger.

Til hver av samlingene vil deltakerne få et pensum som de skal lese. Hver deltaker skriver en bokrapport som legges fram for de andre deltakerne i grupper. I grupper vil deltakerne diskutere den litteraturen som de har lest.

Kursdeltakerne vil delta på gudstjenestelig samlinger. En vil i etterkant drøfte sjelesørgeriske elementer i forkynnelse og liturgi og se hvordan ulike elementer kan være betydningsfulle for den sjelesørgeriske prosess for den enkelte. Betydningen av et kristent fellesskap vil tillegges vekt, slik at sjelesorgen ikke sees uavhengig av det kristne fellesskap.

Mål:
Studenten skal etter fullført emne ha:
- Grunnleggende kunnskap om sjelesorgens egenart
- Kunnskap om spesielle sjelesørgeriske utfordringer i møte med en postmoderne kultur
- Evne til å reflektere over teori og praksis
- Evne til å vurdere sjelesorgens egenart i møte med annen samtalehjelp, som for eksempel psykologis/psykiatrisk hjelp
- Evne til egeninnsikt
- God evne til å samtale med mennesker i ulike livssituasjoner
- God evne til å møte menneskers eksistensielle og åndelige spørsmål
- God kunnskap om bruk av sjelesorgens spesielle midler, som bibel, bønn og liturgier

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Bergstrand, G. (2007). Själavårdstraditioner jag mött. Tidsskrift for sjelesorg, 27 (3), s. 177-185. ISBN/ISSN: 0333-3388.

- Björklund, L. (2005). *Tid til trøst: Om de vanskelige møtene*. Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 82-450-0332-8
- Crafoord, C. (2005). *Människan är en berättelse: Tankar om samtalskonst* (2. utg.). [Stockholm]: Natur och Kultur. ISBN/ISSN: 91-27-10879-1
- Eide, Ø. M. (2008). Det bærekraftige bibelord: Fra debatten om Bibelens rolle i den sjelesørgeriske samtalen. *Tidsskrift for sjelesorg*, (2), s. 94-109. ISBN/ISSN: 0333-3388.
- Engedal, L. G. (2004). Utvikling av sjelesørgerisk kompetanse: Refleksjoner og perspektiver. *Tidsskrift for sjelesorg*, (2), s. 84-96. ISBN/ISSN: 0333-3388.
- Engedal, L. G. (2008). Sjelesorgens teologiske forankring og egenart: Bidrag til refleksjon. Tidsskrift for sjelesorg, 28 (2), s. 76-93. ISBN/ISSN: 0333-3388.
- Engedal, L. G. (Red.) (2000). *Bibelen i sjelesorgen* (nr. nr 2/2000). [Vikersund]: Institutt for sjelesorg - Modum bad.
- Engedal, L. G. (1994). Guds hjerte og menneskets sjel. Tidsskrift for sjelesorg, 14 (2/3), s. 123-148. ISBN/ISSN: 0333-3388.
- Engedal, L. G. (2003). Mange fortellinger - ett liv: Momenter til belysning av narrativ teori. Tidsskrift for sjelesorg, 23 (3), s. 155-180. ISBN/ISSN: 0333-3388.
- Enstad, B. (2011). Den åpnende samtalen. *Tidsskrift for sjelesorg*, (2), s. 100-108. ISBN/ISSN: 0333-3388.
- Isaksen, S. (2007). Det viktigste er vel å være seg selv-?: Autensitet - etisk krav og evangelisk nåde?. *Tidsskrift for sjelesorg*, (3), s. 208-217. ISBN/ISSN: 0333-3388.
- Isaksen, S. (2011). Underets time: Tre perspektiver på den sjelesørgeriske samtalen. Tidsskrift for sjelesorg, 31 (2), s. 76-87. ISBN/ISSN: 0333-3388.
- Okkenhaug, B. (2002). *Når jeg ser ditt ansikt: Innføring i kristen sjelesorg*. Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-0926-4
- Solberg, K. (2002). Trosfortellingens betydning i sjelesorgen. *Tidsskrift for sjelesorg*, (2), s. 85-95. ISBN/ISSN: 0333-3388.

TEOL1517 - Sjelesorg i møte med konflikt og forsoning

Emneansvarlig:	Leif Gunnar Engedal (Leif.G.Engedal@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet inngår som en del av et modul-basert kursopplegg ved Institutt for Sjelesorg (IFS), og kan kun tas av personer som er tilknyttet dette kursopplegget.Emnet vil gi en grunnleggende innføring i konfliktforståelse, hva som kan være sentrale årsaker til konflikter og hvordan konflikter utvikler seg. Emnet fokuserer også på hvordan personlighetsmessige forskjeller kan være kilde til konflikt. Kurset vil i særlig grad ta opp spørsmål omkring konflikter i menigheter og organisasjoner. Opptak på studiet forutsetter generell studiekompetanse eller dokumentert realkompetanse.

Arbeidsform og organisering:
Det veksles mellom: Undervisning i plenum, rollespill og øvelser i grupper, case-studier, framlegg av refleksjoner og bokrapporter i grupper, egen refleksjon og gudstjenester med påfølgende refleksjoner over sjelesørgeriske komponenter.
Alle samlingene er på Modum i IFS sine lokaler.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

- Få godkjent frammøte på undervisning (minimum 75%)
- Levere og få godkjent en bokrapport på 800-1000 ord
- Levere og få godkjent en avsluttende individuell skriftlig oppgave på 4000 ord
- Delta i evaluering av studietilbudet, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med fortløpende godkjenning av studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått»

Mål og innhold

Det vil i undervisningen ble gitt en grunnleggende forståelse av hva konflikt er, sentrale årsaker til konflikter og hvordan konflikter utvikler seg. Det vil også bli undervist om hvordan personlighetsmessige forskjeller kan være kilde til konflikt. Kurset vil i særlig grad ta opp spørsmål omkring konflikter i menigheter og organisasjoner. Fokus vil være på sjelesorgens møte med mennesker som står i konflikter og på spørsmål omkring skam, skyld, tilgivelse, forsoning og åndeliggjøring av konflikter.

Gjennom egenrefleksjon og gruppearbeid vil det arbeides med spørsmål og eksempler som kan bidra til personlig integrering av kunnskapen.

Til hver av samlingene vil deltakerne få et pensum som de skal lese. Hver deltaker skriver en bokrapport som legges fram for de andre deltakerne i grupper. I grupper vil deltakerne diskutere den litteraturen som de har lest.

Kursdeltakerne vil delta på gudstjenestelig samlinger. En vil i etterkant drøfte sjelesørgeriske elementer i forkynnelse og liturgi og se hvordan ulike elementer kan være betydningsfulle for hvordan en sørgende vil kunne finne plass for seg og sitt liv.

Mål:
Studenten skal etter fullført emne ha:
- Grunnleggende konfliktforståelse
- Kunnskap om ulike årsaker til konflikter
- Kjennskap til ulike personlighetsmessige årsaker som kan ligge til grunn for konflikter
- Kunnskap om ulike måter å håndtere konflikter på
- Kunnskap om det alminnelige og det særegne ved konflikter i kirker og organisasjoner
- Innsikt i sentrale teologiske begreper som: skam, skyld, tilgivelse og forsoning og evne til å hjelpe mennesker når de strever med slike spørsmål i eget liv
- God evne til å samtale med mennesker som står i konfliktsituasjoner

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Andersen, J. A. (2004). *Folkeskikk og uskikk på jobben: Konfliktbehandling på arbeidsplassen* . Son: Barkas forl. ISBN/ISSN: 82-300-0054-9
- Eide, Ø. (2012). Traume og tilgivelse*Tidsskrift for sjelesorg,* (1), s. 53-69. ISBN/ISSN: 0333-3388.
- Eide, Ø. (2000). Konflikt oppstår når det menneskelige krenkes*Tidsskrift for sjelesorg,* (3), s. 74-86. ISBN/ISSN: 0333-3388.
- Hauge, A. (1991). Skal vi tilgi mer enn Gud?. *Tidsskrift for sjelesorg,* (1), s. 7-20. ISBN/ISSN: 0333-3388.
- Leer-Salvesen, P. (2009). *Forsoning etter krenkelser* . Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-0256-0
- Nordhelle, G. (2006). Et utvalg (hele boken unntatt kapittel 2). I *Mekling* (Vol. 1). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-33171-6
- Okkenhaug, J. L. (1992). Konflikter i kirken. *Tidsskrift for sjelesorg,* (1). ISBN/ISSN: 0333-3388.
- Stoltenberg, S. (2011). *Når fellesskapet belastes: Om medarbeiderkonflikter i menighet og forsamling* . [Oslo]: Luther. ISBN/ISSN: 978-82-531-4641-6
- Stray, R. *Når konflikt er tema i sjelesorgen* .
- Stray, R. *Konfliktforståelse* .

TEOL1518 - Sjelesorg i møte med sorg og krise

Emneansvarlig:	Leif Gunnar Engedal (Leif.G.Engedal@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet inngår som en del av et modul-basert kursopplegg ved Institutt for Sjelesorg (IFS), og kan kun tas av personer som er tilknyttet dette kursopplegget. Emnet har som hovedmål å bidra til sjelesørgerisk kunnskap og kompetanse om ulike former for tap og tapserfaringer. Emnet vil ha fokus på nyere sorgteorier og på hvordan møte ulike mennesker i deres sorg. Opptak på studiet forutsetter generell studiekompetanse eller dokumentert realkompetanse. Alle samlinger er i IFS sine lokaler på Modum.

Arbeidsform og organisering:
Det veksles mellom: Undervisning i plenum, rollespill og øvelser i grupper, case-studier, framlegg av refleksjoner og bokrapporter i grupper, egen refleksjon og gudstjenester med påfølgende refleksjoner over sjelesørgeriske komponenter.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner

Studiekrav

- Godkjent frammøte på undervisningen (minimum 75%)
- Levere og få godkjent en bokrapport på 800-1000 ord
- Levere og få godkjent en avsluttende individuell skriftlig oppgave på 4000 ord

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med fortløpende godkjenning av studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått»

Mål og innhold

Emnet vil gi en innføring i ulike former for tap og tapserfaringer. Undervisningen vil ha fokus på nyere sorgteorier og på hvordan en kan møte ulike mennesker i deres sorg. Emnet vil se på det tabubelagte og på hvordan en kan komme både barn, unge og gamle i møte gjennom samtaler og god lytting. Det vil også bli gitt noe undervisning i traumer og traumebearbeiding.

Gjennom egenrefleksjon og gruppearbeid vil det arbeides med spørsmål og eksempler som kan bidra til personlig integrering av kunnskapen. Gjennom øvelser og rollespill vil den enkelte deltaker kunne utvikle sine ferdigheter som sjelesørger.

Til hver av samlingene vil deltakerne få et pensum som de skal lese. Hver deltaker skriver en bokrapport som legges fram for de andre deltakerne i grupper. I grupper vil deltakerne diskutere den litteraturen som de har lest.

Kursdeltakerne vil delta på gudstjenestelig samlinger. En vil i etterkant drøfte sjelesørgeriske elementer i forkynnelse og liturgi og se hvordan ulike elementer kan være betydningsfulle for den sjelesørgeriske prosess for den enkelte. Betydningen av et kristent fellesskap vil også tillegges vekt, slik at sjelesorgen ikke sees uavhengig av det kristne fellesskap.

Mål:
Studenten skal etter fullført emne ha:
- Grunnleggende kunnskap om sorg og sorgteorier
- Kunnskap om ulike måter å sørge på: sorg hos barn og ungdom, hos menn og kvinner
- Kunnskap om kjennetegn ved brå død og kjennskap til traumeteori
- Kjennskap til det tabubelagte i sorgens landskap
- Evne til å se det individuelle i menneskers ulike måter å sørge og mestre på
- God evne til å lytte til og samtale med mennesker som sørger og bærer på ulike tap
- God evne til å lytte til menneskers eksistensielle behov og spørsmål omkring tro og mening i møte med livets smerte og det uforståelige.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Bugge, K. E., Eriksen, H. & Sandvik, O. (Red.) (2003). *Sorg* . Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 82-7674-708-6/978-82-7674-708-9
- Børresen, A. & Bjønnes, I. (2001). Ritualer, symboler og symbolhandlinger i sjelesorgen.Tidsskrift for sjelesorg, 21 (3), s. 185-197. ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium).

- Danbolt, L. J. (2001). Ritualisering i forbindelse med katastrofer. Tidsskrift for sjelesorg, 21 (3), s. 175-183. ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium).
- Dyregrov, A. (2010). *Å ta avskjed: Ritualer som hjelper barn gjennom sorg* . Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-1049-7
- Ekvik, S. (2010). *Tårer uten stemme: Når barn er blant dem som sørger* ([Rev.] utg.). Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1162-2
- Lewis, C. S. (2008). *En sorg som min* . [Oslo]: Luther. ISBN/ISSN: 978-82-531-4580-8
- Okkenhaug, B. m. (2012). Temanr: Det onde - og det vonde. Tidsskrift for sjelesorg, 32 (3). ISBN/ISSN: 0333-3388.
- Okkenhaug, B. m. f. (2009). Temanr: Lidelse og mening. Tidsskrift for sjelesorg, 29 (2), s. 82-115, 118-128. ISBN/ISSN: 0333-3388.
- Okkenhaug, B. m. f. (2010). Temanr: Selvmord og brå død. Tidsskrift for sjelesorg, 30 (4), s. 260-279, 282-325. ISBN/ISSN: 0333-3388.
- Okkenhaug, B. m. f. (2011). Temanr: Å bære det uutholdeligeTidsskrift for sjelesorg, 31 (3), s. 154-197, 200-213. ISBN/ISSN: 0333-3388.
- Strand, O. (2012). Gutters sorg. Tidsskrift for sjelesorg, 32 (1), s. 4-14. ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium).

TEOL1540 - Innføring i praktisk teologi med praksis

Emneansvarlig:	Linn Sæbø Rystad (Linn.S.Rystad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Ungdom, kultur og tro (UKT).
Emnet gir en innføring i noen sentrale praktisk-teologiske emneområder.
Emnet er organisert i to delemner:
Delemne A gir en innføring i misjon, og inkluderer også veiledet praksis (5 stp),
Delemne B gir en innføring i noen religionssosiologiske perspektiver og ekklesiologi med vekt på liturgikk, diakoni og kirkekunnskap. (5stp)

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten ha:
- bestått kortprøve i delemne B.
- fått godkjent oppmøte i undervisningen i delemne A og oppgavemetodikk i delemne B. Det er krav om 100% oppmøte, men emneansvarlig kan innvilge inntil 25% fravær etter søknad.
- levert og fått godkjent et litteraturbasert refleksjonsnotat (1000-1500 ord) knyttet til delemne A om valgfri bok med utgangspunkt i en problemstilling som er hentet fra praksis
- levert og fått godkjent en oppgave med beskrivelse/refleksjon over to gudstjenester i to utvalgte menigheter, på bakgrunn av utarbeidet mal (inntil 2000-2400 ord).
- fått godkjent læringskontrakt relatert til praksis levert innen en fastsatt frist
- bestått praksis
- fått godkjent evalueringsrapport fra praksis levert innen fastsatt frist
- deltatt i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1540 har mappesamtale som eksamensform. Mappen inneholder innleveringene: Litteraturbasert refleksjonsnotat og beskrivelse/refleksjon over to gudstjenester. For å kunne gå opp til mappesamtalen må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål

A. INNFØRING I MISJON OG VEILEDET PRAKSIS (5 STP)
Praksisstudiet inngår i TEOL1640, TEOL1540 , TEOL2540 og TEOL2542 og har sin har sin forankring i disse emnene. Studentene skal være i veiledet praksis 6 timer i uka over fire semester, og denne finner sted i et ungdomsarbeid i en menighet i Den norske kirke, i annet Kirkesamfunn eller organisasjon. Studenten får veiledning 1 gang per måned av en av de som er ansvarlige for ungdomsarbeidet i praksismenigheten. Delemnet gir også en innføring i misjon. Studentene skal delta på en retreatdag.

MÅL FOR DELEMNE A
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om missiologi med særlig vekt på misjonal ekklesiologi
- kunnskap om misjonalt ungdomsarbeid
- kjennskap ved ulike sider av bønn og retreat

DELEMNE B: INNFØRING I PRAKTISK TEOLOGI OG PRAKTISK-TEOLOGISK METODE (5 STP)
Delemne B gir innføring i kirkekunnskap, i praktisk teologi og i praktisk-teologisk metode.
Delemnet vektlegger ekklesiologiske, liturgiske og diakonale perspektiver og bringer dette i dialog med ulike religionssosiologiske perspektiver. Delemnet gir øvelse i å reflektere teologisk i spennet mellom praksis og teori. Vi gjør oppmerksom på at spørsmål om forholdet mellom teori og praksis i teologifaget også tematiseres i EX1020, delemne B.

MÅL DELEMNE B
Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til Den norske kirkes ordning og rettslige status, og til andre kirkesamfunn/livssynsorganisasjoner i Norge
- kjennskap til kirkebyggets arkitektur og bruk, og kirkeårets oppbygging.
- kjennskap til ordning for gudstjeneste og kirkelige handlinger i Den norske kirke.
- kunnskap om sosiologiske og teologiske perspektiver på Den norske kirke som folkekirke.
- kunnskap om sosiologiske og teologiske perspektiver på gudstjenesteliv og diakoni i Den norske kirke.
- evne til å observere gudstjenestepraksis i en lokalmenighet, og reflektere over disse i lys av relevant teori.

Organisering og undervisning

Undervisning i forelesninger, seminarform, øvelser, selvstudium og praksis. Praksisperioden er veiledet. Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i emnehefte for TEOL1540 og i Informasjonsheftet om praksis ved UKT.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Austnaberg, H. & Haug, K. S. (2013). *Engasjement og deltakelse: Misjon i trosopplæringens ungdomsfase*. Trondheim: Akademika. ISBN/ISSN: 978-82-519-2844-1
- Senter, M. H., Black, W., Clark, C. & Nel, M. (2001). *Four views of youth ministry and the church: Inclusive congregational, preparatory, missional, strategic* (IX-XIX). Grand Rapids, Mich.: Youth Specialties. ISBN/ISSN: 0-310-23405-0 (Kompendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- (2015). *Norsk kirkekunnskap* . (Se Fronter)
- Botvar, P. K. & Schmidt, U. (Red.) (2010). *Religion i dagens Norge: Mellom sekularisering og sakralisering* (s. 11-24, 60-80, 181-195). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01750-1
- Den Norske kirke, . (2011). *Gudstjeneste for Den norske kirke* (Bokmål utg., 6.1-6.24). Stavanger: Eide forlag. ISBN/ISSN: 978-82-514-0754-0. Hentet fra www.kirken.no/?event=downloadFile&FamID=241700
- Hegstad, H. (2009). *Den virkelige kirke: Bidrag til ekklesiologien* (s. 87-107, 149-175). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2500-6
- Modéus, M. (2007). *Menneskelig gudstjeneste: Om gudstjenesten som relation og ritual* (s. 161-177). København: Alfa. ISBN/ISSN: 978-87-91191-28-2 (Kompendium)
- Nissen, J. (2008). *Diakoni og menneskesyn* (s. 41-77, 98-161). Frederiksberg: Aros. ISBN/ISSN: 978-87-7003-643-6
- Postholm, M. B. (2010). *Kvalitativ metode: En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier* (2. utg., s. 50-67). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01694-8 (Kompendium)

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Hellemo, G. (Red.) (2014). *Gudstjeneste på ny* (s. 13-31, 73-88, 127-147, 151-177). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-02307-6

Eller:/Or:
- White, J. F. (2000). *Introduction to Christian worship* (3rd utg., s. 47-80, 81-110). Nashville, Tenn.: Abingdon Press. ISBN/ISSN: 9780687091096

Eller:/Or:
- Den Norske kirke, . (2011). *Gudstjeneste for Den norske kirke* ([Bokmål utg.] utg., 7.1-7.51). Stavanger: Eide forlag. ISBN/ISSN: 978-82-514-0754-0 (Se Fronter). Hentet fra www.kirken.no

Eller:/Or:
- Modéus, M. (2007). *Menneskelig gudstjeneste: Om gudstjenesten som relation og ritual* (s. 205-245). København: Alfa. ISBN/ISSN: 978-87-91191-28-2

Eller:/Or:
- Modéus, M. (2013). *Gudstjänstens kärnvärden: Om relationer, världen och form i gudstjänsten* (s. 83-131). Stockholm: Verbum. ISBN/ISSN: 9789152633144 (Kompendium)

Eller:/Or:
- Nissen, J. (2008). *Diakoni og menneskesyn* (s. 78-96). Frederiksberg: Aros. ISBN/ISSN: 978-87-7003-643-6

Eller:/Or:
- Senn, F. C. (2012). *Introduction to Christian liturgy* (s. 189-210). Minneapolis, Minn.: Fortress. ISBN/ISSN: 978-0-8006-9885-0 (Kompendium)

TEOL1561 - Innføring i praktisk teologi, katolsk variant

Emneansvarlig:	Helene Lund (Helene.Lund@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

TEOL 1561 er praktisk anlagt og retter seg mot preste-, diakon-, ordensnoviser, samt engasjerte legfolk, frivillige medarbeidere i kirken og andre interesserte. Emnet gir en innføring i enkelte pastoralteologiske disipliner. Det er delt inn i tre delemner:
Delemne A gir innføring i katolsk liturgi. Delemne B gir en innføring i homiletikk, kateketikk og didaktikk. Delemne C gir en innføring i pastoralteologi og spiritualteologi. Det legges vekt på utvikling av en pastoral identitet og spiritualitet. Delemnet gir fagforståelse og øvelse i å reflektere teologisk i spennet mellom praksis og teori.

Studieprogramtilhørlighet
Emnet er et kjerneemne i Innføringsstudier i katolsk kristendom.
Emnet kan inngå i følgende studieprogram:
Master i teologi ¿ katolsk presteutdanning, Bachelor i teologi, Bachelor i religion, kultur og samfunn.

Forkunnskaper: Det er ingen krav om forkunnskaper.
Det anbefales at studenten har innledende kunnskap i bibelfag.
Undervisning
Emnet undervises våren 2013, og deretter hvert tredje vårsemester.

Arbeidsform og organisering
Undervisning vil bli gitt i form av forelesninger, samt at studentene vil få mulighet til å utføre øvelser i grupper.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Bestå kortprøve knyttet til delemne A
- Delta i/observere katolske messer som angitt i emnearket
- Levere oppgave med beskrivelse/refleksjon over messer i to utvalgte menigheter, på bakgrunn av utarbeidet mal (inntil 2000 ord).
- Levere og få godkjent utkast til preken/evangelieforklaring (etter mal), med refleksjoner over prosessen, til sammen 1000 - 1500 ord.
- Levere og få godkjent kortfattet refleksjonsnotat over arbeid med pedagogisk tiltak for barn/unge, 600 - 800 ord.
- Levere og få godkjent litteraturbasert refleksjonsnotat (1000-1500 ord) om en av bøkene i delemne C.
- Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1561 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål

DELEMNE A: LITURGIKK (5 STP)
Delemne A skal gi studenten god innsikt i elementær liturgisk teologi, med vekt på den messen, tidebønnene og ritualene. I tillegg skal emnet gi innsikt i kirkeårets oppbygning.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- Kjennskap til Den katolske kirkes liturgiske bøker med særlig henblikk på alterboken (Norsk Missale), tidebønnsbøkene (Breviariet) og Bønneboken for Den katolske kirke.
- Kunnskap om kirkeårets oppbygning, om kirkerommets utforming, bruk og teologi, samt om liturgiske objekter.
- Kjennskap til liturgisk historie (romersk ritus).

DELEMNE B: HOMILETIKK, KATEKETIKK (5 STP)
Delemne B gir studenten kunnskap om trosformidling og prekenens betydning og rolle i kirkens liv. Emnet skal gjøre studenten istand til å gi en teologisk begrunnelse for forkynnelsens plass og funksjon i katolsk kirkeliv. Delemnet skal stimulere til bevisstgjøring i problemstillinger knyttet til forkynnelse av evangeliet for mennesker i dag. Emnet skal gi studenten kunnskap om kateketikk og opplæring

av barn og unge. Emnet gir mulighet til å oppøve ferdigheter for god kommunikasjon.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- Kjennskap til prekenens teologi.
- Evne til å arbeide beskrivende og utviklende med muntlighet og personlig uttrykk.
- Evne til å forkynne (drive evangelieforklaring).
- Kjennskap til kirkens kateketiske oppdrag og evne til å utvikle pedagogisk opplegg for et avgrenset læringstiltak i en menighet.
- Kjennskap til didaktiske utfordringer i menighetsarbeid.

DELEMNE C: PASTORAL- OG SPIRITUALTEOLOGI (5 STP)
Delemne C gir innsikt i pastoralteologi og spiritualteologi. Arbeidet med dette delemnet skal gi studenten innsikt i innholdet i diakon- og prestetjenesten, ordenskall, samt innsikt i hva som ligger i legapostolatet og veien til hellighet.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- Kjennskap til pastoralteologi.
- Kjennskap til ulike former for kall, inkludert både prestetjeneste, diakontjeneste, ordenskall og legapostolatet.
- Kjennskap til spiritualteologi
- Evne til å reflektere over forholdet mellom egen identitet/spiritualitet og pastoral identitet/spiritualitet.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- *Den generelle innledningen til missalet (rubrikkene)* . (Kildelitteratur). Hentet fra http://www.usccb.org/prayer-and-worship/the-mass/general-instruction-of-the-roman-missal/
- Benedikt 16, p. (2001). *Liturgiens ånd: En innføring* (s. 9-79, 111-158). Oslo: St. Olav forl. ISBN/ISSN: 82-7024-139-3
- Boyer, M. G. (2004). *The liturgical environment: What the documents say* (2. utg., s. 1-133). Collegeville, Minn.: Liturgical Press. ISBN/ISSN: 9780814630273
- Den Romersk-katolske kirke, . (1990). *Bønnebok for Den Katolske kirke* . Oslo: St. Olav. ISBN/ISSN: 82-7024-064-8/82-7024-060-5 (Kildelitteratur)
- Den Romersk-katolske kirke, . (1982). *Missale: Messebok for den Katolske kirke i Norge* ([Ny] utg.). [Oslo]: St. Olav. ISBN/ISSN: 82-7024-035-4 (Kildelitteratur)
- Den Romersk-katolske kirke, . (1999-2007). *Tidebønnene: Til liturgisk bruk for Den katolske kirke i Norge* (Studieutg. utg., Vol. 1-4). [Oslo]: St. Olav forl. ISBN/ISSN: 82-7024-109-1/82-7024-119-9/82702401350/82-7024-183-0 (Kildelitteratur)
- Elliott, P. J. (2005). *Ceremonies of the modern Roman rite: The Eucharist and the Liturgy of the hours: A manual for clergy and all involved in liturgical ministries* (Rev. utg.). San Francisco, Calif.: Ignatius Press. ISBN/ISSN: 9780898708301 (Kildelitteratur)
- Elliott, P. J. (2002). *Ceremonies of the liturgical year: According to the modern Roman rite: A manual for clergy and all involved in liturgical ministries* . San Francisco, Calif.: Ignatius Press. ISBN/ISSN: 089870829x/9780898708295 (Kildelitteratur)
- Halvorsen, P. B. (1989). *Jesu nattverd: Messen gjennom 2000 år* (s. 13-82, 99-180). [Oslo]: St. Olav forlag. ISBN/ISSN: 82-7024-054-0

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- *Retningslinjer for katekese* .. Hentet fra www.katolsk.no/organisasjon/norge/ks/retningslinjer/ks_03
- Andersen, J. (2007). Praktisk ungdomsarbeid: Ungdomsarbeideren, enkelt og greit. I M. Holmqvist (Red.), *Jeg tror jeg er lykkelig -: Ung tro og hverdag* (s. 124-133). Oslo: Kloster forl. ISBN/ISSN: 82-997499-0-5/978-82-997499-0-9 (Kompendium)
- Brenna, J. (2007). Tro og samfunn: Ung tro i dag. I M. Holmqvist (Red.), *Jeg tror jeg er lykkelig -: Ung tro og hverdag* (s. 154-164). Oslo: Kloster forl. ISBN/ISSN: 82-997499-0-5/978-82-997499-0-9 (Kompendium)
- Cervall, L. (1998). Finns det en katolsk pedagogik. *Signum: Katolsk orientering om kyrka, kultur, samhälle,* (9). ISBN/ISSN: 0347-0423.
- Den romersk-katolske kirke. Congregatio pro Clericis, . (2002). Part 1 kap. 3, Part 3, Part 4. I *General directory for catechesis* (s. 77-90, 137-153, 157-191). London: Catholic Truth Society. ISBN/ISSN: 9781860820267
- Kasper, W. (1985). Att ge tron vidare. *Signum: Katolsk orientering om kyrka, kultur, samhälle,* (8). ISBN/ISSN: 0347-0423.
- Paul 6, p. (1978). *Om forkynnelsen: Rundskriv til kirkens troende og til alle mennesker av god vilje* . [Oslo]: St.Olav forlag. ISBN/ISSN: 82-7024-011-7
- Søbstad, F. (2006). Læring i kirken sett i et utvidet perspektiv. I T. S. Lannem & H. Stifoss-Hanssen (Red.), *Metode, mål og mening i den Norske kirkes trosopplæringsreform* (s. 147-154). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 82-519-2182-1/978-82-519-2182-4
- Waznak, R. P. (1998). *An introduction to the homily* (s. 1-91). Collegeville, Minn.: Liturgical Press. ISBN/ISSN: 0-8146-2502-9

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Cahalan, K. A. (2010). *Introducing the practice of ministry* . Collegeville, Minn.: Liturgical Press. ISBN/ISSN: 9780814631690

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- Nouwen, H. J. M. (2006). *Å søke en helhet: De tre trinnene i utviklingen av et åndelig liv* (et utvalg på 100 sider). Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-1057-2/978-82-543-1057-1

Eller:/Or:

- Murray, P. (2006). Et utvalg på ca 100 sider. I *The new wine of Dominican spirituality: A drink called happiness* . London: Burns & Oates. ISBN/ISSN: 0-86012-417-7

Eller:/Or:

- Stinissen, W. (1982). *Maria i Bibelen og i vårt liv* . [Oslo]: St. Olav forl. ISBN/ISSN: 82-7024-039-7

TEOL1562 - Innføring i Den katolske kirkes kateketikk

Emneansvarlig:	Maria Junttila Sammut (Maria.J.Sammut@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Teologi 2-årige masterprogrammer - Religion, Society and Global Issues Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Katekese - undervisning i troens innhold og praksis - har vært avgjørende for kirkens liv gjennom hele dens lange historie. Den er viktig i kirkens egen videreformidling av seg selv (lat. tradere) gjennom generasjonene, og dermed står den sentralt i kirkens tradisjon. Kirkens katekese er nært knyttet til, men separat fra, kirkens utadrettede misjon. Den er også noe annet enn den opplæring til troen som finner sted i familiene. Katekesen er en systematisk overlevering av innholdet i og praktiseringen av kirkens tro.

Dette emnet ønsker å gi en generell innføring i kateketikk som fag. Det vil gi et kort historisk overblikk, innblikk i viktige kateketiske retninger i dag, samt være praktisk innrettet.
Hvordan skal studiet gjennomføres
Emnet undervises i kveldsøkter fordelt over to semestre. Det legges opp til forelesninger, gruppearbeid, praktiske oppgaver og egenstudium.
Praktiske oppgaver
Alle studentene skal gjennomføre to praktiske opplegg og levere refleksjonsnotat (1000-1500 ord) i tilknytning til disse. Det ene opplegget skal gjennomføres som en katekeseundervisning i en menighet, og det skal inkludere å planlegge, gjennomføre og evaluere et opplegg basert på emnets delemne C. Aktuell pensumlitteratur skal benyttes både til å lage opplegget og til å reflektere faglig over det. Opplegget skal godkjennes av faglærer i forkant av gjennomføringen. Det andre opplegget går ut på å velge en eller to gjenstander fra et konkret kirkerom som i en faglig oppgave (2500-2800 ord) skal analyseres teologisk og begrunnes didaktisk som artefakt i førstekommunionsundervisningen eller konfirmasjonsundervisningen.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- levere og få godkjent bokrapport (1200-2000 ord) med utgangspunkt i emnets pensum. Tema avtales med faglærer;
- gjennomføre praktisk opplegg i en menighet og levere refleksjonsnotat (1000-1500 ord) knyttet til dette;
- velge en eller to gjenstander fra et kirkerom, og skrive individuell skriftlig oppgave (2500-2800 ord)der gjenstandene analyseres teologisk og begrunnes didaktisk som artefakt i førstekommunionsundervisningen eller konfirmasjonsundervisningen;
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester;

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1562 har oppfyllelse av studiekrav som avsluttende vurdering. Emnet vurderes bestått/ikke-bestått.

Mål

DELEMNE A: KATEKESENS HISTORIE OG GRUNNLAG (3 stp)
I dette delemnet skal det gis en oversikt over den historiske utviklingen av kirkens katekese. Det vil særlig fokuseres på den kateketiske fornyelse på 1900-tallet, men dette vil også føre med seg et blikk på urkirken og tidlig middelalder som inspirasjonskilder for fornyelsen. I den historiske gjennomgangen vil man se på ulike modeller for katekese. Delemnet vil også reflektere rundt aktuelle utfordringer for katekesen, samt hvordan man kan benytte det teologiske grunnlaget for katekesen som en ressurs til å møte disse.
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om hovedtrekkene i den historiske utviklingen av Den katolske kirkes katekese
- kjennskap til de kirkelige dokumentene som er retningsgivende for dagens katekese
- kunnskap om aktuell teologi for kateketikk, særlig dens inndeling i katekismens fire pilarer: trosbekjennelsen, feiringen av det kristne mysterium, livet i Kristus og kristen bønn
- kjennskap til ulike modeller for katekese
- evne til å reflektere over aktuelle utfordringer for katekesen

DELEMNE B: TROSFORMIDLING (2 stp)
Dette delemnet studerer pedagogiske og metodologiske problemstillinger knyttet til katekesen. Katekese defineres som en systematisk fremstilling av kirkens tro. Da kirkens tro er mer enn teoretisk innhold, vil også fremstillingen av denne inneholde mer enn ren teoretisk meddelelse. Det vil fokuseres på kateketen som et trosvitne og på katekesen som en kirkens deltakelse i Guds egen pedagogikk.

Studenten skal etter fullført emne ha:

- god kunnskap om hva som ligger i uttrykket «Guds pedagogikk»
- kunnskap om induktiv og deduktiv metode, om erfaringsbasert katekese og om memorisering i katekesen
- evne til å artikulere konkrete læringsmål for katekesen
- evne til å reflektere rundt forholdet mellom pedagogikk, metodevalg og teologisk innhold i forbindelse med utarbeiding av kateketiske opplegg
- evne til å reflektere rundt hva det vil si at kateketen har et kirkelig kall

DELEMNE C: TROENS FORTELLINGER (4 stp)
Fortellinger er med på å danne fundamentet i menneskenes liv, så også i troens liv. Bibelen er en samling av små fortellinger som sammen utgjør en stor fortelling om Guds liv med menneskene, og helgenenes fortellinger kan ses på som konkretiseringer av denne store fortellingen. Menneskenes livsfortellinger er også fortellinger om hvordan de møter mysteriet og hvordan mysteriet rører deres dagligliv. Dette delemnet vil se på fortellingens logikk og viktighet for effektiv trosformidling.
Studenten skal etter fullført emne ha:
- grunnleggende kunnskap om Bibelens innhold, tilblivelse og overlevering
- kunnskap om sentrale intertekstuelle forbindelser mellom Det gamle og Det nye testamente
- oversikt over innholdet i: 1. Mosebok; 2. Mosebok 1-20; Ruts bok; Salme 1-8, 22-24; 32; 37-39; 77-78; 110-118; 137-139 og 146-150, Ordspråkene 1-8, Høysangen, Jesaja 1-12; 40-45; 52-55 og 65-66, Lukasevangeliet, Johannesevangeliet, Apostlenes gjerninger 1-18, Romerbrevet, 1. Korinterbrev 8-15 og Johannes åpenbaring 1-5; 21-22
- evne til å reflektere over forholdet mellom historie og fortelling
- kunnskap om helgenfortellingers teologiske relevans
- oversikt over innholdet i helgenfortellingene om Birgitta av Vadstena, Johannes Maria Vianney, Johannes Don Bosco, Therese av Lisieux, Maximilian Kolbe og Elisabeth Seton
- evne til å bruke fortelling som form i katekesen

DELEMNE D: BARNET, FAMILIEN OG KATEKETEN (3 stp)
I dette delemnet vil vi se på samspillet mellom kateketen, den som mottar katekese og familiene.
Studenten skal etter fullført emne:
- kunnskap om familiens rolle i trosundervisningen
- evne til å reflektere over rollen som kateket
- forstå betydningen av alderstilpasset undervisning og ha evne til å reflektere rundt utfordringer knyttet til ulike aldersgrupper
- vise kunnskap om og kritisk blikk på forkynnelse for barn

DELEMNE E: KIRKEROM, KUNST, BØNN OG LITURGI (3 stp)
I flere århundrer har det primære i katekesen bestått av deltakelse i kirkens liturgi, og ressursene har bestått i kirkeårets syklus, kirkebyggenes utforming, kunst og musikk. En tid har dette fokuset vært tilsidesatt av en mer klasseromspreget teoretisk katekese. Dette delemnet vil trekke frem liturgien, kirkerommet, kunsten og musikken som aktuelle og viktige ressurser i en tid der læring på nytt i økende grad foregår ved hjelp av det visuelle, det auditive og det håndfaste fremfor det intellektuelle. Delemnet har også en kort oversikt over aktuell ekklesiologi som grunnleggende for å forstå kirkens liturgiske liv.
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om kirkerommet som et uttrykk for kirkens liturgi og teologi
- evne til å reflektere teologisk rundt kirkerommets ulike symboler og til å ta i bruk disse i katekesen
- god kunnskap om kirkens sakramentale liv og hvordan kirkens katekese er nært knyttet til dette
- evne til å reflektere kritisk rundt barn og bønn, samt kjennskap til ulike måter å be på sammen med barn

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Kelly, F. D. (2007). *The mystery we proclaim: Catechesis for the third millennium* (2. utg., s. 27-65, 89-104, 151-157). Eugene, Or.: Wipf & Stock. ISBN/ISSN: 9781556356841
- Mongoven, A. M. (2000). *The prophetic spirit of catechesis: How we share the fire in our hearts* (s. 36-59, 64-112). New York: Paulist Press. ISBN/ISSN: 9780809139224
- Seland, T. (Red.) (2009). *"Lær meg din vei-": Kristen trosopplæring i går og i dag: En historisk oversikt* (nr. nr 10, s. 9-70). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 978-82-519-2447-4

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Farey, C. (2011). Methodology in the light of the pedagogy of God. I C. Farey, W. Linnig & M. J. Paruch (Red.), *The pedagogy of God: Its centrality in catechesis and catechist formation* (s. 163-169). Steubenville, Ohio: Emmaus Road Publishing. ISBN/ISSN: 9781931018722
- Kelly, F. D. (2007). *The mystery we proclaim: Catechesis for the third millennium* (2. utg., s. 105-149). Eugene, Or.: Wipf & Stock. ISBN/ISSN: 9781556356841
- Linnig, W. (2011). The pedagogy of God: Source and model for the pedagogy of the faith. I C. Farey, W. Linnig & M. J. Paruch (Red.), *The pedagogy of God: Its centrality in catechesis and catechist formation* (s. 151-162). Steubenville, Ohio: Emmaus Road Publishing. ISBN/ISSN: 9781931018722
- Paruch, M. J. (2011). The ecclesial vocation of the catechist. I C. Farey, W. Linnig & M. J. Paruch (Red.), *The pedagogy of God: Its centrality in catechesis and catechist formation* (s. 171-183). Steubenville, Ohio: Emmaus Road Publishing. ISBN/ISSN: 9781931018722

- Willey, P. (2011). An original pedagogy for catechesis. I C. Farey, W. Linnig & M. J. Paruch (Red.), *The pedagogy of God: Its centrality in catechesis and catechist formation* (s. 15-28). Steubenville, Ohio: Emmaus Road Publishing. ISBN/ISSN: 9781931018722
- Willey, P. (2011). The pedagogue and the teacher. I C. Farey, W. Linnig & M. J. Paruch (Red.), *The pedagogy of God: Its centrality in catechesis and catechist formation* (s. 29-50). Steubenville, Ohio: Emmaus Road Publishing. ISBN/ISSN: 9781931018722
- Willey, P. (2011). The pedagogy of God: Aim and process. I C. Farey, W. Linnig & M. J. Paruch (Red.), *The pedagogy of God: Its centrality in catechesis and catechist formation* (s. 51-79). Steubenville, Ohio: Emmaus Road Publishing. ISBN/ISSN: 9781931018722

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Helgenvitaer. Hentet 2013-04-16 fra www.katolsk.no
- Cavanaugh, B. (2005). Catechesis and storytelling: A franciscan perspective. *The Sower,* (January-March). (Kompendium).
- Eckhoff, J. W. (2000). *Helgener gjennom tidene: Fakta og legender* (s. 10-22). Oslo: IKO-forl. ISBN/ISSN: 82-7112-413-7 (Kompendium)
- Gallagher, M. (1998). *The art of catechesis: What you need to be, know and do* (s. 75-89). New York: Paulist Press. ISBN/ISSN: 9780809137787
- Hauge, E. H. & Saxegaard, K. M. (2012). *Fortell dine barn: Bibelkunnskap for trosopplærere* (s. 8-12, 21-204). [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1192-9
- White, W. R. (1982). *Speaking in stories: Resources for Christian storytellers* (s. 7-46, 107-115). Minneapolis, Minn.: Augsburg Publishing House. ISBN/ISSN: 9780806619293 (Kompendium)

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- Andersen, J. (2007). Praktisk ungdomsarbeid: Ungdomsarbeideren, enkelt og greit. I M. Holmqvist (Red.), *Jeg tror jeg er lykkelig -: Ung tro og hverdag* (s. 124-133). Oslo: Kloster forl. ISBN/ISSN: 82-997499-0-5/978-82-997499-0-9 (Kompendium)
- Brenna, J. (2007). Tro og samfunn: Ung tro i dag. I M. Holmqvist (Red.), *Jeg tror jeg er lykkelig -: Ung tro og hverdag* (s. 154-164). Oslo: Kloster forl. ISBN/ISSN: 82-997499-0-5/978-82-997499-0-9 (Kompendium)
- Cavalletti, S. (2009). *Barnets religiøse potensial: Beskrivelse av erfaringer med barn fra 3 til 6 år* (s. 14-34). Oslo: [Den gode hyrde katekese - Norge]. ISBN/ISSN: 978-82-997240-1-2
- Dunlap, J. (2001). *Practical catechesis: Visions and tasks for catechetical leaders* (s. 125-216). Cincinnati, Ohio: St. Anthony Messenger Press. ISBN/ISSN: 9780867164633
- Gallagher, M. (1998). *The art of catechesis: What you need to be, know and do* (s. 9-29). New York: Paulist Press. ISBN/ISSN: 9780809137787
- Giertych, W. (2011). Divine pedagogy and moral formation in catechesis. I C. Farey, W. Linnig & M. J. Paruch (Red.), *The pedagogy of God: Its centrality in catechesis and catechist formation* (s. 109-124). Steubenville, Ohio: Emmaus Road Publishing. ISBN/ISSN: 9781931018722
- Johnsen, E. T. (2013). Barn som religiøse subjekter. I S. Sagberg & A. Ramsfjell (Red.), *Barnekultur og gudstjenestekultur* (s. 56-66). Oslo: IKO-forl. ISBN/ISSN: 978-82-8249-079-5 (Kompendium)
- Le Duc, A. (2002). Divine fatherhood and the child of today. The Sower, 23 (3), s. 5-7. (Kompendium).
- Lindboe, I. M. (2009). Barn i evangeliene. I K. O. Sandnes, O. Skarsaune & R. Aasgaard (Red.), *Når jeg så skal ut i verden: Barn og tro i tidlig kristendom* (s. 75-111). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2448-1 (Kompendium)
- Malone, R. J. (2011). Divine pedagogy and doctrinal formation of catechists. I C. Farey, W. Linnig & M. J. Paruch (Red.), *The pedagogy of God: Its centrality in catechesis and catechist formation* (s. 83-93). Steubenville, Ohio: Emmaus Road Publishing. ISBN/ISSN: 9781931018722

DELEMNE/PART E LITTERATUR/LITERATURE

- Cavalletti, S. (2009). *Barnets religiøse potensial: Beskrivelse av erfaringer med barn fra 3 til 6 år* (s. 74-86). Oslo: [Den gode hyrde katekese - Norge]. ISBN/ISSN: 978-82-997240-1-2
- Cavalletti, S. (2011). *Barnets religiøse potensial i alderen 6 til 12 år: Beskrivelse av erfaringer* (s. 46-90). Oslo ,: I.M. Brorson. ISBN/ISSN: 978-82-997240-2-9
- Gallagher, M. (1998). *The art of catechesis: What you need to be, know and do* (s. 91-187). New York: Paulist Press. ISBN/ISSN: 9780809137787
- Lang, U. M. (2011). Sacred art and architecture in the teaching of the Church. The Sower, 32 (4), s. 5-7. (Kompendium).
- Ley, A. (2011). Catechesis and the Church building. The Sower, 32 (4), s. 14-15. (Kompendium).
- Mongoven, A. M. (2000). *The prophetic spirit of catechesis: How we share the fire in our hearts* (s. 237-269). New York: Paulist Press. ISBN/ISSN: 9780809139224
- Rigali, J. (2011). On sacred architecture. The Sower, 32 (4), s. 10-13. (Kompendium).
- Stroik, D. (2011). Domus eucharistica. The Sower, 32 (4), s. 16-17. (Kompendium).
- Willey, P. (2011). Liturgy and catechesis in the catechism of the Catholic Church. The Sower, 32 (4), s. 18-21. (Kompendium).

TEOL1570 - Praktisk teologi for lokalpredikanter i Metodistkirken

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Kurset er et kjerneemne i Metodistkirkens teologiske seminar sitt kurs for lokalpredikanter.
Kurset gir en grunnleggende innføring i praktisk teologi og praktisk-teologisk metode, med vekt på fagforståelse og øvelse i å reflektere teologisk i spennet mellom praksis og teori. Refleksjon over praksis vil også være integrert i TEOL1570. Kurset består av tre delemner: A. Liturgi og prekenlære, B. Sjelesorg og C. Ledelse

Kurset består av varierte arbeidsformer: Forelesninger, praktisk-teologiske verksteder og studentenes egenaktivitet.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med TEOL1510 reduseres dette emnet med 4 stp
- Med TEOL5580 reduseres dette emnet med 2 stp
- Med PT573 reduseres dette emnet med 2 stp
- Med PT575 reduseres dette emnet med 2 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten ha

- deltatt i minst 75 % av undervisningen. - holdt en gudstjeneste med preken som godkjennes av den lokale prest
- i forbindelse med den avholdte gudstjeneste leveres prekenen (ca 1000 ord), program for gudstjeneste, et refleksjonsnotat over gudstjenesten (ca 500 ord) og et refleksjonsnotat over menighetens gudstjenesteliv (ca 500 ord),
- skrive og innlevere en indviduell skriftlig oppgave knyttet til sjelesorg, over et emne som er avtalt med emneansvarlig (ca 1500 ord).
- skrive og innlevere en faglig oppgave hvor en reflekterer over engen ledelseserfaring i kirke eller menighet, knyttet opp mot pensum. Tema avtales med emneansvarlig (ca, 2000 ord).
- legge frem minst en av oppgavene/innleveringene for gruppen.

Avsluttende vurdering

TEOL1570 har mappevurdering som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering må studentene innen oppsatte frister ha oppfylt studiekravene. Følgende inngår i mappen:
- preken og program for gudstjenesten
- refleksjonsnotater over gudstjeneste og menighetens gudstjenesteliv
- faglig oppgave i sjelesorg
- faglig oppgave i ledelse.

Karakteren (A-F) settes på grunnlag av de innleverte oppgaver.

Mål

DELEMNE A: LITURGI OG PREKENLÆRE
Studiet skal gi studenten:
- Kjennskap til kirkebyggets arkitektur
- Kjennskap til kirkeårets oppbygning
- God kunnskap om ordning for gudstjeneste og kirkelige handlinger i Metodistkirken
- Evne til å utvikle og holde en preken
- Evne til å observere gudstjenestepraksis i en menighet og reflektere teologisk over dette

DELEMNE B: SJELESORG
Studiet skal gi studenten:
- Kjennskap til sjelesorg som praktisk-teologisk fagfelt
- Evne til å reflektere teologisk over sjelesorgspraksis

DELEMNE C: LEDELSE
Studiet skal gi studenten:
- Kjennskap til Metodistkirkens organisering og kirkeforståelse
- Evne til å reflektere teologisk over kirkelig ledelse som fagfelt
- Evne til å reflektere teologisk over forholdet mellom egen identitet og identitet som leder i kirken

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- (2009). *Liturgier* . Oslo: Metodistkirken i Norge.
- Nordhaug, H. (2000). *-så mitt hus kan bli fullt: En bok om prekenen* . Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 82-531-4528-4/978-82-531-4528-0
- Refsdal, K. (1995). Kirkebygg og teologi. *Teologisk forum,* (2). ISBN/ISSN: 0802-1457.

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Bergem, A. (2011). *"Som epler av gull-": En bok om kristen sjelesorg* (Vol. 2, 184 s.). Oslo: Kolofon. ISBN/ISSN: 978-82-300-0786-0

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Brunstad, P. O. (2009). *Klokt lederskap: Mellom dyder og dødssynder* . Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-39258-8
- Metodistkirken i Nord-Europa, . (2009). §§ 201-205, 214-258, 266-271. I *The Book of discipline of the United Methodist Church in Northern Europe* . Oslo: The United Methodist Publ. House.

TEOL1580 - Praktisk teologi for offiserskandidater i Frelsesarmeen

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Mappevurdering	2016-05-31	12:00			2016-06-21	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet TEOL1580 er et kjerneemne i Frelsesarmeens offiserssskole sin utdannelse av kandidater til offiserstjeneste. Emnet gir en grunnleggende innføring i praktisk teologi og praktisk-teologisk metode, med vekt på fagforståelse og øvelse i å reflektere teologisk i spennet mellom praksis og teori. Refleksjon over praksis vil også være integrert i TEOL1580. Kurset består av tre delemner: A. Forkynnelse og gudstjenesteliv, B. Sjelesorg og C. Ledelse

Studiekrav

For å levere mappen og få avsluttende vurdering må studenten:
- ha deltatt i minst 75 % av undervisningen
- holdt en gudstjeneste med preken som godkjennes av den lokale korpsleder
- legge frem minst en av oppgavene/innleveringene for gruppen.
- avtale emne for individuell skriftlig oppgave knyttet til sjelesorg med emneansvarlig (ca. 1500 ord)
- avtale tema for individuell skriftlig oppgave om ledelseserfaring med emneansvarlig (ca. 2000 ord)

Avsluttende vurdering

TEOL1580 har mappevurdering som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering må studentene innen oppsatte frister ha oppfylt studiekravene. Følgende inngår i mappen:
- preken og program for gudstjenesten
- refleksjonsnotater over gudstjeneste og menighetens gudstjenesteliv
- individuell skriftlig oppgave i sjelesorg (ca 1500 ord)
- individuell skriftlig oppgave i ledelse (ca. 2000 ord)

Karakteren (A-F) settes på grunnlag av de innleverte oppgaver.

Mål

Studenten skal etter fullført delemne A ha:
- kjennskap til korpslokalets viktigste elementer
- kjennskap til kirkeårets oppbygning
- god kunnskap om møtestruktur og Frelsesarmeens gudstjenestelige ordninger
- evne til å utvikle og holde en preken
- evne til å observere gudstjenestepraksis i et korps og reflektere teologisk over dette

Studenten skal etter fullført delemne B ha:
- kjennskap til sjelesorg som praktisk-teologisk fagfelt
- evne til å reflektere teologisk over sjelesorgspraksis

Studenten skal etter fullført delemne C ha:
- kjennskap til Frelsesarmeens organisering og kirkeforståelse
- evne til å reflektere teologisk over kirkelig ledelse som fagfelt
- evne til å reflektere teologisk over forholdet mellom egen identitet og identitet som leder i Frelsesarmeen

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Frelsesarmeen (2005). *Seremonier i Frelsesarmeen* . [Oslo]: Frelsesarmeens hovedkvarter. ISBN/ISSN: Frelsesarmeen
- Nielsen, J. (2012). Blod og ild" i William Booths sanger. I N.-P. Enstad (Red.), *Så lenge: William Booth for 100 år siden og i dag* (s. 28-40). Oslo: Frelsesarmeens historiske selskap. ISBN/ISSN: 978-82-93084-05-1

- Nordhaug, H. (2000). *-så mitt hus kan bli fullt: En bok om prekenen* . Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 82-531-4528-4/978-82-531-4528-0

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Bergem, A. (2011). *"Som epler av gull-": En bok om kristen sjelesorg* (Vol. 2, 184 s.). Oslo: Kolofon. ISBN/ISSN: 978-82-300-0786-0

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- (2009). *Frelsesarmeen - en del av Kristi kropp = Hjalpræsdisherinn - hluti af likama Krists. = Frelsunarherurin - partur av kroppi Kristusar* (s. 1-19). Oslo: Frelsesarmeen i Norge, Island og Færøyene. ISBN/ISSN: 978-82-994511-7-8
- (2012?). *Sammen i tjeneste: Perspektiv på salvasjonistenes kall og oppdrag* (124 s.). Oslo: Frelsesarmeens internasjonale lærenemnd. ISBN/ISSN: 978-82-93084-07-05
- Brunstad, P. O. (2009). *Klokt lederskap: Mellom dyder og dødssynder* . Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-39258-8
- Lydholm, G. (2006). Rites for commissioning/ordination to ministry in the Salvation Army in the Nordic Countries related to the theological development in the Salvation Army internationally. I H. Raun Iversen (Red.), *Rites of ordination and commitment in the churches of the Nordic countries / theology and terminology* (s. 391-415). København: Museum Tusculanum Press. ISBN/ISSN: 87-635-0265-8

TEOL1590 - Practical theology and congregational life

Emneansvarlig:	Sjur E. Isaksen (Sjur.Isaksen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Høgskolekandidat - Menighetsledelse, misjon og media Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

This course offers an introduction to ecclesiology and to the congregational practices of preaching and counseling. The first part of the course, offer an external view on different models of the church and congregational life and includes training in observation and description. The second part introduces basic theory and working tools for the fields of homiletics and pastoral care.

Studiekrav

To complete the course, the student must:
- Take part in a minimum of 75% of the lectures
- Write a short book report (400 - 600 words) from Avery Dulles: Models of the church Chapter XIII, including at least one reference.
- Participate in the evaluation of the course

Avsluttende vurdering

To gain credit for the course the student must fulfill all the requirements. The course is assessed passed/not passed.

Mål og innhold

The students are expected to have:
- knowledge of different forms of spirituality
- knowledge of ecclesiological models
- knowledge of the practice of preaching in a congregation
- knowledge of the practice of counseling in a congregation

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Dulles, A. (2002). *Models of the church* (Utvidet utg.). New York: Image Books/Doubleday. ISBN/ISSN: 0-385-13368-5
- Engedal, L. G. (2008). Chapters 5-10. I *Restoring life in Christ: Dialogues of care in Christian communities: An African perspective* (nr. 19, s. 55-131). Neuendettelsau: Erlanger Verlag für Mission und Ökumene. ISBN/ISSN: 978-3-87214-906-7
- Lathrop, G. (2005). *Central things: Worship in word and sacrament* . Minneapolis, Minn.: Augsburg Fortress. ISBN/ISSN: 9780806651637
- Nouwen, H. J. M. (1986). *Reaching out: The three movements of the spiritual life* . New York: Image Books. ISBN/ISSN: 0-385-23682-4
- Webb, J. M. (2001). *Preaching without notes* . Nashville, Tenn.: Abingdon Press. ISBN/ISSN: 978-0-687-09088-4
- White, J. F. (2000). What do we mean by Christian worship?. I *Introduction to Christian worship* (3 utg., s. 17-46). Nashville, Tenn.: Abingdon Press. ISBN/ISSN: 9780687091096 (Se Fronter)

TEOL1591 - Christian Leadership in Church and Society

Emneansvarlig:	Knud Jørgensen (Knud.Jorgensen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Høgskolekandidat - Menighetsledelse, misjon og media
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste f 2

Generell informasjon

The course gives an introduction to theories of organization and leadership with a focus on work in church, mission and congregations. The course will combine general theories with more explicit biblical, theological and practical perspectives on leadership and management. Organizational structures and dynamics will be introduced. The course will furthermore focus on challenges for leadership relevant for work in public and civil society, with special attention to leadership in the church. The relationship between leadership, gender and power will also be dealt with.

Studiekrav

In order to receive a final assessment, the student must:
- Prepare and submit a leadership profile of a leader selected by the student and approved by the Professor by the due date (see the syllabus for details).
- Participate in the evaluation of the curriculum and/or of the learning environment, if such evaluation is stipulated in the relevant term

Avsluttende vurdering

To gain credit for the course the student must fulfill all the requirements and pass the written exam (2 hrs). The exam is assessed with grades A-F.

Mål og innhold

The students will be able to give a comprehensive definition of his/her understanding of ministry and his/her own role in various leadership functions.
The students will be able to describe and identify with processes of how leaders emerge and discover their giftedness.
The students will be able to illustrate contexts of leadership as pastor, deacon, youth worker, or similar.
The students will be able to discuss and reflect on team leadership, leadership training and organization and structure.

The following topics will be discussed:
1. The Need for Leadership. What Is Leadership? Theories and Models.
3. The Theology of Servant Leadership: Biblical Models.
4. How Leaders Emerge.
5. Leadership in Society
6. Leadership in Culture.
7. The Ministry and Function of the Pastor
8. The Ministry and Function of the Deacon.
9. Obstacles to Leadership in Culture, Society and Church
10. Team Leadership
11. Management of People: Working with Staff and Volunteers
12. Strategies and Planning
13. Gender and Leadership
14. Models for Leadership Training.
15. Profiles of Good Leaders
16. Organisation and Structure

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Croft, S. J. L. (2008). *Ministry in three dimensions: Ordination and leadership in the local church* (New utg., s. 43-137). London: Darton, Longman & Todd. ISBN/ISSN: 978-0-232-52743-8/0-232-52743-1
- Gibbs, E. (2005). *LeadershipNext: Changing leaders in a changing culture* (s. 21-146). Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press. ISBN/ISSN: 0-8308-3283-1
- Hersey, P., Blanchard, K. H. & Johnson, D. E. (2013). *Management of organizational behavior: Leading human resources* (10 utg., s. 86-158). Boston: Prentice Hall. ISBN/ISSN: 0133080471/978-0-13-308047-6
- Hybels, B. (2009). *Courageous leadership* (Expanded edition. utg., s. 161-198). Grand Rapids, Mich.: Zondervan. ISBN/ISSN: 978-0-310-24823-1/978-0-310-49595-6 (Kompendium)
- Jørgensen, K. (2012). *Equipping for service: Christian leadership in church and society* . Oxford: Regnum Books. ISBN/ISSN: 9781908355065

- Northouse, P. G. (2013). *Leadership: Theory and practice* (6 utg., s. 185-284). Los Angeles: Sage. ISBN/ISSN: 978-1-4522-0340-9
- Roxburgh, A. J. & Romanuk, F. (2006). *The missional leader: Equipping your church to reach a changing world* (s. 109-206). San Francisco, Calif.: Jossey-Bass. ISBN/ISSN: 0-7879-8325-x/978-0-7879-8325-3

TEOL1592 - Youth Ministry

Emneansvarlig:	Morten Holmqvist (Morten.Holmqvist@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Høgskolekandidat - Menighetsledelse, misjon og media
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste f 2

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-05-19	09:00	4 timer		2016-06-09	2016-05-04

Generell informasjon

The course gives an introduction to Youth Ministry. The course will have two main perspectives: Youth Ministry as an academic discipline within Practical Theology and as ministry within congregational work.

As a Practical Theological discipline, the course will focus on the different theological strands which have shaped much of the field of Youth Ministry. Furthermore, the course will present different ways of combining theological reflection with theories from the field of sociology, practice theory and cultural studies.

As a ministry within congregational work, the courses will use a narrative approach and a practice approach to how young people can be engage with the story of the gospel and the fellowship of the church.

Studiekrav

In order to receive a final assessment, the student must:
- Participate in a discussion group regarding your own background and possible experience with Youth Work and church tradition. The groups will be organized during a day at MF. Date and place will be announced.
- Participate in the evaluation of the curriculum and/or of the learning environment, if such evaluation is stipulated in the relevant term.

Avsluttende vurdering
To gain credit for the course the student must fulfill all the requirements and pass the written exam (4 hrs). The exam is assessed with grades A-F.

Mål og innhold

- The students will be able to understand Youth Ministry as a discipline within Practical theology.
- The students will be able to reflect theologically regarding youth work, youth culture and young people¿s participation in church.
- The students will be able to describe and identify narrative and practice approaches to youth ministry.
- The students will be able know central debates concerning Youth Ministry, witnessing the gospel, discipleship and the church.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Clark, C., Rahn, D. & Dean, K. C. (Red.) (2001). *Starting right: Thinking theologically about youth ministry* (s. 15-76). Grand Rapids, Mich.: Youth Specialties/Zondervan Publishing House. ISBN/ISSN: 0-310-23406-9
- Collins-Mayo, S., Mayo, B., Nash, S. & Cocksworth, C. (2010). *The faith of generation Y* (s. 3-136). London: Church House Publ. ISBN/ISSN: 9780715142066
- Dean, K. C. & Foster, R. (1998). *The godbearing life: The art of soul tending for youth ministry* (s. 11-136). Nashville, Tenn.: Upper Room Books. ISBN/ISSN: 0-8358-0858-0
- Nash, S. & Whitehead, J. (Red.) (2014). *Christian youth work in theory and practice: A handbook* (s. 1-48, 97-209). London: SCM Press. ISBN/ISSN: 978-0-334-04643-1
- Rogers, F. (2011). *Finding God in the graffiti: Empowering teenagers through stories* (s. 1-97, 156-188). Cleveland, Ohio: Pilgrim Press. ISBN/ISSN: 9780829818024
- Ward, P. (1999). *God at the mall: Youth ministry that meets kids where they're at* . Peabody, Mass.: Hendrickson. ISBN/ISSN: 1-56563-411-x

TEOL1610 - Contemporary Mission Studies: An introduction

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Høgskolekandidat - Menighetsledelse, misjon og media Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste f 2

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-05-27	09:00	4 timer		2016-06-17	2016-05-04

Generell informasjon

This course will introduce the students to the major issues in the study of the church in mission in the contemporary world. It will provide an understanding of the religious, social, cultural, and contextual challenges facing the worldwide church, with a special emphasis on the situation in the global south.

Studiekrav

The requirements for receiving a final assessment are:
- Write a one-page book report from a chapter in one of the books on the reading list, including at least one correctly formulated reference from that book and a bibliography.
- Participate in the evaluation of the curriculum and/or of the learning environment, if such evaluation is stipulated in the relevant term

Avsluttende vurdering

The final assessment for this course is based on one written exam (4 hours). In order to receive a final assessment, the student must fulfill the course requirements within the fixed deadline. The course and final exam will be graded A-F.

Mål og innhold

After having completed the course the students are expected to have:

- knowledge of the discussion of the concept of Christian mission
- knowledge of the worldwide church with an emphasis on the global south
- knowledge of mission in the Bible
- knowledge of the relationship between mission and globalization
- good knowledge of the main issues in contemporary missiology, including the theological basis for mission, missional church, contextualization, the church's encounter with world religions, and social and political issues
- the ability to discuss and evaluate different views of mission and major themes related to mission

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Engelsviken, T., Lundeby, E. & Solheim, D. (Red.) (2011). *The church going glocal: Mission and globalisation: Proceedings of the Fjellhaug Symposium 2010* (s. 90-138, 168-184). Oxford: Regnum Books. ISBN/ISSN: 978-1-870345-93-4 (Kompendium)
- Goheen, M. W. (2014). *Introducing Christian mission today: Scripture, history and issues* . Downers Grove, Ill.: IVP Academic. ISBN/ISSN: 9780830840472
- Jenkins, P. (2015). The present and future of world Christianity. *Norsk tidsskrift for misjonsvitenskap,* (2), s. 67-83. ISBN/ISSN: 1504-6605. Hentet fra http://egede.mf.no/sites/default/files/dokumenter/pdf/NTM_2-2015_Jenkins.pdf
- Kim, S. C. H. & Kim, K. (2008). *Christianity as a world religion* . London: Continuum. ISBN/ISSN: 978-0-8264-9840-3/978-0-8264-9841-0

TEOL1611 - Holistic Mission: Diaconia, reconciliation, and cross-cultural ministry

Emneansvarlig:	Tormod Engelsviken (Tormod.Engelsviken@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Høgskolekandidat - Menighetsledelse, misjon og media Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	List f3

Generell informasjon

This course belongs to mission studies, and seeks to offer both a theoretical and practical approach to holistic mission. It discusses the relationship between word and deed, proclamation and service (diaconia) in mission, with a particular emphasis on the church's ministry to and with the poor, its relationship to culture and society at large, and its work for reconciliation. The students will also present a practical project related to the themes of the course.

Studiekrav

- The students will present a report on a practical mission project related to the themes of the course. The report should be of approximately 2000 words.
- Participate in the evaluation of the curriculum and/or of the learning environment, if such evaluation is stipulated in the relevant term

Avsluttende vurdering

The final assessment for this course is based on one written exam (4 hours). In order to receive a final assessment, the student must fulfill the course requirements within the fixed deadline. The course and final exam will be graded A-F.

Mål og innhold

After having completed the course the students are expected to have:
- knowledge of the concept of "holistic mission" including the relationship between evangelism and social responsibility in the mission of the church
- good knowledge of causes of poverty and of principles and practices in international development work
- good knowledge of cultural issues in cross-cultural mission with an emphasis on understanding world views and the role of the cross-cultural missionary
- good knowledge of mission as a ministry of reconciliation
- knowledge of migrant Christian communities and the challenges these represent, especially in a Norwegian setting
- the ability to present a mission project that reflects the insights gained from the theoretical study of holistic mission

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- (1982). *Evangelism and social responsibility: An evangelical commitment* (nr. No 21). Exeter: published on behalf of The Lausanne Committee for World Evangelization and the World Evangelical Fellowship by Paternoster Press. ISBN/ISSN: 0-85364-364-4
- Dietrich, S. (Red.) (2014). An excerpt. I *Diakonia as Christian social practice: An introduction* (s. 13-45, 89-106, 123-136). Oxford: Regnum. ISBN/ISSN: 978-1-908355-63-8
- Hiebert, P. G. (1985). *Anthropological insights for missionaries* . Grand Rapids, Mich.: Baker Book House. ISBN/ISSN: 0-8010-4291-7
- Lemma, D. (2012). God's transforming mission and norwegian churches and mission organizations: Some observations from a migrant perspective. I B. a. Fagerli (Red.), *A learning missional church: Reflections from young missiologists* (s. 132-146). Oxford: Regnum Books. ISBN/ISSN: 978-1-908355-01-0
- Myers, B. L. (2011). Et utvalg/an excerpt. I *Walking with the poor: Principles and practices of transformational development* (Rev. and exp. utg., s. 1-238, 309-351). Maryknoll, N.Y.: Orbis Books. ISBN/ISSN: 978-1-57075-939-0
- Ngomedje, A. D. (2012). Christian communities in contemporary contexts: A cross-cultural church and mission experience. I B. a. Fagerli (Red.), *A learning missional church: Reflections from young missiologists* (s. 115-131). Oxford: Regnum Books. ISBN/ISSN: 978-1-908355-01-0
- Nordstokke, K. (Red.) (2009). *Diakonia in context: Transformation, reconciliation, empowerment: An LWF contribution to the understanding and practice of diakonia* . Geneva: The Lutheran World Federation. ISBN/ISSN: 978-3-905676-96-9
- Schreiter, R. J. & Jørgensen, K. (Red.) (2013). An excerpt. I *Mission as ministry of reconciliation* (nr. Vol 16, s. 3-65, 79-89, 101-125, 200-206, 261-267, 321-330). Edinburgh: Regnum Books. ISBN/ISSN: 978-1-908355-26-3

TEOL1612 - Worldviews in Media and Popular Culture: A Missiological Approach

Emneansvarlig:	Matthew Phillip Monger (Matthew.P.Monger@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Høgskolekandidat - Menighetsledelse, misjon og media
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Hjemmeeksamen	2016-05-31	17:00	8 timer	2016-05-31	2016-06-21	2016-05-04

Generell informasjon

The modern world has become at marketplace of worldviews, which we also see reflected in media and popular culture. For relating and communicating to the modern world, there is a need to understand differences in our fundamental assumptions about reality, humanity and faith. In today's globalized world, media and popular culture are both reflecting and shaping cultures in powerful ways. Awareness of how media and popular culture communicate worldviews, including views of reality, humanity and values, is important for Christian ministry and mission.

The course will outline the challenge of media and popular culture to ministry and mission. The concept of worldview will be introduced and a selection of worldviews will be presented, with an emphasis on the modern Western context. On this basis, there will be an introduction to how media and popular culture communicate worldviews, with a focus on movies.

Studiekrav

The requirements for receiving a final assessment are:
- Submit a written assignment. The assignment will be assessed as approved/not approved. The assignment must be approved for the student to sit for the course exam. The assignment can be resubmitted once during the course if not approved the first time.

Avsluttende vurdering
The final assessment for this course is an 8 hour home exam. Electronically submission only. The exam is assessed with grades (A-F).

Mål og innhold

On completion of the course the student will have achieved the following learning outcomes:

Knowledge
The student:
- has basic knowledge of contemporary secular and religious worldviews
- understands how media and popular culture communicate worldviews, with a focus on movies
- has insight into how media and popular culture provide challenges and opportunities for ministry and mission

Skills
The student:
- can identify, compare and contrast different secular and religious worldviews
- can identify traces of worldviews in media and popular culture
- can engage with media and popular culture from a missiological perspective

General competence
The student:
- has awareness of how worldviews are reflected in media and popular culture
- understands the significance of media and popular culture for ministry and mission

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Dahle, L. (2014). Mission in 3D: A key Lausanne III theme. I L. Dahle, M. S. Dahle & K. Jørgensen (Red.), *The Lausanne movement: A range of perspectives* (s. 265-279). Oxford: Regnum Books. ISBN/ISSN: 978-1-908355-52-2. Hentet fra http://www.ocms.ac.uk/regnum/downloads/The_Lausanne_Movement-Final-WMF.pdf
- Dahle, L. (2013). Truth, Christian mission and apologetics: A response and a proposal. Norsk tidsskrift for misjonsvitenskap, 67 (1), s. 21-38. ISBN/ISSN: 1504-6605. Hentet fra http://egede.mf.no/tidsskriftsarkiv/truth-christian-mission-and-apologetics-response-and-proposal

- Dahle, L. (2014). Media engagement: A global missiological task. Lausanne Global Analysis, 3 (1). Hentet fra https://www.lausanne.org/content/lga/2014-01/media-engagement-a-global-missiological-task
- Dahle, L. & Watkins, T. Resourcing christians for media awareness and critique. Hentet 2016-02-25 fra http://engagingmedia.info/resourcing-christians-for-media-awareness-and-critique/
- Dahle, M. S. Key values and worldviews in the Disney universe: Online lecture. Hentet 2016-02-25 fra http://engagingmedia.info/resourcing-christians-for-media-awareness-and-critique/
- Dahle, M. S. (2006). Worldview analysis of popular media. Budskap ...: Årsskrift for Fjellhaug misjonshøgskole, 7 , s. 165-174. ISBN/ISSN: 0809-8018. Hentet fra http://fih.fjellhaug.no/wp-content/uploads/2011/01/Budskap-2006-101106.pdf
- Dahle, M. S. & Watkins, T. (2010). News and entertainment media as missiological challenges: Online video from Lausanne 2010 congress. Hentet 2016-02-25 fra http://engagingmedia.info/news-entertainment-media-missiological-challenges/
- Sire, J. W. (2009). *The universe next door: A basic worldview catalogue* (5 utg.). Downers Grove, Ill.: IVP Academic. ISBN/ISSN: 978-0-8308-3850-9/0-8308-3850-3/1-84474-420-5/978-1-84474-420-6
- Watkins, T. (2007). *Focus: The art and soul of cinema* . London: Damaris. ISBN/ISSN: 978-1-904753-15-5
- Watkins, T. The urgent need for developing media awareness. Hentet 2016-02-25 fra http://engagingmedia.info/the-urgent-need-for-developing-media-awareness/
- Wilkens, S. & Sanford, M. L. (2009). *Hidden worldviews: Eight cultural stories that shape our lives* (s. 11-60, 79-99, 139-159). Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press. ISBN/ISSN: 9780830838547

TEOL1681 - Konfesjonskunnskap og økumenikk

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- (2011). *One baptism: Towards mutual recognition: A study text* (VIII, 21 s.). Geneva: World Council of Churches. ISBN/ISSN: 978-2-8254-1556-6. Hentet fra http://www.oikoumene.org/en/resources/documents/commissions/faith-and-order/ii-worship-and-baptism/one-baptism-towards-mutual-recognition

- (1990). *One faith, one church: An insight into the Salvation Army's response to World Council of Churches Faith and order paper, no. 111, baptism, eucharist, and ministry* (s. 1-10). London: International Headquarters of the Salvation Army. ISBN/ISSN: 0854125884/9780854125883. Hentet fra http://www.google.no/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=8&ved=0CDMQFjAH&url=http%3A%2F%2Fwww.sfotusa.org%2Flibrary%2Fp bv.79189006,d.bGQ
- (1997/2006). *Felleserklæring om rettferdiggjørelseslæren*. Oslo: Mellomkirkelig råd.. Hentet fra http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=2022
- (2009). *Hva er kirken?: To økumeniske bidrag* (nr. nr 15, s. 3-18). Oslo: Norges kristne råd. ISBN/ISSN: 978-82-7941-032-4
- (1983). *Dåp, nattverd og embete* . [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-0125-5
- (2011). *Working together in mission: Witness, education and service: Salvation Army - World Methodist Council bilateral dialogue report* .. Hentet fra http://www.google.no/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=21&ved=0CBwQFjAAOBQ&url=http%3A%2F%2Fworldmethodistcouncil.org% g&usg=AFQjCNHJV4lirELmUly6P5sQAjB0Zs1h2w&bvm=bv.79189006,d.bGQ
- (2012). *"Når dere kommer sammen": Gudstjenesten i kristne kirker og trossamfunn i Norge* (nr. nr 16). Oslo: Norges kristne råd. ISBN/ISSN: 978-82-7941-033-1
- Booth, C. (1883). The Salvation Army and it's relation to the churches. I *The Salvation Army in relation to the church and state, and other addresses: Delivered at Cannon Street Hotel, City* (s. 27-44). London: S.W. Partridge. ISBN/ISSN: https://archive.org/stream/salvationarmyinr00boot#page/n5/mode/2up
- Sødal, H. K. (Red.) (2002). *Det kristne Norge: Innføring i konfesjonskunnskap* (s. 9-124, 155-190, 199-210, 219-241, 255-297). Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 978-82-7634-354-0/82-7634-354-6

TEOL1710 - Teologi og ledelse

Emneansvarlig:	Matthew Phillip Monger (Matthew.P.Monger@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
This course provides an introduction to working with the Old Testament from a historical critical perspective, an introduction to some central books in the New Testament, and an introduction to theories of organization and leadership with a focus on work in church, mission and congregations.

Studiekrav

In order to receive a final assessment, the student must:
- Part A and B: Complete a trial exam
- Part C: Each student shall select (and if possible interview) a leader and prepare a profile of the person to be presented in a small group towards the end of the course (April 24). The choice of leader to be profiled must be approved by the course instructor.
- Participate in the evaluation of the curriculum and/or of the learning environment, if such evaluation is stipulated in the relevant term

Avsluttende vurdering
The final assessment for this course is based on one written exam (4 hours). In order to receive a final assessment, the student must fulfill the course requirements within the fixed deadline. The course and final exam will be graded as pass/fail.

Mål

PART A: INTRODUCTION TO THE OLD TESTAMENT (5 ECTS)

Part A provides an introduction to working with the Old Testament from a historical critical perspective, and consists of two subtopics: The development of the text and canon, and The Old Testament in its historical context. The first portion of the course will focus on the history of the text and canon of the Old Testament. Perspectives related to the use and interpretation of the Bible will be discussed here. The emphasis in the second portion will be on introducing the student to the historical setting of the Old Testament and the importance of working historically with Old Testament texts.

Development of the Old Testament

At the end of the course, students are expected to have
- an understanding of the academic study of the Old Testament.
- a basic understanding of the textual history of the Old Testament.
- a basic understanding of the development of the Old Testament Canon.
- an understanding of questions related to viewing the Bible as the Word of God.

The Old Testament in its historical context

At the end of the course, students are expected to have
- knowledge of important texts from the Old Testament
- an overview of the historical setting of the Old Testament
- knowledge of the importance of the historical setting for interpreting Old Testament texts
- the ability to discuss Old Testament texts in relation to their historical context

PART B: INTRODUCTION TO THE NEW TESTAMENT: THE GOSPEL OF LUKE, THE ACTS OF THE APOSTLES AND 1ST CORINTHIANS (5 ECTS)

Part B provides an introduction to the New Testament and three of its central books, and consists of two parts: The development of the text and canon, and an introduction to the Gospel of Luke, the Acts of the Apostles, and 1st Corinthians. The first part of the course will focus on the history of the text and canon of the New Testament. The emphasis in the second part will be on introducing the student to central themes and characteristics of the selected books.

Introduction to the development of the New Testament

At the end of the course, students are expected to have
- An understanding of the academic study of the New Testament.
- A basic understanding of the textual history of the New Testament.
- A basic understanding of the history of the canon.

- An understanding of the Bible as a unified narrative.
- An understanding of the New Testament as a relevant source for reflection today.
- An understanding of questions related to viewing the Bible as the Word of God.

Introduction to the Gospel of Luke, Acts of the Apostles, and 1st Corinthians

At the end of the course, students are expected to have
- basic knowledge of the development of the Gospel of Luke and the Synoptic Problem
- basic knowledge of central characteristics of the Gospel of Luke
- knowledge of the Lukan presentation of Jesus and discipleship
- basic knowledge of central characteristics of the Acts of the Apostles
- knowledge of central themes in Acts, with an emphasis on the role of the Spirit and the mission to the Gentiles.
- basic knowledge of the background for 1st Corinthians
- knowledge of central themes in 1st Corinthians, with an emphasis on Christology, church, and resurrection
- the ability to reflect on the relevance of Pauline instructions for church life today

PART C: CHRISTIAN LEADERSHIP IN CHURCH AND SOCIETY (5 ECTS)

Part C provides an introduction to theories of organization and leadership with a focus on work in church, mission and congregations. The course will combine general theories with more explicit biblical, theological and practical perspectives on leadership and management. Organizational structures and dynamics will be introduced. The course will furthermore focus on challenges for leadership relevant for work in public and civil society, with special attention to leadership in the church. The relationship between leadership, gender and power will also be dealt with.

The following topics will be discussed:
1. The Need for Leadership. What Is Leadership? Theories and Models.
2. The Theology of Servant Leadership: Biblical Models.
3. How Leaders Emerge.
4. Leadership in Society and Culture.
5. The Ministry and Function of the Pastor
6. The Ministry and Function of the Deacon.
7. Obstacles to Leadership in Culture, Society and Church
8. Leadership Style and Qualities
9. Team Leadership
10. Management of People: Working with Staff and Volunteers
11. Strategies and Planning
12. Gender and Leadership
13. Models for Leadership Training.
14. Profiles of Good Leaders
15. Organisation and Structure

Teaching Methods
- There will be introductory power point presentations on each topic.
- 3-4 persons in relevant leadership roles in church and organisational work will be invited to share.

At the end of the course, students are expected to have
- the ability to give a comprehensive definition of his/her understanding of "ministry" and his/her own role in various leadership functions.
- the ability to describe and identify with processes of how leaders emerge and discover their giftedness.
- the ability to illustrate contexts of leadership as pastor, deacon, youth worker, or similar.
- the ability to discuss and reflect on team leadership, leadership training and organization and structure.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Barton, J. (1998). An excerpt. I *How the Bible came to be* (s. 1-8, 24-52, 73-81, 87-91). Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-25785-2
- Collins, J. J. (2014). *A short introduction to the Hebrew Bible: And Deutro-Canonical books* (2. utg.). Minneapolis, Minn.: Fortress Press. ISBN/ISSN: 9781451472943

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- The Gospel of Luke, The Acts of the Apostles and 1st. Corinthians. I *The Bible* .
- Barton, J. (1998). An excerpt. I *How the Bible came to be* (s. 9-24, 44-72, 81-86). Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-25785-2
- Green, J. B. (1995). An excerpt. I *The theology of the Gospel of Luke* (s. 1-152). Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 0-521-46529-x/0-521-46932-5
- Keener, C. S. (2005). An excerpt. I *1-2 Corinthians* (s. 1-10, 20-33, 99-135). Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 0-521-83462-7/0-521-54243-x
- Powell, M. A. (1991). An excerpt. I *What are they saying about Acts?* (s. 38-108). New York/Mahwah N.J.: Paulist Press. ISBN/ISSN: 0809132796

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Croft, S. J. L. (2008). An excerpt. I *Ministry in three dimensions: Ordination and leadership in the local church* (New utg., s. 83-137). London: Darton, Longman & Todd. ISBN/ISSN: 978-0-232-52743-8/0-232-52743-1
- Hybels, B. (2009). *Courageous leadership* (Expanded edition. utg., s. 161-197). Grand Rapids, Mich.: Zondervan. ISBN/ISSN: 978-0-310-24823-1/978-0-310-49595-6
- Jørgensen, K. (2012). *Equipping for service: Christian leadership in church and society* . Oxford: Regnum Books. ISBN/ISSN: 9781908355065
- Northouse, P. G. (2013). Chapter 9; 11; 16. I *Leadership: Theory and practice* (6 utg., 185-217; 253- 285; 423-451). Los Angeles: Sage. ISBN/ISSN: 978-1-4522-0340-9

TEOL1715 - Introduction to the Bible

Emneansvarlig:	Ole Jakob Filtvedt (Ole.J.Filtvedt@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Høgskolekandidat - Menighetsledelse, misjon og media
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
This course provides a basic introduction to the Old and New Testaments in their historical setting as well as the development of the text and the canon of the Bible.

Studiekrav

In order to receive a final assessment, the student must:
- Submit and have approved at least 5 of 8 written assignments during the semester, each by the given due date (see the syllabus for details).
- Participate in the evaluation of the curriculum and/or of the learning environment, if such evaluation is stipulated in the relevant term.

Avsluttende vurdering
The final assessment for this course is based on one written exam (4 hours). In order to receive a final assessment, the student must fulfill the course requirements within the fixed deadline. The course and final exam will be graded A-F.

Mål og innhold

PART A: INTRODUCTION TO THE OLD TESTAMENT (5 ECTS)
Part A provides an introduction to working with the Old Testament from a historical critical perspective. This will cover the development of the text and canon, and The Old Testament in its historical context. Perspectives related to the use and interpretation of the Bible will be discussed as well as the historical setting of the Old Testament and the importance of working historically with Old Testament texts.

At the end of the course, students are expected to have:
- an understanding of the academic study of the Old Testament.
- a basic understanding of the textual history of the Old Testament.
- a basic understanding of the development of the Old Testament Canon.
- an understanding of questions related to viewing the Bible as the Word of God.
- a basic knowledge of the structure and contents of the Old Testament
- an overview of the historical setting of the Old Testament
- knowledge of why the historical setting is important for interpreting Old Testament texts
- the ability to discuss Old Testament texts in relation to their historical context

PART B: INTRODUCTION TO THE NEW TESTAMENT (5 ECTS)
Part B provides an introduction to the New Testament, focusing on the development of the text and canon, and the historical setting and contents of a selection of New Testament books.

At the end of the course, students are expected to have:
- an understanding of the academic study of the New Testament.
- a basic understanding of the textual history of the New Testament.
- a basic understanding of the history of the New Testament canon.
- basic knowledge of the development of the Gospels and the Synoptic Problem
- basic knowledge of the historical settings of the different synoptic Gospels
- basic knowledge of central characteristics of the Acts of the Apostles
- basic knowledge of the background the New Testament Epistles
- basic knowledge of central themes in the Epistles.
- the ability to reflect on the relevance of Pauline instructions for church life today

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- (1978). *The Holy Bible: New international version* . London: Hodder & Stoughton. ISBN/ISSN: 0-340-27617-7
- Collins, J. J. (2014). *A short introduction to the Hebrew Bible: And Deutro-Canonical books* (2. utg.). Minneapolis, Minn.: Fortress Press. ISBN/ISSN: 9781451472943

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- (1978). *The Holy Bible: New international version* . London: Hodder & Stoughton. ISBN/ISSN: 0-340-27617-7
- Gundry, R. H. (2012). *A survey of the New Testament* (5. utg., s. 23-281, 331-544). Grand Rapids, Mich.: Zondervan. ISBN/ISSN: 9780310494744

TEOL1720 - Ex.phil, ex.fac og verdensreligionene

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	30
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Høgskolekandidat - Menighetsledelse, misjon og media
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

This course is one of two core courses of 30 ECTS each for students taking a supplementary year to the Ministry, Mission and Media program of studies. The course will only be offered once as a transition from the 2-year MMM program for students who began their studies in the program in fall of 2014. The course is designed to allow for a high degree of self-study, which requires a high degree of motivation from the student. There are three parts of the course: Ex.phil, ex.fac and World Religions, each of 10 ECTS. These parts will be described further below.

This course is offered primarily as a self-study. Students will be offered a few day-long sessions of teaching for the course, which will help define key terms and point the students in the right direction. Other than this, the students are themselves responsible for learning the required material and preparing for examination.

Prerequisites: To be accepted for the course, the student must have passed TEOL1592 and TEOL1612, with a grade of C or better.

Avsluttende vurdering

Final assessment for this course is a 6-hour written exam.This course is graded on a scale of A-F.

Mål

PART A: EXPHIL (10 ECTS)
Exphil is divided into two parts of 5 ECTS each:

Part 1: History of philosophy and science (5 ECTS)
In part 1 the students work with important thinkers and traditions in the history of philosophy and science. Some original texts are read together with secondary literature. The course is oriented around selected problems, and invites the students to reflect on these.

Part 2: Ethics (5 ECTS)
In part 2, students mainly work systematically with ethical problems. Important ethical theories are to be used to discuss concrete problems. Meta-ethics is also included to give perspective to discussion on ethics and morality.

Course objectives, part 1:History of philosophy and science
At the end of the course, students are expected to have
- Knowledge about important thinkers and traditions in the history of philosophy and science.
- Knowledge of how certain theories are meant to solve certain problems
- Ability to use original texts in discussions of problems
- Ability to justify own interpretations and positions
- Ability to critically reflect on the theological relevance of certain philosophical problems

Course objectives, part 2: Ethics
At the end of the course, students are expected to have
- Knowledge about important ethical theories, ethical argumentation and meta-ethics
- Ability to critically discuss ethical problems
- Ability to critically reflect on and justify their own positions in ethical questions

PART B: EXFAC (10 ECTS)
Exfac is divided into two parts of 5 ECTS each:

Part 1: Philosophy of science
Part 1 introduces the students to the topic of rational argumentation and understanding of science as a discipline and its methods. The goal of the course is to help students become critical thinkers.

Part 2: Theology as a scientific discipline
In part 2, the goal is to understand theology in relation to other sciences. What makes theology scientific, and how is the relation between faith and reason to be understood. Can knowledge about God be achieved, and if so: how? The course will introduce different positions on these questions, for the students to engage with.

Course objectives, part 1: Philosophy of science
At the end of the course, students are expected to have

- knowledge about conditions for precision in communication
- knowledge about types of definitions
- knowledge about the relation between language and reality
- knowledge about what makes arguments good and relevant
- ability to discuss the quality of arguments
- ability to discuss scientific rationality based on knowledge about traditions in the philosophy of science

Course objectives, part 2: Theology as a scientific discipline
At the end of the course, students are expected to have
- Knowledge about the concept of theology
- Knowledge about philosophical presuppositions for theological work
- Ability to discuss the relation between theology and other sciences
- Ability to discuss the normative aspect of theology

PART C: World Religions (10 ECTS)
At the conclusion of the course, the student are expected to have:
- An understanding of the study of religion
- An understanding of the central practices of the major religions of the world
- Good knowledge of Christianity, Islam, Judaism, Hinduism and Buddhism.
- An understanding of the historical development of Christianity, Islam, Judaism, Hinduism and Buddhism.
- Knowledge of the practice of Islam, Judaism, Hinduism and Buddhism in the world today.
- The ability to discuss religion from an academic perspective.

TEOL1780 - Frelsesarmeens historie, teologi og spiritualitet

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i Frelsesarmeens historiske opprinnelse og utvikling i Norge, samt dens teologiske og spirituelle egenart. Høsten 2008 undervises emnet som kurs. Kurset krever egen påmelding for å delta.
Emnet består av delemnene A. Historie (4 stp) og B. Teologi og spiritualitet (6 stp)

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

- få godkjent en bokrapport (ca 1000 ord) levert innen 1. november. Oppgaven gis av faglærer.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL1780 har vurderingsform: skriftlig eksamen (4 timer). Det er en forutsetning at studiekravene er bestått for å få gå opp til skriftlig eksamen. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen.

Mål

A. HISTORIE (4 stp)
Studenten skal
- ha kunnskap om FA's opprinnelse og den første tid
- ha kjennskap til FA's historiske utvikling i Norge

B. TEOLOGI OG SPIRITUALITET (6 stp)
Studenten skal
- ha kunnskap om FA's grunnleggende troslære
- ha kjennskap til FA's syn på sakramenter og kirken
- ha kunnskap om FA's menneskesyn og sosiale og etiske engasjement
- ha kjennskap til den personlige helliggjørelsen
- ha kunnskap om FA's spiritualitet
- ha evne til å reflektere over FA's forhold til ulike forståelser av åndelig liv
- ha evne til en integrert forståelse av FA's historie, teologi og spiritualitet.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Booth, C. (1976). *Angripende kristendom* (s. 7-65). Oslo: Salvata kristelig forlag.
- Green, R. J. (2005). *The life & ministry of William Booth: Founder of the Salvation Army* . Nashville, Tenn.: Abingdon Press. ISBN/ISSN: 0-687-05273-4
- Norum, C. (1987). *Med kjærlighetens våpen: Frelsesarmeen i Norge 100 år: 1888 - 22. januar - 1988*. Oslo: Salvata kristelig forlag. ISBN/ISSN: 82-90222-26-2

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Frelsesarmeen (2013). *Håndbok i troslære*(1-275, 325-339; 349-352). Oslo: Frelsesarmeens hovedkvarter. ISBN/ISSN: 978-82-93084-12-9

- Moon, G. W. & Benner, D. G. (Red.) (2004). *Spiritual direction and the care of souls: A guide to Christian approaches and practices* (s. 9-223). Trowbridge, Wiltshire: Eagle. ISBN/ISSN: 0-86347-612-0
- Street, R. (2008). *Called to be God's people: The International Spiritual Life Commission, it's report, implications and challenges* . London: Salvation Books. ISBN/ISSN: 9780854127863

TEOL1810 - Digital media: Introduction

Emneansvarlig:	Matthew Phillip Monger (Matthew.P.Monger@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Høgskolekandidat - Menighetsledelse, misjon og media Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste f 2

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-05-24	09:00	4 timer		2016-06-14	2016-05-04

Generell informasjon

Digital media are now a fundamental aspect of life, and therefore of much Christian ministry and mission. The democratisation of the media, in terms of both production and dissemination, has enabled organisations, churches and individuals to develop a media ministry and engage in media mission. It is vital that those wishing to use digital media channels well should understand the context within which this communication takes place, the nature of digital communications, and the methodologies which enable effective communication and engagement.

The course is offered in cooperation with NLA Gimlekollen

This course will examine the rapid development and current state of the Internet and digital media, and consider the resulting challenges and opportunities for Christian ministry and mission. A social semiotic approach, as framed by Kress (2009), will be used to reflect on digital media, with a particular focus on online multimodal communications. Ethical issues relating to online communication will be considered, particularly focusing on intellectual property rights (including copyright, plagiarism and the Creative Commons movement) and citizen journalism (with respect to blogging and social media). There will also be reflection on aspects of personal integrity online in the context of discipleship.

The course will study practical aspects of reaching and connecting with an online audience in ministry and mission contexts, including content strategy, content architecture, design strategies, website usability, integration of media channels, and social media promotion. There will also be consideration of content aspects of online communication, again from a social semiotic perspective. The Gray Matrix will be used to discuss shaping of messages based on the interests and understanding of the audience, and the use of bridge strategies in the context of online mission.

Studiekrav

The requirements for receiving a final assessment are:
- Submit a written assignment engaging with a small number of key articles about digital media in Christian ministry and mission. The assignment will be assessed as approved/not approved. The assignment must be approved for the student to sit for the course exam. The assignment can be resubmitted once during the course if not approved the first time.

Avsluttende vurdering

To gain credit for the course the student must fulfill all the requirements and pass the written exam (4 hrs). The exam is assessed with grades A-F.

Mål og innhold

On completion of the course, the student will have achieved the following learning outcomes:

Knowledge
The student:
- has basic knowledge of the development of the Internet and digital media
- has basic knowledge of research and development concerning digital media in ministry and mission
- understands digital dissemination processes and online communication patterns
- has knowledge of the characteristics and advantages of different media technologies and modalities, and how these may interact in multimedia expressions.
- understands the importance of content and design strategies for effective digital communication by organisations
- understands factors affecting usability of websites
- understands how organisations use social media, and their value for ministry and mission
- understands how a social semiotic approach to communication and a knowledge of the Gray Matrix contribute to effective

digital communication in ministry and mission
- has knowledge of ethical issues and standards related to digital communication in ministry and mission contexts

Skills
The student:
- can appropriately apply key social media communication tools
- can apply principles for the evaluation of websites
- can outline a simple digital media content strategy for a ministry or mission organization
- can decide on appropriate modalities for communication in a specific context

General competence
The student:
- has knowledge of ethical issues and standards related to digital communication
- has knowledge of the current focus and innovation within and concerning digital media

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Bloomstein, M. (2012). *Content strategy at work: Real-world stories to strengthen every interactive project* . Amsterdam: Morgan Kaufmann. ISBN/ISSN: 9780123919229. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/MF:default_scope:BIBSYS_ILS71496550410002201
- Green, L. (2010). *The internet: An introduction to new media* (All chapters EXCEPT 5,6,9 and 10). Oxford: Berg. ISBN/ISSN: 978-1-84788-298-1/978-1-84788-299-8. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/MF:default_scope:BIBSYS_ILS71476621350002201
- Heider, D. & Massanari, A. (Red.) (2012). Section 2: Digital ethics in practice. I *Digital ethics: Research & practice* . New York: Peter Lang. ISBN/ISSN: 978-1-4331-1896-8/978-1-4331-1895-1
- Kress, G. (2010). *Multimodality: A social semiotic approach to contemporary communication* (Chapters 1,4,5,8 and 10). London: Routledge. ISBN/ISSN: 0-415-32060-7/978-0-415-32060-3/978-0-415-32061-0. Hentet fra http://bibsys-almaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/MF:default_scope:BIBSYS_ILS71508371170002201
- Nielsen, J. & Pernice, K. (2010). *Eyetracking web usability* (Preface and chapters 3,4,5 and 6). Berkeley, CA: Pearson Education. ISBN/ISSN: 0-321-49836-4/978-0-321-49836-6

TEOL1811 - Practical project

Emneansvarlig:	Matthew Phillip Monger (Matthew.P.Monger@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Høgskolekandidat - Menighetsledelse, misjon og media Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Mappevurdering	2016-06-03	12:00			2016-06-24	2016-05-04

Generell informasjon

The students will, individually or as part of a group, and in accordance with specified guidelines and professional principles, create a video on behalf of a church or a ministry, for ministry and mission purposes on the Internet. The student must have access to video recording equipment, a computer and relevant software on a private basis. Lectures will introduce the student to communication theory and video production theory. Much of the time will be spent on doing the practical project and writing the individual reflection paper. The student will receive tuition on a regular basis.The course will outline the challenge of media and popular culture to ministry and mission. The course is offered in cooperation with NLA Gimlekollen

Studiekrav

To complete the course, the student must:
- Submit a written project proposal in accordance with specified guidelines. The proposal is assessed as "approved/not-approved". "Not approved" proposals can be reassessed only once during the semester.
- Participate in the evaluation of the curriculum and/or of the learning environment, if such evaluation is stipulated in the relevant term

Avsluttende vurdering

The final assessment for this course is based on Portfolio assessment with 2 parts:
1. The practical project is submitted either as a group project or as individual work.
2. An individual reflection paper based on the work of the project and self-chosen literature is submitted.

Individual grades for the course are given based on an overall assessment of the main project (making up 40% of the grade) and the individual reflection paper (making up 60% of the grade).

In order to receive a final assessment, the student must fulfill the course requirements within the fixed deadline. The course and final exam will be graded A-F.

Mål og innhold

On completion of the course the student will have achieved the following learning outcomes:

Knowledge
The student:
- Can describe what it takes to produce information products on behalf of an entity or within the framework of an organization's communications department.
- Understands how to obtain rigorous and relevant knowledge about a chosen topic.

Skills
The student:
- Can apply professional knowledge when planning and implementing communication projects from concept to finished product accustomed to medium and audience.
- Is able to reflect on the strengths and weaknesses of one¿s own production as well as the production process.
- Can draw on current good practice and results of relevant research.
- Is able to choose and use the correct tools appropriate for communicating via digital media.

General competence
The student:
- Can design, prepare and deliver a basic media project or communication task on behalf of a client to branch related standards and within ethical guidelines.

Merknad til litteraturlisten

300 pages of self-chosen literature. The student cannot choose literature from earlier courses in the programme.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Fusco, D. (2014). *A ministry guide for producing powerful video: Proven steps for success* . Sanford, Fla. : Visible Light. ISBN/ISSN: 9781502553638

TEOL1812 - Digital Media in Ministry and Mission: Blogging

Emneansvarlig:	Matthew Phillip Monger (Matthew.P.Monger@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Høgskolekandidat - Menighetsledelse, misjon og media Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Mappevurdering	2016-05-26	12:00			2016-06-16	2016-05-04

Generell informasjon

Blogging is considered an effective tool for those engaged or wishing to engage in Christian ministry and mission. Students will be given an in depth introduction to the development of blogging, as well as how to set up and maintain a blog for a given purpose and audience. Through blog production, students will be introduced to the possibilities, opportunities as well as limitations and challenges of ministry blogging, with the possibilities in the choice of modalities, hyper textuality and other available technical solutions. Students will be exposed to varied and innovative ways of producing, developing and maintaining blogs, as well as how additional tools for communication purposes can be assimilated within their blogs. Students will address issues relating to legal frameworks and ethical standards applicable to blogging. Students will be taught through lectures, seminars and through being given practical training and tasks. Students are expected to work individually on their blog production. Students will also meet flipped classroom techniques, whereby theory is presented through instruction videos and followed up with related classroom activity.

Studiekrav

The requirements for receiving a final assessment are:
- Participate in the evaluation of the curriculum and/or of the learning environment, if such evaluation is stipulated in the relevant term

Avsluttende vurdering

Students will produce two blog entries on a given topic and deliver a reflection paper concerning their blog, with the following weighting:
a) Blog (51 percent)
b) Reflection paper (49 percent)

Mål og innhold

On completion of the course the student will have achieved the following learning outcomes::

Knowledge:
The student
- has knowledge of the development of blogging within digital media
- has knowledge of varied uses and forms of blogs
- has knowledge of the elements and content of a blog
- has knowledge of how blogs are used and can be used within the context of Ministry and Mission
- has knowledge of ethical standards and legal frameworks that apply to blogging in Ministry and Mission contexts

Skills:
The student
- can create, develop and maintain a blog for a given purpose
- can theoretically support their choices in designing and developing a blog
- can critically reflect over the quality of their own and others¿ blogs

General competence:
The student
- Can produce a blog adhering to ethical standards and legal frameworks
- Can discuss central issues and challenges related to blogging
- Understands innovation, development and current good practice in blogging

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Bailey, B. & Storch, T. (2007). *The blogging church: Sharing the story of your church through blogs* . San Francisco, CA: Jossey-Bass. ISBN/ISSN: 9780787984878
- Rettberg, J. W. (2014). *Blogging* (2. utg.). Cambridge: Polity Press. ISBN/ISSN: 978-0-7456-6365-4/978-0-7456-6364-7
- White, C. & Biggs, J. (2014). *Bloggers boot camp: Learning how to build, write, and run a successful blog* (2. utg.). Burlington, MA: Focal Press. ISBN/ISSN: 9780415737142

TEOL2015 - Levende tro - kristen tro i praksis

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	15
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning bachelornivå - Trosopplæring for Den norske kirke Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon
Dette er et emne i årsenheten for trosopplæring. I dette emnet skal studentene arbeide med spørsmål om hvordan troen leves og praktiseres, både i en gudstjenestemessig ramme og i hverdagslivet. Emnet vil også ta opp et utvalg av sentrale tema ved det å være menneske og ung. Emnet har tre delemner:Kristne praksiser (4 stp)Kristen forkynnelse og trosopplæring (5 stp)Gudstjenesteliv og trosopplæring (6 stp)

Studiepoengreduksjon

Emnet overlapper helt TEOL2540 og delvis TEOL1640

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten ha:
- Godkjent fremmøte (minst 75%) i undervisningen
- bestått en kortprøve (1 1/2 time) relatert til pensumlitteratur. Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve èn gang
- levere inn og få godkjent en forkynnelse/formidlingsopplegg holdt i menigheten studenten jobber i med et tilhørende refleksjonsnotat (800-1000 ord) skrevet etter gjennomføringen
- levere inn og få godkjent en gudstjenesteagenda med et tilhørende refleksjonsnotat (800-1000 ord) skrevet etter gjennomføringen
- levert og fått godkjent et utkast til faglig oppgave
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering
Emnet TEOL2015 har faglig oppgave på 2500-3500 ord som vurderingsform. Før oppgaven leveres inn, må studenten ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

Mål

A. Kristne praksiser (4 stp)

Studenten skal etter fullført delemne A ha:
- God kunnskap om kristne praksiser i ungdomsarbeid
- Kunnskap om arbeid med frivillige og spesielt om ungdommer som medarbeider

B. Kristen forkynnelse og trosopplæring (5 stp)

Studentene skal etter fullført delemne B ha:
- god kunnskap om forkynnelsens teologi, oppdrag og funksjon
- evne til å reflektere over den betydning formidleren har som person
- innsikt i de særlige utfordringer formidling møter i samtiden, og spesielt overfor ungdom
- ferdighet i praktisk forkynnelse, inkludert forkynnelse i team i en trosopplæringssetting

C. Gudstjenesteliv og trosopplæring (6 stp)

Studenten skal etter fullført delemne C ha:
- kunnskap om gudstjenesters egenart
- innsikt i liturgiens teologi og intensjon i samspill mellom tradisjon og fornyelse i Den norske kirke
- evne til å reflektere over bruk av rom, kropp, tekst og musikk i utforming av gudstjenester - spesielt for og sammen med ungdom
- evne til å reflektere rundt betydningen av personlige ressurser inn i arbeidet med gudstjeneste og liturgi.
- evne til å reflektere over sammenhenger, muligheter og utfordringer i møte mellom ungdomsarbeid, gudstjenesteliv og trosopplæring
- kunnskap om og ferdigheter i hvordan en kan bygge opp og lede et kontinuerlig gudstjenestearbeid for og sammen med ungdom (medarbeiderutvikling)
- kunnskap om dramaturgi og oppsett av gudstjenesteagenda

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Dean, K. C. & Foster, R. (1998). *The godbearing life: The art of soul tending for youth ministry* (Kap. 1-7). Nashville, Tenn.: Upper Room Books. ISBN/ISSN: 0-8358-0858-0
- Norheim, B. E. H. (2008). *Kan tru praktiserast?: Teologi for kristent ungdomsarbeid* (s. 11-100). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5
- Porkka, J. (2010). Av dine egna ska du höra det-: Unge frivilliga ledare i konfirmandarbetet. I B. Krupka & I. C. Reite (Red.), *Mellom pietisme og pluralitet: Konfirmasjonsarbeid i fire nordiske land i et empirisk perspektiv* (nr. 3). Oslo: IKO-forl. ISBN/ISSN: 978-82-8249-024-5 (Se Fronter)
- Sandsmark, A. (2009). Rammebyggere og malere - voksne og ungdommer som frivillige medarbeidere i kristent ungdomsarbeid. *Halvårsskrift for praktisk teologi,* (1), s. 14-23. ISBN/ISSN: 0800-6857 (Se Fronter).

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Austnaberg, H. & Mæland, B. (Red.) (2009). Kap. 6, 10-11, 14, 16-17. *Grensesprengende: Om forkynnelse for ungdom 15-18 år* (s. 99-114, 157-186, 215-226, 245-274). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2407-8
- Barsnes, H. (2004). *Vil du meg noe?: Forkynnelse for ungdom* (s. 18-103). Oslo: Iko. ISBN/ISSN: 82-7112-617-2
- Jakobsen, R. N. & Øierud, G. L. (2009)*Prekenbeskrivelse: Forstå - formidle - forbedre - forkynne* . Oslo: Høyskoleforlaget. ISBN/ISSN: 978-82-7634-830-9

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Nielsen, J. C. (2013). *Åpne dører* . [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1255-1

Eller:/Or:
- Sandnes, I. (2013). *Hjerterystelse* . Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 978-82-531-4775-8

Eller:/Or:
- Skippervold, P. (2013). *Fenomenet Bibelen* . Oslo: IKO-forl. ISBN/ISSN: 978-82-8249-139-6

Eller:/Or:
- Tveitereid, K. (2012). *En helt overkommelig bibel* (2. utg.). [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1202-5

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- (2013). *Norsk bønnebok: 2013* . Stavanger: Eide forl. ISBN/ISSN: 978-82-514-0784-7
- Eide, S. (2013). *Handling og bønn må bli ett: Sammenhengen mellom liturgi og diakoni i menighetens gudstjenesteliv* . Stavanger: Eide. ISBN/ISSN: 978-82-514-0793-9
- Eide, S. (2013). *På innsiden: En gudstjenesteguide* ([Bokmålutg.] utg.). Stavanger: Eide forl. ISBN/ISSN: 978-82-514-0794-6
- Holmqvist, M. (2011). *Confirmation training: A formation of a Christian habitus* . (Kompendium)
- Kaufman, T. S. (2008). "Here I am to worship": Om lovsang som kristen praksis. I *Kan tru praktiserast?: Teologi for kristent ungdomsarbeid* (s. 231-239). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5 (Kompendium)
- Lathrop, G. (2005). *Central things: Worship in word and sacrament* . Minneapolis, Minn.: Augsburg Fortress. ISBN/ISSN: 9780806651637
- Modéus, M. (2007). *Menneskelig gudstjeneste: Om gudstjenesten som relation og ritual* (s. 71-82, 128-158, 258-272). København: Alfa. ISBN/ISSN: 978-87-91191-28-2
- Sellevold, K. G. (1993). *La oss spille og leke for Herren: Sangen og musikken i gudstjenesten* (s. 24-27, 32-42). Oslo: Verbum/Kirkerådet. ISBN/ISSN: 82-543-0605-2. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS092409520&vid=BIBSYS
- Thomassen, M. & Lomheim, S. (2013). *Når dere ber: Om liturgisk språk og utforming av bønner til gudstjenesten* (s. 31-40, 71-81). [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1260-5 (Kompendium)
- Trysnes, I. (2013). Update.God.com: Estetiske utrykk i kristne ungdomsmiljøer. I P. Repstad & I. Trysnes (Red.), *Fra forsakelse til feelgood: Musikk, sang og dans i religiøst liv* (s. 123-138). [Oslo]: Cappelen Damm akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-7634-985-6 (Kompendium)
- Utnem, J. O. (2004). Tilbedelsens ansikt: Om kroppen, sansene og bevegelsens plass i gudstjenesten. I *Barn og gudstjeneste: Om hel deltagelse* (s. 97-104). Stavanger: Cantando musikkforlag. ISBN/ISSN: 82-92494-03-0 (Kompendium)
- White, J. F. (2000). The language of space. I *Introduction to Christian worship* (3. utg., s. 81-109). Nashville, Tenn.: Abingdon. ISBN/ISSN: 9780687091096 (Se Fronter)

P-PLAN

Arbeidsform og organisering
Det vil bli to samlinger av tre til fire dager på MF, noen mindre innleveringer og et faglig oppgave.

TEOL2016 - Levende tro - kristen tro i praksis

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Dette er et emne i årsenheten for trosopplæring. I dette emnet skal studentene arbeide med spørsmål om hvordan troen leves og praktiseres, både i en gudstjenestemessig ramme og i hverdagslivet. Emnet vil også ta opp et utvalg av sentrale tema ved det å være menneske og ung. Emnet har tre delemner:Kristne praksiser Kristen forkynnelse og trosopplæringGudstjenesteliv og trosopplæring

Studiepoengreduksjon

Emnet overlapper helt TEOL2540 og delvis TEOL1640

Studiekrav

Studiekrav
For å få avsluttende vurdering må studenten ha:
- Godkjent fremmøte (minst 75%) i undervisningen
- bestått en kortprøve (1 1/2 time) relatert til pensumlitteratur. Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve èn gang
- levere inn og få godkjent en forkynnelse/formidlingsopplegg holdt i menigheten studenten jobber i med et tilhørende refleksjonsnotat (800-1000 ord) skrevet etter gjennomføringen
- levere inn og få godkjent en gudstjenesteagenda med et tilhørende refleksjonsnotat (800-1000 ord) skrevet etter gjennomføringen
- levert og fått godkjent et utkast til faglig oppgave
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2016 har individuell skriftlig oppgave på 1500-2000 ord som vurderingsform. Før oppgaven leveres inn, må studenten ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

Mål

A. Kristne praksiser (3stp)

Studenten skal etter fullført delemne A ha:
- God kunnskap om kristne praksiser i ungdomsarbeid
- Kunnskap om arbeid med frivillige og spesielt om ungdommer som medarbeider

B. Kristen forkynnelse og trosopplæring (3 stp)

Studentene skal etter fullført delemne B ha:
- god kunnskap om forkynnelsens teologi, oppdrag og funksjon
- evne til å reflektere over den betydning formidleren har som person
- innsikt i de særlige utfordringer formidling møter i samtiden, og spesielt overfor ungdom
- ferdighet i praktisk forkynnelse, inkludert forkynnelse i team i en trosopplæringssetting

C. Gudstjenesteliv og trosopplæring (4 stp)

Studenten skal etter fullført delemne C ha:
- kunnskap om gudstjenesters egenart
- innsikt i liturgiens teologi og intensjon i samspill mellom tradisjon og fornyelse i Den norske kirke
- evne til å reflektere over bruk av rom, kropp, tekst og musikk i utforming av gudstjenester - spesielt for og sammen med ungdom
- evne til å reflektere rundt betydningen av personlige ressurser inn i arbeidet med gudstjeneste og liturgi.
- evne til å reflektere over sammenhenger, muligheter og utfordringer i møte mellom ungdomsarbeid, gudstjenesteliv og trosopplæring
- kunnskap om og ferdigheter i hvordan en kan bygge opp og lede et kontinuerlig gudstjenestearbeid for og sammen med ungdom (medarbeiderutvikling)
- kunnskap om dramaturgi og oppsett av gudstjenesteagenda

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Dean, K. C. & Foster, R. (1998). *The godbearing life: The art of soul tending for youth ministry* (Kap. 1-7). Nashville, Tenn.: Upper Room Books. ISBN/ISSN: 0-8358-0858-0
- Porkka, J. (2010). Av dine egna ska du höra det-: Unge frivilliga ledare i konfirmandarbetet. I B. Krupka & I. C. Reite (Red.), *Mellom pietisme og pluralitet: Konfirmasjonsarbeid i fire nordiske land i et empirisk perspektiv* (nr. 3). Oslo: IKO-forl. ISBN/ISSN: 978-82-8249-024-5 (Se Fronter)
- Sandsmark, A. (2009). Rammebyggere og malere - voksne og ungdommer som frivillige medarbeidere i kristent ungdomsarbeid. *Halvårsskrift for praktisk teologi,* (1), s. 14-23. ISBN/ISSN: 0800-6857 (Se Fronter).

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Barsnes, H. (2004). *Vil du meg noe?: Forkynnelse for ungdom* (s. 18-103). Oslo: Iko. ISBN/ISSN: 82-7112-617-2
- Jakobsen, R. N. & Øierud, G. L. (2009)*Prekenbeskrivelse: Forstå - formidle - forbedre - forkynne* . Oslo: Høyskoleforlaget. ISBN/ISSN: 978-82-7634-830-9

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- Nielsen, J. C. (2013). *Åpne dører* . [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1255-1

Eller:/Or:

- Sandnes, I. (2013). *Hjerterystelse* . Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 978-82-531-4775-8

Eller:/Or:

- Skippervold, P. (2013). *Fenomenet Bibelen* . Oslo: IKO-forl. ISBN/ISSN: 978-82-8249-139-6

Eller:/Or:

- Tveitereid, K. (2012). *En helt overkommelig bibel* (2. utg.). [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1202-5

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- (2013). *Norsk bønnebok: 2013* . Stavanger: Eide forl. ISBN/ISSN: 978-82-514-0784-7
- Eide, S. (2013). *På innsiden: En gudstjenesteguide* ([Bokmålutg.] utg.). Stavanger: Eide forl. ISBN/ISSN: 978-82-514-0794-6
- Eide, S. (2013). *Handling og bønn må bli ett: Sammenhengen mellom liturgi og diakoni i menighetens gudstjenesteliv* . Stavanger: Eide. ISBN/ISSN: 978-82-514-0793-9
- Kaufman, T. S. (2008). "Here I am to worship": Om lovsang som kristen praksis. I *Kan tru praktiserast?: Teologi for kristent ungdomsarbeid* (s. 231-239). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5 (Kompendium)
- Lathrop, G. (2005). *Central things: Worship in word and sacrament* . Minneapolis, Minn.: Augsburg Fortress. ISBN/ISSN: 9780806651637
- Modéus, M. (2007). *Menneskelig gudstjeneste: Om gudstjenesten som relation og ritual* (s. 71-82, 128-158, 258-272). København: Alfa. ISBN/ISSN: 978-87-91191-28-2
- Sellevold, K. G. (1993). *La oss spille og leke for Herren: Sangen og musikken i gudstjenesten* (s. 24-27, 32-42). Oslo: Verbum/Kirkerådet. ISBN/ISSN: 82-543-0605-2. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS092409520&vid=BIBSYS
- Thomassen, M. & Lomheim, S. (2013). *Når dere ber: Om liturgisk språk og utforming av bønner til gudstjenesten* (s. 31-40, 71-81). [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1260-5 (Kompendium)
- Trysnes, I. (2013). Update.God.com: Estetiske utrykk i kristne ungdomsmiljøer. I P. Repstad & I. Trysnes (Red.), *Fra forsakelse til feelgood: Musikk, sang og dans i religiøst liv* (s. 123-138). [Oslo]: Cappelen Damm akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-7634-985-6 (Kompendium)
- Utnem, J. O. (2004). Tilbedelsens ansikt: Om kroppen, sansene og bevegelsens plass i gudstjenesten. I *Barn og gudstjeneste: Om hel deltagelse* (s. 97-104). Stavanger: Cantando musikkforlag. ISBN/ISSN: 82-92494-03-0 (Kompendium)
- White, J. F. (2000). The language of space. I *Introduction to Christian worship* (3. utg., s. 81-109). Nashville, Tenn.: Abingdon. ISBN/ISSN: 9780687091096 (Se Fronter)

TEOL2100 - Ikke-grunnspråklig innføring i arbeidet med Det gamle testamente

Emneansvarlig:	Ingunn Aadland (Ingunn.Aadland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste j

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i Israels historie og fordypning i bibelbøkene Jesaja, Jeremia, Amos, Hosea, Salmenes bok og Ordspråkene. Emnet legger også opp til en drøfting av grunnleggende spørsmål knyttet til lesning og tolkning av bibeltekster, og hvilke særlige utfordringer man står overfor når en slik lesning og tolkning skjer innenfor en kirkelig kontekst.
Emnet består av fire delemner; A: Israels historie (2,5 stp), B. Profetisme (2 stp), C. Salmenes bok Og Ordspråkene (3,5 stp) og D. Hermeneutiske spørsmål: Å studere Skriften i en kristen kontekst (2 stp).

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Bachelor i teologi.

Emnet kan inngå i følgende studieprogram: Bachelor i religion, kultur, og samfunn.

Emnets arbeidsform er forelesninger.

Forkunnskaper:
For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i K1010 og K1020 eller tilsvarende.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med TEOL2110 - 1 Innføring i arbeidet med Det gamle testamente og profetlitteratur reduseres TEOL2100 med 2 stp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2100 har 8 timers hjemmeeksamen (1500-3000 ord) med innlevering i Fronter. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven. For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål

DELEMNE A: ISRAELS HISTORIE (2,5 STP)
Delemnet vil gi studentene kunnskaper om historien i Palestina/Israel i perioden fra det som rubriseres som patriarktiden til og med hellenistisk tid. Innsikten i denne historieperioden vil gi studentene et hjelpemiddel til bedre å forstå den kulturelle og samfunnsmessige bakgrunn for tekster i Det gamle testamente, samt kunne lese enkelttekster i Det gamle testamente i lys av konkrete historiske forhold.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- ha kjennskap til ulike epoker i historien
- god kunnskap om hovedtrekkene i de historiske epoker i Israel/Palestina-området den tid som rubriseres som patriarktiden til og med år 63 f. Kr.
- evne til å se disse hovedtrekk i lys av datidens religiøse, kulturelle og politiske kontekst
- evne til å vise hvordan kunnskapen om de historiske epokene kan anvendes som tolkningshjelp i møte med bibeltekster.

DELEMNE B: PROFETISME (2 STP)
Delemnet skal gi studentene innblikk i Profetismen som fenomen og kjennskap til utvalgte profetbøker. Studiet av delemnet skal også gi studenten innsikt i hvordan profetenes forkynnelse var knyttet til den aktuelle situasjonen profetene levde og virket i, samt metodiske og hermeneutiske problemstillinger knyttet til den videre buken av profetlitteraturen.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om profetisme og profeter i Israel og omverdenen i gammeltestamentlig tid
- kjennskap til profetisk litteratur og utvalgte profetbøker i det gamle testamentet: Jesaja, Jeremia, Hosa og Amos.
- kjennskap til tidlig kristen bruk av Jesaja boka
- evne til å reflektere over metodiske og hermeneutiske problemstillinger knyttet til lesning av profetlitteratur i lys av deres historiske kontekst og til den videre bruk av profetlitteraturen.

DELEMNE C: SALMENES BOK OG ORDSPRÅKENE (3,5 STP)
Delemnet skal gi studenten en grunnleggende innføring i Salmenes bok og dens tidlige virkningshistorie. Delemnet gir også en innføring i Visdomslitteraturen i Det gamle testamente med Ordspråkene som eksempel.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- Kunnskap om Salmenes bok
- Kunnskap om Ordspråkene
- kjennskap til den tidlige brukshistorien til Salmenes bok (det annet tempel og Det nye testamente)

DELEMNE D: HERMENEUTISKE SPØRSMÅL: Å STUDERE SKRIFTEN I EN KRISTEN KONTEKST (2 STP)
Delemnet vil gi studentene innsikt i grunnleggende spørsmål knyttet til lesning og tolkning av bibeltekster, og hvilke særlige utfordringer man står overfor når en slik lesning og tolkning skjer innenfor en kirkelig kontekst. Litteraturen legger opp til at både et katolsk og protestantisk perspektiv presenteres. Disse har mye til felles, og det vil være en målsetting at studentene blir presentert for faglige perspektiver fra andre tradisjoner enn studentens egen.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om grunnleggende spørsmål knyttet til lesning og tolkning av bibeltekster
- evne til hermeneutisk og teologisk refleksjon over arbeidet med det gamle testamente

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Shanks, H. (Red.) (1988). *Ancient Israel: A short history from Abraham to the Roman destruction of the Temple* (s. 1-204). Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall. ISBN/ISSN: 0-13-036435-5/0-9613089-4-x

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Petersen, D. L. (2002). *The prophetic literature: An introduction* (s. 1-135, 169-181, 184-189, 215-238). Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-25453-5

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- (2009). Salmenes bok. I *Bibelen: Den hellige skrift: Det gamle og Det nye testamente* . [Oslo]: Bibelselskapet. ISBN/ISSN: 978-82-541-0765-2
- Clements, R. E. (1992). *Wisdom in theology* . Carlisle: Paternoster Press. ISBN/ISSN: 0-85364-526-4/0-8028-0576-0
- Holt, E. K. & Nielsen, K. (Red.) (2003). *Dansk kommentar til Davids Salmer* (2. utg., Vol. 1, s. 13-148). København: Forlaget Anis. ISBN/ISSN: 87-7457-337-3

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE
- Davis, E. F. & Hays, R. B. (Red.) (2003). *The art of reading Scripture* (s. 69-159). Grand Rapids, MI: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-1269-4
- Løland, H. (2008). Connecting the Dots: Om lesere og lesning i Reader response criticism. Tidsskrift for teologi og kirke, 79 (3/4), s. 164-181. ISBN/ISSN: 1504-2952 (Kjøpes på Vivo bokhandel). Hentet 2010-01-29 fra http://www.idunn.no/ts/ttk/2008/03/connecting_the_dots_-_om_lesere_og_lesning_i_reader_response_criticism?highlight=connecting%20the%20dots#

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- Davis, E. F. & Hays, R. B. (Red.) (2003). *The art of reading Scripture* (s. 1-68). Grand Rapids, MI: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-1269-4

Eller:/Or:

- Pontifical Biblical Commission, . (1993). The Interpretation of the Bible in the Church / presented by the Pontifical Biblical Commission to Pope John Paul II on April 23, 1993. Hentet 2010-01-04 fra http://catholic-resources.org/ChurchDocs/PBC_Interp-FullText.htm

TEOL2105 - Salmene og bibelhermeneutiske spørsmål

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i tolkningsspørsmål knyttet til Salmenes bok og en drøfting av grunnleggende spørsmål knyttet til lesning og tolkning av bibeltekster, og hvilke særlige utfordringer man står overfor når en slik lesning og tolkning skjer innenfor en kirkelig kontekst.
Emnet består av to delemner; A. Salmenes bok (3 stp) og B. Hermeneutiske spørsmål: Å studere Skriften i en kristen kontekst (2 stp).

Emnets arbeidsform er forelesninger.

Forkunnskaper:
For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i K1010 og K1020 eller tilsvarende.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:

- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2105 har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den skriftlige eksamenen.

Mål

DELEMNE A: SALMENES BOK (3 STP)
Delemnet skal gi studenten en grunnleggende innføring i Salmenes bok og dens tidlige virkningshistorie

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha

- Kunnskap om Salmenes bok
- kjennskap til den tidlige brukshistorien til Salmenes bok (det annet tempel og Det nye testamente)

DELEMNE B: HERMENEUTISKE SPØRSMÅL: Å STUDERE SKRIFTEN I EN KRISTEN KONTEKST (2 STP)

Delemnet vil gi studentene innsikt i grunnleggende spørsmål knyttet til lesning og tolkning av bibeltekster, og hvilke særlige utfordringer man står overfor når en slik lesning og tolkning skjer innenfor en kirkelig kontekst.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha

- kunnskap om grunnleggende spørsmål knyttet til lesning og tolkning av bibeltekster
- evne til hermeneutisk og teologisk refleksjon over arbeidet med det gamle testamente

TEOL2110 - Innføring i arbeidet med Det gamle testamente og profetlitteratur

Emneansvarlig:	Gard Granerød (Gard.Granerod@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Individuell skriftlig oppgave	2016-05-25	12:00			2016-06-20	2016-05-04
Skriftlig eksamen	2016-05-30	09:00	6 timer		2016-06-20	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - lavere grad.

TEOL2110 innleder et grunnspråklig studium av Det gamle testamente. Emnet gir en innføring i metodiske og hermeneutiske problemstillinger knyttet til det å forstå en historisk tekst som Det gamle testamente, og gir anledning til å arbeide spesielt med profetlitteratur. Utvalgte tekster fra Jesajaboken studeres på grunnlag av hebraisk tekst. Studenten må ha avlagt K1010 og K1020 eller tilsvarende (KRL 101 og 104). Videre må studenten ha avlagt 1 semester hebraisk, TEOL1110.

Emnet er delt inn i delemnene A. Innføring i arbeidet med Det gamle testamente (5 stp) og B. Jesajaboken og dens videre bruk (5 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med GT501-04V Det gamle testamente reduseres dette emnet med 6 stp
- Med GT510-07H Innføring i arbeidet med.. reduseres dette emnet med 10 stp
- Med GT211-07H Innføring i arbeidet med.. reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- ha godkjent fremmøte i undervisningen tilhørende metodedelen (75 prosent)
- levere og få godkjent utkast til faglig essay (2000 ord) med utgangspunkt i emnets litteratur. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal ha en innledning som beskriver problemstilling, materiale, fremgangsmåte og disposisjon, og vise at studenten har arbeidet med relevant litteratur. Studenten vil få skriftlig eller muntlig tilbakemelding på det innleverte utkastet. Dersom tilbakemelding gis muntlig, er det obligatorisk å møte til avtalt veiledning.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2110 har individuell skriftlig oppgave (2000 ord) og skriftlig eksamen (6 timer) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt alle studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven og skriftlig eksamen. Den individuelle skriftlige oppgaven teller 1/3 og skriftlig eksamen 2/3.

Mål

DELEMNE A: INNFØRING I ARBEIDET MED DET GAMLE TESTAMENTE (5 STP)
Arbeidet med det gamle testamentet stiller oss overfor mange ulike utfordringer: Arbeid med hebraisk språk og tekstkritikk. Spørsmål om hvilke metodisk grep vi skal/kan benytte når vi leser en valgt tekst. Spørsmål om forholdet mellom hvordan teksten ble lest og forstått i sin samtid, hvordan den har blitt lest og forstått videre i historien, og hvordan den leses og forstås i dag.
Dette delemnet tar sikte på å gi en innføring i ulike metodiske tilnærminger for arbeid med gammeltestamentlige tekster, dette

konkretiseres gjennom arbeid med utvalgte hebraiske tekster. Videre tar delemnet sikte på å gi grunnlag for videre hermeneutisk og teologisk refleksjon over arbeidet med det gamle testamente.

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om ulike metodiske tilnærminger for arbeid med gammeltestamentlige tekster
- ferdigheter i å benytte disse metodene i konkret arbeid med tekst
- grunnlag for hermeneutisk og teologisk refleksjon over arbeidet med det gamle testamente

DELEMNE B: JESAJABOKEN OG DENS VIDERE BRUK (5 STP)
Jesajaboken har alltid hatt en fremtredende plass i kirken og kristen teologi. Jesajaboken er sammen med Salmenes bok og Deuteronomium den mest siterte skriftsamlingen i NT og den har en bred og mangfoldig virkningshistorie. Jesajaboken er overlevert som én profetbok, men den er nærmest et profetisk bibliotek. Den reflekterer teologi fra flere ulike perioder i Israels historie og gir et godt innblikk i hvordan profetenes forkynnelse var knyttet til den aktuelle historiske situasjonen profetene levde og forkynte i, i ulike typer av profetisk litteratur og i profetisme som fenomen.

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om Jesajabokens tilblivelse, form og innhold, utvalgt tematikk og bokens videre bruk
- kunnskap om profetisme og profeter i Israel og omverdenen i gammeltestamentlig tid
- kjennskap til profetisk litteratur og utvalgte profetbøker (Jeremia, Hosea og Amos) i Det gamle testamentet
- kunnskap om hermeneutiske problemstillinger knyttet til aktualisering og videre bruk av den profetiske forkynnelse
- ferdighet i å eksegere følgende tekster på grunnlag av den hebraiske teksten (BHS): Jes 1,1-20; 5,1-7; 6,1-13; 7,1-17; 25,6-8; 40,1-11; 44,6-9; 49,1-6.14-16; 62,1-9

I tillegg til den oppsatte litteraturen, skal det velges en hebraisk tekst som utgangspunkt for den oppgaven en velger å skrive.Tekstutvalget kan variere fra semester til semester og vil bli lagt frem i forbindelse med oppstartkurset. Studenten forventes også å velge ca. 50 sider med kommentarlitteratur og utfyllende metodisk litteratur til arbeidet med oppgaven. I tillegg til dette vil en artikkel eller to (ca. 20-30 sider) bli lagt til pensum, anbefalt i oppstartskurset, til den bredere teologisk refleksjonen over arbeidet med det gamle testamente.

Kommentarlitteraturen i den oppsatte litteraturen under, er å regne som ferdighetslitteratur.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Hauge, E. H. (2008). Trendy eller nødvendig?: Begrepet "intertekstualitet" i bibelforskningen. Tidsskrift for teologi og kirke, 79 (3/4), s. 196-212. ISBN/ISSN: 1504-2952 (Kjøpes på Vivo bokhandel). Hentet 2010-01-29 fra http://www.idunn.no/ts/ttk/2008/03/trendy_eller_nodvendig_-_bruken_av_termen_intertekstualitet_i_bibelforsknin?highlight=trendy%20eller%20n%F

- Løland, H. (2008). Connecting the Dots: Om lesere og lesning i Reader response criticism. Tidsskrift for teologi og kirke, 79 (3/4), s. 164-181. ISBN/ISSN: 1504-2952 (Kjøpes på Vivo bokhandel). Hentet 2010-01-29 fra http://www.idunn.no/ts/ttk/2008/03/connecting_the_dots_-_om_lesere_og_lesning_i_reader_response_criticism?highlight=connecting%20the%20dots#

- Saxegaard, K. M. (2008). Bibelsk narratologi: Metode til lesning av bibelske fortellinger. Tidsskrift for teologi og kirke, 79 (3/4), s. 182-195. ISBN/ISSN: 1504-2952 (Kjøpes på Vivo bokhandel). Hentet 2010-01-29 fra http://www.idunn.no/ts/ttk/2008/03/bibelsk_narratologi_-_metode_til_lesning_av_bibelske_fortellinger
- Steck, O. H. (1998). *Old Testament exegesis: A guide to the methodology.* (s. 121-149). Atlanta, Ga.: Scholars Press. ISBN/ISSN: 0-7885-0465-7 (Kompendium)
- Tov, E. (2012). *Textual criticism of the Hebrew Bible* (3. utg., s. 1-22). Minneapolis, Minn.: Fortress Press. ISBN/ISSN: 978-0-8006-9664-1 (Kompendium)

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Hayes, J. H. & Holladay, C. R. (2007). *Biblical exegesis: A beginner's handbook* (3. utg.). Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0664227759/9780664227753

Eller:/Or:
- Barton, J. (1996). *Reading the Old Testament: Method in biblical study* (s. 1-60, 77-129, 140-157). London: Darton, Longman and Todd. ISBN/ISSN: 0-232-52201-4

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Ackerman, S. (1998). Isaiah. I C. A. Newsom & S. H. Ringe (Red.), *Women's Bible commentary* (Utvidet utg., s. 169-177). Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-25781-x (Kompendium)

- Blenkinsopp, J. (2002). *Isaiah 40-55: A new translation with introduction and commentary* . New York: Doubleday. ISBN/ISSN: 0-385-49717-2
- Blenkinsopp, J. (2000). *Isaiah 1-39: A new translation with introduction and commentary* . New York: Doubleday. ISBN/ISSN: 0-385-49716-4
- Blenkinsopp, J. (2003). *Isaiah 56-66: A new translation with introduction and commentary* . New York: Doubleday. ISBN/ISSN: 0-385-50174-9
- Childs, B. S. (2001). *Isaiah* . Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-22143-2
- Petersen, D. L. (2002). *The prophetic literature: An introduction* (s. 1-135, 169-181, 184-189, 215-238). Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-25453-5
- Sawyer, J. F. A. (1996). *The fifth gospel: Isaiah in the history of Christianity* (s. 1-41, 100-125, 177-219). New York: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 0-521-44007-6/0-521-56596-0
- Watts, J. D. (2005). *Isaiah 1-33* (Rev. utg.). Nashville, Tenn.: Nelson Reference & Electronic.
- Watts, J. D. (2005). *Isaiah 34-66* (Rev. utg.). Nashville, Tenn.: Nelson Reference & Electronic.

TEOL2115 - Deuteronomium

Emneansvarlig:	Kristin Joachimsen (Kristin.Joachimsen@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi-lavere grad, og kan også inngå i bachelor i teologi. TEOL2115 består av et grunnspråklig studium av utvalgte tekster fra Deuteronomium. Nærlesninger av disse tekstene kombineres med et fokus på teologi og virkningshistorie.
Deuteronomium gir viktige bidrag til flere sentrale teologiske emner, som for eksempel gudsbegrepet, menneskesynet, loven (tora) og Guds utvelgelse av Israel som Guds folk. Deuteronomiums teologi har også preget innholdet i og redigeringen av andre bøker og samlinger av bøker i GT, blant annet Pentateuken, Det deuteronomistiske historieverk, profetbøker og salmer.
Et studium i Deuteronomium kan videre bidra til å avklare likheter og forskjeller mellom jødiske og kristne tradisjoner i det første århundre etter Kristus, og berører også en vesentlig side ved religionsdialogen mellom jøder og kristne i dag. Arbeidsform er en kombinasjon av forelesning, seminar og egne studier.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- gi et 10 minutters muntlig fremlegg (eller skriftlig presentasjon, dersom studenten er forhindret fra å legge frem muntlig) over et gitt tema knyttet til de hebraiske tekstene som hører til kurset.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2115 har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform.
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den skriftlige eksamenen.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om Deuteronomiums tilblivelse, innhold og sluttform samt den betydning boken har for andre gammeltestamentlige skrifters tilblivelse, teologi og sluttform
- kunnskap om Deuteronomiums egenart som lovsamling og paktsdokument sammenlignet med Paktsboken, Hellighetsloven og for-orientalske paktstraktater
- kjennskap til Deuteronomiums videre bruk og aktualitet innenfor jødisk og kristen tradisjon
- ferdigheter i å eksegere følgende tekster på grunnlag av Biblia Hebraica (BHS): 5 Mos 5,1-22; 6,4-9; 7, 1-11; 12,1-7; 16,1-17; 18,15-18; 22, 1-12, 2 Kong 23,1-7.21-23
- kunnskap om innholdet i andre utvalgte GT-tekster som er preget av deuteronomisk-deuteronomistisk teologi: 2 Mos 15,11-18; Jer 1,4-10, studert på grunnlag av den hebraiske teksten.

Merknad til litteraturlisten

Litteraturen som er oppgitt nedenfor hvor det ikke er oppgitt sidehenvisninger, er å anse som referanselitteratur. Det betyr: I kommentarene studeres innledningsdelen og de sidene som kommenterer pensumtekstene. Til 2 Mos 15; Jer 1, se kommentarbøker i kommentarserier som Word Biblical Commentary, Anchor Bible eller andre kommentarer.

TEOL2210 - Innføring i arbeidet med Det nye testamente, Johannesevangeliet og Paulinsk teologi

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - lavere grad. Tilbys neste gang våren 2017.
TEOL2210 innleder et grunnspråklig studium av Det nye testamente. Emnet presenterer metodiske og hermeneutiske problemstillinger knyttet til det å forstå en historisk tekst som Det nye testamente på dette nivå. Innsikt i datidens kultur, historie og samfunn er en viktig del av dette. Utvalgte tekster fra Johannesevangeliet studeres på grunnlag av gresk tekst, særlig med fokus på skriftet som fortelling. Modulen gir også en samlet fremstilling av Paulus' teologi.
Emnet er delt inn i delemnene A. Metode- og kulturkunnskap (4 stp), B. Johannesevangeliet (3 stp) og C. Paulinsk teologi (3 stp).

Studenten må ha fullført og bestått TEOL1210, K1010, K1020 (KRL 101 og 104) og TEOL1220 eller tilsvarende.

Undervisningsform er forelesninger.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med NT501-04V Det nye testamente 1 reduseres dette emnet med 4 stp
- Med NT502-04V Det nye testamente 2 reduseres dette emnet med 3 stp
- Med BIB501-04V Bibelfag reduseres dette emnet med 3 stp
- Med NT510-07H Innføring i arbeidet.. reduseres dette emnet med 10 stp
- Med NT513-07H Det nye test... reduseres dette emnet med 5 stp
- Med PEN513-07H Det nye test... reduseres dette emnet med 3 stp
- Med NT211-07H Innføring i arbeidet.. reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- levere og få godkjent utkast til individuell skriftlig oppgave (4000 ord) med utgangspunkt i emnets litteratur. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal ha en innledning som beskriver problemstilling, materiale, fremgangsmåte og disposisjon, og vise at studenten har arbeidet med relevant litteratur. Studenten vil få skriftlig eller muntlig tilbakemelding på det innleverte utkastet. Dersom tilbakemelding gis muntlig, er det obligatorisk å møte til avtalt veiledning.
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2210 har individuell skriftlig oppgave og skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering må studenten levere oppgave innen angitt frist. Til skriftlig eksamen kan det gis oppgave fra hele pensum. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgave (50%) og skriftlig eksamen (50%).

Mål

DELEMNE A: METODE- OG KULTURKUNNSKAP (4 STP)

MÅL
Studenten skal ha

- kunnskap om ulike metodiske tilnærminger til tekster i NT og grunnleggende ferdighet i tekstkritikk
- grundig kunnskap om grunnleggende hermeneutiske spørsmål knyttet til teksttolkning
- grundig kunnskap om den jødisk-hellenistiske kultur som Det nye testamente er en del av

DELEMNE B: JOHANNESEVANGELIET (3 STP)

MÅL
Studenten skal ha
- god kjennskap til hele Johannesevangeliet basert på en norsk oversettelse av teksten
- god kunnskap om sentrale temaer, begreper og symboler i Johannesevangeliet ut fra en litterær og teologisk lesning
- god evne til å tolke følgende tekster på grunnlag av den greske tekst: 1,1-3,21; 4,1-42; 7,37-52; 10,7-21; 13,1-20; 14,1-31.

DELEMNE C: PAULINSK TEOLOGI (3 STP)

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om apostelen Paulus' teologi, og metodiske spørsmål knyttet til fremstillingen av denne

Merknad til litteraturlisten

Til delemne B: Til de tekster som skal studeres på grunnlag av den greske tekst, anbefales følgende kommentar: enten Francis J. Moloney eller Andrew T. Lincoln.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Seland, T. (2004). *Paulus i Polis: Paulus' sosiale verden som forståelsesbakgrunn for hans liv og forkynnelse* (s. 1-218). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 82-519-1988-6
- Skarsaune, O. (2002). *In the shadow of the temple: Jewish influences on early Christianity* (s. 23-132). Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press. ISBN/ISSN: 0-8308-2670-x
- Synnes, M. (2008). *Hvordan arbeide med nytestamentlige tekster: Innføring i bibelfaglig metode* (Rev. og utv. utg.). [Høvik]: Kolofon. ISBN/ISSN: 978-82-300-0034-4
- Turner, M. & Green, J. B. (Red.) (2000). *Between two horizons: Spanning New Testament studies and systematic theology* (s. 23-71, 123-204). Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-4541-x

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Koester, C. R. (2008). *The word of life: A theology of John's gospel* (s. 25-214). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans Pub. ISBN/ISSN: 978-0-8028-2938-2

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- Moloney, F. J. (2005). *The Gospel of John* (Rev. utg.). Collegeville, Minn.: Liturgical Press. ISBN/ISSN: 0814659675/9780814659670

Eller:/Or:

- Lincoln, A. T. (2005). *The Gospel according to Saint John* (nr. 4). Peabody, Mass. London: Hendrickson : Continuum. ISBN/ISSN: 0-8264-7139-0/0-8264-7943-x/1-56563-401-2

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Sandnes, K. O. (1996). *I tidens fylde-: En innføring i Paulus' teologi* . Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 82-531-4316-8. Hentet fra http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2010051803009

TEOL2215 - Kulturkunnskap og Johannesevangeliet

Emneansvarlig:	Karl Olav Sandnes (Karl.O.Sandnes@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi ¿ lavere grad. Det kan også inngå i bachelorgrad teologi. Emnet inneholder to delemner. Delemne A handler om Det nye testamentets historiske, sosiale og kulturelle kontekst (2 stp). Denne delen er relevant for studiet av Det nye testamente generelt, men anvendes også inn mot delemne B. Delemne B innleder et grunnspråklig studium av Det nye testamente knyttet til utvalgte tekster fra Johannesevangeliet. Sammen med dette utvalget av tekster som studeres på grunnlag av gresk gir emnet også fortrolighet med hele evangeliet på utfra en moderne oversettelse (3 stp).

Studiekrav

- faglig samtale
- delta i evaluering av studietilbud og /eller læringsmiljø dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2215 har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. For å kunne gå opp til eksamen må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamenen.

Mål

DELEMNE A KULTURKUNNSKAP (2 STP)
Mål
Studenten skal ha
- kjennskap til den jødiske-hellenistiske kultur som Det nye testamente er en del av
- evne til å bruke denne kunnskapen i møte med tekster fra Johannesevangeliet

DELEMNE B: Johannesevangeliet (3 STP)
Mål
Studenten skal ha
- kjennskap til hele Johannesevangeliet basert på en norsk oversettelse av teksten
- kunnskap om sentrale temaer, begreper og symboler i Johannesevangeliet ut fra en litterær og teologisk lesning
- evne til å tolke følgende tekster på grunnlag av den greske tekst: 1,1-3,21; 4,1-42; 6,30-58; 7,37-52; 10,7-21; 13,1-20; 14,1-31.

Merknad til litteraturlisten

Til delemne B: Til de tekster som skal studeres på grunnlag av den greske tekst, anbefales følgende kommentar: Enten Francis J. Moloney eller Andrew T. Lincoln.

TEOL2310 - Teologihistorie

Emneansvarlig:	John Wayne Kaufman (John.W.Kaufman@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Kristendom/RLE Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Hjemmeeksamen	2016-06-02	17:00	8 timer	2016-06-02	2016-06-23	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet TEOL2310 Teologihistorie er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - lavere grad. Emnet gir innføring i teologihistorie fra oldkirken til tidlig nytid.
Forsøkene på å utforme det sentrale innhold i den kristne tro i klare læreutsagn har fulgt den kristne kirke fra begynnelsen. På grunnleggende vis ble dette gjort i oldkirkens tid, og de oldkirkelige utforminger av dogmer, trosbekjennelser, kanon, ekklesiologi og sakramenter har alltid siden fungert som et felles økumenisk fundament for alle historiske kirkesamfunn, og som fundament for senere tiders teologiske refleksjon. Godt kjennskap til denne arv er fortsatt av fundamental betydning for aktuelt systematisk-teologisk arbeid.

I den vestlige kirkes middelalder ble oldkirkens skriftlesning ført videre i den monastiske teologi, mens den skolastiske teologi tok i bruk nye filosofiske redskaper for å gi troen et tankemessig presist og sammenhengende uttrykk. Den kristne mystikken vokste frem, og samtidig fortsatte Augustins spørsmål om hvorvidt og hvordan mennesket selv medvirker ved mottakelsen av Guds nåde å være et sentralt spørsmål i den vestlige teologi. Godt kjennskap til denne utvikling er en forutsetning for å forstå den vestlige kirkens splittelse i reformasjonsårhundret.

I løpet av reformasjonen på 1500-tallet splittes den vestlige kirke i ulike konfesjonelle kirker, mange av dem også definert som regionale eller nasjonale kirker. De ulike konfesjonelle kirker ser dagens lys. Godt kjennskap til dette århundrets kirke- og teologihistorie er en forutsetning for å forstå den historiske bakgrunn for dagens kirkebilde i Europa, USA, og for mange misjonskirker som er frukt av europeisk eller amerikansk misjon. Det er også av stor betydning å kjenne til den katolske reformprosess som fant sted i det samme århundret, og som har preget den romerske kirke og teologi siden.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med K2010 reduseres dette emnet med 3 studiepoeng
- Med K2020 reduseres dette emnet med 5 studiepoeng

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2310 har hjemmeeksamen med kun elektronisk innlevering (8 timer) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven. For å få avsluttende vurdering må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om dogmer, trosbekjennelser, frelseslære, skriftens kanon, ekklesiologi og sakramenter som utvikles i oldkirken
- god kunnskap om hvordan middelalderkirken i Vesten forvaltet og videreførte den teologiske og filosofiske arv fra oldkirken.
- god kunnskap om hvilke nye utfordringer middelalderens teologi stod overfor, og hvordan den møtte dem i den monastiske og skolastiske teologien og i mystikken.
- god evne til å drøfte hvordan spørsmålet om nåde og rettferdiggjørelse har vært behandlet i den vestlige tradisjon siden Augustin, og hvordan ulike svar på spørsmålet om nåde og rettferdiggjørelse skapte kirkesplittelse på reformasjonstiden.

- god kunnskap om de konfesjonelle kirkenes tilblivelse, teologi og utvikling.

Merknad til litteraturlisten

KILDETEKSTER/SOURCE TEXTS
I tillegg til oppsatt litteratur skal studentene lese utdrag fra følgende kildetekster. Tekstene deles ut av faglærerne.
- Athanasius - De incarnatione verbi
- Aquinas - Summa Theologica
- Luther - De libertate christiana

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Evans, G. R. (Red.) (2004). *The First Christian theologians: An introduction to theology in the early church* (s. 1-149, 157-185, 225-250). Malden, Mass.: Blackwell Publ. ISBN/ISSN: 0-631-23188-9/0-631-23187-0
- Evans, G. R. (Red.) (2001). *The Medieval theologians* (s. 1-36, 57-268, 357-372). Malden, Mass.: Blackwell Publ. ISBN/ISSN: 0-631-21202-7/0-631-21203-5
- Lindberg, C. (2010). *The European reformations* (2. utg., s. 1-259, 321-379). Chichester: Wiley-Blackwell. ISBN/ISSN: 978-1-4051-8067-2/978-1-4051-8068-9
- McGowan, A. B. (2014). *Ancient Christian worship: Early church practices in social, historical and theological perspective* (s. 19-64, 135-182). Grand Rapids, Mich.: Baker Academic. ISBN/ISSN: 978-0-8010-3152-6

TEOL2410 - Luthersk teologi i dag

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
Undervises første gang våren 2017. Mer informasjon kommer høsten 2016.

TEOL2441 - Katolsk dogmatikk

Emneansvarlig:	Else-Britt Nilsen (E.B.Nilsen@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

Generell informasjon
Dette emnet gir anledning til et fordypet studium i sentrale systematisk-teologiske emner: kristologi, mariologi, ekklesiologi og sakramentsteologi. Emnet består av delemnene A. Kristologi (5 stp), B. Mariologi (2 stp), C. Ekklesiologi (4 stp), D. Sakramentsteologi (4 stp) og E. Læren om Gud - den ene og treenige Gud (5 stp).

Studieprogramtilhørlighet
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet/-programmene
- Master i teologi - katolsk presteutdanning (6 år)
- Innføringskurs - katolsk kristendom (3 år)

Emnet kan inngå i følgende studieprogram: - Bachelor i teologi

- Bachelor i religion, kultur og samfunn

Forkunnskaper: Studenten må ha gjennomført studier innen kirkehistorie og systematiske fag på 1000-nivå tilsvarende 20 studiepoeng.

Arbeidsform og organisering
Forelesninger, seminargrupper og selvstudium.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- få godkjent en muntlig presentasjon av et oppgitt emne
- levere oppgave (2000-2500 ord) med utgangspunkt i delemne E: Læren om Gud - den ene og treenige Gud. Tema må godkjennes av faglærer.
- delta i evaluering av emnet hvis det er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2441 har skriftlig eksamen (6 timer) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt alle studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A: KRISTOLOGI (5 STP)
Studiet fokuserer på kristusbekjennelsen og dens bakgrunn i bibelske tekster og forestillinger. Videre skal man arbeide med dogmets bakgrunn, tilblivelse og teologiske innhold, og dets aktuelle betydning i teologi og kirke, både i konfesjonell, økumenisk og allmennkulturell kontekst.

Studenten skal etter fullført emne ha
- Evne til å drøfte spørsmål rundt hvordan Kristus-bekjennelsen oppsto blant de første kristne
- God kunnskap om den oldkirkelige dogmedannelse, dens bakgrunn og historiske kontekst
- God kunnskap om Apostolicum og Nikenum, kunnskap om Athanasianum, deres tilblivelse og innhold
- Kunnskap om kristologien i middelalderen og på reformasjonstiden
- Kunnskap om Det annet vatikankonsils kristologi
- God evne til å reflektere over kristologien i rammen av bekjennelsen til Den treenige Gud
- Evne til å drøfte dogmets aktuelle betydning innenfor en konfesjonell, økumenisk og allmennkulturell kontekst

DELEMNE B: MARIOLOGI (2 STP)

Delemnet ser på mariologien i lys av kristologien og ekklesiologien. Man skal se på dogmedannelse og fromhetstradisjoner og hvilken betydning dette har for og i katolsk liv.

Etter fullført delemne skal studenten ha:
- Oversikt over mariadogmenes tilblivelse og historie
- Evne til å artikulere mariadogmenes forhold til de kristologiske dogmene og katolsk ekklesiologi
- Innsikt i mariafromhet i katolsk praksis
- Evne til å reflektere over betydningen av mariafromhet i katolsk trosliv

DELEMNE C: KATOLSK EKKLESIOLOGI (4 STP)
Emnet gir en innføring i ulike modeller for forståelsen av kirken. Forholdet mellom ekklesiologien og andre sider ved troslæren drøftes, så vel som møtet mellom en teologisk fundert ekklesiologi og den faktiske kirkevirkelighet.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til sentrale ekklesiologiske problemstillinger og posisjoner innenfor katolsk teologi og evne til å drøfte ulike aspekter ved ekklesiologien
- evne til å beskrive og analysere aktuelle aspekter ved kirkens liv på et lokalt og et nasjonalt nivå og evne til å konfrontere kirkens selvforståelse med observasjoner fra den lokale kirkesituasjon
- kunnskap om hva som menes med den kirkelige autoritet og om de ulike modeller for autoritetsutøvelse i Den katolske kirke

DELEMNE D: KATOLSK SAKRAMENTSTEOLOGI (4 STP)
Emnet gir en teologisk, historisk og liturgisk innføring i Den katolske kirkes sakramenter. Sakramentene er noe mer enn ytre materielle handlinger i en liturgisk ramme; i katolsk tradisjon er sakramentene viktige teologiske og liturgiske uttrykk for tro.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om den historiske utvikling av katolsk rituell praksis
- evne til å artikulere sakramentenes plass i katolsk gudstjeneste- og fromhetsliv i dag
- kunnskap om embetsbærerens (biskop/prest/diakon) rolle og plikter ifølge sakramentsteologien

E. LÆREN OM GUD - DEN ENE OG TREENIGE GUD (5 stp)
Dogmatisk teologi er nært knyttet sammen med studiet av Kirkens historie, siden den er et konkret uttrykk for den kristne tro, autoritativt definert av Kirkens ordinære og ekstraordinære magisterium (konsiler, paver, bispesynoder osv.) gjennom hele Kirkens historie. I dette delemnet studeres læren om Treenigheten primært fra et systematisk ståsted, men dogmehistorien er sentral i fremstillingen.

Kristendommen er en av de tre store monoteistiske religionene. Den er unik innenfor de monoteistiske religioner ved at den hevder Gud har åpenbart seg som tre personer uten å miste sin enhet. Studiet av troen på Gud som én og treenig er dermed det mest grunnleggende i emnet dogmatisk teologi. Delemnet tar utgangspunkt i den bibelske fremstilling av Guds selvåpenbaring, men beveger seg også inn på filosofiens ulike gudsbegrep. Dogmehistorien og utviklingen av det trinitariske dogmet er sentralt i emnet. Det kristne fromhetsliv og i særdeleshet kirkens liturgiske feiring av eukaristien er også grunnleggende for troen på den ene og treenige Gud. Emnet vil derfor se på liturgiske uttrykk for troen på den treenige Gud, samt hvordan denne troen former det kristne liv.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om ulike fortellinger om gudsåpenbaring i NT, samt kjennskap til ulike trinitariske utsagn i NT
- kunnskap om treenighetsdogmets historie
- kjennskap til hvordan troen på den ene og treenige Gud preger den katolske liturgi
- kjennskap til ulike tolkninger av treenighetslæren i dag
- kunnskap om økumeniske implikasjoner av treenighetslæren
- evne til å reflektere over hvordan troen på den treenige Gud er grunnleggende for kirkens selvforståelse

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- O'Collins, G. (2009). *Christology: A biblical, historical, and systematic study of Jesus* (2. utg., s. 1-358). New York, N.Y.: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 978-0-19-955787-5. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS130872865&vid=MF
- Skarsaune, O. (2005). *Inkarnasjonen - myte eller faktum?* (4. oppl. eller senere utg., s. 9-127). Oslo: Lunde. ISBN/ISSN: 978-82-520-3303-8/82-520-4255-4/82-520-3303-2

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Haffner, P. (2004). *The mystery of Mary* (s. 1-72). Gracewing Hillenbrand. ISBN/ISSN: 9780852446508
- Stinissen, W. (1982). *Maria i Bibelen og i vårt liv* (s. 10-113). [Oslo]: St. Olav forl. ISBN/ISSN: 82-7024-039-7

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Bendikt 16, p. (2004). *Kalt til fellesskap* (126 s.). Oslo: St. Olav forlag. ISBN/ISSN: 82-7024-169-5
- Dulles, A. (2002). *Models of the church* (Utvidet utg.). New York: Image Books/Doubleday. ISBN/ISSN: 0-385-13368-5
- Parrella, F. J. & Bulman, R. F. (Red.) (2006). Foreword. I *From Trent to Vatican II: Historical and theological investigations* . Oxford: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 0-19-517807-6/978-0-19-517807-4. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS080430732&vid=MF
- Pius 12, p. (1943). Mystici corporis Christi: Encyclical of Pope Pius XII "On the mystical body of Christ". Hentet 2014-06-10 fra http://www.papalencyclicals.net/Pius12/P12MYSTI.HTM

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- Benedikt 16, p. (2014). *The seven sacraments* (Kindle ed. utg.).
- Osborne, K. B. (1988). *Sacramental theology: A general introduction* . New York: Paulist Press. ISBN/ISSN: 0-8091-2945-0/978-0-8091-2945-4

DELEMNE/PART E LITTERATUR/LITERATURE

- (1996). An ecumenical colloquium on Yves Congar: His pneumatology. CTSA proceedings, 51 , s. 163-187. Hentet fra http://ejournals.bc.edu/ojs/index.php/ctsa/article/view/4125/3691
- Benedikt 16, p. (1993). Kap. V. I *Innføring i kristendommen: Betraktninger over den Apostoliske trosbekjennelse* (s. 129-157). Oslo: St. Olav forlag. ISBN/ISSN: 82-7024-070-2
- Kasper, W. (2009). *Harvesting the fruits: Aspects of Christian faith in ecumenical dialogue* (s. 10-30). London: Continuum. ISBN/ISSN: 978-1441-16272-4
- O'Collins, G. (2004). *The tripersonal God: Understanding and interpreting the Trinity* (s. 35-151, 174-197). London: Continuum.

TEOL2450 - Kristen initiasjon: Troen, dåpen og Ånden

Emneansvarlig:	Terje Hegertun (Terje.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

Det engelske uttrykket "Christian initiation" refererer til et teologisk felt som har med tilegnelsen av frelsen og begynnelsen av det kristne liv å gjøre. Begrep som omvendelse, gjenfødelse, tro, dåp og åndsdåp hører hjemme her. I nyere tid har spesielt pinsebevegelsen satt spørsmålet om dåpen i Den Hellige Ånd og dens kjennetegn på kirkens og teologiens dagsorden. Dette tverrfaglige fordypningsemnet aktualiserer spørsmål om det som hører med til "Christian initiation" og forholdet mellom bl.a. tro, dåp og åndsdåp. Det tar opp hvordan disse spørsmålene behandles i Skriften, i oldkirken og fram til vår egen tid. Det presenterer ulike syn innen pinsebevegelsen og den karismatiske bevegelse og drøfter forholdet mellom dem og andre teologiske hovedtradisjoner. Også erfaringsdimensjonen ved Åndens gjerning i frelsestilegnelsen vil bli drøftet og satt i forhold til de teoretiske perspektivene.

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i K1020 og K1030, eller ha tilsvarende kompetanse.

Arbeidsform: Undervisning gis i form av forelesninger i emnet, eget studium av faglig litteratur og eventuell annen ressurslitteratur. Relevant studiemateriell legges ut på Fronter.

Studiekrav

Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2450 har skriftlig eksamen (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.
Hjelpemidler: Ved den skriftlige eksamenen anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I. Lenke:
http://www.mf.no/dokumenter/studier/Hjelpemidler.pdf

Mål og innhold

Studenten skal etter fullførte emne ha:
- god kunnskap om pinsebevegelsens og den karismatiske bevegelses syn på åndsdåp og åndsfylde
- kjennskap til hvordan kirken i sin historie har forstått og praktisert kristen initiasjon
- kjennskap til ulike kirkelige tradisjoners syn på forholdet mellom tro, dåp og åndsdåp/Åndens gave i dag
- kjennskap til de viktigste tolkningene av det nytestamentlige materiale
- kjennskap til de empiriske eller erfaringsmessige sidene ved åndsmeddelelsen og hvordan disse tolkes
- evne til å vurdere de ulike syn og perspektiver

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Asheim, I. (1995). Kan spedbarn være medlem av de troendes fellesskap?. I D. Rian, V. L. Haanes & B. T. Oftestad (Red.). *Kirkens skole - statens kirke: Festskrift til professor dr. philos. Brynjar Haraldsø på 70-årsdagen 29. september 1995* (s. 187-203). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 82-519-1203-2 (Kompendium)
- Atkinson, W. (1995). Pentecostal responses to Dunn's Baptism in The Holy Spirit. *Journal of pentecostal theology,* (6 og 7), 87-131 og 49-72. ISBN/ISSN: 0966-7369. Hentet fra http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0001246819&site=ehost-live http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0001246820&site=ehost-live
- Engelsviken, T. (1981). *The gift of the spirit: An analysis and evaluation of the charismatic movement from a Lutheran theological perspective* (s. 1-85, 411-494, 562-571). Dubuque, Iowa: T. Engelsviken?. (Kjøpes på Vivo bokhandel)
- Halldorf, P. (2003). *Drikk dypt av Ånden: Den Hellige Ånds nærvær og gaver i den kristnes personlige liv* (s. 101-150). Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 82-531-4456-3 (Kompendium)

- Larsson, E. (1982). "Åndsdåp" og "Åndens fylde" i nytestamentlig perspektiv. I L. Østnor (Red.), *Jeg tror på den Hellige Ånd: Vår lutherske kirke i møte med den karismatiske utfordring* (s. 57-77). Oslo: Land og Kirke/Gyldendal. ISBN/ISSN: 82-05-13349-2 (Kompendium)
- Lederle, H. I. (1988). *Treasures old and new: Interpretations of "spirit-baptism" in the charismatic renewal movement* (s. 37-103, 124-163, 213-240). Peabody, Mass.: Hendrickson. ISBN/ISSN: 0-913573-75-2 (Kjøpes på Vivo bokhandel)
- Macchia, F. D. (1998). Groans too deep for words: Towards a theology of tongues as initial evidence. Asian journal of pentecostal studies, 1 (2), ikke angitt. ISBN/ISSN: 0118-8534. Hentet fra http://www.apts.edu/aeimages//File/AJPS_PDF/98-2-macchia.pdf
- McDonnell, K. & Montague, G. T. (1994). *Christian initiation and baptism in the Holy Spirit: Evidence from the first eight centuries* (2. utg., s. 86-115, 207-218, 299-306, 321-328, 339-382). Collegeville, Minn.: The Liturgical Press. ISBN/ISSN: 0-8146-5009-0 (Kompendium)
- Menzies, R. P. (1998). Evidential tongues: An essay on theological method. Asian journal of pentecostal studies, 1 (2), s. 111-123. ISBN/ISSN: 0118-8534. Hentet fra http://www.apts.edu/aeimages/File/AJPS_PDF/98-2-menzies.pdf
- Ottosen, E. (1998). Åndsdåplæren i trosbevegelsen: Et sentralt og integrert lærepunkt? Tidsskrift for teologi og kirke, 69 (2), s. 116-130. ISBN/ISSN: 0040-7194 (Kompendium).
- Sannes, K. O. (1978). *Dåpen og dens plass i kirkens liv* (s. 81-96). Oslo: Aschehoug. ISBN/ISSN: 82-03-09702-2 (Kompendium)
- Stronstad, R. (1984). *The charismatic theology of St. Luke* . Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers. ISBN/ISSN: 0-913573-11-6
- Turner, M. (1998). *The Holy Spirit and spiritual gifts in the New Testament Church and today* (Rev. utg., s. 36-56, 150-168). Peabody, Mass.: Hendrickson. ISBN/ISSN: 1-56563-352-0 (Kompendium)
- Wyckoff, J. W. (1995). The Baptism in the Holy Spirit. I S. M. Horton (Red.), *Systematic theology* (rev. utg., s. 423-455). Springfield, Mo.: Logion Press. ISBN/ISSN: 0-88243-319-9 (Kompendium)

TEOL2460 - Teologi og kirkens liv

Emneansvarlig:	Else-Britt Nilsen (E.B.Nilsen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste j

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Individuell skriftlig oppgave	2016-05-24	12:00			2016-06-21	2016-05-04
Skriftlig eksamen	2016-05-31	09:00	2 timer		2016-06-21	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet tilbyr en faglig fordypning i katolsk tro. Gjennom innføring i og studier av tekster fra den kristne tradisjon vil emnet belyse temaer fra teologi, spiritualitet og liturgi.

Emnet består av delemnene A. Kirkefedrene (3 stp), delemne B. Spiritualitet (4 stp) og delemne C. Liturgien (3 stp).

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet/-programmene katolsk presteutdanning, og kan inngå i følgende studieprogram:
- Bachelor i teologi
- Bachelor i religion, kultur og samfunn

Forkunnskaper:
Det forutsettes at studenten har grunnleggende kunnskaper innenfor fagene kirkehistorie og systematisk teologi (1000-nivå).

Arbeidsform og organisering
Undervisningen på emnet vil bestå av forlesninger. I tillegg oppfordres studentene til å danne kollokviegrupper.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet TEOL2460 sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevet poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med TEOL5460 Teologi og kirkens liv reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- holde muntlig presentasjon over oppgitt emne (800-1000 ord). Vurderes som bestått / ikke bestått.
- drøfte utkast til individuell skriftlig oppgave i felles seminar. Tema avtales med faglærer.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering
Emnet TEOL2460 har individuell skriftlig oppgave (2000-2500 ord) og skriftlig eksamen (2 timer) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt alle studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven (2/3) og skriftlig eksamen (1/3).

Mål

DELEMNE A: KIRKEFEDRENE (3 STP)
Gjennom innføring i kirkefedrene og studium av utvalgte tekster vil dette delemnet kaste lys over hvordan evangeliet ble fortolket og forsvart innenfor en hellenistisk og romersk kultur og i møte med datidens religiøse og filosofiske livsanskuelser.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om hovedtrekk i kirkefedrenes teologi;
- evne til å reflektere over budskapet fra kirkefedrene og deres betydning for katolsk tro og liv i dag.

DELEMNE B: SPIRITUALITET 4 STP
Delemnet vil gi innføring i noen representanter for den brede strøm av åndelig litteratur som i tiden mellom Augustin og reformasjonen ble til som en frukt av studier i klostre og innenfor ordensdannelser, og som den dag i dag utgjør noe av grunnlaget for katolsk spiritualitet og åndelig veiledning. Viktige temaer vil være den meditative omgang med bibeltekster, bønnen, etterfølgelsen og det kontemplative livet.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om de grunnleggende verdiene i Benedikts klosterregel og regelens ideal for et liv i fellesskap;
- kunnskap om hovedtrekkene i "åndelig bibellesning" (lectio divina);
- evne til å reflektere over den klassiske veiledningen i bønn, etterfølgelse og kontemplativt liv og dens betydning for katolsk tro og liv i dag;

DELEMNE C: LITURGIEN 3 STP
Dette delemnet gir innføring i Kirkens liturgi og forståelsen av den. Med utgangspunkt i dokumentene fra den andre Vatikankonsil tar emnet for seg utviklingstrekk i katolsk tradisjon som førte fram til den forståelsen av liturgien som Konsilet holdt fram og de konkrete forslagene til reform som fulgte. Emnet gir kunnskap om hva som har preget veien videre i den stadig pågående samtalen om både liturgiforståelse og om rekkevidden av reformtiltakene.

Mål
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om hovedtrekkene ved forståelsen av liturgien og fornyelsen av den fram til og med det annet Vatikankonsil
- kunnskap om liturgiforståelse og liturgiske reformer i tiden etter Vaticanum II
- evne til å reflektere over forholdet mellom liturgiforståelse og liturgiske reformer.

Merknad til litteraturlisten
Til delemne A skal studenten velge tekster fra kirkefedrene hentet fra Ireneus, Gregor av Nyssa, Basilius, Ambrosius og Augustin (ca. 100 sider).

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Evans, G. R. (Red.) (2004). *The First Christian theologians: An introduction to theology in the early church* (s. 105-200, 225-242). Malden, Mass.: Blackwell Publ. ISBN/ISSN: 0-631-23188-9/0-631-23187-0

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Benedictus Nursinus, . (2009). *St. Benedikt: Regel ; Vita* (s. 11-131). Follese: Efrem. ISBN/ISSN: 978-82-92922-09-5
- Murray, P. (2006). *The new wine of Dominican spirituality: A drink called happiness* . London: Burns & Oates. ISBN/ISSN: 0-86012-417-7
- Sheldrake, P. (Red.) (2005). *The new SCM dictionary of Christian spirituality* (s. 1-18, 62-67). London: SCM Press. ISBN/ISSN: 0-334-02984-8

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Ferrone, R. (2007). *Liturgy: Sacrosanctum Concilium* . New York: Paulist Press. ISBN/ISSN: 0809144727/9780809144723
- Iversen, H. (2006). H. Raun Iversen (Red.), *Rites of ordination and commitment in the churches of the Nordic countries / theology and terminology* (327-352; 519-529). København: Museum Tusculanum Press. ISBN/ISSN: 87-635-0265-8
- Schumacher, J. (2006). Fra rubrikk til ordo. *Halvårsskrift for praktisk teologi,* (1), s. 19-31. ISBN/ISSN: 0800-6857.

TEOL2461 - Moralteologi

Emneansvarlig:	Else-Britt Nilsen (E.B.Nilsen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i den katolske presteutdannelsen. Emnet kan også inngå som et emne i studieprogrammet bachelor i teologi, bachelor i kristendom eller tas som enkeltemne. Emnet har to delemner: A. Dydene tro, håp og kjærlighet og B. Rettferdighet og tilknyttede dyder.

Studiepoengreduksjon

Med KAT137 reduseres dette emnet med 5 studiepoeng.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- holde muntlig presentasjon over oppgitt emne
- få godkjent utkast til individuell skriftlig oppgave med utgangspunkt i emnets pensum, levert innen fastsatt frist. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal inneholde en fullt utskrevet innledning med problemstilling, omtale av materiale og framgangsmåte, og disposisjon.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2461 har individuell skriftlig oppgave (2800-4000 ord) og skriftlig eksamen (2 timer) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt alle studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven (2/3) og skriftlig eksamen (1/3).

Mål

A. DYDENE TRO, HÅP OG KJÆRLIGHET (5 STP)
Sentralt i det kristne liv står det å leve i tro, håp og kjærlighet. Delemne A drøfter mulighetene for å leve ut disse tre teologale dydene i våre dager, og utfordringer dette medfører. Det tar også for seg hvordan det å leve ut disse dydene forstås som menneskets måte å vende tilbake til Gud på. Delemnet reflekterer derfor også over den antropologiske dimensjonen ved menneskets svar på Guds nåde, og forståelsen av mennesket som Guds vilje.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- kunnskap om hva som menes med begrepene teologale dyder, inngytte dyder og moralske dyder
- kjennskap til ulike forståelser av begrepene tro, håp og kjærlighet
- kunnskap om hvordan de tre teologale dydene danner kjernen i den kristne eksistens
- god kunnskap om det dynamiske aspektet ved de tre teologale dydene
- kunnskap om den antropologiske dimensjonen ved tro, håp og kjærlighet
- evne til å reflektere over hvordan de teologale dydene danner utgangspunktet for den kristne forståelsen av mennesket som Guds bilde

B. RETTFERDIGHET OG TILKNYTTEDE DYDER (5 stp)
Dette delemnet ser på tre områder: a) Rettferdighet som en av de fire kardinaldydene og hvordan andre dyder står i forhold til den; b) Hvordan rettferdighet korresponderer med ulike relasjoner i samfunnet; c) Den katolske kirkes konkrete engasjement for rettferdighet i det menneskelige samfunn.
Rettferdighet regnes som en av de fire kardinaldydene, og som dette anses den av katolsk teologi å ha en viktig rolle både i forholdet mellom Gud og mennesker og mennesker imellom. En klassisk måte å forstå rettferdighet på er å si at det er en konstant vilje om å la enhver få det som tilkommer dem.
Det er Thomas Aquinas som har lagt grunnlaget for Den katolske kirkes forståelse av rettferdighet, og delemnet vil derfor også fokusere

på hans bidrag. Også andre og mer dagsaktuelle tilnærminger vil imidlertid belyses.
Med «tilknyttede dyder» menes de moralske dyder som peker hen imot og leder til kardinaldyden på en slik måte at de går i samme retning. Eksempler på slike tilknyttede dyder er takknemlighet, lydighet, sannferdighet, mildhet osv.

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- god kunnskap om hvordan katolsk teologi forstår rettferdighet som dyd
- kunnskap om de tre ulike typene rettferd: kommutativ rettferdighet, juridisk rettferdighet og distributiv rettferdighet (også kalt fordelingsrettferdighet)
- kunnskap om hva som menes med dyder tilknyttet rettferdighet, og på hvilken måte disse virker sammen med rettferdighet mot samme mål
- innsikt i Den katolske kirkes engasjement for å bidra til en rettferdig verden
- evne til å reflektere over rettferdighet i møte med aktuelle sosiale utfordringer

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Kompendium med diverse utdrag fra kirkefedrene. (Se Fronter).

- Bendikt 16, p. (2008). *Frelst i håpet: Encyklikaen "Spe salvi"* . Oslo: St. Olav forl. ISBN/ISSN: 978-82-7024-212-2
- Bendikt 16, p. (2007). Part 1. I *Gud er kjærlighet: Encyklika: Encyklika fra pave Benedikt XVI til biskopene, til prestene og diakonene, til dem som er innviet til Gud og til alle som tror på Kristus om den kristne kjærlighet* Oslo: St. Olav forl. ISBN/ISSN: 978-82-7024-201-6
- Cessario, R. (1996). *Christian faith and the theological life* . Washington, D.C.: Catholic University of America Press. ISBN/ISSN: 0813208688 (hbk. alk. paper)/0813208696 (pbk. alk. paper)
- Pieper, J. (1997). *Faith, hope, love* . San Francisco: Ignatius Press. ISBN/ISSN: 0898706238 (alk. paper)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Bendikt 16, p. (2010). *Kjærlighet i sannhet: Encyklika = Caritas in veritate* Oslo: St. Olav forl. ISBN/ISSN: 978-82-7024-224-5
- Cessario, R. (2002). An excerpt. I *The virtues or the examined life* (s. 127-156). London: Continuum. ISBN/ISSN: 0-8264-1389-7
- Compagnoni, F. (Red.) (2007). *Preaching justice: Dominican contributions to social ethics in the twentieth century* (s. 13-37, 287-304). Dublin: Dominican Pub. ISBN/ISSN: 1905604076/9781905604074/9781905604067/1905604068
- Concilium Vaticanum, (.-6. (2013). Gaudium et Spes: Pastoralkonstitusjon om Kirken i verden av i dag. I *Det Annet vatikankonsil: Dokumenter* (Vol. Del 1, s. 511-552). Oslo: St. Olav forlag. ISBN/ISSN: 978-82-7024-259-7
- Kreeft, P. (1992). An excerpt. I *Back to virtue: Traditional moral wisdom for modern moral confusion* (s. 9-69). San Francisco: Ignatius Press. ISBN/ISSN: 978-0-89870-422-8
- Pieper, J. (1966). *The four cardinal virtues: Prudence, justice, fortitude, temperance* (s. 41-113). Notre Dame, IN: University of Notre Dame Press. ISBN/ISSN: 978-0-268-00103-2/0-268-00103-0
- Thomas, A. (2005). R. J. Regan (Red.), *The cardinal virtues: Prudence, justice, fortitude, and temperance* (s. 30-105). Indianapolis,: Hackett Pub. Co. ISBN/ISSN: 0-87220-746-3/0-87220-745-5

TEOL2462 - Katolsk dogmatikk

Emneansvarlig:	Maria Junttila Sammut (Maria.J.Sammut@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

TEOL2462 er det tredje emnet i en gruppe på fire emner i katolsk dogmatikk som tilbys ved fakultetet. Det tar for seg ulike materialdogmatiske emner, blant dem det mest sentrale av alle kristne dogmatiske emner, nemlig læren om Gud som én og tre. I tillegg studeres nådelæren og mariologien.

Emnet består av 3 delemner: A. Læren om Gud - den ene og treenige Gud (5 sp), B. Nådelære (3 sp), og C. Mariologi (2 sp).

For studier på 200-nivå må man ha fullført relevante studier på 100-nivå. Fakultetet anbefaler at man fullfører følgende emner eller tilsvarende før man studerer dette emnet: KAT1X1 Katolsk fundamentalteologi og fundamental moralteologi, EXPHIL101 Examen philosophicum, EXFAC101 Examen facultatum og K1010 Bibelfag.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med KAT131Katolsk fundamentalteologi og dogmatikkreduseres dette emnet med5 sp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2462 har bare én vurderingsform, skriftlig eksamen (4 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Det er en forutsetning at studiekravene er oppfylt for å bli vurdert med karakter.

Mål

A. LÆREN OM GUD - DEN ENE OG TREENIGE GUD (5 stp)
Dogmatisk teologi er nært knyttet sammen med studiet av Kirkens historie, siden den er et konkret uttrykk for den kristne tro, autoritativt definert av Kirkens ordinære og ekstraordinære magisterium (konsiler, paver, bispesynoder osv.) gjennom hele Kirkens historie. I dette delemnet studeres læren om Treenigheten primært fra et systematisk ståsted, men dogmehistorien er sentral i fremstillingen.

Kristendommen er en av de tre store monoteistiske religionene. Den er unik innenfor de monoteistiske religioner ved at den hevder Gud har åpenbart seg som tre personer uten å miste sin enhet. Studiet av troen på Gud som én og treenig er dermed det mest grunnleggende i emnet dogmatisk teologi. Delemnet tar utgangspunkt i den bibelske fremstilling av Guds selvåpenbaring, men beveger seg også inn på filosofiens ulike gudsbegrep. Dogmehistorien og utviklingen av det trinitariske dogmet er sentralt i emnet. Det kristne fromhetsliv og i særdeleshet kirkens liturgiske feiring av eukaristien er også grunnleggende for troen på den ene og treenige Gud. Emnet vil derfor se på liturgiske uttrykk for troen på den treenige Gud, samt hvordan denne troen former det kristne liv.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om gudsåpenbaringer i GT

- kunnskap om gudsåpenbaringen i NT, samt kjennskap til ulike trinitariske utsagn i NT
- god kunnskap om treenighetsdogmets historie
- kjennskap til hvordan troen på den ene og treenige Gud preger liturgien
- kjennskap til ulike tolkninger av treenighetslæren i dag.

B. NÅDELÆRE (3 stp)
Nådelæren er læren om Guds liv i menneskene. I dette emnet studeres hva som menes med det teologiske begrepet nåde, samt hvordan nåden ses som en gave fra Kristus som helbreder, forvandler og fullkommengjør den menneskelige natur slik at denne gjenopprettes til sin opprinnelige tilstand som Guds bilde og likhet.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kunnskap om den bibelske bakgrunnen til begrepet om nåde
- kunnskap om tidlig kristen antropologi og nådelære
- god kunnskap om teologien om forholdet mellom nåde og natur

C. MARIOLOGI (2 stp)
Dette kurset gir en innføring i mariologien, altså læren om Maria, Jesu mor. Det vil ta for seg de følgende emnene: Mariologiens rolle i troslæren (dogmatikken) som helhet, mariologiens historiske utvikling, Marias rolle i Kristusmysteriet, Maria og kirken, samt Marias rolle i fromhetslivet. Det mest sentrale vil være fokuset på forholdet mellom mariologien og kristologien. Den vil ta for seg dette i lys av inkarnasjonen på den ene siden (Maria som jomfru og Guds mor) og frelsen på den andre siden (læren om Maria som fri for synd og som opptatt i himmelen).

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til mariologiens plass innen dogmatikken som helhet
- kunnskap om de ulike marianske dogmene
- god kunnskap om sammenhengen mellom kristologi og mariologi

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Augustinus, A. (1963). *The Fathers of the Church: A new translation* (Vol. 45, s. 175-198, 243-289, 506-525). Washington: Catholic University of America Press. ISBN/ISSN: 0014-8814 (Kompendium)
- Benedikt 16, p. (1993). Kap. V. I *Innføring i kristendommen: Betraktninger over den Apostoliske trosbekjennelse* (s. 129-157). Oslo: St. Olav forlag. ISBN/ISSN: 82-7024-070-2 (Kompendium)
- O'Collins, G. (2004). *The tripersonal God: Understanding and interpreting the Trinity* (s. 35-151, 174-197). London: Continuum.

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Duffy, S. J. (2007). *The dynamics of grace: Perspectives in theological anthropology* (s. 17-172, 221-343). Wipf & Stock Publishers. ISBN/ISSN: 9781556356384

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Thomas, A. (1948). *St. Thomas Aquinas Summa Theologica* (Vol. 2: Ia IIae qq. 109-114, s. 1123-1161). Westminster, Md.: Christian Classics. ISBN/ISSN: 0-87061-063-5

Eller:/Or:
- Thomas, A. (1920). St. Thomas Aquinas Summa Theologica. Hentet 2009-06-18 fra http://www.newadvent.org/summa/2.htm

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Haffner, P. (2004). *The mystery of Mary* (s. 1-47, 73-272). Gracewing Hillenbrand. ISBN/ISSN: 9780852446508

TEOL2463 - Ekklesiologi, eskatologi og middelalderens kirkehistorie

Emneansvarlig:	Øystein Lund (Oystein.Lund@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Dette emnet fokuserer på 3 emner innen katolsk teologi som er relatert til hverandre. Hovedemnet er ekklesiologi som studeres ut fra en historisk og systematisk synsvinkel, så vel som ut fra et aktuelt og praktisk perspektiv. Kristendommens historie i middelalderen bidrar både til å forstå kirkens egenart og fremveksten av sentrale dogmer. Gjennom studiet av eskatologi beskrives kirkens og den enkeltes håp i møte med fremtiden
Emnet består av delemnene A. Katolsk ekklesiologi (5 stp) og B. Eskatologi (2,5 stp) og C. Middelalderens kirkehistorie (2,5 stp).

Studieprogramtilhørlighet
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet/-programmene
- Master i teologi - katolsk presteutdanning (6 år)

Emnet kan inngå i følgende studieprogram:
- Bachelor i teologi
- Bachelor i religion, kultur og samfunn

Forkunnskaper: Studenten må ha gjennomført studier innen kirkehistorie og systematiske fag på 1000-nivå tilsvarende 15 studiepoeng.

Undervisning
Emnet undervises vårsemesteret 2011.

Arbeidsform og organisering
Emnet arrangeres i samarbeid med Newmaninstitutet, Uppsala. Emnet undervises delvis gjennom samlinger i Oslo, og delvis ved undervisning torsdag - søndag ved to anledninger i Göteborg (februar/mars). Studentene oppfordres til å danne kollokviegrupper. Emnet vil ha en egenandel for å dekke reise og delvis opphold i Göteborg. Emnet vil ha et øvre tak på antall deltagere.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- få godkjent en muntlig presentasjon av et oppgitt emne tidlig i semesteret
- få godkjent utkast med disposisjon og innledning til individuell skriftlig oppgave (2000-2500 ord) levert innen fastsatt frist.
- delta i evaluering av emnet hvis det er gjort til gjensand for evaluering i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2463 har som eksamensform individuell skriftlig oppgave (2000-2500 ord) og muntlig justerende eksamen (30 min). For at den individuelle skriftlige oppgaven skal kunne leveres inn og muntlig eksamen gjennomføres, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den individuelle skriftlige oppgaven. Den muntlige eksamen er justerende på denne karakteren.

Mål

DELEMNE A: KATOLSK EKKLESIOLOGI (5 STP)

Emnet gir en innføring i ekklesiologiske endringer gjennom historien, og ulike modeller for forståelsen av kirken belyses. Forholdet mellom ekklesiologien og andre sider ved troslæren drøftes, så vel som møtet mellom en teologisk fundert ekklesiologi og den faktiske kirkevirkelighet.

MÅL
Studenten skal etter fullført kurs ha

- kjennskap til sentrale ekklesiologiske problemstillinger og posisjoner innenfor katolsk teologi og evne til å drøfte ulike aspekter ved ekklesiologien
- evne til å beskrive og analysere aktuelle aspekter ved Kirkens liv på et lokalt og et nasjonalt nivå og evne til å konfrontere kirkens selvforståelse med observasjoner fra den lokale kirkesituasjon.
- kunnskap om hva som menes med den kirkelige autoritet og om de ulike modeller for autoritetsutøvelse i Den katolske kirke.

DELEMNE B: ESKATOLOGI

Delemnet vil gi en innføring i eskatologien, den kristne lære om "de ytterste ting". Undervisningen tar opp metodiske problemer knyttet til eskatologien som teologisk delområde og behandler sentrale spørsmål vedrørende innholdskomponenter i den katolske kirkes lære om eskatologien. Spørsmålene drøftes både bibelfaglig, historisk og systematisk.
MÅL
Studenten skal etter fullført kurs ha
- kjennskap til sentrale temaområder innenfor eskatologi i katolsk tradisjon

DELEMNE C: MIDDELALDERENS KIRKEHISTORIE

Delemnet vil gi en innføring i kristendommens historie i Europa og i Norge fra ca 600 til ca 1500.
MÅL
Studenten skal etter fullført kurs ha
- kjennskap til viktige utviklingslinjer i kristendommens historie i Europa og Norge i perioden til reformasjonen
- evne til å relatere ytre og indre forandringer i kirkens liv til den allmenne historien

Merknad til litteraturlisten

I tillegg til listen nedenfor inngår følgende oppføringer som en del av litteraturen:

Delemne A:
- Fordypningsbok (ca 200 sider) etter avtale med emneansvarlig, f. eks. Joseph Ratzinger, Called to Communion: Understanding the Church Today (1996 eller senere oppl.); Henri de Lubac, Splendour of the Church [= Méditations sur l'Église] (1992 eller senere oppl.); Francis A. Sullivan, The Church We Believe In: One, Holy, Catholic and Apostolic (1989 eller senere oppl.); John Zizioulas, Beingas Communion: Studies in Personhood and the Church (1985 eller senere oppl.)

- Et sett artikler (150 sider) blir fastsatt ved kursstart.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Concilium Vaticanum, 2.-6. (1964). Lumen gentium: Dogmatisk konstitusjon "De ecclesia" ("Kirken"). Hentet 2009-06-22 fra http://www.katolsk.no/dokumenter/dokumenter-fra-vatikanet/paul6/lg
- Dulles, A. (2002). *Models of the church* (Utvidet utg.). New York: Image Books/Doubleday. ISBN/ISSN: 0-385-13368-5
- Pius 12, p. (1943). Mystici corporis Christi: Encyclical of Pope Pius XII "On the Mystical Body of Christ" on June 29, 1943. Hentet 2008-06-30 fra http://www.papalencyclicals.net/Pius12/P12MYSTI.HTM

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Bendikt 16, p. (1988). *Eschatology: Death and eternal life* (2. utg.). Washington, D.C.: The Catholic University of America Press. ISBN/ISSN: 0-8132-0633-2/978-0-8132-1516-7

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Schumacher, J. (2005). Kristendommen i høymiddelalderen. I A. B. Amundsen (Red.), *Norges religionshistorie* (s. 105-162). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-15-00334-6
- Schumacher, J. (2005). Kristendommen i tidlig middelalder. I A. B. Amundsen (Red.), *Norges religionshistorie* (s. 63-104). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-15-00334-6
- Schumacher, J. (1987). *Kirken i middelaldersamfunnet* . Oslo: Tano. ISBN/ISSN: 82-518-2260-2

TEOL2465 - Katolsk sosiallære

Emneansvarlig:	Else-Britt Nilsen (E.B.Nilsen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Individuell skriftlig oppgave	2016-06-06	12:00			2016-06-27	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet gir en innføring i katolsk sosiallære slik den kommer til uttrykk i sentrale tekster fra Den romersk-katolske kirke og gjennom kirkens praktiske virke for rettferd, fred og menneskerettigheter.

Studiekrav

Studenten må
- Delta på en studietur til Roma (en uke)
- Skrive en bokrapport på 800-1200 ord fra en begrenset del av pensum. Emnet for rapporten velges i samråd med faglærer og vurderes som bestått/ikke bestått
- Drøfte utkast til individuell skriftlig oppgave i et felles seminar
- Delta i evalueringen av studietilbudet, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

For å bestå TEOL2465 må studenten oppfylle alle studiekravene og skrive en individuell skriftlig oppgave på 2000-2800 ord. Essayet bedømmes med karakter (A-F).

Mål og innhold

Målet med dette emnet er å gi en innføring i Den romersk-katolske kirkes sosiallære som kan bidra til forståelse av sosiallærens betydning i vår globale verden

Studenten skal ha
- kjennskap til hvordan katolsk teologi tenker om mennesket som individ og samfunnsvesen,
- kunnskap om Den romersk-katolske kirkes sosiallære, slik den er kommet til uttrykk i de store sosiale ensyklikaer, sentrale konsilvedtak og et utvalg av andre autoritative kirkelige dokumenter,
- god kunnskap om Den romersk-katolske kirkes forståelse av menneskets forhold til samfunn og politikk og av kirkens sosialetiske og politiske oppdrag,
- kjennskap til kirkens konkrete arbeid for rettferd og fred, menneskerettigheter og andre sosialetiske spørsmål.

Merknad til litteraturlisten

Det vil kunne forekomme endringer i litteraturen frem til semesterstart.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Charles, R. (1998). A summary of Christian social teaching. I *Christian social witness and teaching: The Catholic tradition from Genesis to Centesimus Annus* (Vol. 2, .390-436, 464ff). Leominster, Herefordshire: Gracewing. (Kompendium)
- Compagnoni, F. & Alford, H. J. (Red.) (2007). An excerpt. I *Preaching justice: Dominican contributions to social ethics in the twentieth century* (s. 13-37, 287-304). Dublin: Dominican Publications. ISBN/ISSN: 1-905604-07-6/978-19-056-0406-7 (Kompendium)
- Den Romersk-katolske kirke, . (2001). *Den Katolske kirkes katekisme* (469-481 (§1877-1948)). Oslo: St. Olav. ISBN/ISSN: 82-7024-133-4
- Frans 1, p. (2013). *Evangelii Gaudium* .. Hentet fra http://www.vatican.va/evangelii-gaudium/en/index.html
- Heiene, G. (2012). Katolsk sosiallære - et kritisk blikk. I P. Kværne & A. H. Utgaard (Red.) *Hellig uro: 50 år etter Det annet vatikankonsil*

(s. 197-224). Oslo: Emilia. ISBN/ISSN: 978-82-7419-143-3
- Hornsby-Smith, M. P. (2006). *An introduction to Catholic social thought* . Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 0-521-86339-2/0-521-68199-5/978-0-521-86339-1 (elektronisk utg.)/978-0-521-68199-5. Hentet fra http://bibsys-almaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/MF:default_scope:BIBSYS_ILS71490930060002201
- Massaro, T. (2012). *Living justice: Catholic social teaching in action* (2. classroom ed. utg.). Lanham, Md.: Rowman & Littlefield. ISBN/ISSN: 978-1-4422-1013-4/
- Per Kværne (2012). Frans av Assisi og den katolske kirkes religionsdialog. I P. Kværne & A. H. Utgaard (Red.), *Hellig uro: 50 år etter Det annet vatikankonsil* (s. 251-259). Oslo: Emilia. ISBN/ISSN: 978-82-7419-143-3

TEOL2468 - Lekfolkets plass i kirke og samfunn

Emneansvarlig:	Else-Britt Nilsen (E.B.Nilsen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

I kraft av sin dåp og det alminnelige prestedømme har lekfolk sine egne oppgaver og virkeområder i kirke og samfunn. Ikke minst har Det annet Vatikankonsil tydeliggjort dette i katolsk kontekst. Emnet gir en innføring i lekfolkets rolle i kirke og samfunn slik den kommer til uttrykk før, under og etter konsilet i katolsk teologi, i offisielle kirkelige dokumenter og gjennom lekfolks måter å virkeliggjøre sitt spesielle kall på. Det siste vil bli illustrert gjennom eksempler.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten:
- Presentere (i et felles seminar) en emnerapport på 800-1200 ord fra en begrenset del av pensum. Emnet for rapporten velges i samråd med faglærer og vurderes som bestått/ikke bestått
- Drøfte utkast til individuell skriftlig oppgave i et felles seminar
- Delta i evalueringen av studietilbudet, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Avsluttende vurdering er en individuell skriftlig oppgave (2000-2500 ord). For å kunne gå opp til avsluttende vurdering må studenten oppfylle angitte studiekrav innen angitt frist. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

Mål og innhold

Målet med dette emnet er å gi en innføring i lekfolkets kall og oppdrag i kirke og samfunn i katolsk perspektiv.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om utviklingen av (katolsk) teologisk forståelse av lekfolket,
- generell kunnskap om Det annet Vatikankonsil, og spesielt om konsilets kirkeforståelse og kirkens hierarkiske struktur,
- generell kunnskap om den katolske kirkes forståelse av menneskets forhold til samfunn og politikk,
- evne til å reflektere over hvilke roller lekfolk kan fylle i menighet/lokalkirke og samfunn i norsk kontekst

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Congar, Y. (2010). P. Lakeland (Red.), *Essential writings* (s. 13-36, 80-123). Maryknoll, N.Y.: Orbis Books. ISBN/ISSN: 9781570757877
- Den Romersk-katolske kirke, . (2001). *Den Katolske kirkes katekisme* (226-240 (§871-945)). Oslo: St. Olav. ISBN/ISSN: 82-7024-133-4
- Frans 1, p. (2013). *Evangelii Gaudium* .. Hentet fra http://www.vatican.va/evangelii-gaudium/en/index.html
- Fredell, M. (2012). Myndiggjøring - om lekfolkets rolle i kirken. I P. Kværne & A. H. Utgaard (Red.), *Hellig uro: 50 år etter Det annet vatikankonsil* (s. 93-128). Oslo: Emilia. ISBN/ISSN: 978-82-7419-143-3
- Gaillardetz, R. R. (2006). *The church in the making: Lumen Gentium, Christus Dominus, Orientalium Ecclesiarum* (s. 8-27). New York: Paulist Press. ISBN/ISSN: 9780809142767
- Haram, A. (2012). Gaudium et Res: Saksinnhaldet i ein kyrkjeleg humanisme i dag. *Segl,* s. 75-80. ISBN/ISSN: 1893-8728.
- Langslet, L. R. (2012). Vårløsning i kirken. I P. Kværne & A. H. Utgaard (Red.), *Hellig uro: 50 år etter Det annet vatikankonsil* (s. 27-47). Oslo: Emilia. ISBN/ISSN: 978-82-7419-143-3
- Leckey, D. R. (2006). *The laity and Christian education: Apostolicam actuositatem, gravissimum educationis* (s. 1-97). New York: Paulist Press. ISBN/ISSN: 0809142201/978-0-8091-4220-0
- Nilsen, E. B. (2012). Katolske prester: Valgt ut blant menneskene. I C. A. Døving & B. Thorbjørnsrud (Red.), *Religiøse ledere: Makt og avmakt i norske trossamfunn* (s. 90-109). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01971-0
- Shaw, R. (2013). *Catholic laity in the mission of the church: Living your personal vocation* (New, expand. utg.). Leicester: Chartwell Press. ISBN/ISSN: 1494996286/9781494996284
- Spink, K. (2006). *The miracle, the message, the story: Jean Vanier and l'Arche* . Mahwah, N.J.: HiddenSpring. ISBN/ISSN: 9781587680380

- Tanner, N. P. (2005). *The church and the world: Gaudium et spes, Inter mirifica* (s. 3-86). New York: Paulist Press. ISBN/ISSN: 0-8091-4238-4
- Vallquist, G. (1995). *Katolska läroår: Uppsala, Paris, Rom* . [Stockholm]: Bonnier. ISBN/ISSN: 91-0-056126-6

TEOL2469 - Katolsk dogmatikk

Emneansvarlig:	Else-Britt Nilsen (E.B.Nilsen@mf.no)
Studiepoeng:	15
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

Dette emnet gir anledning til et fordypet studium i sentrale systematisk-teologiske emner: kristologi, mariologi, ekklesiologi og sakramentsteologi. Emnet består av delemnene A. Kristologi (5 stp), B. Mariologi (2 stp), C. Ekklesiologi (4 stp) og D. Sakramentsteologi (4 stp).

Studieprogramtilhørlighet
Emnet er et kjerneemne i følgende studieproprogram:
- Katolsk presteutdanning (6 år)
- Innføringskurs - katolsk kristendom (3 år)

Emnet kan inngå i følgende studieprogram:
- Bachelor i teologi
- Bachelor i religion, kultur og samfunn

Forkunnskaper: Studenten må ha gjennomført studier innen kirkehistorie og systematiske fag på 1000-nivå tilsvarende 15 studiepoeng.

Arbeidsform og organisering
Forelesninger, seminargrupper og selvstudium.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- få godkjent en muntlig presentasjon av et oppgitt emne
- delta i evaluering av emnet hvis det er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2469 har skriftlig eksamen (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål

DELEMNE A: KRISTOLOGI (5 STP)
Studiet fokuserer på kristusbekjennelsen og dens bakgrunn i bibelske tekster og forestillinger. Videre skal man arbeide med dogmets bakgrunn, tilblivelse og teologiske innhold, og dets aktuelle betydning i teologi og kirke, både i konfesjonell, økumenisk og allmennkulturell kontekst.

Etter fullført delemne skal studenten ha:
- Evne til å drøfte spørsmål rundt hvordan Kristus-bekjennelsen oppstod blant de første kristne
- God kunnskap om den oldkirkelige dogmedannelse, dens bakgrunn og historiske kontekst
- God kunnskap om Apostolicum og Nikenum, kunnskap om Athanasianum, deres tilblivelse og innhold
- Kunnskap om kristologien i middelalderen og på reformasjonstiden
- Kunnskap om Det annet vatikankonsils kristologi
- God evne til å reflektere over kristologien i rammen av bekjennelsen til Den treenige Gud
- Evne til å drøfte dogmets aktuelle betydning innenfor en konfesjonell, økumenisk og allmennkulturell kontekst

DELEMNE B: MARIOLOGI (2 STP)
Delemnet ser på mariologien i lys av kristologien og ekklesiologien. Man skal se på dogmedannelse og fromhetstradisjoner og hvilken betydning dette har for og i katolsk liv.

Etter fullført delemne skal studenten ha:
- Oversikt over mariadogmenes tilblivelse og historie

- Evne til å artikulere mariadogmenes forhold til de kristologiske dogmene og katolsk ekklesiologi
- Innsikt i mariafromhet i katolsk praksis
- Evne til å reflektere over betydningen av mariafromhet i katolsk trosliv

DELEMNE C: KATOLSK EKKLESIOLOGI (4 STP)
Delemnet gir en innføring i ulike modeller for forståelsen av kirken. Forholdet mellom ekklesiologien og andre sider ved troslæren drøftes, så vel som møtet mellom en teologisk fundert ekklesiologi og den faktiske kirkevirkelighet.

MÅL
Studenten skal etter fullført kurs ha
- kjennskap til sentrale ekklesiologiske problemstillinger og posisjoner innenfor katolsk teologi og evne til å drøfte ulike aspekter ved ekklesiologien
- evne til å beskrive og analysere aktuelle aspekter ved kirkens liv på et lokalt og et nasjonalt nivå og evne til å konfrontere kirkens selvforståelse med observasjoner fra den lokale kirkesituasjon
- kunnskap om hva som menes med den kirkelige autoritet og om de ulike modeller for autoritetsutøvelse i Den katolske kirke

DELEMNE D: KATOLSK SAKRAMENTSTEOLOGI (4 STP)
Emnet gir en teologisk, historisk og liturgisk innføring i Den katolske kirkes sakramenter. Sakramentene er noe mer enn ytre materielle handlinger i en liturgisk ramme; i katolsk tradisjon er sakramentene viktige teologiske og liturgiske uttrykk for tro.

MÅL
Studenten skal etter fullført kurs ha
- kunnskap om den historiske utvikling av katolsk rituell praksis
- evne til å artikulere sakramentenes plass i katolsk gudstjeneste- og fromhetsliv i dag
- kunnskap om embetsbærerens (biskop/prest/diakon) rolle og plikter ifølge sakramentsteologien

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- O'Collins, G. (2009). *Christology: A biblical, historical, and systematic study of Jesus* (2. utg., s. 1-358). New York, N.Y.: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 978-0-19-955787-5. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS130872865&vid=MF
- Skarsaune, O. (2005). *Inkarnasjonen - myte eller faktum?* (4. oppl. eller senere utg., s. 9-127). Oslo: Lunde. ISBN/ISSN: 978-82-520-3303-8/82-520-4255-4/82-520-3303-2

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Haffner, P. (2004). *The mystery of Mary* (s. 1-72). Gracewing Hillenbrand. ISBN/ISSN: 9780852446508
- Stinissen, W. (1982). *Maria i Bibelen og i vårt liv* (s. 10-113). [Oslo]: St. Olav forl. ISBN/ISSN: 82-7024-039-7

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Bendikt 16, p. (2004). *Kalt til fellesskap* (126 s.). Oslo: St. Olav forlag. ISBN/ISSN: 82-7024-169-5
- Dulles, A. (2002). *Models of the church* (Utvidet utg.). New York: Image Books/Doubleday. ISBN/ISSN: 0-385-13368-5
- Parrella, F. J. & Bulman, R. F. (Red.) (2006). Foreword. I *From Trent to Vatican II: Historical and theological investigations* . Oxford: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 0-19-517807-6/978-0-19-517807-4. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS080430732&vid=MF
- Pius 12, p. (1943). Mystici corporis Christi: Encyclical of Pope Pius XII "On the mystical body of Christ". Hentet 2014-06-10 fra http://www.papalencyclicals.net/Pius12/P12MYSTI.HTM

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- Benedikt 16, p. (2014). *The seven sacraments* (Kindle ed. utg.).
- Osborne, K. B. (1988). *Sacramental theology: A general introduction* . New York: Paulist Press. ISBN/ISSN: 0-8091-2945-0/978-0-8091-2945-4

TEOL2470 - Metodistisk teologi og metode

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Generell informasjon

TEOL2470 gir en fordypning av metodistisk teologi og metode og bygger videre på kunnskapen tilegnet i KRL123 eller K2020. Et viktig perspektiv er den teologiske sammenheng som finnes mellom metodistisk og oldkirkelig teologi.

Emnet består av i tre delemner: A. Metodistisk teologi (4 sp), B. Metodistisk metode (2 sp) og C. Metodistisk teologi anvendt (4 sp).

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2470 har som vurderingsform skriftlig eksamen (6 timer) Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.

Hjelpemidler: Ved skriftlig eksamen anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A. METODISTISK TEOLOGI (4 SP)

Studiet skal gi
- utvidet kunnskap om systematisk teologi i metodistisk tradisjon
- forståelse for sammenhengen mellom oldkirkens og metodismens teologi

DELEMNE B. TEOLOGISK METODE (2 SP)

Studenten skal
- ha kunnskap om den teologiske metode som anvendes innenfor metodismen.

DELEMNE C. METODISTISK TEOLOGI ANVENDT (4 SP)

Studenten skal
- ha kunnskap om hvorledes metodistisk teologi anvendes i dagens kirke og samfunn

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Maddox, R. L. (1994). *Responsible grace: John Wesley's practical theology* (s. 1-300). Nashville, Tenn.: Kingswood Books. ISBN/ISSN: 0-687-00334-2

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Gunter, W. S. e. a. (1997). *Wesley and the quadrilateral: Renewing the conversation* (s. 1-150). Nashville, Tenn.: Abingdon Press. ISBN/ISSN: 0-687-06055-9
- Metodistkirken i Nord-Europa, . (2005). Part II: Doctrinal standards and our theological task. *The northern Europe Book of discipline of the United Methodist Church,* s. 49-94. Hentet 2009-01-19 fra http://eol.fi/ne/NEBoD2005_rev2007.pdf

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Chilcote, P. W. (Red.) (2002). *The Wesleyan tradition: A paradigm for renewal* (s. 19-37, 87-97, 111-135). Nashville, Tenn.: Abingdon Press. ISBN/ISSN: 0-687-09563-8
- Cobb, J. B. (1995). *Grace and responsibility: A Wesleyan theology for today* (s. 1-154). Nashville: Abingdon Press. ISBN/ISSN: 0-687-00769-0
- Maddox, R. L. (Red.) (1998). *Rethinking Wesley's theology for contemporary Methodism* (s. 21-47). Nashville, Tenn.: Kingswood Books. ISBN/ISSN: 0-687-06045-1

TEOL2480 - Frelsesarmeens teologi

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-05-20	09:00	6 timer		2016-06-10	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet gir en fordypet innsikt i Frelsesarmeens teologiske egenart, med særlig henblikk på læren om Den hellig ånd. Det legges vekt på Åndens betydning for utformingen av læren, for kirkens tjeneste og for menneskers helliggjørelse. Emnet består av delemnene A. Utforming av teologi (2,5 sp), B. Ekklesiologi (3 sp) og C. Helliggjørelse (4,5 sp).

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i TEOL1780, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav
Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2480 har skriftlig eksamen (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen.

Mål og innhold

A. UTFORMING AV TEOLOGI (2,5 sp)
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om Frelsesarmeens teologiske metode
- god kunnskap om den historiske og teologiske ramme Frelsesarmeens teologi står i.

B. EKKLESIOLOGI (3 sp)
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om Frelsesarmeens lære om Den hellige ånd
- god kunnskap om Frelsesarmeens syn på kirken
- kunnskap om kirkens oppdrag

C. HELLIGGJØRELSE (4,5 sp)
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om Frelsesarmeens forståelse av helliggjørelsen som personlig og sosialt fenomen
- kjennskap til ulike perspektiver innen Frelsesarmeen på personlig helliggjørelse

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Meistad, T. (1992). *Frelsens veg: Teologi og etikk i wesleyansk tradisjon* (s. 13-48, 117-180). Alta: Alta lærerhøgskole. ISBN/ISSN: 82-7646-017-8
- Yuill, C. (1988). *We need saints: A fresh look at Christian holiness* (s. 51-140). London: International Headquarters of the Salvation Army.

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Clifton, S. (1999). *Who are these salvationists?: An analysis for the 21st century* (s. 7-49). Alexandria, VA: Crest Books. ISBN/ISSN: 0965760162
- Jørgensen, K. (2004). Trenger kirken omvendelse?: På vei mot en misjonal ekklesiologi. I K. O. Sannes & T. Engelsviken (Red.), *Hva vil det si å være kirke?: Kirkens vesen og oppdrag*(s. 51-68). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 82-519-1981-9/978-82-519-1981-4
- Meistad, T. (1992). *Frelsens veg: Teologi og etikk i wesleyansk tradisjon* (s. 353-388). Alta: Alta lærerhøgskole. ISBN/ISSN: 82-7646-017-8
- Needham, P. (1987). *Community in mission: A salvationist ecclesiology* . London: International Headquarters of the Salvation Army. ISBN/ISSN: 0-85412-526-4
- Sannes, K. O. (2004). Kirken som Guds folk i trinitarisk perspektiv. I T. Engelsviken & K. O. Sannes (Red.), *Hva vil det si å være kirke?: Kirkens vesen og oppdrag* (s. 13-30). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 82-519-1981-9

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Coutts, F. (1964). *Kallet til hellighet* . Oslo:.
- Meistad, T. (1992). *Frelsens veg: Teologi og etikk i wesleyansk tradisjon* (s. 181-351). Alta: Alta lærerhøgskole. ISBN/ISSN: 82-7646-017-8
- Rightmire, R. D. (2003). *Sanctified sanity: The life and teaching of Samuel Logan Brengle* (s. 83-160). Alexandria, Va.: Crest Books. ISBN/ISSN: 0970487096
- Yuill, C. (1988). *We need saints: A fresh look at Christian holiness* (s. 5-50). London: International Headquarters of the Salvation Army.

TEOL2510 - Menighetspraksis med gudstjenesteledelse og forkynnelse

Emneansvarlig:	Idun Strøm Sefland (Idun.S.Sefland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet omfatter praksis i menighet med særlig vekt på å gi begynnende fortrolighet med gudstjenesteledelse og forkynnelse. Studentene observerer menighetsprester i tjeneste og gjennomfører avgrensede pastorale oppgaver i menighet under veiledning.
Undervisning og øvingsdager har som mål å gjøre studentene godt forberedt til praksis, med innføring i liturgisk ledelse, messesang, tekstlesning og forkynnelse.
Emnet som helhet gir studentene økt kunnskap innen fagområdene homiletikk og liturgikk, trening på samhandling i grupper og reflekterende veiledningsprosessen, samt arbeid med gudstjenesteordninger og salmebruk.

Emnet består av to delemner:
Delemne A: Gudstjenesteledelse og forkynnelse.
Delemne B: Menighetspraksis.

Undervisning
Emnet undervises vårsemestre.

Arbeidsform og organisering
Delemne A:
- Øvingsdagene legger vekt på liturgisk ledelse, messesang, tekstlesning og forkynnelse. De er lagt til kirker og består hovedsakelig av øvelser i gruppe.
- Undervisning i seminarrom.

Delemne B:
- Samlinger som forbereder praksis og tematiserer erfaring etter praksis.
- Nærmere informasjon om ordning for menighetspraksis finnes i emnearket og i et eget praksishefte (se Fronter).
- For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil praksis normalt finne sted i det kirkesamfunnet studenten tilhører.
- Praksis er normalt både observerende og deltakende. Etter søknad kan studenten gjennomføre en rent observerende praksis. I slike tilfelle kreves det en utvidet praksisrapport i stedet for studiekravene knyttet til egen forkynnelse og egen gudstjenesteledelse. Det kreves deltakende praksis for å bli opptatt på emnene TEOL5510 og TEOL5520.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med PT202-04V Gudstjeneste og forkynnelse, reduseres dette emnet med 10 sp
- Med PT502-04V forkynnelse og gudstjeneste, reduseres dette emnet med 10 sp
- Med PT272 forkynnelse og gudstjeneste, reduseres dette emnet med 10 sp
- Med TEOL2540 Forkynnelse og gudstjenesteliv med praksis, reduseres dette emnet med 5 stp. For studenter som i rammen av TEOL2540 har gjennomført øvelsesdager med tanke på overgang til profesjonsstudiet i teologi, reduseres TEOL2510 med 10 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten (se emnearket for maler, kriterier etc.):
- Ha godkjent oppmøte i seminarundervisning, øvelser og praksis (minimum 75 %).
- Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.
- Gjennomføre og få godkjent emnets øvingsdager. Godkjente øvingsdager er en forutsetning for å kunne gjennomføre praksisperioden.
- Gjennomføre og få godkjent praksis, inklusive innlevert og godkjent evalueringsrapport.
- Levere og få godkjent praksisoppgave (2000-2500 ord).
- Levere og få godkjent preken holdt i praksis, med kort refleksjonsnotat (800-1000 ord).
- Levere og få godkjent gudstjenesteprogram som ble utarbeidet i praksis, med kort refleksjonsnotat.

Informasjon om praksis som studiekrav
Dersom praksisperioden vurderes til «ikke bestått», må den helt eller delvis tas om igjen. Det gis normalt én ny mulighet til dette, jf. Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Det teologiske Menighetsfakultet. Praksis anses som påbegynt første øvingsdag. Fravær eller trekk fra praksis uten gyldig grunn, teller som ett forsøk. Med gyldig grunn menes dokumentert sykefravær eller annet dokumentert tvingende fravær. Fraværet må meldes til MF umiddelbart.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2510 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".

Mål

DELEMNE A: GUDSTJENESTELEDELSE OG FORKYNNELSE (3 STP)

Delemnet nærmer seg homiletiske og liturgiske temaer gjennom et fokus på muntlig formidling. Gjennom dette økes studentens forståelse for stemmens betydning i gudstjenesteliv og forkynnelse, og for sammenhengen mellom stemme, pust og kropp både i tale og sang. Arbeidet omfatter øvelser i stemmebruk, liturgisk sang og tekstlesing.

Undervisningen i liturgikk gir studentene kjennskap til hovedtrekkene i liturgisk teologi og om gudstjenestens betydning for det lokale menighetslivet. Undervisningen i homiletikk har sitt utgangspunkt i den sentrale plassen forkynnelsen har i luthersk teologi og kirkevirkelighet. Delemnet fremheves betydningen av å bringe liturgi og forkynnelse i nær dialog med dagens mennesker og livsspørsmål, med kommunikasjon og livstolkning som sentrale stikkord.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om prestens lederrolle i menighetens gudstjenesteliv
- kunnskap om ordningen for hovedgudstjenesten i Den norske kirke og grunnlaget for denne
- evne til muntlig formidling, med særlig vekt på messesang, tekstlesning og forkynnelse i liturgisk sammenheng
- kunnskap om hovedtrekkene i liturgisk teologi og nyere liturgisk fornyelsesarbeid
- kunnskap om kirkeår, tekstrekker, salmer, ordinariemusikk, kirkerom og kristne symboler
- kunnskap om prekenforberedelse
- kunnskap om prekenens funksjon i menighet og gudstjeneste, herunder tilhørernes rolle og prekenens ledelsesdimensjon
- evne til å inngå i veiledningsprosesser på en saksvarende måte, reflektere saksvarende over veiledningen som er gitt og ha evne til endring

DELEMNE B: MENIGHETSPRAKSIS (7 STP)
Gjennom 4 ukers veiledet menighetspraksis, i Den norske kirke eller annet kirkesamfunn, skal studentene lære lokalt menighetsliv å kjenne, og selv få prøve seg på sentrale praksisområder, særlig med sikte på økt fortrolighet med gudstjenesteliv, forkynnelse og formidling. Praksis skal gi relevant erfaring både med pastorale, kateketiske og diakonale arbeidsoppgaver i menigheten.

Læringsmålene for delemne A gjelder også for delemne B så langt de passer. I tillegg skal studenten etter fullført emne ha:
- god kunnskap om prestetjeneste i menighet
- evne til å nyttiggjøre seg teologisk kunnskap i refleksjon over menighetsliv
- evne til samhandling med andre i formelle og uformelle situasjoner
- evne til å utføre pastorale oppgaver på en tilfredsstillende måte med teologisk og etisk bevissthet
- evne til å utvikle og holde en preken, og reflektere over dette arbeidet i lys av relevant teori
- evne til å forberede og lede en gudstjeneste i samhandling med andre, og reflektere over dette arbeidet i lys av relevant teori
- evne til å reflektere over observasjoner og erfaringer i pastorale, kateketiske og diakonale funksjoner

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Jakobsen, R. N. & Øierud, G. L. (2009)*Prekenbeskrivelse: Forstå - formidle - forbedre - forkynne* . Oslo: Høyskoleforlaget. ISBN/ISSN: 978-82-7634-830-9
- Nordhaug, H. (2000). *-så mitt hus kan bli fullt: En bok om prekenen* (s. 81-103). Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 82-531-4528-4 (Kompendium)

- Saxegaard, F. (2009). Presten som symboliserende, strategisk og samhandlende leder: En modell for sokneprestens lederskap i folkekirken. *Halvårsskrift for praktisk teolog i,* (2), s. 17-29. ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium).
- Skjevesland, O. (1995). *Det skapende ordet: En prekenlære* (s. 237-248). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-00-22462-7. Hentet fra http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2008022704085

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Lathrop, G. (2005). *Central things: Worship in word and sacrament* . Minneapolis, Minn.: Augsburg Fortress. ISBN/ISSN: 9780806651637
- Senn, F. C. (2012). *Introduction to Christian liturgy* (History and culture). Minneapolis, Minn.: Fortress. ISBN/ISSN: 978-0-8006-9885-0
- White, J. F. (2001). *Introduction to Christian worship* (3. utg., s. 52-87). Nashville, Tenn.: Abingdon. ISBN/ISSN: 9780687091096

TEOL2516 - Innføring i praktisk teologi

Emneansvarlig:	Sjur E. Isaksen (Sjur.Isaksen@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Praktisk-teologisk utdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Individuell skriftlig oppgave	2016-05-25	12:00			2016-06-15	2016-05-04
Muntlig eksamen	2016-06-13	00:00				

Generell informasjon

TEOL2516 gir en grunnleggende innføring i de sentrale praktisk-teologiske emneområdene.
Emnet består av seks delemner: A. Ekklesiologi, pastoralteologi og spiritualitet (5 stp), B. Kirke og samfunn (3 stp), C. Liturgikk (3 stp), D. Homiletikk (3 stp), E. Sjelesorg (3 stp), F. Menighetspedagogikk (3 stp)

Forkunnskaper: Det forutsettes at cand.theol etter gammel ordning (uten praktikum) eller tilsvarende faglig jevngod grad er avlagt førTEOL2516 tas, og at opptak er innvilget.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med PT171 Kirkekunnskap... reduseres dette emnet med 10 stp
Med PT272 Kristen forkynnelse... reduseres dette emnet med 5 stp
Med PT573 Sjelesorg... reduseres dette emnet med 5 stp
Med TEOL1510 Kirkekunnskap... reduseres dette emnet med 10 stp
Med TEOL2510 Kristen forkynnelse... reduseres dette emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- levere og få godkjent utkast til oppgaveinnledning, dvs. skriftlig utkast med problemstilling, materiale og disposisjon som godkjennes av faglærer.
- levere og få godkjent litteraturbasert refleksjonsnotat (1000-1500 ord) om valgfri bok "spiritualitet" (jfr delemne B)
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2516 har individuell skriftlig oppgave og muntlig prøve som vurderingsform. For å kunne gå opp til avsluttende vurdering må studenten oppfylle oppgitte studiekrav innen angitt frist. Den muntlige prøven er en selvstendig prøve, og det kan gis oppgave fra hele pensum. Emnet vurderes til bestått/ikke bestått.

Mål

A. EKKLESIOLOGI, DIAKONI, PASTORALTEOLOGI OG SPIRITUALITET (5 STUDIEPOENG)

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- Kjennskap til ekklesiologi, med vekt på kirken som fellesskap og på ledelse i menighet
- Kunnskap om teologiske og praktisk-teologiske sider ved diakoni i Den norske kirke.
- Kjennskap til prestetjenestens teologi og til prestetjenesten som profesjon.
- Evne til å reflektere over forholdet mellom egen identitet/spiritualitet og pastoral identitet/spiritualitet.

B. KIRKE OG SAMFUNN (3 STUDIEPOENG)

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- Kunnskap om sosiologiske og teologiske perspektiver på Den norske kirke som folkekirke, og på kirkens forhold til samfunnet.
- Kjennskap til Den norske kirkes ordning og rettslige status, og til andre kirkesamfunn/livssynsorganisasjoner i Norge
- Kjennskap til kirkebyggets arkitektur og bruk, og kirkeårets oppbygging.

C. LITURGIKK (3 STUDIEPOENG)

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- Kunnskap om grunnleggende liturgisk teologi og historie

- Kjennskap til gudstjenesteordningen for Den norske kirke og grunnlaget for denne

- Kunnskap om kirkeår, kirkerom og kirkelige symboler

- Kjennskap til prestens lederrolle i forbindelse med gudstjenestearbeidet

D. HOMILETIKK (3 STUDIEPOENG)

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- Kjennskap til sentrale problemstillinger innen homiletikkfaget, herunder forkynnelsens teologi, bibelbruk i forkynnelsen og forholdet mellom prekenens form og innhold
- Kjennskap til prekenforberedelsens metodikk
- Kunnskap om prekenens funksjon i menighet og gudstjeneste, herunder tilhørernes rolle og prekenens ledelsesdimensjon.

E. SJELESORG

MÅL

Studenten skal etter fullført delemne ha:
- Kunnskap om sentrale problemstillinger i sjelesorgfaget
- Kunnskap om sjelesørgerisk kompetanse

F. MENIGHETSPEDAGOGIKK (3 STUDIEPOENG)

MÅL
Studenten skal etter fullført delemne ha:
- Kjennskap til sentrale problemstillinger innen menighetspedagogikk og til trosopplæringsreformen
- God kunnskap om trosopplæringen ut fra et dåpsteologisk og familiepedagogisk perspektiv.

Merknad til litteraturlisten
Kontakt emneansvarlig for litteraturliste.

TEOL2540 - Forkynnelse og gudstjenesteliv med praksis

Emneansvarlig:	Sunniva Gylver (Sunniva.Gylver@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Teologi Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet TEOL2540: Forkynnelse og gudstjenesteliv med praksis er et kjerneemne i studieprogrammet Bachelor i Ungdom, kultur og tro. Emnet er organisert i tre delemner: A. Praksis i menighet (3 stp), B. Kristen forkynnelse (3.5 stp), C. Gudstjenesteliv (3,5 stp). Delemnene B og C studeres integrert med delemne A, og hele emnet gir til sammen 10 studiepoeng.
For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i TEOL1640, TEOL1540 og SAM1030, eller ha tilsvarende kompetanse.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Ta kontakt med studieveileder.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisningen
- delta i PT-gruppe
- få godkjent læringskontrakt relatert til praksis, levert innen en fastsatt frist
- bestå praksis
- få godkjent evalueringsrapport fra praksis, levert innen en fastsatt frist
- bestå en kortprøve (1 1/2 time) relatert til pensumlitteratur. Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kortprøve kan studenten gå opp til ny prøve én gang
- levere inn og få godkjent en preken/andakt holdt under praksis med et refleksjonsnotat (800-1000 ord) skrevet etter gjennomføringen
- delta i planlegging av en gudstjeneste, og levere inn og få godkjent gudstjenesteagenda med et refleksjonsnotat (800-1000 ord) skrevet etter gjennomføringen. Prekenen/andakten eller gudstjenesten skal være knyttet til et til trosopplæringstiltak
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2540 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".

Mål

DELEMNE A. PRAKSIS I MENIGHET (3 stp)
Praksis i UKT inngår i TEOL1640, TEOL1540 , TEOL2540 og TEOL2542 og har sin forankring i disse emnene. Studentene skal være i veiledet praksis 6 timer i uka over fire semestre. Praksis skal foregå i et ungdomsarbeid i en menighet i Den norske kirke, eller i et annet kirkesamfunn eller organisasjon etter søknad fra studenten. Studenten får veiledning én gang per måned av en av de som er ansvarlige for barne- og ungdomsarbeidet i praksismenigheten. Studenten skal i praksisstudiet observere, reflektere over og delta i ungdomsarbeidet, med spesielt fokus på egen rolle som ungdomsleder, samt menighetens profil og kontekst. I løpet av praksisperioden er deltagelse i PT-gruppe på MF obligatorisk.
Se for øvrig «Informasjonshefte i UKT praksis».

DELEMNE B. KRISTEN FORKYNNELSE (3,5 stp)
Dette delemnet gir en innføring i forkynnelsens teologi, oppdrag og funksjon. Delemnet fokuserer videre på utfordringer ved det å forkynne i vår tid innenfor ulike kontekster og spesielt overfor ungdom. Det blir også lagt vekt på oppøvelse av ferdigheter i forkynnelse, og evne til å reflektere over hvilken betydning forkynneren har som person.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om forkynnelsens teologi, oppdrag og funksjon
- evne til å reflektere over den betydning forkynneren har som person
- innsikt i utfordringer som forkynnelsen møter i samtiden, og særlig overfor ungdom

- innsikt i metodikk for prekenforberedelse
- ferdigheter i praktisk forkynnelse, inkludert forkynnelse i team

DELEMNE C. GUDSTJENESTELIV
Dette delemnet fokuserer på gudstjenesteliv for ungdom. Det skal både bevisstgjøre studentene på hva gudstjenesten er, og hjelpe dem til å utvikle ferdigheter til å kunne lede gudstjenester og møter. Studentene skal reflektere over egne gudstjenesteerfaringer. De skal også utvikle evne til å foreta liturgiske og strategiske valg for å kunne bygge opp et varig gudstjenestearbeid for og med ungdom. Gjennom semesteret skal studenten delta på tre øvingsdager og stemmeøvelse.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- innsikt i liturgiens teologi og intensjon i samspill mellom tradisjon og fornyelse i Den norske kirke
- evne til å reflektere over bruk av rom, kropp, tekst og musikk i utforming av gudstjenester - særlig for og sammen med ungdom
- evne til å reflektere over betydningen av personlige ressurser i arbeidet med gudstjeneste og liturgi
- evne til å reflektere over sammenhenger, muligheter og utfordringer i møtet mellom ungdomsarbeid, trosopplæring og gudstjenesteliv
- kunnskap om og ferdigheter i hvordan en kan bygge opp og lede et kontinuerlig gudstjenestearbeid for og sammen med ungdom (medarbeiderutvikling)
- kunnskap om gudstjenestens dramaturgi og oppsett av gudstjenesteagenda
- kunnskap om og ferdighet i gudstjeneste- og møteledelse
- evne til å arbeide med gudstjenesten og trosopplæringstiltak
- kunnskap om universell utforming av trosopplæring/barne- og ungdomsarbeid med vekt på gudstjenesten

Litteratur

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Austnaberg, H. & Mæland, B. (Red.) (2009). Kap. 10-11, 14, 16-17. I *Grensesprengende: Om forkynnelse for ungdom 15-18 år* (s. 157-186, 215-226, 245-274). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2407-8
- Barsnes, H. (2004). *Vil du meg noe?: Forkynnelse for ungdom* (s. 18-103). Oslo: Iko. ISBN/ISSN: 82-7112-617-2
- Henriksen, J.-O. (2004). Å forkynne til begjær. I J. O. Ulstein (Red.). *Ungdom i rørsle* (Vol. 2). Oslo: Tapir. ISBN/ISSN: 978-82-519-2029-2 (Kompendium)
- Jakobsen, R. N. & Øierud, G. L. (2009). *Prekenbeskrivelse: Forstå - formidle - forbedre - forkynne* . Oslo: Høyskoleforlaget. ISBN/ISSN: 978-82-7634-830-9

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Nielsen, J. C. (2013). *Åpne dører* . [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1255-1

Eller:/Or:
- Sandnes, I. (2013). *Hjerterystelse* . Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 978-82-531-4775-8

Eller:/Or:
- Skippervold, P. (2013). *Fenomenet Bibelen* . Oslo: IKO-forl. ISBN/ISSN: 978-82-8249-139-6

Eller:/Or:
- Tveitereid, K. (2012). *En helt overkommelig bibel* (2. utg.). [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1202-5

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- (2013). *Norsk bønnebok: 2013* . Stavanger: Eide forl. ISBN/ISSN: 978-82-514-0784-7
- Dahle, S. & Torgauten, T. I. (Red.) (2015). *Helt med!: I samme fellesskap uavhengig av funksjonsevne* (s. 36-40, 79-88, 111-121, 126, 198-206, 234-236). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-48687-4 (Kompendium)
- Holmqvist, M. (2011). *Confirmation training: A formation of a Christian habitus* .
- Kaufman, T. S. (2008). Bærekraftig lovsang?: Om lovsangen i den kristne ungdomskulturen som et uttrykk for kristen spiritualitet. Halvårsskrift for praktisk teologi, 25 (2), s. 15-26. ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium).
- Lathrop, G. (2005). *Central things: Worship in word and sacrament* . Minneapolis, Minn.: Augsburg Fortress. ISBN/ISSN: 9780806651637
- Modéus, M. (2007). *Menneskelig gudstjeneste: Om gudstjenesten som relation og ritual* (s. 71-82, 128-158, 258-272). København: Alfa. ISBN/ISSN: 978-87-91191-28-2
- Postholm, M. B. (2010). *Kvalitativ metode: En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier* (2. utg., s. 68-85). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01694-8
- Skaar, T. R. (2013). Lovsang forener!: Moderne lovsang som økumenisk spiritualitet i vår tid. I K.-W. Sæther (Red.). *Kristen spiritualitet: Perspektiver, tradisjoner og uttrykksformer* . Trondheim: Akademika forl. ISBN/ISSN: 978-82-321-0150-4 (Kompendium)
- Thomassen, M. & Lomheim, S. (2013). *Når dere ber: Om liturgisk språk og utforming av bønner til gudstjenesten* (s. 31-40, 71-81). [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1260-5 (Kompendium)
- Utnem, J. O. (2004). Tilbedelsens ansikt: Om kroppen, sansene og bevegelsens plass i gudstjenesten. I *Barn og gudstjeneste: Om hel deltagelse* (s. 97-104). Stavanger: Cantando musikkforlag. ISBN/ISSN: 82-92494-03-0 (Kompendium)
- Ward, P. (2005). *Selling worship: How what we sing has changed the church* (s. 165-210). Milton Keynes: Paternoster. ISBN/ISSN: 1-84227-270-5

TEOL2542 - Ungdomsdiakoni og sjelesorg med praksis

Emneansvarlig:	Astrid Sandsmark (Astrid.Sandsmark@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Bachelor i Ungdom, kultur og tro.
Emnet er organisert i tre delemner: A. Ungdomsdiakoni (3 stp.) B. Sjelesorg (4 stp.) og C. Praksis i ungdomsarbeid (3 stp.).

For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i TEOL1540 og TEOL1640, eller ha tilsvarende kompetanse.

Arbeidsform og organisering:
Undervisning i seminarform, øvelser, og praksis.
Praksisperioden i TEOL2542 inngår som del av den større praksisperiode i UKT. Praksisen er veiledet. Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i Praksisguide for Ungdom, kultur og tro. For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil praksis normalt finne sted i det kirkesamfunnet studenten tilhører

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner: Med PT503 Sjelesorg, reduseres dette emnet med 10 stp. Med PT510 Sjelesorg, reduseres dette emnet med 5 stp. Med DIA511 Sjelesorg, reduseres dette emnet med 4 stp.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisningen
- bestå en kortprøve (1 ½ time) relatert til pensumlitteraturen
- få godkjent læringskontrakt relatert til praksis levert innen fastsatt frist
- bestå praksis
- få godkjent evalueringsrapport fra praksis levert innen en fastsatt frist
- delta i PT-gruppe
- få godkjent en kasusdrøfting som anvender teori fra pensum i møte med en konkret sjelesørgerisk problematikk, levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2542 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål

A. UNGDOMSDIAKONI (3 STP)
Diakoni forstås som en integrert del av kirkens liv. "Diakoni er kirkens omsorgstjeneste. Den er evangeliet i handling og uttrykkes gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet." Studiet vil særlig legge vekt på diakoniens
forankring i den lokale menighet, og da særlig rettet mot ungdom. Valg av diakonale arbeidsformer og satsningsområder bestemmes i stor grad av den samfunnsmessige konteksten for det diakonale arbeidet. Studiet vil derfor fokusere på diakoniens muligheter og begrensninger innenfor velferdsstaten. Diakonien utfordrer til et helhetlig menneskesyn i menighetsbyggende arbeid.

MÅL
Studenten skal ha:
- kunnskap om kirken som diakonalt fellesskap i møte med ungdommer
- kjennskap til noen utvalgte diakonale arbeidsformer
- evne til å avdekke nød og prioritere mellom diakonale utfordringer hos ungdom i lokalsamfunnet
- evne til å avdekke og videreutvikle diakonale ressurser hos ungdom i menigheten

B. SJELESORG (4 STP)
Dette emnet gir en grunnleggende innføring i den kristne sjelesorgens egenart. Det fokuseres på sjelesorgens bibelske forankring og teologiske begrunnelse i rammen av kirkens diakonale egenart. Emnet vil vektlegge sammenhengen mellom sjelesorg og diakonikk som to sentrale deler av kirkens liv. Det vil også bli gitt innføring i ulike arenaer i sjelesorg for ungdom, og hvilke midler kirken kan bruke i denne sammenhengen. Emnet vil belyse den sjelesørgeriske samtalens egenart, og bruken av innsikter fra andre fagområder som religionspsykologi og utviklingspsykologi. Studenten skal oppøve evnen til refleksjon over egen troshistorie og livserfaring.

MÅL
Studenten skal ha
- god kunnskap om sjelesorgens teologiske begrunnelse og kirkelige forankring
- kunnskap om den sjelesørgeriske samtalens forutsetninger og rammer med henblikk på arbeid med ungdom
- god kunnskap om sjelesørgeriske problemstillinger i ungdomsfasen, særlig knyttet til grenseoverskridelser
- kjennskap til egen troshistorie og evne til refleksjon over egne forutsetninger med tanke på sjelesørgerisk arbeid
- god kunnskap om bruk av de kirkelige midler i sjelesorgen som bønn, Guds ord, og skriftemål

C PRAKSIS I MENIGHET (3 STP)
Praksisstudiet på UKT inngår i hovedsak i emnene TEOL1640, TEOL1540, TEOL2540 og TEOL2542. Studenten skal i praksisstudiet observere, reflektere over og delta i ungdomsarbeidet og øve seg i å ha et blikk for ungdoms livsutfordringer i en menighetskontekst. I løpet av praksisperioden vil det være obligatorisk deltakelse i PT-gruppe på MF. For nærmere beskrivelse av den konkrete utforming av praksisen, se Praksisguide for UKT.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Fagermoen, T. (2008). En kropp - mange lemmer: Diakoni som inkluderende fellesskapsarbeid. I B. E. H. Norheim (Red.), *Kan tru praktiserast?: Teologi for kristent ungdomsarbeid* (s. 129-133). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5 (Kompendium)
- Glavin, K. & Erdal, B. (2007). *Tverrfaglig samarbeid i praksis: Til beste for barn og unge i kommune-Norge* (2. rev. utg., s. 49-60, 202-225). Oslo: Kommuneforl. ISBN/ISSN: 978-82-446-1115-2 (Kompendium)
- Killén, K. (2009). *Sveket. I, Barn i risiko- og omsorgssviktsituasjoner* (4. rev. utg., s. 13-155). Oslo: Kommuneforlaget. ISBN/ISSN: 978-82-446-1293-7
- Reite, I. (2015). Tilrettelagt trosopplæring: Læring og mestring hos sårbare unge. I L. G. Engedal, T. Fagermoen & A. Sandsmark (Red.), *Trosopplæring for alle?: Læring, tro og sårbare unge* (s. 13-30). Oslo: IKO-forl. ISBN/ISSN: 978-82-8249-153-2
- Sandsmark, A. (2013). Hva driver vi egentlig med?: En aktivitetsteoretisk analyse av trosopplæringsarenaer. I L. G. Engedal, B. L. Persson & E. Torp (Red.), *Trygge rom: Trosopplæring i møte med sårbare og overgrepsutsatte barn og unge* (s. 209-222). Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1265-0
- Sandsmark, A. & Kaufman, T. S. (2015). "Landsby" eller "forstad"?: Konfirmasjon for ungdommer som bor på institusjon. I L. G. Engedal, T. Fagermoen & A. Sandsmark (Red.), *Trosopplæring for alle?: Læring, tro og sårbare unge* (nr. 9, s. 55-78). Oslo: IKO-forl. ISBN/ISSN: 978-82-8249-153-2

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Danbolt, L. J. (2014). Hva er religionspsykologi. I L. J. Danbolt (Red.), *Religionspsykologi* (s. 17-32). Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-41634-5 (Kompendium)
- Engedal, L. G. (2004). Utvikling av sjelesørgerisk kompetanse: Refleksjoner og perspektiver. Tidsskrift for sjelesorg, 24 (2), s. 84-95. ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium).
- Farstad, M. (2013). Skam, skyldfølelse og ensomhet. I L. G. Engedal, B. L. Persson & E. Torp (Red.), *Trygge rom: Trosopplæring i møte med sårbare og overgrepsutsatte barn og unge* (s. 101-117). Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1265-0
- Halstensen, K. (2013). Hvordan blir tillit til: Om tilknytningsteori som nøkkel til å forstå dynamikken mellom tillit og mistillit i relasjonsdannelse. I L. G. Engedal, B. L. Persson & E. Torp (Red.), *Trygge rom: Trosopplæring i møte med sårbare og overgrepsutsatte barn og unge* (s. 81-100). Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1265-0
- Harbsmeier, E. & Raun Iversen, H. (1995). *Praktisk teologi* (s. 384-423). Frederiksberg: Anis. ISBN/ISSN: 87-7457-170-2
- Huseby, V. (2008). Skriftemål i ungdomsarbeid. I B. E. H. Norheim (Red.), *Kan tru praktiserast?: Teologi for kristent ungdomsarbeid* (s. 167-171). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5 (Kompendium)
- Kirkengen, A. L. (2013). Barndomsforgiftning skader livskraften. I L. G. Engedal, B. L. Persson & E. Torp (Red.), *Trygge rom: Trosopplæring i møte med sårbare og overgrepsutsatte barn og unge* (s. 63-80). Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1265-0
- Okkenhaug, B. (2002). *Når jeg ser ditt ansikt: Innføring i kristen sjelesorg* . Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-0926-4
- Raustøl, R. C. (2008). Vil du be for meg. I B. E. H. Norheim (Red.), *Kan tru praktiserast?: Teologi for kristent ungdomsarbeid* (s. 240-244). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 978-82-519-2325-5 (Kompendium)

TEOL2544 - Bacheloroppgave

Emneansvarlig:	Morten Holmqvist (Morten.Holmqvist@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Individuell skriftlig oppgave	2016-05-27	12:00			2016-06-12	2016-05-04
Muntlig eksamen	2016-06-13		30 minutter		2016-06-14	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Bachelor i Ungdom, kultur og tro, studieretning ungdomsledelse. TEOL2544 skal bidra til at studentene bearbeider og reflekterer videre over den praksisen de har gjennomført i fire semestre knyttet til ulike emner (TEOL1640, TEOL1540, TEOL2540 og TEOL2542). Bacheloroppgavens tema skal være relatert til praksis. Arbeidet med oppgaven skal gi studenten god kunnskap om et praktisk teologisk tema og evne til å skrive en akademisk tekst på fordypningsnivå. Arbeidet med bacherloroppgaven skjer under veiledning og i tilknytning til et skrive- og oppgaveseminar der studentene legger frem deler av sine oppgaver, og medstudenter og lærer gir respons. Hver student har krav på tre timer individuell veiledning i løpet av semesteret.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent) i undervisning og skrive- og oppgaveseminar
- levere utkast til oppgaveinnledning til bacheloroppgaven innen en fastsatt frist, og legge frem utkastet i seminar. Oppgaven skal i ferdig form være på ca. 6000 ord og ha tema hentet fra skjæringsfeltet mellom teori og praksiserfaring. Temavalg og arbeidstittel skal godkjennes av faglærer innen 2 uker etter seminaret
- gi forberedt muntlig respons på en medstudents utkast til oppgaveinnledning og tilhørende fremlegg i seminar
- levere enten et forslag til intervjuguide med en refleksjon omkring de ulike valg som er foretatt (refleksjonen skal være på 500-800 ord), eller en bokrapport fra en tekst/bok fra selvvalgt pensum (1000-1500 ord), der minimum 300 ord er selvstendig refleksjon knyttet til teksten/boken.
- møte til veiledningssamtaler underveis i arbeidet med oppgaven
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2544 har bacheloroppgave (ca. 6000 ord) og justerende muntlig prøve (30 minutter) som eksamensform. Før oppgaven leveres inn, må studenten ha oppfylt studiekravene. Den muntlige prøven består av et forberedt innlegg (ca. 10 minutter) knyttet til selvvalgt pensum som ikke brukes eksplisitt i oppgaven, med påfølgende drøfting, og dessuten en samtale med utgangspunkt i bacheloroppgaven. Det kan stilles spørsmål fra hele pensum. . Karakteren (A-F) settes på grunnlag av bacheloroppgaven og den justerende muntlige prøven.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- evne til å identifisere sammenhenger mellom praksiserfaringer og mer grunnleggende teoretiske problemstillinger
- evne til å skrive en akademisk tekst om et tema i skjæringsfeltet mellom teori og praksis
- god kunnskap om et teoretisk tema som aktualiseres i møte med praksiserfaringer

Merknad til litteraturlisten

Litteraturen til emnet har et omfang på ca. 550 sider. Av disse omhandler ca. 250 sider problemstillinger knyttet til teori/praksis og kvalitativ metode. Dette utgjør fellesdelen i studielitteraturen og skal gi et metodisk og teoretisk fundament for arbeidet med oppgavens tema. Den selvvalgte delen av litteraturen (ca. 300 sider) skal være knyttet til det temaet en velger for oppgaven. Denne litteraturen skal inneholde noe av den forslåtte supplerende litteraturen til metode (avhengig av hvilken metode studenten velger).
Den selvvalgte studielitteraturen skal godkjennes av faglærer.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Hegstad, H. (1998). Praktisk teologi som empirisk teologi. *Halvårsskrift for praktisk teologi,* (2), s. 16-27. ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium).
- Postholm, M. B. (2010). *Kvalitativ metode: En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier* (2. utg., s. 68-125, 142-155). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01694-8
- Root, A. & Dean, K. C. (2011). *The theological turn in youth ministry* (s. 37-47, 48-62, 98-118). Downers Grove, Ill.: IVP Books. ISBN/ISSN: 9780830838257
- Swinton, J. & Mowat, H. (2006). *Practical theology and qualitative research* (V-X, 1-98, 133-155). London: SCM Press. ISBN/ISSN: 0-334-02980-5/978-0-334-02980-9

TEOL2610 - Misjon, global kristendom og religionsdialog

Emneansvarlig:	Marion Grau (Marion.Grau@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet TEOL2610 vil gi studentene kunnskap om kirken som en global størrelse. En av forutsetningene for dens globale karakter er at kirken er misjonal og bærer i seg et ønske og en vilje til å formidle sitt budskap både lokalt og global, både gjennom diakoni og forkynnelse. Gjennom emnet vil vi gi et bidrag til forståelsen av hva det vil si å være en misjonal kirke.
Et annet kjennetegn på at kirken er global er den mangfoldighet av teologiske perspektiver som er vokst frem i de ulike kontekster kirken er en del av. Studentene vil gjennom emnet få en innføring i de mest sentrale tilnærminger til kontekstuell teologi.
Både globalt og nasjonalt må kirken forholde seg til mange ulike religioner. En grunnleggende innføring i religionsteologi og religionsdialog er derfor viktig. I tillegg til en teoretisk tilnærming vil det bli gitt konkrete eksempler på hvordan religionsdialogen har fungert i Norge.
TEOL2610 er delt opp i 4 delemner: A - misjonshistorie (2 stp), B - global kristendom (3 stp), C - misjonal kirke (2 stp) og D - religionsdialog (3 stp).
Emnet er et kjerneemne i profesjonsstudiet i teologi.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

Studenten skal, for å få avsluttende vurdering,
- skrive en faglig oppgave innenfor et av de fire delemnene på 2000-2500 ord
- delta i evaluering av studietilbudene dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2610 har 8 timers hjemmeeksamen med kun elektronisk innlevering som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av prøven.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om, og god evne til å drøfte, hva det vil si å være en misjonal kirke både i en lokal og en global sammenheng.
- god kunnskap om, og god evne til å drøfte, kristendommens budskap i forhold til andre religioner.
- god kunnskap om kirkens globale karakter og om hvordan teologi er blitt utformet innenfor ulike kontekster.
- kunnskap om, og evne til å drøfte, misjonens teologiske basis.
- kunnskap om misjonens historie med vekt på tidsrommet etter 1800.
- evne til å delta i kirkens og samfunnets debatt om misjonens relevans.

Arbeidsform
Emnet vil ha følgende arbeidsformer: seminarer, forelesning og studentfremlegg

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Berentsen, J.-M., Engelsviken, T. & Jørgensen, K. (Red.) (2004). *Missiologi i dag* (2. utg., s. 75-186, 198-261, 369-380). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-15-00621-3
- Norseth, K. (2008). Kvinner på misjonsmarken. I K. O. Sannes & E. Grandhagen (Red.), *Med Kristus til jordens ender: Festskrift til Tormod Engelsviken* (s. 101-112). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2334-7 (Kompendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Berentsen, J.-M., Engelsviken, T. & Jørgensen, K. (Red.) (2004). *Missiologi i dag* (2. utg., s. 15-19, 37-74). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-15-00621-3
- Hauge, A. (2008). Feministteologi. I S. J. Kristiansen & S. Rise (Red.), *Moderne teologi: Tradisjon og nytenkning hos det 20. århundrets teologer* (s. 599-613). Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 978-82-7634-585-8 (Kompendium)
- Johnsen, T. (2007). *Jordens barn, solens barn, vindens barn: Kristen tro i et samisk landskap* (s. 31-49, 140-157). [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1089-2
- Kim, S. C. H. & Kim, K. (2008). *Christianity as a world religion* . London: Continuum. ISBN/ISSN: 978-0-8264-9840-3/978-0-8264-9841-0

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Bach Nikolajsen, J. (2015). The formative power of liturgy: The Church as a liturgical community in a post-Christendom society. European jour nal of theology, 23 (2), s. 161-168. ISBN/ISSN: 0960-2720 (Kompendium).
- Bach Nikolajsen, J. (2015). Menighedens liv med Bibelen: Menigheden som hermeneutisk fællesskab ifølge John Howard Yoder. Dansk tidsskrift for teologi og kirke, 42 (1), s. 5-17. ISBN/ISSN: 1903-6523 (Kompendium).
- Bach Nikolajsen, J. (Red.) (2015). *Missional kirke i et pluralistisk samfund* ([2.] utg., s. 7-67, 109-182). Fredericia: Kolon. ISBN/ISSN: 978-87-87737-73-9
- Engelsviken, T. (2003). Missio Dei: Understanding and misunderstanding of a theological concept in European churches and missiology. I ternational review of mission, 92 (367), s. 481-497. ISBN/ISSN: 0020-8582. Hentet fra http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0001453555&site=ehost-live
- Hegstad, H. (2004). Misjonerende folkekirke: Selvmotsigelse eller mulighet?. Norsk tidsskrift for misjon, 58 (4), s. 213-224. ISBN/ISSN: 0029-2214 (Kompendium).
- Henriksen, J.-O. (2011). Multifaced Christianity and the postmodern condition: Reflections on the challenges to churches in the Northern hemisphere. I R. Olsen & K. Ahlstrand (Red.), *Mission and postmodernities* (s. 3-21). Oxford: Regnum Books. ISBN/ISSN: 978-1-870345-97-2 (Kompendium)
- Kirk, J. A. (2011). The post-modern conditions and the churches' (co-)mission. I R. Olsen & K. Ahlstrand (Red.), *Mission and postmodernities* (s. 22-35). Oxford: Regnum Books. ISBN/ISSN: 978-1-870345-97-2 (Kompendium)

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- Knitter, P. F. (2002). *Introducing theologies of religions* . Maryknoll, N.Y.: Orbis Books. ISBN/ISSN: 1-57075-419-5/978-1-57075-419-7
- Leirvik, O. (2010). *Religionspluralisme: Mangfald, konflikt og dialog i Norge* (s. 10-108). Oslo: Pax. ISBN/ISSN: 978-82-530-3371-6

TEOL2630 - Økumenikk: grunnlagsspørsmål og arbeidsformer

Emneansvarlig:	Terje Hegertun (Terje.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

Økumenikk forstås som kirkenes ønske og arbeid for større synlig enhet. Den har mange uttrykksformer og blir oppfattet som en integrert del av kirkens evne til å gi et troverdig vitnesbyrd i verden. Emnet skal gi en grundig innføring i økumenikk som teologisk begrep og vil ta utgangspunkt i de faktisk konfesjonelle forskjeller som preger den verdensvide kirke. Emnet vil kartlegge hvilke spørsmål som er i spill i den økumeniske grunnlagstenkningen og hvilken rolle de ulike kirkesyn spiller i de økumeniske dialogprosessene. Vi vil se nærmere på hvordan ulike kirker begrunner sitt økumeniske engasjement og hvilke holdninger som fremmer gjensidig anerkjennelse, forståelse og respekt. Emnet er opptatt av dynamikken i de økumeniske tilnærmingene og vil se på hva det er som fremmer og hemmer arbeidet mot en tydeligere enhet mellom kirkene. Undervisningen vil kritisk tematisere de redskaper og arbeidsformer som har preget økumenikken gjennom de siste 100 år, og vi vil drøfte ulike alternative tilnærmings- og samarbeidsformer. Emnet vil også se på hvordan endringer i kirkelandskapet, sosialetiske spørsmål og arbeidet for fred og rettferdighet stiller økumenikken overfor nye utfordringer.

Forkunnskaper
Det stilles ikke krav til forkunnskaper for å begynne på emnet, men for studenter anbefales det at grunnstudier er fullført før en starter på dette emnet. Det vil være en fordel om man tar delemne «konfesjonskunnskap» tilknyttet K1030 eller tilsvarende før man studerer dette emnet.

Arbeidsform og organisering
Undervisningsformen er i hovedsak forelesninger, men det kan også være andre former for undervisning, bl.a. ekskursjon, debatt mellom kirkeledere, samt mulighet for en studiereise.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2630 har bare én vurderingsform, skriftlig eksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til den globale økumeniske historie og aktuelle arbeidsformer
- kjennskap til hvordan samfunnsetiske spørsmål påvirker den økumeniske dialogen
- kjennskap til utvalgte økumeniske samarbeidsavtaler, dialogdokumenter og alternative arbeidsformer og modeller
- god kunnskap om økumeniske grunnlagsspørsmål, herunder forståelsen av kirken som Guds folk og av Jesu bønn om enhet i Joh 17,21
- evne til å reflektere kritisk omkring økumeniske særtrekk ved tre ulike kirkefamilier, den lutherske, katolske og pentekostale, med særlig henblikk på forholdet mellom kirkesyn og økumenisk involvering
- innsikt i hva som fremmer en god samtalekultur, og hvordan teologisk uenighet og kirkelig mangfold tilrettelegges innenfor så vel en og samme kirkefamilie som i møte med andre kristne kirkesamfunn

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Åndens enhet i den fred som binder sammen: Samtaledokument etter dialog med Metodistkirken og Pinsebevgelsen i perioden 2008-2011. Hentet 2013-02-12 fra http://www.metodistkirken.no/hoved/_service/33447/download/id/29734/name/Samtaledokument+med+pinsevennene.pdf
- (1997/2006). *Felleserklæring om rettferdiggjørelseslæren*. Oslo: Mellomkirkelig råd.. Hentet fra http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=2022
- (2009). *Hva er kirken?: To økumeniske bidrag* (nr. nr 15, s. 3-18). Oslo: Norges kristne råd. ISBN/ISSN: 978-82-7941-032-4
- (1965). *Den katolske kirke og de kristnes enhet: Dekretet "De oecumenismo" vedtatt av Det annet vatikankonsil og promulgert av Pave Paul VI 21.november 1964 ; forord av biskop John W. Gran* . Oslo: St. Olav forlag.

- (1994). *Nådens fellesskap: Rapport fra samtalen mellom Metodistkirken i Norge og Den norske kirke* (s. 4-28). Oslo: Kirkens informasjonstjeneste. ISBN/ISSN: 82-7545-009-8. Hentet fra http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2008012904039
- (1983). *Dåp, nattverd og embete* . [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-0125-5
- (2003). *Charta oecumenica: Takt og tone for samarbeid i Norges kristne råd* (nr. nr 8 [i e 9]). Oslo: Norges kristne råd. ISBN/ISSN: 82-7941-020-1. Hentet nr 8 [i e 9] fra http://www.norgeskristnerad.no/doc//Skriftserie/Charta-ecumenica.pdf
- Briggs, J. (2004). The changing shape of the Ecumenical Movement. I J. Briggs, G. Tsetsis & M. A. Oduyoye (Red.), *A history of the ecumenical movement: 1968-2000* (Vol. 3, s. 659-674). Geneva: World Council of Churches. ISBN/ISSN: 2-8254-1355-0 (Kompendium)
- Fotland, R. G. (2008). The southern phace of Christianity: The contribution of the global south to the church in the global north. I T. e. a. Engelsviken (Red.), *Mission to the world: Communicating the Gospel in the 21st century: Essays in honour of Knud Jørgensen* (s. 215-229). Oxford: Regnum. ISBN/ISSN: 978-1-870345-64-4 (Kompendium)
- Fretheim, K. (2012). The power of invitation: The moral discourse of Kairos Palestine. Dialog, 51 (2), s. 135-144. ISBN/ISSN: 0012-2033. Hentet fra http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1540-6385.2012.00670.x/abstract
- Hegertun, T. (2008). Pinsebevegelsen og økumenikk. I K. O. Sannes & E. Grandhagen (Red.), *Med Kristus til jordens ender: Festskrift til Tormod Engelsviken* (s. 155-164). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2334-7 (Kompendium)

- Hegstad, H. (2010). Fra konfesjonalisme til differensiert konsensus: Refleksjoner om luthersk teologi i en økumenisk kontekst. I T. Austad, T. Engelsviken & L. Østnor (Red.)
, *Kirkens bekjennelse i historisk og aktuelt perspektiv* (s. 199-209). Trondheim: Tapir akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-519-2512-9 (Kompendium)
- Hegstad, H. (2009). *Den virkelige kirke: Bidrag til ekklesiologien* (s. 177-198). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2500-6
- Jenkins, P. (2011). *The next Christendom: The coming of global Christianity* (3. utg., s. 101-133). New York: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 978-0-19-976746-5 (Kompendium). Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/MF:default_scope:BIBSYS_ILS71476410540002201
- Jones, S. R. (2009). The Global Christian Forum: A narrative history. I H. v. Beek (Red.), *Revisioning Christian unity: Journeying with Jesus Christ, the reconciler at the global Christian forum, Limuru, November 2007* (s. 3-36). Oxford: Regnum. ISBN/ISSN: 9781870345743/1870345746 (Kompendium)
- Jonson, J. (2008). *Ekumenik på världens villkor: Kyrkornas världsråd i den ekumeniska rörelsen efter Uppsala 68* . Stockholm: Verbum. ISBN/ISSN: 978-91-526-3158-4
- Kasper, W. (2005). *Enhetens sakarament: Eukaristi og kirke* (103 s.). Oslo: St. Olav forlag. ISBN/ISSN: 82-7024-179-2
- Lodberg, P. (2004). Justice and peace in a world of chaos. I J. Briggs, G. Tsetsis & M. A. Oduyoye (Red.), *A history of the ecumenical movement: 1968-2000* (Vol. 3, s. 323-343). Geneva: World Council of Churches. ISBN/ISSN: 2-8254-1355-0 (Kompendium)
- McCullum, H. (2004). Racism and ethnicity. I J. Briggs, G. Tsetsis & M. A. Oduyoye (Red.), *A history of the ecumenical movement: 1968-2000* (Vol. 3, s. 346-371). Geneva: World Council of Churches. ISBN/ISSN: 2-8254-1355-0 (Kompendium)
- Meyer, H. (2004). Christian world communions. I J. Briggs, G. Tsetsis & M. A. Oduyoye (Red.), *A history of the ecumenical movement: 1968-2000* (Vol. 3, s. 103-122). Geneva: World Council of Churches. ISBN/ISSN: 2-8254-1355-0 (Kompendium)
- Murray, P. D. (Red.) (2008). *Receptive ecumenism and the call to Catholic learning: Exploring a way for contemporary ecumenism* (IX-XV, 3-51, 78-88). Oxford: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 978-0-19-921645-1
- Robeck, C. M. (1999). Pentecostalism and ecumenism in a pluralistic world. I M. W. Dempster, B. D. Klaus & D. Petersen (Red.), *The Globalization of pentecostalism: A religion made to travel* (s. 338-362). Oxford: Regnum. ISBN/ISSN: 1-870345-29-0 (Kompendium)
- Rusch, W. G. (2004). A survey of ecumenical reflection about unity. I C. E. Braaten & R. W. Jenson (Red.), *The Ecumenical future: Background papers for In one body through the cross: The Princeton proposal for Christian unity* (s. 1-10). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-2671-7 (Kompendium)
- Tjørhom, O. (2005). *Kirkens enhet - for at verden skal se og tro: En innføring i økumenisk tenkning* (s. 9-116). [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-1041-6
- Veiteberg, A. (Red.) (2010). *Et sannhetens øyeblikk: Kairos Palestina* . Oslo: Stiftelsen Karibu. ISBN/ISSN: 978-82-7545-094-2. Hentet fra http://www.kui.no/doc/Kairos%20Palestina%20%28endelig%29.pdf
- Wainwright, G. (2004). The global structures of ecumenism. I C. E. Braaten & R. W. Jenson (Red.), *The Ecumenical future: Background papers for In one body through the cross: The Princeton proposal for Christian unity* (s. 11-28). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-2671-7 (Kompendium)
- World Council of Churches. Central Committee, . (2012). *The church - towards a common vision* (36 p.). Kolympari, Crete, Greece:.. Hentet fra http://www.kirken.no/?event=ShowNews&famId=310626

TEOL2710 - Bibelfaglig metode, antropologi og paulinsk teologi

Emneansvarlig:	Karl Olav Sandnes (Karl.O.Sandnes@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - lavere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-05-26	09:00	4 timer		2016-06-16	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi lavere grad. Emnet presenterer metodiske og hermeneutiske problemstillinger knyttet til det å forstå historiske tekster, slik vi finner dem i Det gamle og nye testamente. Emnet gir også en fremstilling av gammeltestamentlig antropologi, samt en samlet fremstilling av paulinsk teologi.

Emnet er delt inn i delemnene A Metode og hermeneutikk (4 stp.), B Antropologi i Det gamle testamente (3 stp.), C Paulinsk teologi (3 stp.).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

- Med TEOL2110 reduseres dette emnet med 2 stp
- Med TEOL2210 reduseres dette emnet med 5 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- levere og få godkjent utkast til individuell skriftlig oppgave med utgangspunkt i emnets litteratur knyttet til metode i enten GT eller NT. Tema avtales med faglærer, Studenten vil få skriftlig eller muntlig tilbakemelding på det innleverte utkastet.
- Levere og få godkjent individuell skriftlig oppgave (2000-2500 ord).
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2710 har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. For å kunne gå opp til eksamen må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamenen.

Mål

DELEMNE A: METODE OG HERMENEUTIKK

Studenten skal ha
- kunnskap om ulike metodiske tilnærminger til tekster i GT og NT
- grunnleggende ferdigheter i tekstkritisk arbeid med tekster i GT og NT

DELEMNE B: ANTROPOLOGI I GT

Studenten skal ha
- grundig kunnskap om Det gamle testamentets antropologi (menneskesyn), med vekt på menneskets plass og funksjoner i verden

DELEMNE C: PAULINSK TEOLOGI

Studenten skal ha
- grundig kunnskap om apostelen Paulus' teologi, og metodiske spørsmål knyttet til fremstillingen av denne

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- McCarter, P. K. (1986). *Textual criticism: Recovering the text of the Hebrew Bible* . Philadelphia: Fortress Press. ISBN/ISSN: 0-8006-0471-7
- Synnes, M. (2008). *Hvordan arbeide med nytestamentlige tekster: Innføring i bibelfaglig metode* (Rev. og utv. utg., s. 12-46). [Høvik]: Kolofon. ISBN/ISSN: 978-82-300-0034-4
- Tate, W. R. (2008). *Biblical interpretation: An integrated approach* (3. utg.). Peabody, Mass.: Hendrickson. ISBN/ISSN: 978-1-59856-080-0
- Trobisch, D. (2013). *A user's guide to the Nestle-Aland 28 Greek New Testament* (nr. no 9, s. 27-39, 59-68). Atlanta, Ga.: Society of Biblical Literature. ISBN/ISSN: 978-1-58983-934-2

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:

Enten:/Either:

- Stordalen, T. (1994). *Støv og livspust: Mennesket i Det gamle testamente* . Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-00-03938-2. Hentet fra http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2008062304005

Eller:/Or:

- Wolff, H. W. (1974). *Anthropology of the Old Testament* . London: SCM Press. ISBN/ISSN: 0-334-00043-2

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:

Enten:/Either:

- Sandnes, K. O. (1996). *I tidens fylde-: En innføring i Paulus' teologi* . Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 82-531-4316-8. Hentet fra http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2010051803009

Eller:/Or:

- Dunn, J. D. G. (1998). *The Theology of Paul the Apostle* . Edinburgh: Clark. ISBN/ISSN: 0-567-08598-8

TEOL2715 - Bibelen 2: GT, NT og bibelteologi

Emneansvarlig:	Matthew Phillip Monger (Matthew.P.Monger@mf.no)
Studiepoeng:	30
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Høgskolekandidat - Menighetsledelse, misjon og media
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

This course is one of two core courses of 30 ECTS each for students taking supplementary year for the Ministry, Mission and Media program of studies. Bible 2 will only be offered once as a transition from the 2-year MMM program for students who began their studies in the program in fall of 2014. The course is designed to allow for a high degree of self-study, which requires a high degree of motivation from the student.

Bible 2 is made up of three parts: Old Testament 2, New Testament 2 and Biblical Theology. Together, completing the three parts of this course, students will be well equipped to interpret and discuss a wide variety of biblical texts and theological discussions related to them.

This course is offered primarily as a self-study. Students will be offered a few sessions of teaching for the course, which will help define key terms and point the students in the right direction. Other than this, the students are themselves responsible for learning the required material and preparing for examination.

Prerequisites: To register for this course the student must have completed TEOL1715 with a passing grade, and TEOL1592 and TEOL1612 with a grade of C or better.

Avsluttende vurdering

Final assesment for this course is a 6-hour written exam. This course is graded on a scale of A-F.

Mål

PART A: OLD TESTAMENT 2: METHOD AND EXEGESIS (10 ECTS)
This part of the course will cover issues related to the study of the Old Testament, different methods and interpretive strategies, and practical use of exegetical methods.

At the end of the course, students are expected to have:
- Good knowledge of the methods of Old Testament Interpretation
- Good knowledge of Exegetical Method
- An understanding of the differences between different methods of interpretation
- Knowledge of the history of the Interpretation of the Old Testament
- Good knowledge of the books of Genesis, Exodus, Psalms and Isaiah
- Good knowledge of how to apply exegetical method to different genres of Old Testament Texts.
- The ability to use exegetical method on the following texts: Genesis 1-2; 12; Exodus 3:1-4:17; 20; Psalms 8, 22, 23, 110; Isaiah 7:1-17; 40:1-11; 52:13-53:12; 55.

PART B: NEW TESTAMENT 2: METHOD AND EXEGESIS (10 ECTS)
This part of the course will cover issues related to the study of the New Testament, different methods and interpretive strategies, and practical use of exegetical methods.

At the end of the course, students are expected to have:
- Good knowledge of the methods of New Testament Interpretation
- Good knowledge of Exegetical Method for New Testament Texts
- An understanding of the differences between different methods of interpretation
- Knowledge of the history of the Interpretation of the New Testament
- Good knowledge of the books of Luke, Acts, 1st Corinthians and Galatians.
- Good knowledge of how to apply exegetical method to different genres of New Testament Texts.
- The ability to use exegetical method on the following texts: Luke 1:1-4, 2:1-20; 3:1-20; 4:14-44; 6:17-49; 11:1-13; 15. Acts 1-2; 9:1-35; 10; 15:1-35. 1 Corinthians 8, 12-13; Galatians 2:15-3:22; 5:13-26

PART C: BIBLICAL THEOLOGY (10 ECTS)
This part of the course will focus on key topics in biblical theology from the Old and New Testaments, teaching the student important aspects of theological aspects of the biblical text.

At the end of the course, students are expected to have:
- An understanding of different approaches to Biblical theology
- An overview of the history of Biblical theology

- Good knowledge of the themes of Old Testament Theology
- Good knowledge of the themes of New Testament Theology
- Good knowledge of the Theology of Paul
- Good knowledge of the Theology of the Gospel of Luke
- The ability to relate biblical passages to themes in Biblical theology

Merknad til litteraturlisten

In addition to secondary litterature the student must read the following source texts:

PART A: OLD TESTAMENT 2: METHOD AND EXEGESIS

Source Texts:
- Genesis 1-2; 12
- Exodus 3:1-4:17; 20
- Psalms 8, 22, 23, 110;
- Isaiah 7:1-17; 40:1-11; 52:13-53:12; 55.

PART B: NEW TESTAMENT 2: METHOD AND EXEGESIS

Source Texts:
- Luke 1:1-4; 2:1-20; 3:1-20; 4:14-44; 6:17-49; 11:1-13; 15.
- Acts 1-2; 9:1-35; 10; 15:1-35.
- 1 Corinthians 8, 12-13;
- Galatians 2:15-3:22; 5:13-26

TEOL2740 - Kulturanalyse: Teologi og populærkultur

Emneansvarlig:	Morten Holmqvist (Morten.Holmqvist@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Årsstudier - Kristendom/RLE
	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn
	Bachelorprogrammer - Teologi
	Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet skal bidra til å utvikle ferdigheter i å tolke samtidskulturen med tanke på samspillet mellom teologi, kultur, identitet og livstolkning. Emnet bygger på kunnskap om ungdomskultur og populærkultur fra SAM1030/RP115.

Studenten skal arbeide med tre ulike «lesemåter» av kulturelle uttrykk: Semiotikk, retorikk og narratologi. Begreper som «modernitet» og «postmodernitet» vil også bli behandlet.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med ST505 Kulturanalyse, reduseres dette emnet med 2 stp

Studiekrav

- ha godkjent fremmøte i undervisningen (minst 75 prosent)
- bestå en kortprøve (1 ½ time) relatert til det faste pensum. Prøven vurderes til godkjent/ikke godkjent. Ved ikke godkjent kan studenten gå opp til ny prøve én gang
- få godkjent en øvingsoppgave over et oppgitt tema der en anvender enten semiotikk, hermeneutikk, retorikk eller narratologi (1000-1500 ord) levert innen en fastsatt frist
- få godkjent et utkast til en individuell skriftlig oppgave: en analyse av en selvvalgt roman, film, musikkvideo, tegneserie eller sangtekst (2000-2500 ord) levert innen en fastsatt frist
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

TEOL2740 har individuell skriftlig oppgave som eksamensform. For at den individuelle skriftlige oppgaven (den store analyseoppgaven) skal kunne leveres inn, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

Studenter som ikke får ståkarakter kan levere en bearbeidet oppgave innen en nærmere angitt frist.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha
- kjennskap til sentrale problemstillinger knyttet til forholdet mellom tro, teologi og kultur
- ferdighet i å tolke kulturelle uttrykk i lys av teologiske problemstillinger
- grundig kunnskap om aspekter ved humanistisk kulturteori, med vekt på samspillet mellom kultur, identitet og livstolkning
- grundig kunnskap om forskjellige tilnærmingsmåter for å tolke kulturelle uttrykk
- evne til å bruke slike tilnærmingsmåter til å tolke ulike kulturelle utrykk som livstolkning

Merknad til litteraturlisten

I tillegg til det faste pensumet kommer det en pensumdel som er variabel, og som kan endres for hvert semester. Det variable pensum kommer primært til å være av skjønnlitterær/filmatisk art og tilsvarer ca. 250 sider (vel 3 studiepoeng). Se emneheftet.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Endsjø, D. Ø. & Lied, L. I. (2011). *Det folk vil ha: Religion og populærkultur.* Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 978-82-150-1748-8
- Gripsrud, J. (2011). *Mediekultur, mediesamfunn* (4. utg., s. 113-229). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 9788215012100
- Hjarvard, S. (2011). The mediatisation of religion: Theorising religion, media and social change. Culture and religion: An international, interdisciplinary journal, 12 (2), s. 119-135. ISBN/ISSN: 1475-5610 (Kompendium).
- Lynch, G. (2005). *Understanding theology and popular culture* (s. 1-194). Malden, Mass.: Blackwell. ISBN/ISSN: 1-4051-1747-8/1-4051-1748-6
- Lövheim, M. (2011). Mediatisation of religion: A critical appraisal. Culture and religion: An international, interdisciplinary journal, 12 (2) , s. 153-166. ISBN/ISSN: 1475-5610 (Kompendium).
- Lövheim, M. & Lynch, G. (2011). The mediatisation of religion debate: An introduction. Culture and religion: An international, interdisciplinary journal, 12 (2), s. 111-117. ISBN/ISSN: 1475-5610 (Kompendium).
- Morgan, D. (2011). Mediation or mediatisation: The history of media in the study of religion. Culture and religion: An international, interdisciplinary journal, 12 (2), s. 137-152. ISBN/ISSN: 1475-5610 (Kompendium).
- Sigurdson, O. & Svenungsson, J. (Red.) (2006). Et utvalg (Innledningskapittel). I *Postmodern teologi: En introduktion* . Stockholm: Verbum. ISBN/ISSN: 91-526-4718-8/978-91-526-4718-9 (Kompendium)

TEOL2770 - Metodismens historie og teologi

Emneansvarlig:	Roar G. Fotland (Roar.G.Fotland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Religion, kultur og samfunn Bachelorprogrammer - Teologi Bachelorprogrammer - Ungdom, kultur og trosopplæring Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste i

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Skriftlig eksamen	2016-05-23	09:00	6 timer		2016-06-13	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet består av tre delemner: A. Metodismens historie (3 sp), B. Metodismens teologi (5,5 sp) og C. Metodismen i dag (1,5 sp).

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- få godkjent en innlevert bokrapport (ca. 1000 ord) eller et muntlig fremlegg knyttet til litteraturen i undervisningen
- d delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL2770 har skriftlig eksamen (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen.
Hjelpemidler: Ved skriftlig eksamen anvendes hjelpemidlene beskrevet i Tillegg 1, Liste I.

Mål

DELEMNE A. METODISMENS HISTORIE (3 SP)

Delemnet gir en innføring i metodismen og metodistkirkens historie i Norge, og en innføring i John Wesleys liv og skrifter.

Studenten skal
- ha kjennskap til metodismen i Norge
- ha kjennskap til Metodistkirken i Norge
- ha kjennskap til John Wesleys liv
- ha god kunnskap om et utvalg av John Wesleys skrifter

DELEMNE B. METODISMENS TEOLOGI (5,5 SP)

Studiet av dette delemnet skal gi en innføring i hovedpunkter metodismens teologi og i Wesleyansk teologi.

Studenten skal
- ha kjennskap til hovedtrekkene i John Wesleys teologi
- ha god kunnskap om hovedtrekkene i metodismens teologi
- kunne se metodismens teologi fra andre kirkers synsvinkel
- ha forståelse for sammenhengen mellom teologi og etikk i metodismen
- gis innblikk i den utfordring metodismens teologi kan gi til dagens samfunn

DELEMNE C. METODISMEN I DAG (1,5 SP)

Studiet av dette delemnet skal gi en innføring i den internasjonale metodisme i dag. Studiet tar også sikte på å gi innføring i avtalen "Nådens fellesskap".

Studenten skal
- ha kjennskap til internasjonal metodisme i dag
- ha god kunnskap om "Nådens fellesskap"

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Borgen, P. (1993). Metodistkirken. I P. Borgen & B. Haraldsø (Red.), *Kristne kirker og trossamfunn* (s. 229-242). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 82-519-1137-0
- Haddal, I. (1969). Hvem var John Wesley?. I E. A. Nilsen (Red.), *Metodismen og John Wesley* (s. 15-35). Oslo: Lutherstiftelsen.
- Haddal, I. (1977). *Vær fra vest: Fra Metodistkirkens historie i Norge*. Oslo: Luther forlag. ISBN/ISSN: 82-531-7205-2/82-531-7204-4 (Kjøpes på Vivo bokhandel)
- Hassing, A. (1991). *Religion og makt: Metodismen i norsk historie* (s. 247-315). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 82-519-0954-6
- Wesley, J. (1991). *Et utvalg fra Wesleys standardprekener* (s. 12-31, 63-69). Bergen: Metodistkirkens studiesenter.
- Wesley, J. (1969). Et besøk hos Herrnhuterne; Metodist-selskapene. I E. A. Nilsen (Red.), *Metodismen og John Wesley* (s. 104-121). Oslo: Lutherstiftelsen.

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Meistad, T. (1992). *Frelsens veg: Teologi og etikk i wesleyansk tradisjon* (s. 13-234, 265-299, 325-330, 353-399). Alta: Alta lærerhøgskole. ISBN/ISSN: 82-7646-017-8
- Meistad, T. (1999). Metodistisk kristendomsforståelse i dag. (Med teologiske kommentarer fra representanter for andre kirkesamfunn). Teolo gisk forum, 13 (2), s. 1-87.
- Nordby, L. E. (1988). Wesley, en inspirator for 1990 årene?. Teologisk forum, 2 (2), s. 67-69.

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- (1994). *Nådens fellesskap: Rapport fra samtalen mellom Metodistkirken i Norge og Den norske kirke* (s. 2-58). Oslo: Kirkens informasjonstjeneste. ISBN/ISSN: 82-7545-009-8
- Borgen, P. (2002). Avtalen "Nådens fellesskap" mellom Metodistkirken og Den norske kirke. Tidsskrift for teologi og kirke, 73 (3), s. 185-198. ISBN/ISSN: 0040-7194. Hentet fra http://www.idunn.no/ts/ttk/2002/03/avtalen_nadens_fellesskap_mellom_metodistkirken_og_den_norske_kirke
- Fotland, R. G., Nordby, L. E. & Helliesen, Ø. (2003)*Metodistkirken i internasjonalt perspektiv* . Oslo:.
- Tveit, O. F. (2002). "Nådens fellesskap" eit grunnlag for samarbeid. Tidsskrift for teologi og kirke, 73 (3), s. 199-215. ISBN/ISSN: 0040-7194. Hentet fra http://www.idunn.no/ts/ttk/2002/03/nadens_fellesskap_-_eit_grunnlag_for_samarbeid

TEOL2916 - Åpent fordypningsemne:

Emneansvarlig:	Matthew Phillip Monger (Matthew.P.Monger@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
Individuelt tilpasset fordypningsemne på bachelornivå.

TEOL2950 - Bacheloroppgave i teologi

Emneansvarlig:	John Wayne Kaufman (John.W.Kaufman@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Bachelorprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Individuell skriftlig oppgave	2016-05-27	12:00			2016-06-17	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er en integrert del av bachelor i teologi. Gjennom arbeidet med en nærmere presisert tematikk som drøftes i lys av teologifaglige teorier og perspektiver, skal studenten styrke evnen til å arbeide med teologiske problemstillinger og å skrive en akademisk tekst. Emnet gir mulighet for faglig fordypning. Tematikken bestemmes i samråd med veileder eller emneansvarlig. Det pensum studenten skal benytte i arbeidet med oppgaven avtales også i samråd med veileder eller emneansvarlig. Hver student skal motta 2 timer individuell veiledning i løpet av semesteret. I tillegg arrangeres et skrive- og oppgaveseminar der studentene legger frem deler av sine oppgaver og medstudenter og lærer gir respons. Dette emnet kan tas i stedet for valgfrie emner, fortrinnsvis i 6. semester.

Forkunnskapskrav: Årsenhet i kristendom/RLE eller tilsvarende, og minimum 20 studiepoeng på fordypningsnivå.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten:
- Få godkjent emnet for bacheloravhandlingen av veileder eller emneansvarlig.
- Presentere prosjektskisse og førsteutkast til bacheloroppgaven i veiledningsseminar
- Ha veiledningssamtaler underveis i arbeidet med bacheloroppgaven
- Delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering
Emnet har bacheloroppgave (10.000 til 12.000 ord) som vurderingsform. Før oppgaven leveres inn, må studenten ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- God kunnskap om et teologifaglig emne
- Evne til å drøfte en teologisk problemstilling
- Evne til å vurdere teologiske forskningsarbeider og tekster
- Evne til å skrive en akademisk tekst ved å planlegge, gjennomføre og ferdigstille et selvstendig faglig arbeid

Merknad til litteraturlisten
Eventuell fagspesifikk metodelitteratur avtales med veileder.

TEOL5110 - Det gamle testamente: Loven/de historiske bøker og gammeltestamentlig teologi

Emneansvarlig:	Karl William Weyde (Karl.W.Weyde@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi, og Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretningen Det gamle testamente.
TEOL5110 består av et studium på masternivå av Det gamle testamente med vekt på utvalgte tekstgrupper og gammeltestamentlig teologi.
Emnet består av to delemner: A Gammeltestamentlig teologi (5 sp) og B Tekster fra loven / GTs historiske bøker (5 sp).
Tekstutvalg og profil på delemnene B kan variere fra semester til semester. Til delemne B foreligger foreløpig variantene: «Deuteronomium: tekster, teologi, virkningshistorie» og «Gammeltestamentlige narrativer: utvalgte tekster fra Genesis og Det deutronomistiske historieverk.»
TEOL5110s arbeideform er primært forelesninger/seminar og egne studier.

Forkunnskaper:
EX1010, EX1020, K-RLE1110/K1010, K-RLE1120/K1020, K2010, TEOL1120, TEOL1120 og TEOL2110 eller tilsvarende.
I tillegg anbefaler institusjonen at man fullfører følgende emner eller tilsvarende før man studerer dette emnet: K2020, TEOL1210, TEOL1220 og TEOL2210.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med GT501-04V Det gamle testamente reduseres dette emnet med 5 sp
- Med BIB501-04V Bibelfag reduseres dette emnet med 3 sp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5110 har skriftlig eksamen (6 timer) som eksamensform.
Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den skriftlige eksamenen.

Mål

DELEMNE A: GAMMELTESTAMENTLIG TEOLOGI (5 STP)
"Gammeltestamentlig teologi" er en tradisjonell teologisk disiplin og forstås her både som arbeidet med å gi en beskrivelse av teologi i det gamle testamentet og som vår teologiske refleksjon over de gammeltestamentlige vitnesbyrd.
Delemnet innbefatter arbeid med et mangfold av teologiske emner, men særlig sentralt er GTs vitnesbyrd og tale om Gud Herren. Det gamle testamentet gir et sammensatt bilde av Gud, ettersom ulike miljøer har preget tekstene, over en lang tidsperiode. Sentrale motiv i Det gamle testamentet som frelseshistorie, skapelsesteologi, paktsteologi, prestelig teologi, visdomsteologi osv blir drøftet i forhold til aktuelle problemstillinger i de teologiske

fagdisipliner.
MÅL
Studenten skal (etter fullført emne) ha:
- ha oversikt over forskningshistorien til gammeltestamentlig teologi som akademisk disiplin og til ulike opplegg for skrive en gammeltestamentlig teologi i nyere forskning
- ha god kunnskap om det gamle testamentets mangfoldige vitnesbyrd og tale om Gud
- ha kunnskap om sentrale teologiske emner og tradisjoner i det gamle testamentet
- ha kjennskap til nyere debatt omkring kjønn og gudsbilde
- ha kjennskap til hermeneutiske grunnspørsmål vedrørende forholdet mellom GT og NT, herunder spørsmål knytte til kirkens bruk av GT

DELEMNE B: ENTEN TEKSTER FRA LOVEN (5 STP), ELLER GTS HISTORISKE BØKER (5 STP)

ENTEN:
DEUTERONOMIUM: TEKSTER, TEOLOGI OG VIRKNINGSHISTORIE (5 STP)

Deuteronomium utgjør et tyngdepunkt i GT. Boken gir viktige bidrag til flere sentrale emner, som eksempelvis gudsbegrepet, menneskesynet, loven (tora) og Guds utvelgelse av Israel som Guds folk. Disse temaene er sentrale også i NT. Et studium i Deuteronomium kan bidra til å avklare likheter og forskjeller mellom jødedom og kristendom i det første århundre etter Kristus. Deuteronomium er også et viktig grunndokument for å forstå en vesentlig side ved religionsdialogen mellom jøder og kristne i dag. Den norske kirkes tekstrekker inneholder per i dag ti tekster hentet fra Deuteronomium.

Deuteronomiums teologi har også preget innholdet i og redigeringen av andre bøker og samlinger av bøker i GT, blant annet Pentateuken, Det deuteronomistiske historieverk, profetbøker og salmer.

I studiet av dette emnet legges det vekt på å tolke tekstene nedenfor i lys av Deuteronomiums teologi og den videre ramme som er skissert ovenfor.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om Deuteronomiums tilblivelse, innhold og sluttform samt den betydning boken har for andre gammeltestamentlige skrifters tilblivelse, teologi og sluttform
- kunnskap om Deuteronomiums egenart som lovsamling og paktsdokument sammenlignet med Paktsboken, Hellighetsloven og for-orientalske paktstraktater
- kjennskap til Deuteronomiums videre bruk og aktualitet innenfor jødisk og kristen tradisjon
- ferdigheter i å eksegere følgende tekster på grunnlag av Biblia Hebraica (BHS): Deut 5,1-22; 6,4-9; 7,6-13; 12,1-7; 16,1-17; 18,15-18; 2 Kong 23,1-7.21-23
- kunnskap om innholdet i andre utvalgte GT-tekster som er preget av deuteronomisk-deuteronomistisk teologi: Exod 15,11-18; Jer 1,4-10; Sal 89,31-38, studert på grunnlag av den hebraiske teksten.
Kommentarlitteraturen i den oppsatte litteraturen, angitt nedenfor, er å regne som ferdighetslitteratur.
Til Exod 15; Jer 1; Sal 89, se kommentarbøker i serien Word Biblical Commentary

ELLER:
GAMMELTESTAMENTLIGE NARRATIVER: UTVALGTE TEKSTER FRA GENESIS OG DET DEUTERONOMISTISKE HISTORIEVERK (5sp)

Store deler av GT består av fortellende (narrative) tekster. Tradisjonelt har disse spilt en vesentlig rolle i studiene av Israels historie, men i den senere tid har forskningen lagt større vekt på disse tekstenes litterære kvaliteter. En egen narrativ tilnærming til gammeltestamentlige tekster har vokst frem, hvor språklige virkemidler blir fokusert, sammen med generell fortellerteknikk, litterær teori og hermeneutikk. Tekstene leses som fortellinger, som omhandler menneskelige, etiske og teologiske problemstillinger.
Formålet med studiet av de tekstene som er valgt ut, er å identifisere litterære kvaliteter ved fortellingene og avdekke ulike fortolkningspotensial som fortellingene rommer.
Kommentarlitteraturen i den oppsatte litteraturen, under, er å regne som ferdighets-litteratur bortsett fra Walsh, Jerome T., 1 Kings, s. 225-289 som forutsettes lest som generell innføring til Elia fortellingene.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om og kunne anvende de viktigste metoder som brukes i litterær analyse av gammeltestamentlige narrativer
- kunnskap om egenart og ulike litterære tolkninger av Dommerfortellingene, Davidfortellingene og fortellingene om Elia
- kunnskap om følgende tekster i norsk oversettelse: Dom 11-16, 2 Sam 11-14, 1 Kg 17-19 og 2 Kg 1-2
- ferdigheter i å arbeide parallelt med hebraisk og norsk tekst slik at studenten kan påvise særtrekk i hebraisk tekst som ikke er fremtredende i norske oversettelse
- ferdigheter i å analysere (ved hjelp av litterær analyse) følgende tekster på grunnlag av Biblia Hebraica: Dom 11, 34-40; 16, 1-31; 2 Sam 13, 1- 39 og 1 Kg 17, 1-24; 19, 1-21 og 21, 1-29.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Feldmeier, R. & Spieckermann, H. (2011). *God of the living: A biblical theology* (Avsnittene som gjelder GT/the paragraphs that relate to the OT). Waco, Tex.: Baylor University Press. ISBN/ISSN: 978-1-60258-394-8
- Stordalen, T. (2003). Gammeltestamentlig teologi anno 2002. Svensk exegetisk årsbok, 68 , s. 7-42. (Kompendium).
- Trible, P. (1973). Depatriarchalizing in Biblical interpretation. Journal of the American Academy of Religion, 41 (1), s. 30-48. ISBN/ISSN: 0002-7189 (Kompendium). Hentet fra http://www.jstor.org/stable/1461386

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Nelson, R. D. (2002). *Deuteronomy: A commentary* . Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-21952-7
- Nelson, R. D. (1987). *First and second Kings* . Louisville, Ky.: John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-8042-3109-5

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- Crüsemann, F. (1996).*The Torah: Theology and social history of Old Testament law* (s. 215-234). Edinburgh: Clark. ISBN/ISSN: 0-567-08524-4 (Kompendium)
- Frymer-Kensky, T. (1998). Deuteronomy. I C. A. Newsom & S. H. Ringe (Red.), *Women's Bible commentary* (Utvidet utg., s. 57-68). Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-25781-x (Kompendium)
- MacDonald, N. (2003). *Deuteronomy and the meaning of "monotheism"* . Tübingen: Mohr. ISBN/ISSN: 3-16-148054-6
- Spieckermann, H. (2001). Former prophets: The Deuteronomistic history. I L. G. Perdue (Red.), *The Blackwell companion to the Hebrew Bible* (s. 337-352). Oxford: Blackwell. ISBN/ISSN: 0-631-21071-7 (Kompendium)
- Weinfeld, M. (1991). *Deuteronomy 1-11: A new translation with introduction and commentary* . New York: Doubleday. ISBN/ISSN: 0-385-17593-0

Eller:/Or:

- Amit, Y. (2001). *Reading biblical narratives: Literary criticism and the Hebrew Bible* . Minneapolis, Minn.: Fortress Press. ISBN/ISSN: 0-8006-3280-x
- Brueggemann, W. (1990). *First and Second Samuel* . Louisville, Ky.: John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-8042-3108-7
- Exum, J. C. (1992). *Tragedy and biblical narrative: Arrows of the Almighty* . Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 0-521-41073-8/0-521-56506-5
- Lindström, F. (2001). Guds långa näsa och blödande hjärta. Svensk teologisk kvartalskrift, 77 , s. 2-12. ISBN/ISSN: 0039-6761.
- McCann, J. C. (2002). *Judges* . Louisville, Ky.: John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-8042-3107-9
- Walsh, J. T. (1996). *1 Kings* (s. 225-289). Collegeville: Liturgical Press. ISBN/ISSN: 0-8146-5044-9

TEOL5115 - Salmene og troens liv

Emneansvarlig:	Gard Granerød (Gard.Granerod@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste a2

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Muntlig dag 1	2016-06-06		45 minutter			2016-05-04
Muntlig dag 2	2016-06-07		45 minutter			2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi, høyere grad. TEOL5115 består av et studium på masternivå av Det gamle testamente med vekt på utvalgte tekstgrupper og gammeltestamentlig teologi.
Forkunnskaper: TEOL1110, TEOL1120 og TEOL2110 eller tilsvarende.

Arbeidsform og organisering:
TEOL5115s arbeidsform er forelesninger/seminar, arbeid med essay og andre egne studier.

Studiepoengreduksjon
- Emnet har 5 studiepoengs reduksjon mot emnet TEOL5120.

Studiekrav

- Levere og få godkjent utkast til individuell skriftlig oppgave. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal ha en innledning som beskriver problemstilling, materiale, fremgangsmåte og disposisjon, og vise at studenten har arbeidet med relevant litteratur. Studenten vil få skriftlig eller muntlig tilbakemelding på det innleverte utkastet. Dersom tilbakemelding gis muntlig, er det obligatorisk å møte til avtalt veiledning.
- Levere og få godkjent individuell skriftlig oppgave (2000-2500 ord).
- Delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, hvis dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5115 har muntlig prøve som eksamensform.Prøven tar utgangspunkt i hele pensum. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den muntlige prøven.

Mål og innhold

Salmenes bok er en samling tekster og bønner som gir oss innblikk i mange ulike uttrykk for tro og teologi i det gamle Israel. Tekstene gir ord til feiring og lovsang, klage, lidelse, skyld og død, og gir råd for hvordan man kan leve et liv i velsignelse. Salmenes mangfoldige uttrykk har dannet et språk som mennesker har overtatt og tatt i bruk som en del av sitt eget trosuttrykk og som hjelp til livstolkning både i den jødiske og kristne
tradisjon. Salmenes bok har blitt kirkens mest benyttede bønnebok. Delemnet vil vektlegge kjennetegn ved ulike typer salmer, salmenes teologi, og drøfting av hvordan salmene kan bidra til orientering i troen og i livet.

MÅL
Studenten skal (etter fullført emne) ha:
- god kunnskap om Salmenes bok; tilblivelse, innhold
- kjennskap til nyere eksegese av Salmenes bok, herunder modeller for å relatere Salmene til troens liv
- ferdigheter i å eksegere følgende salmer på grunnlag av den hebraiske teksten i BHS: 1, 77, 84, 88, 99 103, 128.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Allen, L. C. (2002). *Psalms 101-50, revised* (Rev. utg.). Nashville, Tenn.: Thomas Nelson. ISBN/ISSN: 0-7852-4773-4
- Brueggemann, W. (1995). *The Psalms and the life of faith* (s. 3-132, 189-213, 258-267). Minneapolis, MN: Fortress Press. ISBN/ISSN: 0-8006-2733-4

- Craigie, P. C. & Tate, M. E. (2004). *Psalms 1-50* (2. utg.). Nashville, Tenn.: Thomas Nelson Publishers. ISBN/ISSN: 0-7852-5013-1
- Day, J. (1990). *Psalms* (s. 123-141). Sheffield: Publ. by JSOT Press for the Society for Old Testament Study. ISBN/ISSN: 1-85075-703-8 (Kompendium)
- Fløysvik, I. (1997). *When God becomes my enemy: The theology of the Complaint Psalms* (s. 135-176). St. Louis, Mo.: Concordia Publ. House. ISBN/ISSN: 0-570-04263-1 (Kompendium)
- Hossfeld, F.-L. & Zenger, E. (2005). *Psalms* (Vol. 2). Minneapolis: Fortress Press. ISBN/ISSN: 0-8006-6061-7
- Mays, J. L. (2006). *Preaching and teaching the Psalms* (s. 51-67). Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-23041-5/978-0-664-23041-8 (Kompendium)
- Mays, J. L. (1994). *The Lord reigns: A theological handbook to the Psalms* . Louisville, Ky.: Westminster/John Knox. ISBN/ISSN: 0-664-25558-2
- Tate, M. E. (1990). *Psalms 51-100* . Waco, Tex.: Word Books. ISBN/ISSN: 0-8499-0219-3
- Whybray, N. (1996). *Reading the Psalms as a book* (s. 15-35). Sheffield: JSOT Press. ISBN/ISSN: 1-85075-622-8/1-85075-797-6/9780567125545. Hentet fra http://bibsys-almaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/MF:default_scope:BIBSYS_ILS71517210060002201
- Zenger, E. (1994). New approaches to the study of the Psalms. Proceedings of the Irish Biblical Association, 17 , 37-45, (optional until 54). (Kompendium).

TEOL5210 - Det nye testamente: Den historiske Jesus og de synoptiske evangeliene

Emneansvarlig:	Ole Jakob Filtvedt (Ole.J.Filtvedt@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad og Disiplinbasert Master i kristendomskunnskap med studieretningen Det nye testamente. Emnet fortsetter det grunnspråkbaserte NT-studiet. Nå studeres problemstillinger knyttet til spørsmålet om den historiske Jesus, de synoptiske evangelienes særpreg, og sentrale elementer i Jesu forkynnelse i disse evangeliene, samt utvalgte tekster fra Lukasevangeliet. Emnet er delt inn i følgende delemner: A. Den historiske Jesus (2 stp), B. De synoptiske evangelienes særpreg og egenart (2 stp), C. Jesu budskap: Gudsrikeforkynnelsen og Bergprekenen (3 stp) og D. Lukasevangeliet - utvalgte tekster (3 stp).

Forkunnskaper:
TEOL1210, TEOL1220 og TEOL2210 eller tilsvarende.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5210 har skriftlig eksamen (6 timer) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den skriftlige eksamenen.

Mål

DELEMNE A. Den historiske Jesus (2 stp)

MÅL
Studenten skal ha
- kjennskap til aktuell forskning om den historiske Jesus
- evne til å drøfte hva forutsetninger og metoder har å si for forståelsen av den historiske Jesus

DELEMNE B: De synoptiske evangelienes særpreg og egenart (2 stp)

MÅL
Studenten skal ha
- kjennskap til de tre synoptiske evangelienes tilblivelse og litterære og teologiske egenart.
- kjennskap til ulike metodiske tilnærminger til de synoptiske evangeliene

DELEMNE C: Jesu budskap: Gudsrikeforkynnelsen og Bergprekenen (Matt 5-7) (3 stp)

MÅL
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om Jesu forkynnelse om Guds rike i de synoptiske evangeliene
- grundig kunnskap om Bergprekenens innhold, teologi og tolkningshistorie

DELEMNE D: Lukasevangeliet. Utvalgte tekster (3 stp)
MÅL
Studenten skal ha
- god evne til å tolke følgende tekster på grunnlag av den greske teksten: Luk 1,1-4; 1,26-56; 2,1-21; 3,1-22; 4,16-30; 7,1-17; 22,1-24,53.
- kjennskap til historieproblematikken knyttet til barndomsfortellingen og lidelses-og oppstandelsesberetningen i Lukasevangeliet
- evne til å anvende sosio-narrativ metode i tolkning av Lukasevangeliet

Merknad til litteraturlisten

Til delemne B: I tillegg til oppsatt litteratur anbefales studentene å konsultere en kommentar til hvert av de tre evangeliene.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Evans, C. A. (2006). *Fabricating Jesus: How modern scholars distort the Gospels* (s. 15-77, 100-235). Downers Grove, Ill.: IVP Books. ISBN/ISSN: 978-0-8308-3355-9/978-1-84474-172-4

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Riches, J., Telford, W. & Tuckett, C. M. (2001). *The Synoptic gospels* (s. 43-126, 131-158, 192-216, 221-248, 254-342). Sheffield: Sheffield Academic Press. ISBN/ISSN: 1-84127-210-8

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Kvalbein, H. (2008). *Jesus - hva ville han? Hvem var han?: En innføring i de tre første evangelienes budskap* (s. 75-181). Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 978-82-531-4581-5
- Talbert, C. H. (2004). *Reading the Sermon on the mount: Character formation and decision making in Matthew 5-7* . Columbia, S.C.: University of South Carolina Press. ISBN/ISSN: 1-57003-553-9

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- Green, J. B. (1997). *The Gospel of Luke* (s. 1-25, 33-58, 82-106, 120-138, 159-187, 206-219, 281-293, 744-863). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-2315-7

TEOL5215 - Første Korinterbrev og Johannes Åpenbaring

Emneansvarlig:	Reidar Hvalvik (Reidar.Hvalvik@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste c2

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Muntlig dag 1	2016-06-13		45 minutter		2016-06-15	2016-05-04
Muntlig dag 2	2016-06-14		45 minutter		2016-06-15	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammene Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad, Master i teologi studieretning Det nye testamente og Master i kristendomskunnskap med fordypning Det nye testamente. Emnet fortsetter det grunnspråkbaserte NT-studiet. Nå studeres utvalgte tekster fra 1. Korinterbrev og Johannes' åpenbaring. Brevet til korinterne gir et levende inntrykk av hvilke utfordringer en kristen menighet møtte i en hellenistisk by. Også Johannes' Åpenbaring handler om forholdet til omgivelsene, men i dette apokalyptiske skriftet får forholdet til omgivelsene både en litterær form og et innhold som krever særlig innsikt i sjanger og kontekst.

Emnet er delt inn i følgende delemner: A. 1. Korinterbrev (3 stp), B. Johannes' åpenbaring (2 stp).

Studiekrav

- Levere og få godkjent utkast til individuell skriftlig oppgave. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal ha en innledning som beskriver problemstilling, materiale, fremgangsmåte og disposisjon, og vise at studenten har arbeidet med relevant litteratur. Studenten vil få skriftlig eller muntlig tilbakemelding på det innleverte utkastet. Dersom tilbakemelding gis muntlig, er det obligatorisk å møte til avtalt veiledning.
- Levere og få godkjent individuell skriftlig oppgave (2000-2500 ord).
- Delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, hvis dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5215 har muntlig prøve som eksamensform.Prøven tar utgangspunkt i hele pensum. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av den muntlige prøven.

Mål

DELEMNE A: 1 KORINTERBREV (3 STP)
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om innledningsspørsmål til 1. Korinterbrev
- god evne til å tolke følgende tekster på grunnlag av den greske tekst: 1. Korinterbrev kap. 8-14
- evne til å reflektere over relevansen av apostelens veiledning for dagens kristne.

DELEMNE B: JOHANNES' ÅPENBARING (2 STP)
Studenten skal ha
- grundig kunnskap om Johannes' åpenbarings sjanger, teologi og relevans
- oversikt over innholdet i Johannes' åpenbaring
- evne til å tolke følgende tekster på grunnlag av den greske tekst: Åp 5,1-14; 12-13; 20,1-21,8; 22,1-7

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Hays, R. B. (1997). *First Corinthians* (s. 143-146, 156-158, 171-173, 180-181, 218-221, 231-233, 249-252). Louisville, Ky: John Knox Press. ISBN/ISSN: 0804231443
- Witherington, B. (1995). *Conflict and community in Corinth: A socio-rhetorical commentary on 1 and 2 Corinthians* (s. 1-48, 186-290). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-0144-7/0-85364-622-8

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Bauckham, R. (1993). *The theology of the Book of Revelation* . Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 0521356105
- Boxall, I. (2006). *The Revelation of Saint John* (s. 1-20, 92-102, 178-199, 278-297, 309-314). Peabody, Mass.: Hendrickson. ISBN/ISSN: 978-0-8010-4570-7/978-0-8264-7135-2/978-1-56563-202-8

TEOL5310 - Moderne teologi- og nyere norsk kirkehistorie

Emneansvarlig:	Kristin Norseth (Kristin.Norseth@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet TEOL5310 Moderne teologi- og kirkehistorie er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad, og Master i kristendomskunnskap, studieretning kirkehistorie. Emnet gir innføring i teologi- og dogmehistorie fra 1600-1900-tallet (delemne A) og norsk kirkehistorie fra 1800-tallet med hovedvekt på tiden etter 1945 (delemne B).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet.
- Med TEOL5310 (før 2015) reduseres emnet med 5 stp
- Med TEOL5320 (før 2015) reduseres emnet med 5 stp

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5310 Teologihistorie har hjemmeeksamen (én uke) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamenen.

Mål og innhold

DELEMNE A:

Forsøkene på å utforme det sentrale innhold i den kristne tro i klare læreutsagn har fulgt den kristne kirke fra begynnelsen. Den kristne læreutviklingen fra oldkirken og frem til etter reformasjonen er hovedtemaet i emnet TEOL2310. Teologihistorien fra 1600-tallet til 1900-tallet er hovedtemaet for delemne A i emnet TEOL5310.
I løpet av 1600-tallet ble mange filosofiske og vitenskapelige premisser lagt for det vi ofte kaller nytiden. Disse slo for alvor inn i teologien på 1700-tallet, i den lutherske teologi gjerne under navnet pietisme. Utviklingen i teologien fra da og langt inn på 1900-tallet har vært preget av at nye former for filosofi og vitenskap har stilt teologien overfor nye utfordringer som var ukjente for teologien ennå så sent som på reformasjonstiden. Den generelle kultur- og samfunnsutvikling har også frembrakt nye utfordrende problemstillinger. Godt kjennskap til denne periodens teologihistorie er en forutsetning for å kunne forstå den moderne og postmoderne diskurs innenfor den systematiske teologi, men også for å forstå fremveksten av den moderne kirkehistoriske vitenskapen.

MÅL
Studenten skal (etter fullført emne) ha:
- kunnskap om teologiens historie fra oldkirken til reformasjonen
- kunnskap om den lutherske ortodoksien og pietismen
- kunnskap om det naturvitenskapelige gjennombruddet fra 1600-tallet og senere.
- kunnskap om opplysningstiden på 1700-tallet
- kunnskap om det historievitenskapelige gjennombruddet på 1800-tallet
- god evne til å drøfte de filosofiske vilkår for teologisk arbeid fra og med Kant og Schleiermacher.
- god kunnskap om toneangivende teologer og viktige teologiske skoler på 1800-tallet og begynnelsen av 1900-tallet
- kunnskap om hvordan kristendommens historie har blitt fremstilt i det moderne kirkehistoriefaget og av kirkene selv

DELEMNE B:

Man kan vanskelig forstå nåtidens kirkelige og religiøse liv i Norge uten dypere kunnskap om nyere norsk kirkehistorie. Det vil dette

emnet gi. Hovedvekten ligger på tiden etter 1940 og har et særskilt fokus på kirkens forhold til den moderne stat. Men emnet behandler også aspekter ved norsk kristenliv, samfunnsliv og kulturliv mer generelt. Studiet begynner med 1800-tallet, da nye religiøse og politiske grunnmønstre legges i tråd med den generelle liberalisering og sekularisering av det norske samfunn. Dette lange perspektivet er nødvendig for å forstå det som har skjedd i kirke og religiøst liv i siste halvdel av 1900-tallet og i vår tid.

MÅL
Studenten skal (etter fullført emne) ha:
- god kunnskap om forholdet mellom stat og kirke og konflikter i forbindelse med kirkens møte med den moderne stat
- god kunnskap om kirken under okkupasjonen og den kirkelige optimisme i den første etterkrigstiden
- god kunnskap om kampen om skolens kristendomsfag og skolens forhold til kirke og samfunn
- god kunnskap om kirken og likestilling, abort og kvinnelige prester
- god kunnskap om tradisjonsgitte og nyere fromhets- og fellesskapsformer samt utvikling av liturgier
- god kunnskap om livssynssamfunnenes kamp for livssynsfrihet og likestilling
- god evne til å fremstille og drøfte et konkret historisk forløp ut fra gitte problemstillinger

Merknad til litteraturlisten

KILDETEKSTER/SOURCE TEXTS

Schleiermacher - utdrag fra Brief Outline of the Study of Theology

Adolf von Harnack - utdrag fra Das Wesen des Christenthums (forelesning I og II)
(s. 1-38 i Adolf von Harnack, Kristendommens Væsen, København : V. Pio's Boghandel 1900 - fritt tilgjengelig digitalt hos Nasjonalbiblioteket)

Karl Barth - Preface to the first and second edition of The Epistle to the Romans (ca. 15 s.)

Kildetekstene kan også leses i andre utgaver/oversettelser. De oppgitte oversettelsene er tilgjengelige i MFs bibliotek.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Cameron, E. (2005). *Interpreting Christian history: The challenge of the churches' past* (s. 58-196, 229-240). Malden, Mass.: Blackwell. ISBN/ISSN: 0-631-21522-0/0-631-21523-9/978-0-631-21522-6/978-0-631-21523-3
- Kristiansen, S. J. & Rise, S. (Red.) (2013). *Key theological thinkers: From modern to postmodern* (s. 37-52). Farnham: Ashgate. ISBN/ISSN: 978-1-4094-3762-8/978-1-4094-3763-5 (Kompendium)
- Kristiansen, S. J. & Rise, S. (Red.) (2008). *Moderne teologi: Tradisjon og nytenkning hos det 20. århundrets teologer* (s. 31-46, 73-98, 111-134). Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 978-82-7634-585-8 (Kompendium)
- Livingston, J. C. (2006). *Modern Christian thought* (2 utg., Vol. 1, s. 1-141, 214-298, 384-412). Minneapolis: Fortress Press. ISBN/ISSN: 0800638050 (set)/9780800638054 (set)/080063795X (v.1)/9780800637958 (v.1)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Aadnanes, P. M. (1988). *Frå moderne vantru til ny religiøsitet: Norsk livssynsdebatt gjennom hundre år* (s. 17-31, 107-122, 172-216). [Oslo]: TANO. ISBN/ISSN: 82-518-2533-4
- Austad, T. (2005). *Kirkelig motstand: Dokumenter fra den norske kirkekamp under okkupasjonen 1940-45, med innledninger og kommentarer* (s. 143-149). Kristiansand: Høyskoleforl. ISBN/ISSN: 82-7634-480-1 (Kompendium)
- Bergem, J. E. & Aarflot, A. (2007). *Mot en selvstendig folkekirke* (s. 14-57). Bergen: Vigmostad & Bjørke. ISBN/ISSN: 978-82-419-0480-6
- Birkedal, E. (2005). Den kristne kulturarv i skolen i dag. Prismet, 56 , s. 147-157. (Kompendium).
- Breistein, I. F. (2003). *"Har staten bedre borgere?": Dissenternes kamp for religiøs frihet 1891-1969* (s. 381-432). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 82-519-1913-4 (Kompendium)
- Hansen, J.-E. E. (Red.) (2001). *Norsk tro og tanke* (Vol. 3, s. 231-239, 403-408, 421-423). [Oslo]: Tano Aschehoug. ISBN/ISSN: 82-518-3987-4 (Kompendium)
- Harbo, T. (1989). 1940-1960: Kirken, foreldrene og skolen i møte med staten. I B. Haraldsø (Red.),*Kirke - skole - stat: 1739-1989* (s. 105-131). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 82-7112-264-9 (Kompendium)
- Johnsen, T. (2012). *Samisk kirkeråd: Et historisk tilbakeblitt og veien framover: Foredrag ved samisk kirkehistorieseminar, Tromsø* . (Se Fronter)
- Mogstad, S. D. (1989). 1960-1989: Kirken i kulturkampen om skolen. I B. Haraldsø (Red.), *Kirke - skole - stat: 1739-1989* (s. 132-157). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 82-7112-264-9 (Kompendium)
- Norseth, K. (2008). MF og kvinneprestspørsmålet. I B. T. Oftestad & N. A. Røsæg (Red.),*Mellom kirke og akademia: Det teologiske menighetsfakultetet 100 år, 1908-2008* (s. 239-271). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2311-8 (Kompendium)
- Oftestad, B. T. (2015). Statsreligion som strategi for samfunnets enhet: Et historisk og aktuelt perspektiv. I J. F. Bernt, C. Holst & S. Stjernø (Red.), *Rett og politikk: Nye perspektiver på demokratiets forutsetninger, utforming og grenser* (s. 335-349). Oslo: Pax. ISBN/ISSN: 978-82-530-3790-5 (Kompendium)
- Oftestad, B. T. (1998). *Den norske statsreligionen: Fra øvrighetskirke til demokratisk statskirke* (s. 1-21, 85-287). Kristiansand: Høyskoleforlaget. ISBN/ISSN: 82-7634-133-0
- Tveito, O. (2013). *Gudstjenestens historie: Liturgi, kirkeår og kirkehus gjennom 2000 år* (s. 119-158, 371-384). [Reistad]: Themelios forl. ISBN/ISSN: 978-82-999458-0-6 (Kompendium)

TEOL5361 - Katolsk kirkeliv i Norge og Skandinavia gjennom 1000 år

Emneansvarlig:	Else-Britt Nilsen (E.B.Nilsen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet TEOL5361 gir en utdypende innføring i norsk og skandinavisk kirkehistorie med den katolske kirke som et sentralt perspektiv. Sentrale temaer vil være innføringen av kristendommen; kirkeorganisasjonen, klostrene og fromhetslivet i middelalderen; bakgrunnen for og forløpet av reformasjonen på 1500-tallet; samt gjenetableringen av den katolske kirke og utviklingstrekk framover fra 1800-tallets begynnende konfesjonelle mangfold, det moderne gjennombrudd fram til det 20. århundres økende religiøse pluralisme; Det annet vatikankonsils reformer og den store medlemsvekst i slutten av århundret.

Studiekrav

For å kunne gå opp til avsluttende vurdering må studenten underveis i semesteret oppfylle følgende studiekrav:
- Emnerapport over oppgitt emne (1200-2000 ord). Vurderes som godkjent / ikke godkjent.
- Levere og få godkjent utkast til faglig oppgave med utgangspunkt i emnets litteratur.
- Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5361 har faglig oppgave (4000 - 4500 ord) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av essayet.

Mål og innhold

Studenten skal (etter fullført emne) ha:

- kunne redegjøre for hovedtrekk i kristendommen historie i Norge;
- god kunnskap om innføringen av kristendommen i Norge og Skandinavia;
- kunnskap om kirkeorganisasjon, fromhetsliv og klosterliv i middelalderen;
- kritisk og selvstendig kunne reflektere over bakgrunnen for og gjennomføringen av reformasjonen i Norge og de religiøse, politiske og kulturelle endringer den medførte;
- kunnskap om utviklingstrekk i kirke- og kulturliv under 1800- og 1900-tallet;
- god kunnskap om den katolske kirkes historie i Norge med linjer til Sverige og Danmark under 1800- og 1900-tallet;
- bruke kirkehistoriske kunnskaper til å vurdere aktuelle spørsmål knyttet til katolsk kirkeliv i Norge og Skandinavia

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aavitsland, K. B. (2014). Defending Jerusalem: Visualizations of a Chrisitian identity in medieval Scandinavia. I B. Kühnel, G. Noga-Banai & H. Vorholt (Red.) , *Visual constructs of Jerusalem* (s. 121-132). Turnhout: Brepols Publ. ISBN/ISSN: 978-2-503-55104-3 (Kompendium)
- Amundsen, A. B. & Laugerud, H. (2001). *Norsk fritenkerhistorie 1500-1850* (s. 23-74). Oslo: Humanist forl. ISBN/ISSN: 82-90425-47-3 (Kompendium)
- Bagge, S. (2000). *Mennesket i middelalderens Norge: Tanker, tro og holdninger 1000-1300* . Oslo: Aschehoug. ISBN/ISSN: 82-03-22509-8/978-82-03-23282-4
- Eidsvig, B. I. (1993). Den katolske kirke vender tilbake. I J. W. Gran, E. Gunnes & L. R. Langslet (Red.), *Den Katolske kirke i Norge: Fra kristningen til idag* (s. 143-426). Oslo: Aschehoug. ISBN/ISSN: 82-03-22012-6
- Laugerud, H. (2014). Gjerpen-rettssaken i 1613: Dens bakgrunn og konsekvenser. *Segl: Katolsk årsskrift for religion og samfunn,* s. 311-322. ISBN/ISSN: 1893-8728 (Kompendium).
- Malchau, S. (2005). Romersk-katolsk sygeplejeordner i Danmark efter reformationen. *Kvinder, køn & forskning,* (1-2), s. 88-105. ISBN/ISSN: 0907-6182.
- Nilsen, E.-B. (2007). Religious identity and national loyalty: Sisters in war. Journal of the European Society of Women in Theological Research = Jahrbuch der Europäischen Gesellschaft für theologische Forschung von Frauen,15 , s. 177-187. ISBN/ISSN: 1783-2446/978-90-429-1974-7 (Kompendium).

- Nilsen, E.-B. (2012). Ordenssøstre i Norge under dobbel ild?: Mellom postkonsiliær fornyelse og byggingen av velferdsstaten. I B. Løvlie, K. Norseth & J. Schumacher (Red.) , *Kirke, kultur, politikk: Festskrift til professor dr. theol. Bernt T. Oftestad på 70-årsdagen* (s. 111-119). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2851-9 (Kompendium)

- Nilsen, E.-B. (2009). Moderne kvinner under slør og flagrende gevanter: Ordenssøstre i Norge gjennom 150 år.St. Olav, 121 (5-6), s. 30-38. ISBN/ISSN: 0802-6726 (Kompendium).
- Nyberg, T. (1990). Introduction. I M. T. Harris (Red.), *Life and selected revelations* (s. 13-52). New York: Paulist Press. ISBN/ISSN: 0-8091-0434-2/0-8091-3139-0 (Kompendium)
- Oftestad, B. T. (2012). Norge og jesuittordenen - et stykke av antikatolisismens historie. *Segl: Katolsk årsskrift for religion og samfunn,* s . 231-241. ISBN/ISSN: 1893-8728. Hentet fra http://www.katolsk.no/tro/tema/historie/artikler/norge-og-jesuittordenen-2013-et-stykke-av-antikatolisismens-historie
- Oftestad, B. T., Rasmussen, T. & Schumacher, J. (2005). *Norsk kirkehistorie* (3. utg., s. 85-113). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-00-21808-2
- Oftestad, B. T., Rasmussen, T. & Schumacher, J. (2005). *Norsk kirkehistorie* (3. utg., s. 15-82). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-00-21808-2
- Rasmussen, J. N. (2011). Dansk katolsk historieskrivning efter religionsfriheden 1849. Hentet 2015-08-10 fra http://www.nyborasmussen.dk/pdf/DANSK_KATOLSK_HISTORIESKRIVNING.pdf
- Werner, Y. M. (2005). *Nordisk katolicism: Katolsk mission och konversion i Danmark i ett nordiskt perspektiv* (s. 7-47, 179-321). Gøteborg: Makadam förl. . ISBN/ISSN: 91-7061-012-6. Hentet fra http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOId=535584&fileOId=3163171

TEOL5410 - Åpenbaring, trinitet og inkarnasjon

Emneansvarlig:	Harald Hegstad (Harald.Hegstad@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Individuell skriftlig oppgave	2016-05-20	12:00			2016-06-10	2016-05-04
Muntlig dag 1	2016-05-30		30 minutter			2016-05-04
Muntlig dag 2	2016-05-31		30 minutter			2016-05-04

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet profesjonsstudiet i teologi - høyere grad. Emnet kan inngå som valgemne i master i teologi og master kristendom.

Studiet av faget systematisk teologi på profesjonsstudiet i teologi, høyere grad, består av to emner, TEOL5410 og TEOL5420, som til sammen består av delemnene dogmatikk, etikk og religionsfilosofi.

Emnet tar for seg sentrale temaer innenfor kristen teologi og drøfter disse i et hermeneutisk og systematisk perspektiv. Det innebærer at ulike syn knyttet til disse temaer vil presenteres og drøftes med henblikk på holdbarhet og relevans. Dette gir faget et særlig ansvar for å integrere innsikt fra de øvrige teologiske fag og fra andre vitenskaper. Studiet skal gi innsikt i sentrale emner i kristen tro og lære, så vel som god evne til å drøfte dem ut fra Skriften, i rammen av kirkens bekjennelser, i økumenisk perspektiv, samt som ressurs for livstolkning og livsmestring. Emnet vil fokusere på spørsmål knyttet til hvordan Gud gir seg til kjenne, hvem Gud er og hvem Jesus er. Et viktig mål er at studentene skal bli i stand til å relatere faget til kirkens forkynnelse, liturgi, undervisning og diakoni. Dette forutsetter at en arbeider inngående med forutsetninger, metoder og argumentasjonsmåter i systematisk teologi, så vel som med forståelsen av teologien og teologiens kilder, åpenbaringen, Skriften og kirkens bekjennelse.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- med K5410 reduseres TEOL5410 med 3 stp.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering i emnet må studenten:
- Levere og få godkjent utkast til individuell skriftlig oppgave. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal ha en innledning som beskriver problemstilling, materiale, fremgangsmåte og disposisjon, og vise at studenten har arbeidet med relevant litteratur. Studenten vil få skriftlig eller muntlig tilbakemelding på det innleverte utkastet. Dersom tilbakemelding gis muntlig, er det obligatorisk å møte til avtalt veiledning.
- Delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, hvis dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har individuell skriftlig oppgave (2800-4000 ord) og muntlig prøve som eksamensform. Individuell skriftlig oppgave er over selvvalgt tema, mens muntlig prøve tar utgangspunkt i hele pensum. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgave (50 %) og muntlig (50 %).

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha tilegnet seg
- evne til å drøfte problemstillinger knyttet til forståelsen av systematisk teologi og systematisk-teologisk metode;
- kunnskap om og god evne til dogmatisk arbeidsmåte, med vekt på sammenhengen mellom dogmatikkens helhet og deler, og med sikte på kirkens tjeneste;
- innsikt i og god evne til å drøfte kunnskap om sentrale problemstillinger i dogmatikken særlig knyttet til åpenbaringsforståelse, trinitarisk gudsforståelse og læren om Kristi person og verk

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Coakley, S. (2010). Afterword: "relational ontology", trinity and science. I J. Polkinghorn (Red.), *The trinity and an entangled world* (s. 184-198). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 9780802865120 (Kompendium)
- Gregersen, N. H. (2008). Dogmatik som samtidsteologi. Dansk teologisk tidsskrift, 71 (4), s. 290-310. ISBN/ISSN: 0105-3191. Hentet fra http://danskteologisktidsskrift.dk/dtt_pdf/DTT-2008-4.pdf
- Jüngel, E. (1995).*Theological essays* (Vol. 2, s. 120-144). Edinburgh: T &T Clark. ISBN/ISSN: 0-567-09706-4 (Kompendium)
- Kärkkäinen, V.-M. (2014). *Trinity and revelation* . Grand Rapids, Mich: Eerdmans. ISBN/ISSN: 9780802868541
- LaCugna, C. M. (1993). God in communion with us: The trinity. I C. M. LaCugna (Red.), *Freeing theology: The essentials of theology in feminist perspective* (s. 83-114). San Francisco, Calif.: HarperSanFrancisco. ISBN/ISSN: 0-06-064935-6/978-0-06-064935-7 (Kompendium)
- Moltmann, J. (2006). The crucified God: Yesterday and today: 1972-2002. I M. Trelstad (Red.), *Cross examinations: Readings on the meaning of the cross today* (s. 127-138). Minneapolis, Minn: Fortress Press. ISBN/ISSN: 0800620461 (Kompendium)
- Pannenberg, W. (1968). Dogmatic theses on the revelation. I W. Pannenberg (Red.), *Revelation as history* (s. 125-158). New York: Macmillan. (Kompendium)
- Tanner, K. (2010). *Christ the key* . Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 9780521732772
- Tuggy, D. (2003). The unfinished business of trinitarian theorizing. Religious studies, 39 (2), s. 165-183. ISBN/ISSN: 0034-4125 (Kompendium).
- Wingren, G. (1982). Skapelsestro och Kristusbekändelse. Kirke og kultur, 87 , s. 133-151. ISBN/ISSN: 0023-186x (Kompendium).

TEOL5420 - Etikk og religionsfilosofi

Emneansvarlig:	Gunnar Harald Heiene (Gunnar.Heiene@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad, og Master i kristendomskunnskap, studieretning systematisk teologi. Det er også valgemne i master i krd./teologi, andre studieretninger.

Studiet av faget systematisk teologi på profesjonsstudiet i teologi, høyere grad, består av to emner (TEOL5410 og TEOL5420). De tradisjonelle disipliner i systematisk teologi er fordelt mellom de to emner. Disse er formelt sett er helt selvstendige. Emnene utrykker ulike arbeidsformer og tilnærmingsmåter, men det er mange saklige og faglige forbindelseslinjer mellom dem.

Studiet av både etikk og religionsfilosofi har normativt preg. Det sikter på den ene side mot å gi en helhetlig innsikt i sentrale emner relatert til menneskelig livsførsel og til filosofisk velbegrunnet tenkning om religiøse spørsmål, belyst fra både allmenne og kristne synsvinkler. Studiet sikter mot at ulike innsikter drøftes med tanke på gyldighet og sannhet. Drøftingene relaterer seg til så vel til kirkens tradisjon og normgrunnlag som til kulturkontekst og relevant erfaring. De innebærer også arbeid med kristendommens egenart i forhold til andre religioner og aktuelle religiøse bevegelser, og med ulike innvendinger mot kristen tro og tenkning. Samlet sett forutsetter emnet (som for TEOL5410) at det arbeides inngående med både innhold, forutsetninger, metoder og argumentasjonsformer i systematisk teologi.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering i emnet må studenten:

- levere og få godkjent utkast til individuell skriftlig oppgave (2800-4000 ord) med utgangspunkt i emnets litteratur. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal ha en innledning som beskriver problemstilling, materiale, fremgangsmåte og disposisjon, og vise at studenten har arbeidet med relevant litteratur. Studenten vil få skriftlig eller muntlig tilbakemelding på det innleverte utkastet. Dersom tilbakemelding gis muntlig, er det obligatorisk å møte til avtalt veiledning.
- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, hvis dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har individuell skriftlig oppgave (2800-4000 ord) og muntlig prøve som eksamensform. Individuell skriftlig oppgave er over selvvalgt tema, mens muntlig prøve tar utgangspunkt i hele pensum. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgave (50 %) og muntlig (50 %).

Mål

DELEMNE A ETIKK (6 STP)

Studiet av etikk omfatter grunnlagsspørsmål i teologisk etikk, områdeetiske emner og kildetekster.

Studenten skal etter fullført emne ha
- innsikt i og god evne til å drøfte forståelsen av Guds åpenbaring og bruken av Skriften innen teologisk etikk;
- innsikt i og god evne til å drøfte hvordan man kan begrunne standpunkter i teologisk etikk.
- innsikt i og god evne til å drøfte utvalgte, områdeetiske emner: Samliv og familie, liv og død, økonomi, arbeid, økologi og politikk.
- kjennskap til og evne til å drøfte hovedtankene i kildetekster både fra den teologiske etikks historie og fra tekster fra nyere tid.

DELEMNE B RELIGIONSFILOSOFI (4 STP)

Studiet av religionsfilosofi legger vekt på spørsmål knyttet til gudstro, ateisme, religion og religionskritikk.
Studenten skal etter fullført emne ha:

- god kunnskap om sentrale religionsfilosofiske tema, bl.a. gudsbildet, forholdet mellom tro og fornuft, religionskritikk, teodicéproblemet, sannhetsspørsmålet I et samfunn med religionsmangfold, samt forholdet mellom teologi og naturvitenskap.
- kunnskap om karakteristiske religionsfilosofiske tema i henholdsvis post-moderne, asiatisk og feministisk religionsfilosofi.
- god evne til å drøfte sentrale religionsfilosofiske tema.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Asheim, I. (1994). *Mer enn normer: Grunnlagsetikk* (s. 51-58, 64-68, 79-83, 155-173). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-00-21962-3 (Kompendium)
- Bispemøtet . Samlivsutvalget, . (2013). *Sammen: Samliv og samlivsordninger i et kirkelig perspektiv: Utredning fra et utvalg oppnevnt av Bispemøtet i Den norske kirke* (s. 40-44). Oslo: Bispemøtet, Den Norske kirke. ISBN/ISSN: 978-82-7545-116-1. Hentet fra http://kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/bispemotet/om-oss/dokumenter/bispemotets-rapporter/sammen/
- Gill, R. (Red.) (2012). *The Cambridge companion to Christian ethics* (2. utg., s. 3-15, 28-86, 103-130, 162-191, 205-303). Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 9780521164832
- Grenz, S. J. (1997). *The moral quest: Foundations of Christian ethics* (s. 44-58). Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press. ISBN/ISSN: 0-8308-1568-6 (Kompendium)
- Hays, R. B. (1997). *The moral vision of the New Testament: Community, cross, new creation* (s. 187-214, 291-310). Edinburgh: T & T Clark. ISBN/ISSN: 0-567-08569-4 (Kompendium)
- Henriksen, J.-O. (2013). Åpenbaring, erfaring og teologi. Teologisk tidsskrift, 2 (4), s. 379-395. ISBN/ISSN: 1893-0271. Hentet fra http://www.idunn.no/tt/2013/04/aapenbaring_erfaring_og_teologi
- Wells, S. (Red.) (2010). *Christian ethics: An introductory reader* (s. 97-322). Malden, Mass.: Wiley-Blackwell. ISBN/ISSN: 978-1-4051-6887-8/978-1-4051-6886-1
- Østnor, L. (2007)*Etisk tenkning: Hvordan drøfte og grunngi i teologisk etikk* (s. 167-190). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 978-82-519-2224-1 (Kompendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Copan, P. & Meister, C. (Red.) (2008). *Philosophy of religion: Classic and contemporary issues* (s. 51-80, 156-169, 229-273). Malden, Mass.: Blackwell. ISBN/ISSN: 1-4051-3989-7/1-4051-3990-0/978-1-4051-3989-2/978-1-4051-3990-8
- Murray, M. J. & Rea, M. C. (2008). *An introduction to the philosophy of religion* . Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 978-0-521-61955-4/978-0-521-85369-9

TEOL5460 - Teologi og kirkens liv

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet tilbyr en grundig faglig fordypning i katolsk tro. Gjennom innføring i og studier av tekster fra den kristne tradisjon vil emnet belyse temaer fra teologi, spiritualitet og liturgi.
Emnet betstår av delemnene Kirkefedrene (3 stp), spiritualitet (4 stp) og liturgien (3stp).
Emnet kan inngå i følgende studieprogram: Master i teologi - katolsk presteutdanning, Master i teologi og Master i kristendomskunnskap

Arbeidsform og organisering
Undervisningen på emnet vil dels bestå av forlesninger. I tillegg oppfordres studentene til å danne kollokviegrupper.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- levere og få godkjent utkast til individuell skriftlig oppgave (3600-5000 ord) med utgangspunkt i emnets pensum. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal inneholde en fullt utskrevet innledning med problemstilling, omtale av materiale og framgangsmåte, og disposisjon.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5460 har individuell skriftlig oppgave og justerende muntlig som eksamensform.

Mål

DELEMNE A: KIRKEFEDRENE 3 STP
Gjennom grundig innføring i kirkefedrene og studium av utvalgte tekster vil dette delemnet belyse hvordan evangeliet ble fortolket og forsvart innenfor en hellenistisk og romersk kultur og i møte med datidens religiøse og filosofiske livsanskuelser.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om hovedtrekk i kirkefedrenes teologi
- god evne til å reflektere over budskapet fra kirkefedrene og deres betydning for katolsk tro og liv idag
- god forståelse for historiske og hermeneutiske problemstillinger i tilknytning til kirkefedrenes teologi

DELEMNE B: SPIRITUALITET 4 STP
Delemnet vil gi innføring i noen representanter for den brede strøm av åndelig litteratur som i tiden mellom Augustin og reformasjonen ble til som en frukt av studier i klostre og innenfor ordensdannelser, og som den dag i dag utgjør noe av grunnlaget for katolsk spiritualitet og åndelig veiledning. Viktige temaer vil være den meditative omgang med bibeltekster, bønnen, etterfølgelsen og det kontemplative livet.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:

- grundig kunnskap om de grunnleggende verdiene i Benedikts klosterregel og regelens ideal for et liv i fellesskap;
- grundig kunnskap om hovedtrekkene i "åndelig bibellesning" (lectio divina);
- god evne til å reflektere over den klassiske veiledningen i bønn, etterfølgelse og kontemplativt liv og dens betydning for katolsk tro og liv i dag;

DELEMNE C: LITURGIEN 3 STP
Enten:
I katolsk tro og liv utgjør liturgien selve hjerteslaget. Dette delemnet gir fordypning i Kirkens liturgi og forståelsen av den. Med utgangspunkt i dokumentene fra den andre Vatikankonsil gir emnet innføring i utviklingstrekk i katolsk tradisjon som førte fram til den forståelsen av liturgien som Konsilet holdt fram og de konkrete forslagene til reform som fulgte. Emnet gir kunnskap om hva som har preget veien videre i den stadig pågående samtalen om både liturgiforståelse og om rekkevidden av reformtiltakene.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om hovedtrekkene ved forståelsen av liturgien og fornyelsen av den fram til og med det annet Vatikankonsil;
- grundig kunnskap om liturgiforståelse og liturgiske reformer i tiden etter Vaticanum II;
- god evne til å reflektere over forholdet mellom liturgiforståelse og liturgiske reformer.

Eller:
Dette delemnet gir grundig innføring i hovedtrekk ved liturgihistorien i de vestlige kirker fra reformasjonen og fram til i dag. En særlig vekt blir lagt på liturgisk reformarbeid og arbeidet med liturgisk teologi på tvers av konfesjonsgrensene under det 20.århundre. Emnet gir kunnskap om hva som har preget veien videre i den stadig pågående samtalen om både liturgiforståelse og om rekkevidden av reformtiltakene.
Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om hovedtrekk i liturgihistorien fra reformasjonen og fram til vår tid;
- grundig kunnskap om liturgiforståelse og liturgisk reformarbeid innenfor de viktigste konfesjonene og den økumeniske bevegelse i moderne tid;
- god evne til å reflektere over forholdet mellom liturgiforståelse og liturgiske reformer.

Merknad til litteraturlisten

Til delemne A inngår også et utvalg tekster fra kirkefedrene (ca. 100 s.).

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Wilken, R. L. (2003). *The spirit of early Christian thought: Seeking the face of God* (s. 1-109, 136-211). New Haven, [Conn.]: Yale University Press. ISBN/ISSN: 0300105983

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- Benedictus Nursinus, . (2009). *St. Benedikt: Regel ; Vita* (s. 11-131). Follese: Efrem. ISBN/ISSN: 978-82-92922-09-5
- Murray, P. (2006). *The new wine of Dominican spirituality: A drink called happiness* (s. 1-127). London: Burns & Oates. ISBN/ISSN: 0-86012-417-7
- Sheldrake, P. (Red.) (2005). *The new SCM dictionary of Christian spirituality* (s. 1-79). London: SCM Press. ISBN/ISSN: 0-334-02984-8

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- (1964). Sacrosanctum concilium: Konstitusjonen «Om den Hellige liturgi», «De Sacra Liturgia» - «Sacrosanctum concilium», vedtatt av Det annet vatikankonsil og promulgert av pave Paul VI 4. desember 1963. Hentet 2015-11-23 fra http://www.katolsk.no/info/paul6/sc/
- Baldovin, J. F. (2008). *Reforming the liturgy: A response to the critics* . Collegeville, Minn.: Liturgical Press. ISBN/ISSN: 978-0-8146-6219-9
- Härdelin, A. (1970). *Liturgi idag: Tecken och stötesten* . Stockholm: Credo katolsk tidsskrift ; Katolsk informationstjänst.
Eller:/Or:
- (1964). Sacrosanctum concilium: Konstitusjonen «Om den Hellige liturgi», «De Sacra Liturgia» - «Sacrosanctum concilium», vedtatt av Det annet vatikankonsil og promulgert av pave Paul VI 4. desember 1963. Hentet 2015-11-23 fra http://www.katolsk.no/info/paul6/sc/
- Aune, M. B. (2007). Liturgy and theology: Rethinking the relationship. Worship, 81 (1&2), s. 46-68, 141-169. ISBN/ISSN: 0043-941x. Hentet fra http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0001558214&site=ehost-live, http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0001569602&site=ehost-live
- Heller, D. & Best, T. F. (1995). *So we believe, so we pray: Towards koinonia in worship* . Geneva: WCC Publ. ISBN/ISSN: 2-8254-1159-0

- Heller, D. & Best, T. F. (1995). So we believe, so we pray: Towards koinonia in worship. Hentet 2010-09-02 fra http://www.oikoumene.org/en/resources/documents/commissions/faith-and-order/ii-worship-and-baptism/so-we-believe-so-we-pray-towards-koinonia-in-
- Lathrop, G. (1993). *Holy things: A liturgical theology* (s. 1-179). Minneapolis: Fortress Press. ISBN/ISSN: 0-8006-2727-x/978-0-8006-3131-4
- Lutheran World Federation (1996). Nairobi statement on worship and culture. Hentet 2015-04-13 fra http://worship.calvin.edu/resources/resource-library/nairobi-statement-on-worship-and-culture-full-text

DELEMNE/PART C SUPPLERENDE LITTERATUR/SUPPLEMENTARY LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- (1998). *Fundamental liturgy* (Vol. 2). Collegeville, Minn: The Liturgical Press. ISBN/ISSN: 0-8146-6162-9

Eller:/Or:

- Senn, F. C. (1997). *Christian liturgy: Catholic and Evangelical* . Minneapolis, Minn.: Fortress Press. ISBN/ISSN: 0-8006-2726-1
- Thompson, B. (1980). *Liturgies of the Western church* . Philadelphia: Fortress Press. ISBN/ISSN: 0-8006-1428-3

TEOL5465 - Katolsk sosiallære

Emneansvarlig:	Else-Britt Nilsen (E.B.Nilsen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Religion, Society and Global Issues
	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap
	2-årige masterprogrammer - Teologi
	Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning
	Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

The subject is a core subject within the study program Master of Theology, Catholic Theology. It is also an elective within the study program Master in Religion, Society and Global Issues and the study program Master in Diaconia.

The subject covers three thematic areas within catholic theology: (a) Man as social being, human rights and duties, (b) The Church as source for premises, advices and social criticism, (c) Catholic social teaching in practice: The Church´s work for peace and human rights, against poverty and ecological crisis.

Studiekrav

The student will
- Participate in a study tour to Rome (one week)
- Write a book report (1200-2000 words) from a limited part of the course syllabus. The topic of the report is selected in cooperation with the professor and is graded pass/fail
- Discuss preliminary essay drafts from the students in the seminar
- Participate in the evaluation of the curriculum and/or of the learning environment, if such evaluation is stipulated in the relevant term.

Avsluttende vurdering

In order to pass TEOL5465 the student must fulfill all the requirements and write an essay (2800-4000 words). The essay is assessed with grades (A-F).

Mål og innhold

The goal of this course is to understand the role and content of the social teaching of the Roman Catholic Church in our global society
The students will demonstrate the following skills:
- To demonstrate knowledge of the social teaching of the Roman Catholic Church, as it is expressed in the main social encyklicas, important conciliar documents and other relevant church documents
- To discuss the understanding within the Roman Catholic Church of the human person´s responsibility for society and politics and of the social and political task of the Church
- To demonstrate knowledge of the Church´s actual work for justice, peace, human rights, etc.

Merknad til litteraturlisten

Possible changes until the beginning of the semester.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Bendikt 16, p. (2009). Caritas in veritate. Hentet 2014-11-20 fra http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/encyclicals/documents/hf_ben-xvi_enc_20090629_caritas-in-veritate_en.html
- Benestad, J. B. (2011). *Church, state, and society: An introduction to Catholic social doctrine* (s. 35-112, 143-167, 342-402). Washington, D.C.: Catholic University of America Press. ISBN/ISSN: 978-0-8132-1800-7/978-0-8132-1801-4
- Charles, R. (1998). *Christian social witness and teaching: The Catholic tradition from Genesis to Centesimus Annus* (Vol. 2, 390-436, 464f.). Leominster: Gracewing.
- Compagnoni, F. (Red.) (2007). *Preaching justice: Dominican contributions to social ethics in the twentieth century* (s. 13-37, 287-304). Dublin: Dominican Pub. ISBN/ISSN: 1905604076/9781905604074/9781905604067/1905604068

- Den Romersk-katolske kirke, . (2001). *Den Katolske kirkes katekisme* (469-481 (§1877-1948)). Oslo: St. Olav. ISBN/ISSN: 82-7024-133-4
- Himes, K. R. & Cahill, L. S. (Red.) (2005). *Modern Catholic social teaching: Commentaries and interpretations* (s. 9-98, 522-544). Washington, D.C.: Georgetown University Press. ISBN/ISSN: 1-58901-058-2/1-58901-053-1 (Kompendium)
- Hornsby-Smith, M. P. (2006). *An introduction to Catholic social thought* . Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 0-521-86339-2/0-521-68199-5/978-0-521-86339-1 (elektronisk utg.)/978-0-521-68199-5. Hentet fra http://bibsys-almaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/MF:default_scope:BIBSYS_ILS71490930060002201
- Tanner, N. P. (2005). *The church and the world: Gaudium et spes, Inter mirifica* (s. 3-90). New York: Paulist Press. ISBN/ISSN: 0-8091-4238-4

TEOL5466 - Kvinners tro i et flerkulturelt samfunn

Emneansvarlig:	Else-Britt Nilsen (E.B.Nilsen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

I dagens flerkulturelle norske samfunn møter vi ulike tros- og livssyn, og flertallet av innvandrere kommer fra land der kristendommen dominerer. Slik bidrar innvandringen til et større kristent mangfold i et land som har vært dominert av luthersk kristendom. Særlig merker den katolske kirke en betydelig vekst. Samtidig har også de store verdensreligionene etablert seg i Norge. Emnet tar opp migrasjon og hvordan innvandrerkvinner uttrykker sin tro i en ny kontekst; deres møte med samfunnet de kommer til og kontraster i religiøs praksis i forhold til hjemlandet. Er religiøs tro til støtte eller hinder for kvinners integrering? Emnet presenterer ikke bare troserfaring til katolske kvinner med ulik kulturell bakgrunn, men også den til kvinner fra andre religiøse tradisjoner. Perspektivet er både norsk og internasjonalt, nåtidig og nyere historisk.

Arbeidsform og organisering
Studentene oppfordres til å delta aktivt i undervisningen, særlig i seminarene der inviterte innvandrerkvinner deltar.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Delta aktivt i undervisningen særlig i møte med innbudte innvandrerkvinner
- Skrive og presentere en bokrapport på 1200-2000 ord fra en begrenset del av pensum. Emnet for rapporten velges i samråd med faglærer og vurderes som bestått/ikke bestått.
- Skrive og drøfte utkast til individuell skriftlig oppgave innen fastsatt frist i et felles seminar. Tema avtales med faglærer.
- Delta i evalueringen av studietilbudet, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering
Emnet har individuell skriftlig oppgave (2800-4000 ord) som vurderingsform For å få levert individuell skriftlig oppgave, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av individuell skriftlig oppgave.

Mål og innhold

Målet med dette emnet er å gi en god forståelse av migrasjon og migrasjonens konsekvenser for kvinners religiøse tro og praksis både i Norge og vår globale verden.

Studenten skal ha:
- Kunnskap om hvordan kristne ¿ spesielt katolske - innvandrerkvinner fra ulike land har uttrykt og uttrykker sin tro i Norge,
- Kunnskap om hvordan innvandrerkvinner tilhørende ikke-kristne religioner uttrykker sin tro i Norge i dag,
- Kunnskap om migrasjon, og migrasjonens konsekvenser for den katolske kirke i Norge,
- Kunnskap om forholdet mellom religiøs og sekulær lovgivning,
- Forståelse av folkekirkens posisjon i et flerkulturelt samfunn

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- (2012). *The female face of migration: Advocacy and best practices for women who migrate and the families they leave behind* (31 s.). Vatican City State: Caritas Internationalis.. Hentet fra http://www.caritas.org/includes/pdf/advocacy/FFMCaritasPolicyDoc.pdf
- Aukrust, K. & Nilsen, E.-B. (1996). *Bak klosterets port: Nonner i Norge forteller* . Oslo: Solum. ISBN/ISSN: 82-560-1060-6. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS10220392x&vid=MF
- Bonifacio, G. T. & Angeles, V. S. M. (Red.) (2010). *Gender, religion, and migration: Pathways of integration* (s. 1-36, 95-198, 257-290). Lanham, Md.: Lexington Books. ISBN/ISSN: 978-0-7391-3313-2
- Døving, A., Shami, S. & Lindholm, T. (2011). *Religiøst engasjement og sosial integrering: Fins det viktige sammenhenger?: Rapport* (24 s.). Oslo: Senter for menneskerettigheter; UiO-Senter for studier av Holocaust og/livssynsminoriteter.. Hentet fra http://www.uio.no/english/research/interfaculty-research-areas/plurel/projects/plurel-projects/social-integration/Religion_og_integrering_norsk_Final.p
- Fox, T. C. (2002). Appendix: Nations and religions in brief. I *Pentecost in Asia: A new way of being church* (s. 212-221). Maryknoll, N.Y.: Orbis Books. ISBN/ISSN: 1-57075-442-x
- Graver, H. P. l. (Red.) (2008). Kvinner og homofile i trossamfunn: Likestillingslovens og arbeidmiljølovens særlige unntak fra forbudet mot diskriminering: Delutredning fra utvalg oppnevnt ved kongelig resolusjon 1. juni 2007: Avgitt til Barne- og likestillingsdepartementet 11. januar 2008. I *Norges offentlige utredninger* (nr. NOU 2008: 1, s. 52-63). Oslo: Departementenes servicesenter, Informasjonsforvaltning. ISBN/ISSN: 978-82-583-0949-6. Hentet NOU 2008: 1 fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS080110436&vid=MF

- Gullestad, M. (2002). *Det norske sett med nye øyne: Kritisk analyse av norsk innvandringsdebatt* (s. 15-119, 243-258, 282-311). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-00339-9
- Henriksen, K. (2010). *Et utvalg* (s. 3,10-46, 78-143, 179-212, 335-347). Oslo: Statistisk sentralbyrå. ISBN/ISSN: 978-82-537-7778-8. Hentet fra http://www.ssb.no/emner/00/02/rapp_201006/rapp_201006.pdf
- Nilsen, E.-B. (2007). Religious identity and national loyalty: Sisters in war. Journal of the European Society of Women in Theological Research = Jahrbuch der Europäischen Gesellschaft für theologische Forschung von Frauen,15 , s. 177-187. ISBN/ISSN: 1783-2446/978-90-429-1974-7.
- Raday, F. (2003). Culture, religion, and gender. I: CON: International journal of constitutional Law, 1 (4), s. 663-715. ISBN/ISSN: 1474-2640. Hentet 2012-11-19 fra http://wunrn.com/news/2008/03_08/03_03_08/030308_culture_files/030308_culture.pdf
- Vogt, K. (2010). Religious practice and worldview of Muslim women in Western Europe. I Z. R. Kassam (Red.), *Women and Islam* (s. 291-303). Santa Barbara, Calif.: Praeger. ISBN/ISSN: 978-0-275-99158-6
- Vélez Caro, O. C. (2007). Toward a feminist intercultural theology. I M. P. Aquino & M. J. Rosado-Nunes (Red.), *Feminist intercultural theology: Latina explorations for a just world* (s. 248-264). Maryknoll, N.Y.: Orbis Books. ISBN/ISSN: 9781570757419/1570757410

TEOL5467 - Teori i praksis: Kristen dannelse innenfor patristisk tradisjon

Emneansvarlig:	John Wayne Kaufman (John.W.Kaufman@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Kristen forkynnelse bygger på påstanden om at en bro består, i Kristus, over vesensgapet mellom Skaper og skapning. I forlengelsen av dette legger patristisk litteratur til grunn at mennesket som skapning trekkes inn i Skaperens liv. Emnet viser hvorledes liturgiske, asketiske og biografiske tekster 200-600 e.Kr. artikulerer tanken om at guddommelig liv kan dannes i menneskers erfaring.

Begrepene "teori" og "praksis" vil følge oss gjennom emnet. De lar oss vurdere premissene for teologisk virksomhet både nå og i kristen oldtid. Mens vår samtids vitenskapelige mentalitet gjerne forutsetter empirisk utarbeidede "teorier" omsatt i målrettet "praksis", tenkte antikkens kristne anderledes. For dem var praxis (asketisk lutring) et nødvendig forstadium for den theoria (skuen) som utgår fra kontemplativ erfaring. I kontrasten mellom deres og vår innfallsvinkel, vil vi søke grunnlaget for metodologisk komplementaritet. En hensikt med emnet er å belyse den eksistensielle dimensjon av kristne læresetninger. Hvert delemne fører én hovedkilde fra østlig, én fra vestlig kristen tradisjon. Slik belegges enheten såvel som mangfoldet i patristisk tradisjon. Emnet avsluttes med et forsøk på å problematisere spenningen "teori"/"praksis" konstruktivt for vårt eget teologiske engasjement, på bakgrunn av gjennomgåtte kilder.

Emnet består av delemnene A. Liturgi (3 stp), delemne B. Asketisk litteratur (4 stp) og delemne C. Biografi og selvbiografi (3 stp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet TEOL5467 sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevet poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med TEOL2467 Teori i praksis: Kristen dannelse innenfor patristisk tradisjon, reduseres dette emnet med 10 stp

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- levere og få godkjent utkast til individuell skriftlig oppgave med utgangspunkt i emnets pensum. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal inneholde en fullt utskrevet innledning med problemstilling, omtale av materiale og framgangsmåte, og disposisjon.
- bestå en kortprøve (2 timer) i emnets kjernepensum
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5467 har individuell skriftlig oppgave som eksamensform. For å kunne gå opp til eksamen
må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av individuell skriftlig oppgave.

TEOL5468 - Lekfolkets plass i kirke og samfunn

Emneansvarlig:	Else-Britt Nilsen (E.B.Nilsen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

I kraft av sin dåp og det alminnelige prestedømme har lekfolk sine egne oppgaver og virkeområder i kirke og samfunn. Ikke minst har Det annet Vatikankonsil tydeliggjort dette i katolsk kontekst. Emnet gir en fordypning i lekfolkets rolle i kirke og samfunn slik den kommer til uttrykk før, under og etter konsilet i katolsk teologi, i offisielle kirkelige dokumenter og gjennom legfolks måter å virkeliggjøre sitt spesielle kall på. Sentrale tekster fra Det annet Vatikankonsil vektlegges spesielt.

Studiekrav

Studenten må
- Presentere (i et felles seminar) en emnerapport på 1200-2000 ord fra en begrenset del av pensum. Emnet for rapporten velges i samråd med faglærer og vurderes som bestått/ikke bestått
- Drøfte utkast til individuell skriftlig oppgave i et felles seminar
- Delta i evalueringen av studietilbudet, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

For å bestå TEOL5468 må studenten oppfylle alle studiekravene og skrive en individuell skriftlig oppgave på 2800-4000 ord. Essayet bedømmes med karakter (A-F).

Mål og innhold

Målet med dette emnet er å gi en fordypet kunnskap om lekfolkets kall og oppdrag i kirke og samfunn i katolsk perspektiv.

Studenten skal ha:
- Spesialisert innsikt i utviklingen av (katolsk) teologisk forståelse av lekfolket
- Generell kunnskap om Det annet Vatikankonsil, og spesielt om konsilets kirkeforståelse og kirkens hierarkiske struktur
- Generell kunnskap om den katolske kirkes forståelse av menneskets forhold til samfunn og politikk
- Evne til teologisk refleksjon over forholdet lekfolk/geistlighet lokalt og globalt

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Arinze, F. (2013). *The layperson's distinctive role* . San Francisco, Calif.: Ignatius Press. ISBN/ISSN: 9781586177805
- Concilium Vaticanum (2 : 1962-1965), . (1965). *Legfolkets apostolat: Dekretet apostolicam actuositatem vedtatt av det annet Vatikankonsil og promulgert av pave Paul VU 18. november 1965* .. Hentet fra http://www.katolsk.no/dokumenter/dokumenter-fra-vatikanet/paul6/al/al_02
- Concilium Vaticanum, 2.-6. (1964). Lumen gentium: Dogmatisk konstitusjon "De ecclesia" ("Kirken"). Hentet 2009-06-22 fra http://www.katolsk.no/dokumenter/dokumenter-fra-vatikanet/paul6/lg
- Congar, Y. (2010). P. Lakeland (Red.), *Essential writings* (s. 13-36, 80-123). Maryknoll, N.Y.: Orbis Books. ISBN/ISSN: 9781570757877
- Frans 1, p. (2013). *Evangelii Gaudium* .. Hentet fra http://www.vatican.va/evangelii-gaudium/en/index.html
- Fredell, M. (2012). Myndiggjøring - om lekfolkets rolle i kirken. I P. Kværne & A. H. Utgaard (Red.),*Hellig uro: 50 år etter Det annet vatikankonsil* (s. 93-128). Oslo: Emilia. ISBN/ISSN: 978-82-7419-143-3
- Gaillardetz, R. R. (2006). *The church in the making: Lumen Gentium, Christus Dominus, Orientalium Ecclesiarum* . New York: Paulist Press. ISBN/ISSN: 9780809142767
- Leckey, D. R. (2006). *The laity and Christian education: Apostolicam actuositatem, gravissimum educationis* (s. 1-97). New York: Paulist Press. ISBN/ISSN: 0809142201/978-0-8091-4220-0
- Muldoon, T. (Red.) (2009). *Catholic identity and the laity* . Maryknoll, NY: Orbis Books. ISBN/ISSN: 9781570758218
- Nilsen, E. B. (2012). Katolske prester: Valgt ut blant menneskene. I C. A. Døving & B. Thorbjørnsrud (Red.),*Religiøse ledere: Makt og avmakt i norske trossamfunn* (s. 90-109). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-01971-0
- Tanner, N. P. (2005). *The church and the world: Gaudium et spes, Inter mirifica* (s. 3-86). New York: Paulist Press. ISBN/ISSN: 0-8091-4238-4
- Vallquist, G. (1995). *Katolska läroår: Uppsala, Paris, Rom* . [Stockholm]: Bonnier. ISBN/ISSN: 91-0-056126-6

TEOL5510 - Sjelesorg med institusjonspraksis

Emneansvarlig:	Idun Strøm Sefland (Idun.S.Sefland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi- høyere grad.
TEOL5510 gir en innføring i det sentrale praktisk-teologiske emneområdet sjelesorg samt praksis på institusjon.
Emnet består av to delemner: A. Sjelesorg (3 sp), B. Institusjonspraksis (7 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med PT203-04V Sjelesorg og ungdomsdiakoni, reduseres dette emnet med 5 sp
Med PT503-04V Sjelesorg med institusjons, reduseres dette emnet med 10 sp
Med PT509-04V Institusjonspraksis (overgang), reduseres dette emnet med 5 sp
Med PT510-04V Sjelesorg og diakoni, reduseres dette emnet med 5 sp
Med DIA511-04V Sjelesorg..., reduseres dette emnet med 2 sp
Med PT573-07H Sjelesorg med institusjonspraksis, reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen, øvelser og praksis:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte),
- bestå praksis og levere evalueringsrapport fra praksis,
- levere observasjonsnotat (samtalereferat) eller kasusdrøfting (1000-1500 ord) som anvender teori fra pensum (delemne A) i møte med en konkret sjelesørgerisk problematikk,
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform og organisering:
Undervisning i seminarform, øvelser og praksis.
Praksisperioden er veiledet. Dersom man ikke består praksis, vil man normalt få tilbud om ny praksis (se nærmere regler). Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i informasjonshefte for praksisperioden.
Studenter som i lære og livsførsel setter seg utover de rammer som gjelder for vigslet tjeneste, kan nektes å gjennomføre praksis (se vedlegg til studieprogramkatalogen).

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5510 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".
I vurderingen av praksisperioden vil studenten bli gjenstand for egnethetsvurdering. Egnethetsvurderingen bygger på «Kriterier for egnethet til prestetjeneste» (se Informasjonshefte om veiledet institusjonspraksis TEOL5510).

Mål

DELEMNE A. SJELESORG (3 SP)
Dette delemnet sikter mot å gi en grunnleggende innføring i den kristne sjelesorgs egenart. Det fokuseres på sjelesorgens bibelske forankring og teologiske begrunnelse i rammen av kirkens diakonale egenart. Med bakgrunn i momenter fra sjelesorgens faghistorie gis det en innføring i aktuell sjelesorgfaglig debatt med vekt på drøfting av sentrale posisjoner til forståelse av sjelesorgens dynamiske egenart og kontekstuelle forankring. To forhold har særlig betydning i denne sammenhengen: For det første forståelsen av den sjelesørgeriske samtalens egenart, og dernest sjelesorgens fortolkning og bruk av innsikter fra andre fagområder så som religionspsykologi, psykoterapi, religionssosiologi. I forlengelsen av dette belyses også konkrete sjelesørgeriske emner med særlig relevans for institusjonstjenesten.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om sjelesorgens teologiske begrunnelse og kirkelige forankring
- kunnskap om den sjelesørgeriske samtalens forutsetninger og rammer
- kunnskap om sjelesørgeriske utfordringer knyttet til møte med sykdom og lidelse
- kunnskap om institusjonssjelesorg

- evne til refleksjon over egne forutsetninger, herunder kroppsspråk og stemmebruk, med tanke på sjelesørgerisk arbeid
- evne til å føre en sjelesørgerisk samtale

DELEMNE B. INSTITUSJONSPRAKSIS (7 SP)
Veiledet institusjonspraksis varer i 4 uker og finner sted på sykehus eller annen institusjon. Det legges vekt på studentens møte med mennesker i sykdom og krise, møte med prestetjenesten i et tverrfaglig team på en institusjon og studentens egen vekst og modningsprosess mot prestetjeneste. Institusjonspraksis inneholder både observasjon og deltakelse.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til prestetjeneste i rammen av en institusjon
- evne til å møte mennesker i en sjelesørgerisk samtale
- evne til å forkynne og være liturg i en institusjonskontekst
- evne til observasjon og refleksjon over teologiske og kirkelige utfordringer i møte med pasienter og ansatte
- evne til å reflektere omkring egen pastoral praksis, identitet og tro
- evne til å bruke egen erfaring som basis for videre læring

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Danbolt, L. J. (2014). Hva er religionspsykologi. I L. J. Danbolt (Red.), *Religionspsykologi* (s. 17-32). Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-41634-5 (Kompendium)
- Okkenhaug, B. (2002). *Når jeg ser ditt ansikt: Innføring i kristen sjelesorg* (s. 15-149). Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-0926-4

TEOL5511 - Trosopplæring og gudstjenesteliv med praksis

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Master i kirkelig undervisning.
Emnet gir en grunnleggende innføring i de sentral praktisk-teologiske emneområdene kristen forkynnelse (homiletikk) og gudstjenesteliv (liturgikk) samt praksis i menighet.
Praksis er normalt både observerende og deltakende. Etter søknad kan studenten gjennomføre en rent observerende praksis. I slike tilfelle kreves det en utvidet praksisrapport i stedet for studiekravene knyttet til egen forkynnelse og egen gudstjenesteledelse. Det kreves deltakende praksis for å kunne melde seg opp til emnene PT574 og PT575.
Emnet består av fire delemner: A. Kristen forkynnelse (2/3 sp), B. Gudstjenesteliv (2/3 sp), og C. Muntlighet og personlig uttrykk (1 1/3 sp) D. Menighetspraksis (7 1/3 sp). Delemnene B og C studeres integrert med delemne A, og gir til sammen 10 studiepoeng.

Arbeidsform og organisering
Undervisning vil skje i seminarform, øvelser og praksis.
Praksisperioden er veiledet. Dersom man ikke består praksis, vil man normalt få tilbud om ny praksis (se nærmere regler). Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i informasjonshefte for praksisperioden.
Studenter som i lære og livsførsel setter seg utover de rammer som gjelder for vigslet tjeneste, kan nektes å gjennomføre praksis (se vedlegg til studieprogramkatalogen).
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil praksis normalt finne sted i det kirkesamfunnet studenten tilhører.

Studiepoengreduksjon

Studiepoengreduksjon
Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med PT202-04V Gudstjeneste og forkynnelse, reduseres dette emnet med 10 sp
Med PT502-04V forkynnelse og gudstjeneste, reduseres dette emnet med 10 sp
Med PT272 forkynnelse og gudstjeneste, reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen, øvelser og praksis:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte)
- bestå praksis og levere evalueringsrapport fra praksis
- levere en praksisoppgave fra menighetspraksis (4000 ord) etter en fastlagt mal
- innlevere preken/andakt holdt under praksis med en kort refleksjon (refleksjonsnotatet er 1000-1500 ord)
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5511 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått". I vurderingen av praksisperioden vil studenten bli gjenstand for egnethetsvurdering. Egnethetsvurderingen bygger på «Kriterier for egnethet til prestetjeneste» (se Informasjonshefte om veiledet menighetspraksis PT272/TEOL2510).

Mål

DELEMNE A. Homiletikk: forkynnelse i gudstjeneste og menighet (2/3 SP)
Helt fra kirkens begynnelse har evangeliet blitt forkynt gjennom muntlig tale, først og fremst i rammen av gudstjenesten. I luthersk teologi har forkynnelsen en sentral plass. Dette kommer til uttrykk ved at den kan betegnes som et «nådemiddel». Forkynnelsen kan imidlertid ikke bare videreføre fortidens talemåter, men må hele tiden søke å kommunisere med dagens mennesker på en slik måte at disse kan oppleve det kristne budskap som en gyldig livstolkning i sine liv.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:

- kunnskap om prekenens funksjon i menighet og gudstjeneste, herunder tilhørernes rolle og prekenens ledelsesdimensjon ,
- kjennskap til forkynnelsens teologi og oppdrag,
- kjennskap til prekenforberedelsens metodikk

DELEMNE B. Liturgikk: innføring (2/3 SP)
Dette skal sammen med delemne C gi konkrete grunnkunnskaper og ferdigheter i gudstjenestearbeid både for kateketer, diakoner og prester. Undervisningen skal gi studentene kjennskap til hovedtrekkene i liturgisk teologi og kunnskap om gudstjenesten som del av menighetens virksomhet, og gjennom eget arbeid med gudstjenester skal studentene inspireres til refleksjon og bevisstgjøring omkring ulike sider ved det gudstjenestearbeidet de møter i praksis.
For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke, vil deler av undervisningen kunne erstattes av et lesepensum tilpasset det kirkesamfunnet studenten tilhører.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om høymessens liturgi
- kunnskap om kirkeår, kirkerom og kirkelige symboler og evne til å anvende denne kunnskapen i eget gudstjenestearbeid
- kjennskap til prestens lederrolle i forbindelse med gudstjenestearbeidet
- kjennskap til Den norske kirkes liturgiske bøker og et utvalg gudstjenesteordninger
- evne til planlegge en gudstjeneste og en salmeliste

DELEMNE C. MUNTLIGHET OG PERSONLIG UTTRYKK (1 1/3 SP)
Emnet forbereder studentene til menighetspraksis. Studiet og skal utvikle studentenes personlige uttrykk innenfor liturgifaget, med særligsikte på messesang og memorering av liturgiske tekster. Ferdighetene øves også i studentenes egen forkynnelse og gudstjenesteledelse i menighetspraksis og også andre læringsprosesser er integrert med delemne D (menighetspraksis).
Arbeidsformene er undervisning i seminarform, gruppeøvelse under instruksjon og individuell instruksjon.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- evne til memorering og muntlighet
- evne til messesang
- evne til stemmebruk og diksjon
- evne til nervøsitetsmestring
- evne til egenøvelse

DELEMNE D. MENIGHETSPRAKSIS (7 1/3 SP)
Veiledet menighetspraksis varer i 4 uker og finner sted i en menighet i Den norske kirke eller i annet kirkesamfunn. Gjennom menighetspraksis skal studenten lære å møte lokalt menighetsliv på en faglig kvalifisert måte ved å få mulighet og hjelp til observasjon og refleksjon, og til selv å gjøre erfaringer i pastorale, kateketiske og diakonale funksjoner.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- evne til å reflektere over egne erfaringer i pastorale, kateketiske og diakonale funksjoner,
- evne til å vurdere og reflektere over erfaringen av egen formidling i disse funksjonene
- evne til å observere, analysere og reflektere teologisk over lokalt menighetsliv.
- evne til å forkynne

PRAKTISK GJENNOMFØRING OG EVALUERING
Praksisperioden består av to elementer som normalt er integrert i hverandre:
- tre ukers observerende praksis
- en uke med deltakelse i pastorale (event. kateketiske eller diakonale) funksjoner.

Praksis er normalt både observerende og deltakende. Etter søknad kan studentene gjennomføre en rent observerende praksis. I slike tilfelle kreves en utvidet praksisoppgave i stedet for studiekravene knyttet til egen forkynnelse og egen gudstjenesteledelse. Det kreves deltakende praksis for å bli opptatt på emnene PT 504 og 505.
Alle skriftlige innleveringer skal gjøres i praksisperioden og leveres umiddelbart etterpå.
Den praktiske og faglige tilrettelegging av praksisperioden ledes av fakultetets praksisleder.
Det utbetales ingen lønn under praksisperioden.
Studenter som har deltakende praksis blir vurdert med sikte på egnethet til kirkelig tjeneste. Det er utarbeidet egne kriterier for denne vurderingen.
Se «Informasjonsmappe om veiledet menighetspraksis PT272»

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Jakobsen, R. N. & Øierud, G. L. (2009). *Prekenbeskrivelse: Forstå - formidle - forbedre - forkynne* . Oslo: Høyskoleforlaget. ISBN/ISSN: 978-82-7634-830-9
- Nordhaug, H. (2000). *-så mitt hus kan bli fullt: En bok om prekenen* (s. 81-103). Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 82-531-4528-4 (Kompendium)

- Saxegaard, F. (2009). Presten som symboliserende, strategisk og samhandlende leder: En modell for sokneprestens lederskap i folkekirken. *Halvårsskrift for praktisk teologi*, (2), s. 17-29. ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium).
- Skjevesland, O. (1995). *Det skapende ordet: En prekenlære* (s. 237-248). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-00-22462-7. Hentet fra http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2008022704085

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Afdal, G. (2008). Menigheten som lærende fellesskap: Sosiokulturell læringsteoris muligheter og begrensninger som perspektiv på kirkelig læring. Prismet: Pedagogisk tidsskrift, 59 (4), s. 227-245. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Byström, J. & Norrgård, L. (1996). *Mer än ord: Liturgisk teologi och praxis* (s. 41-57). Stockholm: Verbum. ISBN/ISSN: 91-526-2244-4 (Kompendium)
- Hansen, G. *ORDO - som felleskristen arv og spenningsregulerende system: Forelesningsmanus* . (Se Fronter)
- Holien, A. (2010). *Gudstjenesten - "et sted å være, et sted å lære": En studie av hvordan noen gudstjenesteledere lar barn delta*. [Oslo]: A. Holien.. Hentet fra http://hdl.handle.net/11250/160981
- Hovda, R. W. (1976). *Strong, loving and wise: Presiding in liturgy* (s. 53-61). Minnesota: Liturgical Press. ISBN/ISSN: 9780814612538 (Kompendium)
- Johnsen, E. T. (2008). Barn og unges deltagelse i gudstjenesten som ekklesiologisk utfordring: En diskuranalytisk refleksjon med utgangspunkt i to praksisfortellinger. Prismet: Pedagogisk tidsskrift, 59 (4), s. 247-256. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Wenell, F. (2002). Från underhållning til engagement. Reflektorium: Nordisk tidsskrift for ungdomsstudier og religionspædagogik, 1 , s. 23-41. ISBN/ISSN: 1602-740x (Kompendium).

TEOL5515 - Sjelesorg med institusjonspraksis

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi- høyere grad.
TEOL5515 gir en fordypning i et sentralt tema innenfor det praktisk-teologiske fagområdet sjelesorg samt praksis på institusjon. Emnet består av to delemner: A. Sjelesorg (3 sp), B. Institusjonspraksis (7 sp).
Det er et forkunnskapskrav at emnet TEOL2542 er fullført.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med PT203-04V Sjelesorg og ungdomsdiakoni, reduseres dette emnet med 5 stp
Med PT503-04V Sjelesorg med institusjons, reduseres dette emnet med 10 stp
Med PT509-04V Institusjonspraksis (overgang), reduseres dette emnet med 5 stp
Med PT510-04V Sjelesorg og diakoni, reduseres dette emnet med 5 stp
Med DIA511-04V Sjelesorg..., reduseres dette emnet med 2 stp
Med PT573-07H Sjelesorg med institusjonspraksis, reduseres dette emnet med 10 stp
Med TEOL5510 reduseres dette emnet med 7 stp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til seminarundervisningen, øvelser og praksis:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75 prosent frammøte),
- bestå praksis og levere evalueringsrapport fra praksis,
- levere observasjonsnotat (samtalereferat) eller kasusdrøfting (1000-1500 ord) som anvender teori fra pensum (delemne A) i møte med en konkret sjelesørgerisk problematikk,
- levere bokrapport fra pensum (800-1200 ord) innen angitt frist.
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Arbeidsform og organisering:
Undervisning i seminarform, øvelser og praksis.
Praksisperioden er veiledet. Dersom man ikke består praksis, vil man normalt få tilbud om ny praksis (se nærmere regler). Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i informasjonshefte for praksisperioden.
Studenter som i lære og livsførsel setter seg utover de rammer som gjelder for vigslet tjeneste, kan nektes å gjennomføre praksis (se vedlegg til studieprogramkatalogen).

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5515 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".
I vurderingen av praksisperioden vil studenten bli gjenstand for egnethetsvurdering. Egnethetsvurderingen bygger på «Kriterier for egnethet til prestetjeneste» (se Informasjonshefte om veiledet institusjonspraksis TEOL5510/5515).

Mål

DELEMNE A. SJELESORG (3 SP)
Dette delemnet sikter mot å gi en fordypning av et sentralt tema i den kristne sjelesorgs egenart.
To forhold har særlig betydning i denne sammenhengen: For det første forståelsen av den sjelesørgeriske samtalens egenart, og dernest sjelesorgens fortolkning og bruk av innsikter fra andre fagområder så som religionspsykologi, psykoterapi, religionssosiologi.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om sjelesorgens teologiske begrunnelse og kirkelige forankring
- kunnskap om den sjelesørgeriske samtalens forutsetninger og rammer
- kunnskap om sjelesørgeriske utfordringer knyttet til møte med sykdom og lidelse
- kunnskap om Luthers teologi om "Larva Dei" og dens betydning for kristen sjelesorg

DELEMNE B. INSTITUSJONSPRAKSIS (7 SP)
Veiledet institusjonspraksis varer i 4 uker og finner sted på sykehus eller annen institusjon. Det legges vekt på studentens møte med mennesker i sykdom og krise, møte med prestetjenesten i et tverrfaglig team på en institusjon og studentens egen vekst og modningsprosess mot prestetjeneste. Institusjonspraksis inneholder både observasjon og deltakelse.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til prestetjeneste i rammen av en institusjon
- evne til å møte mennesker i en sjelesørgerisk samtale
- evne til å forkynne og være liturg i en institusjonskontekst
- evne til observasjon og refleksjon over teologiske og kirkelige utfordringer i møte med pasienter og ansatte
- evne til å reflektere omkring egen pastoral praksis, identitet og tro
- evne til å bruke egen erfaring som basis for videre læring

TEOL5520 - Stiftspraksis/pastoral praksis i menighet. Gudstjenesteøvelser

Emneansvarlig:	Idun Strøm Sefland (Idun.S.Sefland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Praktisk-teologisk utdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi.
TEOL5520 gir en videreutviklende trening i muntlighet og personlig uttrykk samt praksis stift/menighet.
Emnet består av to delemner: og A. Pastoral praksis i menighet (9 sp) og B. Muntlighet og personlig uttrykk (1 sp).

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med PT504-04V Stiftspraksis, reduseres dette emnet med 10 sp
Med PT574-07H Stiftspraksis, reduseres dette emnet med 10 sp

Studiekrav

Studenten skal:
Gjennomgående
- ha godkjent oppmøte i seminarundervisning, øvelser og praksis (maks 25 % godkjent fravær).
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Før praksisperioden
- gjennomføre og få godkjent emnets øvingsdager. Godkjente øvingsdager er en forutsetning for å kunne gjennomføre praksisperioden (se egne retningslinjer)

I praksisperioden
- gjennomføre og få godkjent praksis, inkl. levere og få godkjent evalueringsrapport

Arbeidsform og organisering:
Undervisning i form av praksis, undervisning i seminarform, øvelse med instruksjon i mindre grupper og individuell instruksjon
Praksisperioden er veiledet. Dersom man ikke består praksis, vil man normalt få tilbud om ny praksis (se nærmere regler). Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i informasjonshefte for praksisperioden.
Studenter som i lære og livsførsel setter seg utover de rammer som gjelder for vigslet tjeneste, kan nektes å gjennomføre praksis (se vedlegg til studieprogramkatalogen).

Informasjon om praksis som studiekrav
Dersom praksisperioden vurderes til «ikke bestått», må den helt eller delvis tas om igjen. Det gis normalt én ny mulighet til dette, jf. Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Det teologiske Menighetsfakultet. Fravær eller trekk fra praksis uten gyldig grunn, teller som ett forsøk. Med gyldig grunn menes dokumentert sykefravær eller annet dokumentert tvingende fravær. Fraværet må meldes til MF umiddelbart.

Avsluttende vurdering
Emnet TEOL5520 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått". I vurderingen av praksisperioden vil studenten bli gjenstand for egnethetsvurdering. Egnethetsvurderingen bygger på «Kriterier for egnethet til prestetjeneste» (se Informasjonshefte om veiledet institusjonspraksis PT574).

Mål

DELEMNE A. STIFTSPRAKSIS/PASTORAL PRAKSIS I MENIGHET (9 SP)
For studenter tilhørende Den norske kirke: Praksisperioden varer i 5 uker og er en selvstendig prestetjeneste i det bispedømmet studenten er knyttet til gjennom ordningen «Veien til prestetjeneste» (VTP). Praksis er veiledet. Veileder arbeider ikke på studentens praksissted, men i nærliggende menighet. Veileder har normalt en særlig kompetanse innen veiledning. Stiftspraksis er et samarbeidstiltak mellom biskopene/bispedømmene og de teologiske lærestedene.
Se for øvrig heftet «Informasjon om stiftspraksis», eller se nettstedet: http://vtp.kirken.no.

For studenter fra andre kirkesamfunn enn Den norske kirke tilrettelegges tilsvarende praksis, som normalt vil finne sted i det kirkesamfunnet studenten tilhører.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- evne til å utføre kirkelig tjeneste med personlig og teologisk integritet og på en selvstendig og kritisk selvreflekterende måte
- evne til selvstendig observasjon og refleksjon over teologiske og kirkelige utfordringer
- evne til å reflektere omkring egen pastoral praksis, identitet og tro
- evne til å samarbeide om planlegging, gjennomføring og evaluering av gudstjenester, og til å lede et gudstjenetearbeid
- kjennskap til arbeidsveiledning (ABV) gjennom erfaring, og evne til å nyttiggjøre seg denne
- evne til å inngå i veiledningsprosesser ved å gi tilbakemeldinger til evt. medstudent, motta veiledning og kunne reflektere adekvat over veiledningen.
- evne til sosial samhandling i formelle og uformelle situasjoner.

DELEMNE B. MUNTLIGHET OG PERSONLIG UTTRYKK (1 SP)
Emnet forbereder studentene til stiftspraksis, og skal videreutvikle studentenes personlige uttrykk og formidling innenfor liturgifaget, med økte mål for evne til messesang og memorering av liturgiske tekster. Studiet gir studentene anledning til å arbeide videre med særlig fokus på formulering av eget språk, og gi basis for kritisk vurdering av egen formidling i stiftspraksis.
Arbeidsformen er undervisning i seminarform, øvelse med instruksjon i mindre grupper og individuell coaching.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god evne til stemmebruk, kroppspråk og liturgisk utførelse
- god evne til selvstendig egenøving
- god evne til nervøsitetsmestring
- god evne til å forme eget språkuttrykk
- evne til kritisk vurdering av egen formidling i stiftspraksis
- evne til å inngå i veiledningsprosesser: Gi adekvate tilbakemeldinger til medstudenter, motta veiledning på eget uttrykk og kunne reflektere adekvat over veiledningen
- evne til å inngå i samspill i grupper

TEOL5530 - Avsluttende praktikum

Emneansvarlig:	Sjur E. Isaksen (Sjur.Isaksen@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningsstart:	Høst og vår
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Praktisk-teologisk utdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Muntlig eksamen	2016-06-10		30 minutter		2016-06-13	2016-05-04

Generell informasjon

Prestetjenesten i Norge har lange tradisjoner. Fra en side sett har den holdt seg svært stabil gjennom kirkens historie. Kjerneoppgavene er de samme: Sakramentsforvaltning, forkynnelse, menighetsledelse og offentlig representasjon, sjelesorg, undervisning, bønn og studium. På den annen side har presterollen, og forutsetningene for prestetjenesten, endret seg radikalt i tråd med kirkens endringer - hele tiden i samspill med aktuell kontekst.

Avsluttende praktikum har som mål å dyktiggjøre studentene til gode prester og praktiske teologer. Undervisningen er relevant for prestetjeneste i ulike kontekster, men hovedvekt legges på prestetjeneste i menigheter innen Den norske kirke.

Emnet vil gi studentene forståelse for, og evne til å gjøre prestetjeneste i, mangfoldige menigheter preget av ulike generasjoner, behov, livshistorier, sosial tilhørighet osv.

Emnet befinner seg dels i spennet mellom forskning/litteratur og øving i praktisk yrkesutøvelse; dels i spennet mellom pastoralteologi i snevrere betydning og praktisk teologi i videre betydning. Det stilles store krav til aktiv deltakelse og samarbeid, og evne til å relatere opparbeidet teologisk kompetanse til de aktuelle temaene.

TEOL5530 består av fem delemner: A. Ekklesiologi, pastoralteologi og spiritualitet (5) B. Kirkerett (2) C. Gudstjenesteledelse og forkynnelse (7) D. Sjelesorg (3) E. Menighetspedagogikk (3).

TEOL5530 er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi. Minimum 330 studiepoeng innen studieprogrammet profesjonsstudiet i teologi, må være gjennomført for å kunne søke opptak i emnet.

Emnet undervises høst og vår.
ARBEIDSFORMER
Emnet består av en lang rekke ulike læringsformer; seminar- og samtalepreget undervisning i klasserom, casearbeid, gudstjenesteøvelser, ulike former for gruppearbeid, veiledningsgrupper, gudstjenesteledelse, retreat, presentasjon osv.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
Med PT513-04V Menighetsbygging og katekettjeneste, reduseres dette emnet med 16 sp
Med PT505-04V Menighetsbygging og katekettjeneste, reduseres dette emnet med 20 sp
Med PT575-07H Avsluttende praktikum, reduseres dette emnet med 20 sp

Studiekrav

Studenten skal i tilknytning til undervisningen:
- ha godkjent oppmøte i undervisningen. Det er krav om 100 % oppmøte, men emneansvarlig kan godkjenne inntil 25 % fravær etter begrunnet søknad (for kriterier, se emneark)
- delta i veiledningsgruppe (se emneark)
- delta i retreat/retrett (se emneark)
- levere, og få godkjent, refleksjonsnotat om egen teologisk profil og egne læringsmål, inntil 1500 ord (se mal i emneark).
- legge fram, og få godkjent, gudstjenesteagende og personlig refleksjon over veiledningen til rollen som hovedliturg (se mal i emneark).
- holde, og få godkjent, preken; og levere og få godkjent kort personlig refleksjon [inntil 500 ord] over beskrivelse og evaluering av prekenen. Prekenen leveres som manus, transkribert preken eller video (se mal i emneark).
- holde, og få godkjent, presentasjon av fordypningstema i homiletikk, i samarbeid med 1 ¿ 3 andre studenter (gjelder studenter som har gjennomført TE512 2010 eller senere, se mal i emneark).
- levere, og få godkjent, refleksjonsnotat om prestens rolle i trosopplæringen (2000 ord) (se mal i emneark).

- delta i evalueringen av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har vurderingsformen muntlig eksamen (30 minutter) og vurderes med karakteren «bestått» / «ikke bestått». Studiekravene må være oppfylte før kandidaten kan gå opp til avsluttende vurdering.

Mål

DELEMNE A: EKKLESIOLOGI, PASTORALTEOLOGI OG SPIRITUALITET (5 stp.)
Delemnet tematiserer prestetjenesten i lys av ulike ekklesiologiske og pastoralteologiske modeller, relatert til en senmoderne, norsk kontekst. Pastoralteologien belyser prestetjenestens "innside", med temaer som pastoral identitet og spiritualitet (bl.a. med retreatopphold) Faget drøfter også prestetjenestens profesjonsside og presten som lederskikkelse i menighet og offentlighet. Pastoral ledelse tar utgangspunkt i kirkens sentrale handlinger der presten er en tolkende teolog og leder, tematiserer ledelse som samhandlende virksomhet på tvers av profesjoner og ansatte/frivillige, og drøfter strategier for menighetsutvikling. Menighetens og prestetjenestens diakonale dimensjon understrekes.
Prestetjeneste mellom familieliv og menighetsliv, personlig spiritualitet og utadrettet tjeneste mv. drøftes.
Delemnet bygger videre på viktige elementer i TEOL5580 Ledelse i kirken, særlig når det gjelder embetsteologi og kunnskap om strategisk ledelse i menighet, teamarbeid, makt, kjønn og konflikt. Studenter som ikke har gjennomført TEOL5580 må påregne noe mer litteraturstudium.
MÅL
- grundig kunnskap om teologien om prestetjeneste og ordinasjon
- grundig kunnskap om ekklesiologi, herunder teologiske perspektiver på kirken som folkekirke og kirkens diakonale dimensjon
- grundig kunnskap om ledelsesdimensjonen ved prestetjenesten, om samhandlende, strategisk og menighetsutviklende ledelse i kirken
- kunnskap om veier til et fordypet trosliv, herunder erfaring med retreat
- god evne til å reflektere over forholdet mellom person, tro og profesjon, med sikte på en fremtidig tjeneste som prest i kirken
- evne til å inngå i veiledende relasjoner og innsikt i hvordan en selv fungerer i samhandling med andre

DELEMNE B: KIRKERETT (2 STP)
Kirkens ordninger og den rettslig regulering av de ulike tjenester er et sentralt element for medarbeidere i Den norske kirke. For presten er forpliktelsen på kirkens ordninger en del av ordinasjonsløftet. Innsikt i Den norske kirkes organisasjon er en viktig forutsetning for å kunne fungere adekvat i det praktiske kirke- og menighetsliv. I tillegg er Den norske kirke en del av norsk offentlig forvaltning og presten er statstjenestemann. Dette nødvendiggjør kunnskaper om saksbehandling, forvaltnings- arbeids- og tjenestemannsrett. Prestens oppgave som vigsler innebærer også at det innenfor rammen av faget skal gis innføring i ekteskapslovgivningen. Særregler for presters taushetsplikt skal gjennomgås. MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om kirkelovgivningen, (herunder grunnloven, kirkeloven, gravferdsloven, helligdagsloven)
- god kunnskap om kirkens struktur og organisasjon
- god kunnskap om kirkerett knyttet til de kirkelige handlinger (jf gudstjenestebøkenes alminnelige bestemmelser), herunder en særlig innføring i ekteskapslovgivningen
- kjennskap til forvaltningsrettslig tenkemåte og saksbehandling, jf forvaltningsloven og offentlighetsloven
- god kunnskap om regler for taushetsplikt for prester

DELEMNE C: GUDSTJENESTELEDELSE OG FORKYNNELSE (7 stp.)
Delemnet tar utgangspunkt i gudstjenestelivet som bærende uttrykk for kirkens vesen, tro og oppdrag. Gjennom emnet holdes liturgikk og homiletikk sammen med målsetting om å oppøve sentrale praktisk-teologiske ferdigheter og utvikle studentens egen holdning til gudstjenester og kasualia som meningsbærende møtesteder i folkekirken.

Undervisningen skjer i seminarer der liturgikken og homiletikken blir gitt rom hver for seg. I øvingssituasjoner vektlegges ferdigheter og kompetanseområder som disiplinene har felles, hvor fortrolighet med egen kropp, pust og stemme utgjør en grunnleggende basiskompetanse på tvers av uttrykksformene.

Innenfor den liturgiske disiplinen vektlegger undervisningen kjennskap til liturgiens historie, teologi og antropologi. Innenfor den homiletiske disiplinen vil på en særlig måte studiets samlede teologiske kompetanse komme til uttrykk, med målsetting om å utvikle et personlig prekenspråk hvor evangeliet trer fram på en levende og integrert måte.

Sentralt, ved siden av seminarundervisningen, står de ferdighetene studentene tilegner seg i stiftspraksis (TEOL5520) og gudstjenesteøvelser. Delemnet fokuserer på en sunn forståelse av prestens rolle i menighetens gudstjenesteforberedende arbeid med vekt på personlig forberedelse, samarbeid og ansvar for ledelse og utvikling av lokalt gudstjenesteliv.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om gudstjenestens og forkynnelsens historiske, teologiske og antropologiske forutsetninger, herunder forståelse av hva mangfoldet i en menighet innebærer for gudstjenestearbeidet.
- god evne til å bruke egen teologisk kompetanse i et kreativt og faglig kvalifisert arbeid med liturgi og forkynnelse.

- god evne til å forberede, gjennomføre og reflektere over liturgi og preken, og gjøre dette i samhandling med andre.
- god evne til fortrolighet med eget formidlingspotensial, og til å variere og nyansere sitt personlige uttrykk innenfor gudstjenestelivets rammer og egenart.
- grundig kunnskap om Den norske kirkes ordninger for gudstjenester og kirkelige handlinger
- grundig kunnskap om kontekstuelt prekenarbeid med særlig vekt på forkynnelse ved kasualia.
- kunnskap om hymnologi med fordypet kjennskap den norske salmeskatten, og evne til å anvende denne kompetansen i eget gudstjenestearbeid.
- enten (studenter som har gjennomført TE512 f.o.m. 2010): grundig kunnskap om et selvvalgt fordypningsemne innen homiletikken
- eller (øvrige studenter): grundig kunnskap om homiletikken som fag og de viktigste temaene i nyere homiletisk debatt
- innsikt i egen rolle som gudstjenesteleder, og evne til å reflektere skriftlig over dette på bakgrunn av pensum og konkrete erfaringer fra øvingssituasjonen.

DELEMNE D: SJELESORG (3 stp.)
Delemnet fokuserer både på sentrale prinsipielle problemer i sjelesørgerisk teori, og på konkrete tema og utfordringer i praktisk-sjelesørgerisk arbeid. Det legges særlig vekt på en fordypning av viktige tema knyttet til utformingen av en pastoral selvforståelse og utvikling av kommunikative evner i den sjelesørgeriske samtalen.

Sjelesorgens egenart i spenningen mellom psykoterapi og åndelig veiledning belyses, sammen med konkrete sjelesørgeriske utfordringer knyttet til spørsmål om åndelig autoritet, maktutøvelse og seksualitet.
Delemnet retter søkelyset mot de kunnskaper, ferdigheter og holdninger som er nødvendige med tanke på sjelesørgerisk arbeid. Studiet skal gi innsikt i relevant sjelesørgerisk teori knyttet til livsfaser, ritualer og sorgarbeid i forbindelse med dåp og gravferd. Konteksten for drøftingene vil være de muligheter og utfordringer som folkekirken og menigheten stilles overfor i forbindelse med forberedelse, gjennomføring og etterarbeid ved kasualia.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- god kunnskap om sjelesorgens egenart i spenningsfeltet mellom terapi, rådgivning og åndelig veiledning
- god kunnskap om teologi, ritualer og liturgi knyttet til kasualia
- evne til å føre kasualiasamtaler
- kunnskap om krisearbeid og sorgarbeid
- kunnskap om autoritetsutøvelse og maktbruk knyttet til pastorale handlinger og veiledning

DELEMNE E: MENIGHETSPEDAGOGIKK (3 STP)
Den norske kirkes har etter endringene i skolen i 1969 og 1997 overtatt ansvaret for å ivareta trosopplæringen for alle sine medlemmer. Dåp og opplæring hører uløselig sammen. Delemnet menighetspedagogikk betrakter kirken som et lærende fellesskap og vektlegger prestens ansvar i denne sammenheng. Emnet har som mål å gi studentene et godt innblikk i Gud gir - vi deler. Plan for trosopplæring i Den norske kirke som et redskap for menighetsutvikling. Læringsarbeidet i menighetene foregår i et praksisfellesskap og inkluderer livslang læring i aldersdelt og aldersblandete grupper. Delemnet har også til hensikt å oppøve en kontekstuell bevissthet i planlegging og tilrettelegging av pedagogisk arbeid. Konfirmanttid og lederutvikling har særlig fokus.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap og forståelse for teologiske og samfunnsmessige begrunnelser for trosopplæringsreformen i Den norske kirke
- god kunnskap om Gud gir - vi deler. Plan for trosopplæring i Den norske kirke
- god kunnskap om kirken som et lærende fellesskap og sted for livslang læring
- kunnskap om pedagogisk arbeid innenfor ulike aldersgrupper og kontekster, særlig om konfirmanttid og lederutvikling

Merknad til litteraturlisten

Merknad delemne C: Kriterier for valg mellom hhv. Long og Thomsen/Campbell, samt supplerende litteratur, se emneark.

For litteraturen delemne D, se også litteratur til delemne B; særlig Hansen "Gudstjenestereformen"; Hovda og Veiteberg.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Fagermoen, T. (2014). Etter folkekirken?: En kritisk diskusjon av neo-anabaptismen som veileder for de nordiske folkekirkene. Tidsskrift for praktisk teologi: Tilleggshefte til Luthersk kirketidende, 31 (2), s. 24-35. ISBN/ISSN: 1893-4773 (Kompendium).
- Hegstad, H. (2009). *Den virkelige kirke: Bidrag til ekklesiologien* (s. 61-109, 125-148). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2500-6
- Kaufman, T. S. (2013). Ignatiansk spiritualitet for lutherske prester?: Jakten på en mer erfaringsnær spiritualitet. I K.-W. Sæther (Red.), *Kristen s piritualitet: Perspektiver, tradisjoner og uttrykksformer* (s. 147-166). Trondheim: Akademika forl. ISBN/ISSN: 978-82-321-0150-4 (Kompendium)

- Kaufman, T. S. (2013). Pastoral spirituality in everyday life, in ministry and beyond: Three locations for a pastoral spirituality. Journal of religious leadership, 12 (2), s. 81-106. ISBN/ISSN: 1935-7060. Hentet fra http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0001968546&site=ehost-live
- Kirkerådet (2008). *Plan for diakoni i Den norske kirke* ([Bokmålutg.] utg., s. 9-28). Oslo: Den norske kirke, Kirkerådet. ISBN/ISSN: 978-82-7545-072-0. Hentet fra http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=18778
- Lathrop, G. (2006). *The pastor: A spirituality* (s. 1-75). Minneapolis, Minn.: Fortress Press. ISBN/ISSN: 0-8006-3801-8/978-0-8006-3801-6
- Lerheim, B. (2012). Ungdom, tradisjonar og relasjonar: Ei drøfting av interaksjonsflater mellom unge menneske og Den norske kyrkja. I E. Birkedal, H. Hegstad & T. S. Lannem (Red.), *Menighetsutvikling i folkekirken: Erfaringer og muligheter* (s. 87-98). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Reite, I. (2013). Between blackboxing and unfolding: Professional learning networks of pastors. International journal of actor-network theory and technological innovation, 5 (4), s. 47-63. ISBN/ISSN: 1942-535x (Kompendium).
- Reynaeart, M. (2014). A web of power: Toward a greater awareness of the complexity of power. I A. Dillen (Red.), *Soft shepherd or almighty pastor?: Power and pastoral care* (s. 3-16). Eugene, Or.: Pickwick. ISBN/ISSN: 9781620325315 (Kompendium)
- Tønnessen, A. V. (2011). Kirken og samfunnet. I S. Dietrich, T. S. Dokka & H. Hegstad (Red.), *Kirke nå: Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke* (s. 191-208). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2510-5 (Kompendium)
- Westly, I. (2011). *Ledelse i folkekirken: Perspektiver på ledelse og fremtidig organisering av Den norske kirke* . Oslo: Den norske kirkes presteforening. ISBN/ISSN: 978-82-90561-16-6

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- (2013). *Lovsamling for Den norske kirke: Lover, forskrifter og annet regelverk* (9. rev. utg.). [Oslo]: Kirkerådet. ISBN/ISSN: 978-82-7545-113-0
- Den Norske kirke, . (2011). *Gudstjeneste for Den norske kirke* ([Bokmål] utg., 5.1-5.22). Stavanger: Eide forlag. ISBN/ISSN: 978-82-514-0754-0. Hentet fra www.kirken.no

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- (2013). Tidsskrift for praktisk teologi: Tilleggshefte til Luthersk kirketidende (Kan kjøpes på http: //www.lutherskkirketidende.no/index.cfm?id=282833), 30 (2). ISBN/ISSN: 1893-4773.
- (2014). Kritisk forum for praktisk teologi (Kan kjøpes på http: //www.rpc.dk/default/left-categories/tidsskrifter/kritisk-forum/kritisk-forum-nr-137.html), 34 (137). ISBN/ISSN: 0106-6749.
- Balsnes, A. H., Christensen, S., Christoffersen, J. T. & Mosdøl, H. O. (Red.) (2015). *Gudstjeneste à la carte: Liturgireformen i Den norske kirke* (s. 24-46, 133-153, 230-248, 266-282). Oslo: Verbum akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-543-1311-4
- Burns, S. (Red.) (2012). *The art of tentmaking: Essays in honour of Richard Giles* (s. 137-158). Norwich: Canterbury Press. (Kompendium)
- Ellingsen, S. (2009). *En bønn er gjemt i hjerteslagets rytme: Salmer gjennom femti år* (s. 183-200). [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1144-8 (Kompendium)
- Helboe Johansen, K. & Rønkilde, J. B. (Red.) (2013). *En gudstjeneste - mange perspektiver* (s. 15-34, 213-234). København: Anis. ISBN/ISSN: 9788774576518
- Hellemo, G. (Red.) (2014). *Gudstjeneste på ny* (s. 151-179, 180-194). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 978-82-15-02307-6
- Hovda, R. W. (1976). *Strong, loving and wise: Presiding in liturgy* (s. 53-61). Minnesota: Liturgical Press. ISBN/ISSN: 9780814612538 (Kompendium)
- Leer-Salvesen, B. (2011). *Levende håp: En praktisk-teologisk analyse av 51 presters forkynnelse ved gravferd* (s. 1-17, 287-334). Kristiansand: Universitetet i Agder, Fakultet for humaniora og pedagogikk, Institutt for religion, filosofi og historie. ISBN/ISSN: 978-82-7117-695-2 (Se Fronter). Hentet fra http://hdl.handle.net/11250/139700
- Modéus, M. (2007). *Menneskelig gudstjeneste: Om gudstjenesten som relation og ritual* (s. 71-102, 252-286). København: Alfa. ISBN/ISSN: 978-87-91191-28-2
- Okkenhaug, B. & Skjevesland, O. (Red.) (1997). *Våre tider i Guds hånd: Kirkens tjeneste ved dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd* (s. 158-165, 209-220). Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-0756-3 (Kjøpes på Vivo bokhandel). Hentet fra http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2009012000002
- Senn, F. C. (2004). Four liturgical movements: Restoration, renewal, revival, retrieval. Liturgy, 19 (4), s. 69-79. ISBN/ISSN: 0458-063X (Kompendium).
- Senn, F. C. (2000). *New creation: A liturgical worldview* (s. 58-70). Minneapolis, Minn.: Fortress Press. ISBN/ISSN: 0-8006-3235-4/978-0-8006-3235-9 (Kompendium)
- Thomassen, M. & Lomheim, S. (2013). *Når dere ber: Om liturgisk språk og utforming av bønner til gudstjenesten* (s. 31-42). [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1260-5 (Kompendium)

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- Eide, Ø. M. (2014)*Forståelse og fordypning: Perspektiv på den sjelesørgeriske samtalen* . [Oslo]: Luther. ISBN/ISSN: 978-82-531-4800-7
- Isaksen, S. (2014). Sårbarhet og ivaretakelse: Kasualsamtalen som folkekirkens grunnleggende samtalepraksis. Tidsskrift for praktisk teologi: Tilleggshefte til Luthersk kirketidende, 31 (2), s. 36-46. ISBN/ISSN: 1893-4773 (Kompendium).

DELEMNE/PART E LITTERATUR/LITERATURE

- (2002/2003). St. meld. nr. 7: Trusopplæring i ei ny tid: Om reform av dåpsopplæringa i Den norske kyrkja. Hentet 2015-10-29 fra

http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/dok/regpubl/stmeld/20022003/stmeld-nr-7-2002-2003-.html?id=196490
- Afdal, G. (2008). Menigheten som lærende fellesskap: Sosiokulturell læringsteoris muligheter og begrensninger som perspektiv på kirkelig læring. Prismet: Pedagogisk tidsskrift, 59 (4), s. 227-245. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Asheim, I. (1995). Kan spedbarn være medlem av de troendes fellesskap?. I D. Rian, V. L. Haanes & B. T. Oftestad (Red.), *Kirkens skole - statens kirke: Festskrift til professor dr. philos. Brynjar Haraldsø på 70-årsdagen 29. september 1995* (s. 187-203). Trondheim: Tapir. ISBN/ISSN: 82-519-1203-2 (Kompendium)
- Dokka, T. S. (2007). Trosopplæringens sakramentale forankring. I E. T. Johnsen (Red.), *Barneteologi og kirkens ritualer: Perspektiver på trosopplæring, barn og konfirmanter* (s. 43-54). Oslo: Det praktisk-teologiske seminar. ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium)
- Holmqvist, M. (2012). Trosopplæring som livsstil?: En analyse av læringssyn i Trosopplæringsplanen. Prismet: Pedagogisk tidsskrift, 63 (1), s. 17-33. ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium).
- Leganger-Krogstad, H. (2007). Babysangen i pedagogisk lys. I E. T. Johnsen (Red.), *Barneteologi og kirkens ritualer: Perskektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* (s. 129-141). Oslo: Det praktisk-teologiske seminar. ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium)
- Leganger-Krogstad, H. (2012). Trosopplæringen som drivhjul i menighetsutvikling?: Fellesskapslæring i kirken. I E. Birkedal, H. Hegstad & T. S. Lannem (Red.), *Menighetsutvikling i folkekirken: Erfaringer og muligheter* (s. 67-86). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Leganger-Krogstad, H., Langkaas, R., Engen, N., Nygård, I. H. & Skeie, S. (2015). *Konfirmantbibelen: Lærerveiledning* (s. 29-95). Oslo: Verbum.

TEOL5542 - Ungdomsdiakoni og sjelesorg med praksis

Emneansvarlig:	Idun Strøm Sefland (Idun.S.Sefland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for religion og pedagogikk

TEOL5571 - Trosfortellingsgruppe

Emneansvarlig:	Idun Strøm Sefland (Idun.S.Sefland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Profesjonsstudiet i teologi skal blant annet gi studentene hjelp til å se sammenhengen mellom tro, fag og person i studentens eget liv, gi hjelp til å forstå og anvende teologien i spenningen mellom teori og praksis og stimulere til integrert teologisk helhetsforståelse, og gi hjelp til å utvikle kunnskaper, ferdigheter og holdninger som grunnlag for pastoral praksis og for selvstendig faglig arbeid med teologiske problemstillinger. Arbeidet i en trosfortellingsgruppe har fokus på disse målene. Emnet gir perspektiver på egen livsfortelling, tro og trosutvikling, gudsbilder og selvbilde. Det hentes perspektiver fra religionspsykologi, sjelesorg og pastorallære. Emnet skal bidra til økt forståelse av egen person og rolle/identitet som fremtidig prest gjennom tre semestres arbeid med egen tros- og livshistorie.

Studieprogramtilhørlighet
Emnet er et valgemne i studieprogrammet profesjonsstudiet i teologi. For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i TEOL2510. Emnet tilbys primært til studenter som har avsluttet lavere grad i profesjonsstudiet.
Studiepoengsreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.
Undervisning
Emnet undervises vår og høst (uregelmessig).

Arbeidsform og organisering
Studiet legger opp til varierte arbeidsformer. Det holdes en innledende forelesning, fire gruppesamlinger og en avsluttende samling for gruppene hvert semester. I løpet av andre semester skal studenten ha en individuell samtale med gruppeleder. Det forventes at studentene forbereder et kort innlegg til hver gruppesamling, basert på oppsatt litteratur. Det skal også leveres tre skriftlige arbeider i løpet av kurset: to refleksjonsnotat og en bokrapport.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Delta i undervisning (minst 75 % oppmøte)
- Delta i gruppe (minst 75 % oppmøte)
- Første semester: levere refleksjonsnotat om egen tros- og livsfortelling (1200-1500 ord) innen fastsatt frist. Se mal i emneark.
- Andre semester: levere bokrapport fra valgt litteratur (1200-1500 ord) innen fastsatt frist. Se mal i emneark.
- Andre semester: individuell samtale med gruppeleder om egen prosess
- Tredje semester: levere refleksjonsnotat om egen prosess gjennom gruppearbeidet (1200-1500 ord). Se mal i emneark.

Avsluttende vurdering
Emnet TEOL5571 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått"/"ikke bestått".

Mål og innhold

Emnet skal gi studenten evne til å reflektere over og uttrykke hvilke faktorer som har innvirket på egne gudsbilder, selvbilde og trosliv.
MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- God kunnskap om betydningen av egen livs- og troshistorie i møte med prestetjeneste
- God kunnskap om narrativ teori
- Evne til å gi og få tilbakemeldinger i gruppe
- Evne til å reflektere over eget selvbilde
- Evne til å reflektere over eget trosliv
- Evne til å reflektere over egne gudsbilder
- Evne til narrativ tilnærming til eget og andres liv

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Leenderts, T. A. (2011). *Gud og det vonde: Om tillit og tillitstap* (Kap. 5). [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1186-8 (Kompendium)

I tillegg:/Additionally:

- Engedal, L. G. (2003). Mange fortellinger - ett liv: Momenter til belysning av narrativ teori. Tidsskrift for sjelesorg, 23 (3), s. 165-179. ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium).
- Halstensen, K. (2014). Når mennesker knytter bånd til Gud -tilknytningsteoriens bidrag til kunnskap om gudsrelasjonens egenart og funksjon. I L. J. Danbolt (Red.), *Religionspsykologi* (s. 113-123). Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-41634-5 (Kompendium)
- Halvorsen, B. E. (2014, 04-04). Jeg tror han ble rammet av en bunnløs, svart tomhet. *A-magasinet*, s. 24-30. Hentet fra http://web.retriever-info.com/services/archive/displayPDF?documentId=055092201404040F4C0F27242CF00CD31AA898EE5EB2A0&serviceId=2

- Henriksen, J.-O. (2013). Åpenbaring, erfaring og teologi. Teologisk tidsskrift, 2 (4), s. 379-395. ISBN/ISSN: 1893-0271. Hentet fra http://www.idunn.no/tt/2013/04/aapenbaring_erfaring_og_teologi
- La Cour, P. (2014). Den religiøse tros udvikling. I L. J. Danbolt (Red.), *Religionspsykologi* (s. 173-187). Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-41634-5 (Kompendium)
- Leenderts, T. A. (2007). *Når glassflaten brister, om brytningen mellom livet og troen.* (2. utg.). Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1095-3

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Holm, V. (2012). *På sporet av noe ekte* . Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 978-82-531-4697-3
- Malm, M. (2003). *De stumme bildene: Om den livslange vandringen fra bilde til virkelighet* . Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 82-531-4453-9/978-82-531-4453-5
- Nouwen, H. J. M. (2014). *Den bortkomne sønn vender hjem* (3. utg.). Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1277-3
- Rimehaug, E. (2013). *Når Gud blir borte* (2. utg utg.). Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 978-82-531-4784-0
- Rimehaug, E. (2007). *Tørsten gir lys: Om åndelig lengsel og modning* . Oslo: Lunde. ISBN/ISSN: 978-82-520-4964-0
- Root, A. (2010). *The promise of despair: The way of the cross as the way of the church* . Nashville, Tenn.: Abingdon Press. ISBN/ISSN: 978-1-426-70062-0
- Søderlind, D. & Aarebrot, S. (2015). *Presten og ateisten* . Oslo: Vårt land : Humanist. ISBN/ISSN: 978-82-8282-104-9

TEOL5580 - Ledelse i kirken og verdibaserte organisasjoner

Emneansvarlig:	Fredrik Saxegaard (Fredrik.Saxegaard@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi 2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Diakoni Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet gir studentene teoretiske perspektiver på kirkelige profesjoners bidrag til samhandling og ledelse. Emnet er informert av nyere teori som vektlegger ledelse som komplekst, fortolkende samspill som bidrar til læringsprosesser omkring en virksomhets identitet og retning. Emnet gir kunnskap om ledelse i lokalmenighet og i verdibaserte institusjoner, og vektlegger særlig teori om ledelse av frivillige, ledelse i/av team, forebygging av konflikt og
strategisk ledelse. Spørsmål om kirkens identitet og vigslet tjeneste belyses. Emnet gir også noe øvelse i samspill i team og i å bli kjent med seg selv i en lederrolle.

Arbeidsform og organisering
Emnet består av forelesninger, seminarundervisning, casebasert gruppearbeid og en overnattingstur (egenandel).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon opp mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten bestå/få godkjent:
- Fremmøte i obligatorisk undervisning, gruppearbeid og overnattingstur, minimum 75 %
- To refleksjonsnotat à 1200-2000 ord, levert til hver runde med gruppearbeid
- Medforfatterskap på faglig rapport fra den ene av to runder med gruppearbeid. Rapporten baseres på refleksjonsnotatene.
- Kortprøve
- Evaluering av emnet, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5580 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold

Emnet gir studentene hjelp til å tolke, og bidra til ledelse i, en større sosial/organisatorisk
sammenheng. Det etableres et teoretisk rammeverk som særlig vektlegger analyse av eget
mandat og egen lederrolle, utvikling av fellesskap og forståelse av identitet og endring.
Emnet disponeres i tre runder, der første og siste sentreres rundt gruppearbeid med case, og andre runde har en overnattingstur som sitt tyngdepunkt.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- God evne til å forstå ledelse i lys av egen profesjonskunnskap (hhv. teologi, diakonivitenskap og utdanningsvitenskap)
- God evne til å analysere en institusjonell/organisatorisk kontekst gjennom å forstå sitt mandat/sin rolle, bidra til utvikling av gode fellesskap, og tolke og utvikle virksomhetens identitet og mål.
- God kunnskap om ledelse i menighet og verdibaserte organisasjoner, med vekt på samspill mellom profesjoner og ledelse av frivillige
- God kunnskap om teamteori og ledelse i/av team
- Kunnskap om kjønn og ledelse
- Kunnskap om strategisk ledelse
- Kunnskap om maktteori, konfliktforebygging og håndtering av konflikt
- Kunnskap om ledelse av læringsprosesser
- Evne til å forstå og utvikle egen ledelses- og samhandlingsatferd i lys av relevant teori

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Askeland, H. (2012). Endringsledelse - muligheter og utfordringer for en kirke i endring: Lederroller, ledelse og kompetansebehov. I E. Birkedal, H. Hegstad & T. S. Lannem (Red.), *Menighetsutvikling i folkekirken: Erfaringer og muligheter* (s. 137-152). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9

- Askeland, H. (2012). Menigheten som organisasjon og trossamfunn: Organisasjonsteoretiske grunnperspektiver og forståelsen av menighet i endring. I E. Birkedal, H. Hegstad & T. S. Lannem (Red.), *Menighetsutvikling i folkekirken: Erfaringer og muligheter* (s. 115-136). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Askeland, H. (2003). Lederskap og kjønn - generelle og kirkelige perspektiv. I *Ledelse i kirken: Artikkelsamling* (s. 144-160). Oslo: Kirkens arbeidsgiverorganisasjon. ISBN/ISSN: 82-7991-506-0 (Kompendium)

- Birkedal, E. (2012). Aktører - prosess - erfaring: Systematisk utviklingsarbeid i et utvalg folkekirkemenigheter. I E. Birkedal, H. Hegstad & T. S. Lannem (Red.), *Menighetsutvikling i folkekirken: Erfaringer og muligheter* (s. 25-50). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Fretheim, K. (Red.) (utkommer 2013). Kap. 2,3,5,8,9. I *Ansatte og frivillige: Endringer i Den norske kirke* .
- Grønhaug, K., Hellesøy, O. H. & Kaufmann, G. (2001).*Ledelse i teori og praksis* (s. 25-71, 93-220, 241-254). Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 82-7674-507-5/978-82-7674-507-8
- Hegstad, H. (2009). *Den virkelige kirke: Bidrag til ekklesiologien* (s. 125-147). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2500-6 (Kompendium)
- Heitmann, J. H. (2010). *Vellykkede organisasjoner* (s. 59-94). Lier: Heitmann PLUS. ISBN/ISSN: 978-82-992147-6-6 (Kompendium)
- Kirkemøtet (2011). Diakontjenesten i kirkens tjenestemønster: Saksfremlegg til Den norske kirkes Kirkemøte 2011. Hentet 2012-05-08 fra http://www.kirken.no/?event=DoLink&famID=169281
- Lannem, T. S. (2012). Like barn leikar best eller gir mangfald mest?. I E. Birkedal, H. Hegstad & T. S. Lannem (Red.), *Menighetsutvikling i folkekirken: Erfaringer og muligheter* (s. 99-114). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Palmer, P. J. (2000). Leading from within. I *Let your life speak: Listening for the voice of vocation* . San Francisco, Calif.: Jossey-Bass. ISBN/ISSN: 0-7879-4735-0 (Kompendium)
- Røsæg, N. A. (1999). Ledelsesstrukturer i NT og den eldste kirke. *Tidsskrift for teologi og kirke*, 70 , s. 3-20. ISBN/ISSN: 0040-7194 (Kompendium).
- Sjøvold, E. (2006). *Teamet: Utvikling, effektivitet og endring i grupper* (s. 23-179, 207-239, 253-294). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-15-00520-9/978-82-15-00520-1

TEOL5610 - Misjon i forandring - hovedspørsmål i missiologien

Emneansvarlig:	Jeppe Bach Nikolajsen (Jeppe.B.Nikolajsen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Religion, Society and Global Issues 2-årige masterprogrammer - Kirkelig undervisning 2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e, liste f

Generell informasjon

Dette emnet vil fokusere på de hovedspørsmål som missiologien arbeider med. De ulike "paradigmer" innen misjonsforståelsen fra oldtiden til i dag vil bli analysert og vurdert med sikte på å møte de utfordringer som kirken står overfor i dagens misjonssituasjon. Dette vil bl. a. innbefatte den teologiske begrunnelse for misjon, misjonal ekklesiologi, misjonens forhold til andre religioner og åndelig konflikt, kontekstualisering, misjonens sosiale engasjement for fattigdom, fred og frigjøring, økumenikk og eskatologi. En vil drøfte de svarene som gis innenfor de store kristne tradisjonene; den ortodokse, katolske, protestantisk økumeniske, evangelikale og pentekostale. Siktemålet er å utvikle en misjonsteologi som både er bibelsk forankret og relevant i vår tids globale kontekst.

Studiepoengreduksjon

Emnet har 5 poengs studiepoengsreduksjon mot MV602.

Studiekrav

Få godkjent en bokrapport (ca. 2000 ord) levert innen en fastsatt frist.
Delta i evaluering av studietilbudet og /eller læringsmiljø dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5610 har skriftlig eksamen (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamenen. Ved skriftlig eksamen anvendes hjelpemidlene beskrevet i Liste E.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- god kunnskap om hvorledes kirken i sin ulike konfesjonelle former har forstått og praktisert sitt misjonsoppdrag opp gjennom historien,
- god kunnskap om misjonens teologiske begrunnelse
- god kunnskap om ulike misjonsparadigmer, de misjonsteologiske hovedspørsmål og den misjonspraksis som kjennetegner vår egen tid,
- kunnskap om de hovedfaktorer i kirke og samfunn som har påvirket kirkens misjonsteologi og misjonspraksis,
- evne til å drøfte og presentere en missiologi for vår tid.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Ahonen, R. A. (2006). *Mission in the new millennium: Theological grounds for world mission* . Helsinki: The Finnish Evangelical Lutheran Mission. ISBN/ISSN: 951-624-335-5
- Bach Nikolajsen, J. . (2015). *The distinctive identity of the Church: A constructive study of the post-Christendom theologies of Lesslie Newbigin and John Howard Yoder* . Eugene, Or.: Pickwick Publications. ISBN/ISSN: 9781498202077
- Bosch, D. J. (2011). *Transforming mission: Paradigm shifts in theology of mission* (20th anniversary utg., nr. no 16, s. 1-55, 79-83, 113-129, 170-519). Maryknoll, N.Y.: Orbis Books. ISBN/ISSN: 9781570759482

TEOL5620 - Spiritualitet mellom øst og vest - kristne trospraksiser og dialog

Emneansvarlig:	Sjur E. Isaksen (Sjur.Isaksen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Dagens sekulære, postmoderne, multikulturelle og multireligiøse virkelighet byr på helt andre utfordringer for Kirken enn for bare 30 år siden. Erfaringer knyttet til religiøse eller spirituelle praksiser har en svært sentral rolle for troende innenfor både religiøse og nyåndelige miljøer. Denne virkeligheten må morgendagens prester forholde seg til og forberede seg på. Emnet skal gi studenten en forståelse av og erfaring med kristne trospraksiser og med religionsdialog, til bruk for egen spiritualitet og i møte med andre religioner og nyåndeligheten.
Undervisning under praksis:
Deltagende praksis: 4 uker på Tao Fung Shan i Hong Kong, et senter for religionsstudier, kristen spiritualitet og dialog, der Karl Ludvig Reichelt og Nordisk buddhistmisjon (i dag Areopagos) fra 30-tallet drev sitt banebrytende arbeid med buddhistiske pilegrimer som målgruppe.
Arbeidsform og organisering:
Undervisning vil skje i seminarform, øvelser og praksis. Praksisperioden er veiledet. Nærmere beskrivelse av praksisopplegg finnes i informasjonshefte for praksisperioden.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering i emnet skal studenten i tilknytning til seminarundervisningen, øvelser og praksis under oppholdet i Hong Kong oppfylle følgende studiekrav:
- Ha godkjent frammøte i undervisningen/praksis (min 75%).
- Delta i meditasjonspraksiser
- Delta i dialog med mennesker av annen tro
- Ha individuelle samtaler for veiledning under praksisperioden
- Levere utkast til faglig essay (3000-4000 ord) med utgangspunkt i ett av delemnene, Essayet skal intergrere deltagerens erfaringer i praksisoppholdet med emnets teori/litteratur.
- Delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL5620 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".

Mål

Innenfor den protestantiske tradisjonen har forkynnelse og undervisning stått sentralt i kirkens oppdrag. I møte med Østens religiøsitet utfordres dette av behovet for å skape en ny form for kristent nærvær, preget av fordypning og medvandring. Hensikten med delemnet er å studere religionsmøtet hos Reichelt og dets aktualitet i dagens multireligiøse og nyåndelige virkelighet. Studentene skal derfor på bakgrunn av studier, refleksjon og erfaringer av det religiøse mangfoldet i Hongkong opparbeide god kjennskap til og bevissthet om måter å møte det økende religiøse mangfoldet og kunne reflektere over overføringsverdien av dette til den flerreligiøse situasjonen i Norge. . I Hongkong har den kristne kirke vokst fram i en kulturell og religiøs smeltedigel. Allerede den tradisjonelle kinesiske religiøse situasjonen, bestående av folketro, buddhisme, taoisme og konfusianisme, kan betraktes som mangfoldig og til en viss grad synkretistisk. Dette mangfoldet har økt etter en økende tilstedeværelse av blant annet kristne, muslimske og hinduistiske grupperinger. I denne situasjonen møter man tilnærming som spenner fra isolasjon via trosforandrende dialog til synkretisme. Hongkong, som en konkret global landsby, er slik en god læringsplattform for å studere og erfare hva det betyr å være kristen og kirke i et mangfoldssamfunn.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- Kunnskap om hovedtrekkene i Reichelts «Buddhistmisjon»
- Grunnleggende ferdighet i ledelse av retreat i tidebønnsramme
- Evne til å reflektere over betydningen av fordypning og medvandring i kristen spiritualitet i dag
- Kjennskap til hovedtrekkene i det religiøse og kulturelle mangfoldet i Hongkong
- Kjennskap til den flerreligiøse situasjonen i Norge
- Evne til å reflektere over forskjellige tilnærminger til å utøve sin tro i et samfunn preget av religiøst mangfold, ut fra egne religionsdialogiske erfaringer og observasjoner.
- Kunnskap om forskjellige strategier og tilnærminger til å være kirke i et flerreligiøst samfunn.
- Evne til å kunne reflektere over overføringsverdien erfaringene fra Hongkong har til situasjonen i Norge

Praksis:
Dialogarbeid: Studentene skal delta i fire dialoger. A) Møte i fast dialogforum i Hongkong. B) Dialog med muslimsk leder. C) Dialog med buddhistmunker. D) Dialog med filippinske hushjelper i Den katolske kirke i Hongkong. I tillegg skal studentene besøke helligsteder knyttet til de forskjellige religionene og oppmerksomt observere hvordan det religiøse mangfoldet preger kirkene og samfunnet i Hongkong.
Retreat m/tidebønn

Meditasjonsbølgen som slo innover vesten fra Østen fra 1960-tallet av vitnet om et stort bortgjemt behov. I dag henter bl.a. helse- og skolevesen innsikter fra buddhistisk mindfulness. Kirken har reagert dels med avvisning og tilbakeholdenhet, dels med å utvikle relevante kristne meditasjonspraksiser. Hensikten med delemnet er å studere hvordan meditasjonspraksisen fører kirken dypere i dens røtter og skaper nye møteplasser med samfunnet og med østlig inspirert samtidsreligiøsitet. Dette skjer mot bakgrunn av en sekularisert samtid som også preges av en skepsis mot dogmer og sannheter som gjør krav på å være enerådende. I denne samtiden lever de immigrerte religioner og nyåndelige miljøene i beste velgående, med sine religiøse og spirituelle praksiser, side om side med både tradisjonell religion og sekularisering. De siste tiårene er det vokst frem nye bevegelser og retninger som tar et oppgjør med en informasjonsmettet kirke, gjennom å legge like mye vekt på rett handling som rett tro, eksemplifisert gjennom Henri Nouwens «Du tenker deg ikke fram til en ny måte å leve på, du lever deg frem til en ny måte å tenke på».

Studenten skal etter fullført emne ha:
- God kunnskap om vår kulturs «spirituelle revolusjon», med sitt fokus på holistisk spiritualitet og dens vektlegging av erfaring fremfor trossystemer, og dens implikasjoner for Kirken.
- Kunnskap om bakgrunnen for post-evangelikale motbevegelser som «Spiritual formation» og «Emerging Church».
- Evne til å reflektere over egen erfaring med Jesusdojo som en «Læring gjennom gjøring»-metode.
- Kunnskap om meditasjonens plass og rolle i kristen spiritualitet
- Grunnleggende ferdighet i kristen dypmeditasjon (Hvordan «prøves» dette?)
- Grunnleggende evne til å reflektere over egne meditasjonserfaringer
- Evne til å reflektere over meditasjon som et møte mellom øst og vest i dagens samfunn

Praksis:
Kristen dypmeditasjon
Lede og delta på en Jesusdojo med unge voksne i Hong Kong

Mål og innhold
Emnet skal gi studenten anledning til å fordype seg i hva kristen spiritualitet kan være i en multireligiøs kontekst, der religion er like mye praksis som kunnskap. Emnet skal gi en praksisforankret forståelse av hvordan kristen meditasjons- og tidebønnspraksis kan være en ressurs i møte med mennesker i vår tid som søker etter meningsfulle uttrykk for sin religiøse søken.

TEOL5630 - Økumenikk: grunnlagsspørsmål og arbeidsformer

Emneansvarlig:	Terje Hegertun (Terje.Hegertun@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Ingen

Generell informasjon

Økumenikk forstås som kirkenes ønske og arbeid for større synlig enhet. Den har mange uttrykksformer og blir oppfattet som en integrert del av kirkens evne til å gi et troverdig vitnesbyrd i verden. Emnet skal gi en grundig innføring i økumenikk som teologisk begrep og vil ta utgangspunkt i de faktisk konfesjonelle forskjeller som preger den verdensvide kirke.
Emnet vil kartlegge hvilke spørsmål som er i spill i den økumeniske grunnlagstenkningen og hvilken rolle de ulike kirkesyn spiller i de økumeniske dialogprosessene. Vi vil se nærmere på hvordan ulike kirker begrunner sitt økumeniske engasjement og hva holdninger som fremmer gjensidig anerkjennelse, forståelse og respekt.
Emnet er opptatt av dynamikken i de økumeniske tilnærmingene og vil se på hva det er som fremmer ¿ og hemmer ¿ arbeidet mot en tydeligere enhet mellom kirkene. Undervisningen vil kritisk tematisere de redskaper og arbeidsformer som har preget økumenikken gjennom de siste 100 år, og vi vil drøfte hvilke alternative tilnærmings- og samarbeidsformer. Emnet vil også se på hvordan endringer i kirkelandskapet, sosialetiske spørsmål og arbeidet for fred og rettferdighet stiller økumenikken overfor nye utfordringer.

TEOL5630 bygger på TEOL2630 og har felles undervisning.

Forkunnskaper
Det vil være en fordel om studenten har gjennomført delemne «konfesjonskunnskap» tilknyttet K1030 eller tilsvarende før man studerer dette emnet.

Arbeidsform og organisering
Undervisningsformen er i hovedsak forelesninger, men det legges også opp til andre former for undervisning, bl.a. ekskursjon, debatt mellom kirkeledere, samt mulighet for en studiereise.

Avsluttende vurdering
Emnet TEOL5630 har skriftlig eksamen (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av eksamen.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til den globale økumeniske historie og aktuelle arbeidsformer
- kjennskap til hvordan samfunnsetiske spørsmål påvirker den økumeniske dialogen
- kjennskap til utvalgte økumeniske samarbeidsavtaler, dialogdokumenter og alternative arbeidsformer og modeller
- god kunnskap om økumeniske grunnlagsspørsmål, herunder forståelsen av kirken som Guds folk og av Jesu bønn om enhet i Joh 17,21
- evne til å reflektere kritisk omkring økumeniske særtrekk ved tre ulike kirkefamilier, den lutherske, katolske og pentekostale, med særlig henblikk på forholdet mellom kirkesyn og økumenisk involvering
- innsikt i hvordan teologisk uenighet og kirkelig mangfold tilrettelegges i møte med andre kristne kirkesamfunn og hva som fremmer en god samtalekultur
- innsikt i begrepet «mutual accountability» som økumenisk holdningsprofil

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- (1997/2006). *Felleserklæring om rettferdiggjørelseslæren*. Oslo: Mellomkirkelig råd.. Hentet fra http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=2022
- (2003). *Charta oecumenica: Takt og tone for samarbeid i Norges kristne råd* (nr. nr 8 [i e 9]). Oslo: Norges kristne råd. ISBN/ISSN: 82-7941-020-1. Hentet nr 8 [i e 9] fra http://www.norgeskristnerad.no/doc//Skriftserie/Charta-ecumenica.pdf
- (2009). *Hva er kirken?: To økumeniske bidrag* (nr. nr 15, s. 3-18). Oslo: Norges kristne råd. ISBN/ISSN: 978-82-7941-032-4
- (1965). *Den katolske kirke og de kristnes enhet: Dekretet "De oecumenismo" vedtatt av Det annet vatikankonsil og promulgert av Pave Paul VI 21.november 1964 ; forord av biskop John W. Gran* . Oslo: St. Olav forlag.
- (1994). *Nådens fellesskap: Rapport fra samtalen mellom Metodistkirken i Norge og Den norske kirke* (s. 4-28). Oslo: Kirkens informasjonstjeneste. ISBN/ISSN: 82-7545-009-8. Hentet fra http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2008012904039
- (1983). *Dåp, nattverd og embete* . [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-0125-5
- Åndens enhet i den fred som binder sammen: Samtaledokument etter dialog med Metodistkirken og Pinsebevgelsen i perioden 2008-2011. Hentet 2013-02-12 fra

http://www.metodistkirken.no/hoved/_service/33447/download/id/29734/name/Samtaledokument+med+pinsevennene.pdf
- Fotland, R. G. (2008). The southern phace of Christianity: The contribution of the global south to the church in the global north. I T. e. a. Engelsviken (Red.), *Mission to the world: Communicating the Gospel in the 21st century: Essays in honour of Knud Jørgensen* (s. 215-229). Oxford: Regnum. ISBN/ISSN: 978-1-870345-64-4 (Kompendium)
- Fretheim, K. (2012). The power of invitation: The moral discourse of Kairos Palestine. Dialog, 51 (2), s. 135-144. ISBN/ISSN: 0012-2033. Hentet fra http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1540-6385.2012.00670.x/abstract
- Hegertun, T. (2008). Pinsebevegelsen og økumenikk. I K. O. Sannes & E. Grandhagen (Red.), *Med Kristus til jordens ender: Festskrift til Tormod Engelsviken* (s. 155-164). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2334-7 (Kompendium)

- Hegstad, H. (2010). Fra konfesjonalisme til differensiert konsensus: Refleksjoner om luthersk teologi i en økumenisk kontekst. I T. Austad, T. Engelsviken & L. Østnor (Red.)
, *Kirkens bekjennelse i historisk og aktuelt perspektiv* (s. 199-209). Trondheim: Tapir akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-519-2512-9 (Kompendium)
- Hegstad, H. (2009). *Den virkelige kirke: Bidrag til ekklesiologien* (s. 177-198). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2500-6
- Jenkins, P. (2011). *The next Christendom: The coming of global Christianity* (3. utg., s. 101-133). New York: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 978-0-19-976746-5 (Kompendium). Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/MF:default_scope:BIBSYS_ILS71476410540002201
- Jones, S. R. (2009). The Global Christian Forum: A narrative history. I H. v. Beek (Red.), *Revisioning Christian unity: Journeying with Jesus Christ, the reconciler at the global Christian forum, Limuru, November 2007* (s. 3-36). Oxford: Regnum. ISBN/ISSN: 9781870345743/1870345746 (Kompendium)
- Jonson, J. (2008). *Ekumenik på världens villkor: Kyrkornas världsråd i den ekumeniska rörelsen efter Uppsala 68* . Stockholm: Verbum. ISBN/ISSN: 978-91-526-3158-4
- Kasper, W. (2005). *Enhetens sakarament: Eukaristi og kirke* (103 s.). Oslo: St. Olav forlag. ISBN/ISSN: 82-7024-179-2
- Murray, P. D. (Red.) (2008). *Receptive ecumenism and the call to Catholic learning: Exploring a way for contemporary ecumenism* (IX-XV, 3-51, 78-88). Oxford: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 978-0-19-921645-1
- Robeck, C. M. (1999). Pentecostalism and ecumenism in a pluralistic world. I M. W. Dempster, B. D. Klaus & D. Petersen (Red.), *The Globalization of pentecostalism: A religion made to travel* (s. 338-362). Oxford: Regnum. ISBN/ISSN: 1-870345-29-0 (Kompendium)
- Tjørhom, O. (2005). *Kirkens enhet - for at verden skal se og tro: En innføring i økumenisk tenkning* (s. 9-116). [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-1041-6
- Tveit, O. F. (2001). *Mutual accountability as ecumenical attitude: A study in ecumenical ecclesiology based on Faith and Order texts 1948-1998* (s. 208-311). Oslo ,: [The Norwegian Lutheran School of Theology]. (Kompendium)
- Veiteberg, A. (Red.) (2010). *Et sannhetens øyeblikk: Kairos Palestina* . Oslo: Stiftelsen Karibu. ISBN/ISSN: 978-82-7545-094-2. Hentet fra http://www.kui.no/doc/Kairos%20Palestina%20%28endelig%29.pdf

TEOL5710 - Fra tekst til preken: Hermeneutiske og homiletiske perspektiver

Emneansvarlig:	Tron Fagermoen (Tron.Fagermoen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet vil dyktiggjøre studenter til å reflektere over/integrere hermeneutiske, bibelfaglige, systematiske og homiletiske elementer i prekenarbeidet. Emnet vil bidra til økt prekenhistorisk kunnskap og bevissthet.
Det forutsettes at studenter har gjennomført TEOL2110, TEOL2210 og TEOL2510 eller tilsvarende på forhånd
Emnet er tverrfaglig og består av elementer fra GT, NT, KH, ST/hermeneutikk og homiletikk.
Emnet er et kjerneemne i studieprogrammet Profesjonsstudiet i teologi - høyere grad.

Arbeidsform og organisering
Emnet har følgende undervisningsformer:
- Prekenverksted: Innføring i homiletisk metode
- Innføring i prekenbeskrivelse.
- Forelesninger i prekenhistorie.
- Ressursforelesninger mellom hvert seminar: Drøfting av prekenteksten; forelesning over relevant tema.
- Prekenseminar.
- Prekenseminarene, prekenverkstedet og innføringen i beskrivelse er obligatoriske.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten, i tilknytning til undervisningen:
- få godkjent fremmøte og deltakelse i deler av undervisningen: Seminarene (kun gyldig fraværsgrunn godkjennes, og godkjent fravær maks 75 %), innføringskursene og avsluttende tverrfaglig sesjon (krav om 75 % oppmøte).
- levere og få godkjent preken som holdes i seminargruppen (se mal i emneark)
- levere og få godkjent refleksjonsnotat på inntil 2500 ord om egen prekenprosess (se mal i emneark).
- levere og få godkjent egne tekster med beskrivelse/evaluering av medstudenters prekener (se mal i emneark)
- besvare og få godkjent 2 timers kortprøve
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

TEOL5710 Fra tekst til preken vurderes med fortløpende godkjenning av godkjente studiekrav. Emnet vurderes til "bestått"/"ikke bestått".
Ny eller utsatt eksamen arrangeres normalt ikke.

Mål og innhold

TEOL5710 sikter mot å gi en innføring og oppøving i å lese tekst og hermeneutisk refleksjon, både mer allment og i tilknytning til konkret arbeid med bibeltekster og prekener. Emnet vil videre bidra til refleksjon og praktisk øving i hele arbeidsprosessen fra tekst til preken, inkludert det retoriske og språklige arbeidet - og bidra til at studenten utvikler bevissthet og et saksvarende språk for denne arbeidsprosessen. Emnet sikter mot å virke integrerende mellom de ulike fagdisiplinene. Hver på sin måte skal de utruste teologen til kreativt og ansvarlig arbeid med tekster i forkynnelsen.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god evne til å integrere hermeneutiske, eksegetiske, systematiske, og homiletiske problemstillinger i arbeid med bibeltekster,
- god kunnskap om aspekter ved filosofisk og bibelsk hermeneutikk
- god evne til å beskrive prekener fra et performativt, retorisk og et teologisk, perspektiv
- kunnskap om et utvalg epoker innen prekenhistorien
- evne til å reflektere over prosessen fra tekstlesning til prekenidé og prekenutforming

Merknad til litteraturlisten

Studentene må legge opp ca 20 sider med kommentarstoff/annet relevant stoff til den bibelteksten de skal preke over. Liste over mulige titler kommer i emnearket.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Allen, R. J. (2004). *Hearing the sermon: Relationship, content, feeling* (s. 5-17). St. Louis, Mo.: Chalice Press. ISBN/ISSN: 0827205015 (Kompendium)
- Brueggemann, W. (2005). An imaginative "or". I D. Day, J. Astley & L. J. Francis (Red.), *A Reader on preaching: Making connections* (s . 51-64). Aldershot: Ashgate. ISBN/ISSN: 0-7546-5009-x/0-7546-5003-0 (Kompendium)
- Edwards, O. C. (2004). *A history of preaching* (s. 3-26, 100-121, 125-130, 210-238, 798-827). Nashville, Tenn.: Abingdon Press. ISBN/ISSN: 0-687-03864-2 (Kompendium)
- Green, J. B. & Pasquarello, M. (Red.) (2003). *Narrative reading, narrative preaching: Reuniting New Testament interpretation and proclamation* (s. 11-36). Grand Rapids, Mich.: Baker Academic. ISBN/ISSN: 0-8010-2721-7 (Kompendium)
- Hilkert, M. C. (1997). *Naming grace: Preaching and the sacramental imagination* (s. 71-88). New York: Continuum. ISBN/ISSN: 0-8264-1060-x (Kompendium)
- Jakobsen, R. N. & Øierud, G. L. (2009)*Prekenbeskrivelse: Forstå - formidle - forbedre - forkynne* (s. 15-120). Oslo: Høyskoleforlaget. ISBN/ISSN: 978-82-7634-830-9
- Lischer, R. (1992). *A theology of preaching: The dynamics of the Gospel* (Rev. utg., s. 30-47). Durham, N.C.: Labyrinth. ISBN/ISSN: 0-939464-53-5 (Kompendium)
- Long, T. G. (2005). *The witness of preaching* (2. utg., s. 9-188). Louisville, Ky.: Westminster/John Knox. ISBN/ISSN: 0-664-22943-3
- Nørager Pedersen, A. F. (1980). *Prædikenens idéhistorie* (s. 117-149). København: Gyldendal. ISBN/ISSN: 87-01-90481-7 (Kompendium)
- Schumacher, J. (Red.) *Et utvalg prekener* . (Kompendium)
- Westphal, M. (2009). *Whose community? which interpretation?: Philosophical hermeneutics for the church* (s. 17-156). Grand Rapids, Mich.: Baker Academic. ISBN/ISSN: 978-0-8010-3147-2
- Wetlesen, J. (1983). Samtale med tekster i lys av Gadamers hermeneutikk. Norsk filosofisk tidsskrift, 18 , s. 219-244. (Kompendium).

TEOL6110 - Hebraisk fordypning

Emneansvarlig:	Andrew Donald Wergeland (Andrew.Wergeland@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d2

Generell informasjon

Dette fordjupingsemnet rettar seg mot studentar som er motiverte for å auke sine evner til å arbeide fagleg - både språkleg og tekstkritisk - med bibelske tekstar på hebraisk. Omfanget av tekstpensum er på ca. 12 sider hebraisk tekst. Det er sperre mot å velje tekstar til fordjupingsemnet frå TEOL1120. Emnet har to delemne: A. Hebraisk språk (6 stp), B. Gammaltestamentleg tekstkritikk (4 stp).

Arbeidsform og organisering
Emnet organiserast som ein kombinasjon av forelesing og seminararbeid der gruppa les og analyserer tekst saman eller jobbar med ulike tekstkritiske kasus.

Forkunnskaper: For å melde seg opp i emnet må studenten ha avlagt eksamen i TEOL1110 og TEOL1120 eller tilsvarande.

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- delta i evaluering av studietilbodet dersom tilbodet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering
Emnet har skriftleg prøve (6 timar) som eksamensform. For å få avsluttande vurdering, må studenten innan fastsette fristar ha oppfylt studiekravet. Karakteren (A-F) setjast på grunnlag av den skriftlege eksamenen.

Mål

DELEMNE A: HEBRAISK SPRÅK (6 STP)
Gjennom å lese og analysere ulike typar hebraisk tekst, m.a. inskripsjonar, tidleg bibelsk poesi, standar bibelhebraisk, sein bibelhebraisk, bibelarameisk og Qumran-hebraisk, blir studentane betre kjent med hebraisk grammatikk - både morfologi og syntaks. Dette krev bruk av dei større referansegrammatikkane som har blitt standard innanfor faget.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- grundig kunnskap om bibelhebraisk grammatikk,
- god evne til å gjere språkleg eksegese på hebraiske tekstar frå Det gamle testamente.

DELEMNE B: GAMMALTESTAMENTLEG TEKSTKRITIKK (4 STP)
Tekstane i Det gamle testamente ser ut til å ha blitt til på ulike måtar og til dels over lang tid. Å bli kjent med tekstane - både utviklinga deira og den noverande tilstanden deira - er målet for dette delemnet.

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha
- grundig kunnskap om gammaltestamentleg tekstkritikk,
- god evne til å gi ei tekstkritisk evaluering av hebraiske tekstar frå Det gamle testamente.

TEOL6111 - Hebraisk språk og gammeltestamentlig tekstkritikk

Emneansvarlig:	Andrew Donald Wergeland (Andrew.Wergeland@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig – Emnet går generelt om våren.)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste g

Generell informasjon

Dette fordypningsemnet retter seg mot studenter som er motiverte for å øke sine evner til å arbeide faglig med bibelske og utenombibelske tekster på hebraisk. Omfanget av tekstpensum er på ca. 8 sider hebraisk og/eller arameisk tekst og det er ulike pensumvarianter. Det er sperre mot å velge tekstar til særemnet fra HE151 og HE152.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tar emnet sammen med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:

Med GT618 Hebraisk språk reduseres dette emnet med 5 stp.
Med GT601 Hebraisk språk reduseres dette emnet med 5 stp.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har skriftlig eksamen (4 timer) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne.
Dersom emnet velges som en del av TEOL5120, gjelder andre studiekrav og evalueringsformer; se emnebeskrivelsen/-arket for TEOL5120.

Mål og innhold

Studenten skal -ha utdypende kunnskap om teksthistorien til den hebraiske bibelen og egenarten i gammeltestamentlig tekstkritikk,-ha utdypende kunnskap om den hebraiske grammatikken, -ha evne til å arbeide språklig med et bredere utvalg av bibelske og/eller utenom-bibelske tekster.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Bartholdy, H. (2003). *Håndbog i gammeltestamentlig tekstkritik* (s. 11-39, 55-74, 113-124). København: Det Danske Bibelselskab. ISBN/ISSN: 87-7523-479-3
- Tov, E. (2012). *Textual criticism of the Hebrew Bible* (3. utg., s. 115-127, 155-219, 263-282). Minneapolis, Minn.: Fortress Press. ISBN/ISSN: 978-0-8006-9664-1

TEOL6134 - Hva er visdom og hvem er vise? Visdomslitteratur i Det gamle testamente

Emneansvarlig:	Ingunn Aadland (Ingunn.Aadland@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

Visdomstradisjonen og visdomstekster som er relatert til den er rikt bevitnet i den gamle For-Orienten og i Det gamle testamente. I GT står bøker som Ordspråkene, Job og Forkynneren i sentrum. I tillegg er Sirak og Visdommens bok, som stammer fra mellomtestamentlig tid, relevante. Men i tillegg til disse enkeltbøker har visdomstradisjonen preget store deler av de gammeltestamentlige skriftene, ikke minst Genesis og Salmenes bok.

Visdommen viser seg i tekstene som livskunnskap og livsordning. Visdomslitteratur er en del av en "diskusjonslitteratur", som stiller spørsmål til de gamle tradisjonene, ja, til Gud. Visdom er noe som skulle prege menneskers hjerter, men visdommen dukker også opp personifisert som en kvinne, som roper på mennesker for at de skal forstå.

Alle disse aspektene skal bli diskutert på grunnlag av utvalgte tekster.

I dette emnet settes fokus på:
- Visdom og livskunnskap - formidlet via lærer og foreldre.
- Visdomsskoler som samler tekster for teologisk refleksjon.
- Visdomslitteratur som diskusjonslitteratur.
- Den personifiserte visdommen.

Dette fordypningsemnet kan inngå som delemne D (5 stp) i TEOL5120 "Det gamle testamente: Skriftene og valgfritt fordypningsemne" (10 stp).

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen
- delta i evaluering av studietilbudet dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL6134 har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av skriftlig eksamen.

Mål og innhold

Mål og innhold
Studentene skal etter fullført emne ha
- kunnskap om utviklingen av visdomstradisjonen i GT
- god kunnskap om visdomsteologien
- kjennskap til visdomstenkning og visdomsmateriale i den gamle For-Orienten
- ferdighet i å tolke følgende utvalgte poetiske tekster i norsk oversettelse: Ordsp 6:20-33; 8-9; Job 8; 16:11-22; 30:20-22; 38; 40:1-5; 42:1-6; Fork 3; 5:9-19; Sirak 24.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Perdue, L. G. (2007). *Wisdom literature: A theological history* . Louisville: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-22919-0/978-0-664-22919-1

TEOL6135 - Studieopphold i Jerusalem

Emneansvarlig:	Karl William Weyde (Karl.W.Weyde@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et fordypningsemne med vekt på Jerusalem i gammeltestamentlig tid. Byens historiske og teologiske betydning vil bli belyst ved studier av utvalgte tekster i Det gamle testamente og apokryfene. Annet materiale fra For-Orienten og arkeologiske funn vil også utgjøre et viktig grunnlag for studiet. I ekskursjonsuken vil andre viktige steder i Israels historie i gammeltestamentlig tid stå i fokus.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
¿ ha godkjent deltakelse på undervisningen og ekskursjoner under studieoppholdet
¿ levere og få godkjent utkast til individuell skriftlig oppgave (2800-4000 ord) med utgangspunkt i emnets pensum. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal inneholde en fullt utskrevet innledning med problemstilling, omtale av materiale og framgangsmåte, og disposisjon.
¿ delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL6135 har individuell skriftlig oppgave som eksamensform. For å få avsluttende vurdering må studenten levere oppgaven innen angitt frist. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av individuell skriftlig oppgave.
For studenter som tar fordypningsemnet TEOL6135 som del av TEOL5120, vil den individuelle skriftlige oppgaven som leveres i rammen av TEOL6135 også gjelde som individuell skriftlig oppgave i rammen av TEOL5120. Se forøvrig bestemmelsene under avsluttende vurdering for TEOL5120.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kunnskap om Jerusalems geografi, topografi og historiske og teologiske betydning
- kunnskap om nyere arkeologiske funn knyttet til Jerusalem og andre viktige steder i GT
- god evne til å knytte denne kunnskapen til studiet av utvalgte tekster

Utvalgte tekster
1. David erobrer Sion/Jerusalem: 2 Sam 5,6-12 og Salme 132 (hebraisk)
2. Gud og templet: 1 Kongebok 8 (oversettelse)
3. Kong Hiskia og beleiringen og redningen av Jerusalem: 2 Kongebok 18¿20 (oversettelse) og tekster fra "Ancient Near Eastern texts relating to the Old Testament" (ANET)
4. Tekster fra Jesaja; 2,1-5; 6:1-13; 25,6-9; 51:1-12; 64; 65,17-25; (oversettelse)
5. Gjenoppbyggingen av templet: Haggai 1-2 (oversettelse) og Hag 1,4 og 2,9 (hebraisk)
6. Gjenoppbyggingen av Jerusalems murer og kulten: Neh 6,1-7,4 og Nehemja 8 (oversettelse)
7. Profaneringen og gjeninnvielsen av templet i Makkabéertiden. Utstyret til templet: 1 Makk 1,54-64 og 1 Makk 4,36-61 (oversettelse)
8. Templet og kulten i Qumran; Tempelrullen fra Qumran

Merknad til litteraturlisten

Litteratur (under) uten sidehenvisning er å anse som referanselitteratur. Det vil si: I kommentarer studeres innledningsdelen og de sidene som kommenterer pensumtekstene. Tilsvarende studeres hos Miller/Hayes, Pritchard, VanderKam og Yadin de sidene som er relevante for det temaet / de temaene som det undervises i.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Finkelstein, L. (2008). Jerusalem in the Persian and early hellenistic period and the wall of Nehemiah. Journal for the study of the Old Testament, 32 (4), s. 501-520. ISBN/ISSN: 1476-6728. Hentet 2012-04-17 fra http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0001666642&site=ehost-live
- Goldstein, J. A. (1976). *I Maccabees a new translation with introduction and commentary* . Garden City, N.Y.: Doubleday. ISBN/ISSN: 0-385-08533-8
- Hess, R. S. (1999). Hezekiah and Senacherib in 2 Kings 18-20. I R. S. Hess & G. J. Wenham (Red.), *Zion, city of our God* (s. 23-41). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-4426-x/978-0-8028-4426-2
- Holladay, W. L. & Hanson, P. D. (1989). *Jeremiah 2: A commentary on the Book of the Prophet Jeremiah, chapters 26-52* . Minneapolis: Fortress Press. ISBN/ISSN: 0-8006-6022-6
- Levine, L. I. (2002). From Cyrus to the Hasmoneas. I *Jerusalem: Portrait of the city in the second temple period (538 B.C.E. - 70 C.E.)* (s . 3-148). Philadelphia, Pa.: Jewish Publication Society in cooperation with The Jewish Theological Saminary of America. ISBN/ISSN: 0-8276-0750-4
- Meyers, E. M. & Meyers, C. L. (1987). *Haggai, Zechariah 1-8* . New York: Doubleday. ISBN/ISSN: 0-385-14482-2
- Miller, J. M. & Hayes, J. H. (2006). *A history of ancient Israel and Judah* (2 utg.). Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-22358-3/978-0-664-22358-8
- Pritchard, J. B. (1969). *Ancient Near Eastern texts relating to the Old Testament* . Princeton, N.J.: Princeton Univ.Press. ISBN/ISSN: 0-691-03503-2
- Ussishkin, D. (1995). The water systems of Jerusalem during Hezekiah's reign. I S. Timm, H. Donner & M. Weippert (Red.), *Meilenstein: Festgabe für Herbert Donner zum 16. Februar 1995* (s. 289-307). Wiesbaden ,: Harrassowitz. ISBN/ISSN: 3-447-03713-x
- Vanderkam, J. C. (2010). *The Dead Sea scrolls today* (2. utg.). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-6435-x/978-0-8028-6435-2
- Weyde, K. W. (2004). *The appointed festivals of YHWH: The festival calendar in Leviticus 23 and the sukk@ôt Festival in other Biblical texts* (s. 147-162). Tübingen: Mohr Siebeck. ISBN/ISSN: 3-16-148262-x
- Yadin, Y. (1983). *Introduction* (Vol. I). Jerusalem: The Israel Exploration Society.

TEOL6136 - Jerusalem: historie og teologi

Emneansvarlig:	Karl William Weyde (Karl.W.Weyde@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon

I dag er Jerusalem en hellig by for tre verdensreligioner. Hva gjør denne mer enn 3000 år gamle byen så spesiell at mennesker er villig til å leve og dø for den? I dette fordypningsemnet vil vi belyse dette spørsmålet ved å drøfte hendelser som ga Jerusalem en stadig økende betydning i gammeltestamentlig tid fram til Jesu tid.
Men Det gamle testamentet skildrer ikke bare Jerusalem som en politisk by. Tempelet og Guds nærvær i det lar Jerusalem stå fram som en teologisk enestående by. Dette kommer til uttrykk i at tekster i GT utviklet et spesielt språk, ofte med en variert billedbruk, for å vise nærheten mellom Gud og byen. Hvilken teologi uttrykker denne billedbruken?

Emnet vil fokusere på:
- Jerusalems historie, spesielt under kongene David og Hiskia og i persisk tid.
- Arkeologiske funn i Jerusalem, spesielt Davidsbyen og Hiskia-tunnelen
- Salomos tempel, det etter-eksilske tempelet og Herodes' tempel
- Personifikasjon av byen i Det gamle testamentet og Den gamle orienten

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudene og eventuelt læringsmiljø dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester.

Avsluttende vurdering

Emnet har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. For å kunne få avsluttende vurdering, må studenten innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av skriftlig eksamen. Dersom emnet velges som en del av TEOL5120, vil eksamensformen følge den avsluttende vurdering på TEOL5120. For nærmere informasjon, se TEOL5120.

Mål og innhold

Studentene skal etter å ha fullført dette emnet ha
- kunnskap om forbindelsen mellom geografi, arkeologi, tekst og teologi
- grundig kunnskap om Jerusalems historie i bibelsk tid fram mot Jesu tid
- kjennskap til konstruksjonen av de tre templene og deres teologiske betydning
- ferdighet i å arbeide med billedbruken i Jerusalem-tekstene i GT

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Clements, R. E. (1965). *God and temple* (s. 40-62). Oxford: Basil Blackwell.
- Fitzgerald, A. (1972). Mythological background for the presentation of Jerusalem as a queen and false worship as adultery in the OT. The Catholic Biblical quarterly, 34 , s. 403-416. ISBN/ISSN: 0008-7912. Hentet fra http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0000730696&site=ehost-live
- Fritz, V. (1995). *The city in ancient Israel* (nr. 29, s. 11-17, 121-128, 136-189). Sheffield: Sheffield Academic Press. ISBN/ISSN: 1-85075-477-2
- Hess, R. S. (1999). Hezekiah and Senacherib in 2 Kings 18-20. I R. S. Hess & G. J. Wenham (Red.), *Zion, city of our God* (s. 23-41). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-4426-x/978-0-8028-4426-2
- Kartveit, M. (2001). Sions dotter. Tidsskrift for teologi og kirke, 72 , s. 97-112. ISBN/ISSN: 0040-7194.
- Levine, L. I. (2002). From Cyrus to the Hasmoneas. I *Jerusalem: Portrait of the city in the second temple period (538 B.C.E. - 70 C.E.)* (s . 3-148). Philadelphia, Pa.: Jewish Publication Society in cooperation with The Jewish Theological Saminary of America. ISBN/ISSN: 0-8276-0750-4
- Meyers, C. (1992). Jerusalem and Zion after the exile: The evidence of first Zechariah. I M. Fishbane, E. Tov & W. W. Fields (Red.), *Sha'are i Talmon: Studies in the Bible, Qumran, and the Ancient Near East presented to Shemaryahu Talmon* (s. 121-135). Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns. ISBN/ISSN: 0-931464-61-7
- Miller, J. M. & Hayes, J. H. (2006). Kap. 6-7, 9, 13-14, 16. I *A history of ancient Israel and Judah* (2. utg.). Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-22358-3/978-0-664-22358-8
- Monson, J. M. (1999). The temple of Solomon: Heart of Jerusalem. I R. S. Hess & G. J. Wenham (Red.), *Zion, city of our God* (s. 1-22). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-4426-x/978-0-8028-4426-2
- Porteous, N. (1961). Jerusalem - Zion: The growth of a symbol. I A. Kuschke (Red.),

Verbannung und Heimkehr: Beiträge zur Geschichte und Theologie Israels im 6. und 5. Jahrhundert v. Chr.: Wilhelm Rudolph zum 70. Geburtstage (s. 235-252). Tübingen: J.C.B. Mohr.
- Reich, R. (2011). *Excavating the city of David: Where Jerusalem's history began* . Jerusalem: Israel Exploration Society. ISBN/ISSN: 9789652210821
- Smelik, K. A. D. (1991). *Writings from Ancient Israel: A handbook of historical and religious documents* . Edinburgh: Clark. ISBN/ISSN: 0-567-09593-2

TEOL6191 - Åpent fordypningsemne i GT

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 - 100 sider per studiepoeng.

Avsluttende vurdering
Emnet TEOL6191 har skriftlig eksamen (4 timer) som vurderingsform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av denne skriftlig eksamen.

TEOL6192 - Åpent fordypningsemne i GT

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste d

TEOL6233 - Jesu oppstandelse - tekster, fortolkning og hermeneutikk

Emneansvarlig:	Karl Olav Sandnes (Karl.O.Sandnes@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Jesu oppstandelse er et kjernepunkt i kristen tro. De første Jesus-etterfølgernes erfaringer med den oppstandne Jesus Kristus var avgjørende for det fromhetslivet og den teologiske refleksjonen som vokste frem i det første århundre. Emnet behandler sentrale oppstandelsestekster i Det nye testamente og drøfter hvordan Jesu oppstandelse forstås, og
hvilken betydning den har ifølge tekstene. I denne sammenheng tematiseres også forholdet mellom Jesu oppstandelse og den allmenne oppstandelse ved Jesu gjenkomst. Emnet drøfter også spørsmålet om Jesu oppstandelse som historisk hendelse og vurderer NTs oppstandelsestro i rammen av tidlig-kristen teologi mer generelt samt i lys av antikk diskurs
om kropp og oppstandelse. Emnet drøfter også hermeneutiske og aktuelle teologiske spørsmål knyttet til Jesu oppstandelse.

Studiekrav

Studenten skal for å få avsluttende vurdering og i tilknytning til undervisningen:
- delta i evaluering av studietilbudet dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har skriftlig eksamen (4 timer) som eksamensform. For å få avsluttende vurdering, må studenten ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av skriftlig eksamen.

Mål og innhold

Studenten skal (etter fullført emne) ha:
- grundig kjennskap til oppstandelsesberetningene i evangeliene, hvorav følgende studeres på grunnlag av den greske teksten: Mark 16,1-7; Luk 24,13-35; Joh 20,1-31
- grundig kjennskap til oppstandelsens betydning hos Paulus, hvor følgende tekster studeres på grunnlag av den greske teksten: 1 Kor 15,1-11. 34-50
- god kjennskap til diskursen om oppstandelsen i de nytestamentlige skrifter, og kjennskap til antikk diskurs om kropp og oppstandelse på grunnlag av følgende tekster som leses i oversettelse: 2 Makk 7; NHC 1.4 (The Treatise on Resurrection) ; Origenes, Contra Celsum 2.55; 5.14.
- kjennskap til hermeneutiske og aktuelle teologiske problemstillinger knyttet til troen på Jesu oppstandelse

TEOL6236 - Studieopphold i Jerusalem

Emneansvarlig:	Morten Hørning Jensen (Morten.H.Jensen@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et fordypningsemne (5 stp) med fokus på Jesus i lys av topografi, geografi, kultur og arkeologi i "det hellige land". Samspillet mellom tekster, på gresk og i oversettelse, Jesu samtid og kontekst bidrar til en bedre forståelse av hvem han var. Emnet forutsetter deltagelse på studieopphold i Jerusalem.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- ha godkjent deltakelse på undervisningen og ekskursjoner under studieoppholdet
- levere og få godkjent utkast til individuell skriftlig oppgave (2800-4000 ord) med utgangspunkt i emnets pensum. Tema avtales med faglærer. Utkastet skal inneholde en fullt utskrevet innledning med problemstilling, omtale av materiale og framgangsmåte, og disposisjon.
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL6236 har individuell skriftlig oppgave som eksamensform. For å få avsluttende vurdering må studenten levere oppgaven innen angitt frist. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av individuell skriftlig oppgave.

For studenter som tar fordypningsemnet TEOL6236 som del av TEOL5220, vil den individuelle skriftlige oppgaven som leveres i rammen av TEOL6236 også gjelde som individuell skriftlig oppgave i rammen av TEOL5220. Se forøvrig bestemmelsene under avsluttende vurdering for TEOL5220.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne ha:
- fortrolighet med geografi, topografi og samtidig kontekst som bakgrunn for å forstå evangelienes fortellinger om Jesus
- kunnskap om nyere arkeologiske funn av relevans for spørsmålet om historiens Jesus, og til debatt om fortolkning av arkeologiske funn
- god evne til å knytte denne kunnskapen til lesing av evangeliene, og i særdeleshet til et utvalg av tekster som leses på gresk (Mark 4,35-41; 11; Joh 18-21; Apg 10; 24)

Tekster i oversettelse
Josefus om "tegnprofetene": Jødenes historie 20.5.1 (=97-99); 20.8.6 (=169-172); Den jødiske krig 2.13.4-6 (=259-263)
Josefus om de religiøse grupper: Jødenes historie 18.1.2-6 (=11-25)
Josefus om Jerusalems fall: Den jødiske krig 6.5.2-6.1 (=281-322); 6.8.5-10.1 (=403-442)

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Arav, R. & Shanks, H. (2006). *Where Christianity was born: A collection from the Biblical Archaeology Society* . Washington D.C.: Biblical Archaeology Society. ISBN/ISSN: 1-880317-85-0/978-1-88031-785-3
- Charlesworth, J. H. (2006). *Jesus and archaeology* (s. 11-63, 523-618). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-4880-x/978-0-8028-4880-2
- McRay, J. (1991). *Archaeology and the New Testament* (s. 17-34, 65-74, 153-222). Grand Rapids, Mich.: Baker Book House. ISBN/ISSN: 0-8010-6267-5/978-0-8010-6267-4
- Van Voorst, R. E. (2000). *Jesus outside the New Testament: An introduction to the ancient evidence* (s. 81-122). Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-4368-9

TEOL6291 - Åpent fordypningsemne i NT:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Mål og innhold

Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

TEOL6292 - Åpent fordypningsemne i NT:

Emneansvarlig:	Ole Jakob Filtvedt (Ole.J.Filtvedt@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon
Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 - 100 sider per studiepoeng.

TEOL6322 - Oldkirken: Enhet og mangfold, ortodoksi og heresi

Emneansvarlig:	John Wayne Kaufman (John.W.Kaufman@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Kristen tro har helt fra starten av vært preget av mangfold, og i dette mangfoldet har ortodoks og kjettersk lære blitt definert i forhold til hverandre. Bekjennelsesdannelsen og fastsettelsen av de trinitariske og kristologiske dogmene fra det 4. århundre og fremover er velkjente emner innen dette feltet. Forholdet mellom ortodoksi og heresi i det 2. og 3. århundre, i tiden før de økumeniske kirkemøtene, er også et svært viktig tema og har vært gjenstand for stor debatt og ulike tolkninger i den senere tiden. Dette emnet har som mål å gi kunnskap om hvilke former for kristendom som gjorde seg gjeldende særlig i det 2. århundret, og å gi en grundig innføring i fagdebatten om forholdet mellom ortodoksi og heresi i den før-nikenske kirken.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet har skriftlig eksamen (6 timer) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av skriftlig eksamen.

Mål og innhold

Etter fullført emne skal studenten ha:
- kunnskap om ulike former for kristendom i det 2. århundre.
- grundig kunnskap om fagdebatten og ulike tolkningsmodeller for forholdet mellom ortodoksi og heresi i den tidlige kirken.
- evne til å reflektere over kirkens historieforståelse i ulike epoker og dens vektlegging av alder og kontinuitet fremfor endring.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Bingham, D. J. (2006). Development and diversity in early Christianity. Journal of the Evangelical Theological Society, 49 (1), s. 45-66. ISBN/ISSN: 0360-8808. Hentet fra http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0001512188&site=ehost-live
- Ehrman, B. D. (2003). Introduction; Part two; Part three. I *Lost Christianities: The battles for scripture and the faiths we never knew* (s. 1-7, 91-257). Oxford: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 0-19-514183-0/0-19-518249-9/978-0-19-514183-2/978-0-19-518249-1
- Hultgren, A. J. (2004). *The rise of normative Christianity* . Eugene, Or.: Wipf & Stock. ISBN/ISSN: 1-59244-738-4
- Kaufman, J. (2011). Diverging trajectories or emerging mainstream?: Unity and diversity in second century Christianity. I R. Hvalvik & J. Kaufman (Red.), *Among Jews, Gentiles and Christians in Antiquity and the Middle Ages: Studies in honour of professor Oskar Skarsaune on his 65th birthday* (s. 113-128). Trondheim: Tapir Academic Press. ISBN/ISSN: 978-82-519-2789-5/2312
- King, K. L. (2008). Which early Christianity?. I S. A. Harvey & D. G. Hunter (Red.), *The Oxford handbook of early Christian studies* (s. 6-84). Oxford: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 978-0-19-927156-6
- Köstenberger, A. J. & Kruger, M. J. (2010). Introduction; Part 1; Concluding appeal. I *The heresy of orthodoxy: How contemporary culture's fascination with diversity has reshaped our understanding of early Christianity* (15-19; 23-101; 233-235). Apollos. ISBN/ISSN: 9781844744466
- Stark, R. (1996). *The rise of Christianity: A sociologist reconsiders history* . Princeton, N.J.: Princeton University Press. ISBN/ISSN: 0-691-02749-8/0-06-067701-5
- Thomassen, E. (1995). Ortodoksi og heterodoksi i det andre århundrets Roma. I S. Rubenson (Red.), *Föreläsningar hållna vid det fjärde Nordiska patristikermötet i Lund, 17-20 augusti 1993* (nr. 44, s. 39-55). Lund: Teologiska institutionen i Lund.
- Wilken, R. L. (1981). Diversity and unity in early Christianity. Second century, 1 , s. 101-110. ISBN/ISSN: 0276-7899.
- Wilken, R. L. (2009). *The myth of Christian beginnings* . Eugene, Or.: Wipf & Stock. ISBN/ISSN: 9781606086933

TEOL6332 - Moralteologins historia

Emneansvarlig:	Else-Britt Nilsen (E.B.Nilsen@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Avsluttende vurdering

Undervisningen består i handledning för inläsningen av litteratur och handledning i utarbetandet av en skriftlig analys av en "klassisk" moralteologisk text. Examinationen utgörs dels av denna analys (5¿8 A4-sidor), dels av en skriftlig tentamen i form av hemskrivning vid kursens slut.

Mål og innhold

Kursen ger en översikt över viktiga aspekter av moralteologins historia, särskilt under fornkyrka och medeltid. Därvid uppmärksammas de både allmänfilosofiska och allmänteologiska aspekter som påverkat utformningen av en kristen etik. I studiet ingår också läsning och analys av ett urval ¿klassiska¿ moralteologiska texter.

Efter genomgången kurs förväntas den studerande
¿ vara grundligt förtrogen med huvudlinjerna i den kristna moralteologins (etikens) historia och de mest framträdande moralteologerna/etikerna under historiens lopp;
¿ visa god förmåga att relatera väsentliga ställningstaganden i den kristna etikens historia till den allmänna idéhistorien och teologihistorien;
¿ genomföra en analys av en klassisk moralteologisk text och presentera resultatet skriftligt.

TEOL6335 - Klosterliv og tiggerordener i vestlig middelalder: Historie - teologi - spiritualitet

Emneansvarlig:	Jan Schumacher (Jan.Schumacher@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Klosterlivet i middelalderen utgjorde en bred bevegelse som fikk stor betydning for kirkeorganisasjonen og for fromhetslivet. Klostrene tok vare på arven fra antikken og oldkirken og bidro vesentlig til utviklingen av teologien i middelalderen. Benedikts klosterregel, som blir regnet som en klassiker, formidler grunnleggende verdier for kristent fellesliv. Med opprettelsen av tiggerordenene så nye samfunnsformer og nye teologiske idealer dagens lys. Nye relasjoner til folkelig kristendom bidro til å skape fromhetstradisjoner som vi omtaler som den kristne mystikken. Å studere de klassiske klosterordenene og tiggerordenene er en utmerket innfallsport for den som ønsker å bli nærmere kjent med kirke- og samfunnsliv i middelalderen.

Emnet kan inngå i følgende studieprogram:
- Master i teologi
- Master i kristendomskunnskap
- Cand.theol.

Forkunnskaper:
For å melde seg opp i emnet må studenten ha oppnådd en bachelorgrad med en 80-gruppe innenfor fagene kristendom/teologi. I graden må det inngå grunnleggende kunnskaper i kirkehistorie.

Studiepoengreduksjon

Studenter som tidligere har tatt emner, eller tar emnet samtidig med emner som helt eller delvis overlapper, får redusert omfanget av godskrevne poeng for dette emnet. Oversikt over reduksjon med ulike kombinasjoner:
- Med KH623 Klosterliv i vestlig middelalder reduseres emnet med 5 stp.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL6335 har 6 timers skriftlig eksamen. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av skriftlig eksamen.

Mål og innhold

Hensikten med fordypningsemnet " Klosterliv og tiggerordener i vestlig middelalder" er å gi en oversikt over klosterlivets historie i vestlig middelalder fram til ca. 1300, samt framveksten av de nye fellesskapsformer gjennom dominikaner- og fransiskanerordenen.. Emnet har fokus på endringer i teori og praksis vedrørende det religiøse livet, endringer i forholdet mellom formene for klosterfelleskap og samfunnet for øvrig, samt klostrenes plass og betydning i middelalderens kirke- og kulturhistorie. Et sentralt tema vil også være tiggerordenenes rolle i framveksten av kristen mystikk.

MÅL
Studenten skal ha:
- grundig kunnskap om klosterlivets historie i middelalderen
- god forståelse for kloster institusjonenes betydning for kirke- og kulturhistorien i middelalderen
- grundig kunnskap om Benedikts klosterregel, tilblivelse, historisk betydning og innhold
- kunnskap om toneangivende religiøse fellesskapsformer og livstolkninger (spiritualitet) innenfor høymiddelalderen
- kunnskap om hovedtrekk i monastisk teologi
- grundig kunnskap om tiggerordnenes tilblivelse og særpreg
- god forståelse for tiggerordenes betydning for middelalderens mystikk

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Anselmus, C. & Ward, B. o. (1973). Introduction; Utvalgte tekster ca. 50 s. (Preface; Letter to Countess Mathilda; samt tekstene 1-5, tekst nr 11, samt: Meditation on human redemption). I *The prayers and meditations of St. Anselm* (s. 27-81, 87-114, 157-162, 230-237). Harmondsworth: Penguin. ISBN/ISSN: 0-14-044278-2
- Benedictus Nursinus, . (2009). Benedikts regel. I *St. Benedikt: Regel ; Vita* (s. 11-134). [Follese]: Efrem. ISBN/ISSN: 978-82-92922-09-5
- Bynum, C. W. (1982). Women mystics in the Thirteenth century: The case of the nuns of Helfta. I *Jesus as mother: Studies in the spirituality of the High Middle Ages* (s. 170-262). Berkeley: University of California Press. ISBN/ISSN: 0-520-04194-1
- Lawrence, C. H. (2001). Kap. 1-9. I *Medieval monasticism: Forms of religious life in Western Europe in the Middle Ages/* (3. utg., s. 1-205). Harlow: Longman. ISBN/ISSN: 0-582-40427-4
- Leclercq, J. (1982). Del III: Fruits of monastic culture. I *The love of learning and the desire for God: A study of monastic culture* (3rd utg., s. 153-254). New York: Fordham University Press. ISBN/ISSN: 0-8232-0407-3
- McGinn, B. (1998). Introduction ; Kap. 1-3. I *The flowering of mysticism: Men and women in the new mysticism (1200-1350)* (s. 1-152). New York: Crossroad. ISBN/ISSN: 0-8245-1742-3/0-8245-1743-1/978-0-8245-1743-4
- Murray, P. (2006). *The new wine of Dominican spirituality: A drink called happiness* . London: Burns & Oates. ISBN/ISSN: 0-86012-417-7

TEOL6338 - Kvinner og reformasjonen

Emneansvarlig:	Otfried Czaika (Otfried.Czaika@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap
	2-årige masterprogrammer - Teologi
	Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
	Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Hensikten med fordypningsemnet er å studere hvilke endringer som skjedde (eller ikke skjedde) i synet på kjønn, kjønnskonstruksjon og kjønnsrelasjonen under reformasjonen. Det skal diskuteres hvordan kvinner ble påvirket av den evangeliske læren og deltok i reformasjonsverket, og hvordan kvinner ga uttrykk for sin tro i fromhetslivet. Særlig vekt legges på kvinners lesning av åndelige tekster.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.
- levere og få godkjent utkast til faglig oppgave (2500-3000 ord) med utgangspunkt i emnets litteratur.

Avsluttende vurdering

Emnet har faglig oppgave (2500-3000 ord) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven. Dersom emnet velges som en del av TEOL5320 vil eksamensformen følge avsluttende vurderingsform for TEOL5320.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- grundig kunnskap om kvinners historie i ulike reformatoriske sammenhenger
- grundig kunnskap om en rekke kvinner som engasjerte seg for reformasjonens sak
- kunnskap om samspillet mellom teologiske, sosiale og politiske faktorer med henblikk på kvinners situasjon og rolle i de reformatoriske bevegelser
- kunnskap om kvinner som mottakere og brukere av åndelige bøker og tekster

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- (1988). *Kirkeordinansen 1537/39: "Den rette ordinants": Til prof. dr. theol Helge Fæhn på 70-årsdagen 13. desember 1988*. [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-0432-7. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS120005212&vid=BIBSYS
- Bainton, R. H. (1977). *Women of the reformation: From Spain to Scandinavia* (s. 117-155, 183-203). Minneapolis, Minn.: Augsburg Publishing House. ISBN/ISSN: 0-8066-1568-0
- Czaika, O. (2009). *Elisabet Vasa: En kvinna på 1500-talet och hennes böcker* (nr. 2009, s. 7-85). Stockholm: Föreningen Biblis. ISBN/ISSN: 978-91-7000-234-2
- Falk, E. (2010). Tröstbok för havande kvinnor. I T. Kiiskinen (Red.), *Fem källor från den svenska reformationstiden i Finland* (s. 298-344). Helsinki: SKS. ISBN/ISSN: 978-952-222-125-4
- Karant-Nunn, S. C. & Wiesner-Hanks, M. E. (Red.) (2003). *Luther on women: A sourcebook* (s. 15-57, 88-136, 228-237). Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 0-521-65091-7/0-521-65884-5
- Stjerna, K. (2009). *Women and the Reformation* . Malden, Mass.: Blackwell. ISBN/ISSN: 978-1-4051-1422-6/978-1-4051-1423-3

TEOL6339 - Reformasjonen i Norden

Emneansvarlig:	Otfried Czaika (Otfried.Czaika@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet er et fordypningsemne i kirkehistorie. Formålet er å studere reformasjonen i Norden i et sammenliknende perspektiv, med særlig vekt på samspillet mellom de teologiske, sosiale og politiske faktorene. Det dogmatiske innholdet studeres ved hjelp av teologiske kildetekster som fikk status som bekjennelser. Emnet vil også gi innføring i og drøfte 1900-tallets ulike reformasjonstolkninger.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.
- levere og få godkjent utkast til faglig oppgave (2500-3000 ord) med utgangspunkt i emnets litteratur.

Avsluttende vurdering

Emnet har faglig oppgave (2500-3000 ord) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven. Dersom emnet velges som en del av TEOL5320 vil eksamensformen følge avsluttende vurderingsform for TEOL5320.

Mål og innhold

Studiet skal gi
- grundig kunnskap om reformasjonen (med særlig vekt på dens etablering og konsolidering i de nordiske rikene
- kunnskap om samspillet mellom de teologiske, sosiale og politiske faktorer som førte til reformasjonens gjennomslag i de nordiske rikene
- kunnskap om ulike tolkninger av reformasjonen i den kirkehistoriske forskningen på 1900-tallet

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- (1988). *Kirkeordinansen 1537/39: "Den rette ordinants": Til prof. dr. theol Helge Fæhn på 70-årsdagen 13. desember 1988*. [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-0432-7. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS120005212&vid=BIBSYS
- Andersen, N. K. (1954). *Confessio Hafniensis: Den københavnske bekendelse af 1530: Studier i den begynnende reformation* (s. 12-78). København: Gad.
- Brohed, I. (Red.) (1990). *Reformationens konsolidering i de nordiska länderna 1540-1610* (nr. 6, s. 9-254). Oslo: Universitetsforlaget. ISBN/ISSN: 82-00-02921-2. Hentet 6 fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS092364683&vid=BIBSYS
- Czaika, O. (2013). *Sveno Jacobi - boksamlaren, biskopen, teologen: En bok- och kyrkohistorisk studie* (s. 15-22, 195-200, 301-306). Skara: Skara stiftshistoriska sällskap. ISBN/ISSN: 978-9186681-14-2
- Eckerdal, L. & Persson, P. E. (Red.) (1993). *Confessio fidei: Uppsala mötes beslut 1593 om Svenska kyrkans bekännelse* (s. 7-14, 141-178). Stockholm: Verbum. ISBN/ISSN: 91-526-1997-4
- Grell, O. P. (2005). The reformation in Norway: A political and religious takeover. I R. Tuchtenhagen (Red.), *Aspekte der Reformation im Ostseeraum* (nr. Bd 13, s. 121-144). Lüneburg: Verl. Nordost-Inst.
- Heininen, S. & Czaika, O. (2012). Wittenberg influences on the reformation in Scandinavia. Hentet 2013-11-13 fra http://www.ieg-ego.eu/en/threads/crossroads/religious-and-denominational-spaces/simo-heininen-otfried-czaika-wittenberg-influences-on-the-reformation
- Oftestad, B. T., Rasmussen, T. & Schumacher, J. (2005). *Norsk kirkehistorie* (3. utg., s. 85-113). Oslo: Universitetsforl. ISBN/ISSN: 82-00-21808-2
- Petri, O. (1915). Orsack hwar före Messan böör wara på thet tungomål som then menighe man forstondelighit är. I *Samlade skrifter* (Vol. 2).. Hentet fra http://runeberg.org/opetri/messosak.html
- Petri, O. (1528). En christelighen formaning. Hentet 2013-11-13 fra http://www.kb.se/F1700/OP1528.htm

TEOL6362 - "Holy Matter". Kristen materialitet i middelalderkulturen

Emneansvarlig:	Kristin Bliksrud Aavitsland (Kristin.B.Aavitsland@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad

Generell informasjon

Fordypningsemnet handler om et konstituerende trekk ved middelalderens trosliv, nemlig troen på materiens immanente potensial for hellighet som en følge av inkarnasjonen. Gjennom konkrete eksempler og lesning av kildetekster vil undervisningen fordype seg i kult knyttet til helgengraver, relikvier og bilder, teologiske debatter omkring relikvie- og bildepraksisens legitimitet, og konsekvenser for utformingen av de fysiske rammene omkring "holy matter", for eksempel relikvarier og alterutsmykning.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering skal studenten
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.
- levere og få godkjent utkast til faglig oppgave (2500-3000 ord) med utgangspunkt i emnets litteratur.

Avsluttende vurdering

Emnet har faglig oppgave (2500-3000 ord) som eksamensform. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av oppgaven. Dersom emnet velges som en del av TEOL5320 vil eksamensformen følge avsluttende vurderingsform for TEOL5320.

Mål og innhold

Studiet skal gi:

- kunnskap om middelalderkulturens forståelse av hellighet
- kunnskap om religiøse praksiser knyttet til hellig materie, herunder helgengraver, relikvier og bilder
- kunnskap om teologisk polemikk knyttet til disse praksisene, både gjennom middelalderen og i reformasjonsårhundret
- kunnskap om middelalderens visuelle, kirkelige kultur og flere typer kildetekster som mirakelberetninger, hagiografi og historieskriving

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Aavitsland, K. B. (November 2014). Civitas Hierusalem: Representing presence in Scandinavian golden altars. I P. Grinder-Hansen (Red.), *Image and altar 800-1300* (s. 179-193). Odense: University Press of Southern Denmark. ISBN/ISSN: 978-87-7602-143-6
- Brown, P. R. L. (1981). *The cult of the saints: Its rise and function in Latin Christianity* . Chicago: University of Chicago Press. ISBN/ISSN: 0-226-07621-0/0-226-07622-9
- Bynum, C. W. (2011). Chapter 1: Visual matter. I *Christian materiality: An essay on religion in late medieval Europe* (s. 37-123). New York: Zone Books. ISBN/ISSN: 978-1-935408-10-9
- Freeman, C. (2011). *Holy bones, holy dust: How relics shaped the history of Medieval Europe* (s. 37-88, 108-270). New Haven, [Conn.]: Yale University Press. ISBN/ISSN: 978-0-300-12571-9
- Geary, P. J. (1990). Chapter 1: Relics and Saints in the Central Middle Ages. I *Furta Sacra: Thefts of Relics in the Central Middle Ages* (Rev. utg., s. 3-27). Princeton: Princeton University Press. ISBN/ISSN: 0-691-00862-0 (Kompendium)
- Hahn, C. (1997). The voices of the Saints: Speaking reliquaries. Gesta, 36 (1), s. 20-31. ISBN/ISSN: 0016-920X. Hentet fra http://www.jstor.org/stable/767276?origin=JSTOR-pdf
- Jørgensen, H. H. L. (2015). Sensorium: A model for medieval perception. I H. H. L. Jørgensen, H. Laugerud & L. K. Skinnebach (Red.),*The saturated sensorium: Principles of perception and mediation in the Middle Ages* (s. 25-59). Aarhus: Aarhus University Press. ISBN/ISSN: 978-87-7124-313-0
- Kessler, H. L. (2004). Chapter 1: Matter. I *Seeing medieval art* (nr. 1, s. 19-42). Peterborough, Ont.: Broadview Press. ISBN/ISSN: 1-55111-535-2/978-1-55111-535-1 (Kompendium)
- Rasmussen, T. (2014). Iconoclasm and religious images in the early lutheran tradition. I M. Prusac & K. Kolrud (Red.), *Iconoclasm from antiquity to modernity* (s. 107-118). Farnham: Ashgate. ISBN/ISSN: 978-1-4094-7033-5

TEOL6363 - Kärnproblem i modern kyrkohistoria

Emneansvarlig:	Else-Britt Nilsen (E.B.Nilsen@mf.no)
Studiepoeng:	7,5
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

TEOL6365 - Andra Vatikankonciliet efter femtio år

Emneansvarlig:	Else-Britt Nilsen (E.B.Nilsen@mf.no)
Studiepoeng:	7,5
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Kursen behandlar 1900-talets viktigaste kyrkohistoriska händelse, det katolska världskyrkomöte som hölls 1962 -1965. Genom det förändrades kyrkans självförståelse, dess sätt att fungera,dess gudstjänst och trosliv, förhållandet till den omgivande världen och relationerna till både andra kyrkor och icke- kristna religioner. Diskussionen om hur konciliets ståndpunkter bör tillämpas är ännu långifrån avslutad. I kursen undersöks konciliets bakgrund i kyrkans situation och världsläget under 1950- talet. Konciliet som process studeras, och ett
urval konciliedokument närstuderas. Dessutom behandlas de problem som är förenade med att beskriva konciliet på ett historiskt rättvisande sätt. Förmågan att tolka och kontextualisera konciliet, dess texter och dess resultat övas.

Mål og innhold

Efter genomgången kurs förväntas den studerande kunna:
- redogöra för den kyrkohistoriska, allmänhistoriska och teologihistoriska bakgrunden till Andra Vatikankonciliet;
- visa att han/hon grundlgit förstår bakgrunden till och innebördena av konciliets ställningstaganden i fråga om särskilt uppenbarelsen, kyrko- och ämbetssyn, ekumeniken, förhållandet kyrka¿ samhälle, religions- och samvetsfrihet samt kristendomensförhållande till andra religioner;
- diskutera koncilietexter ur olika tolkningsperspektiv;
- presentera en egen tolkning av ett avsnitt ur ett konciliedokument ur ett bestämt, redovisat tolkningsperspektiv och kritiskt diskutera denna tolknings hållbarhet.

TEOL6390 - Åpent fordypningsemne i Kirkehistorie:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad Profesjonsstudier - Metodistisk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

TEOL6391 - Åpent fordypningsemne i Kirkehistorie:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Studenter som velger åpent fordypningsemne må få disse godkjent av faglærer etter samråd med studieveileder. Litteraturen må ha et omfang på 70 sider per studiepoeng.

Avsluttende vurdering

Emnet har normalt bare én vurderingsform, skriftlig eksamen (6 timer). Karakteren (A-F) settes på grunnlag av skriftlig eksamen.

TEOL6392 - Åpent fordypningsemne i Kirkehistorie:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

TEOL6462 - Fundamental moralteologi

Emneansvarlig:	Else-Britt Nilsen (E.B.Nilsen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Avsluttende vurdering

Undervisningen består i handledning för inläsningen av litteratur och handledning i utarbetandet av en skriftlig studie av ett väsentligt moralteologiskt problem (inkl. metodiska aspekter). Examinationen utgörs dels av denna mindre uppsats (10-15 A4-sidor), dels av en skriftlig tentamen (4 tim.) vid kursens slut.

Mål og innhold

Behörighet för studier på avancerad nivå. Kursen förutsätter fullgjorda kurser i systematisk och historisk teologi på grundläggande nivå motsvarande minst 60 hp.

Kursen ger en grundlig skolning i fundamental moralteologi, dvs. de grundläggande frågorna inom den teologiska etiken. Därvid uppmärksammas de allmänfilosofiska och allmänteologiska aspekter som påverkar utformningen av en kristen etik och ges anledning att ingående reflektera över metodfrågor och metaetiska problem. Den katolska moralteologin i historia och nutid uppmärksammas särskilt, men den studeras under jämförelse med andra former av kristen etik.

Efter genomgången kurs förväntas den studerande vara grundligt förtrogen den kristna moralteologins huvudproblem och den samtida metoddiskussionen inom teologisk etik; visa mycket god förmåga att kritiskt diskutera förslag till lösningar av väsentliga problem inom både individual- och socialetik; relativt självständigt genomföra ett studium av ett moralteologiskt problem (inklusive metodiska aspekter) och presentera resultatet skriftligt.

TEOL6463 - Systematisk teologi - dogmatikk

Emneansvarlig:	Else-Britt Nilsen (E.B.Nilsen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

TEOL6469 - Patristisk pneumatologoi och ecklesiologi

Emneansvarlig:	Else-Britt Nilsen (E.B.Nilsen@mf.no)
Studiepoeng:	7,5
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Efter genomgången kurs förväntas den studerande kunna:
- redogöra grundligt för den tidigkristna pneumatologins utveckling och för huvuddragena av olika tidigkristna sätt att betrakta kyrkan;
- visa att han/hon grundligt förstår bakgrunden till pneumatologins olika varianter och innebördena av 300- talets läroutveckling beträffande Anden;
- diskutera innehåll i och bakgrund till tidigkristna texter om Anden och kyrkan;
- presentera en egen tolkning av en central patristisk text om Anden och kritiskt diskutera tolkningens rimlighet.

Avsluttende vurdering

Undervisning ges i form av föreläsningar och seminarier. Examination sker genom a) en skriftlig uppgift (10-12 A4- sidor) över en i samråd med lärare vald pneumatologisk text och b) skriftlig tentamen (4 tim) vid kursens slut.

PENSUM

- Basileios, Om den helige Ande (i valfri utgåva)
- Augustinus,D e Trinitate, särskilt de pneumatologiska delarna(i valfri utgåva)
- Briggma n, A., Irenaeus of Lyons and the Theology of the Holy Spirit (Oxford Early Christian Studies; Oxford: Oxford University Press, 2012), 264 s.
- The Holy Spirit and Christian Origins: Essaysin Honor of JamesD . G. Dunn. Ed. by G. N.
- Stanton,S . C. Barton & B. Longenecker (Grand Rapids M I: Eerdmans, 2004), 382 s. Läses i urval, c:a 200 sidor, enligt anvisningar vid kursstart.
- McConnell,T . P., Illumination in Basil of Caesarea¿s Doctrine of the Holy Spirit (PhiladelphiaP A: AugsburgF ortress,2 014),2 50 s.
- Works on the Spirit: Athanasius¿s Letter to Serapion, and Didymus¿s On the Holy Spirit. Ed. by M. DelCogliano, A . Radde-Gallwitz & L. Ayres (Crestwood N Y: St Vladimir's
Seminary Press, 2011), 243 s.
- A Vision for the Church: Studies in Early Christian Ecclesioolgy in Honour of J. P. M. Sweet. Ed. by M. Bockmuehl & M. B. Thompson (Edinburgh: T&T Clark, 1997), 262 s.

TEOL6490 - Åpent fordypningsemne i systematisk teologi:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

TEOL6491 - Åpent fordypningsemne i systematisk teologi:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

TEOL6512 - Norsk-svensk videreutdanning i sjelesorg

Emneansvarlig:	Leif Gunnar Engedal (Leif.G.Engedal@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Norsk-svensk videreutdanning i sjelesorg 2009-2011 har som mål å gi deltakerne mulighet til å utvikle sin identitet som sjelesørgere gjennom økt kunnskap, ferdighetstrening, personlig bearbeiding og åndelig fordypning. Emnet vektlegger en integrasjon av teologisk arbeid og klinisk praksis, og sjelesørgerisk faglighet søkes utviklet i vekselvirkningen mellom de ulike elementene.

Emnet er et tverrfaglig videreutdanningstilbud rettet mot prester, kateketer og diakoner. Emnet består av 4 kursuker fordelt over to år (en i hvert semester). I tillegg til kursukene kommer tre dager med veiledning. Emnet arrangeres i samarbeid med Institutt for sjelesorg og St Lukasstiftelsen i Sverige.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må kursdeltakeren gjennomføre følgende studiekrav:
- Skrive tre bokrapporter (på 500-800 ord hver)
- Skrive seks casebeskrivelser (på 500-800 ord hver)
- Skrive fire refleksjonsnotat (på inntil 2000 ord hver)
- Delta på og gjennomføre gruppearbeid
- Skrive rapport fra dette gruppearbeidet (omfang 500-800 ord)
- Ha godkjent oppmøte (75 %) på samlingene som inngår i emnet
- Delta i evalueringen av emnets innhold og gjennomføring

Avsluttende vurdering

Emnet har én vurderingsform, mappevurdering. Emnet vurderes på bakgrunn av vurderingsmappen til bestått / ikke bestått.

Mål og innhold

Undervisningen er fordelt over 4 studieuker. Første uken arbeider man med teologisk grunnlagsforståelse av sjelesorgen. En ser på modeller for å forstå sjelesorgens egenart, historie og ulike tradisjoner. I den andre uken ser en på sjelesorgen i et utvidet perspektiv, i forhold til kultur og kontekst og i forhold til terapi og annen veiledning (ser på utviklings- og tros-psykologiske perspektiver og gjennomgår Erik H. Eriksons utviklingspsykologiske stadier, samt Fowlers tenkning om trosutviklingen). I den tredje uken setter kurset fordypet fokus på sjelesorg i sammenheng med forkynnelse, fellesskap og ritual. I den fjerde uken rettes fokus mot åndelig fordypning og eget trosliv som grunn for en sjelesørgerisk praksis. Fokus er også på vår kristne arv og hvordan den kan utfordre og stimulere.

Utdanningen har som forutsetning at deltakerne selv har hovedansvar for egen læring og utvikling. Undervisingen foregår primært i grupper (basis-, veilednings-, litteratur-, plenum- og temagrupper).

MÅL
Med fokus på sjelesørgeren skal emnet bidra til:
- Evne til å reflektere over egen tros- og livshistorie
- God kunnskap om hvordan denne påvirker den sjelesørgeriske relasjon
- God kunnskap om hvordan man kan bearbeide eget stoff og egne prosesser
- Evne til å reflektere over personlige ressurser og grenser
- Åndelig fordypning

Med fokus på faget skal emnet bidra til:
- God kunnskap om sjelesorgens egenart og ulike fagtradisjoner
- Stimulering av egen læring og refleksjon gjennom litteraturstudiet.
- Læring gjennom bearbeiding og refleksjon over erfaringer.
- God kunnskap om utviklings- og trospsykologiske perspektiver

Med fokus på betydning av kontekst skal emnet bidra til:
- Økt innsikt i hvordan den historiske, kulturelle, religiøse og familiære kontekst påvirker det sjelesørgeriske arbeid

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Engedal, L. G. (2000). Guds hjerte og menneskets sjel: Momenter til analyse av sjelesorgens teologiske og dynamiske egenart. I *Sjelesorgens te ologiske og dynamiske egenart* (s. 6-26). Vikersund: Institutt for sjelesorg - Modum Bad.
- Okkenhaug, B. (2002). *Når jeg ser ditt ansikt: Innføring i kristen sjelesorg* . Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-0926-4

I tillegg:/Additionally:
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:

- Schipani, D. S. (2003). *The way of wisdom in pastoral counseling* . Elkhart, Ind.: Institute of Mennonite Studies. ISBN/ISSN: 0-936273-34-8

Eller:/Or:

- Patton, J. (1993). *Pastoral care in context: An introduction to pastoral care* . Louisville, Ky.: Westminster/John Knox. ISBN/ISSN: 0-664-22034-7

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Erikson, E. H. (2004). *Den fullbordade livscykeln* (3. utg.). Stockholm: Natur och kultur. ISBN/ISSN: 978-91-27-09754-4
- Khemiri, J. H. (2005). *Et øye rødt*. [Oslo]: Gyldendal. ISBN/ISSN: 82-05-32892-7/82-525-6021-0
- Okkenhaug, B. (2009). *Når jeg skjuler mitt ansikt: Perspektiver på skam* . [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1146-2
- Piltz, A. (2009). *Adam, var är du?: Om människans hemkomst till sig själv* . Skellefteå: Artos & Norma bokförlag. ISBN/ISSN: 978-91-7580-415-6
- Sveinall, A. T. (2000). *Troende til litt av hvert: Om religiøs sekterisme og sjelesorg* . [Oslo]: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-0868-3

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Augustinus, A. (1992). *Bekjennelser: Bok I-X* . Oslo: Aschehoug. ISBN/ISSN: 82-03-16942-2
- Bergstrand, G. (2004). *En illusion och dess utveckling: Om synen på religion i psykoanalytisk teori* (2. omarb. utg.). Stockholm: Verbum. ISBN/ISSN: 91-526-2967-8
- Gaarder, J. (1998). *Vita brevis: Floria Aemilias brev til Aurel Augustin* . Oslo: Aschehoug. ISBN/ISSN: 82-03-24245-6
- Wikström, O. (2008). Kap. 1-3, Etterord. I *Mørket som blender* (s. 31-160, 225-231). Oslo: Luther. ISBN/ISSN: 978-82-531-4584-6
- Wingren, G. (1983). *Människa och kristen: En bok om Irenaeus* . Älvsjö ,: Verbum. ISBN/ISSN: 91-526-1104-3

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- Bergstrand, G. (2002). *En själasörjares dilemma* . Stockholm: Natur och kultur. ISBN/ISSN: 91-27-09255-0/91-27-09927-x (Kompendium)
- Björklund, L. (2005). *Tid til trøst: Om de vanskelige møtene*. Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 82-450-0332-8
- Bunyan, J. (1968). *Pilegrims vandring* . Oslo: Lutherstiftelsen.
- Lewis, C. S. (2008). *En sorg som min* . [Oslo]: Luther. ISBN/ISSN: 978-82-531-4580-8
- Norborg, K. (2004). *Min fars hus* . [Oslo]: Gyldendal. ISBN/ISSN: 82-05-30567-6
- Nouwen, H. J. M. (2006). *Å søke en helhet: De tre trinnene i utviklingen av et åndelig liv* . Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-1057-2/978-82-543-1057-1
- Thurfjell, B. (2009). *Sårbar trosbekännelse* . Solna: Bengt Thurfjell. ISBN/ISSN: 978-91-633-4249-3

TEOL6520 - Kunsten å snekre en preken - med prostiet som verksted

Emneansvarlig:	Hallvard Olavson Mosdøl (Hallvard.O.Mosdol@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Kunsten å snekre en preken - med prostiet som verksted setter en av prestens sentrale oppgaver, forkynnelsen, i sentrum. Emnet går over tre faser. Den første fasen tar opp spørsmålet om språk, disposisjon og kreativitet. Den andre fasen tematiserer prekenfremførelse; stemmebruk og kropp. Den tredje fasen fokuserer prekenens teologi.

Kunsten å snekre en preken har prostiet som læringsarena. Det er på lokale prostisamlinger store deler av undervisning, refleksjon og samtaler vil finne sted. Dette betyr lokal forankring samt mulighet til å arbeide felles med praktisk-teologisk kompetanseheving i prostiet.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering
- ha godkjent oppmøte i undervisningen (75%)
- levere tre refleksjonsnotat (1200-1500 ord hver)
- bestå muntlig gruppeeksamen

Avsluttende vurdering

Emnet har én vurderingsform, gjennomføring av obligatoriske aktiviteter (som spesifisert under studiekrav). Emnet vurderer til bestått/ikke bestått.

Mål og innhold

Emnet skal gi hjelp til å arbeide kreativt med egne prekener og egen prekenprosess. Vekten ligger på å oppøve evnen til å beskrive egen prekenpraksis. Emnet har som mål å fungere som et verksted, og betrakter prekenarbeidet som et håndverk.

Studenten skal etter fullført emne ha:
- kjennskap til retorikkens bevismidler
- økt oppmerksomhet på eget språklige uttrykk og disponering av prekener
- større innsikt i hvordan man framstår som kommunikator
- evne til å beskrive, utvikle og tydeliggjøre teologi i prekenen

TEOL6529 - Kunsten å snekre en preken - med prostiet som verksted

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	0
Undervisningsstart:	Høst
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

TEOL6743 - Litteraturvetenskapliga teorier och praktiker för teologer

Emneansvarlig:	Else-Britt Nilsen (E.B.Nilsen@mf.no)
Studiepoeng:	7,5
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Profesjonsstudier - Katolsk presteutdanning
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Studiekrav

Undervisning ges i form av föreläsningar och diskussionsseminarier. För studier som genomförs på halvdistans är deltagande i två av undervisningstillfällena obligatoriskt, och i övrigt följs då kursen via den nätbundna kursplattformen.

Avsluttende vurdering

Examination sker genom två kortare skriftliga uppgifter (1-2 A4-sidor) inlämnade under kursens lopp, genom en muntlig presentation vid seminarium, och genom två avslutande något längre skriftliga examinationsuppgifter (3-4 A4-sidor), där den ena är av komparativ inriktning.

Mål og innhold

Läsning och tolkning (hermeneutik) är centrala begrepp för såväl teologer som litteraturvetare. Kursen behandlar grundläggande litteraturvetenskapliga frågeställningar och metoder tillämpade på skönlitterära texter ur berättande och lyriska genrer från olika kulturer och epoker, valda så att de anknyter till olika teologiska teman. Kursen ger en orientering i litteraturvetenskaplig terminologi och metodik. Den belyser hermeneutikens historia och utveckling samt hur litteratur kan studeras med fokus på den litterära texten i sig, författaren, läsaren, traditionen och omvärlden. Såväl historiska som moderna perspektiv tas upp. Deltagarna tillägnar sig en litteraturvetenskaplig begreppsapparat. De får öva förmågan att dels själva utföra analyser och tolkningar av litterära texter, dels kritiskt diskutera sådana analyser.

Efter genomgången kurs förväntas den studerande
¿ kunna använda grundläggande litteraturvetenskaplig terminologi
¿ visa förmåga att analysera och tolka skönlitterär text ur lyriska och berättande genrer
¿ kunna redogöra för olika litteraturvetenskapliga perspektiv tillämpade i analys och tolkning av skönlitterära texter
¿ reflektera över teologiska temans funktioner inom skönlitteratur

TEOL6744 - Kjønn, historie og teologi

Emneansvarlig:	Kristin Joachimsen (Kristin.Joachimsen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Kristendomskunnskap 2-årige masterprogrammer - Teologi Profesjonsstudier - Profesjonsstudium teologi - høyere grad
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Eksamens-/innleveringsdatoer

Eksamenstype:	Eks.-/innl.dato:	Tid:	Varighet:	Utlevering:	Kunngjøringsdato:	Trekkfrist:
Individuell skriftlig oppgave	2016-06-03	12:00			2016-06-24	2016-05-04

Generell informasjon

Emnet består av et studium på masternivå av kjønnsperspektiv med fokus på hellige tekster og historiske og systematisk-teologiske innfallsvinkler, hvor det legges vekt på empiriske, teoretiske og historiografiske problemstillinger. Emnet har en interdisiplinær innretning og spenner historisk over kildemateriale fra antikken til vår egen samtid. Tematiske fokus er knyttet til resepsjon av hellige tekster, religiøs femininitet og maskulinitet, kjønn og maktbruk, kjønn og gudsforestillinger, samt kristen antropologi fra et kjønnsperspektiv. Hovedvekten vil bli lagt på materiale fra kristen tradisjon, men med et sideblikk til andre religiøse tradisjoner. Teoretiske perspektiv som blir behandlet, er knyttet til interseksjonalitet, konstruksjon av den andre, og kontekstualitet.

Emnet er satt sammen av følgende komponenter:
A. FELLES TEORI-OG METODEDEL
B. DET GAMLE TESTAMENTET
C. DET NYE TESTAMENTET
D. KIRKEHISTORIE
E. SYSTEMATISK TEOLOGI

Arbeidsform og organisering
Emnets arbeidsform er obligatorisk seminarundervisning og oppgaveskriving. Undervisningen vil være diskusjonsbasert, og forutsetter at studentene møter forberedt til undervisningen. Emnet har en innledende teori- og metodedel. I tillegg vil emnets overordnede tematikk belyses fra de ulike fagområdene.

Emnet undervises vår-semester.

Forkunnskapskrav
Emnet stiller ikke krav til grunnspråklig kompetanse (gresk og hebraisk). For studenter med kunnskap i gresk og/eller hebraisk som ønsker å skrive oppgave innenfor NT eller GT, vil forslag til oppgavetema være tilrettelagt slik at denne kompetansen kommer til nytte i arbeidet med oppgaven.

Arbeidsform
Seminar, med innlagt muntlig presentasjon av deler fra pensum i seminaret (studiekrav).

Studiepoengreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- gi et 10 minutters muntlig fremlegg (eller skriftlig presentasjon, dersom studenten er forhindret fra å legge frem muntlig) fra deler av bok eller artikkel fra pensumlitteraturen.
- levere og få godkjent utkast til faglig oppgave med utgangspunkt i emnets litteratur. Tema avtales med faglærer.
- ha godkjent fremmøte (minst 75 prosent).
- delta i evaluering av studietilbud og/eller læringsmiljø, dersom dette skal evalueres i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering
Emnet TEOL6744 har faglig oppgave (4000-4500 ord) som eksamensform. For å kunne levere oppgaven må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene. Karakteren (A-F) settes på grunnlag av faglig oppgave.

Mål og innhold

Studenten skal etter fullført emne:
- få innsikt i aktuelle teorier, tema og empiri knyttet til kjønnsforskning (A)
- ha en faglig forståelse av kjønnsaspektet i hellige tekster (B og C) og i historiske (D) og systematisk-teologiske sammenhenger (E)
- kunne gjøre rede for betydningen av kjønn i historiske, religiøse, sosiale og kulturelle sammenhenger

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Cornwall, S. (2009). Apophasis and ambiguity: The "unknowingness" of transgender. I L. Isherwood & M. Althaus-Reid (Red.), *Trans/formation s* (s. 13-40). London: SCM. ISBN/ISSN: 9780334043430 (Kompendium)
- Dahl, O. (2004). *Historie og teori: Artikler 1975-2001* (s. 23-35). [Oslo]: Unipub forl. ISBN/ISSN: 82-7477-169-9 (Kompendium)
- Hammer, I. (1998). Några reflexioner kring "religionsblind" kvinnoforskning. *Historisk tidskrift,* (1), s. 3-29. ISBN/ISSN: 0345-469x (Kompendium).
- Isherwood, L. & Stuart, E. (1998). *Introducing body theology* (s. 52-77). Sheffield, England: Sheffield Academic Press. ISBN/ISSN: 9781850759959 (Kompendium)
- Knapp, G.-A. (2005). Race, class, gender: Reclaiming baggage in fast travelling theories. The European journal of women's studies, 12 (3), s. 249-265. ISBN/ISSN: 1350-5068 (Kompendium).
- Lowe, M. E. (2014). Re-embracing the body of Jesus Christ: A queer, lutheran theology of the body of Christ. I C.-H. Grenholm & G. Gunner (Red.), *Lutheran identity and political theology* (s. 117-133). Eugene, Or.: Pickwick Publications. ISBN/ISSN: 9781625648907 (Kompendium)
- Offen, K. M. (2000). *European feminisms, 1700-1950: A political history* (s. 1-30, 399-408). Stanford, Calif.: Stanford University Press. ISBN/ISSN: 0-8047-3420-8/0-8047-3419-4 (Kompendium)
- Ruether, R. R. (2002). The emergence of feminist theology. I S. F. Parsons (Red.), *The Cambridge companion to feminist theology* (s. 3-22). Cambridge: Cambridge University Press. ISBN/ISSN: 0-521-66327-x/0-521-66380-6 (Kompendium)

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE

- Adelman, R. (2014). "Passing strange" - reading transgender across genre: Rabbinic midrash and feminist hermeneutics on Esther. Journal of feminist studies in religion, 30 (2), s. 81-97. ISBN/ISSN: 1553-3913.
- Bailey, R. C. (2009). That's why they didn't call the book Hadassah: The interse(ct)/(x)ionality of race/ethnicity, gender and sexuality in the book of Esther. I R. C. Bailey, T.-S. B. Liew & F. F. Segovia (Red.), *They were all together in one place?: Toward minority biblical criticism* (s. 227-250). Atlanta, Ga.: Society of Biblical Literature. ISBN/ISSN: 1-58983-245-0/978-1-58983-245-9. Hentet fra http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nlebk&AN=311749&site=ehost-live
- Bibelen. Norsk. Oversettelse 2011, . (2011). 1. Mosebok (Genesis) kapittel 1-3, og Esters bok. I *Bibelen: Den hellige skrift: Det gamle og Det nye testamente* (s. 1-4, 541-549). [Oslo]: Bibelselskapet. ISBN/ISSN: 978-82-541-0765-2
- Fuchs, E. (1999). Status and role of female heroines in the biblical narratives. I A. Bach (Red.), *Women in the Hebrew Bible: A reader* (s. 77-84). New York: Routledge. ISBN/ISSN: 0-415-91560-0/0-415-91561-9 (Kompendium)
- Niditch, S. (1998). Genesis. I C. A. Newsom & S. H. Ringe (Red.), *Women's Bible commentary* (Expanded utg., s. 13-29). Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-25781-x (Kompendium)
- Niditch, S. (1995). Esther: Folklore, wisdom, feminism and authority. I A. Brenner (Red.), *A feminist companion to Esther, Judith and Susanna* (s. 26-46). Sheffield: JSOT Press. ISBN/ISSN: 1-85075-527-2 (Kompendium)
- Schüngel-Straumann, H. (1993). On the creation on man and woman in Genesis 1-3: The history and reception of the texts reconsidered. I A. Brenner (Red.), *A feminist companion to Genesis* (s. 53-76). Sheffield: JSOT Press. ISBN/ISSN: 1-85075-420-9 (Kompendium)

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Bibelen. Norsk. Oversettelse 2011, . (2011). Luk 22-23, og Apg. 9: 1-25. I *Bibelen: Den hellige skrift: Det gamle og Det nye testamente* (. 1200-1204, 1252). Oslo: Bibelselskapet. ISBN/ISSN: 978-82-541-0765-2
- Wilson, B. E. (2015). *Unmanly men: Refigurations of masculinity in Luke-Acts* (s. 13-75, 153-262). Oxford: Oxford University Press. ISBN/ISSN: 9780199325009

DELEMNE/PART D LITTERATUR/LITERATURE

- Blasche, O. (2008). Fältmarskalk Jesus Kristus, Religiös remaskulinisering i Tyskland. I Y. M. Werner (Red.), *Kristen manlighet: Ideal och verklighet 1830-1940* (s. 23-50, 231-236). Lund: Nordic Academic Press. ISBN/ISSN: 978-91-85509-00-3 (Kompendium)
- Dons, H. (1911). Kvindens deltagelse i opbyggelsesarbeidet. Sambaandet, 13 (45 og 46), 1-2 og 2-3. ISBN/ISSN: 1502-5128 (Kompendium) (Kildelitteratur).
- Færden, M. J. (1885). *Kvindespørgsmaalet: Gjennemseet og forøget Udgave af Redaktionsartikler fra "Luthersk Ugeskrift"* (s. 1-20). Kristiania: Steeen. (Kompendium) (Kildelitteratur)
- Hansteen, A. (1878). *Kvinden, skabt i Guds Billede: En Fremstilling* (s. 1-32). Christiania: [s.n.]. (Kildelitteratur). Hentet fra http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2013021313003
- Johansen, K. (1998). *Hvis kvinner ville være kvinner: Sigrid Undset, hennes samtid og kvinnespørsmålet* (s. 212-239). Oslo: Aschehoug. ISBN/ISSN: 82-03-17929-0 (Kompendium)
- Mikaelsson, L. (2002). Kvinne ta ansvar og ledelse i dine egne hender: Historien om Henny Dons. *Norsk tidsskrift for misjon,* (2), s. 107-137. ISBN/ISSN: 0029-2214. Hentet fra http://egede.mf.no/sites/default/files/dokumenter/pdf/NTM_2002_2_Mikalsson.pdf
- Norseth, K. (2011). De kristelige organisasjoner og kvinners prestetjeneste. I B. K. Myren & H. Stenvaag (Red.), *Hun våget å gå foran: Ingrid Bjerkås og kvinners prestetjeneste i Norge* (s. 195-208). Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1182-0 (Kompendium)

- Tjelle, K. F. (2013). Misjonærer mellom selvrealisering og selvfornektelse: Norsk misjonærmaskulinitet 1870-1930. *Norsk tidsskrift for misjonsvitenskap*, 67 (2), s. 103-121. ISBN/ISSN: 1504-6605. Hentet fra http://egede.mf.no/sites/default/files/dokumenter/pdf/Tjelle%202-2013.pdf
- Tjelle, K. F. (2011). Misjonærfeminitet: Norske kvinnelige misjonærer i Sør-Afrika 1844-1930. I B. K. Myren & H. Stenvaag (Red.), *Hun våget å gå foran: Ingrid Bjerkås og kvinners prestetjeneste i Norge* (s. 209-224). Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 978-82-543-1182-0 (Kompendium)
- Undset, S. (1973). *Et kvinnesynspunkt* (s. 7-21, 69-107). Oslo: Aschehoug. ISBN/ISSN: 82-03-05789-6 (Kildelitteratur). Hentet fra http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2009062301087

DELEMNE/PART E LITTERATUR/LITERATURE

- Dahill, L. (2005). Reading from the underside of selfhood: Bonhoeffer and spiritual formation. I E. A. Dreyer & M. S. Burrows (Red.), *Mind ing the Spirit: The study of Christian spirituality* (s. 249-266). Baltimore, Md.: Johns Hopkins University Press. ISBN/ISSN: 0-8018-8076-9/0-8018-8077-7 (Kompendium)
- Keller, C. (2003). *Face of the deep: A theology of becoming* (xv-xx, 1-140, 157-238). London: Routledge. ISBN/ISSN: 0-415-25648-8/0-415-25649-6
- Keller, C. (1998). Burning tongues: A feminist trinitarian epistemology. I R. Bedham (Red.), *Introduction to christian theology: Contemporary north american perspectives* (s. 225-236). Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press. (Kompendium)
- LaCugna, C. M. (1993). God in communion with us: The trinity. I C. M. LaCugna (Red.), *Freeing theology: The essentials of theology in feminist perspective* (s. 83-114). San Francisco, Calif.: HarperSanFrancisco. ISBN/ISSN: 0-06-064935-6/978-0-06-064935-7 (Kompendium)

TEOL6792 - Åpent tverrfaglig fordypningsemne

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	2-årige masterprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

TEOL8491 - Åpent fordypningsemne i systematisk teologi:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi 2-årige masterprogrammer - Teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

TEOL8510 - Omsorg ved livets slutt

Emneansvarlig:	Sjur E. Isaksen (Sjur.Isaksen@mf.no)
Studiepoeng:	20
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi Videreutdanning masternivå - Klinisk sjelesorg
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet sikter mot å gi prester og andre kirkelige tilsatte, primært i menighetstjeneste, økt sjelesørgerisk kompetanse i møte med alvorlig syke og døende, samt deres pårørende. Samhandlingsreformen vektlegger lokale aktørers, deriblant menigheters, samhandling med sykehus og institusjonsbasert/hjemmebasert omsorg. Sentralt i kurset vil stå følgende 3 hovedtema:
- Samhandlingsreformen og helhetlig omsorg
- Arbeid med åndelig/eksistensielle spørsmål
- Etikk og egenrefleksjon

Kurset er utarbeidet av MF i samarbeid med prestetjenesten ved St.Olavs Hospital, Universitetssykehuset i Trondheim,

Studieprogramtilhørlighet
Emnet kan inngå i følgende studieprogram:
Erfaringsbasert master i praktisk teologi
Master i klinisk sjelesorg

Dette er et videreutdanningsemne på masternivå og forutsetter minimum en avlagt bachelorgrad innen relevant fagområde.

Undervisning
Emnet tilbys første gang med oppstart våren 2012, går over tre semestre og har tre fellessamlinger. Første samling (13. - 16. mars 2012) er lagt til Trondheim. Andre samling (oktober 2012) vil bli lagt til den greske øya Hydra, mens kurset avsluttes i Oslo våren 2013

Arbeidsform og organisering
Samlingene vil kombinere plenumsundervisning med grupper, oppgaver og veiledning. Tiden mellom samlingene brukes til litteraturstudium, oppgaveskriving og et lokalt forankret praksisprosjekt.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Ha godkjent frammøte i undervisningen (minimum 75%)
- Ha levert litteraturbasert refleksjonsnotat, etter angitt mal (1000-1500 ord)
- Ha levert personlig refleksjonsnotat knyttet til emnets tematikk, etter angitt mal (1000-1500 ord)
- Ha levert prosjektoppgave, etter angitt mal (3500 ¿ 4000 ord)
- Ha deltatt i evalueringen av emnet

Avsluttende vurdering

Emnet har én vurderingsform, mappevurdering. Når alle studiekravene er bestått skal studenten levere en vurderingsmappe der de 3 skriftlige arbeidene inngår. Mappen vurderes til bestått/ikke bestått.

Mål og innhold

Emnet sikter mot å heve studentenes kompetanse som bidragsytere i omsorgen for alvorlig syke og døende, samt deres pårørende.

Mål
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om Hospicefilosofi og palliasjon

- god kunnskap om prinsipper i samhandlingsreformen
- kunnskap om historiske, tverrkulturelle og teologiske perspektiver på alvorlig sykdom og død
- kunnskap om sorgteori og riteteori
- evne til kommunikasjon med alvorlig syke og døende, samt deres pårørende
- evne til å reflektere over eget forhold til døden
- evne til etisk refleksjon om spørsmål knyttet til livets avslutning

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- (2009). Kap. 1,3,5,13. I *Samhandlingsreformen: Rett behandling - på rett sted - til rett tid* (Vol. nr 47 (2008-2009)). Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet.. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS092993656&vid=MF
- (2007). *Nasjonalt handlingsprogram med retningslinjer for palliasjon i kreftomsorgen* (128 s.). Oslo: Sosial- og helsedirektoratet.. Hentet fra http://www.helsedirektoratet.no/publikasjoner/nasjonalt-handlingsprogram-med-retningslinjer-for-palliasjon-i-kreftomsorgen-/Sider/default.aspx
- (2009). *Beslutningsprosesser for begrensning av livsforlengende behandling hos alvorlige syke og døende* (Vol. 2012-02-06, nr. 2012-02-06, 37 s.). Oslo: Helsedirektoratet.
- Aakre, M. (2004). Fra visjon til seksjon. I S. Kaasa, M. Rønning & M. Aakre (Red.), *Festskrift: Seksjon lindrende behandling gjennom 10 år: Jubileumskonferanse i Trondheim 4.-6. november 2004* . [Trondheim]: Seksjon lindrende behandling, St. Olavs hospital HF, Universitetssykehuset i Trondheim. ISBN/ISSN: 82-303-0311-8 (Kompendium)
- Bugge, K. E., Eriksen, H. & Sandvik, O. (Red.) (2003). *Sorg* . Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 82-7674-708-6/978-82-7674-708-9
- Dyregrov, A. (2010). *Å ta avskjed: Ritualer som hjelper barn gjennom sorg* . Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-1049-7
- Falk, B. (1999). *Å være der du er: Samtaler med kriserammede.* Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 82-7674-510-5
- Grevbo, T. J. (2008). Viskningar och rop: Åndelige utfordringer innen palliasjon. *Omsorg: Nordisk tidsskrift for palliativ medisin,* (2). ISBN/ISSN: 0800-7489 (Kompendium).
- Hirsch, A. (2007). Ritualer ved dødsfall i en palliativ avdeling. *Omsorg: Nordisk tidsskrift for palliativ medisin,* (1). ISBN/ISSN: 0800-7489 (Kompendium).
- Hirsch, A. & Røen, I. (2007). Jeg og døden.*Omsorg: Nordisk tidsskrift for palliativ medisin,* (4). ISBN/ISSN: 0800-7489 (Kompendium).
- Hirsch, A. & Røen, I. (2008). Slitestyrke i en utfordrende tjeneste. *Tidsskrift for sjelesorg,* (4). ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium).
- Kaasa, S. (Red.) (2008). *Palliasjon: Nordisk lærebok* (2. utg., s. 115-152, 197-227). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 978-82-05-35181-3 (Kompendium)
- Korslien, K. K. (2011). Når så vi deg syk og kom til deg?: En undersøkelse av kirkens støtte til alvorlig syke og deres pårørende*Tidsskrift for sjelesorg,* (3). ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium).
- Nielsen, R. (2005). *At være sig selv - at blive sig selv: Den åndelige dimension hos døende mennesker* Frederiksberg: Unitas Forl. ISBN/ISSN: 87-7517-718-8
- Saunders, C. (2003). *Watch with Me: Inspiration for a life in hospice care* . Sheffield: Mortal Press. ISBN/ISSN: 0-9544192-2-7

TEOL8511 - Kasualia og sjelesorg

Emneansvarlig:	Sjur E. Isaksen (Sjur.Isaksen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi Videreutdanning masternivå - Klinisk sjelesorg
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet TEOL8511 Kasualia og sjelesorg er et prostibasert videreutdanningskurs med de ritualforberedende samtalene som tema. På hvilken måte forstår vi prestens arbeid som en ritualforberedende tjeneste? Er samtaler før dåp, vigsel og gravferd sjelesorgsamtaler? Hvordan kan disse samtalene befruktes av teori som beskriver menneskets livssyklus teologisk, psykologisk og eksistensielt?

Studieprogramtilhørlighet
Emnet kan inngå som kjerneemne i programmet Erfaringsbasert master i praktisk teologi
Emnet kan inngå som valgfritt fordypningsemne i Master i klinisk sjelesorg.

Studiepoengsreduksjon
Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner.

Undervisning
Emnet undervises første gang høst 2013/vår 2014

Arbeidsform og organisering
Prostiet er kursets læringsarena, og en deltar på kurset som prosti. De fleste undervisningsøktene skjer i ordinære 4-timers prostisamlinger. Midtveis samles prostiene i en felles 4-dagers kurssamling. Det benyttes ulike læringsformer, som forelesninger, case/verbatim, rollespill og litteraturrefleksjonsgrupper.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Levere refleksjonsnotat som tematiserer arbeid med egen livssyklus og livsriter, etter nærmere beskrivelse. Omfang: (1200-1500 ord)
- Levere en individuell skriftlig oppgave som beskriver og drøfter en kasualiasamtale fra egen praksis, etter nærmere beskrivelse (3000-4000 ord)
- Oppfylle fremmøtekrav (75 %) på studiesamlingene
- Delta i evaluering av emnet

Avsluttende vurdering
Emnet har én vurderingsform; gjennomføring av obligatoriske studiekrav. Emnet vurderes til bestått/ikke bestått.

Mål og innhold

En vesentlig del av en menighetsprests arbeid knyttes til kasualiasamtaler. I dette videreutdanningsemnet for prester vil disse samtalene settes inn i en tverrfaglig sammenheng der den praktiske teologien trer i dialog med andre teologiske og humanistiske disipliner. Målet er både å gi teoretiske og praktiske impulser til en bedre samtalepraksis og å utvikle læringsmiljøet i prostiet.

Mål
Studenten skal etter fullført emne ha:
- God kunnskap om menneskets livssyklus og overgangsriter
- God kunnskap om teologiske og sjelesørgeriske perspektiver på den ritualforberedende samtale
- God evne til å inngå i ritualforberedende samtaler

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Capps, D. (1991). Kap. 6. I *Forandringens mulighed: Essays om sjælesorg og praktisk teologi* (s. 147-176). Frederiksberg: Anis. ISBN/ISSN: 87-7457-102-8 (Kompendium)
- Danbolt, L. J. (2002). Kapittel 1-3. I *Den underlige uka: De sørgende og begravelsesriten* . Oslo: Verbum. ISBN/ISSN: 82-543-0857-8
- Gerkin, C. V. (1997). Part III. I *An introduction to pastoral care* (s. 151-240). Nashville, Tenn.: Abingdon. ISBN/ISSN: 0-687-01674-6
- Isaksen, S. (2012). Hva samtaler man om i en folkekirkemenighet?: Om lokal kirkelig sjelesorg. Ung teologi, 45 (1), s. 53-62. ISBN/ISSN: 0333-340X (Kompendium).
- Isaksen, S. (2009). *Med et nyfødt barn i våre hender: Et samtalehefte om menighetens dåpsarbeid og nullårsfasen i trosopplæringen* [Oslo]: IKO-forl. ISBN/ISSN: 978-82-7112-885-2

- Isaksen, S. (2012). Å feste blikket: Pastorale møter i Karl Ove Knausgårds Min kamp. Tidsskrift for sjelesorg, 32 (4), s. 260-267. ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium).
- Isaksen, S. (2011). Underets time: Tre perspektiver på den sjelesørgeriske samtalen. Tidsskrift for sjelesorg, 31 (2), s. 76-87. ISBN/ISSN: 0333-3388 (Kompendium).
- Modéus, M. (2007). Kapittel 3 og 7. I *Menneskelig gudstjeneste: Om gudstjenesten som relation og ritual* (s. 37-70, 161-177). København: Alfa. ISBN/ISSN: 978-87-91191-28-2 (Kompendium)
- Salomonsen, J. (1999). Et utvalg på 150 s.. I *Riter: Religiøse overgangsritualer i vår tid* . Oslo: Pax. ISBN/ISSN: 82-530-2096-1. Hentet fra http://bibsys-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo_library/libweb/action/dlDisplay.do?docId=BIBSYS_ILS101615051&vid=MF
- Stifoss-Hanssen, H. (2007). Ritualenes psykologiske og helbredende funksjon. I M. Bunkholt (Red.), *Møtet med den andre* (s. 45-58). Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar. ISBN/ISSN: 978-82-91925-13-4
- Stifoss-Hanssen, H. (2007). Hjelpende samtaler, forberedende ritualer. I M. Bunkholt (Red.), *Møtet med den andre* . Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar. ISBN/ISSN: 978-82-91925-13-4

TEOL8512 - Når klinisk erfaring og teologisk refleksjon møtes

Emneansvarlig:	Sjur E. Isaksen (Sjur.Isaksen@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi Videreutdanning masternivå - Klinisk sjelesorg
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Videreutdanningsemnet «Når klinisk erfaring møter teologisk refleksjon» er utviklet av Det teologiske Menighetsfakultet i samarbeid med PKU-veiledere og Programutvalget for Master i klinisk sjelesorg.

Emnet er en faglig oppfølging og fordypning av Felles Fagdager for PKU som arrangeres på MF hvert semester i samarbeid med lederne for de pågående PKU-kurs. Emnet forutsetter at studenten gjennomfører de ordinære PKUkurs, deltar på Felles Fagdager og gjennomfører foreskrevne studiekrav.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- Delta på minimum 75 % av undervisningen
- Levere og få godkjent et litteraturnotat på 1200-1500 ord
- Delta i evaluering av studietilbudene

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL8512 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til bestått/ikke bestått.

Mål og innhold

Etter fullført emne skal kursdeltakeren ha:
- Kunnskap om teologiens egenart som kritisk vitenskap
- Kunnskap om ulike modeller for teologisk refleksjon over klinisk praksis
- Evne til å reflektere over hvordan personlige, sosiale og kontekstuelle faktorer påvirker det relasjonelle samspill i sjelesorgen

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Doehring, C. (2006). *The practice of pastoral care: A postmodern approach* (s. 15-34). Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press. ISBN/ISSN: 0-664-22684-1/978-0-664-22684-8
- Graham, E. L., Walton, H. & Ward, F. (2005). *Theological reflection: Methods* (s. 1-45). London: SCM Press. ISBN/ISSN: 0-334-02976-7/978-0-334-02975-5
- Henriksen, J.-O. (2007). *Teologi i dag: Samvittighet og selvkritikk* (s. 13-52, 86-100). Bergen: Fagbokforlaget. ISBN/ISSN: 978-82-450-0617-9
- Thompson, J., Pattison, S. & Thompson, R. (2008). *SCM studyguide to theological reflection* (s. 1-174). London: SCM Press. ISBN/ISSN: 9780334040552 (pbk.)/0334040558 (pbk.)

TEOL8513 - Trinitarisk teologi i sjelesorgen

Emneansvarlig:	Sjur E. Isaksen (Sjur.Isaksen@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Klinisk sjelesorg
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Videreutdanningsemnet «Trinitarisk teologi i sjelesorgen» er utviklet av Det teologiske Menighetsfakultet i samarbeid med PKU-veiledere og Programutvalget for Master i klinisk sjelesorg.

Emnet er en faglig oppfølging og fordypning av Felles Fagdager for PKU som arrangeres på MF hvert semester i samarbeid med lederne for de pågående PKU-kurs. Emnet forutsetter at studenten gjennomfører de ordinære PKUkurs, deltar på Felles Fagdager og gjennomfører foreskrevne studiekrav.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- Delta på minimum 75 % av undervisningen
- Levere og få godkjent et litteraturnotat på 1200-1500 ord
- Delta i evaluering av studietilbudene

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL8513 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått»/»ikke bestått».

Mål og innhold

Etter fullført emne skal kursdeltakeren ha:

- Kunnskap om trinitarisk teologi slik den utvikles i oldkirkelig og nåtidig teologi
- Evne til å reflektere over hvordan en kristen gudsforståelse bidrar til faglig forankring av sjelesorgens egenart
- Evne til å reflektere over den trinitariske teologiens betydning i møte med menneskelig erfaring

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Engedal, L. G. (2008). Sjelesorgens teologiske forankring og egenart: Bidrag til refleksjon. Tidsskrift for sjelesorg, 28 (2), s. 76-93. ISBN/ISSN: 0333-3388.
- Eschmann, H. (2000). Towards pastoral care in a trinitarian perspective. *The Journal of pastoral care,* (4), s. 419-427. ISBN/ISSN: 0022-3409. Hentet 2013-10-16 fra http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=rfh&AN=ATLA0001278967&site=ehost-live
- Henriksen, J.-O. (2001). *Gud: Fortrolig og fremmed: Ettertanker* . Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 82-05-30344-4
- Pembroke, N. (2006). *Renewing pastoral practice: Trinitarian perspectives on pastoral care and counselling* . Aldershot: Ashgate. ISBN/ISSN: 0-7546-5565-2/978-0-7546-5565-7
- Wilken, R. L. (2003). *The spirit of early Christian thought: Seeking the face of God* . New Haven, [Conn.]: Yale University Press. ISBN/ISSN: 0300105983

TEOL8514 - Sjelesorg som kritisk hermeneutisk praksis

Emneansvarlig:	Sjur E. Isaksen (Sjur.Isaksen@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Klinisk sjelesorg
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Videreutdanningsemnet «Sjelesorg som kritisk hermeneutisk praksis» er utviklet av Det teologiske Menighetsfakultet i samarbeid med PKU-veiledere og Programutvalget for Master i klinisk sjelesorg.

Emnet er en faglig oppfølging og fordypning av Felles Fagdager for PKU som arrangeres på MF hvert semester i samarbeid med lederne for de pågående PKU-kurs. Emnet forutsetter at studenten gjennomfører de ordinære PKUkurs, deltar på Felles Fagdager og gjennomfører foreskrevne studiekrav.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- Delta på minimum 75 % av undervisningen
- Levere og få godkjent et litteraturnotat på 1200-1500 ord
- Delta i evaluering av studietilbudene

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL8514 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått»/»ikke bestått».

Mål og innhold

Etter fullført emne skal kursdeltakeren ha:

- Kunnskap om filosofisk og teologisk hermeneutikk slik den utvikles og anvendes inn mot sjelesørgerisk praksis
- Evne til kritisk refleksjon i møte med forsoning og tilgivelse som tema i sjelesorgen
- Evne til kritisk refleksjon over forholdet mellom teologisk og psykologisk fortolkning av gudsrelasjon og gudsbilde

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Grevbo, T. J. S. (2013). *Guds masker i sjelesorgen: Hvordan forholde seg til den guddommelige maskebruken, teoretisk og praktisk?* (Rev. utg.). [Oslo]: Luther : Høyskolen Diakonova. ISBN/ISSN: 978-82-531-4696-6
- Henriksen, J.-O. (2013). *Relating God and the self: Dynamic interplay* . Farnham: Ashgate. ISBN/ISSN: 978-1-4094-6548-5
- Hunsinger, D. v. D. (1995). *Theology and pastoral counseling: A new interdisciplinary approach* . Grand Rapids, Mich.: Eerdmans. ISBN/ISSN: 0-8028-0842-5
- Iversen, R. (2013). Sjelesorg som kritisk hermeneutisk praksis. I *Barmhjertighet og frigjøring: Sjelesorg som kritisk hermeneutisk praksis: Refleksjoner i grenselandet mellom teologi og filosofi* (s. 71-103). Oslo: Det teologiske menighetsfakultet.
- Iversen, R. (2011). Hva vil det si å fortolke konfidentens liv. *Tidsskrift for sjelesorg,* (2). ISBN/ISSN: 0333-3388.
- Iversen, R. (2011). Robert D. Enrights forgiveness therapy: En introduksjon og noen kritiske bemerkninger. *Tidsskrift for sjelesorg,* (4), s. 271-289. ISBN/ISSN: 0333-3388.
- Leer-Salvesen, P. (2009). *Forsoning etter krenkelser* . Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-0256-0
- Persson, P. E. (1971). *Att tolka Gud i dag: Debattlinjer i aktuell teologi* . Lund: CWK Gleerup Bokförlag. ISBN/ISSN: 91-40-01768-0
- Shea, J. J. (2005). *Finding God again: Spirituality for adults* . Lanham, Md.: Rowman & Littlefield Publishers. ISBN/ISSN: 978-0-7425-4215-0

TEOL8515 - Lokal omsorg ved livets slutt

Emneansvarlig:	Sjur E. Isaksen (Sjur.Isaksen@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi Videreutdanning masternivå - Klinisk sjelesorg
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet sikter mot å gi prester og andre kirkelige tilsatte, primært i menighetstjeneste, økt sjelesørgerisk kompetanse i møte med alvorlig syke og døende, samt deres pårørende. Samhandlingsreformen vektlegger lokale aktørers, deriblant menigheters, samhandling med sykehus og institusjonsbasert/hjemmebasert omsorg. Sentralt i kurset vil stå følgende 3 hovedtema:
- Samhandlingsreformen og helhetlig omsorg
- Arbeid med åndelig/eksistensielle spørsmål
- Etikk og egenrefleksjon

Kurset er utarbeidet av prestetjenesten ved St.Olavs Hospital, Universitetssykehuset i Trondheim, i samarbeid med MF. Kurset tilbys i første omgang til prostier i Nidaros Bispedømme.
Undervisning
Emnet tilbys første gang med oppstart våren 2015, går over tre semestre og har fire kursdager spredt over kursforløpet.

Arbeidsform og organisering
Samlingene vil kombinere plenumsundervisning med grupper, oppgaver og veiledning. Tiden mellom samlingene brukes til litteraturstudium, oppgaveskriving og et lokalt praksisarbeid.

Studiepoengreduksjon

Emnet kan inngå i følgende studieprogram:
- Erfaringsbasert master i praktisk teologi
- Master i klinisk sjelesorg

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Ha godkjent frammøte i undervisningen (minimum 75%)
- Ha levert et personlig refleksjonsnotat knyttet til emnets tematikk, etter angitt mal (1500-2000 ord)
- Ha deltatt i evalueringen av emnet

Avsluttende vurdering

Emnet har én vurderingsform, mappevurdering. Når studiekravene er bestått skal studenten levere en vurderingsmappe der det skriftlige arbeidet inngår. Kurset vurderes til bestått/ikke bestått.

Mål og innhold

MÅL
Studenten skal etter fullført emne ha:
- god kunnskap om Hospicefilosofi, palliasjon og prinsipper i samhandlingsreformen
- evne til å lede «Jeg og døden-grupper» til ansatte i kommunehelsetjenesten.
- evne til kommunikasjon med alvorlig syke og døende, samt deres pårørende
- evne til lokalt nettverksarbeid mellom kommunal helsetjeneste og Kirken
evne til etisk refleksjon om spørsmål knyttet til livets avslutning

PENSUM
Ta kontakt med emneansvarlig.

TEOL8581 - Prest og teolog i praksis

Emneansvarlig:	Sjur E. Isaksen (Sjur.Isaksen@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	Vår (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi Videreutdanning masternivå - Klinisk sjelesorg
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi
Tillatte hjelpemidler ved eksamen:	Liste e

Generell informasjon

Emnet inngår som obligatorisk emne i studieprogrammene: Erfaringsbasert master i praktisk teologi og Master i klinisk sjelesorg.

På bakgrunn av kompetanse og praktisk erfaring som prest skal deltageren etter fullført emne ha videreutviklet sin grunnkompetanse, og ha tilegnet seg fordypet innsikt i hvordan teologi utøves i forholdet mellom praksis og teori. Emnet skal medvirke til å gi et samlende perspektiv på Erfaringsbasert mastergrad i praktisk teologi og Master i klinisk sjelesorg.

Emnet bygger på en modell hvor den analytiske prosess tar utgangspunkt i pastoral praksis. Den analytiske prosess er strukturert som en hermeneutisk sirkel og forstås som fire forskjellige, men nært knyttede oppgaver, som følger hverandre fortløpende: Beskrivelse av situasjonen, kultur-kontekstuell analyse, teologisk refleksjon og revidert praksis. Modellen vil hjelpe studenten til å reflektere over sin tjeneste i skjæringsfeltet mellom personlige, profesjonelle og organisatoriske dimensjoner. Den enkeltes yrkeserfaring fungerer som et viktig materiale i møte med det teoretiske stoffet. Modulen fokuserer både på den enkeltes selvforståelse som prest, og på bearbeidelsen av presteprofesjonens rammer og vilkår i lys av ulike teologiske perspektiver på kirken.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengsreduksjon mot andre emner

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- Skrive et refleksjonsnotat om egen presteidentitet/rolle og kirkelig forankring. Omfang 1500-2000 ord. Notatet skal gi svar på følgende spørsmål: Hvordan oppfatter du deg selv som prest? Hva vil du? Hvem er du prest for? Hvordan vil du kort formulere ditt kirke- og menighetssyn?
- Skrive en individuell skriftlig oppgave der studenten skal identifisere og bearbeide en erfaring fra pastoral praksis ved hjelp av litteratur og utviklet teologisk metode. Tema og litteratur fastsettes i samråd med faglærer. Omfang 3-4000 ord. Oppgaven er å forstå som et prosessdokument, og skal normalt bearbeides før endelig innlevering.
- Delta i evaluering av emnet hvis det er gjort til gjensand for evaluering i det aktuelle semesteret.

Avsluttende vurdering

Emnet har én vurderingsform, mappevurdering. Når alle studiekravene er bestått skal studenten levere en vurderingsmappe med følgende oppgaver: refleksjonsnotatet og individuell skriftlig oppgave.
Emnet vurderes på bakgrunn av vurderingsmappen til bestått / ikke bestått

Mål og innhold

Etter fullført emne skal studenten ha:
- evne til å anvende praktisk-teologisk metode
- evne til å reflektere over egen prestetjeneste
- kunnskap om nyere forståelse av faget praktisk teologi
- kunnskap om nyere teologiske perspektiv på kirken

Merknad til litteraturlisten

Emnet har ca 700 sider faglitteratur. Ca.400 sider er felles litteratur og ca 300 sider er litteratur knyttet til fordypning og arbeid med essay.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- Dulles, A. (2002). *Models of the church* (Utvidet utg., s. 7-129, 195-217). New York: Image Books/Doubleday. ISBN/ISSN: 0-385-13368-5
- Hegstad, H. (2009). *Den virkelige kirke: Bidrag til ekklesiologien* (s. 17-50, 87-110, 125-147). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2500-6
- Swinton, J. & Mowat, H. (2006). *Practical theology and qualitative research* (s. 3-27, 73-98). London: SCM Press. ISBN/ISSN: 0-334-02980-5/978-0-334-02980-9
- Wengert, T. J. (2008). *Priesthood, pastors, bishops: Public ministry for the Reformation and today* . Minneapolis, Minn.: Fortress Press. ISBN/ISSN: 978-0-8006-6313-1

TEOL8584 - Presterollen i en reformtid

Emneansvarlig:	Hallvard Olavson Mosdøl (Hallvard.O.Mosdol@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Videreutdanningsemnet «Presterollen i en reformtid» er utviklet av Det teologiske Menighetsfakultet på bestilling av Nidaros bispedømme.

Emnet er en faglig oppfølging av et etterutdanningskurs, som MF arrangerte for prestene i Nidaros høsten 2012. Emnet består av tre studiesamlinger; to samlinger høsten 2012 og èn samling våren 2013.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- Delta på minimum 75 % av undervisningen
- Levere og få godkjent et refleksjonsnotat på 1200-1500 ord
- Levere og få godkjent en litteratursynopsis på 1200-1500 ord
- Levere og få godkjent en individuell skriftlig oppgave på 2500-3000 ord
- Delta i evaluering av studietilbudene

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL8584 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått»/»ikke bestått».

Mål og innhold

Etter fullført emne skal kursdeltakeren ha:
- God kunnskap om ulike teologiske perspektiver på Den norske kirke som folkekirke
- God kunnskap om hvordan ulike teologiske perspektiver av folkekirken kan prege pastoral rolleforståelse
- Ha god evne til å reflektere over egen pastoral rolleadferd i lys av lokal kontekst og Den norske kirkes reformer

Merknad til litteraturlisten

Ta kontakt med emneansvarlig for informasjon om kompendium.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- (2012). Tjenesteordning for menighetsprester. Hentet 2012-12-06 fra http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-19901019-4983.html
- (2004). Den norske kirkes identitet og oppdrag. Hentet 2012-12-06 fra http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=3197
- Birkedal, E., Hegstad, H. & Lannem, T. S. (Red.) (2012). *Menighetsutvikling i folkekirken: Erfaringer og muligheter* (nr. 5). Oslo: IKO-forl. ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Bunkholt, M. (2010). Den virkelige kirke" og embetet. Nytt norsk kirkeblad: For teologi og praksis, 38 (6), s. 11-20. ISBN/ISSN: 0802-9504 (Kompendium). Hentet fra http://www.tf.uio.no/praktikum/publikasjoner/arkiv/NNK-2010-6-WEB.pdf
- Dokka, T. S. (2000). *Som i begynnelsen: Innføring i kristen tro og tanke* (s. 324-342). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 82-417-1087-9/978-82-417-1087-2 (Kompendium)
- Haga, J. (2010). Hegstad og den lutherske embetsteologien. Nytt norsk kirkeblad: For teologi og praksis, 38 (6), s. 21-26. ISBN/ISSN: 0802-9504 (Kompendium). Hentet fra http://www.tf.uio.no/praktikum/publikasjoner/arkiv/NNK-2010-6-WEB.pdf
- Hegstad, H. (2009). *Den virkelige kirke: Bidrag til ekklesiologien* (s. 17-45, 61-109, 125-148). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2500-6
- Hegstad, H. (2011). Den virkelige kirke og den virkelige lutherdom. Nytt norsk kirkeblad: For teologi og praksis, 40 (2), s. 59-61. ISBN/ISSN: 0802-9504 (Kompendium). Hentet fra http://www.praktikum-pts.no/publikasjonar/nytt-norsk-kirkeblad/NNK%20i%20pdf/nnk-2011-2.pdf
- Hegstad, H. (2010). Også folkekirken er den virkelige kirke. Nytt norsk kirkeblad: For teologi og praksis, 38 (7), s. 53-58. ISBN/ISSN: 0802-9504 (Kompendium). Hentet fra http://www.tf.uio.no/praktikum/publikasjoner/arkiv/NNK-2010-7-web.pdf
- Ideström, J. (2010). *For the sake of the world: Swedish ecclesiology in dialogue with William T. Cavanaugh* (nr. no 3). Eugene, Or.: Pickwick Publications. ISBN/ISSN: 978-1-60899-108-2

- Johanessen, H. (2010). Menighetsutvikling for folkekirken. Nytt norsk kirkeblad: For teologi og praksis, 38 (6), s. 5-10. ISBN/ISSN: 0802-9504 (Kompendium). Hentet fra http://www.tf.uio.no/praktikum/publikasjoner/arkiv/NNK-2010-6-WEB.pdf
- Lathrop, G. (2006). *The pastor: A spirituality* . Minneapolis, Minn.: Fortress Press. ISBN/ISSN: 0-8006-3801-8/978-0-8006-3801-6
- Njå, Å. (2011). Den virkelige kirke og kirkens virkelighet. Nytt norsk kirkeblad: For teologi og praksis, 39 (1), s. 46-52. ISBN/ISSN: 0802-9504 (Kompendium). Hentet fra http://www.tf.uio.no/praktikum/publikasjoner/arkiv/NNK-2011-1%20TIL%20WEB.pdf
- Njå, Å. (2011). Gudstjenesten i en evangelisk-luthersk kirke. I S. Dietrich, T. S. Dokka & H. Hegstad (Red.), *Kirke nå: Den norske kirke som evangelisk-luthersk kirke* (s. 115-135). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2510-5

- Saxegaard, F. (2009). Presten som symboliserende, strategisk og samhandlende leder: En modell for sokneprestens lederskap i folkekirken. *Halvårsskrift for praktisk teologi*, (2), s. 17-29. ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium).

TEOL8585 - Presterollen i en reformtid

Emneansvarlig:	Hallvard Olavson Mosdøl (Hallvard.O.Mosdol@mf.no)
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Videreutdanningsemnet «Presterollen i en reformtid» er utviklet av Det teologiske Menighetsfakultet på bestilling av Nidaros bispedømme.

Emnet er en faglig oppfølging av et etterutdanningskurs, som MF arrangerte for prestene i Nidaros høsten 2012. Emnet består av tre studiesamlinger; to samlinger høsten 2012 og èn samling våren 2013.

Studiepoengreduksjon

Emnet har ingen studiepoengreduksjon mot andre emner.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- Delta på minimum 75 % av undervisningen
- Levere og få godkjent et refleksjonsnotat på 1200-1500 ord
- Levere og få godkjent en litteratursynopsis på 1200-1500 ord
- Delta i evaluering av studietilbudene

Avsluttende vurdering

Emnet TEOL8585 vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått»/»ikke bestått».

Mål og innhold

Etter fullført emne skal kursdeltakeren ha:
- Kunnskap om ulike teologiske perspektiver på Den norske kirke som folkekirke
- Kunnskap om hvordan ulike teologiske perspektiver av folkekirken kan prege pastoral rolleforståelse
- Ha evne til å reflektere over egen pastoral rolleadferd i lys av lokal kontekst og Den norske kirkes reformer

Merknad til litteraturlisten

Ta kontakt med emneansvarlig for informasjon om kompendium.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE

- (2012). Tjenesteordning for menighetsprester. Hentet 2012-12-06 fra http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-19901019-4983.html
- (2004). Den norske kirkes identitet og oppdrag. Hentet 2012-12-06 fra http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=3197
- Askeland, H. (2012). Endringsledelse - muligheter og utfordringer for en kirke i endring: Lederroller, ledelse og kompetansebehov. I E. Birkedal, H. Hegstad & T. S. Lannem (Red.), *Menighetsutvikling i folkekirken: Erfaringer og muligheter* (s. 137-152). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Bunkholt, M. (2010). Den virkelige kirke" og embetet. Nytt norsk kirkeblad: For teologi og praksis, 38 (6), s. 11-20. ISBN/ISSN: 0802-9504 (Kompendium). Hentet fra http://www.tf.uio.no/praktikum/publikasjoner/arkiv/NNK-2010-6-WEB.pdf
- Dokka, T. S. (2000). *Som i begynnelsen: Innføring i kristen tro og tanke* (s. 324-342). Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN/ISSN: 82-417-1087-9/978-82-417-1087-2 (Kompendium)
- Haga, J. (2010). Hegstad og den lutherske embetsteologien. Nytt norsk kirkeblad: For teologi og praksis, 38 (6), s. 21-26. ISBN/ISSN: 0802-9504 (Kompendium). Hentet fra http://www.tf.uio.no/praktikum/publikasjoner/arkiv/NNK-2010-6-WEB.pdf
- Hegstad, H. (2009). *Den virkelige kirke: Bidrag til ekklesiologien* (s. 17-45, 61-109, 125-148). Trondheim: Tapir akademisk forl. ISBN/ISSN: 978-82-519-2500-6
- Hegstad, H. (2011). Den virkelige kirke og den virkelige lutherdom. Nytt norsk kirkeblad: For teologi og praksis, 40 (2), s. 59-61. ISBN/ISSN: 0802-9504 (Kompendium). Hentet fra http://www.praktikum-pts.no/publikasjonar/nytt-norsk-kirkeblad/NNK%20i%20pdf/nnk-2011-2.pdf
- Hegstad, H. (2010). Også folkekirken er den virkelige kirke. Nytt norsk kirkeblad: For teologi og praksis, 38 (7), s. 53-58. ISBN/ISSN: 0802-9504 (Kompendium). Hentet fra http://www.tf.uio.no/praktikum/publikasjoner/arkiv/NNK-2010-7-web.pdf
- Johanessen, H. (2010). Menighetsutvikling for folkekirken. Nytt norsk kirkeblad: For teologi og praksis, 38 (6), s. 5-10. ISBN/ISSN: 0802-9504 (Kompendium). Hentet fra http://www.tf.uio.no/praktikum/publikasjoner/arkiv/NNK-2010-6-WEB.pdf

- Lathrop, G. (2006). *The pastor: A spirituality* . Minneapolis, Minn.: Fortress Press. ISBN/ISSN: 0-8006-3801-8/978-0-8006-3801-6
- Leganger-Krogstad, H. (2012). Trosopplæringen som drivhjul i menighetsutvikling?: Fellesskapslæring i kirken. I E. Birkedal, H. Hegstad & T. S. Lannem (Red.), *Menighetsutvikling i folkekirken: Erfaringer og muligheter* (s. 67-86). Oslo: IKO-forlaget. ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Njå, Å. (2011). Den virkelige kirke og kirkens virkelighet. Nytt norsk kirkeblad: For teologi og praksis, 39 (1), s. 46-52. ISBN/ISSN: 0802-9504 (Kompendium). Hentet fra http://www.tf.uio.no/praktikum/publikasjoner/arkiv/NNK-2011-1%20TIL%20WEB.pdf

- Saxegaard, F. (2009). Presten som symboliserende, strategisk og samhandlende leder: En modell for sokneprestens lederskap i folkekirken. *Halvårsskrift for praktisk teolog i*, (2), s. 17-29. ISBN/ISSN: 0800-6857 (Kompendium).

TEOL8586 - Læringsledelse i prostiet

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	20
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Tjenesteordningene for prestetjenesten, vedtatt i 2004, medførte at prosten ble en langt tydeligere lederskikkelse i lokalkirken. I årene som fulgte var det mye oppmerksomhet omkring de strukturelle sidene ved reformen. Prosten er imidlertid også ansvarlig for å fremme kvalitet og læring i prostiet, og vi mener det er på høy tid å sette faglig søkelys på hva dette kan bety i praksis.
I den samme perioden har det vært stadig økende interesse for ¿læring i organisasjon¿ og ¿den lærende organisasjon¿. Bakgrunnen for denne trenden kan søkes i brede trender som gjelder globalt: Dels en postindustriell virkelighet der konkurransefortrinn særlig knyttes til ansattes kompetanse, og hvordan kompetanse og kvalitet utvikles innen en virksomhet. Dels en økt forventning hos mange ansatte ¿ særlig i deler av den vestlige verden ¿ til at jobben skal være et sted der kan bruke sine ressurser og utvikle seg.
Emnet Læringsledelse i prostiet legger til grunn at det er fruktbart å se både menigheter og kirkelige ansattegrupper som lærende fellesskap. Vi ser på hvilke ressurser som finnes både i nyere forskning på lærende organisasjoner og i den kristne tradisjon. Målet er å knytte sammen den enkelte prests læring og læringen i prostilaget, med den læringen som skjer/kan skje i lokale staber og i menigheten som hele.
Emnet vil utvikle dyktige læringsledere, som har god kunnskap om nyere lærings- og ledelsesteori, og evner å anvende denne i sin egen kontekst som prester og presteledere.

Studieprogramtilhørlighet
Emnet inngår i Erfaringsbasert master i praktisk teologi.

Arbeidsformer og struktur
Emnet har tre samlinger som ledes av MF: Åpningssamlingen over to dager, en midtsamling over fire dager og en avslutningsdag. Åpnings- og avslutningssamling holdes separat i de to bispedømmene, mens midtsamlingen er felles. Samlingene består av forelesninger, seminarundervisning og arbeid i grupper.
De øvrige samlingene holdes i prostemøtet, der deltakerne presenterer litteraturbaserte refleksjonsnotater for hverandre i grupper, og bidrar i samtale og prosessarbeid.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må deltakeren ha levert og fått godkjent:
- Oppmøte og deltakelse (minimum 75 % fremmøte)
- Refleksjonsnotat om egen lærings- og ledelsesforståelse, inntil 2500 ord
- Rapport fra strukturerte samtaler med 3 underordnede prester
- Litteraturbasert notat, inntil 1500 ord
- Rapport fra avgrenset utviklingsprosjekt i eget prostilag.
- Notat som presenterer den selvvalgte litteraturen (se merkand til littearturlisten). Inntil 1500 ord. Se egen mal.

Avsluttende vurdering
Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold

Deltakerne skal etter fullført emne ha:
- Kunnskap om nyere læringsteorier med relevans for læring i prestetjeneste
- Kunnskap om nyere ledelsesteorier med relevans for læringsledelse i kirkelig kontekst
- God evne til å relatere lærings- og ledelsesteori til egen arbeidssituasjon, egen teologiske helhetsforståelse og egen utvikling som prest og leder

Merknad til litteraturlisten

Deltakerne legger opp ca. 600 sider litteratur, valgt fra listen med
supplerende litteratur, evt. annen litteratur etter søknad.

Litteratur

LITTERATUR/LITERATURE
- Filstad, C. (2010). *Organisasjonslæring: Fra kunnskap til kompetanse*. Bergen: Fagbokforl. ISBN/ISSN: 978-82-450-0779-4

- Gherardi, S. (2006). *Organizational knowledge: The texture of workplace learning* . Oxford: Blackwell. ISBN/ISSN: 978-1-4051-2559-8
- Wenger, E. (2004). *Praksisfællesskaber: Læring, mening og identitet*. København: Reitzel. ISBN/ISSN: 87-412-2396-9/978-87-412-2396-4

TEOL8590 - Folkekirke i lokalsamfunnet - Ledelse av strategiske utviklingsprosesser i lokalmenigheten

Emneansvarlig:	Erling Birkedal (Erling.Birkedal@mf.no)
Studiepoeng:	10
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Emnet vil gi en innføring i premisser og metoder for menighetsutviklende arbeid i en folkekirkelig kontekst, samt dyktiggjøre kursdeltakerne til å lede og veilede strategiske utviklingsprosesser på menighetsnivå. Emnet trekker veksler på erfaringer fra MFs arbeid med menighetsutvikling i folkekirken de siste årene.

Arbeidsform og innhold
Kursdeltakere vil få innsikt i hvordan folkekirken i Norge arbeider for å videreutvikle og styrke lokalmenigheten. Man vil ut fra et systematisk tilrettelagt arbeid reflektere sammen med andre menighetsledere om strategisk utviklingsarbeid. Dette vil skje gjennom ledelse av systematisk utviklingsarbeid i egen menighet og/eller som veileder for menigheter som er i en slik utviklingsprosess, samt deltakelse på regionale konferanser. I tillegg til delaktighet i lokale møter og konferanser, vil det være fire studiesamlinger på til sammen seks dager over halvannet år, hvor man vil få undervisning, erfaringsutveksling og drøfte skriftlige arbeider.

Studiepoengreduksjon
Emnet har studiepoengreduksjon mot emnene TEOL8587/88 og TEOL8592 (egen menighet) - 5 studiepoeng, og mot emnet TEOL8591 - 2 poeng.

Studiekrav

For å få godkjent kurset må studenten ha oppfylt følgende studiekrav:
- Deltatt på minimum 75 % av undervisningen/lokale konferanser
- Planlagt og gjennomført lokale samlinger for menigheter, og vært mentor for utviklingsprosess i minst én menighet (innen en tilrettelagt ramme)
- Levere en samlemappe med flere mindre skriftlige arbeider (refleksjon om praksis, litteratur, mentoring mm), hver på 800-1000 ord (se detaljer i emneark).
- Delta i evaluering av studiet

Avsluttende vurdering
Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til "bestått" / "ikke bestått".

Mål og innhold

Gjennom forelesninger, samtaler, gruppesamlinger og eget faglig arbeid vil kursdeltakerne få
- kjennskap til verdier, modeller og metodiske verktøy for menighetsutvikling
- erfaring med og evne til å reflektere omkring betingelser for strategiske utviklingsprosesser i menighet
- evne til refleksjon om egen rolle og trening i å veilede i forbindelse med menighetsutviklende prosesser
- forståelse for menighetens helhetlige virksomhet (gudstjenesteliv, kirkelige handlinger, trosopplæring, diakoni, misjon mm) og kirkens nærvær i lokalsamfunnet

TEOL8591 - Kirkelig arbeidsveilederutdanning

Emneansvarlig:	Lars Johan Danbolt (Lars.Danbolt@mf.no)
Studiepoeng:	60
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig)
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

Generell informasjon

Studiet kirkelig arbeidsveilederutdanning (AVU) tilsvarer ett års utdanning på heltid (60 studiepoeng), men er tilrettelagt for et løp over tre år. Studiet er samlings- og nettbasert med en obligatorisk samling på fire dager hvert semester. Mellom seminarene skal kandidaten drive en ABV-gruppe over fire semestre. Emnet kan inngå med 60 stp i erfaringsbasert master i praktisk teologi.

Målsetting og profil
AVU har som mål å utdanne kompetente arbeidsveiledere til Den norske kirke. Undervisningen har en praksisnær profil med et helhetssyn på mennesket og på læring/utvikling som inkluderer kognitive, affektive, eksistensielle, etiske og handlingsorienterte aspekter. Kurset skal gi kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse som gir kandidaten bevissthet om ABVs teorigrunnlag og metodikk, samt evne til å planlegge, gjennomføre og vurdere ABV-forløp. Et sentralt fokus er på veilederidentitet og rolleforståelse, veiledningskontekst, bevissthet om egne forutsetninger, evne til dialogisk kommunikasjon og evne til å drive veiledning i et komplekst kirkelig arbeidsliv.

Læringsutbytte
Emnet bygger på ABV-tradisjoner i Den norske kirke (http://www.prest.no), men er videreutviklet med basis i kunnskap fra nyere forskning innen veiledning, psykologi og ledelse av verdibaserte virksomheter. Sentralt er kunnskaper om veiledningspedagogikk og gruppeledelse og ulike metoder i ABV, som eksempelvis reflekterende team. Det gis innføring i gruppeprosesser, overføringer/motoverføringer og følelsesbevissthet for å styrke veilederens modenhet, mentaliseringsevne og bevissthet om makt og grenser i veiledningen. Det gis undervisning i eksistensielle temaer og om betydningen av mening og tilhørighet i krevende yrkeskontekster, og i dialogiske og narrative metoder der respekten for den andre og dennes rett til å eie sin egen fortelling er sentralt. Studiet innebærer også tematisering av relevante etiske elementer.

Utdanningen bidrar til at kandidaten kan utvikle et bevisst forhold til egen livs- og troshistorie, og reflektere over hvordan kirkelige arbeidstakeres tros- og livshistorie kan bidra til gode vurderinger av de ulike elementene som å preger yrkesidentitet og rolleutøvelse, kommunikasjon og konflikter i kirkelig arbeidskontekst. Utdanningen vil styrke evnen til å drive veiledning i et sammensatt arbeidsliv, samt styrke bevisstheten om spesifikke utfordringer og mestringskrav knyttet til yrkesutøvelse i en verdibasert organisasjon. ABVs egenart og veiledningens kirkelige, etiske og teologiske forankring belyses, og det klargjøres hva som er forskjeller og sammenfall mellom ABV, pastoralklinisk utdanning (PKU), sjelesorg, åndelig veiledning og ulike mentor- eller coachingordninger.

Arbeids- og undervisningsformer
Kurset omfatter 7 kurssamlinger, som er fordelt over tre år. Studentene samles hvert semester til en fire dagers kurssamling på henholdsvis Granavolden og Modum Bad (tirsdag-fredag). Det blir to kurssamlinger siste semester i forbindelse med oppgaveskriving og framleggseminar. Første samling legges til november 2016. I løpet av kursperioden gis det ca 80 timers undervisning (forelesninger og seminarer) og ca 100 timer veiledning i smågrupper. Det kreves at studenten parallelt med kursperioden leder en ABV-gruppe eller tilsvarende (omfang ca 60 t). Erfaringer fra ABV-gruppen er grunnlag for presentasjoner (framlagte case) og refleksjoner over praksis. Kurset legger vekt på et mangfold av undervisningsformer: forelesninger, seminar, øvelser, gruppearbeid, erfaringsutveksling, muntlige framlegg, kollokvier, litteraturstudium og skriftlige arbeider.

Forkunnskapskrav
Arbeidsveilederutdanningen er tverrfaglig forankret, og åpen for kirkelige medarbeidere som fyller kriteriene for opptak. For å bli tatt opp som deltaker på AVU må man:
- ha minst 2 års yrkeserfaring fra kirkelig sektor
- følge søknadsprosedyren oppgitt i utlysningen av AVU
- selv ha gått i veiledning
- ha anbefaling fra biskopen og sin arbeidsgiver
- være kvalifisert til opptak på kurs på masternivå ved MF

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:
- ha deltatt på minimum 75 % av undervisningen
- ha ledet en ABV-gruppe over to år (ca 60 t)
- få godkjent mappeinnlevering med a) refleksjonsnotat (ett notat à 800 ord i tilknytning til hver studiesamling); b) litteraturrapporter (en litteraturrapport à 400 ord til hver studiesamling); c) loggbok fra veiledning av egen ABV-gruppe (føres kontinuerlig); d) praksisrapport i etterkant av gjennomført ABV-gruppe (omfang: 1500 ord)
- skrive en avsluttende oppgave på 20-25 sider (12 pkt, Times New Roman, 1 ½ linjeavstand)

Kursdeltakeren skal gjennom kurset gjøre seg kjent med et litteraturstudium på 1800 sider (1200 sider felles, 600 sider valgfritt etter avtale med faglig ansvarlig).

Avsluttende vurdering

Studiekravene dokumenteres i en samlemappe, og gjøres til gjenstand for videre læring (enten i gruppe eller i individuell veiledning). Alle skriftlige oppgaver/notater gjennomgås og godkjennes fortløpende.

Den avsluttende oppgaven skal ta utgangspunkt i praksis, og dokumentere at kandidaten har evne til å reflektere teoretisk over egen erfaring. Oppgaven fyller sammen med deltakernes veiledningspraksis kravene til selvstendig arbeid i den erfaringsbaserte masteren i praktisk teologi. Det blir gitt 4 timers individuell veiledning i forbindelse med den avsluttende oppgaven. Oppgaven vurderes til bestått/ikke bestått.

Endelig godkjenning av kurset forutsetter godkjent samlemappe, bestått individuell oppgave samt at kandidaten gjennom kurset har dokumentert personlig egnethet til å gjennomføre ABV i tråd med god veiledningsetikk (egnethetsspørsmål tas opp ved start og vil også bli berørt underveis i kursprosessen). Emnet vurderes til "bestått" eller "ikke bestått".

Mål og innhold

En kandidat med fullført kvalifisering skal ha følgende læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse (dette er de tre kategorier som brukes innen høyere utdanning):

Kunnskap
- Inngående kunnskap om arbeidsveiledning i grupper, gruppeprosesser og dialog (innhold og metode)
- God kunnskap om kirkelig profesjonell identitet: rolle, kompetanse, ansvar, begrensninger og rollen som symbolsk (åndelig) leder
- God kunnskap om eksistensielle temaer og om meningsdannelse
- God kunnskap om følelsesbevissthet og mentalisering
- Kjennskap til mangfoldet av faglige tradisjoner i veiledningsfeltet
- Kjennskap til ABVs teologiske, etiske og kirkelige forankring (inkl. forskjeller og overlappinger mellom ABV, PKU, sjelesorg og åndelig veiledning).
- Kjennskap til organisasjonskultur og konflikthåndtering i kirken

Ferdigheter
- God evne til å planlegge, gjennomføre og vurdere ABV (inkl. gjennomføre evalueringer)
- God evne til å kunne lytte, forstå og snakke adekvat med andre ut fra en veilederposisjon
- God evne til å forstå gruppeprosesser og til å forholde seg bevisst til overføringer/motoverføringer
- Evne til å strukturere veiledningssamlinger gjennom kontrakt med gruppen
- Kunne anvende ulike metodiske verktøy i arbeidet med case/praktiske erfaringer
- God evne til å vurdere hva som ligger innenfor og utenfor ABVs mandat
- Evne til å sammenholde praksis og teori på en måte som kan videreutvikle praksis

Generell kompetanse
- Kan sette seg inn i ABV-relaterte faglige problemstillinger, samt vurdere/anvende kunnskap som er relevant for ABV
- Kan kommunisere med kirkelig ledelse og arbeidstagere om betydningen av ABV og om ABVs egenart i forhold til andre veiledningstiltak
- Har bevissthet om egen livs- og troshistorie, og evne til å reflektere over hvordan dette bidrar til å prege yrkesidentitet og rolleutøvelse, kommunikasjon og konflikter i kirkelig arbeidskontekst.
- Har et avklart forhold til veileders taushetsplikt og andre relevante etiske aspekter knyttet til veiledning- Innsikt i eget forhold til grenser, makt og sårbarhet
- Har personlig egnethet og evne til å gjennomføre ABV i tråd med god veiledningsetikk
- Evne til å håndtere kritikk og relevante moralske utfordringer i forhold til egen profesjonsutøvelse
- Har utviklet evne til å ta i mot veiledning
- Kjenner ansvar for å arbeide med faglig videreutvikling

Merknad til litteraturlisten
Littearturlisten er ikke fullstendig.

Litteratur

Veiledningsforståelse:
* PFs nettside: Styringsstruktur, satser og reglement for ABV: www.prest.no/arbeidsveiledning.
* Sidsel Tveiten, 2013. Veiledning - mer enn ord.. 4. utg. Bergen: Fagbokforlaget.
* Per Lauvås og Gunnar Handal, 2014. Veiledning og praktisk yrkesteori. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
* Leach, J. & Paterson. M, 2015: Pastoral Supervision: A Handbook.
* Solveig Botnen Eide, Hans Herlof Grelland, Aslaug Kristiansen, Hans Inge Sævareid & Dag G. Aasland, 2008/2014. Til den andres beste. En bok om veiledningens etikk. Oslo: Gyldendal.
* Unn Stålsett, 2008. Veiledning i en lærende organisasjon. Fagbokforlaget. Kapittel 2, 4, 5, 6, 7, 10, 13, 14.
- Jon A. Løkke og Roar C. Pettersen, 2004. Veiledning i praksis: Grunnleggende ferdigheter. Oslo: Universitetsforlaget.

- Mary Brekke og Kari Søndenå (red), 2009. Veiledningskvalitet. Oslo: Universitetsforlaget. https://magento.universitetsforlaget.no/media/blfa_files/9788215013749.pdf
- Inger Ulleberg, 2014. Kommunikasjon og veiledning - en innføring i Gregory Batesons kommunikasjonsteori - med historier fra veiledningspraksis. Oslo: Universitetsforlaget.
- Kaare Skagen, 2004. Handlings- og refleksjonsmodellen som herskende paradigme I: I V Kap 6 Kaare Skagen, 2004. I: Løft og systemisk veiledning I Veiledningens landskap Innføring i veiledning og rådgivning s.89-101 Høgskoleforlaget. Kristiansand.
- Ragnvald Kvalsund, 2015. Oppmerksomhet og påvirkning av hjelperelasjoner: Viktige ferdigheter for coacher, rådgivere, veiledere og terapeuter (2.utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- B. J. Tepper, 2000. Consequences of abusive supervision. Academy of Management Journal, 43, 178-190.
- M. S. Clark, & I. Brisette, 2000. Relationship beliefs and emotion: reciprocal effects. I: N. H. Frijda, A. S. R. Manstead & S. Bem (red.), Emotions and belief: How feelings influence thoughts (ss. 212-239). New York: Cambridge University Press.
- Thorbjørn Karlsen, (red) 2011. Veiledning under nye vilkår. Gyldendal Akademisk 2011. Aktuelle artikler: Hva er kvalitet i veiledning? Cato R.P. Bjørndal s. 33-49, Veiledning som moralsk virksomhet. Geir Afdal s.124-139, Hva slags kompetanse trenger veilederen? Cato R.P. Bjørndal s.140-156.
- Geir Afdal, 2013. Religion som bevegelse. Læring, kunnskap og mediering. Oslo: Universitetsforlaget.

Gruppe- / samtaleforståelse
* Ken Heap, 2005. Gruppemetode for sosial- og helsearbeidere. 5. rev utg. Oslo: Gyldendal.
* Sissel Reichelt, 2006. Veiledningsgrupper med reflekterende team. I: Eliassen og Sekkula (red), Reflekterende prosesser I praksis. Oslo: Universitetsforlaget, s 225-234.
* Helge Svare, 2008. Den gode samtalen. Kunsten å skape dialog. Oslo: Pax. W.R. DeLong (ed.): Courageous Conversations. The Teaching and Learning of Pastoral Supervision (2010)
- Margun Boge, Margun Boge, Gunvor Markhus, Randi Moe, Elin Eriksen Ødegaard, 2009. Læring gjennom veiledning. Meningsskaping i grupper. Fagbokforlaget.
- Tom Andersen, 2005/2014. Reflekterende processer. Samtaler og samtaler om samtalerne. Dansk Psykologisk Forlag. - Gerald Correy, 2012. Theory and practice of group counseling. Brooks/Cole. https://books.google.no/books?hl=no&lr=&id=GWIIAAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT8&dq=the+theory+and+practice++of+group+20theory%20and%20practice%20%20of%20group%20Yalom&f=false
- Inge Bø, 2005. Språk som påvirknings- og maktfaktor. I: Påvirkning og kontroll- om hvordan vi former hverandre. s 295-316. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS. Bergen.
- Roald Tobiassen, 2013. Praksislæreren som veileder- en studie av maktforhold i veiledning av lærerstudenter. I: Pareliussen, I., Moen, B.B., Reinertsen A., Solhaug, T.: FoU i praksis 2012 conference proceedings. Trondheim: Akademika forlag, pp. 256-264.

Teologisk, kirkelig, verdi-kontekst
* Jane Leach & Michael Paterson. M, 2015. Pastoral Supervision: A Handbook. London: SCM Press.
* Hans Stifoss-Hanssen, 2005. Veiledende og hjelpende samtaler i kirken - noen refleksjoner om samtaler, og om forholdet mellom veiledning og sjelesorg. I: Bunkholt og Stifoss-Hanssen, Strategier for gjensidighet. Bidrag til utvikling av veiledning og yrkesliv. Oslo: PTS skriftserie nr 12, s 33-48.
* Harald Askeland, 2013. Verdibasert ledelse - historiske linjer og aktuelle perspektiver. Diakonhjemmet Høgskole, Rapport 11.
* Jan-Olav Henriksen, 2015. Religion og relasjon. Teologiens bidrag til religionspsykologien. I : Tidsskrift for praktisk teologi 2015/1.
- Lars J Danbolt & Lars Lien, 2012. Kirken - et bra sted å jobbe. Tidsskrift for Praktisk Teologi 1/2012.
- Don Browning, 1991. A fundamental practical theology : descripitve and strategic proposals. Augsburg Fortress.
- Don Browning, 2006. Christian Ethics and the Moral Psychologies (Religion, Marriage, and Family). Grand Rapids: Eerdmans Publ.

Religionspsykologiske perspektiver
* Danbolt, Engedal, Hestad, Lien & Stifoss-Hanssen, 2014. Religionspsykologi. Oslo: Gyldendal.
- Kap 1. Danbolt: Hva er religionspsykologi?
- Kap 4. Henriksen: Religionspsykologi som grunnlag for kultur- og religionskritikk
- Kap 7. Stålsett: Psykodynamiske perspektiver på religiøs tro. Objektrelasjonsteori og selvpsykologi
- Kap 8. Halstensen: Når mennesker knytter bånd til Gud. Tilknytningsteoriens bidrag til kunnskap om gudsrelasjonens egenart og funksjon
- Kap 10. Austad: Eksistensiell psykologi
- Tatjana Schnell, 2009. The sources of meaning and meaning in life questionnaire (SoMe): Relations to demographics and well-being. The journal of positive psychology, 6: 483-499.

Personlig / faglig utvikling
* Susanne Bang, 2003. Rørt, rammet og rystet: faglig vekst gjennom veiledning. Oslo: Gyldendal.
* Paul Moxnes, 2012. Positiv Angst. Oslo: Universitetsforlaget.
* Ashkanasy, N. M., Härtel, C. E. J. & Zerbe, W. J., 2000. Emotions in the workplace: research, theory, and practice. I: N.
- M. Ashkanasy, C. E. J. Härtel & W. J. Zerbe (red.), Emotions in the work place. Research, theory, and practice (ss.3-18). Westport, CT: Quorum Boo.
- Jon Monsen, 1990. Vitalitet, psykiske forstyrrelser og psykoterapi. Oslo: Universitetsforlaget.
- Robert H. Albers, 1995. Shame. A Faith Perspective The Haworth Press. Binghampton NY.
- Lennart Belfrage, 2011. Eksistensiellt meningsskapande i det sekulära Sverige - eksemplet präster i Svenska Kyrkan I: Owe Wikström & Önver Cetrez: Inspirasjon till Religionsspykologien ss. Sth.: Natur & Kultur, 79-87.
- MarieAnne Ekedahl, 2011. Kultur och stresshantering-coping teoretiske perspektiv I: Owe Wikström & Önver Cetrez: Inspirasjon till Religionsspykologien. Sth.: Natur & Kultur ss 87-96.
- Stephen Williams, 1995. Press uten stress. Hjemmets Bokforlag Oslo.
- Linda Lai, 1999. Dømmekraft. Oslo: Universitetsforlaget.
- Jeffery E Young & Janet S Klosko, 2002. Gjenvinn livet ditt - hvordan du kan bryte ut av negative mønstre og ha det bra med deg

selv igjen. Pasientorganisasjonen Ananke Norge og Stiftelsen Helse og Rehabilitering (ansvarlig for oversettelsen til norsk fra 2002, originalutgivelse 1993 ved Plume, Penguin Books, Inc, USA. På norsk er boken utgitt ved psykiatrisk opplysning).
- Monsen, J. T. & Monsen, K., 1999. Affects and affect consciousness: A psychotherapy model integrating Silvan Tomkins's affect- and script theory within the framework of self psychology. I Goldberg A. & Goldberg A. (red.), Pluralism in self psychology: Progress in self psychology. (s. 287-306). New Jersey: Analytic Press.
- Charles Taylor, 1989. Sources of the Self : The Making of the Modern Identity. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Göran Rydén & Per Wallroth, 2008/2010. Affekter s 52-79 , Mentalisering ss79-128 I : Mentalisering. Å leke med virkeligheten. Pax Forlag.

Arbeidsmiljø og ledelse

* Ståle Einarsen og Anders Skogstad, red. 2011. Det gode arbeidsmiljø: krav og utfordringer. 2. utg. Fagbokforlaget. Kapittel 6, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 16, 17, 18.
* Ståle Einarsen, og Harald Pedersen, 2007: Håndtering av konflikter og trakassering i arbeidslivet. Gyldendal Arbeidsliv. Kap 2:Hva er konflikter og hvordan kan de best forstås? s.- 41-62. Kap 3: Konflikters årsaker og utviklingsforløp s. 63-91.
* Tom Henrik Beck, Arve Due Lund og Nils H Storeng, 2015. Arbeidsrett. 9. utg. Cappelen Damm akademisk. (Alternativt kan 8. utgave fra 2012 benyttes).
* Rudi Kirkhaug, 2013. Verdibasert ledelse. Betingelser for utøvelse av moderne lederskap. Oslo: Universitetsforlaget.
- Gry Espedal, 2010: Ros. Om anerkjennende ledelse og hvordan skape verdsettende arbeidsmiljø. Gyldendal akademisk.
- Paul Otto Brunstad, 2009. Klokt lederskap. Mellom dyder og dødssynder. Gyldendal akademisk.
- Svein Tvedt Johansen, Thomas Laudal, Aslaug Mikkelsen, Torstein Nesheim, Karen M Olsen og Thomas Smedsvig, 2014. Strategisk HRM1. Cappelen Damm. Kap 2 (s. 87-105).

TEOL8791 - Åpent tverrfaglig fordypningsemne:

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	
Studieprogramtilhørighet:	Videreutdanning masternivå - Praktisk teologi
Avdelingstilhørighet:	Avdelingsråd for teologi

VIT901 - Allmenn vitenskapsteori og forskningsetikk

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Høst (uregelmessig) og vår

Generell informasjon

Emnet er den allmenne vitenskapsteoretiske komponenten i forskerutdanningen. Undervisningen vil behandle vitenskapsteoretisk fundert arbeidsmåte og forskningsetikk, med forankring i utvalgte temaer og eksempler, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap.
Emnet er kjerneemne i PHD programmet/doktorgradsprogammet. Emnet består av 2 delemner: A: Allmenn vitenskapsteori (4sp), og B: Forskningsetikk (1sp).

Studiekrav

Studenten skal
- delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
- delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold

Doktorgradsstudentene skal bli i stand til å reflektere over ulike tilnærmingsmåter i forskning, deres relevans og begrensninger. De skal være orientert om den forskningshistoriske bakgrunn for de teorier og undersøkelser som trekkes inn i avhandlingsarbeidet, og skal kunne begrunne sitt avhandlingsprosjekts vitenskapelige status og begrensninger fra relevante vitenskapsteoretiske posisjoner. Et annet tema som berøres er begrepet om årsak og andre forklaringsmåter, samt kriterier for vurdering av forskningskonklusjoner (blant annet om generalisering, validitet og reliabilitet, plausibilitet, sannhetskriterier og bias).

Mål

Studenten skal etter fullført studium ha:
- innsikt i samtidige fronter og tradisjoner i allmenn vitenskapsteori med vekt på humaniora
- evne til logisk argumentasjon og presentasjon skriftlig og muntlig
- innsikt i enkelttemaer og forskjellige filosofiske posisjoner med betydning for forskningen og hermeneutikk (positivisme, historisme, kritisk rasjonalisme, realisme, pragmatisme, fenomenologi, postmoderne vitenskapskritikk, konstruksjonisme osv.)
- innsikt i ulike forskningsstrategier: induksjon, deduksjon og abduksjon
- evne til å relatere disse eget avhandlingsarbeid og fagområde.

Studenten skal etter fullført emnet ha:
- god kunnskap om forskningsetikk og de forskningsetiske retningslinjer innenfor humaniora og samfunnsvitenskap
- evne til å relatere forskningsetikk til eget avhandlingsarbeid og fagområde.

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Kjørup, S. (2008). *Menneskevidenskaberne* (Vol. 2). Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag. ISBN/ISSN: 978-87-7867-354-1
- Kjørup, S. (2008). *Humanioras historie og grundproblemer* . Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag. ISBN/ISSN: 978-87-7867-351-0

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
- (2003). *Akademisk frihet i teologisk forskning* . Oslo: Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora. ISBN/ISSN: 82-7682-040-9
- De nasjonale forskningsetiske komiteer, . Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, jus og humaniora. Hentet 2008-02-18 fra www.etikkom.no/retningslinjer

VIT902 - Teologiske grunnlagsspørsmål

Emneansvarlig:	Ingen faglærer, spør student@mf.no
Studiepoeng:	5
Undervisningsstart:	Høst og vår

Generell informasjon

Emnet er den allmenne teologi- og kristendomsfaglige fagområdekomponenten i forsker-utdanningen. Undervisningen vil behandle fagområdenes felles problemstillinger og arbeids-måter med forankring i utvalgte temaer, og drøfte hvordan dette kan anvendes innenfor PhD-prosjekter i teologi og kristendomskunnskap.
Emnet er kjerneemne i PhD programmet/ doktorgradsprogrammet.
Emnet består av 3 delemner: A: Teologi og kirke i en økumenisk, global og pluralistisk tidsalder (2 stp), B: Teologi som akademisk og kirkelig vitenskap - aktualitet/relevans (2 stp) og C: Hermeneutikk/historieproblemet (1 stp)

Studiekrav

Kandidaten skal
delta i minst 75 % av undervisningen (gyldig fravær må dokumenteres og kan ikke være mer enn 25 %)
Enten: skrive et eget vitenskapsteoretisk essay/artikkel på 6000 ord (15 sider). Dette skal være knyttet til VIT 902 evt. til VIT 901. Essayet skal legges frem til drøfting i seksjonen før det kan godkjennes. (Det er fint om essayet kan bli publisert som artikkel, men dette er ingen forutsetning for godkjenning av arbeidsinnsatsen i første omgang).
Eller: ha en muntlig vitenskapsteoretisk samtale om teologi/kristendomskunnskap som vitenskapsfag i forhold til både kirker, akademia og samfunn. Samtales skjer med to professorer og vurderes til bestått/ikke bestått.
delta i evaluering av studietilbudene, dersom tilbudet er gjort til gjenstand for evaluering i det aktuelle semester

Avsluttende vurdering

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Mål og innhold

Doktorandene skal bli i stand til å gjøre rede for hvilken rolle ens egen avhandling spiller for disiplinen og fagområdet. Hva betyr teologi/kristendomskunnskap historisk, dogmatisk og praktisk for samfunnet, kirke og skole? Hvorfor er dette egne fagområder og ikke bare en del av humaniora eller samfunns- og rettsvitenskap? Hvordan forholder de forskjellige disiplinene seg til hverandre og de oppgaver de skal løse? Er det en enhet i fagområdet?

Studiet skal gi kandidaten
- innsikt i drøftinger om teologien som en funksjon i kirken og for kirken, med bidrag fra forskjellige - - kirkesamfunn, inklusive østlig ortodoksi og vestlig katolisisme
- innsikt i teologien som en økumenisk vitenskap og i et globalt perspektiv
- innsikt i drøftinger om pluralisme i fagområdene teologi og kristendomskunnskap
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid

Studiet skal gi kandidaten
- innsikt i drøftinger om teologien som akademisk og kirkelig vitenskap
- innsikt i spørsmålet om aktualitet/relevans for de to fagområdene teologi og kristendomskunnskap og de forskjellige disiplinenes samvirke for å løse aktuelle problemstillinger
- innsikt til å gjøre rede for nivåforskjellene, men også de nødvendige sammenhengene, mellom vitenskapsfaget/forskningsfaget, det problembaserte studiefaget og undervisningsfaget
- evne til å relatere disse metodiske tilnærminger til eget avhandlingsarbeid

Litteratur

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE
- Tracy, D. (1996). *Blessed rage for order: The new pluralism in theology* . Chicago: University of Chicago Press. ISBN/ISSN: 0-226-81129-8
- Zizioulas, J. (2004). *Being as communion: Studies in personhood and the Church* . [London]: Darton, Longman and Todd. ISBN/ISSN: 0-232-52531-5

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATURE
Velg ett av følgende valgalternativer:/Choose one of the following options:
Enten:/Either:
- Pannenberg, W. (1976). Del 2: Theology as science. I *Theology and the philosophy of science* . London: Darton, Longman & Todd. ISBN/ISSN: 0-232-51290-6/0-664-21337-5

Eller:/Or:
- Prenter, R. (1987). *Kirken og theologien: Theologisk encyklopædi - et forsøg* (s. 11-104). [Sabro]: Udvalget for Konvent for Kirke og Theologi. ISBN/ISSN: 87-89041-04-6

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE
- Jeanrond, W. G. (1994). *Theological hermeneutics: Development and significance* . London: SCM Press. ISBN/ISSN: 0-334-01624-x